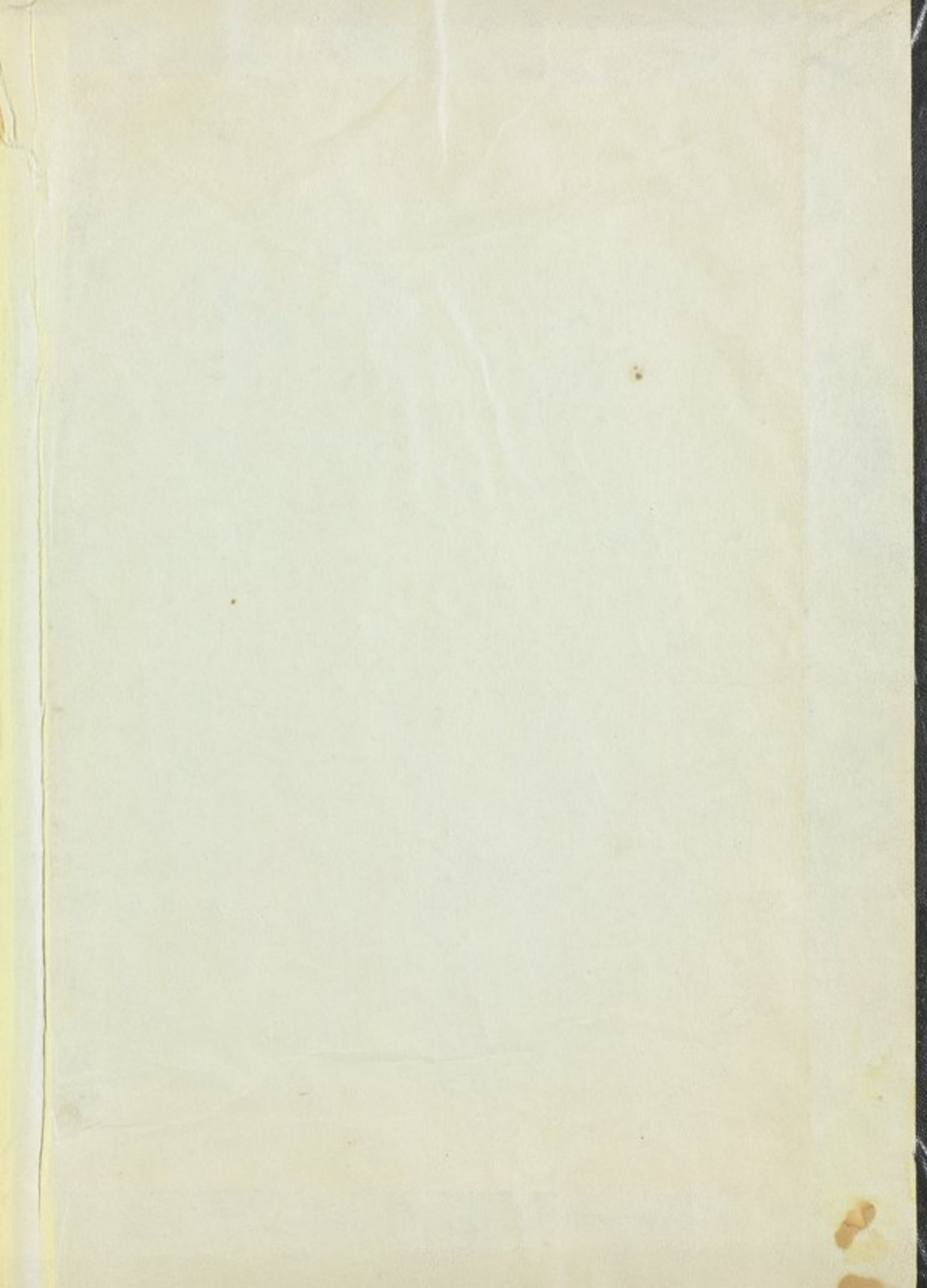

سَيِّدُ الْمَطَاهِرِينَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

المجلد الأول

کتاب

کتابک المَطَائِعِ
احمدیان

و کشف الضعائین

تالیف

الامام الاکبر سید الفقهاء والاصولیین وناجی الخلق والبتکلمین

علاءت زهراء و فلیسوف زمانه ابی البقاء العظمی و

مجتبى النبى الکریم سید محمد و تالی المومنین

النسابة و زعمی الهندی اناب الله بها

~~(Arab)
BP194
.1
.M86
mujallad 1~~

(SY)
BP194
.1
.M86
mujallad 1

تَعْرِيفُ الْكِتَابِ

بقلم العلامة الكبير المحقق ، والبيحانة الشهير المدقق ، فضيلة الاستاذ المجاهد الشيخ محمد مرعي الامين الانطاكي السوري السنّي الشافعي (طاب رسمه) فانه لما اعتنق مذهب اهل البيت (ع) واستبصر واثق كتابه القيم الخالد (لماذا اخترت مذهب اهل البيت) قام يشيد ويثني ثناء بالغاً كتاب (تشيد المطاعن) ومؤلفه الامام المجاهد الراحل وذلك في ص ٣٠٤ من كتابه المذكور وهذا نصه قال :

ان كتاب تشيد المطاعن لهو من انفس الكتب وضعا واجلها قدرا واعظمها مكانة ولعمري الله انه لجوهره قيمة ودرة فريدة ، ونادرة ثمينة ، بقيمة الدهر معجزة العصر ومفخرة الايام لم يات مؤلف بمثله مؤلفاً سبق فام يسبق وتقدم فلم يلحق ولقد جمع فيه ما لم يوجد في غيره من المؤلفات الضخمة المشهود لها من كبار علماء الاسلام وفطاحلهم لا يخفى من اقتناه ولم يجهد من احتواه ، وكم قلاهدى بهذا السفر العظيم اقوام ه جمّة وطوائف عدة ممن لا يحصى عددهم في هذا الأندلس وذلك في بلاد الهند وغيرها من البلاد الاسلامية وغير الاسلامية فاستبصروا ، واخذوا بمذهب الشيعة الابرار مذهب اهل بيت رسول الله (ص) الذي لم يرتاب احد على حقيقته وصحته الانكار معاند .

ولقد طبع هذا الكتاب القيم منذ زمن يربو على قرن تقريباً في مجلدين ضخمين جداً كل مجلد يربو عدد صفحاتها على الفتي صحيفة تقريباً وذلك بالحجم الكبير ولما طبع وانتشر انذاك تلقفته ايدي العلماء والبلغاء وارباب الفكر والقلم ، وانها لعل عليه الناس من كل حذب وصوب حتى نفذ ولم يوجد منه في هذه الايام سوى نسختين او ثلاث اواربع او خمس على الاكثر على ما حدثني حفيد المؤلف سماحة العلامة الحجة المجاهد المولى السيد محمد سعيد (سعيد الملقب) اسعد الله وحماه ومن كل مكروه وقاه ومن حسن التوفيق رأيت نسخة منه عام زيارتي للأعتاب المقدسة ائمة اهل البيت (ع) في مكتبة سماحة العلامة الحجة المجاهد السيد العباس الحسيني الكاشاني حفظه الله في مدينة كربلاء المقدسة وقد رأيت اعظم واعظم بكثير مما كنت اسمع عنه فانه جوهرة غالية لا قيمة لها .

وقد حدثني بعض الأعلام من اهالي النجف الاشراف ان نسخة منه كانت في مكتبة
المرجع الاعلى زعيم الاسلام الاكبر المغفور له الامام السيد ابوالحسن الاصفهاني (ره)
وبعد وفاته بيع قسم واخر من مكتبة قضاء الديونة التي تكبدها في سبيل اعلاء كلمة
الدين الحنيف وترويج المذهب وأخيراً انتقلت تلك النسخة القيمة الى مكتبات اروبا
اما مؤلف هذا السفر القيم هو سماحة المجتهد الاكبر والمجاهد الاعظم عز
الشريعة ورافع رأس الشيعة سيد الطائفة وزعيمها آية الله العظمى وحجته
الكبرى الامام السيد محمد قلى الموسوى النيسابورى ثم الهندي والدرهماحة المرجع
الدينى العظيم ونايعة المسلمين الامام السيد حامد حسين صاحب الموسوعة الكبرى
(عبقات الانوار) كان (ره) من اكابر علماء الاسلام وفضاحل نوابغ المسلمين وله اليد
الطولى في ترويج الدين والمذهب وله خدمات مشكورة ومؤلفات جليلة خدم بها
مذهب اجلاده الطاهرين (ع) ولد (ره) سنة ١١٨٨ هـ وتوفي في يوم التاسع من
محرم الحرام سنة ١٢٦٨ في بلدة كنهو وكان يوم وفاته يوماً مشهوراً وقبره اليوم
هناك مزار يتبرك به فجزاه الله عن الاسلام والمسلمين خيراً .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي قدّر عن ادنا من الخلق والامكان وتنوع عن اجناس القنود والنفوس
وفظنا في سطره ابراهيم الهداية والامان عصمنا من اعداءنا الكفرة الطغيان وبعث الرسول
الامير مع الكتاب المبين فاخر الزمان الى اذن الانس والجان وعلمه السيات وانزل عليه القرآن فخص
على طاعة اوله الامم الذين هم الامم المعصومة المظهرون بحكم القران المقبولون الممدوحون
على اهل الشقاق والعداوة خصنا بفضيلة التسبيح بالخلفاء الذين هم المنظية المطعومين
المجسّون بربهم الاقلام النسبة البيان والاسنة الحروف نسبيوهن المظهر حون المهي
كفهم من اهل الخطاء والخصايا بانفاق منا ونبوي لبعض الشان امرنا بالكون مع الصادقين ومنها
من الركون الى الظالمين الضالين والتمسك بالانار الاكحلان على فضل الانبياء والرسل البشرا والقبلي
واخيه الضار ببايعين الطاعين بالاصحون سائر امم الاقوام الذين هم المعصومين المظهر
تحت لوآبهم مع اوليائهم المتسكبن بولاهم الصافين عن اعدائهم في يوم لا عامهم في زمان
والانصاف جيبك **امّا بعد** فهذا هو المجلد الثامن من الاجناد الالهية عشرية الحمد لله
الهاشمية لتشييد ساس المطاعن التي اودعها اتباع الحق على ائمة اهل السنة في كتبهم وقطع عن

حرفی نسبتها المودع فی الباب العاشر من ابواب التحفة الاثني عشر من العروة البدنية الموهبة
پر او که در قیقه نماهی شیعه منافی من تلف چنان استمران افکره که در کتب مسبوکه که میر جبرائیل ثبوت و رسالت ظاهر
سید المرسلین محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم تصدی و ذکر شرایط خلافت و نیابت بخفت که امامت خلق
باستحقاق بتخلیق اتفاق عبارت از است میشوند بدلائل عقلیه و تعلیه ثابت میکنند که خلیفه رسول
و امام خلق استصوم بودن از گناهان و صغیره و کبیره و فضل بودن از تمامی امت و مخصوص بودن از
جانب او و رسول او واجب و زمست یعنی کسی که این شرایط گفته در او متحقق شود متحق خلافت رسول او
امامت خلایق است اگر چه عامه خلق او و خلیفه رسول ندانند و امام خود شمارند بعد از ان از آیات قرآنی
و احادیث نبویه و آثار و اقوال صحابه معرض ثبوت می رسانند که جمیع شرایط مذکوره در ذات مجمع الحشاش
حضرت امیر المؤمنین امام المقبولین و یسویب الدین خلیفه رسول رب العالمین علی ابن ابیطالب علیه السلام مجتمع بود
چنانچه ششمه از ان در بعضی باب هفتم معرض بیان آمد بعد از ان در عدد اثبات انتقائی شرایط گفته از ثلثه ششمه
و این شرایط منحصرا مندر اکثر از اربعی ثابت میکنند که در حقیق منفسق ثلثه شود و با که بنا بر قواعد است که
شکر شراط عصمت و امامت از عدم صلاحیت ایشان ببری امامت ثابت شود و سید مرتضی علم الهدی
کتابش فی گفته فاما طهارة الطعن عن غیره علیک لا یصلح لادامته فواضحه و قد اعتمد هاشمی و خا
نعم الله قد ما و بدادکن و فیما یخرج ایا بکبر الصلح لادامته ارتفاع العصمة عند واحد له
بکثیر من علو الدین هو کما فی حق النبی و با انکه در بیان سبب امامت و بحث مطاعن چنین مناسب است
متحقق است مخالفت سبب مطاعن را از باب است جدا کرده با می علمد ببری آن منقده ساخته و بعد از باب
فهمیه مذکوره و عدم خاست میان مسائل فقهیه میان مطاعن ختایت واضح است و عرض او از این
ترتیب متناسف و اختراع ترتیبنا وقت که ناظران این کتاب را سبب وقوع بعد و فاصله از باب امامت
مقدمات مذکوره محو و غسی کرده و برخل و قصوریکه در جواب مطاعن بکار برده اطلاع و وقوف است
رعایت متناسبت ترتیب بعد نقص شبهات باب امامت خواستیم که بدفع شبهات با مطاعن هر دو ازیم و
بعد از فراغ از ان پر در با هم ملصق سازیم و هذا اول الثمن ع فی المقصود **قال** باب هم در مطاعن
ظنای ثلثه و دیگر اصحاب کرام و ام المؤمنین عائشه صدیقه که شیعه در کتب خود آورده اند و آن طاعن از کتب
است بر غم خود ثابت نموده و جواب آن مطاعن بر دوانست که بعد از تصحیح و استقرار معلوم شده که در علم هیچکس

نبوده است الا زبان بگویند و عربی میان بطعن قدح او جاری شده بلکه حرف رجناب کبرای الهی است
 و معلوم است که معتزله تقریباً حکار عصمت انبیاء بی هیچ پیغمبری را از ابتدای حضرت آدم تا حضرت یونس را نگذاشته
 اند که صفات و کبارت ایشان نسبت نکرده اند و هر چه آیات و احادیث با ثبات رسانیده و همچنین فرموده
 در حکار عصمت تا آنکه همین جاوه را پیغمبره اند و خوارج و نوهب رجناب حضرت امیر و اهل بیت کرام همین ویژه
 گرفته اند لیکن بر عاقلان پوشیده نیست که این همه عوسگهان نسبت نبوت و انسانی به است اصلاً نقض است
 آن بزرگان نیکنده و اذانتان و نقیصه من ناقص + فنی الشهادة لی بانی کامل + پر کسی از جوهر
 خلفا و صحابه ام المومنین همان دانست که این بگویند با وجود کمال عناد و نهایت اتحاد تا این همه با بزرگان
 شریک و اول نکر از هم میباشند نیافه اند حال آنکه زیاده بر مقدر و در تجسس ایشان مایع بوده و کسیکه
 در تمام عمر خود کار یاد و زوده کار جعل آرد که جای گرفت و شمنان بگویند باشد با وصف نکر است
 عام و مساللات گوناگون با طلق نام داشته باشد و آن جا بای گرفت فی الحقیقه حاصل نباشد چیزی است
 حال آنکه اگر شخصی ریاست یک خانه داشته باشد و هر زوده کار خطا از دست بر نرود باقی امور او بر مویب باشد
 وقت ندارد روزگار است **اقول** تخصیص معتزله با حکار عصمت انبیاء بی وجه است زیرا که اکثر انبیا
 شریک غالب معتزله اند بلکه اکثر معتزله با منافع کبیره بر انبیا قائل اند و شاعره و تجویز کبیره هم نموده اند از انچه در روای
 و شرح آن مذکور است و اما قیلا فی قول الوحی فقل انی کثر اصحابنا و جمع من المعتزله لا یتنفع
 از قصد عسف کبیره اذ لا دلاله للبحر علی علی امتناع الکبیر فی قول
 البعث فی لاحکام العقل با متناعها و لا دلاله سمعیة علی ریضا و قال اکثر المعتزله لا یتنفع
 و ان ثابت نمانه ای صد و الکبیرة بوجوب التفرقة التی یقتلها حجة و مخاطب خود در باب و گفت
 آیات و احادیث می شمارد و صریح از بصد و زلات از انبیا و عتاب الهی بر ایشان و توبه ایشان و بکار و
 نذامت و اظهار ذلت خود اگر در عصمت ایشان طلع نموده آید و صد و گناه طلق از ایشان طالع گوئیم تا در
 تاویل و توجیه این نصوص فی کلمات باره سمج برست ما نتوا به ادا انتهی اما آنچه گفته و همچنین فرموده
 یهود در حکار عصمت تا آنکه همین جاوه پیچوده اند پس در فروع است باینکه تخصیص حکار عصمت تا آنکه پیچوده
 نیز می و بر است بلکه اهل سنت هم منکر عصمت تا آنکه ارض و تابع یهود درین معنی می باشد چنانچه عبد الواب
 شعری در کتاب الیواقیت و الجواهر نقل از علی الخواصر گفته و عصمتی علی الخواصر من آخری یقول

يقول ملائكة الارض الى السماء الاولى فيرصدون من لان عمدا صلى الله عليه وسلم ارسلا
اليهم بالنبى لا يرسل نبيا الى احد بالنبى لان كان تصور وقوعه في زمان المعصوم لا يحتاج
الى هبوط ولذلك لم يرسل قط نبيا الى نبى من سمي ملائكة الارض جنات من صحح كلام
هم عن العيون قال تعالى وجعلوا بيننا وبين الجنة نسبا فقالوا انها بنات الله تعالى الله
عن ذلك قالى على الخواص ما يفتى مد عند عصمة ملائكة الارض وقوع النزاع منهم في قصص
ادم عليه الصلوة والسلام بقولهم اجعل فيها من يفسد فيها يفسد الدماء فانهم لم
يقولوا فذلك الاعز وتوقع لهم في الارض قبل ادم ولو لا ذوقهم لذلك ما اهدوا
للاعراف منهم وعلمون كلامه سابقا لاحقا ان قال انزل الى الملائكة مطلقا
بالامر النبى معانها صوابا من قال انزل الى الملائكة مطلقا كذلك فاصح لا يرون
فضل في ذلك كما تقدم ما صاب هو كلام من غير الكشف لما جاد الغرير جرحه وقد
ذكر الفاساني ما يؤيد القول بقدم عصمة الملائكة الارضية فقال ان قيل كيف وقع
من الملائكة نزاع واعتراض في قصص ادم مع عصمتهم قول الله تعالى صدق قطعنا الجواب
ان هذا النزاع ليقع من ملائكة الجنات السموات لعصمتهم انا وقع ذلك من ملائكة
الارض ما يمتطوا بين السماء والارض لا عصمتهم انتهى اما آنچه گفته که خارج و نواسب
جناب حضرت امير و اهل بيت کرام همين و تيره پيش گفته اند پس ظاهر کلامش ثلاث ميکند بزرگوار
خود ازين و تيره پاک مبراست مالا کمه در باب نفوس جمله از مقولات خارج و نواسب حق حضرت امير
علي بن ابي طالب عليه السلام ذکر نموده موجب توجه طعن بن جناب است در مقام جواب تسليم آن پر خد
بچنين درين باب بباري از قصصات نقصانات صاحب ثلثه با ثبات قصود نقصان آن حضرت دفع
نموده پس خودش نيز دين امر شريک ارج و نواسب شد اما آنچه گفته اين همه عو سگان است
نوزدستاني ماه ست الخ چيس معلوم شد که اکثر اهل سنت که صفات و کمالات با نبيا نسبت ميکنند و جمله از
ايشان که آنها عصمت را که از من ميکنند و مخاطب از سگان اند و الحق كذلك ليکن عجب آنکه بقتضا اينکه
همه را ملاحظه باشد خود مخاطب ازين قول غفلت ز ريزه در باحث آتية در بين باب سنان خطا و گناه
بقرآ و بجناب سواد نموده کلمات خود را صدق عو سگان ساخته اما آنچه گفته که تا اين مرت

شهرت با بقه علم امام حسن علیت سلام با این حکم و بعد نیست زیرا که وی نه صغیر ماقبل بود و تحقیق که عمل کردن زمان
 و او امام اجل امادیت رسول الله را در صغر سن و بود در زمان وفات رسول هشت ساله زیرا که بود که
 ایشان در سال دوم از هجرت انبیا برگاه با عتران شیخ عبدالحق که از معتبرترین اهل سنت است ثابت شد که
 سنین مقل کامل استند و احادیث جناب سولخدا را تحمل فرموده بودند و با حکام فرعی عالم بود پس حال
 که ایشان نه آنستند باشند که خلاف حق کیمت و خلیفه بر حق کدام است اما اگر کسی شبهه کند که در مسوئله که حضرت
 امام حسن علم و همت بجزست اکل تره صدقه چگونه از اقامه نموده و در آن مبارک خود نهاد پس چون ایشان آنکه
 عرض آنحضرت ازین فعل آن بود که ما نهران مجلس شریف جناب سالت آب بشنوید آنچه جناب روحی آنحضرت
 ارشاد فرموده که کمال شرف و فضل علم آنحضرت بر ایشان ظاهر شود و تطبیق آن قول مقتضای شایسته است و در سوره
 بقره تطبیقه حضرتت برایهم اولم تو من آیا ایمان یا و در بعضی آیه در تفهیر آن گفته قال لا ذلک قد علمتم
 اعرف الناس الا انما یجیب علیا اجاب فاعلم التامعون غرض بدینی گفت خدا تعالی انرا برای این بزرگوار
 و حال آنکه سید نیست که ابراهیم عرق الناس در بیان است تا که جواب در پاسخ جواب او پس معلوم شد که سید سید
 غرض بود و در تطبیق باب دوم از ابواب این کتاب در ضمن کید هشتمادوم از کما در خویش بود نقل روایت
 احتجاج طبری گفته و این روایت هم از اکاذیب تعصیان و در نفس است و صحیح نقد است که در کجای علم
 شیعیه در کتب خود روایت کرده اند و هست نیز آوره اند اما داخل ابو حنیفه الله بند از غیر الله
 ثم دخل اد الصادق فجلس ینتظر و خود وجه فرخ چنانکه موقوم هو صغیر فقام و در قره ثم فاد
 ابن یصنع الغریب حاجته فی بلدکم فاجاب بیا ذکر سن سابقا فقال ابو حنیفه الله اعلم
 بیجعل سالته ازین روایت صحیح معلوم شد که ابو حنیفه بطریق استعجاب از فهم و ذکا اطفال المہبت سالت
 این سؤال نمود چنانچه اطفال ذی هوشش نیز فهم را نماند چون از خاندان عالمی باشند درین زمان هم
 بیسول می نمایند و در تحقیقت متطور سایل در امثالین مقام با نیکد بزرگی اعتقاد آن خاندان بر آن
 خود یا اثبات علو درجه آن خاندان تر و فر خود میباشند تصد مخام و الزام معاذ الله من ذلک انهی
 برگاه حضرت امام موسی کاظم در حالت صغر سن عالم با حکام فرعی بود تا آنکه با او ای خطا هم واقف
 باشد و نوعی جواب با صواب فرماید که ابو حنیفه را استعجاب رود و هر کدام مائل بخویش میبازد که حضرت
 حسنین که بلا زمت جناب سولخدا و جناب میر و حضرت خاطر فرزند و تعلم احکام دین ازین

ص ۱
 در اول جزئیات
 در حجه سید
 بعد ازین ذکر خواهد شد

ص

بزرگواران کرده بودند از عمره حکام دین که از طوافت است غافل باشند و دعوی باطل معاذ الله آنها کنند
 تجویز چنین شتایع بر ائمه عزراذله صلب اهل سنت که در حقیقت دشمنانند و نظایر دعوی محبت دارند
 از دیگری نمی برانند و بر سوانح محرمه در احوال امام محمد قوی گفته و ما اتفاقاً بعد موت ابیه
 ایستند و هو افقت الصبیان یلعبن فی اذقة بعد اذ امر المأمون ففر او و قف محمد
 و عمره شمع سنین فالله الله محبتی فی قلبه فقال له با غلام ما منعک من الاظرف فقال له
 مسرعیا ایلموینن لم یکن فی الطریق ضیق فاول سعرك و لیس لک حجوزا خاشاک و الطریق
 حسن انک لا تضر من ذنبک فاعجبه کلامه و حسن جوابه فقال ما اسمک اسم ابیک
 فقال محمد بن علی الرضا فسمی علی بنی ساق جوی لا کان معه بزاة الصيد فلما بعد عن العادة ^{سئل} و اد
 باذیاعله در ارجه نقاب عنده ثم عاد من الجوی فی منقار سمکه تصغیرت و بها بقاء الحیات فتعجب
 من ذلک غایة التعجب و جمع فی الی الصبیا علی حالم و محمد عندهم ففر الی محمد فقامت و قال
 یا محمد ما فی بیک فقال یا امیر المؤمنین ان الله تعالی خلق فی حجر قد ربه سمکا صغیرا و اصیدا
 بزاة الملک و الخلفاء فیصتبر بها سلافة اهل بیت المصطفی فقال له انت ابن الرضا حقان ^{حقیق}
 منة حسن الیه و بالغ فی اکرامه لم یزل مشقاً بیاظهن بعد ذلک من فضله و علمه کماله و عظمته
 و ظهوره بصره ان مع صغرسنه عن علی قری و یحیی بانتهام الفضل نصیم علی ذلک فتعد العباسیون
 من ذلک خوفاً من انه یهد الیه کما عهد الی بیه فلما ذکر لهم انه انما اخذوا لثمنه علی کاهل ^{هل}
 انضل علما و معرفه و حلا مع صغرسنه فنادوا علی ان تصان محمد ببدلک ثم نواعدوا علی ان
 یرسلوا الیه من یختبره فادسلوا الیه یحیی بن اکثم و علی بنی کثیر ان قطع لهم عمل فخره
 للخطیفة و معهم ابن اکثم و خواهر الدوله فامر المأمون بفرش حسن لجلس علیه فسأله ^{سئل}
 مشال جاب عنها باحسن جواب و اوضح فقال له الخلیفة اصفی ابا جعفر نظر لهرت بان
 تسال یحیی لوی سألته و احدث فقال له ما تقول فی رجل نظر لمرءة او النصار و اوما ثم حلت
 له عند زفاعة ثم حرمت علیه عند لظهر ثم حلت له عند العشم حرمت علیه عند المغرب ثم حلت
 له عند العشاء ثم حرمت علیه نصف اللیل ثم حلت له عند الفجر فقال یحیی لادری فقال محمد
 علی مرتظرها اجنبی شیخی و هو حرلم ثم استرها ارتفاع النصار و اعتقها الظاهر نرو و جها

ص
 فصل الثالث باب یازدهم
 و تصالک البیت

و تزوجوا العصر ظاهرها المغرب كفر العشاء و طلها جيا انصف الليل و اجها العبد
فند ذلك قال المامون للعباسيين قد علمتم ما كنتم تنكرون ثم زوجه في ذلك المجلس
ام الفضل التي غلبت خلاصه نكاحه از جمله آنچه اتفاق افتاد بعد وفات والد بزرگوار پنجاب يكسال كه آنحضرت
استاده بود و در كچه های بغداد و رحلتی كه صبیان بازی میکردند نگاه گذشت مامون پس كودكان
فرار كردند و امام محمد تقی استاده ماند و عمر او نه سال بود پس نكند خداي تعالی محبت آنحضرت و دل
او و گفت آنحضرت برای كودك چه باز داشت ترا از برگشتن جواب داد آنحضرت او را بشتابه ایستاد
نبود و راه تنگی كه فرسخ میگردم من از برای تو نیست مرا جرمی كه بسبب آن از تو ترسم و گمان تو
نیست بر سبب كی تو ضرر نمیسانی كسی را كه گناه كار نیست پس بشگفت آورد او را كلام پنجاب و حسن
آنحضرت و گفت با آنحضرت نام تو نام پدر تو چیست آنحضرت جواب داد كه نام من محمد بن علی رضی الله
پس مامون رحمت فرستاد بر پدر آنحضرت و اسپنج در اندوخت و با او بازی شكار و هر گاه كه در نهد از آباد
را كه در بازی را بر در راه پس ناپدید شد و باز آمد از میان آسمان و در شکار او مای خورد زنده بود مامون
ازین معنی نهایت تعجب كرد و مراجعت نمود و يك كودكان را بر حال ایشان امام محمد تقی تر و ایشان بزرگوار
پدر فرار كردند مگر امام محمد تقی مامون تر و آنحضرت آمد و گفت یا محمد در دست من چیست گفت یا ایستاد
پدر سبب خداي تعالی پیدا کرده در دریا قدرت خود مای خورده كه میباید از بازی ملوك و خلفا و
از مایس میكنند بان سلاله اهل بیت پیغمبر خاتم الامم مامون گفت تو هستی پس امام رضاهم برستی آسان
پس بت آنحضرت كرد و در اگر كم او مبالغه نمود و همیشه با آنحضرت شفقت میداشت آنچه ظاهر شد بر مامون
بیدارین قصد از فضل علم و كمال و عظمت بران آنحضرت با وجود صغر سن فرم كرد بر تزویج كردن دختر
خود را با آنحضرت و تقسیم نمود بر نیمعی پس منع كردند مامون را عباسیون یعنی بر سرانكی مامون
ولی عهد خلافت خود كند چنانچه پدر بزرگوار پنجاب گروه بود و هر گاه بیان كرد برای عباسیون نكند
گروه هست او آنحضرت را كبریه است تفوق آنحضرت بر طلای اهل فضل از روی علم و معرفت و علم با صفت
صغر ایشان در انصاف آنحضرت باین اوصاف تراغ كردند و با هم عهده كودك كسی برای امتحان آنحضرت
بر دستم مامون فرستادند یکی بن كتم را و عهده كودك او را بان بسیار اگر العباد بافتند آن روز سیاحت
را غلبه سازد پس همه را تر و خلیفه حاضر شدند و ایشان یکی بن كتم هم بود و دیگر خلاصه دست

لم يبلغ عمره عشرة سنين فلقد التحق جلس معه يوم افي الحلقه فذاكره في من الاعراب على احوال
 التعليم فقال له اذا قلنا ايت عرفنا علامه المنصب عن عرفنا الرضى بخص على مقبح
 السيد افي والحاضر من من حلقه ظاهر يعني ذكره ابو الفتح بن يحيى كبر بزيك شريف ذكره ما فرزند زود
 اين سيزنى در ساليكه طفل بود و عمرش هجده سال نرسیده پس عقيبن كرو اين سيزنى او را علم خود داشت
 روزى و جمله و ذكره نمود او را بچيزى از اعراب بر طريق تعليم وكفت وقتى كه گويم ايت علمش علامه
 در عر حيت كفت سيد زنى و در جواب ابى بن سيزنى او را كبر ما فرزند از مدت ناظر او تعجب نمودند
 چنانكه در حالى كه حديث ذكره كاد سرعت فهم سيد زنى در حال منفر ستن نيز تيره باشد پس چو آن بحد كال در
 ابيت مسالت و فاذا ان نبوت در حالت مبسوطه كبره استجاب سبب كرامه استجاب است و قال
شيعه لا تجبوا من علوه مته + وسنه فى اول من مثلها ان النجى المالى

من اناجى النجى و ما نس
 ت ذرست تان زنيا نون
 ابى بن سيزنى او را انصلاى
 الوت نيل كبره نون
 او را مع النجى ما نون
 ابى بن سيزنى كتاب النجى
 شيخ مفتر سم

فقلنا + اصفرها فى النجى اعلاها + انا نچ گفته و بر تقدير اول ترك تقيه كتره ايشان از جمله
 و حيات است لازم مى آيد پس مرفوع است بانيك استدلال لازم است كه وجوب تقيه على العموم
 و جميع امور ان كتب اماميه اثنا عشره با ثبات رسا بعد از ان اين مقدمه او در عقدا و دليل و فعل و هو
 كتب اماميه اربعه و فمخوضه باشد نيك ميدان كه جواز تقيه در ايشان در وقت خوف است و معلوم
 است كه حضرت امام حسن و امام حسين را در وقت بيب زده و موجود بودون حضرت فاطمه زهرا را از كبري
 خوفى و ترسى لاحق بود چنانچه در حديث طويل از امام ايش صحيح بخارى ذكر است و كان على من الناس
 و جريات فاطمه فلما اتوا قيت استنكر على جميع الناس و قرطبي در تفسيرهم شرح صحيح مسلم و شرح
 كان على من الناس جده و فاطمه گفته جده اى جده و احترام كان الناس عجزوا و علياى جياتنا
 كل امته الا انها خضعه من لسيواته + وهو مباشر لها فلما ماتت هو لسيواى با بكر انصر
 الناس عن ذلك الاحترام ليخل فيما دخل فيه الناس لا يفرق جماعتهم انتهى حاصل آنكه بودند
 مردم كه احترام مى نمودند جناب امير زود حيات حضرت فاطمه بسبب كرامت حضرت فاطمه چه انجناب
 بعضه رسول الله بود و جناب امير زود مباشر انجناب و پس نگاه حضرت فاطمه و فوات يافت و جناب
 بيت ابى بكر نمود و بر شتر مردم از ان احترام جناب على بن ابي طالب تا كه در نزل شود انجناب در انچه
 و نزل شدند در ان مردم و فخرين جماعت شان تا يده انتهى حاصل ترجمه و مهند ايجيك ان ائمه معصومين

من اناجى النجى و ما نس
 ت ذرست تان زنيا نون
 ابى بن سيزنى او را انصلاى
 الوت نيل كبره نون
 او را مع النجى ما نون
 ابى بن سيزنى كتاب النجى
 شيخ مفتر سم

كتاب الهاديان
 تصديق رسول الله
 با وصل اليه من الغي
 والحسن

در اظهار و اعلان مرتبه و در بر خود واقفیه کرده اند آری بسبب فقدان عوان و نصهار از طلب متراخ
حق خود از دست فاسقان خلافت بازمانده اند و اگر آنست که آنچه در مسائل فقهیه بر طریق تفسیر قوی
فرموده اند بعضی از آنها بنا بر تعلیم ایشان بوده که ایشان در وقت خوف و ضرر بر طبق آن عمل آرزو راه
حق صریح و در ضعیف برایشان از پیشتر واضح فرموده بودند و بعضی از جهت آنکه مسائل از مخالفین بود و بر
نهیب عوج خود لجاج تمام داشت و بدایت باضن و مرجو و مترقب نبود چنانچه سید الکلی استعد العلم
میر محمد باقر و الاموح و رساله نبراس القیافه ان ائمتنا الطاهیرین صلوات الله علیهم اجمعین لم
ینقول احد فی اظهار مرتبتم و اعلامدن بدخترتم و کان تنبظهم عن طلب حقهم و القیام
بالامر عن عینهم و استنفاذ مناصبهم من ایدین غصبیه حقوقهم لعون الانصاف و قتل الاعوان
و ضایع باجر به الظلم و تسلیم المانادی الی القدر و عماد بوصیه سبقت من رسول الله
و این احادیثم فی تیز بز غوامض العلوم و تحقیقیه و غامضات المعارف الربوبیه تین
شأن الاحکام الدینیة و الحد و الایهنة علی من هاج التزبیل و صواد النابیل و صیغ الحکم
و الحکمة و شکوة القدس العینه کما درسته او مؤنه ماسره و من و ن ارجعه باب العطاء
تکات ماصد عنهم من الاقضاء علی قانون التفسیر فرما کانت غصته من ذلك علی سنن
التعلیم بیا التوسیغها عند الضرورة نقه منهم باقد کانوا و فحوق للمؤمنین من جادة الحق
الصریح و محجة الدین الخنیف و غصته اخرى من جهتان السائل کانا مقفوناً بمجدیه اللجج
مولعاً بیدینه الاعوج فهم اقول فی مسأله علی بن شیب و طریقه از کان لا یرحم هذابیه
و لا یترقب استقامته و کک کان سیره امیر المؤمنین علی بن ابیطالب بنی صده الامم الزا
الاولی و حیث انه لم ینهض بالجهاد علی خلافة و لم یردک طلب حقه و لم یعمل ادعاء
منصبه من فصوص الخلافة و منقصه و المنغلبون بها یطالبون به بالبیعة و یقولون
للبایع او المنضرب الذی فیه عینا و کان یقول لهم انتم بالبیعة فی الحق من بالبیعة لکم
و کان یقول کنا زیمان لنا فی هذا الامر حقا فاستبدلتم به علینا و کان یقول انا اول من
یحق للخصم بین ینک الله و کان یقول و عجباً انکون الخلافة بالعصاة و لا یكون بالقراءة
و العصاة و انی ارجع علیکم بمثل ما ارجعتم علی الانصاف انما اخرجتموه فیز مخالفت رسول که

ص

که پنجشنبه ابو بکر را از نازنج و قتی از روز چهارشنبه تا روز دوشنبه خلیفه نمود ساخته بود و نماز جمعه و خطبه نیز از آن
 پس مردود است باینکه روایات تعیین نمودن رسول خدا ابو بکر را برای امامت صلوة از نبوض نماز است
 است و وقوع اختلاف و اضطراب در آن روایات هیچ دلالت میکند بر وضع آن و نیز آن هر دو امام
 بهام علیهما السلام ثابت متحقق بود که حضرت رسول خدا ابو بکر را خلیفه ساخته و نه اولاد حق خلافت بخود
 نیتند بلکه ایشان را معلوم بود که عائشه در حال استقامت مرض حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم
 اگر که ابو بکر امامت صلوة نماید و حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم را چون نفاقت حاصل شد و چون
 باز آمد یک دست برود و حضرت امیر المومنین علی بن ابیطالب و یک دست برودش فضل بن عباس نماید
 از جمعه بیرون شد و ابو بکر را از ایجاد و کرد و نیز استقامت مرض آنحضرت در روز پنجشنبه بود چنانچه در صحیح بخاری
 در آخر کتاب بنمازی در باب مرض النبی مذکور است قال ابن عباس یوم المنین حیایوم الخلیس
 اشتد بئسما لله و جعله الى الخ الحدیث پس خلیفه ساختن ابو بکر را برای امامت صلوة از روز
 چهارشنبه نباشد زیرا که علت بیرون نیامدن آنحضرت برای امامت صلوة هشتمه او قیوم بود و آن
 بر روز پنجشنبه حاصل شده و موافق مثل شهر روزه که او حافظه نباشد مخاطب خود بعد ازین در
 تصاعیف کلام مکرر قبل خود نموده چنانچه در جواب طعن سوم گفته و آخر روز چهارشنبه اول شب
 پنجشنبه مرض آنحضرت استقامت پذیرفت و باین سبب هملکه رود او وقت عشاء پنجشنبه ابو بکر را
 جناب پیغمبر خلیفه نماز فرمود و در جواب طعن چهارم گفته و تفویض امامت نماز در مرض موت خود از شب
 پنجشنبه تا صبح دوشنبه انقدر مشهور است که حاجت بیان ندارد آتیه و مکرر میکنند این هر احوال آنچه
 مستفاد و غرضه الاجاب گفته و آن اینست در مدت مرض چون وقت نماز در رسید بحال آنحضرت را
 اعلام نمود تا بیرون آمدی و نذر هم گذاردی و در آخر مرض سه روز بیرون نتوانست آمد آتیه و در استقامت
 ازین کلام برگذیب احوال مذکوره است که بالاتفاق قیامات پیغمبر چهار روز دوشنبه بود پس اگر روز
 شنبه تدا باشد تا روز دوشنبه سه روز میشود و بنا برین خطبه خواندن ابو بکره نماز جمعه گذاردن در
 حیات آنحضرت صورت ندهد و اما آنچه گفته نیز مخالفت امیر المومنین که پنجشنبه در عقبه و نماز جمعه گذارد
 و خطبه جمعه او را مسلم داشته لازم می آید پس مردود است باینکه کلام محقق خواهر صریح نیست درین
 که این کلام حق است تمام هر دو امام عالی مقام رضی عنین در حق ابو بکر در اول خلافت ایجاد وقوع

ص

ص

و ان اينست بزرگي بعقاست نرسال و له ايضا بيت كودكي كوجعل يبر بود و تزد
 ايل خرد كبر بود و با نكده در روايات اهل سنت مذکورست كه جناب امام حسين عليه السلام بعد من
 خطاب نيز و خلافت او فرمود كه از منبر يبر نيز رگوار ما فرود آو او هم مثل ابو بكر جواب داد چنانچه
 و تهنيد يك كمال مذکورست قال حماد بن زيد ثنا يحيى بن سعيد عن عبيد بن جابر
 حدثني حسين بن علي قال اتيته عمره هو على المنبر فصعدت اليه فقلت انزل من منبر
 ابي و اذهب الي منبر ابيك فقال عمر لم يكن لابي منبر و اخذني اجلسني معه فجلت
 اقلب حصا بيده فلما انزل انطلق به الي منزله فقال من عمك فقلت والله ما علمته
 احد قال فاتيته يوم ما هو حال بمعوية و ابن عمر بالباب فرجع ابن عمر و جئت معه
 فلقيني بعد قال له لم ارك فقلت جئت انت خال بمعوية و ابن عمر بالباب فرجع ابن
 عمر و جئت معه فقال انت احق بالاذن من ابن عمر و انا ابنت ما ترى في من سنا الله
 و انتم و و كثر العمال مذکورست عن حسين بن علي قال صعدت الي عمن الخطاب المنبر
 فقلت له انزل من منبر ابي و اصعد من منبر ابيك فقال ان ابي لم يكن له منبر فاقصد في معه
 فلما انزل اذهب الي منزله فقال اي نبي من عمك هذا فقال ما علمته احد قال
 اي نبي لو جعلت ما يقينا و نفسانا فجمعت يوم ما هو حال بمعوية و ابن عمر بالباب
 لم يرفون له فرجيت فلقيني بعد فقال يا بني لم ارك اتيتنا قلت جئت و انت ما
 بمعوية فرأيت ابن عمر فرجيت فقال انت احق بالاذن من عبد الله بن عمر انما
 ابنت في من سنا ما ترى الله ثم انتم فوضع يدك على راسه ابن سعد و ابن اسود يخط و
 ولي الله يبر مخاطب و رازقه التوا آو روه عن الحسين بن علي بن ابي طالب رضوا الله
 عنهما قال اتيته عمر بن الخطاب هو على المنبر فصعدت اليه فقلت له انزل من منبر ابي
 و اذهب الي منبر ابيك فقال عمر لم يكن لابي منبر اخذني فاجلسني معه فجلت
 اقلب حصا بيده فلما انزل انطلق به الي منزله فقال لي من عمك فقلت والله ما
 علمني احد فقال يا بني لو جعلت نفسانا فاقبتيه يوم ما هو حال بمعوية و ابن
 عمر بالباب فرجع ابن عمر فرجيت معه فلقيني بعد فقال لم ارك فقلت يا امير المؤمنين
 اني جئت و انت خال بمعوية و ابن عمر بالباب فرجع ابن عمر فرجيت معه قال
 انت احق بالاذن من ابن عمر انما ابنت ما في من سنا الله عز وجل ثم انتم انتي و ابن

قال صاحب كشف الغطاء عن ابي
 ابي الحسن القمي في كتاب الامامة
 و ترجمان الطائفة قال لعين بن جابر
 بن عبد الله بن ابي عمير بن ابي
 ابي عمير و سمعته يقول ان ابي
 يوسف مثله و انك من اهل البيت
 انك تكلمه و انك تكلمه و انك
 بن علي بن ابي طالب بن ابي طالب
 بن علي بن ابي طالب بن ابي طالب
 بن علي بن ابي طالب بن ابي طالب

قال صاحب كشف الغطاء
 عن ابي الحسن القمي في كتاب الامامة
 و ترجمان الطائفة قال لعين بن جابر
 بن عبد الله بن ابي عمير بن ابي
 ابي عمير و سمعته يقول ان ابي
 يوسف مثله و انك من اهل البيت
 انك تكلمه و انك تكلمه و انك
 بن علي بن ابي طالب بن ابي طالب
 بن علي بن ابي طالب بن ابي طالب
 بن علي بن ابي طالب بن ابي طالب

ص
 قال فرود آور ما
 صدها نایب الخیرات

مجدد و موافق محقر بعد ذکر قصه حضرت امام حسن علیه السلام بانی بکر گفته و وقع للحسین مثل
 ذلك مع عمر بن وهب المنبر فقال له منبري عليك والله لا منبر ابي فقال علي الله ما امر
 بذلك فقال عمر والله ما اتهمناك زادنا بسعد انداخذ لا واصلنا الى جنبه و قال
 هل ابنت المشعر على رؤسنا الا ابوا و اى انما الرفعة ما قلنا ما الا بانهى و درین روایت
 علاوه بر سابق اعتراف عمر بکمال تفصیلت جناب امیر علیه السلام و دیگر ابلبیت علیه السلام بر او
 نیز مذکور است و آن هم دلیل واضح است بر بطلان خلافت او و خلافت اسی بکر **قال**
طعن در بیستم آنکه مالک بن نویره زنی جمیل و اشته خالد بن ولید که امیر الامراء
 ابو بکر بود بطبع از نوادگان او که در مسلمان بود بکشت و همان شب زن او را بجهان کآ
 در آورده و جماعت کرد و تا زمان انقضای عده و وفات که چهار ماه و ده روز است توقف نکرد حال آنکه زنا
 واقع شد زیرا که نکاح در ثنائی عده درست نیست و ابو بکر صدیق نیز بر خالد مدینه را فرود نازدی تصحیح
 گرفت و حال آنکه استیغای قصاص و اجرای حد بر ابی بکر واجب بود و عمر در ینکار بروی انکار نمود و
 بخالد گفت که اگر من دالی این امر بشوم از تو قصاص میگیرم **جواب** این طعن بر موقوف بر
 بیان این قصه است موافق آنچه در کتب معتبره فقه سیر و تواریخ ثابت است باید دانست
 که خالد بعد فراغ از مهم طلحین بن خویله اسدی متنبی که باغواهی شیطانى این عوی باطل آغاز
 نهاده بود بواسطی بطاح توجه نمود و سرایا با طرف جوانب فرستاد و بر طریق مدینه بنویسند
 پیغمبر فرمود تا بر سر تومی که تبارند اگر او اذان در آن قوم بشنوند دست از غارت و قتل و
 نهیب باز دارند و اگر او را اذان بگوشش بشنایند آن مقام را در الحرب قرار داده دست
 قتل و غارت بکشایند و در او را آنقوم بر آزند اتفاقا سر برید که باو قتاده انصاری نیز در میان
 شان بود مالک بن نویره را که با او آنحضرت ریاست بطاح و خدمت آنحضرت سکات آن
 تراح بر وی تعلق داشت گرفته پیش خالد آوردند بو قتاده گواهی داد که من بانگ نماز از میان
 قوم وی شنیده ام و جانم دیگر که هم در آن سر برید بودند عکس آن ظاهر نمودند و اینقدر خود لبها را
 مردم گرد و فواح بشبوت رسیده بود که بهنگام استماع خبر قیامت اثر و وفات جناب پیغمبر زمانه
 این مالک بن نویره خانبندی و دوف نوازی و دیگر لوازم فرحت و شادی بعمل آورده شامت
 باهل اسلام نموده بودند اتفاقا مالک بجنون خالد در تمام سؤال و جواب بر حق جناب پیغمبر
 این کلمه گفت قال ربکم کذا و ما حکم و این اضافت بسوی اهل اسلام نه بخود شیوه کفار

۲۳

اقول ما اول بقول اصل عبارت بعضی از علمای اعلام خود متضمن تقریر این طعن می داریم
 بعد از آن برین شبهات نقصن قول او تو می شنویم پس نه اگر صاحب کتاب استغاثه بود تا
 طعن از زمره ان بی بر که متضمن طلاق لفظ غیره رسول بر خود است گفته فلما انقاد له الناس
 فیا و صفنا طوعا و کرها منعت علیه هدیة من العیون فذم الزکوة الیه و مکوا
 ان الرسول ما یزید فی ذلک المملکة الا امره عبطا لبقائه فعلی ما ناطقنا بایام یار الله بک
 رسوله فتا هم اهل الرد و بعث خالد بن الولید فی حبش فقتل متاعلیم و سبعه ازیم
 و استباح اهل الحکم جعل ذلک کله قسمة بین المسلمین فقبولوا ذلک منه مستحان له
 الا نفر کبره و اول ذلک منهم عین الخطاب فانه عزل سهمه منهم و کان غدا الی ان ملک الامر
 ثم حو له علیم و کانت حوله بنت جعفر الی الداعی عبد بن العنقیة منهم فبعث به الی الیر المؤمنین
 علی بن ابیطالب فتزوجه و لم یستکرها و استقبل الباقون خروج نسائهم و قتل خالد
 بن الولید یسر القوم مالک بن نويرة و اخذ امره فوطئها من لیلته ناک من غیر ان
 استبرأها و لا استراها و لا وقعت علیها قسمة فانکر عمر من ذلک فعله و قال لا یسکر
 فی امری فاجتمع عند ان قال انما خالد رجل من المسلمین تا قول فاختار و لم یظفر و ناکار
 علیه فی ذلک بل خسر من رابع الا نکاح علیه فیما فعله مع ما راجع الی اهل الحدیث جمیعا
 بغیر خلاف عن القوم الذین کانوا مع خالد انهم قالوا اذن مؤذنتا اذن مؤذنتهم و صلینا
 و صلوا و شهدنا الشهادتین فشهدوا فای حرجة ههنا مع ما راجع و لا جمیعان هم کلا یکسر
 کیف تقاتل قوما یشهدون ان لا اله الا الله فان محمد رسول الله و قد سمعت رسول الله
 یقول امرت ان تاقل الناس حتی یقولوا لا اله الا الله و انی رسول الله فاذا قالوا هاتوا
 بیها ما هم و ما لهم الا یحقیها و حسابهم علی الله فقال ابو بکر لو منعنی عقلا اذ قال
 عننا فاما کانوا یدفعونه الی رسول الله لثقتلهم و قال لجاهدتم فکان هذا الفعل منه
 فعله فظیعا و ظلا اعطیا و تعد یا بیننا و من این له ان یجاهد قوما علی ان منعنی ما کان
 یدفعونه الی رسول الله بامر من الله و رسوله او برای مرأته و استحسنه فان قال اطیاءة
 بل بامر من الله و رسوله فلیهم اقامة الدلیل علی حجة ذلک و طریقه من کتاب الله و غیر من
 و سوا الله خاصة باسه و شبهه جمع علی قتله و تاویله و انی لهم التناوش من مکان جمید
 و ان قالوا ان ذلک کان من برای استحقاق قتل لهم فنرا ان یقتل المسلمین و یستبیح موا

طعن متعلق بر بعضی از علمای اعلام خود متضمن تقریر این طعن می داریم
 بعد از آن برین شبهات نقصن قول او تو می شنویم پس نه اگر صاحب کتاب استغاثه بود تا
 طعن از زمره ان بی بر که متضمن طلاق لفظ غیره رسول بر خود است گفته فلما انقاد له الناس
 فیا و صفنا طوعا و کرها منعت علیه هدیة من العیون فذم الزکوة الیه و مکوا
 ان الرسول ما یزید فی ذلک المملکة الا امره عبطا لبقائه فعلی ما ناطقنا بایام یار الله بک
 رسوله فتا هم اهل الرد و بعث خالد بن الولید فی حبش فقتل متاعلیم و سبعه ازیم
 و استباح اهل الحکم جعل ذلک کله قسمة بین المسلمین فقبولوا ذلک منه مستحان له
 الا نفر کبره و اول ذلک منهم عین الخطاب فانه عزل سهمه منهم و کان غدا الی ان ملک الامر
 ثم حو له علیم و کانت حوله بنت جعفر الی الداعی عبد بن العنقیة منهم فبعث به الی الیر المؤمنین
 علی بن ابیطالب فتزوجه و لم یستکرها و استقبل الباقون خروج نسائهم و قتل خالد
 بن الولید یسر القوم مالک بن نويرة و اخذ امره فوطئها من لیلته ناک من غیر ان
 استبرأها و لا استراها و لا وقعت علیها قسمة فانکر عمر من ذلک فعله و قال لا یسکر
 فی امری فاجتمع عند ان قال انما خالد رجل من المسلمین تا قول فاختار و لم یظفر و ناکار
 علیه فی ذلک بل خسر من رابع الا نکاح علیه فیما فعله مع ما راجع الی اهل الحدیث جمیعا
 بغیر خلاف عن القوم الذین کانوا مع خالد انهم قالوا اذن مؤذنتا اذن مؤذنتهم و صلینا
 و صلوا و شهدنا الشهادتین فشهدوا فای حرجة ههنا مع ما راجع و لا جمیعان هم کلا یکسر
 کیف تقاتل قوما یشهدون ان لا اله الا الله فان محمد رسول الله و قد سمعت رسول الله
 یقول امرت ان تاقل الناس حتی یقولوا لا اله الا الله و انی رسول الله فاذا قالوا هاتوا
 بیها ما هم و ما لهم الا یحقیها و حسابهم علی الله فقال ابو بکر لو منعنی عقلا اذ قال
 عننا فاما کانوا یدفعونه الی رسول الله لثقتلهم و قال لجاهدتم فکان هذا الفعل منه
 فعله فظیعا و ظلا اعطیا و تعد یا بیننا و من این له ان یجاهد قوما علی ان منعنی ما کان
 یدفعونه الی رسول الله بامر من الله و رسوله او برای مرأته و استحسنه فان قال اطیاءة
 بل بامر من الله و رسوله فلیهم اقامة الدلیل علی حجة ذلک و طریقه من کتاب الله و غیر من
 و سوا الله خاصة باسه و شبهه جمع علی قتله و تاویله و انی لهم التناوش من مکان جمید
 و ان قالوا ان ذلک کان من برای استحقاق قتل لهم فنرا ان یقتل المسلمین و یستبیح موا

طعن متعلق بر بعضی از علمای اعلام خود متضمن تقریر این طعن می داریم
 بعد از آن برین شبهات نقصن قول او تو می شنویم پس نه اگر صاحب کتاب استغاثه بود تا
 طعن از زمره ان بی بر که متضمن طلاق لفظ غیره رسول بر خود است گفته فلما انقاد له الناس
 فیا و صفنا طوعا و کرها منعت علیه هدیة من العیون فذم الزکوة الیه و مکوا
 ان الرسول ما یزید فی ذلک المملکة الا امره عبطا لبقائه فعلی ما ناطقنا بایام یار الله بک
 رسوله فتا هم اهل الرد و بعث خالد بن الولید فی حبش فقتل متاعلیم و سبعه ازیم
 و استباح اهل الحکم جعل ذلک کله قسمة بین المسلمین فقبولوا ذلک منه مستحان له
 الا نفر کبره و اول ذلک منهم عین الخطاب فانه عزل سهمه منهم و کان غدا الی ان ملک الامر
 ثم حو له علیم و کانت حوله بنت جعفر الی الداعی عبد بن العنقیة منهم فبعث به الی الیر المؤمنین
 علی بن ابیطالب فتزوجه و لم یستکرها و استقبل الباقون خروج نسائهم و قتل خالد
 بن الولید یسر القوم مالک بن نويرة و اخذ امره فوطئها من لیلته ناک من غیر ان
 استبرأها و لا استراها و لا وقعت علیها قسمة فانکر عمر من ذلک فعله و قال لا یسکر
 فی امری فاجتمع عند ان قال انما خالد رجل من المسلمین تا قول فاختار و لم یظفر و ناکار
 علیه فی ذلک بل خسر من رابع الا نکاح علیه فیما فعله مع ما راجع الی اهل الحدیث جمیعا
 بغیر خلاف عن القوم الذین کانوا مع خالد انهم قالوا اذن مؤذنتا اذن مؤذنتهم و صلینا
 و صلوا و شهدنا الشهادتین فشهدوا فای حرجة ههنا مع ما راجع و لا جمیعان هم کلا یکسر
 کیف تقاتل قوما یشهدون ان لا اله الا الله فان محمد رسول الله و قد سمعت رسول الله
 یقول امرت ان تاقل الناس حتی یقولوا لا اله الا الله و انی رسول الله فاذا قالوا هاتوا
 بیها ما هم و ما لهم الا یحقیها و حسابهم علی الله فقال ابو بکر لو منعنی عقلا اذ قال
 عننا فاما کانوا یدفعونه الی رسول الله لثقتلهم و قال لجاهدتم فکان هذا الفعل منه
 فعله فظیعا و ظلا اعطیا و تعد یا بیننا و من این له ان یجاهد قوما علی ان منعنی ما کان
 یدفعونه الی رسول الله بامر من الله و رسوله او برای مرأته و استحسنه فان قال اطیاءة
 بل بامر من الله و رسوله فلیهم اقامة الدلیل علی حجة ذلک و طریقه من کتاب الله و غیر من
 و سوا الله خاصة باسه و شبهه جمع علی قتله و تاویله و انی لهم التناوش من مکان جمید
 و ان قالوا ان ذلک کان من برای استحقاق قتل لهم فنرا ان یقتل المسلمین و یستبیح موا

صلوات اللہ علیہ معجزا بعامتہ کہ مدعز فرستد عامتہ اسما فلما دخل الیہ وافی الی المسجد نام الیہ یعر
 فانتم عن الامم من امراسه فخطبنا ثم قال امرایہ قتلتم امرہ مسلما ثم تروت علی امرأتہ و
 لا رجعتک باجمارک و خالد لا یکنلہ و علی سنی و کتاب کثیر العمال تبویب جمع الجوامع
 نقل کرده عن ابن ابی عوف و غیرہ ان خالد بن الولید ادعی ان مالک بن نویره اسرقه
 بکلنم بلعنه عنه فانکر مالک ذلك و قال اناعلی الاسلام ما غیرت و لا بدلت و شهد لابی
 قتاده و عبدا لله بن عمر فصد منه خالد و امرضه بن لاد و من لاسدی فضرب عنقه
 و قبض خالد امرأته ام مسم فقتلها فبما فبلغ عمر بن الخطاب قتلہ مالک بن نویره و یزید
 امرأته فقال لا یجبرک ان قد ذنا فارجعہ فقال ابوبکر ما کنتم لارجعہ تاویل فاعطاه و قال
 انه قد قتل مسلما فاقبله قال ما کنتم لاقبله تاویل فاعطاه قال فاعزله قال ما کنتم
 لاشیم سیفا سلما الله علیہم ابد ابن سعد و در تاریخ ابوبکر **جلد یکم** مذکورست مابلیغ الخبری
 خبر خالد مع طلک و امره نیا بیکر و عمر فقال عمر لابی بکر ان خالد اذ فی فارجعہ قال ما کنتم
 لارجعہ فانه تاویل فاعطاه قال فانه قتل مسلما فاقبله مسلما فاقبله به قال ما کنتم
 لارجعہ فانه تاویل فاعطاه قال فاعزله قال ما کنتم لاشیم سیفا سلما الله علیہم ابد یعنی هر گاه که خبر
 خالد رسید ابوبکر و عمر گفت عمر ابوبکر بدستیکه خالد زنا کرده پس من کن او را ابوبکر گفت من رجم
 نخواهم کرد او را زیرا که او تاویل کرد پس خطا کرد باز عمر گفت بدستیکه او سلمی اگشت تو او را
 آن سلم بکش ابوبکر گفت نخواهم کشت من خالد را بقصاص مالک بدستیکه او تاویل نمود پس خطا
 کرد باز عمر گفت مغرول کن او را ابوبکر گفت من در غلاف نخواهم گذاشت گاهی سیفی را که نمد آویخته
 بر کفارشیده و چون که طعن شیعہ بر ابوبکر مطابق قول عمر است پس حاجت بدفع شبهاتیکه
 مذکر کرده همانند زیر که ترد است حضرت رسول خدا صلی الله علیه و سلم در مجلس فرموده ان الله جعل
 علی لسان عن قلبه کافی جمیع الترتکات و غیره لیکن برای فرید توضیح باطلال هر یک از انها می دانیم
 اما آنچه گفته جواب طعن موقوف بر بیان این قصه است موافق آنچه در کتب معتبره نقل سیر و
 تواریخ ثابت است لیس هر دو دست اول بانیکه اسما و کتب سیر و تواریخ که این قصه را از آنها نقل
 کرده و در چنانچه کورن ساخته و انبیا بانیکه علامه شمس الدین بن حلکان که مخاطب نقل او را در باب اول
 دیگر ابواب معتبره داشته در ترجمه و شمه مال مالک باین وجه ذکر کرده قلم ای مالک علی البیت
 فیمین قدم علیہ من العریب و اسلم فوج العتبی ۲ صدقه قومه و لما ارتدت العتبه

نقل شده است که مالک بن نویره اسرقه بکلنم بلعنه عنه فانکر مالک ذلك و قال اناعلی الاسلام ما غیرت و لا بدلت و شهد لابی
 قتاده و عبدا لله بن عمر فصد منه خالد و امرضه بن لاد و من لاسدی فضرب عنقه و قبض خالد امرأته ام مسم فقتلها فبما فبلغ عمر بن الخطاب قتلہ مالک بن نویره و یزید
 امرأته فقال لا یجبرک ان قد ذنا فارجعہ فقال ابوبکر ما کنتم لارجعہ تاویل فاعطاه و قال انه قد قتل مسلما فاقبله قال ما کنتم لاقبله تاویل فاعطاه قال فاعزله قال ما کنتم
 لاشیم سیفا سلما الله علیہم ابد ابن سعد و در تاریخ ابوبکر مذکورست مابلیغ الخبری خبر خالد مع طلک و امره نیا بیکر و عمر فقال عمر لابی بکر ان خالد اذ فی فارجعہ قال ما کنتم
 لارجعہ فانه تاویل فاعطاه قال فانه قتل مسلما فاقبله مسلما فاقبله به قال ما کنتم لارجعہ فانه تاویل فاعطاه قال فاعزله قال ما کنتم لاشیم سیفا سلما الله علیہم ابد یعنی هر گاه که خبر
 خالد رسید ابوبکر و عمر گفت عمر ابوبکر بدستیکه خالد زنا کرده پس من کن او را ابوبکر گفت من رجم نخواهم کرد او را زیرا که او تاویل کرد پس خطا کرد باز عمر گفت بدستیکه او سلمی اگشت تو او را
 آن سلم بکش ابوبکر گفت نخواهم کشت من خالد را بقصاص مالک بدستیکه او تاویل نمود پس خطا کرد باز عمر گفت مغرول کن او را ابوبکر گفت من در غلاف نخواهم گذاشت گاهی سیفی را که نمد آویخته
 بر کفارشیده و چون که طعن شیعہ بر ابوبکر مطابق قول عمر است پس حاجت بدفع شبهاتیکه مذکر کرده همانند زیر که ترد است حضرت رسول خدا صلی الله علیه و سلم در مجلس فرموده ان الله جعل
 علی لسان عن قلبه کافی جمیع الترتکات و غیره لیکن برای فرید توضیح باطلال هر یک از انها می دانیم اما آنچه گفته جواب طعن موقوف بر بیان این قصه است موافق آنچه در کتب معتبره نقل سیر و
 تواریخ ثابت است لیس هر دو دست اول بانیکه اسما و کتب سیر و تواریخ که این قصه را از آنها نقل کرده و در چنانچه کورن ساخته و انبیا بانیکه علامه شمس الدین بن حلکان که مخاطب نقل او را در باب اول
 دیگر ابواب معتبره داشته در ترجمه و شمه مال مالک باین وجه ذکر کرده قلم ای مالک علی البیت فیمین قدم علیہ من العریب و اسلم فوج العتبی ۲ صدقه قومه و لما ارتدت العتبه

و یضاح که در ایام کربلا است قال
تو ای صاحب فطرت انظار الی انظر الی انظر
و ای صاحب فطرت انظر الی انظر الی انظر
ص ۳۲
ص ۳۳
ص ۳۴

ووف رقی و دیگر کوازم فحش و شادی بعل آورده شامت باهل اسلام نموده بودند پس کذب محض و
انقرای مرفوع است و بر تقدیر تنزل از کجا ثابت شد که زمان خانه مالک بن نویره این امور را با جازت
او بعل آورده باشند و حال آنکه در صحاح الهیست ثابت و محقق است که بعضی از امور ممنوعه را عاقلانه بود
مؤمن حضرت رسول صلی الله علیه و آله در کتاب بیکر و اگر از انفعال تنبیه از زمان خانه مالک رنگ می شدند
و مالک تجویز آن میکرد و خالد جزایان بر او اداش اجماع نمیکرد و عمر بکینه او مسلم میگفت و ابو بکر و خود
خالد را غاصبی میساید بلکه صیدش میگفت اما آنچه گفته در حق جناب پیغمبر این مگر گفت قال
ربکم او صاحبکم کذا و این منافقت بسوی اهل اسلام نه بخود شیوه بخار و مرتدین آن ترمان بود پس
او کوا بیکر و تاریخ ابن حکمان طبری و شقای قاضی میانش تنها لفظ صاحبک یا صاحبکم مکرر
است و لفظ ربکم ذکر کرده اند عبارت ابن حکمان و عبارت تاریخ طبری سابق ازین منقول شده و عبارت
تشاء قاضی میانش نیست و اصح ابراهیم بن حسین بن خالد الفقیه فی مثل هذا یقتل خالد بن
الولید مالک بن نویره قولش عن المشی صاحبکم انتمی و مطلق لفظ صاحبکم در حق حضرت رسول
صلی الله علیه و آله و سلم و کلامت بر او روا نمیکند و لهذا ابو علی معتزلی او مای آن کرده بلکه گفته که این قول
تر و خالد رده بود و چنانچه سید رضی گفته و حکمی ای صاحب الفی عن ابی علی انه ذکر رسول الله صفا
صاحبک و اوم بذلك نه لیس بصاحبک و کان عنده ان ذلك رده و علم عندک لم شاهد
اقصلا هو امیر القوم نمازان یقتله لان کان لاوی ان لا یستجیل وان کشف الامر
من رده حتی یضغ انتمی و آتیا بانیکه اگر اضافت پیغمبر خدا بلفظ صاحب بسوی غیر نبی بسوی خود
و دلیل کفر و ارتداد و اضافت کننده و قائل این قول باشد اشکال عظیم بر اهل سنت لازم آید زیرا که
در صحیح بخاری در کتاب الحج در باب کسوة الکعبه مذکور است عن ابی وائل قال جلست مع شیبته
علا الکرسی فی الکعبه فقال لقد جلس هذا المجلس عن فقال لقد همت ان اذع فیها صفراء
کلابیضا الا فتمت قلت ان صاحبیک لم یفعل هه قال هما الملائن اقتدی بهما و ظاهر است
که مراد از صاحبیک رسول خدا و ابو بکر از خدا پیغمبر در شرح قسططانی در شرح قول صاحبیک مذکور
است النبوی و ابابکر انتمی و علامه زحمتی در رهیج الا براه گفته قال علی ذم لعمران من
ان تلحق بصاحبیک ناقص العمل و کل دون الشیع و ان کنش الازاد و ارض القیم و ان
النفق تلحق بها انتمی و ملا متقی نیز این روایت را در کتبه العمال آورده و نیز در کتاب
مذکور آورده عن علی انه قال لعثمان ان سرتک ان تلحق بصاحبیک ناقص العمل و کل

ص ۳۵

ص ۳۵
ص ۳۶
ص ۳۷
ص ۳۸
ص ۳۹
ص ۴۰
ص ۴۱
ص ۴۲
ص ۴۳
ص ۴۴
ص ۴۵
ص ۴۶
ص ۴۷
ص ۴۸
ص ۴۹
ص ۵۰
ص ۵۱
ص ۵۲
ص ۵۳
ص ۵۴
ص ۵۵
ص ۵۶
ص ۵۷
ص ۵۸
ص ۵۹
ص ۶۰
ص ۶۱
ص ۶۲
ص ۶۳
ص ۶۴
ص ۶۵
ص ۶۶
ص ۶۷
ص ۶۸
ص ۶۹
ص ۷۰
ص ۷۱
ص ۷۲
ص ۷۳
ص ۷۴
ص ۷۵
ص ۷۶
ص ۷۷
ص ۷۸
ص ۷۹
ص ۸۰
ص ۸۱
ص ۸۲
ص ۸۳
ص ۸۴
ص ۸۵
ص ۸۶
ص ۸۷
ص ۸۸
ص ۸۹
ص ۹۰
ص ۹۱
ص ۹۲
ص ۹۳
ص ۹۴
ص ۹۵
ص ۹۶
ص ۹۷
ص ۹۸
ص ۹۹
ص ۱۰۰

وکل دو و ناسبع و آنکس از انار و لافغ القیص و اخصف النعل لحق بها کبر و قال مخفوط
 ان علیا قال لعمر بنی بصاحبیه الشبی و الکبرانی پس از نیامه سلمه شد که این اصافت لفظ
 صاحب هیچ تباخی نزارد و آلتا بیک در محل خود مقرر شد و کلماتی می لایدل علی نفیه در سیرت
 اصافت لفظ صاحب بسوی خالد مستزم نمی آن از خود نیست را بجا بنیکه اگر این کلمه بوجوب زار
 میگردد و نمیگفت که از نقل مسلمانا قلمه و ابوبکر و جواب عمر خالد را نسبت بخطای می کرد و نمیگفت
 قاتل ناخطا بلکه میگفت قتله لانه سارته را فاصاب خامسا بنیکه اگر مالک باین کلمه مرتد شده باشد
 سایر قوم او یکدم سبب ستم قتل شده اما آنچه گفته که سابق این هم شتم شده بود که بعد از استی
 خبر وحشت اثر وفات جناب پیغمبر مالک بن نویره صدقاتی را که از قوم خود گرفته بآنها رد نمود
 پس مبارز است با آنچه در ماسیه از تاریخ طبری نقل نموده و نه مبارزه دکان مالک بن نویره
 مع نبی ربوع بالبطاح فلما توجبه خالد قال مالک لقیه لاجله لئلا تسبح المصوغ فانما قد
 اذینا حیث صلحنا سباحا و حارنا باینید بوجها فاذی بویکر منافی بغیر ان تصرف
 فی هذه الموضع الی قبائلنا حی لایظن خالد انما قد جئنا الجیش لقتاله و یفعل ان جمع
 القصد قات و بعثنا الیه لیکم اناعه و بن الاسلام فجله خالد فلم یجد هم فی البطاح فعلم
 انهم کایرید و القاتال ماخذ منهم القصد قات فبعثنا آخوینهم یروا مالک بن نویره با
 ربوع و بطاح پس نگاه که متوجه شد خالد با طرف مالک گفت قوم خود را نیست هیچ جلد برآ
 ماسوی مضع زیر که بدستیکه با تحقیق گناه کردیم و دستیکه مصالحه کردیم سجاج را و در بر
 به جنگ نمودیم پس متاذه می شد ابوبکر از ما پس سرادار است که ما متفرق شویم درین مواضع
 قبائل خود تا همان کسند خالد بدستی که با جمع نمودیم لشکر برای قتال او و سرادار است که جمع کنیم
 صدقات را و بفرستیم بسوی او تا بداند بدستیکه ما بر دین اسلام هستیم پس آمد خالد و نیافت ایشان
 در بطاح پس است که ایشان اراده قتال نزارند و گرفت از ایشان صدقات را و فرستاد
 سهند اگر مراد ازین قول نیست که آنچه مالک از خیمای قوم خود گرفته بود بفرمای قوم خود رد نمود
 پیش نامتی و جاسق و درین نقل بر او وارد نمی تواند شد زیرا که در صحیح بخاری و صحیح مسلم است
 ابن عباس مذکور است که حضرت رسول علیه السلام هرگاه که معاذ را بر عین فرستاده فرمود و الله
 تالله ص ما من اهل الکتاب فادعم الی شهادة ان لا اله الا الله و انی رسول الله فان
 اطاعوا الذلک فاعلموا ان الله افترض علیهم خمس صلوات فی کل یوم و لیلته نازح اطل

۳۳

در کتب ایشانی با رسول خدا مگر فرق آن از ایشان بعد از آن تعقیب کرد یعنی را با اینکه فرض کرد بر آنحضرت
 اگر فرق زکوة که صلوة فرستد بر ایشان صلواتی که بر حبیب کون ایشان باشد گفتند و این صفات در غیر
 آنحضرت مستحق نمی شود زیرا که آنحضرت ظاهر و مفرقی نمیکند و در دیگر فرض صدمه و در صلوة غیر آنحضرت جوب
 سکون ایشان میشود پس واجب نیست بر ارفع زکوة بسوی غیر آنحضرت و در این شبهه منافی معلوم بود
 و جوب زکوة از ضروریات دین محذوم نیست زیرا که ایشان در جوب آنرا وجود کند بلکه گفته که در جوب آن
 سهو طهت و اتقای شرع و ط بودن بضرورت معلوم نیست بلکه معلوم نمی شود مگر نظر و مامل و
 در خصوصیت عقل تا کتب بن نوری که مستمسک بر آنرا باشد بگوید خواه بود زیرا که ایست متعلق است
 و عایشه با جناب پیر بزرگ و خطای و جهل و بی جا نیز سید از پس اگر انکار در جوب زکوة هم بخطای جهل و بی
 که کند چه جنای طاعت است و نیز سقا که ابو بکر یا نفعین ادای زکوة خلاف جماع سلین بود زیرا که
 ابن ابی الحدید در شرح نهج البلاغه از تاریخ طبری نقل کرده که او در ضمن آنکه آمدن عرب و کلام
 کردن ایشان با ابو بکر در سقا زکوة واجبه است کلام المسلمین علی اجماع العرب الی ما طلبت
 و ابو بکر ان یفعل الامان ان یفعل رسول الله ^ص و ان یفعل الامان یاخذ منی جمیع شد که نیز
 بر اجابت عرب بسوی آنچه طلب کردند از سقا زکوة و ایان نمود ابو بکر این را که بگفتند آنچه سقا کرد و آنرا
 رسول خدا و انیکه بگوید آنچه میگرفت آنرا آنحضرت و در کتب الرجال در روایتی طویل مذکور است که ابو بکر
 از مهاجرین و انصار در باب قتال ایشان نموده همه نادر سقا که از مذمت نظر عمر بن الخطاب ^{رضی}
 الله عنه و الله یا خلیفته رسول الله ان تقبل من العرب الصلوة و تدع لهم الذکوة فانهم یحسبوا
 عهد جاهلیة لم یفیدم الاسلام فاما ان یردهم الله تعالی الی خیر ما ان یرفعها لاسلام
 فتقوی علی قتالهم فالبقیة المهاجرین و الانصار یدان بالعرب العجم فاطیبة فانفتحت
 عثمان فقال مثل ذلك قال علی مثل ذلك و تابعهم المهاجرین ثم التفت الی الانصار
 فتابعهم ازین روایت هم مرصع واضح است که عمر و عثمان و جناب میر و مهاجرین و انصار همه را
 اجماع کرده بود زیرا که قتال با منافقین زکوة نباید کرد و نیز در کتب الرجال مسلم است من عرف قال لما جمیع
 نمای مهاجرین و انصاریان است و العرب فقلنا یا خلیفة رسول الله ^ص انزلنا ان
 یصلون ولا یؤدوا الذکوة فانهم لو قد دخل الایمان قلوبهم لا توذوا بها الخ اما آنچه گفته
 و گفت باری از موت این شخص تلاوت شد و بار بجز خود تا لداین ادای را در او از وی صادر شد
 پس کتب بعضی از فراموشی حرف است اگر مالک چنین کلمه میگفت خالد هر این کلام او را در اعتقاد از قتلش

قتلش کرد و نکیر و معال که ادعای آنست که خالد در مقام امتداد برین گفته که مالک که صاحب گفتم و نیز مراد او را
 مسلم می گفت و آنقاد آنست که عمر با ابو بکر گفت که خالد مسلمی را قتل کرده پس او را قتل کن و ابو بکر میگوید
 خالد را نسبت بخطای نمود اما آنچه گفته که عمر بن الخطاب مایل و دلبر بن دانت که این قتل بجای
 واقع شد پس مجربست با نیکه آنچه از کتب سیر و تواریخ ثابت است آنست که مرثا آخر حیات خود
 بر این اعتقاد مسرود و لهذا در وقت خلافت خود آنچه از اموال و اسارای قوم مالک بن نویره بزرگوار
 یافت از ایشان باز پس گرفت بر قوم مالک بن نویره رد کرد چنانچه در روضه اصفاء مذکور است
 که عمر بن عبدالعزیز در هنگام گفتگو با شاذیب اصحاب او که خروج کرده بودند گفت که شما دانسته اید
 که ابو بکر بغلان قبیله حماریه نموده مردان ایشانرا بقتل آورده و عیال و اطفال آنجا مت را اسیر
 کرده چون خلافت بعمر رسید اسیرانرا با دطان و ساکن ایشان فرستاده انتهی وزیر خجاج مر
 بموم کلام رسیده اصلی قد علیه که در مسلم بود و خجاج ابو بکر بقیاس چنانچه نوومی در شرح صحیح مسلم
 گفته تا جمیع فی هذا القضية الاجتهاد من عمر العاصم و من ابی بکر بالقیاس انتهى
 قیاس در مقابل عموم نفوس محبت نیست اما آنچه گفته چون ابو بکر صدیق خالد را بقتل رسانید و از او
 استفسار حال نمود ما جرم من و من ظاهر شد و حق بجانب خالد دریافته متعرض حال او نشد پس
 کمال تعجب است که ابو بکر بخطای خالد تصریح میکند مخاطب در اصیب میگوید و نینداند که حکم بافت
 او بین تنظیم اول بکتابتین ثانی است اما آنچه گفته که خالد درین قصه مایل باید کرد الخ این عبارت
 بود در اول اینکه ثابت کردیم که مخاطب در قتل این قصه خیانت بجای برده و هرگاه که اصل
 این قصه یقیناً نقل شده مائل در آن قصه لغو محض باشد و چه دویم آنکه اگر قصاص متل و حد
 زنا بر خالد لازم نمی آید کذب و فسق عمل لازم می آید اما آنچه گفته آمدیم بر نیکه استبرابیک
 حیض زن حربی را هم ضرر است و خالد انتظار این مدت هم کشید پس این طعن بر خالد است
 نه بر ابو بکر چون ایش این طعن بر ابو بکر باین وجه است که در نیصورت بر ابو بکر لازم بود که اجزای حد
 زنا بر خالد می ساخت و چون ترک حد خالد کرد طعن بر او لازم آمد اما آنچه گفته که معیند این
 روایت که خالد همان شب باین زن صحبت داشت و در هیچ کتاب معتبر نیست پس محمد و حسن
 با نیکه این مورد در صواعق محرقة گفته و انکان ای عمر علی بی بکو کهنه لیه یقتل خالد بن الولید
 لقتله مالک بن نویره و هو مسلم و لثوبه امراته من لیلته و دخل بها ثلثه و یستلزم
 ذمالة و لا یطاق نفس به لان ذمالة انما هو من انکار بعض المحدثین علی بعضهم فی الغرض

ص

ص
باب لا یقتل الکافر
لا ارا الله الخ من نه ابی بکر

۳۷

ص
دفع عشا صاحب

ص
شیخه از فضل عاصم
از باب اول

الی کس ماته و ببلغه منازل الخلفاء الراشدين الشهداء بالشهادة و لو جازان یخذ یوم
 موته یوم مصیبه لکان یوم الاثنین اولی بقله اذ قبض الله فیه بقیته و کذلک ابو بکر
 الصدیق قبض فیه و هو مارعی هشام بن عروه عن ابیه من عایشة بنته قالت قال
 ابی بکر لے ای یوم توفی الخبیء فیه قلت یوم الاثنین قال بنی افرج ان موت فیه
 مات فیه و فقد رسول الله و فقد ابو بکر الصدیق اعظم من فقد فیه ان قال تفویضنا
 علی شرف یوم الاثنین و فضیلة موته انه یمرض فیه و فی یوم الخلیل مال العباد و کذلک
 یوم عاشوراء یخذ یوم مصیبه و کان یوم عاشوراء ان یخذ یوم مصیبه لیس اولی من
 ان یخذ یوم عید و فرح و سرور لما قد مناد ذکره و فضله من انه یوم عجبی الله فیه ابتیانه
 من اعدائهم و اهلاك فیه عدائهم الکفار من فرعون و قومه و غیرهم و ان خلق السما
 و الارض و الاشیاء التي یفترق فیه و دم و غیر ذلك ما اعد الله لمن صامه من الثواب العظیم
 و العطاء الوافر و کثیر الذنوب تمحیص السیئات فصار عاشوراء مثل بقیة الایام العظیمة
 کالعیق و الجمعة و عرفة و غیرها ثم لو جازان یخذ هذا الیوم مصیبه لا یخذ العشاء
 و النایف لکنهم اقرب الیه منا و اخص ببلاتی اما انت حضرت امام حسین علیه السلام و تحمیر خراب
 ایشان و دیگر تا زمان رسول و اولاد فاطمة پس انهم بیاوردند باهنت باعث گرفتار و آزار
 نمی شود زیرا که ابن حجر در شرح تصیبه همزه و رجال نیز گفته بل قال احمد بن حنبل کثیر
 و ناهیک به و هر عالمی یقضیان بانه لم یقل ذلك الا لقتضا یا وقعت منه صریحة و ذلك
 عند غیره کالغزالی فانه اطلاق فی رکعتین فانسب الیه کصل الحسین فقال لم یثبت من
 طریق صحیح انه قتل و امر بقتله بل بالغ فی تحمیر سببه و لعنه و کابن العزلی الممالکی فانه
 فضل منه ما یقتصر منه الجدل انه قال لم یقتل یزید الحسین الا بسیف جدا اخی لانه
 الخلیفة و الحسین باغ علیه و البیعة سبقت لیزید و یکنه فی هذا بعض اهل الحل و العقد
 و بیعت کذلک لان کثیرین قدموا علیها غنارین لها هذا مع عدم التطله استخاره
 ایسا و ما مع التطله لک فلا یشرط موافقة احد من اهل الحل و العقد علی ذلك و فی
 بعض النسخ بعد قوله بسیف جدا هكذا جمعتا و الباطل انه الخلیفة الخ و ازیرین عیار
 ظاهر شد که ابن العزلی معاذ الله یبونی امام حسین فاکل بود و نهایت تحمیر و تحمیر
 که حضرت را قابل تسل و مقبول بحق سیدالشهدا حضرت فاطمه و جعل لنا رشوا و اعمست حکم

۴۱

ص
 و شرح شیت من شیبه
 بسبب شیخ الطیف مشایخ
 و تاریخ ۱۲

ص
 که از عیاشی است که گفته اند
 انما یستداده و قد خیر کما انما
 تخیل حضرت امام حسین با سوار بود
 مستطیل و باقی دوشن نهان بود
 بود و در شامی میفرمودند و از آن
 و کتاب مذکور است بگویم چه بود
 قول ابن العزلی ان زلفه را با
 و کلیم و انصاره را

و قالوا انما یستداده و قد خیر کما انما تخیل حضرت امام حسین با سوار بود مستطیل و باقی دوشن نهان بود بود و در شامی میفرمودند و از آن و کتاب مذکور است بگویم چه بود قول ابن العزلی ان زلفه را با و کلیم و انصاره را

ص ۳۵
فخر قتل مالک بن نویره در روز
امروز که در دست نداشت ابی بکر
را نوح شد ۳۵۵ و دق

نموده بود و در وصفه آنجا پدید مالک بن نویره که از اجله اهل بیت است مذکور است و گویند
برادر مالک متهم بن نویره نیز بود و آنکه در صورت واقع را بر فرض حدیث رسانید و طلب خون برادر و آنجا
رو بسبب خویشتن کرده و خطاب بر نه ستم ادا و وسع نمود با ابی بکر گفت که شمشیر ناله بر اهل بیت
کشیده شد اگر این سخن مطابق واقع باشد او را بقصاص میرسانید بالجمله ناضل خطاب رجایا غیب
برای حمایت خلیفه خود بی آنکه بر کتب خویشش ملا می بهم رساند حکم بعد م ثبوت طلب نمودن و در
مالک بخون او را نموده و بر سیاحت عرض امام خود تقصیر خویش را مقدم گذاشته و تهمت اقران
با ترداد مالک بر برادر او از اول هم طرفیست این ظلم و بیاد شنیده و آنچه ایشان را ملاحظه باید فرمود
که غالباً ایشان بچاره مسلح را منحوس گشت و زود جدا و با تصرف خود بی اقتضای عده آورد و خلیفه
شان غضب نظر را غافل از آن نمود و خود ایشان بخرافات و بهوات شیعه برای اصلاح فعل خالده
و محامات خلیفه خود اترداد مالک را ثابت کردن خواهند و بر آنهم گفتا فکرمه بر برادر او که طالب
خون او بوده تهمت اقران با ترداد او بر بند فاعتبرن ایا اولی الالباب قولوا ان هذا
الشیء محجاب و قطع نظر ازین برادر مالک بمشافهت ابی بکر روح مالک نموده و گفته که تو او را بیوس
نمود و عوت کردی و باز با او قدر نمودی و نیز او را بر اوت از خشا و هفت ستوده و این هم در آن
و اضحدر او بر بطلان تهمت اقران اترداد مالک بر او در تاریخ ملامت من مملکان بعد از مالک
مذکور است و کان اخوه متم من نویره و کتبه ابو نسل الشاعر الذی کور کتبه الانقطاع
فی بینه قلیل التصرف فی امر نفسه اکفاه باخیمالک و کان اعور میما فلما بلطه قتل
اخیر حضرت ابی محمد رسول الله صلی الصبح خلف ابی بکر فلما فرغ من صلوة و انتقل
من محرابه قام متم فوق فجدله و بانکی علی سینه فوسه ثم انشد شعر
نعم الفلیل اذا الريح تاجت + بهن البجوت قنلت با بن لا زور + اذ عقی
بالله ثم غد رته + لو هو عدی عاکف مد لم یجد + و اوی الی ابی بکر فقال ما د
ولا قدرته + ثم قال له و نعم حشوا الدرع کان حاسرا + و نعم ما وی الطار
للنوب + لا یساک الفحشاء تحت ثیابه + حلو ثمانله عقیق المنز + ثم بکی و
علی سینه فوجه فزال بیکی حتی دعت عینه العوداء فقام الی عمر بن الخطاب
فقال انک ما نیت ما خیر زید ابی بکر مثل ما نیت به مالک انک خال یا ما خض
والله لو علمت ان اخیر ما رعیت ما را خیر ما نیته فقال ما عزانی احد من

ص ۳۵
ترجمه شماره ۳۵

سید کبریا بن ملا فتح یار
تخلیه سره بگشته گفت

طعن سوم قتل مالک بن نویره

جلال

قال انتمي فانه اذا كان في حاله
بذلك راوا را با در امان ان گویند
نفر کف قبیل را اسما دارسل اسما
ابو عبیده و قال لا کذب فیها
تینان تقاضی علی نقاضی حق افند
سلا و بطا و غلط نظر ان سلسله
و قیاسه و در اندامه داده

او گویست و ششم روز و شنبه صفر انحضرت امیر فرمود مردم را که ساختگی است که گفتند برای جنگ رومیان
و انعام زمین بر ما شکر و زینب است و ختم اسامین زید را بر شکر ساخت و در چهارشنبه است
هشتم صفر که در انحضرت طامری طاری شد و روز دیگر با وجود مرض بدست مبارک خود نشانی برآ
او دست فرمود و گفت انتر بسم الله و فی سبیل الله و قاتل من کفر با الله و اسامین نشان بدست خود
گرفته بیرون برآمد بریده بن الحصیب اصلی را داده تا در آن لشکر بر دانه نشان او باشد و در موضع
جرف منزل ساخت تا شکر جمع شود و میان مهاجره بنصار مثل با یک بر صدیق و عمر بن الخطاب و
نشان سعد قاصم ابو عبیده بن الجراح و سعد بن زید و قاده بن الحنفان و سلمه بن سلم بر ساختگی
کرده و بره و غیره بر ن فرستادند و میگویند که آنجا کوچ نمایند و آخر روز شنبه اول شب شنبه
انحضرت استداد پذیرفت و باین سبب هملکه رود او وقت عشا از شب شنبه با یک بر انجناب پیغمبر
تا فرمودند و باین خدمت ما سر استند چون روز شنبه بهم بیج الاول شد و انحضرت ملاقات از
ماصل شد سلمان که هر ابا اسامه جمعین شده بودند و اوع انجناب کرده بیرون برآند و هم را نیز
انجناب به کنه خود گرفت و در حق او دعا فرمود و رخصت نمود و چون روز یکشنبه شد مرض بسیار
باز اسامه و لشکر بآن توقف نمودند که درین اثنا صبح روز شنبه اسامه بیخاست که سوار شود و کوچ نماید
بجهت کمال تقدیری که از انجناب برین هم سیدیه ناگاه فرستاده ام امین ما را اسامه بنزد او رسید
گفت که جناب غیر را حالت ترخ است اسامه دیگر صحابه شنیدن این خبر قیامت اثر امان و خیران
و بریده بن الحصیب نشان را آورده بر وجه انحضرت ایستاده کرد و چون از وزن انجناب فارغ
شدند و انخلاف بر او یک بر صدیق قرار یافت فرمود تا آن نشان را در خانه اسامه ایستاده کنند و بر
و نیز حکم کرد که خود بر خانه اسامه ایستاده لشکر بآن را جمع نموده بیرون برآرد و اسامه نیز کوچ کنند
و باز اسامه بیرون رفت و در جرف منزل ساخت درین اثنا خبر بدیده رسید که بعضی قبایل از عرب
گشتند و میخواستند که بر زمین تبار زد جا از صحابه برض او یک بر ساندند که درین وقت برآوردن لشکر
برین مهم دور و راه صلاح وقت نیست که اعراب درین ممالکی دهنسته باها شورش نمایند و فرستند
عظیم رود و آ سیعی ایل درینه برسد او یک بر گز قبول نکرد و گفت که اگر بسبب فرستادن
لشکر اسامه و انم که در زمین لقمه سیبایم خواهیم شد خلاف فرمان رسول جانم نزارم تا ما از اسامه جدا
نمود که عمر بن الخطاب پسر ابی انلی رجم نمود و غزه ریح الثانی اسامه کوچ کرد و بسوی اطلبه توجه کردند
این است آنچه در روئنه اصفنا و در فقهه اهل حجاز جمیب التمیم و دیگر ذرات ریح متبوعه و سنی
چهارم تزدوی با ندر حافظت مدینه و کاشان مشهوره شریکی باشد پس انهم درین مطلب بر او انگلی م

۳۸

نعم و فی ان در اسامه شکر
که زید بن عاص را در انجا
شده بود

و سنی بوجود است و اگر بوجه دوم است یعنی تخلف از رفاقت اسامه پیش جواب اول آنکه در این
 وقت برگاه تعیین کند شخصی او را لشکری با آن شخص بخندستی از مذات حضور خود ما مورس از موضع
 دولت میکند بر آنکه این شخص از اقلین تیان سو خوف کرده است نشان نموده حکم اول فسخ شده و در اینجا
 همین مقدمه واقع شد زیرا که پنجاب راهل مرغی این لشکر را جدا فرود کرده همراه اسامه تعیین ساخت و
 چون مرغی باشد که کشید
 و اسامه و تابعین او در کرج
 نمودن توقف کرد و ابو بکر را بخدمت امامت ناز نامب خود ساخت و باین مهم فطیم شمول فرموده اگر چه
 پنج پروغات یافت پس تعییناتی ابو بکر خود سو خوف شده بود و رفتن او برود و برابر ماند و در شهر
 ثابت است که ابتدای جهاد فرض با کفایه است و تجنیز خویش اسامه نیز از همین باب بود پس در ترک فرج
 با اسامه ابو بکر را بخصوص هیچ لازم نیاید و وضع قنده کفار و مردان از مدینه فرض بین گران از اوست
 میداد ترک فرض لازم می آید پس ابو بکر فرض با کفایه را بملی او می فرض عین ترک نموده و بهو الحکم ابر
 خانه با کفایه و نیز چون نام لشکر تجنیز و تحریس ابو بکر بر آید ثواب اینهمه با ابو بکر حادث شد و عین فرض کفایه
 هم در جریده اعمال و ثابت گشت و دوم آنکه تعیین اشخاص عین بر آید جهاد سستی و همراه امیری از
 سیاست مدنی است که مفوض بصواب دید رئیس وقت است نه از احکام مترکه من اند چون آنکه
 وفات یافت سیاست مدنی تعلق با ابو بکر گرفت حال این مورد بسته بصلاح و دیدا باشد هر که را خواهد
 اسامه تعیین سازد و هر که را خواهد تر و خود نگا دارد و اگر خواهد خود بر آید و اگر خواهد بنیاب آنکه با اسامه
 لشکری را بسهمی تعیین سازد و در اتنای تهیه حساب سفر و استعداد هم آن پادشاه وفات یافت با
 دیگر بجای او منصوب شود آن پادشاه منصوب را میرسد که بعضی تعیین تیان را در حضور خود نگاه
 دارد و زیرا که صلاح ملک و دولت در آن می بیند و درین قدر تصرف مخالفت با پادشاه اول یا عیضا
 فرمان اوله نام نمی آید مخالفت آنست که بجای او امیری دیگر منصوب کند یا آن هم را اهل نماید یا
 بآن حرفیان مصالحت نماید با جله امور خیریه و مصالح و قتیله ملک دین متعلق بصواب دید رئیس وقت
 است او را درین امور برای عقل خود تصرف جائز است و حکم پیروز و برین امور از باب تشیع و وحی
 نیست قطعا و جمله این قدر من تخلف الله منها هرگز کتب است موجود نیست و بالفرض اگر صحیح
 هم باشد سفیض آنست که اسامه را تنها که اشق و از مهر و میان برای انتقام زید بن عاصم بلکه
 کردن حرام است و چون ابوبکر بخدمت امامت تعیین شد از نیمه امورا در استثناء واقع است
 بکشیده نال لشکر استانی الملل و الفحل ان نده الخلقه موصوفه مفراده و بعضی فارسی نویسان

نموده اند و مستجاب حدیث تردید است بیافتن حدیث در کتب سنده محدثین است مع الحکم بالعهود و حدیث
 بی سند تردیدشان شتر بی چهار است که املا گوشن آن نمی نهند سهوم آنکه ابو بکر را بعد از رحلت پیغمبر
 انقلاب نصیب و احادیث مؤمنین بود عینیه شد و بجا پیغمبر نشست و چون شخص انقلاب نصب شود
 احکام آن منصب او جاری میگردد و حکم شرع تا حکام سابقه مثل العصبه اذ ابلاغ و الجصفیان اذ
 اتفاق و العقبه اذ اسافرا اقام و العبداء اذ العتق و الرعیه اذ انما من العامی اذ اقلد
 القضاء و القضاة اذ امان غنیان الغنا اذ امانا ذهبتان الجنبین اذ اقولد و الحی اذ امانات و القرض
 اذ امانات الا لقب منه فی الولاية و الارث الی غیر ذلك من النظایر پس چون ابو بکر خلیفه پیغمبر
 بود و بجای او شد و او را همراه اسامه بصره با بستی برآمد که خود پیغمبر اگر زنده می بود نمی برآمد و نه داعیه بر او
 داشت آری پیغمبر لشکر که کار پیغمبر بود و بر زنده او شد و سرانجام داد چهارم آنکه اگر بالفرض ابو بکر
 با مخصوص آمد بود با آنکه خود همراه اسامه جنگ رویان برود و در اختلاف او در نماز موجب اشتنا
 او شد و مثل بهمان خلاف و محافظت درین و ناموس سول نیز عذر او و تخلف مقبول نیفتاد
 نهایت کار آنست که دو عصمت او محل خواهد شد و عصمت در امانت شرط نیست بلکه ضروری عدالت است
 و اولاد کتاب یکد و گناه پیغمبر عدالت بر هم نیشود و ابو بکر با اجماع فاسق نبود و کتاب کبار از او
 نزد کسی نشیعه و سنی ثابت نیست چه جسم آنکه این یک دو طعن بر ابو بکر و انشال او شنیده از روایات
 اهل سنت ثابت میگردد اول ثابت نیشود و بالفرض اگر ثابت هم میشود پس جمیع روایات اهل سنت را
 که در حق ابو بکر از فضائل و مناقب و بشارت برجات عالیاات جنت که اخروی آیات و احادیث
 پیغمبر و اخبار ائمه و دیگر اهل بیت می آرد و بعضی از آن در کتب شیعه هم مروی صحیح است و در کتب اهل سنت
 باین نهاد اولین دو سه طعن در گردید و با هم باید سنجید و بعد از آن جواب باید طلبید پس آنکه تردید
 شیعه مروی پیغمبر برای وجوب تعیین نیست که انقضای امر القرضی فی الدرد و امر پس اگر امر صحیح باشد
 با ابو بکر ثابت هم شود و باب همراه رفق اسامه و ابو بکر نزد هیچ عقلی نمی آید زیرا که این امر شایسته
 برای ندب باشد و ترک امر مذمبی صحیبت نیست آدمیم بر جمله لعن الله من تخلف عنها پس کتب
 اهل سنت موجود نیست تا محتاج جواب باشند و اگر بالفرض موجود هم باشد لفظ من عام است نزد
 شیعه کما صرح ابن کثیر الاصول پس در نیت صورت حضرت امیر بود دیگر هر مسلمین درین و عید
 شریک باشند آنچه از طرف هر چه با بود از طرف ابو بکر هم جواب خواهد بود و اگر گویند و عید

و عید خاص است بمتبعینان اسامه پس گوئیم جزو پیش اسامه خطاب متعینان نیست و از شدت پیغمبر و ما مان
 کردن لشکر اسامه را فرمودن کلام تبعی است پس خطاب عام است صحیح مسلم و جلوه من تقدیر با همین کلام
 مذکور است پس تخصیص متعینان ندارد مضمون آنکه مخالفت حکم خدا با او هرگز نبوده و شهادت حضرت آدم و حضرت
 یونس باینکه با اینست چنانچه در باب نبوت گذشت اگر حکم رسول را امام بخلاف کرده باشد چه باینکه
 امام نائب نبی است و نائب هر چند بهتر باشد از اصل کمتر خواهد بود **اقول** امیر فرمودن رسول
 صلی الله علیه و آله اسامه را بر او بیکر و مخالفت او بیکر است حضرت را و خلف او از پیش اسامه بخندید
 و پس مردم استحقاق و سلب لیاقت است برای خلافت رسول خدا صلی الله علیه و آله و امامت است حق
 و در صحیح بخاری و صحیح ابوداؤد و مسند ابویوسف و غیره مذکور است و فی الخلف ای خالف ابو بکر و
 فی الخلف عن جیش اسامه مع علم بقصد التنفید و ولی اسامه تعلیم فهو افضل منهم
 یعنی رسول علیه احد هو افضل من اسامه یعنی ابو بکر مخالفت کرد رسول خدا صلی الله علیه
 و آله را و خلف از پیش اسامه با وجود علم ایشان بقصد تنفیذ جیش و ولی گروانید بر ایشان اسامه را
 پس افضل از ایشان باشد و بر علی بیچیک و الی گروانید و علی افضل بود از اسامه پس
 افضل از ایشان باشد بدخلت مقدمه افضل من افضل فضل و علامه حلی ره در کتاب
 کشف المحجوب و نهج الصدوق گفته اند از خلف عن جیش اسامه و قلنا فقد انزل الله و لم
 یزل الخیر بیکر الامور الخیر و یقول جهم و جیش اسامه لعن الله الخلف عنه و قاضی
 نور اده شو سمری در کتاب حقاوق الحق در بیان حاصل کلام جناب علامه حلی ره گفته که
 بخیر حاصل استدلال المستف بالحدیث ان الخلفاء الثلاثة خلفوا عن جیش اسامه
 و کل من خلف عن مکان ملعون فیکون الثالث ملعون من غیر الا فقهین بخلافه
 سید الشریع میگوید الاستدلال من علی بطلان خلافة الثلاثة بوجه آخر الاول
 ان لا یخار کل ما علم بالضرر و انما امر به الشیء سیمافی الامور الذی یقتضی کفر
 بالاتفاق و صحیح به صاحب المواقف قد تخلف الثلاثة عن امر الشیء لهم بما جبه
 اسامه فیکونون کفارا و الکافر یستحق لعن الله و مدد و الخلف ذوالا
 و الشامی ان الشیء ینتطق من الکفر ان هو الا و حی یوحی فاما امر به من مناجاة
 اسامه و کل من خالف لوجه یكون کافرا لقوله تعالی من لم یحکم بما
 انزل الله فان الله یحکم الکافرون و قد تخلف الثلاثة فلا ینوی مستحقین

۵۱

لا امامة و الاثالث شرح كلام النبي يكون لا يبداء له قطعاً و ان يبداء فهو جيب مستحق لعنة
 من الله تعالى لقوله تعالى ان الذين يؤذون الله ورسوله لعنهم الله في الدنيا والاخرة
 فلا يكونوا صالحين للامامة **الرابع** ان النبي بعد جعلهم تابعين او امامة بلا تلام على ما
 امرهم به فالعقيد ذلك الامر كان عليهم ان يكونوا تابعين محكومين لاسامه فحكومتهم على
 اسامه في ذلك الوقت لم يكن مشروعا و اذا لم يكن فواجب ان يكونوا تابعين على اسامه فان يكونوا لهم خلافة
 لانه هي الحكمه على عامة المكلفين في الحال ان ابا بكر قبل ان ياتي ذلك الجيش جلس على منديل
 و طلب المبيعة من اسامه فخرج عليه اسامه و دعاه الى متابعته من رتبته و متابعتة نفسه و لا يجوز
 تحت رتبته و اذا بطل خلافة ابي بكر بطل خلافة اخيه بلثلاث يلزم خلافة لاجتماع المركب فبطل
 خلافة انما حاصل استدلال مصنف عليه ارحم حديث جبر و جيش اسامه لمن اتى من مخلف عنه
 اتى كبرستينك علفاي قلعة مخلف كوز و جيش اسامه و كسيك مخلف كوز و جيش اسامه بوجوب
 حديث ذكره لعون باشه پس هر سه از جهت مخلف از جيش اسامه لعون باشه و بهيچيك از اين
 ثابت خلاف سبب المصلحت نباشد و ممكن است استدلال باين قصه بر بطلان خلافت علفاي
 قلعة بوجوبه و غير اول از آنها اينست كه انكار هر خبري كه بضرورت معلوم باشد كه ميغيبند
 بدان امر فرموده سيما در امور دينيه كفايت باتفاق و تفرج كرده است بان صاحب
مواقف و مخلف نموده علفاي قلعة از ابريغبر خدام كه متعلق بتابعيت اسامه بود بر
 بيشان كافر بوده باشند و كافر مستحق لعن ملاست است نه مستحق خلافت و امامت و يوم
 انكم برستينك بغير خدام لطفى نميكنند از هواي نفس خود نيست لطفى او كروحي پس آنچه كرده بود
 از متابعت اسامه وحي بوده باشد و كسيك مخالفت وحي كند كافر خواهد بود بجهت قول خدا تعالي
 كه ترجمه اش اينست و كسانيكه حكم كنند بغير نيك نازل كردند از خدا تعالي لپيشان كافر اند و خبر
 كه مخلف كروند بر پس مستحق خلافت نباشند سوم آنكه در كلام بغير خدام انما او است قطعاً
 و انما هي او موجب استحقاق لعنت است از خدا تعالي بجهت قول خدا تعالي كه ترجمه اش اينست
 كه برستينك كسانيكه انما ايند خدا تعالي و رسول او لعنت كرده است خدا تعالي ايشان را
 در دنيا و آخرت پس بيشان صلاح امامت نباشند چهارم آنكه بغير خدام ايشان را تابع
 اسامه گردانيد باقدام بر آنچه امر كرده ايشان را بان پس اوقتي كه آن امر تمام نشود واجب باشد
 بر ايشان كه تابع و محكوم اسامه باشند پس حكومت ايشان بر اسامه در اين وقت قبل از ان تمام آن

ان امر شروع نباشد و وقتی که ایشان بر سارم عالم نیاشنند پس ما نیز نباشد ایشان را خلافت بر سر ایشان
 که آن عبارت است از حکومت بر تمامی مکه و مدینه و ممالک ابوبکر پیش از اتمام قصود از فرستادن ایشان
 مذکور بر سر خلافت نشست و از اسامه طلب بیعت کرد و اسامه بر او کرده دعوت نمود و در ا
 بیعت ابوبکر غیر خدام و متابعت خود و دخل شدن تحت رایت خود و دستگیر خلافت ابوبکر باطل شد
 خلافت بر او بر او باطل شد تا که مخالفت اجماع مرکب لازم نیاید اما آنچه گفته طعن بر ابوبکر
 یکدام وجه متوجه میکند از جهت عدم تجزیه از جهت مخالفت پس هر دو است با آنکه طعن بر ابوبکر
 هم محکم عدم تجزیه متوجه میشود و هم بجهت مخالفت بیانش آنکه در مراجع مذکور است تجزیه با حق
 اسباب عروس و مسافر و مرده و در ائمه این اسباب بر کسی معلوم است که مراد از تجزیه و بیجا شدن
 اسباب مسافران و مسافرن اسباب سفر بود و هر دو تواند شد اول اینکه مسافرنیابت خود
 اسباب خود را بسیار جدا از اسباب خود میکنند و در صورتی چون ابوبکر را بموجب امر رسول خدا
 سفر و پیش بود تجزیه خود بر او واجب بود و اسباب خود را ساخت و اما در آنکه تمیزه البته مستحب
 عقاب گردید و طعن بر او باین وجه متوجه شد و دوم اینکه دیگران اسباب مسافران را از
 چنانچه طبیب صاحب امر بر میزند و باین وجه هم ابوبکر مطعون میشود از شدت زیرا که مطلوب رسول خدا
 صلی الله علیه و آله تجزیه جیش بطوریکه بود که جمیع ماموران در آن جیش حاضر باشند و مختلف نمازند
 و هرگاه ابوبکر و عازان مختلف نمودند و تجزیه جیش ابوبکر بعمل آورد و در حقیقت تجزیه مامور بر او
 بعمل نیاید مثلاً آنکه اگر ابوبکر این جیش اسامه را بجانب دیگر غیر او میان میفرستاد و تجزیه آن
 میکرد هرگز تجزیه مامور بعمل نمی آمد اما آنچه گفته که تجزیه جیش اسامه ابوبکر بر خلاف رضی جمیع اصحاب
 نبود پس از این یکلام پس از بیخلاف واضح میشود که جمیع اصحاب جماع کرده بودند بر مخالفت و
 وسامه ذات جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله و عدم ائمهال امر حضرت خود ائمهال کردن را چه
 و اگر آنقدر نمانده باشند که راضی نبودند که دیگری ائمهال آن کند پس ثابت شد که هرگز اجماع اصحاب حجت
 نیست که ایشان بر اهل و مخالفت رسول خدا صلی الله علیه و آله اجماع نمودند و تقریرات ما هست خصوصاً
 تقاریر بر طبع و تبلیغ این نامی که در باب امانت بر حجت اجماع صحابه بر او نموده خود بخود باطل گردید و نیز
 ظاهر شد که مردمان هم بر ائمهال امر غیر از صلی الله علیه و آله راضی نبودند و در کثیر الاحمال تصریح
 اسامه ایشان مسعود است حجت فضل غیر دخل علی بے بکر عرف عثمان و ابوعبید و سعد
 بن ابی وقاص و سعید بن زید فقالوا یا خلیفة رسول الله ان الحرب قد انقضت

ص
باب اراد المجر فی الحکم

۵۳

ص
بعض صحابه بر مخالفت نام تجزیه

ص
تکار الف و ز و ل و ت من
حرف العین بعد الهمزة

من كل جانب وانك لا تصنع تفريق هذا الجيش المنكسر شيئا اجلام هذه لاهل الردة
 ترى بهم في نحوهم واخص لاننا من على اهل المدية ان يادار عليها وبقبا الذي هاري و
 النساء فلو استانبت بغزو الروم حتى يضرب الاسلام بجرائمه وبعود اهل الردة الى اخرها
 صدقوا فيهم السيف ثم تبعث اسامه الخ ووافق روایات است حضرت رسول خدا صلی الله
 علیه و آله و اباب نفا و پیش ناید تا و نشدیده تا نموده بلکه از جمله وصایای آنحضرت وصیت افتاد پیش بود
 کما فی کثر العمال اوصی رسول الله عند موته بثلاث او صی ان یفقد پیش اسامه الخ هرگاه عمر و عثمان
 بلکه جمیع صحابه بودند که چنین امر را در هم و بر هم زند و امثال امر رسول خدا صلی الله علیه و آله در ان
 تمامند و وصیت آنجناب شایع سازند از ایشان صد و مخالفت آنجناب در دیگر امور و تفنیج دیگر
 و صایا آنجناب چه بعید است اما آنچه گفته تفصیلات آنست و هشتم صفر روز دوشنبه پنج
 چون در نقل این قصه تصرف بکار برده بنا بر آن ما خواستیم که عبارت روشنه الاجاب را
 که از جمله کتب سیر ما است است و مخاطب نیز آنرا معتدی ندارد و درین قول هم حواله آن کرد
 نقل ما نیزیم تا بر ناظران این اوراق تصرف و ثابت و متحقق گردد پس این آنگه در کتاب مذکور در و تابع
 سال یازدهم مذکور است در روز دوشنبه بیست و هشتم ماه صفر سنه مذکوره حضرت از فرمود مردم که از شکر
 شکر کنند چه حرب هم در روز دیگر اسامه بن زید بن عاص را طلبید فرمود ترا امیر این لشکر بگیرد و خبر
 تا بنوا می نسی بمقتل بر تو پیش بر سر ایشان تا متن آن در متاع و دیار ایشان بسوزد و بر و پیش از
 خبر بر ایشان سی و اگر خداوند تعالی ترا بر ایشان ظفر دهد با چنانکه اندک وقتی در آنجا رنگ کنی و راه بر آفت
 با خود بیرون و جو حسین طلایع از پیش حضرت و در روز چهارشنبه بیست و هشتم ماه مذکور آنحضرت را
 مرض طاری شد و روز دیگر با وجود مرض بیست مبارک خود لوای می برای وی عقد فرمود و گفت بنی
 باسم الله و فی سبیل الله و قاتل من کفر یا قتل المسلم لو اراکرت و بیرون رفت و بر بریده بن آن
 داو تا در آن لشکر صاحب لوای او باشد و در جرف مثل ساخت تا شکر جمع شود و میان مهاجرین نصار
 مثل ابی بکر صدیق و عمر فاروق و عثمان بنی النورین و سعد بن وقاص ابو عبید بن الجراح و سعید بن
 زید و قاده بن النعمان و سلمه بن سلم گوشتند با آنکه در آن لشکر هم راه اسامه باشد آن صورت بر بعضی
 از مردم دشوار نمود بر سبیل طعن گفته اند این ملامت پیغمبر مهاجرین و این امر میگردد و آن مقال این جمیع
 حضرت رسید بسیار غضبفت و با وجود وحی و صداع از خانه بیرون آمد و بسیار که را بصبا بر بسته
 بود پس بر نیز بر آمد و حمد و ثنای متصلی تقدیم رسانید و بعد از آن فرمود ای گروه مردم این

نشان سابق ۱۱

در ذکر تاریخ سال یازدهم

۵۲

مقاله است که از بعضی صحابه رسیده و باب میگردانیدن من اسامه را اگر مردی در طعن در امارت و
می نماید پس البته طعن کرده آید و امارت پرشش پیش ازین یعنی در فزوده سوته بخدا سوگند که او سواد
امارت است و در یازدهم بود من پس اسامه از جمله دست ترین مردم است من بعد از وی بودم
مطابق جمیع خیرات اند پس صیفت مرادش آن وی پیشگی قبول کنید و با وی بیخی بجا آید که وی از
جمله خیرات است بعد از آن از منبر فرود آمد و بخانه رفت و گویند این امر در روز شنبه دهم ماه ربیع الاول
بود و سلمان که با اسامه بودند رفت می آمدند و حضرت را وداع میکردند و بشکرگاه می رفتند رسول الله
صلی الله علیه و آله در آن صلوات بود و میفرمود همیشه اسامه و آن گویند روز شنبه مبارک آن شد اسامه
شکر خویش بفرموده و دعای آنحضرت آمد و سر را پیش برود دست آنحضرت تعقیب می نمود و در مرض پیغمبر
علیه و آن دوران ساعت چنان تعقیب بود که جمال سخن کردن داشت دستهای مبارک بجانب آسمان
بر می آورد و بر اسامه می کشید اسامه میگوید آنست که مراد ما میکند نگاه بیرون رفت و شب آنشکگاه
ای بود و صباح روز دوشنبه باز آمد آنحضرت را اتفاقا حاصل شده بود اسامه را وداع نمود و گفت اغشط
بر که الله و چون وی بخیر آمد مردم را امر فرمود بکوی میخواست تا سوار شود که مادری اتم ایمن
کسی نزد وی فرستاد که رسول خدا صلی الله علیه و آله در حال نزاع است اسامه باز گشت و اکابر صحابه
که بیرون رفتند و در بنابرین خبر ایشان نیز جهت کردند بریده بن الحصب لولوا آورد و برود حرم
آن مرد زد و هم نگاه که این را دانستی پس آنکه مخاطب طعن نمودن بعضی از مردم در امر کردن
غلام بر مهاجرین و انصار و بیرون شدن حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله از خانه با وجود حجتی مبدع
و زجر و توبیخ طاعتین دیگر امور را از این قصه ندانند و بعضی امور مثل حدیث صلواته ابو بکر از طرف
خود همافه نموده و نیز در عبارات روضه الاحباب بصراحت تمام مذکور است که ابو بکر و عمر و عثمان و غیره
ایشان را موگرفتند بلکه در آن شکر همراه اسامه باشند و مخاطب این مضمون صراحت ذکر کرده اگر چنان
قول داد که ابو بکر و عمر و عثمان سانگی کرده الخ الترتیب است و میشود ما مور بودن ابو بکر و عمر و
اسامه از دیگر کتب معتبره اهل سنت هم ثابت میشود چنانچه در فتح الباری مذکور است
باب جنت النبی اسامه بن زید فی فضل الذی فی قبه انما اخر المم هذا الترتیب
للجماعه کان تجهل اسامه یوم التبت قبل موت النبی بیومین کان ابتداء فلک قبل
مرض النبی فند الناس لغز والروم فی اخر صفحه دعا اسامه فقال سرله موضع مقتل
النبی فاطمهم الخیل فقد ولینک هذا الجیش و اعد صبا حلی ابی و حرف علیهم السلام

۵۵

ص
کتاب الغزوات

تسبق الخیر فان ظفرک الله بهم فاقبل اللبث بهم فبدي رسول الله ووجهه في المواقف
 فعقد الاسامة لواء بيده ساميا فاخذ اسامة وخذلني برهقاً وعسكراً بالجرب وكان من
 اتدب مع اسامة كان كبار المهاجرين من المهاجرين والاقتضار منهم ابو بكر وعمر وابو سعيد
 وسعد بن سعيد وقادة بر النعمان وسلمة بن اسلم فتكلم قوم من ذلك منهم عياش بن
 المخزومي فزع عليه عوط بن السبي فخطب بما ذكره في هذا الحديث ثم اشتد برسول الله
 ووجه فقال انفذوا بعث اسامة فحضره ابو بكر بعد ان استخلف في المهمة التي امر بها فلما
 عشرين ليلة وقتل قاتل ابيه وجمع بالجيش سالما وقد غموا وقد صلح اصحاب المغازي
 قصته مطوية فلخصتها ان كانت آخر سنة هجرية حين التقي اول شئ بينه وبين
 وقد انكر ان يبعث في كتاب الرد على بن المطهر ان يكون ابو بكر كان في بعث اسامة و
 مستند من ذكره ما اخرج اليعاقبة باسناد في المغازي وذكر ابن سعد في تاريخ الترجمة
 النبوية في بعث اسامة في كتاب ابن اسحق في السيرة الصغرى المشهورة في نسخة بيد رسول وجه
 يوم الاربعاء فاصبح يوم الخميس فعقد الاسامة وقال اغزني سبيل الله وسبيل المؤمنين
 مقتل ابيك فقد وليتك على هذا الجيش فذكر القصة فيها فلم يبق احد من المهاجرين
 الا ولين الا انتدب في تلك الغزوة منهم ابو بكر وعمر واما جعفر ابو بكر بعد ان استخلف
 ساله ابو بكر ان ياذن له باقامته فاذا ذكرك في كل ابن الجوفى في المنتظم جاز باب
 انتهى وورد علاج النبوة شيخ عبد الحق ابي زكريا است تكلم عالي چغان ما در شد که
 اعيان مهاجر و انصار مثل ابو بكر سيد بن عمر فاروق و عثمان ذو النورين و سعد بن ابى وقاص
 و ابو سعيد بن الجراح وغيرهم الا على رضى که همراه نگردد و در ان لشکر همراه هاستند و در مجامع
 سخنان از نجاشی و در قیاب بنظهوری آمد و در و می یافت این اخبار چون سمع شریف سید
 خاطر سارکش بنجید شد و غضب آمد با وجود تپ و در و سر از ناز سر مبارک جصابه بر بسته بود تا
 آمد و بر سر نیز رفت و خطبه خواند و گفت ای مشرک الناس این چه سخن است که در باب میرا سخن می
 از شام بر نیز نود و در باب امارت پدرش نغزده سوته نیز سخن میگردد و بنجد اسوگند که نزد امارت
 است و پدرش نیز نزار و امارت بود و نیز بداد دسترن بر دم است نزد من بعد از و می و هر دو مطنفند
 خیر اند کتوف و صیت من در شان و می بسکی قبول کنید که دی از جمله اخبار شاست پس از نیز
 فرود آمد و بخانه درون رفت و نیز در علاج النبوة آورده اسامه بنابر فرموده آنحضرت بشارتگاه

بیش که گاه ما در نزد فرمان دادناشکری کوچ کنند و چون خواست که خود سوار شود او را شمشیر بر
 پیام فرستاده که رسول خدا صلی الله علیه و آله در تبع است اسامه بازگشت و اشرف صحابه نیز بر حسب
 نمودند و ابو بکر صدیق و عمر فاروق و امثال ایشان خود در مدینه بودند و نیز ابن حجر و فرخ الباری
 و در حدیث امارت اسامه در باب مناقب زید بن عماره گفته اند فی جوار امایرة المولى و قوله
 علی الکبار و المفضول علی الفاضل لانه کان فی الجیش الذی کان علیهم اسامه ابو بکر و عمر
 و قسطنطینی و شرح بخاری و شرح قول ان رسول الله بعث بشا امر علیهم اسامه بن زید گفته و
 فیه وجوه المباحث من الاضمار منهم ابو بکر و عمر و ذیهم که نزد مخاطب امام اهل حدیث است
 و نیز سبب التهنیت بر ترجمه اسامه گفته امیر الشیخ علی جیش فیه ابو بکر و عمر علم یفقد حقه
 مات رسول الله ام ایسی کمال عجب است که با آنکه اسامه را ابو بکر بخروج همراه جیش اسامه برد آید
 و اقوال ثقات متقدمین و متأخرین اهل سنت ثابت است که لو اقدی و ابن سعد و ابن اسحاق و ابن
 الجوزی و الذهبی و ابن حجر العسقلانی و القسطلانی و جمال الدین المحدث و عبد الحق المدلهوی و غیرهم
 بمن لایحیی باز مستصحبین قوم از ثبوت آن انکار نمایند و در ابطال آن کوششند این روز بهمان مکتوب
 که صحیح شده که ابو بکر و جیش اسامه نبود و از شیخ خیری می آید که هر که دعوی میکند که ابو بکر و جیش
 اسامه بود پس خطا کرده و نظر الله کالمی هم تعاب میا از رخ برگرفته تقلید این روز بهمان اسامه
 ابو بکر را انکار کرده چنانچه در جواب این طعن گفته و هو باطل لانه ما انقضه و ما امرنا بالرواح
 فی الجیش الخ و مخاطب با آنکه سه تواتر اول او و نسخ بر منقول او پیشه گرفته لیکن از سر تو این انکار و دروغ
 قضیح استحیا کرده بلکه الجابی قادر علی الاطلاق خود نقل کرده که ابو بکر و عمر و عثمان ساختگی کرده و
 و غیره بر او فرستاده بودند و میجو استند که از اینجا کوچ نمایند و این را بکتب معتبره خود نسبت
 داده و بزبان خود کذب و وقاحت علمای خود ظاهر ساخته و این تمیته و بی حیای را با بیان
 که تمکذیب آن بطلان شده و بسالته و از نهایت جسارت او عای اجماع علماء بر کذب آن نموده چنانچه در
 جواب شیخ الکرامه گفته اما قوله انه امر اسامه علی الجیش الذین فیه ابو بکر و عمر عن الکذب
 الذی یضمر من له ادنی عقل بالحدیث فان ابکر که بکن نه ذلك الجیش و جمای دیگر
 که علماء علی در مطامن ابو بکر خلف نموده از جیش اسامه ذکر کرده این تمیته در جواب گفته الجواب
 من وجوه احدها المطالبة بصحة النقل فان هذا لا یجوزی باسناد معروف لا صحیح
 اخذ من علماء النقل و معلومان لا یحتاج بالمنقولات لا یسوغ الابداع قیام الحجة

بیش که جیش ما نیز از جیش
 اشرف صحابه نیز بر حسب

ص

س

م

۵۴

ص

در جواب اول تا جیش
 فیه سبب التهنیت

ص

مطامن ابو بکر که
 من وجوه احدها

ببعضیها و لا یتمکن ان بقول کل احد ما شاء الثالث ان هذا کذب باجماع علماء النقل فلم
یکون ابو بکر فی جنس اسامة و اما قد قبل انه کان فی عمر و قد تواتر عن النبي ^ص خلف
ابا بکر علی الصلوة حتى مات و صلے بم ابو بکر الصبح جو موتہ و یوم کشف الحجر و اوم منقوفا
خلف لم یکر فی هذا کذیف یكون مع هذا قد امر ان یخرج فی جنس اسامة انی قول
انظر لی هذا الجمل اللفظ و قلة الحياء و شدة الوقاحة و صفاته الوجه و عجانة الید یا نه و لیس
الامانة کذیف کذب لمرأ و افحشا و انکرها و اساطع الیت شعره کذیف یخرج الواسطه و ان
طاب سعد و ابن الجحی و غیرهم من الجلم الغضیر المجمع اکثر من العلماء و یدخلهم فی الضمائر
و الجهلاء و حتى یصغر دعوی العاذبة الفاجرة من اجماع العلماء علی کذب هذه القصة المشهورة
المتواترة الظاهرة ثم العجب من استلاله علی کذبها بادهاء استخلاف الرسول علیها لصلوة
ابا بکر علی الصلوة فإز الشیعة تنکر ذلك الاستخلاف و تستنکف من اثباته انما استنکفا
علمائت برطیات تفاسیرهم و تنصیصا انبائهم ان ابا بکر کان مامورا بالرواح مع جنس اسامة
بطلت قضیة الاستخلاف و الامامة لان ابن تیمیة مصرح بالثنائی بین الامیرین فاذا ثبتت
احدهما امتنع الآخر لاستحالة التجمع المتنافیهن اما آنچه گفته که اول ثبت جنبه بر من حضرت
استلوا بیزیرت و باین سبب هکله رو دو وقت مشا از ثبت جنبه ابو بکر اجاب بیزیرت صلی الله
علیه و آله علیه ناز فرمودند و بانچه مدت مامور ساختند پس هر دو وقت بدو وجه اول آنکه
تا نظر از این کلام و چنان گمان میشود که تا اطلاق قصه ساهم بدیث مامور فرمودن رسول خدا صلی
علیه و آله ابو بکر را بابت صلوة در ضمن آن قصه نقل کرده اند و اما آنکه نمیخیز خلاف واقع است
چنانچه از عبارات روضه الاحباب معلوم شد بلکه قصه ساهم را رواه آن جدا گانه نقل کرده اند و حدیث
امامت صلوة ابو بکر را بعد از و هم آنکه از بیخلام مفهوم میشود که از ثبت جنبه که در آن ثبت عقاود
او بیزیرت صلی الله علیه و آله ابو بکر را علیه ناز فرمودست و بهم صغر بود و حضرت مامور فرمودند و جنبه
دو روز هم بیع الاول زنده بود و از بست و بهم صغر تا دو روز هم بیع الاول سیرده روز میشود
و اما آنکه در روضه الاحباب مذکور است و چون وقت نماز در رسید بلال ان حضرت را اطعام نمودند
تا بیرون آمدی و نماز مامورم بگذاردی و در آخر مرض سر روز ثوانت آمد و روایتی آنکه بنده نماز
بجماعت بیرون حاضر توان شد بیزیرت در روضه الاحباب در حدیث صلوة تعیین فرمودند که
و موافق روایات علمای شیعه این تا کید شدید و وعید تهدید برانی کند گمان متعینان جنس اسلام

۵۸

انما الطر الحلاله احادیثه و اسنادها
مؤکد ان ان یومید الخلفون
من ان المرئی ان ابو بکر الصلوة
انسخ الامر و بالتفویض
اراد بود و ابو سلمه و توح
الارسته بابت الصلوة فایضا
لا یضع لان التا عمل القود
قصد منه لیه قضیة التکلیف
تکلیف کون التقدیم استخفا
تلاخر الکتابه

ص
فصل چهارم در اصل در بیان وصیت رسول خدا

امام از خروج بعد قصه صلوة بود چنانچه در علماء اعیان در حدیث طویل مذکور است چون بخانه عایشه
 رفت عرض آنحضرت شد بر پیش بلال هنگام نماز مسج آمد در آن هنگام حضرت متوجه عالم قدس بود چون
 بلال ندای نماز داد و حضرت مطلع نشد پس عایشه گفت ابو بکر را بگوئید که با مردم نماز کند و حضرت گفت
 که عمر را بگوئید که با مردم نماز کند چون صدای ایشان را شنید و فرض ایشان را دانست فرمود که دست ازین
 سخنان بردارید که شما بترسائی می نمانید که یوسف یا میوه سستند گره کتند و چون حضرت امر کرده بود که ابو بکر
 و عمر با شکر اسامه بیرون روفرد نیوقت از سخنان امایشه و حضرت یافت که ایشان برای نهنه و سنان
 بدین برگشتند بسیار ملین شده با آن شدت مرض برخواست که سواد ابو بکر و عمر با مردم نماز کنند
 و این باعث تشبیه بر مردم شود دست بردوش امیر المؤمنین و فضل بن عباس از احوال با نهایت
 صنف و ناتوانی که پایهای خود را بر زمین می کشید با مسجد آمد چون نزدیک محراب رسید دید که
 ابو بکر سفت کرده در محراب سجای آنحضرت ایستاده و نماز شروع کرده است پس بست مبارک
 خود اشارت کرد و فرمود پس نیت و خود داخل محراب گشت و نشست و مردم نماز نشسته ادا کردند
 و از سر گرفت و بسیار نگر و آنچه ابو بکر کرده بود و چون سلام نماز گفت بخانه برگشت و ابو بکر و عمر و جماعت
 از مسلمانان اطیب و فرمود که گفتیم بالشکر اسامه بیرون رویفتند بی یا رسول الله گفتی فرمود
 پس چرا امر اطاعت نکردید ابو بکر گفت من بیرون رفتم و برگشتم بر آنکه عهد ترا تازه کنم و عمر گفت
 یا رسول الله من بیرون رفتم و برگشتم برای آنکه خواستم که نیز یاری ترا از دیگران پریم پس حضرت سرگشته
 فرمود که روان کنید شکر اسامه را بیرون روید بالشکر اسامه خدا لعنت کند کسی را که سلف نماید از
 شکر اسامه سرزید این سخن فرمود و ده هوشش شد از تعب زلفن مسجد و از خرف و اندوهی که
 عارض شد آنحضرت را بسبب آنچه مشاهده کرد از اطوارنا پسندیده منافقان و دانست از نیتهای فاسد
 ایشان و مسلمانان بسیار گریستند و صدانور گیر از فرزندان آنحضرت بلند شد انتهی اما آنچه
 گفته نیست آنچه در نهفته است و گفته ااجاب جلیل است و دیگر تواریخ مستبصر است و بیست
 موجود است پس کذب محض و بهتان صرف است و هرگز در کتابی از کتب تواریخ شیعه نقل نمیشود
 جناب سالتاب صلی الله علیه و آله ابو بکر را بر امامت صلوة که مخاطب بن قصه ذکر کرده مذکور
 نیست کمال محبت است که مخاطب با این هزلان کزاف چنین اقتراف مرتجعه و کاذب فضیحه ذکر
 میکند و استیحا از فصیحت نمی نماید و دستا از موافقه بر نمی دارد و باز از کمال و قناعت بعلای کرام
 بمقتضا المرئیس علی نفسه و در عاده گفته نسبت کذب اقترامی نماید اما آنچه گفته ما از زبان

و خواست که عمر بن الخطاب را بر او ایچی درجه بابتزدوی باند و در محاطت مدینه و کنکاش و مشورت
 شرکتی باشد پس مقدوح است باینکه اسامه را مورد تمنا یعنی نبود که هر کسی را خواهد از آن مجموع
 و انظر فم بلکه امارت او مقصور بود بر اینکه کسی که بخواهد بر رسول خدا صلی الله علیه و آله بر می جنگ
 رو میان تعیین شده بودند در امور سفر و حرات با مع تجویز برای او باشد صلح و مساوی بود او ترجیح بقدم
 نه شده آنکه هر کسی اگر او از آن نظر و در او را مخالفت امر رسول خدا صلی الله علیه و آله و مختلف از زفات
 اسامه جایز باشد اما آنچه گفته اگر بود و در میمینی مختلف از زفات اسامه است پس این بر عمر بن
 ابو بکر درین قصه در کلام علمای شیعه منصوص صریح است اما آنچه گفته رئیس وقت هرگاه متعین
 شخصی بود لشکر یا از آن شخص انجمنی از مذمت خود مامور سازد صریح دلالت میکند بر اینکه این شخص را
 از قسما بیان موقوف کرد و استثنای نمود و حکم افسوخ شد در پنجاهمین مقدمه واقع شد پس مرفوع
 باینکه حکم فانی با نسخ حکم اول دفعی میشود که هر دو امر در قوت و ضعف روایت مساوی و در تحقق
 با هم دیگر تخالف متضاد باشند در اینجا هر دو امر نفی است اما اول یعنی عدم مساوات در قوت
 و ضعف سن چند و بر است اول آنکه روایت مامور فرمودن رسول خدا صلی الله علیه و آله ابو بکر
 و عمر را در پیش اسامه متیقن متیقن علیهما من الفریقین است در روایت حدیث مامور فرمودن عمر
 ابو بکر را با امامت صلوة مختلف نیما و بر ماعقل بصیرت محضی نیست که امر که متفق علیهما من الفریقین باشد
 بر امر مختلف ترجیح دارد و در و هم آنکه روایت اولی بیک نسق است در روایت ثانیه در
 غایت اضطراب اختلاف اثبات اختلاف و اضطراب در حدیث است ابو بکر پس بدانکه
 بخاری صحیح خود این حدیث از عایشه باین الفاظ نقل کرده لأمراض النبی مرضه الذی
 مات فیہ فحضرت الصلوة فاذا نزلت کالسودا ابابکر فلیصل بالناس فقیل ان ابابکر جلیل
 اسیف اذا فانه مقامک لستیستطعن فیصله بالناس من اعاد فاعاد واله فاعاد الثالث
 فقال ان کن صواب یوسف صرنا ابابکر فلیصل بالناس فخرج ابو بکر فصل فی جلد
 صلی الله علیه و آله من نفسه خفه فخرج یهودی بین رجلین کانی انظر الی رجلین یخطان
 الاض من الوجع فامر ابو بکر ان یتاخر فامر الی لیل النبی ان مکانک ثم اقی بجنی جلس الی
 جنب قبیل لادع مشرکان النبی یصلوا و ابو بکر یصل یصلون و الناس یصلون یصلون
 ابی بکر فقال لیل سده نعم من آه ابو اؤد و عن شعبه عن الامشع بن بعضه و زاد معاویه جلس
 عن یسار ابی بکر فکان ابو بکر یصل قائما و ابن حجر و فتح الباری و شرح حدیث گفته قوله

در بیان این حدیث

ص
نه این حدیث از حضرت اسامه
راایت می شود ابو بکر و عمر

در بیان این حدیث
ص
در بیان این حدیث
ص
در بیان این حدیث

الذی یأخذ غیرهنا بعباسی و مشیعه و فی هذاریح علی من قطع فقال لا یجوز ان یظن ذلک
بجائزته و علی من فرغ منها انما هی التثانی لکون لہ تعیین فی جمیع المسائل فان ذلک انما سار
یتکی علی الفضل و تاریخ علی سامت و تاریخ علی علی و فی جمیع ذلک ان الرجل الاخر هو العباسی
واختص بذلك کما لہ و هذا قوم من تالہ و الواقع خلاف فلان ابن عباس فی جمیع روایات
الصحیحة جازم بان البعیم علی فی المعتمد و دعوی وجود العباسی فی کل مره و بالذکر
یتقبل بغير مردود و دلیل بر اید عامه التي تقدمت الاشارة اليها و غيرها صریح فی ان
العباسی لم یکن فی مرق و لا من بین منہا و الله اعلم یعنی گفت ابن عباس کہ آن مردی کہ عایشه
نام او بر زبان نر آورد علی بن ابي طالب بود و سماعی از روایت عبدالرزاق از معمر بن عیاض
کرده است ولیکن عایشه نفس او خوش نمیشود برای علی بن ابي طالب مذکور و ابن اسحق در کتاب مخازن
از زهری آورده ولیکن عایشه کافر نیست که او را به غیر ذکر کند و کمانی برین زیادتی که درین روایات واقع
است و اذنی پس تعبیر کرد و از آن عبارت شنیعه و درین زیادتی رد است بر کسیکه قطع کرده
گفته است که جائز نیست آنکه گمان کرده شود بمعنی عایشه یعنی ناخوش شدن بزرگ خیر جناب امیر
و رد است بر کسیکه زعم کرد که عایشه ذکر مرد دیگر بطریق ابهام از آنجهت کرده که در تمام مسافت از خانه
تا مسجد یکس تعیین نمود زیرا که آنحضرت گاهی تکبیر فضل میکرد و گاهی تکبیر بر اسامه و گاهی تکبیر
بر علی و حال آنکه در واقع خلاف این توجیه است زیرا که ابن عباس در جمیع روایات صحیحہ خبر نمیکند است
باینکه بهم در قول عایشه علی است پس آن معتقد است و دعوی موجود بودن عباس در هر مرتبه و در
کسیکه متقبل میشد و غیر او مردود است بدلیل روایت عامه که مقدم شد اشارہ بان
صریح است و همچنین که نباشد در کبریه بودن و در مرتبه انتهی محصل الترجمة و هر گاه حال عداوت عایشه
با اهل بیت علی بن ابي طالب چنین بوده باشد که نام مبارک آنجناب بر زبان نیار و نفسش شتر
بزرگ خیر آنحضرت خوشش نشود و قدرت نه داشته باشد بر آنکه آنجناب را به بگوئی نماید پس اینیکه
روایت اہلسنت از عایشه را با فضیلت پریشانی نعل کرده باشند و در آن روایات ہم اختلاف نظر
شدید باشند آن روایات چگونه در مقابل شیعیان صلاحیت اجتماع داشته باشد سو هم آنکه فرمودن
آنحضرت ابو بکر را بمباغت اسامه در حالت صحت بود و امر فرمودن آنحضرت با مسامت صلوة بر مرض
تسلیم در حالت مرض چنانچه در روایت الاحباب مذکور است روایتی آنکه عایشه صدیقه گفت چون من
پیغمبر خدا را سنگین شد باران نماز خفتنی بود که در مسجد نظر آن سرور بودن فرمود یا مردم ما را گذارند

گذازند گفت نمی یار رسول الله صلی الله علیه و آله انتظار نمی کشند فرمود آبی برای من در جنب کشید
چنان کردیم آنرا بر خود ریخت بن خود را بشت و خواست که بر نیزه بپوشد بعد از آن بی پوشش آمد
و گفت ای مردم نماز گذارده اند گفتیم نه یار رسول الله صلی الله علیه و آله انتظار نمی کشند فرمود آبی برای من در جنب
نماید چنان کردیم و آن آب بر خود ریخت و بدن خود را بشت نگاه خواست که بر نیزه بپوشد
تا سه نوبت آن صورت متحقق گشت و هر بار که بپوشش می زد می پرسید که مردم نماز گذارده اند گفتیم
نه انتظار نمی کشند و در کت سوم که فرستاد نیزه را بویگر که با مردم نماز گذارده فرستاده آنحضرت
و پیام با بویگر رسانید بویگر مردی رقیق القلبی و گفت یا عمر تو با مردم نماز گذار مرا بادی گفت تو را
باین مزاج پس بویگر نماز با مردم گذارد و بعد از آن پیغمبر صلی الله علیه و آله را سختی از مرض حاصل شد
روز دیگر بویگر با مردم نماز پیشین میگذازد که آن سرور در میان دو مرد یکی از آن دو عباس بود پرورد
رفت و بایشان گفت در این پیغمبر بویگر بنشیند چنان کرد چون بویگر بداشت که رسول آمد
خواست که متاخر شود حضرت اشارت فرمود که در مقام خود باش آنسر در شسته نماز گذارد و بویگر
مقتدی ایوی سده و مردمان مقتدی با بویگر بودند یعنی بویگر بر افعال و احوالات پیغمبر
توفی می یافتند انتهی و این روایت را در مشکوٰۃ بتیور بسیر از بخاری و مسلم آورده
و قول عمر ابن العجل قد غلب علیه الوجع و اتدآن دلالت بر نزق و عا لاحت و عظیم مرتب
میکنند چنانچه در طعنه عمر خود آورده چهارم آنکه از فرمودن حضرت رسول صلی الله علیه و آله
یا طاعة اسلام یا جاهد و شافیه بود و ام فرمودن آنحضرت ای بویگر یا امامت صلوة بر من تسلیم
بواسطه شخصی مجهول الحال بود پنجم آنکه اگر حضرت رسول صلی الله علیه و آله بویگر را بر
امامت صلوة امر میفرمود بویگر چرا مخالفت مرا آنحضرت میکرد و بپوشید گفت که تو با مردم نماز گذار
ششم آنکه حضرت رسول صلی الله علیه و آله که را برای امامت معین نفرموده بود چنانچه
در روضه الا حجاب مذکور است روایتی آنکه چون سوزن آنحضرت را اعلام کرد از وقت نماز عصر عبد
بن زحره پیش آنسر بود بادی فرمود بگویی مردم را که نماز گذارند عبد الله بن زحره بیرون آمد
و بپوشید و گفت با مردم نماز گذار عرض پیش رفت و نماز گذارد و قرأت بپوشید و در حجره
خود آواز قرأت می شنید گفت این آواز غریب گفتند آری فرمود یا بی الله ذلك الذي منقوص
بسر از رو چنانچه بیرون کرده و گفت فی فی باید که بویگر با مردم نماز گذارد و عرض فرمود شده با عبد
بن زحره گفت حضرت ترا نفرموده بود که با مردم نماز گذارد جواب داد که هیچکس را معین نفرموده

۶۳
فصل ثالث با صلوات
من کتاب الصلوة

م

مکن چون ابو بکر را در میان اصحاب دیدم ترا گفتم که تا زنگه از چه تیردین کسی از ما تران اولی از تو تیرد
 گرفت من ترا گفتم که چنین است و الا امام مردم نمیشد مگر آنکه در استیجاب برتر بود بگویند روایت
 باین عبارت مذکور است و در وی از هر سه عن عبد الملک بن ابی بکر بن عبد الرحمن بن امیر مرق
 عن عبد الله بن معتز بن الاسود قال كنت عند رسول الله وهو عليل فدا عاه بلول الى الصلاه
 فقال لنا من يصل بنا بالناس فقال فخرجت فاذا عمر بن الخطاب كان ابو بكر فانا بنا فقلت قم
 يا عمر فصل بالناس فقام عن فلما اكبر سمع رسول الله صوته وكان مجها فقال رسول الله فافتر
 ابو بكر يا الله ذلك المصطفى فيحدث الى ابى بكر فجاء بعد ان صلى على عمر لئلا يعلق فصل بالناس
 طول علمه حتى قبض رسول الله و به استدلال باین روایت انکه این روایت سنافی و سارض
 روایاتی است که در اول آنها تعیین ابو بکر ز اول مرتبه است و هر گاه که تعیین ابو بکر ز اول مرتبه بموجب اول
 اخباری باشد باطل شد لازم آنکه روایات تعیین ابو بکر ز اول مرتبه از پیش خود وضع کرده باشند چنانچه
 بن زید حدیث روایت تعیین از پیش خود کرده است و همگی انکه اقل امر رسول خدا صلی الله علیه و آله برای امامت
 ابی بکر عایشه است و عائشه تنهیم است بجلب نفع در خود او پس احتیاج بقول عائشه برای اثبات امامت
 ابی بکر میان آنکه از زوجه او به پرسیدند که گواه تو کیست گفت دم و اینست گو ای حضرت امام حسن و امام
 حسین را با وجود شهادت کلام حمید بر طهارت ایشان در باب فدک برای حضرت فاطمه زهرا ام قبول
 نمی نمایند و بیگونی که شهادت فروع برای اصول مقبول نیست پس شهادت عائشه در باب ابو بکر چگونه
 مقبول شود خصوصاً هر گاه عداوت عائشه با حضرت امیر المؤمنین علی بن ابیطالب علیه السلام باین مرتبه
 بود که از نام بردن آنحضرت گراه است است چنانچه از کلام ابن حجر معلوم شد اما عدم تحقق صحاح نقض
 میان حدود امر پس بیانش آنست که غایت امر باطاعت اسامه حاضر و شریک بودن هنگام بدال و
 بود غایت از امر با امامت صلوة بعد تسلیم آن او ای صلوة حاضر بود و نه تا بعد آن پس امر با امامت صلوة
 سنافی و دعاء و باطاعت اسامه نباشد زیرا که بعد از فراغ از صلوة حاضر برای شرکت شدن پیش اسامه
 همراه رفتن آن مانعی نبود چنانچه سید مرتضی علم الهدی فرموده المانع من ان یؤکده ملک الصلوة
 ان کان لا یأویاها ثم یأمع بالفوق من بعد مع الجیش فان الامر بالصلوة فی تلك الحال
 لا یقتضی امره بقا علی الثابید و این ابی الحدید معتزلی این جواب سید مرتضی
 را پسند نموده چنانچه گفته و اما قوله جیوه آنکه چون امره بصلوة را حذرت او صلوة این تمسیر
 و الفوق بعد ذلك فخذ العرس جائز و اگر فرض کنیم که امر با امامت بصلوة مانع از صلوة بود که

۶۴

م

م

لازم نیست که قبل قوه از اینسی باطل است و مهند این امر از طرف آنحضرت نبود بلکه از طرف عایشه بود و چون
شعبه بطریق الهیبت آنحضرت رویت میکند اگر از طرف آنحضرت هم می بود اما بر نفوذ نسخ می گردید
اما آنچه شیخ عبدالحق دهبوس گفته اگر این نسخ حکم سابق می بود چنانچه شیعه توهم میکنند بقول نسخ
یکروز پس مرود است باینکه چنانچه قول آنحضرت نسخ میشود همچنان فعل آنحضرت نیز نسخ
میشود من غیر نفادت فی ذلک چنانچه در مختصر الاصول ابن عیاض و تلویح محمد صالح بن
تصح واقع شده و فرق در میان قول فعل آنحضرت محض حکم است بلکه معنی گفته اند ان الفعل المنع
القول اما آنچه گفته ابتدای جهاد فرض با کفایت است یعنی حج البش آنکه هرگاه که رسول خدا
ابوبکر را بر فرض جنگ با طاعه اسامه مامور و معین فرمود بر او بگر رفتن بجهت با طاعت اسامه فرض مین
شد و از توش ظاهر میشود که جهادی که برای مدافعت باشد فرض با الحاقی نیست بلکه واجب عینی است
مالا که جهاد مدافعت هم واجب کفائی است نه واجب عینی اما آنچه گفته دفع گفته کنار و در بیان
از مدینه فرض مین یعنی حج البش آنکه اینجسی بر کسانیکه فرض مین بوده است در صورت ممکن
و قدرت رسول خدا صلی الله علیه و آله ایضا نیز با طاعت اسامه مامور فرموده بلکه با ندن ایشان را
در مدینه مصلحت دیدن بر او بگر و عمر کبایتان را داخل حبش اسامه نمود و با وجود شدت مرض در مدینه
و اخراج ایشان مکرر تاکید فرمود و مهند اگر خط مدینه از شر اعراب واجب عینی بود و بان سبب ابوبکر
را جایز نشد که خود همراه حبش اسامه رود و مخالفت مرجع امر جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله ناید پس عدم
انفاذ حبش اسامه را اسامه همین وجه جایز میشود و مالا که خود مخاطب نقل کرده که ابوبکر در جواب
کسانیکه عرض کرده بودند که این لشکر را بر آوردن مناسب نیست گفت اگر سبب زیست است
لشکر اسامه دانم که در مدینه لقمه سبعاع خواهم شد خلاف فرمان حضرت رسول صلی الله علیه و آله جایز را با
آتهی و ظاهر است که هرگاه در دیگر اهل مدینه لقمه سبعاع می شدند مهند بر ابوبکر رسید اهل آنکه بعد
بالضد و اهل مدینه و حرم رسول م لقمه سبعاع می شدند مهند بر ابوبکر خط نفوس هم از اهام و جهات
بود خصوصاً باحاطت اینکه میاعت او بزم استن ترویج دین اقامت معالم شرع مین بود و کل آنصل
میرشد و هرگاه ابوبکر با اینهمه خطرات عدم انفاذ حبش جایز داشت متخلف از حبش چگونه جایز خواهد
اما آنچه گفته خاصه همچون تمامش که به تهمین و تحریص ابوبکر بر آمد ثواب اینهمه ابوبکر عائد شده و آن فرض
کفایت هم در جریده اعمال او ثابت گشت پس منقوض است باینکه در صورت میاید که
خود عمداً ترک القنوة نمود و اگر آنرا بر ادای صلوة مخالف طریق شرع تحریص ناید ثواب اینهمه صلیان آن

ص
ص

رسول خدا و در یکی اسامی در خروج دستر جامع ابو بکر عمر از پیش او دلیل آورده و این دو مرجع است که بر سر
 این سکن این فعل ابی بکر و مثل آنرا دلیل میگردد و بجهت فعل ابی بکر همین سکنه موضوعه است حاج ابی بکر
 علامه علی بن محمد در کتاب **كشف الحق و نخب الصدق** گفته قدا عترت را بوهاشم الجبائی قضا
 ایچنی ان مخالف النبی فیما یامر به ثم اجاب فقال اما ما کان من طریق الوصی فلیست
 مخالفته علی بن حجر من الوجوه و اما ما کان علی طریق الراهی فسیبیله فی سبیل الامت لا یجوز
 ان یخالف ذلك حال تحقیق و یجوز بعد و تارة و الدلیل علی ذلك انه امر اسامة بن زید
 ان یخرج باصحابه فی الوجوه الذی بعثهم فیها فامر اسامة علیه قال لکن الامر لاسیال عنک
 الکیف لا کان لابی بکر استخرج عمر من حیث اسامه و نیز بر مردم جواز مخالفت حضرت رسول صلی
 علیه و آله در امور سیاست دلالت دارد و بدین که کما استحق و کما استحق الی غیره جمع الجوامع سیوطی آورده
 و هذا عبارة سیف بن عمر بن ابی حمزة و ابی عن غیرهما عن الحسن بن الحسن قال ضرب رسول الله
 بساتین فأتته علی اهل البیت و من حولهم فیهم عمر بن الخطاب امر علیهم اسامة بن زید
 فلم یجاءوا فخرج الخندق حتى قضی رسول الله فوقه اسامة بالناس ثم قال لعمر ارجع الی
 خلیفة رسول الله فاستاذن ذی النعل فارجع بالناس فان صی و جی الناس فلو امن
 علی خلیفة رسول الله و قتل رسول الله و اتقال لاسلمین ان یتخطفهم اکثر کون و ان
 فان ابی الا ان مضی بلغنه عنا و اطلب الیه ان یولی امرنا جلا اقدم ستان من اسامة فخرج
 عمر امر اسامة فاتی ابی بکر فخرج باقا اسامة فقال ابی بکر لو اخطفت الکلاب و البلیا
 لم اتره قضاء قضاء رسول الله فان الاضواء فی ان بلغاک انهم یطلبوا الیک ان
 قولی امرهم جلا اقدم ستان من اسامة فوثب ابی بکر کان جالساً فاخذ بالجمیعة عمر قال
 تخلفاک ملک عدتک با بن الخطاب استعمله رسول الله و امکان ان تعد فخرج عمر
 الی الناس فوالله ما صنعت فقال امضوا فکل ما تکرم ما لقیتم من سبیل الله
 من خلیفة رسول الله انتم اوردنا قتله و و تاریخ طبری نیز من روایت را
 باین اسناد آورده حدیثاً عبد الله قال اخبرنی سیف حدیثاً من حدیثنا شیعیاً قال
 حدیثنا سیف بن ابی حمزة و ابی عن غیرهما عن الحسن بن الحسن البصری قال ضرب رسول الله
 الی اخر الحدیث پس اگر مخالفت حضرت رسول خدا صلی علیه و آله بعد وفات آنجناب در امور سیاست
 جایز می بود ابو بکر و آنچه طبری می بود که جز و تونیج عمر بن الخطاب باین مرتبه کند و دشنام

م

صحة کتاب التزوات

۶۶

م

و گوید که حکایت رئیس عزیزی خود بر حسب تجربه و گوی که اگر از کلاب و ذیاب برانید و چاک
 کنند کم جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله در دستگیرش از م و لغت فضا که نگرده است و در سیاق
 واقع شده مفید است عراق است پس نزد ابو بکر خلافت حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله در هیچ حکمی از حکام
 رسالت پیامبری جا نماند بود الحق لیکن با این همه ابو بکر معصداق لم تقولون الا ما تقولون مخالفت
 میج رسول خدا صلی الله علیه و آله کرده و از پیش اسامه مختلف مدزیده و یا خود را بر گردانید و از وعید
 لعنت رسول خدا صلی الله علیه و آله نیندیشید و ازین روایت فائده دیگر حاصل شد آن نیکو دین
 حدیث میج مذکور است که عمر ابو بکر را بنزل اسامه که جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله او را امر و حاکم
 گردانیده بود امر میکرد و این معنی یقیناً گناه و حرام است و از کلمات سابقه و لهذا ابو بکر را بعد استماع این کلام
 تاب نمانده بیچاره با آنست و تفسیرش برداخت و در حیات رسول خدا صلی الله علیه و آله هر گاه مردمان بر
 امارت اسامه معین کرده بود حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله غضبناک شده زجر و توبیخ شد
 ایشان کرده بود اما آنچه گفته چون آنحضرت ۲۰ فوات یافت سیاست مدنی تعلق ابو بکر در وقت
 الخ پس عین دعوی را جزو دلیل گردانیدن مصادر علی المطلوب است چه تعلق گرفتن سیاست
 مدنی بر ابو بکر عین دعوی اهل سنت و جماعت است پس جمیع آنچه بدعت است این مقدمه گفته باطل شد
 اما آنچه گفته بر که را خواهد همراه اسامه تعیین سازد و هر که را خواهد نزد خود نگاهدارد پس مردود
 است باینکه اگر ابو بکر را این اختیار علی حاصل بود اجازت نخستین او در باب نگاه داشتن عمرتو
 خود از اسامه لغو محض و فعلی غیر بود و نشان تلیف حق ارفع است از اینکه امور لغو و عبث که در وقت
 عزو بالتبسیح است بعل آورد و در کفر العمال مذکور است که ابو بکر گفت و لیکن اکلم اسامه فی عمر
 یخلفه یقیم عندنا فانه لا غنی بنا عنده فانه مالدی یفعل اسامه ام لا یقه له ان ابی له لا اگر
 فخر القوم ان ابی بکر قد خرم علینا فاذ بعثت اسامه و مشی ابو بکر الی اسامه فی بلیته فکلمت
 ان ینزل عن فضل اسامه و جعل بقول له اذنت و نفسک طیبه فقال اسامه نعم اننی ابن
 عدلته بطرحت تمام وللت دار و برانکه ابو بکر خود را در باب ارجاع عمر خنایه نیست و لاجرا میگفت که
 اگر اسامه بزرگ عمر ابو خاوند و زریا و در این معنی گواه تمام کرد زیرا که این کلام صحیح دولت دارد زیرا
 اختیار این معنی اسامه را بود نه ابو بکر را اما آنچه گفته که پادشاه منصوب امیر است که بعضی تعیینات را
 در حضور خود نگاهدارد زیرا که صلاح ملک و دولت دران می بیند و درین قدر تعریف مخالفت با او شده
 اهل با عصیان فواظرا نهم نمی آید مخالفت است که سجای او امیری دیگر منصوبند با آن مهم را تا

ص
 در کتاب المغزوات

من فوره فدخل المدينة واللعاء على لسانه فجا به حتى ذكره في باب سول الله وقد مات
 فقلنا الساعة قال ما كان ابو بكر وعمر غلبا ناسا من الازمانا بالامير وامن في الجده
 وروح ابو بكر جرحي گفته و ابو بكر الجرحي هذا لما حدث كليل لادبقة ورجع اشق عليه الحدوث
 ودره واعنه مصنفانده غير مصنفانده انهي اما آنچه گفته وبالقرن اگر صحیح هم باشد معنیست
 الخ پس این توجیه و تاویل تخریجی بیش نیست و کدام دلیل است بر اراهه جمعنی بحب است که خود
 درین کتاب عتراف کرده که نصوص پیوسته بر ظاهر محمول نمونند بهای نیست است و باز باید چنین
 چنین توجیحات در یک بلکه تخریفات صحیح میشود اگر چنین تاویلات بخیزد در چنین کلام صحیح مسأله
 باشد پس هیچ مطلوبی از هیچ کلام ثابت نخواهد شد به معنای صحیح کلام است که هر که از جیشل استتخلف
 کند حقیقتی بر او لغت نماید تا از بر معنی فرود آوردن که اسامه را تنها گذاشتن و از هم رویان بر او
 انتقام نیرین عذرش پهلوتی کردن حرام است از باطنیه هم پیوسته رفتن است علاوه برین خود در باب
 امامت در بیان آیه من یدین منکد عن ینده گفته وقاعده اصولیه مقرر است که حرف من چون در
 مقام شرط و جزا واقع شود عام میگردد چنانچه در مثال من فعل حسن که ظاهر گفته اند پس درین
 آیه نیز حرکتر میشود برای او قومی سووف با بنی صفات پیدا شوند انهی و بنا برین حرف من که در
 جمله من تخریف منها وارد است نیز عام باشد پس استثنای ابی بکر از ان مجاز نشود با آنکه صحت این
 استثنا موثوق است بر ماور شدن ابی بکر بخیرت امامت چنانچه کاشش مرجع است در ان و
 چون ماور شدن او با امت ثابت نیست استثنای او هم جائز نباشد با وصف آنکه ماور شدن او
 بخیرت امامت هم موجب استثنای او نمی شود کما سبق اما آنچه گفته فالاکتصر منیانی للملل
 الخ لعل هذه الجملة مؤتمنة مفترقة علی کتب مرجع و اقترانی قضیه است دلیل عبارت او که مستفرد
 اثبات جمله مذکور است اتفاقا نقل نموده شد کمال وقاحت است که مخاطب ان اقتران را بازی بر طمای
 اهل حق کرده که گزین کتاب بر ان جبارت کرده با فراتر نهاده بر طمای خود هم تقلید کما یلی اقترآت
 می بده بیچاره شهرت سازد و بعد من تخریف منها را نقل میکند و از احتما و جزا بیجا است
 صلی الله علیه آله وسلم منسوب سازد و مخاطب بحال جبارت و دلیری بر او اقرار میکند که او
 این جمله را موضوع و مخری گفته اما آنچه گفته بعضی فارسی نویسان که خود را محدثین استند
 در سیر خود این جمله آورده برای الزام هستند کتابت نمیکند چون جایش آنکه تنها فارسی زبان
 که خود را محدثین استند این جمله را در کتب خود آورده اند بلکه دیگر طمای سبترین استند

توضیح
 در این کتاب عتراف کرده که نصوص پیوسته بر ظاهر محمول نمونند بهای نیست است و باز باید چنین
 چنین توجیحات در یک بلکه تخریفات صحیح میشود اگر چنین تاویلات بخیزد در چنین کلام صحیح مسأله
 باشد پس هیچ مطلوبی از هیچ کلام ثابت نخواهد شد به معنای صحیح کلام است که هر که از جیشل استتخلف
 کند حقیقتی بر او لغت نماید تا از بر معنی فرود آوردن که اسامه را تنها گذاشتن و از هم رویان بر او
 انتقام نیرین عذرش پهلوتی کردن حرام است از باطنیه هم پیوسته رفتن است علاوه برین خود در باب
 امامت در بیان آیه من یدین منکد عن ینده گفته وقاعده اصولیه مقرر است که حرف من چون در
 مقام شرط و جزا واقع شود عام میگردد چنانچه در مثال من فعل حسن که ظاهر گفته اند پس درین
 آیه نیز حرکتر میشود برای او قومی سووف با بنی صفات پیدا شوند انهی و بنا برین حرف من که در
 جمله من تخریف منها وارد است نیز عام باشد پس استثنای ابی بکر از ان مجاز نشود با آنکه صحت این
 استثنا موثوق است بر ماور شدن ابی بکر بخیرت امامت چنانچه کاشش مرجع است در ان و
 چون ماور شدن او با امت ثابت نیست استثنای او هم جائز نباشد با وصف آنکه ماور شدن او
 بخیرت امامت هم موجب استثنای او نمی شود کما سبق اما آنچه گفته فالاکتصر منیانی للملل
 الخ لعل هذه الجملة مؤتمنة مفترقة علی کتب مرجع و اقترانی قضیه است دلیل عبارت او که مستفرد
 اثبات جمله مذکور است اتفاقا نقل نموده شد کمال وقاحت است که مخاطب ان اقتران را بازی بر طمای
 اهل حق کرده که گزین کتاب بر ان جبارت کرده با فراتر نهاده بر طمای خود هم تقلید کما یلی اقترآت
 می بده بیچاره شهرت سازد و بعد من تخریف منها را نقل میکند و از احتما و جزا بیجا است
 صلی الله علیه آله وسلم منسوب سازد و مخاطب بحال جبارت و دلیری بر او اقرار میکند که او
 این جمله را موضوع و مخری گفته اما آنچه گفته بعضی فارسی نویسان که خود را محدثین استند
 در سیر خود این جمله آورده برای الزام هستند کتابت نمیکند چون جایش آنکه تنها فارسی زبان
 که خود را محدثین استند این جمله را در کتب خود آورده اند بلکه دیگر طمای سبترین استند

توضیح
 در این کتاب عتراف کرده که نصوص پیوسته بر ظاهر محمول نمونند بهای نیست است و باز باید چنین
 چنین توجیحات در یک بلکه تخریفات صحیح میشود اگر چنین تاویلات بخیزد در چنین کلام صحیح مسأله
 باشد پس هیچ مطلوبی از هیچ کلام ثابت نخواهد شد به معنای صحیح کلام است که هر که از جیشل استتخلف
 کند حقیقتی بر او لغت نماید تا از بر معنی فرود آوردن که اسامه را تنها گذاشتن و از هم رویان بر او
 انتقام نیرین عذرش پهلوتی کردن حرام است از باطنیه هم پیوسته رفتن است علاوه برین خود در باب
 امامت در بیان آیه من یدین منکد عن ینده گفته وقاعده اصولیه مقرر است که حرف من چون در
 مقام شرط و جزا واقع شود عام میگردد چنانچه در مثال من فعل حسن که ظاهر گفته اند پس درین
 آیه نیز حرکتر میشود برای او قومی سووف با بنی صفات پیدا شوند انهی و بنا برین حرف من که در
 جمله من تخریف منها وارد است نیز عام باشد پس استثنای ابی بکر از ان مجاز نشود با آنکه صحت این
 استثنا موثوق است بر ماور شدن ابی بکر بخیرت امامت چنانچه کاشش مرجع است در ان و
 چون ماور شدن او با امت ثابت نیست استثنای او هم جائز نباشد با وصف آنکه ماور شدن او
 بخیرت امامت هم موجب استثنای او نمی شود کما سبق اما آنچه گفته فالاکتصر منیانی للملل
 الخ لعل هذه الجملة مؤتمنة مفترقة علی کتب مرجع و اقترانی قضیه است دلیل عبارت او که مستفرد
 اثبات جمله مذکور است اتفاقا نقل نموده شد کمال وقاحت است که مخاطب ان اقتران را بازی بر طمای
 اهل حق کرده که گزین کتاب بر ان جبارت کرده با فراتر نهاده بر طمای خود هم تقلید کما یلی اقترآت
 می بده بیچاره شهرت سازد و بعد من تخریف منها را نقل میکند و از احتما و جزا بیجا است
 صلی الله علیه آله وسلم منسوب سازد و مخاطب بحال جبارت و دلیری بر او اقرار میکند که او
 این جمله را موضوع و مخری گفته اما آنچه گفته بعضی فارسی نویسان که خود را محدثین استند
 در سیر خود این جمله آورده برای الزام هستند کتابت نمیکند چون جایش آنکه تنها فارسی زبان
 که خود را محدثین استند این جمله را در کتب خود آورده اند بلکه دیگر طمای سبترین استند

توسیع حال الدین است
 صاحب دروغ
 جواب
 طایفه فتنه
 کل فتنه است که شیخ شود
 بولعین باور و انکار است
 ابو یوسف در بیان فتنان و فتنه
 و تالیف ابو یوسف در بیان فتنه
 کتب معتبره
 شرح کتب معتبره
 فصل اول باب اول
 در بیان کتب معتبره
 در بیان کتب معتبره

بزرگتر آورده اند و نیز در بعضی از آریان ساخته و مخفی نماند که خواب کابلی در موانع بحواب این
 طعن در ذکر جلوه‌هاست که من مختلف منها و ایراد من غیبی نفسه الی محمد فی اهل سنته فی سیر من غیر اسناد
 لایوتق بانهی پس کلمی در عاشره تصریح کرده که مراد از من غیبی حال الدین محدث است چنانچه گفته شد
 الی محمد فی اهل السنه و هو الشیخ جمال الدین فی سیره و حقه کلاب حباب طایفه یونق بدایع و مطایب
 هم مدار ایضا همین مضمون کابلی آورده و قید فارسی نویسان که از طرف خود افزوده و دلالت بر اول دارد
 و بصورت کلم باخراج جمال الدین از محدثین است از انرا ثبوت است زیرا که اگر ابراهیمت جل الدین
 از محدثین ثقات و شاخ کبار میداند چنانچه لای علی قاری در شرح مشکوه در شرح حدیث لایف مخلوق
 البینه تحت فو منوالا قن منوا حق تجاوز گفته اما فیض المشکو المصحح القصد الملقی علی
 المشایخ الکبار کالجزمی و السید اصیل الدین و جمال الدین الحدیث و غیره هامن الفیض الغنی
 تکلمها بجذوف النون و شیخ عبدالحق دهلوی و لایف مقبول هوری و حسین بن محمد و یار بگری و کتب
 خود که از کتابش رفته الاجاب نقلها آورده و آنرا استعد و اندک بگو خود مختار طایفه رساله همول حدیث جمال الدین
 محدثه از شاخ اجازه خود نموده و نیز کتاب و فقه الاجاب در انرا بر تصانیف علم سیره بهتر است
 اما آنچه گفته میوم که ابو بکر را بعد از علی بن ابی طالب پیغمبر انقلاب منسوب شد در احاد موثقی بود و خلیفه
 شد در بجای پیغمبر نشستن از پس من فروع است بچند وجه و وجه اول آنکه تاخیر ابو بکر تا وفات
 رسول خدا صلی الله علیه و آله در خروج همراه اسامه با ناکید شد به آنحضرت البته گناه و اثم کبیر است
 و این وجه که گفته در جواب بن کلام تمش می شود و ویم که فرض غیر واقع نمودیم که ابو بکر سبب طیفه
 شدن و انقلاب منصب از حکم روانگی با اسامه خارج شده بود پس هر که خلیفه نشد بود او را چرا از
 روانگی باز داشت و این گناه نامی است مثل اول گرانیکه دعوی کنند که خلیفه در حقیقت برود و ابو بکر
 بیچاره و خالفه که اعتراف به بنفسه فیجود الحمد و رسوم آنکه بر انقلابی موجب تغییر بر حکم نمی شود بلکه آنچه
 منصوص است بر همان گفتا کرده میشود پس بن امر انامسی از کجا ثابت نموده که خلیفه شدن موجب
 آن بشود که خلیفه ابو بکر با کتاب صلی الله علیه و آله رایجی فتنار و در مخالفت او امر و نوا
 آنحضرت نماید کمال تعجب است از خطایک کجا خلیفه بودن ابو بکر را دلیل و موجب تخاصم است
 رسول خدا صلی الله علیه و آله می رود و کجا خلافت او را بیخ مخالفت امر آنحضرت میگردد چنانچه
 آنکه منصب اول که زمین بچنگ در میان باطلاعت اسامه باشد ابو بکر را به پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله
 حاصل بود و منصب دوم که عبارت از خلیفه شدن و بجای پیغمبر نشستن است بدون امر آنحضرت

مخالفت در سبب آنکه گفته در
 فصل اول کتب معتبره
 در بیان کتب معتبره
 در بیان کتب معتبره
 در بیان کتب معتبره

اخرت بود باجماع پس منصب تابعی هیچ وجه موجب زوال اهل بنا شد و بموجب رسوئی حاصلی است
 علیه آنکه احکام منصب اول بر جاری باشد تا احکام منصب دوم و ازین بیان معلوم شد که آنچه برین مقدم
 متصرف کرد گفته پس چون ابو بکر غنیمت بنی مویز بجای او شد او را همراه ساسه جرایستی برآورد هر سه را بل و محض
 اطلاق است اما آنچه گفته چهارم آنکه بالفرض ابو بکر بخصوص ساسه بود با آنکه خود همراه ساسه بیگ میان
 برود و اختلاف و در زمان موجب نشانی او نشد شغل بهماست خلافت و محافظت مدینه و ناسوس سول
 نیز فدا و در تخلف بتقبل نیفتاد و الخ پس منقوض است باینکه کیفیت استخلاف ناز بعضی گذارش
 آمد و شغل بهماست خلافت بر ابو بکر حرام محض بود چنانچه معلوم شد و محافظت مدینه و ناسوس سول
 بر ابو بکر واجب نبود پس این امور مذکور چگونه دلیل صحت فدا و از تخلف جیش ساسه تواند شد
 اما آنچه گفته و عصمت زمامت شرط نیست پس مجموع است باینکه سابق ازین و نقض باب
 هفتم در سباحت شرایط امامت میان کافی و بران شافی بیان نموده شد که عصمت امام از گناهان
 صغیره و کبیره در حصول رتبه امامت ملحق باستحقاق شرط است پس لب عصمت از ابو بکر مستلزم
 سلب استحقاق او با امامت باشد اما آنچه گفته در کتاب که با اثر از وی نزد کسی شیعه نمی ثابت است
 پس مدفع است زیرا که شیخ عبدالحق و لموی در شرح مشکو و گفته گناه کبیره آنکه در شرح هر دو
 حدیث تعیین یافته و باو میدی واقع شده یا نهی از ان لیسیل قطع و در روایه انجمنی و در شرح صحیح مسلم
 مذکور است جری عن ابن عباس ان ذنبا الکلبا بشر کل ذنبا حتمه الله بنا ما و غضب و لعنة
 او عذاب نحو هذا عن ابی الجوزی و بر تخلف از جیش ساسه لعن واقع شده پس تکلیف آن فاسق باشد
 اما قول ابن عباس ان الحسن ظاهرا ما علی ما ذکره عبدالحق نازن لعن ایضا و عید و بنقد
 برای آنکه تبیین قول مخالف کفایت میکند و گرنه نزد شیعه چنان ثابت است که ابو بکر در واقع ایان
 نداشت چه جای ارتکاب کبائر اما آنچه گفته این یک و طعن که بر ابو بکر در شمال او شیعه زود آیت
 است ثابت میکند اول ثابت نمی شود و اگر بالفرض ثابت هم شود الخ پس طعن ابو بکر در یک
 دو طعن منصرف نیست بلکه طعن ابو ساسه است بحدی که اکثر آنها درین کتاب ثابت شده و یک
 ساندی را گنجایش نماند و چرا که یک طعن هم برای بکر که موجب عدم صحت امامتشان باشد ثبوت گردید
 خاصیت ظالم بودن و خلافت ثابت خواهد شد و از بیخه عدم ایان و کمال نفاق او ظاهر خواهد
 شد پس بر گناه نفاق و عدم ایان او ثابت شد معلوم گردید که جمیع فضائل او از موضوعات و منزهت
 اهل سنت است حاصل آنکه آنچه این ناموسی گمان کرده که بعد اثبات یک و دو طعن فضائل او را

کتاب بن بابیه

۴۳

باب الکتاب
کتاب ابن عباس

اصلا حجت اعتبار نزد کسی نخواهد بود فیما لی پیش نیست بلکه هر گاه عدم ایمان تعدویت او ثابت شد
 است که در حقش تخلفی ثابت شود و الا لا یرکون کفار الملعون مل و حاد هو باطل بالبداهة
 ومع ذلك، فتسأل موقوفه ای بر که بطریق اهل سنت مروی است آنرا شیعه چه وجه معتبر خواهند داشت
 ایشان آنرا این طاعتی بخند اما آنچه گفته بعضی از آن در کتب شیعه هم مروی صحیح است پس سابقا
 معلوم شده که آنچه در کتب شیعه مروی صحیح است هرگز دلالت بر فضیلت ابی بکر نمیکند اما آنچه گفته
 تر شیعه در پیغمبر برایی خوب تعیین نیست گمان علی الرضی فی الدرر والغریس اگر مراد نیست که
 نزد جمیع علمای شیعه ادر شارع برایی امر و خوب تعیین نیست چنانچه ظاهر کلامش بر آن دلالت دارد پس
 که بصریح و بهتان نضج است چرا که ذهاب اکثر تحقیقین علمای شیعه رضوان الله علیهم آنست که امر لوجوب
 و بین است ذهاب شهود منصوره سید رضی ح نیز بین ذهاب اختیار کرده که امر لوجوب است
 مگر فرق در بیان ذهاب شهود در بیان ذهاب سید رضی آنست که در شهود بر مقتضی خوب است
 شرعاً و لغتاً و سید رضی در لغت مشترک است بین لوجوب الاستحباب و در عرف متعین است
 برای لوجوب چنانچه سید رضی در کتابت راجع کرده در اصول فقه است فرموده و نحن ان ذهابنا الی ان
 هذا اللفظ مشحون فی اللفظ بذات الذات لا یجاب عن نذهب الی ان لفظنا لشرع اللفظ
 المستقر و جب ان یصلح هذا اللفظ اذا مررت عن الله وعن الرسول علی الوجوب
 دون الذم علی القود دون التواخی انتمی مقدمه الحاجه پس مجرد ادر شارع بر هر دو ذهاب محمول
 بر وجوب خواهد شد و بنا برین اگر دیگر قرآن و وجوب نیز قایم نمیشد ابوبکر و در تخلف از پیش اسامه عامی
 میشد و علامه که قرآن و وجوب نیز قایم است اما آنچه سید رضی علیه ترجمه در کتابت رو غیر در بیان احکام
 حدیث قصه یاریه و قبلی فرموده که ما فیه ایضا من الاحکام اقتضای ان مجرد امل الرسول لا یقتضی
 لانه لو اقتضی ذلك لما حثت به لجهنم ولا استفهام فی حسناتها و قوعها موقعا دلالة
 علی انها لا یقتضی ذلك پس آن ذهاب سید رضی امر نیست چه انستی که سید رضی خود در ذمه
 فرموده که ذهاب و انست که مطلق ادر شارع محمول بر وجوب میشود و دلایل قویه و بر این علیه استنبط
 از قرآن ما حدیث برین ذهاب قایم شده پس اگر یک حدیث معارض آن باشد ضرری نمیرساند لیکن
 چونکه بعضی علمای بین اختیار کرده اند که مجرد ادر شارع مقتضی وجوب نیست تا وقتی که قرینه وجوب قائم
 نشود بنا برین ذهاب نیز جواب گویم و آن اینکه در موضع نزاع یعنی امر رسول خدا اصلی الله علیه است که بر
 نفوذ همراه پیش اسامه قرآن و وجوب موجود است پس لابد ابوبکر و در تخلف طایف و گنگنار باشد و از جمله

ص

ص

و از جمله قراین وجوب جمل من الله من تخلف منها است که بطرح تمام بر وجوب اولاد است و در ظاهر
 بسکه که مخالف است نه این امر بر دلین است و از آن جمله است اینکه جناب سیدنا اصلی الله علیه آرد عین شدت
 مرض و سختی بیماری که را بنفوذ می نمود و نفوذ من حال نفوذ عیش میگرد پس لا محاله امر که در آن بنفوذ تا کسید
 و تشدید و تکرار وحشت در خیالت واقع شود و چنانچه بر بود و لهذا قاضی القضاة آثار و دلالت امر بر اصل وجوب
 نموده بکار آثار وجوب نوری نموده تا آثار ابوبکر از شکر اسامه بوجوب عیسان او نشود و چنانچه گفته ان الامر
 لا یقتضی الفیء فلا یلزم من تأخر ابی بکر عن النفق ان يكون عاصیا و سید رضی علیه آرد ترجمه در کتاب
 شافعی در جواب و ابیات دلالت امر بر وجوب نوری کرده چنانچه گفته فاما خطابه به بالتنفیذ للحدیث المقصود
 به الفیء و ذلالتی ایا من حیث مقتضی الامر علی مذهب من لم ی ذلک لفیءه ادر شاع من حیث
 و جناب جمیع الامه من عمدا القضاة الی هذا الوقت یجلون طامع علی الفیء و یطلبون فی
 تراجمها الادله ثم لولیه ینبیت کل ذلک لکان قولاً سامة لکن اسال عنک لربکان اوضح
 دلیل علی نه عقل من الامر الفیء لکن سوال الکرکب عنه بعد و فانه لا یصله له و اما قول
 صاحب کتاب انما یفکر علی اسامة تاخر فی نفسی طای انما یبلغ من تکرار الامر و ترداد و قول
 و حال یثقل عن الهم و یقطع عن الفکر الا فیها و قد یكون وجوب الامر علی المأمور تا سرة
 بتکرار الامر طویلی بقیة و مع هذا اگر ابوبکر با پیش اسامه و گوید تا غیر معرفت کلام قاضی القضاة که گفته
 ذکر سید داشت و لیکن چون او از اصل رفتن تقاعد نمود و مخالفت او با رسول خدا اصلی الله علیه آرد ثابت گردید
 و کلام در فوریت و عدم فوریت امر بیفایده شد اما آنچه گفته آید بر جمله من الله من تخلف منها
 پس در کتب اهل سنت موجود نیست تا محتاج جواب او شوند پس جوایش گذشت اما آنچه گفته
 لفظ من عام است تر و شدید کما تر جوابی کتب لا حول پس در منصورت حضرت امیر و دیگر مسلمین
 الخ پس عموم لفظ من مستلزم صدق و عید است تا فانه جمله مذکوره بر حضرت امیر المؤمنین و دیگر مسلمین که
 در اصل حدیث اسامه نبودند غیبت اند شد زیرا که اگر کسی گوید من دخل فی دار من بنی هاشم فاکرمه و شخصی از
 بنی امیه داخل خانه آنکس شود با وجود عموم لفظ من سختی اکرام نخواهد شد و این قضیه نیز چنین است
 زیرا که و عید بر تخلف مقصور میشود مگر بر کسی نیکه مأمور بود و با طاعت اسامه پس حاصل معنی این جمله
 آن باشد که هر که از جمله کسانیکه مأمور با طاعت اسامه بودند از حدیث اسامه تخلف نماید آنکس ملعون است
 ابوبکر باشد یا غیر ایشان یا غیر ایشان اما آنچه گفته اگر گویند و عید خاص است بمتبعینان اسامه
 گوئیم چه تر و حدیث اسامه خطاب بمتبعینان نموده اند شد چه تمیز و سامان کردن لشکر اسامه بعینه لشکر

ص
ص

اسامہ از فرمودن کلام معینی است پس جوایش آنکه دوستی منجبه از کفر است ساختن اسباب فرست
 و در ساختن سافر اسباب خود را یا صاحب را بخدوی پیدا نمی شود پنا نجان خود در قبح البارک
 و در بیان شرح امامیث با فضل بن بنی غازی از ابواب کتاب الجهاد صحیح بخاری بعد نقل حدیثی گفته فضلیه
 الی ان الغازی اذا حضر فضیلة قام بکفایتة من یخلفه بعد کان له لاجر من بین و شتر این کلام آنحضرت بود
 تعیین بخون تعیینان پیش اسامه را و شده پس بر سر سینه است که از هر چه پیش بجایان باشد و وعید
 بر خلف از پیش اسامه متعلق بمعینان آن پیش اما آنچه گفته برین خطاب عام است بکلیع سلین پس
 ساقض است آنچه اول گفته که چیز پیش اسامه خطاب بمعینان نمینواند شد چه تجیز و سامان کردن لشکر
 اسامه بعید لشکر اسامه از فرمودن کلام معینی است زیرا که تعیینان هم از جمله سلین بودند اما آنچه گفته
 جده لعن الله نیز این کلام مذکور است پس جوایش آنکه در بیصورت لازم می آید که وعید تلقین گیرد کسب انیکه
 بنوده از هر وقت همراهِ پیش اسامه و بعد از بعضی از حکیم و عامل متصور نمیشود پس جمله لعن الله من خلفت
 تلقین میگیرد که یک نیکه لازمت است اسامه را بر تعیین بودند اما آنچه گفته مخالف حکم خدا بنزد
 از حضرت آدم و حضرت یونس با برین است پس جوایش آنکه قیاس استخفاف بود بر آنحضرت اسامه
 که قطعاً حرام و مورد لعن بود غیر از حضرت آدم قیاس مع العارفی است چه فعل ابوبکر حرام و از کبار و تنویر
 تعاقب عذاب است و حضرت آدم ترک اولی کرده ترک و جب و ترک اولی تر و دیگر پس جوایش
 برورد و از نسبت چنانچه سیر رضی علم الهدی در کتاب تنزیه الانبیاء و الائمة گفته اما انحصار حق علیه
 الاصل الا من من الله حکیم تعالی قد یکون بالوجوب بالندب معانداً یتعنع علی هذا انیکون
 آدم صفاً بالانترک التناول من الشحیح و یکون آدم بوجوبه ناکراً فله و فضله و غیره حاصل
 بقیحا پس یتعنع ان یمنی تارک النفل و اصحاب کل شیء بدلائل الالواجب ان تسمیة من خلف ما
 امر بوجوبه کان اجراً او نفاذاً بان عاص ظاهره و لهذا یقولون اذنت فلا ناهکذا و کذا
 من الخیر و صفاً و خلفه فان لم یکن ما امر به و اجبا فاما قوله تعالی فعوی فغناه انه خاب لان
 تعلم انه لو فعل ما ندب الیه من ترک التناول من الشحیح لاستحق النفاق العظیم فاذا خالف
 ولم یضرب ما ندب الیه فقد خاب حاله من حیث لم یصل الی الثالی الذی کان یستحق کلام
 و لا شیهة فی ان لفظه فعوی تحمل الخفیة قال الشاعر **شعر** فبقی خبر اهل الناس
 امره + و من یجوز لا یعد علی العیلابا و اما حضرت یونس پس از آنحضرت نیز مخالفت حکم واجب
 بر و ایات شیعه ثابت شده و آنچه این نامی بر باب نبوت روایتی آورده از آن صده و مخالفت حکم و

64

ص

وحب از حضرت پوش علی بنینا و علییه السلام ثابت تحقیق نبشود چنانچه در حجام الاسلام بود شافی و کافی مسطور
 است فن آرا الاطلاع علیه طریق الیه **قال طعنه چهارم** آنکه پیغمبر صلی الله علیه
 و آله گاهی بوبکر را بر امریکه با قنات مین و شرح مبین تعلق داشته باشد و الی نسخه اند و هر که قابل ولایت
 کبیر مسکین نباشد قابل ولایت عامه مسکین بفرستد خواهد بود جواب زین لعن بچند وجه داده اند اول آنکه
 این عوی دروغ مخفی و پنهان حضرت با جمیع اهل سیر و تواریخ از شکیه و بی نیابت و صحیح است که ابوبکر را بعد از
 شکست احد چون خبر رسید که ابوسفیان بعد از حضرت نادم شده میفرماید که بر سر نیت باز در جناب و در مقابل
 او رخصت فرمود و ابوبکر مقابل آنها پرده است و در سال چهارم در غزوه بنی نضیر شبیه ابوبکر صدیق را امیر لشکر
 ساخته خود بدولت خانه تشریف فرمود و در سال ششم چون بنزوه بنی لحيان بر آمدند آن قبیله خبر تو جهت
 شنیده بدو که چنانچه نمودند حضرت امیک دور و در منزل شان اقامت فرموده مرا با با طرف فرستادند
 و از آنجمله سریدمه بسیر کردی ابوبکر صدیق بود که بسبت کراع انعمیم رخصت یافت و در غزوه تبوک زمان پیغمبر
 شرف تعاد یافت که بنود حضرت قرین بیرون مدینه منوره در نیته لوداع فرام آیند و امیر لشکر گاه صدیق
 باشد و موجودات لشکر بلوراد مقرر شد و در غزوه میسر نیز چون جناب پیغمبر را در مدینه شقیقه عارض شد
 و بنسکام بهنگام محاصره فله بود ابوبکر را نائب خود کرده برای فتح فقه فرستادند و آن روز از ابوبکر
 جنگ سخت ظهور آمد و در سال هفتم ابوبکر را نیز در جمعی از بی کلاب فرستادند و سلیمان را کوع و بار سلاخ و
 مستعینه بیکر شد و با بنی کلاب محاصره نموده جمعی را بقتل رسانیده گروهی را اسیر کرده آورده بر سر توره نیز امیر
 لشکر ابوبکر صدیق بود چنانچه تا کم از سلیمان کوع روایت میکند امر رسول الله آبا بکر فخر و فانا لسان
 لینه نزل من فلما دفننا من المکاء امرنا ابوبکر فخر سنافلما صلینا القصب امرنا ابوبکر فخرنا العاکه
 الی اخر الجملیه و در معارج و حدیث سیر مذکور است که بعد از غزوه تبوک اموی در جناب پیغمبر صلی الله علیه و آله
 آمده عرض نمود که تو می از اعراب در ادوی اگران جمع گشته و اعیبه بخون دارند جناب پیغمبر صلی الله علیه و آله
 نشان خود را با ابوبکر صدیق داده و او را امیر لشکر ساخته بر آن جماعت فرستادند و نیز چون در میان نبی کریم
 و این حرف خفته جنگی واقع شد و جناب پیغمبر را بعد از ظهر رسید و برای اصلاح بجای ایشان تشریف برد
 جل وافر فرود که اگر وقت نماز برسد و من نیامم ابوبکر را بگو که تا بامده نماز نگذارد چنانچه وقت عصر همین قسم
 واقع شد و چون در سال نهم حج فرض شد و زمین آنجناب بسبب بعضی امور سو قون گشت ابوبکر صدیق را
 از حج ساخته با جمعی کثیر از صحابه بکه فرستادند تا بجا نرفته با قنات مرسیم حج پردازد و طریق را بر تو اعد این
 عبادت بگری آگاه سازد و تقویض اقامت نماز در مرض موت خود از شب و چشمتنه تا صبح دو شنبه

انقدر مشهور است که عادت بیان ندارد حال آنکه باید کرد که اسودین که تعلق برین دارند همین چه چیز است اول
 جهاد و دوم حج سوم نماز و در هر چیز ابو بکر صدیق را بخصوص خود نامی ساخته اند دیگر که امام ربانی باقی ماندند که ابو بکر
 در آن بیافت نیابت و امامت و وصم آنکه قبول کردیم که پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله گاهی ابو بکر را بر سر
 اولی نشاندند لیکن این جهت که او را در زیر پیش خود میدنست دلی حضور او هیچ کاری از کارهای این سرسختان
 نمی یافت و همیشه بر سر مروت بادشاهان همین بوده است که در طول امرای کبار را سهل داری و خوب داری بیشتر
 و بر سر ایامی بنیاد نه زیر کارهای عمده حضور بی بودن ایشان ابریشود و این وجه را خود جناب پیغمبر ارشاد
 فرموده عالم اندر پیغمبر بیان روایت میکند که شنیدم امام از جناب پیغمبر که میفرمود که من قصد دارم که مردم را
 بسوی کلهای دور و دراز برای تعلیم دین و فرائض خبر بستم چنانچه حضرت عیسیٰ حواریین از ستاده بود و طومر
 عرض کرده که یا رسول الله صلی الله علیه و آله این قسم مردمان خود موجودند مثل ابو بکر و عمر جناب پیغمبر خدا
 فرمودند لا تغنی لے عنها انهما من المدین کالسبع البصر و نیز جناب پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله فرموده است که مرا
 حقیقتی چهار مرتبه بر ملا فرموده است دو وزیر از اهل نین ابو بکر و عمر دو وزیر از اهل آسمان جبریل و میکائیل
 سوم آنکه اگر کاری فرستادن موجب عدم لیاقت امامت باشد لازم آید که حسین نیز لایق امامت
 نباشند معاذ الله من گفت بگو که حضرت نیز این برود و در هیچ جنگ و در هیچ کاری شکیفرستاد و برادر
 ملاقی ایشان که محمد بن الحنفیه بود بکار ناموسر میساخت تا آنکه مردم از محمد بن الحنفیه سوال کردند که چه چیز گوی
 تو در جنگ و جانی خطرناک ترا که میفرماید حسین را از خود جدا نمیکند باعث این هیبت آن امام زاده
 منصف فرمود که حسین را در لاد پدین بمنزل دو چشمم از در برن انسان و دیگران مثال دست و پا با کلاه
 از دست و پاس انجام ای چشم را هر آنچه باید داد بگله جلیت انسان است که دست را سپشتم میکنند در دست
 اکت باقی اقول فاضلی القضاة در کتاب معنی و محقق خواجہ نصیر الدین روح در کتاب تجرید و علامه
 در کتاب کشف المحج و بیخ صدق و مولانا محمد باقر مجلسی ح در کتاب معنی الیقین و دیگر علمای اعلام
 این طعن را در هم را در یک طعن ذکر کرده اند فاضلی القضاة در کتاب معنی گفته فالعالم انما لای یقین
 ابابکر الا کمالی و لای یقین و لای الا بالجمع بالناس ان یقر عظیم سو حتر بر آده عزله عن خلف
 کله و جعل الامر الی امیر المؤمنین قال لای یقین عنده الا انا و حریل فاضل حریل ابو بکر الی
 التبی و مولانا محمد باقر مجلسی ح در کتاب معنی الیقین فرموده طعن اول آنکه حضرت سوزن
 صلی الله علیه و آله سلم او را عظیم کرده و میداد و بنامهای صحابه تفویض می نمود هیچ امری را ابو بکر تفویض
 نمود مگر خواندن آیات سوره بر آده برای اهل که چون روانه شد جبریل نازل گردید و گفت حقیقتی می

۷۸

ص

میفرماید که او نمیکنند سیالت را که تو بایک سیکه از تو باشد پس حضرت امیر المؤمنین علیه السلام رفت و آیات را از ابوبکر
 باز گرفت و ابوبکر را باز گویید آیات را در سویم حج بر اهل که خوانده معلوم است که حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله
 امری بدون حق می نیکد پس آنکه ختمالی اول کرد که ابوبکر برید چه بعد از آن از دیگر و مکتبی در آن ظاهر نیست
 غیر از آنکه معلوم شود که او اهل بیت امارت و خلافت ندارد و آنکه بعضی از متعصبان نقل نموده اند که ابوبکر
 از امارت عاج مغزول نشد و همراه بود و اکثر روایات معتبره ایشان نیست و خلافتش در روایات ایشان است
 اگر چه چایده برای ایشان ندارد و آنکه دیگر جمعی گفته اند که عادت عرب آن بود که بزرگ ایشان مهدی کنیکرد
 می بایست که آن عهد را بزرگان قبیله او بشکستند حرفی است بی اصل و کتابی از کتب معتبره قدای ایشان
 موجود نیست **و ابن ابی الحدید** اعتراف کرده است که این از عادت عرب معروف نیست و این تاویلی
 که متعصبان ابوبکر از فر کرده اند و اینها اگر عادت معروف مقرر بود می بایست بر حضرت رسول خدا صلی الله علیه
 و آله محض نباشد و در اول ابوبکر از فرستد و اگر بر آنحضرت محض بود باشت بر ابوبکر و عمر و سایر صحابه که عادت
 با بایست را میدهند محض نباشد و ایشان آنحضرت را تنبیه سازند که در ستادن ابوبکر مخالف قاعده است
 و اینها اگر سبب این بود با بایستی و تنبیه ابوبکر فایده مخزون برگشت حضرت این عذر را بفرماید و در صحیح
 روایتی مذکور نیست که حضرت این عذر فرموده باشد بلکه عذر دیگر در روایات مذکور است این است که فرموده
 بر شیل نامزل شد و گفت او نمیکنند از جانب تو مگر سیکه از تو باشد و از هم فریب تراست که نیابت همینان
 را که ثابت نیست که گفته رسول الله باشد و خلافتش معلوم است و با عقدا و ایشان هر دو با ساری فایده
 و امارت نماز میتوان کرد دلیل خلافت ابوبکر میکنند و غزل ابوبکر و در آن آیات را با امیر المؤمنین با مریضا خست
 فضیلت آنحضرت میداند آنها می حاصل آنست که درین عبارات و اشعار آن مجود عدم تولیت کاری را با ابوبکر
 دلیل بود استحقاق او بر این خلافت مگر و اینده اند بلکه عدم تولیت را با غزل او از امور که تولیت آن با سوال
 شده دلیل عدم استحقاق او گردانیده اند و آن ظاهر است و بجز کیف اگر چه مخاطب بجا اب این طعن مقرر فرمود
 و با نداشتنی بسیار در ثبات ولایت ابی بکر در آیا شده و بیعت متکرره نموده لیکن سودی دارد زیرا که
 تنبیه از آن نزد علای ثقات اهل سنت ثابت نیست چه چاکه نزد شیعه لیاقت منقاد شده باشد ایشان
 آنکه این جمود و موافق مقرر در جواب این طعن گفته و الجواب من فک بطلان ما رعه من ان لم یولد عملا
 قضی البعاری من سلک بن الاکرم الخ و در صحیح بخاری از سلمه بن اکوع روایت کرده که او میگفت فرزت
 مع النبی سبع فروات و خرجت فیما یبعث من البعوث تسع فروات
 قره علینا ابوبکر و قره علینا اسامه و قسطلانی در شرح تولا مره علینا ابوبکر گفته مره ابی نبی قره

۶۹

بسم الله الرحمن الرحیم

صحه
 ابی بکر النبی اسامه
 من کتاب المغازنه
 صحه
 هزاره کعبه بر پیشانی
 از مغان

و کتاب نظم الماد و آثار الیهیست
در فتح اصفهان و بدو کتب فوریه
نسبت الی الرذیعی بالامامون
فیه قوم بافضل

ص ص
باب بیست و نهم
کتاب الفتن

ص ص
نشان سابق اهل
مقاله

و اثری الی بنی کلاب و الی الحج یعنی امیر کبیر و امیر ابو بکر را یکبار بسوی بنی خزروه و دفعه دیگر بسوی بنی کلاب
و بسوی حج و در شرح تولد زهرا علیها السلام گفته امیر ابو بکر الی خزرات و الی بنی النضیر یعنی الهزرة و سکون الموده
ثم نون مضومه و مقصوده من نواحي بلقاء و زهرا خمسة ذکر ما اهل السیر و بقیت اربع لم یکر و ما فیحصل انکین
فی ذلک الحدیث من ذی و مروه علیما غیر ما یحیی کبار امیر کبیر و انید اسامه را بسوی خزرات و بار دیگر بسوی بنی النضیر
از نواحي بلقاء این پنج بعوث اهل سیر ذکر کرده اند و باقی چهار را ذکر کرده اند پس احتمال است که در حدیث
منذ باشد یعنی یکت فعبه را امیر بود غیر ابو بکر و اسامه و علی بن ابی طالب و در زمره القاری شرح حج بخاری گفته
تولد قس غزوات منها سیرة ابی بکر الی بنی خزرة ذکر مسلم و سیرة ابی طالب ذکره ابن سعد بعثه
الی الحج سنة قس و منها سیرة اسامة التي وقع ذکرها فی الباب سیرة الی بنی النضیر یعنی الهزرة و سکون البلاء
الموده ثم نون مضومه و هی من نواحي بلقاء و ذلک فی سفر فنده الخ و ذکر ما اهل السیر و ما فیحصل انکین
غیر کما علی فی بعض الروایات لم یکر عدد و فی البعث انتهى و یحیی بن ابراهیم **ع** حج عسقلان از ما علم متعین
اهل سنت است و شرح این حدیث گفته اما البعثی فیه سیرة ابی بکر الی بنی خزرة و کما بین من حدیثه
عند مسلم ثم سیرة الی بنی کلاب ذکرها ابن سعد و بعثه الی الحج سنة قس و اما اسامة فاول ما تمهل
فی السیرة التي وقع ذکرها فی الباب ثم فی سیرة الی بنی النضیر و سکون الموده ثم نون مضومه
و هی من نواحي بلقاء و ذلک فی سفر فنده الخ و ذکر ما اهل السیر و ما فیحصل انکین
علاهل الخاری فانهم لم یکر و غیر الهزرة ذکره بعد الشیخ و یحیی بن ابراهیم فیه حذف قس
ای و مروه علیها السلام و ما فیحصل انکین بعض الروایات للبعث عدد الشیخ و ازین عبارات
بکمال راحت و فصاحت که بعوث یکبار و ما اهل سنت ابو بکر در آنها امیر بود و همگی سه بودند زهرا و از آن
پس موی مخاطب مارت ابو بکر را در سوأ بعوث طه کذب محض و اقراسی صرف باشد اما آنچه گفته
باجماع اهل سیر و تواریخ از شیعه و سنی ثابت و صحیح است که ابو بکر را بعد شکست احد چون خبر رسید که ابو
سفیان بعد از رحلت نامشده و میخواست که بر سر دریند باز و آنجناب در مقابل او رخصت فرمود و ابو بکر گفت
آنها بر وقت و در حال شهادت این قول نوشته و ترو اهل سیر این غزوه سیمی است بنزوه عملاء الاسد زیرا
شکرگاه مسلمین در آنوقت که همراه ابو بکر در آن غزوه برآمده بود موضع عمراء الاسد بود و بعضی گفته اند
که محل توقف بر سفیان و شکر کین آن موضع بود پس مرد و دست بچند وجه اول
انکه در کتب سیر و تواریخ شیخ ازین حکایت حزن و اثری بنظر رسیده و اگر مخاطب رکد امی کتاب
معتبر این حکایت دیده باشد بیان نماید و هم انکه متراف تسلطانی و یعنی و ابن حجر باینکه مارت

امارت ابو بکر و سواهی سر سریه ثابت شده مگر میان یکدیگر معلوم آنکه بحاجت سیر و ارباب تواریخ
 اهل سنت تصریح کرده اند باینکه حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله درین فتره نهضت فرموده بودند و نه اینکه
 ابو بکر را نهضت فرموده باشد و اکثر اهل تواریخ اتفاق نموده اند بر اینکه آنحضرت را لوای بیگم برین فتره
 پرست حق پرست اسد الله الغالب حضرت علی بن ابیطالب علیه السلام مطلق فرموده بودند و بعضی از ایشان
 و او را بر دست ابو بکر بقول و زوایتی و امده که قابل و راوی آن معلوم و معروف نیست ذکر کرده اند
 از جهت آنکه تمهید با فرط و محبت ابو بکر قول ایشان مغل اعتماد نباشد و کند بیکی که آنرا انچه این
 و فتح الباری شرح صحیح بخاری و درین شرح احادیث لوای ابی نبی گفته اخرج احد با سند قوی
 من حدیث ابن عباس بن مرایة ابی نبی کانت نکون مع علی علیه السلام الا انصار مع سعد بن عبد الله و الجند
 انهی و صاحب ترمذی از ابن عباس روایت کرده قال علی اربع خصالیست لا یصلح
 هو اولهم و عیسی صلوات الله علیه و هو الذی کان لوایه معنی کل زحف الحدیث
 چهارم آنکه درین فتره نوبت بمقابلت پیچید سیده بود تا اولیای ابو بکر را و صورت فرض صحت
 روایت مذکور در سبیل افتخار و فضیلت او و معانکه تو آمده شد و شاهدین احوال و صدق این حال آنکه
 اسیر الدین محدث در کتاب تاریخ الدرر و روز تاج سلیم گفته درین سال فتره عمراد الاسد واقع شد
 خطه اخبار و نقل آثار همهم الله چنین تحقیق فرموده اند که آخر روز شنبه بود که سید رسول صلی الله علیه و آله و سلم
 از احد بمنزل مالوف بازگشت و در شب پیشین جمعی از اعیان انصار را روز و شب سپهر مرتب حضرت
 پاس داشتند روز دیگر چون نماز صبح بجماعت بگذارد بلالی نماز فرمود تا در شهر و در که حکم نبوت پناه
 بران مخطب جاری شده که فوج دوستان از عقب عثمان روانه شوند و باید که متنفس در مسرکه احد حاضر شوند
 با بایرون نیاید چایر میمانند تمام و نهضت نمودند که من بجهت خالمر و محافظت عیال او از ان دولت محروم
 ماندم و امروز نیز چونم که در خدمت باشم و بر سره غنایتی که پیغمبر با جا برداشت او تنهار خض گشت و همان روز
 این ام مکتوم را بخلافت مدینه مقرر ساخت علم علی بن ابیطالب و بقول ابو بکر صدیق سپرد و با وجود
 ضعف و جراحت که داشتند متوجه گشتند و در حمراء سدک از آنجا تا مدینه هشت میل گام بیش راه نیست
 باینکه برود و شب و شنبه در آن منزل با نصد آتش برافروختند تا صیدت ایتان با طرف
 و جوانب برسد و کرمی لایق استجاب الله و لرسول من بعد ما اصابهم القرح لذلین حسنوا
 و اتقوا اجر عظیم از شرح حال و کشف نال ایشان خبر داده و عرض حضرت از توبه مذکور آن بود که او
 ضعف و کسرت سلام انتشار نیاید بلکه قابل احیا و اعدا و احبابانند که ایشان را فتوری و تصور

مرح
 با تبیین نه لوای ابی نبی من کتبه المحدث

مرح
 فی زعمه علی بن ابیطالب من کتبه

مرح ۶۱

اهل الدین از آن فتره و درین کلام
 اهل سنت استظهار دارند در پیش مشایخ
 کرده اند و او را نشانی کسایت و سبک
 اجازه نامش را سبب خود در پیش
 در اسلام رسول صحت خود در پیش
 کتب حدیث گفته شده و سبب خود در پیش
 ابو طاهر از شرح ابراهیم که در پیش
 شرح احمد قشیری در پیش از شرح احمد
 بن عبد الله و کشف نال ایشان از شرح احمد
 مصنفین سیر جعفر بن زید و ابی انیس
 از شرح جعفر بن زید و ابی انیس
 که در وقت خود در پیش از شرح احمد
 از شرح احمد قشیری در پیش از شرح احمد

اهل الدین از آن فتره و درین کلام
 اهل سنت استظهار دارند در پیش مشایخ
 کرده اند و او را نشانی کسایت و سبک
 اجازه نامش را سبب خود در پیش
 در اسلام رسول صحت خود در پیش
 کتب حدیث گفته شده و سبب خود در پیش
 ابو طاهر از شرح ابراهیم که در پیش
 شرح احمد قشیری در پیش از شرح احمد
 بن عبد الله و کشف نال ایشان از شرح احمد
 مصنفین سیر جعفر بن زید و ابی انیس
 از شرح جعفر بن زید و ابی انیس
 که در وقت خود در پیش از شرح احمد
 از شرح احمد قشیری در پیش از شرح احمد

نیست و شکران قریش چون آن حضرت معلوم کنند بجهت بجانب مینه داخل نشوند و این جهاد بنام ایشان
صواب بود چه نبوت پیوسته که قریش زمین را حجت چون برود عا رسیدند پیمان گشته اینجا متوقف شدند
و گفتند ادرین رجوع سوگندیم کردیم و طیفه آنکه با گردیم و محمد و اصحاب او را حاصل سازیم پس فریفت با گشتن
متر ساختند و قائله در زدند بدین مبرفت ایشان را مبالغه نمودند که چون بشیر برسید با محمد بان گویند که مجموع
قریش بقصد بیعت حال شما باز میگردند و اهل این قافلین خبر را در حرم آید با صاحب سول گفتند ایشان را
بجهت خوف نمودند سلمان هیچ نوع ترزل نیافتند بلکه در مواد تصدیق فرود و در صفون این حکایت با یکدیگر کرد
میگردید بیت هر کسی تبریکاری میکند با ما را کردیم با نعم الوکیل + چنانچه که میالدین قال لم الناس ان الکتاب
ند جمعوا لکمه فاشعوم فزادهم ایامان قالوا حسبنا الله و نعم الوکیل تا آخر آیت دیگر تصحیح این حال را
میفرماید در روایت کرد آن ولا صدیق ابی عبد خزایمی است آنکه قبله خزاعه با پیغمبر صلی الله علیه و آله مجتبی علیه
قدیم هستند از چهار بریم تعزیت و تسلیه بخدمت آنحضرت آورده بود بعد از آنکه شکر هلام در حرم آید بگشت
و منزل خود را بگشت در ردح با ابو سفیان و قریش سید از وی پرسیدند چه خبر داری جواب داد که محمد با گرد
هنوز که از امدت خلف نموده بودند متوجه شما آمدند تعاقب میبرسند و تمسکت که ایشان هیچکس مقاومت نتواند
کرد آن سخن نیک موثر افتاد و قریش تبرسیدند و از نشیبه حجت سقیم دیدند و از آن قصد و گدشتند و پیغمبر
سرو ز در حرم آید متوقف کرد و سه نفر از بنی سلیم بجای سوس شکران فرستاد و کوس از آن برست و سخن
انها و در متقول شد خود سید سیدل جمعی را و از داشت تا ایشان را هر دو در یک قبر دفون ساختند و از جا
گمار و آن سفر ابو غره شاعر که از سیرین بر بود حضرت بروی منت نهاده و از کرده و با او مقرر ساخته که رسید
بجرب نامان نیاید و نقص عهد نموده و امدت حاضر شده باز برست صاحب سول اسیر گشت چون او را بنظر
اندر بشیر آوردند بسیار زاری نمود که کیار دیگر را آزاد کن فرمود که چنین کنم که دست برایش خود را
کری و گوئی دو نوبت محمد را با زنی اوم و نیز بر ملاطفت الحوسن من محر مرتین حدین حال و رود چفت
پس ابو غره را بگشتند و در روز جمع بلندیه سینه بمصاحبت این ملائینه مسادوت نمودند و آن نصیبت
پنج شب میش بود و الله علم الهی و جمال الدین محدث نیز در روضه الا حبابین قصه را در
بهین الفاظ ذکر نموده و در انشای ذکر آن گفته این نام کتوم را در مدینه طلیفه ساخت و علم خود را بطلیفه
و علی بن ابیطالب و بر و ایتی با یکصدیق داد و از مدینه بیرون آمدند و تا موضع حرا و اسد رفتند تا آخر قصد
اما آنچه گفته در سال چهارم در غزه بنی نضیر شیبی با یکصدیق را از ایشان ساخته خود مدینه و حجاز تشریف
پس مردود است با آنکه در کتب سیر و تواریخ مشهوره از بعضی عربی و اثری نیست لهذا نقل عبارات

عبارات بعضی از کتب سیر و تواریخ مستند هستند که منضم شرح و بیان این فزوه است در جمالی که تصور
 کرده پس آنکه در کتاب و درج القدر زنده گوید است و در آن سال یعنی سال چهارم فزوه بنی النضیر فرستاد
 سخنرانی مسائلی فن تواریخ و سیر چنین تخمین کرده اند که بعد از آنکه سید المرسلین زمین طیبه را بنابر صلح
 عرش فرسای خویش با بر وی گردانید سلوک مخالفان با آنحضرت بطریق مختلفه واقع شد و قریش و اتباع
 ایشان بنای کار بر عمارت تمام نهادند و طوائف عدب دست از جنگ بر او بسته پایی در زمین انتظار کشیدند
 چندانکه مال محال آنسور و معلوم گردید بعد از آن فوج و سلسله متابعت از خارج می یافتند و او صلح این محبت
 بهم متوجه بود بعضی میگویند که روایات ظهور دین محمدی ارتفاع یا بد ما بعد بنی خزاعه و فوجی دیگر مکتس آن می
 طیبه بد مثل بنی کبر و حبیبی و لا علیهم یگذرانیدند و منافقان مدینه بظاهر با پیغمبر میسر می بردند و باطناً
 سبیل دوستی با دشمنان او می سپردند و بود و قبیله و بنی نضیر و قرظیقه و راواکل حال در دایره عهد
 پایان سید این بیان دور آمدند و شرط بر آنکه با مسلمانان جنگ نکنند و با دوستان و دشمنان ایشان دوستی
 و دشمنی نمایند و ازین توافق نامه اول بنویسند و بعد از واقعه بدر نضیر عهد نمودند و حکایت آن فوج در محل
 خود مذکور گشت و بنویسند و بالاخره عهد خویش را نوشتند و شرح قصه آنجا که بعد ذکر آنرا در باب سطور خواهد
 داد بنویسند و درین سال شکست میان بنی نضیر آمد و خانانرا پذیرد و در آن زمان در قرینه زهره نام در روز
 فرج حصار می داشتند و بنی نضیر می بردند و آنرا که عمرو بن امیه نمیری از بیت پرستونت خلاص گشت
 و دستگیر ملازمت پیغمبر گشت در منزلی از منازل بدر و رسید از بنی عامر که در دست مان رسول آنرا از آنجا
 بردند و عمر را شرح و عهد و پیمان ایشان خبر داشت بعد از آنکه برانست از بنی عامر اندام تحمل نمود تا بنویسند
 آنگاه هر دو در یکت و همان بود که فی الجمله در تدارک امور گذشته که ششیده و قبیله بجای رسالت ششایر
 و آن قصه بعضی میسند حضرت فرموده که کشیده که در امان با بوده اند اکنون بضرورت با دای میست آنها
 شغولی بیاید شد و آن در سطره که بیان بنو عامر و بنو نضیر هم سو گندی و دوستی بود سید انبیا ۲
 با بعضی از اصحاب یکی از ایشان علی رضی ۲ بود از جهت تمام هم دیت مذکور بقبیله بنو نضیر تشریف داد و در
 فضای خانه آن گروه نشستند و مقصود یکدیگر است با اشراف قوم در میان نهاد و قبول کرد که با انجام
 راستند و خصیبه با یکدیگر گفتند فرصتی مناسب تر ازین نخواهم یافت که کار محمد آسانی بسازیم و طیبه است
 هر سنگی از بالای بام بر سر او اندازیم و بکلی خاطر از وی برداریم سلام من شکم گفت ازین اندیشه بگذرید
 که عالی از مصیبت خبر با خواهد رسید نشنوند و عمر بن جعاش تکفل آن ارشد در زمان میر شیل این
 با در رب العالمین رسید و سید المرسلین را از جهت و نیت ایشان واقف گردانید پیغمبر بر پیمان

۸۳

هجرت از آن مجلس برخواست و علی را بطلبید و فرمود تو اینجا توقف کن که من بمدینه میروم و هر کس
 از اصحاب که ازین خانه بر آید او را از عقب من روانه ساز بموجب فرمود حضرت مکار بند شد چندان که
 رفیقان بر تریب انجا بیرون آمدند معاف پیغمبر تعجب فرستند چون بر آن سرور رسیدند گفتند یا رسول الله
 انجا ز فرمودی و سوسو گشتی جواب داد که بود قصد خدا کرده و شرح گذشت تا یاران باز راند و بعد از آنکه سوسو
 شریف رحبت نمود و محمد بن سلیمان بن زین العابدین فرستاد که درین زمین اقامت نمایند و ده روز در شام اهل بیت
 باشد بعد از آن مقرر است که ازین قوم هر کس را که مینشد که بشنود ایشان بکار سازی فتن مشغول شدند و سخنان
 گردانیدند بعد از آن ابی بن سلول منافق پیغام فرستاد و بران قوم که بسن محمد شفقت مشویان سوسو
 خود بخامر وید و خاطر مجداریه که در هزار مرد و جلد تیغ من اند و با اتفاق آنها محمد و صادق را خواهم بود و قرظیه و
 فطغان که هم سوگندان شما اند یقین که تعجب گیرند و شراطی اتمام و منوقت بتقدیم رسانند بود و برده
 و حکایت بی حقیقت اهل نفاق سوسو گشته بنزد پیغمبر فرستادند که ما از سکن بالوف هیچ طرف نخواهیم
 رفت و تو آنچه توانی ناکرده مگذار سپید عالم چون شرح دعا در اجتماع استماع نمود غفلت که پیغمبر بنگار
 و فرمود بود و دعایه محاربه از پس بنام کتوم را در مدینه علیه ساخت و علم یعنی بن ابراهیم است سپرد
 سبحان ایشان کشید تا دیگر انجا بگذارد و درت پانزده یا شانزده روز تجاهره و اجتماع تمام نمود
 بعضی از سخنان آن طائفه که هر یک از غلامی در ستر سید آهنگند قطع کرد چنانچه که بریده با قطع من لیسند از آنها
 حال خبر میداد و بهبود از حصار سنگ تیر نمایی خند آخر الامر از منافقین میند و سوانقان قرظیه و غطفان
 بایر گشتند و حضرت حق ربی رول ایشان نداشت تا بجلا راضی شدند و چنان فرار دادند که محمد بن سلیمان
 سوکان آن جماعت باشد تا هر سه که خدا یک شتر و ارطعام همه زاد راه بردارند و بروایتی دیگر از مال چند تن
 شتران توانستند کشید فیروز سلیمه بر آن قوم سلم و شست در روانه گردانید و با من بن عمرو ابو سعید بن
 وهب از آن جمع در راه اول اسلام درآمدند و اول و حسابان نفسهای آن دو نفر معصوم اند و باقی بود
 جلا کردند و اکثر از مذمات ارتجاع شدند و اهل بی الحقیق و اهل حیوانی بن حطب پیغمبر یان طعن گشتند و همه
 اول و سلیمان که پنجاه خود و پنجاه ذره و سیصد و چهل شمشیر بود پیغمبر بخانه خویش برگرفت و
 محسن کرد و وجهت عوارض مایه ساخت و روایتی است که جمعی از انبیا جبرین و اندکی از انفسله از ان
 مخلوق نگردانید انتهی و در روحمه الاحباب نیز حکایت این خرد و قریب بهمین الفاظ مذکور است
 و حسین بن محمد بن حسن الدیار کبری در تاریخ خمیس در بیان همین خرد آورده و نه المندقی هم نام
 رسول الله خرج بوم السبت و صلی فی مسجد قبا و بعد از من الاحباب بنام ابو بکر و عمر

او رعایت میکرد از او تفتیح
 شهرت بنام
 از بیاض نبرد که سوار انجا
 شهرت بنام و آنرا از انجا
 با فضیله که بلام شد
 تنوی لاریب

صریح
 نه و تابع استند الزامه
 تو را به سستی بن الحقیق

طحاوی

و عمرو بن علی بن ابی طالب و سعد بن حاز و اسید بن حصین و سعد بن عبادہ ثم فی منازل بنی النضیر
 و کلهم فدیة الرجلین من بنی سلیم الذین قتلہما عمرو بن امیة الضمری و بستعینہم فی عقدہا
 و کانوا قد عاهدوا النبی علی ترک القتال و علی ان یعدیوا فی الدیات کاسرو کان لم یحلف
 بنو عامر لکن انعموا بالالقاسم فکان لکن نائینا و قالنا حاکمة جلست علی نعیمک و سئل ان الذ
 قالنا جلست رسول الله صلی الله علیہ و آله و سلم فی الجبلان یهودی و جلس صحابہ فہم الیہود بالغد فخلی بعضهم الی بعض
 قالوا لکنک تجد و اعترافا اقرب من ذلک ان فریظہ علی هذا البیت یطرح علی حصن ینبغی
 منہ فقال عمرو بن جحاش ناقل کان ذلک باشارتہ من حی بن اخطب فقال سلام من
 مشکہ لا تغفلوا و الله لیخبرن باہم تم بنجاء عمرو بن جحاش الی رحی عظیمہ لطرہا علیہ جاء
 جبریل فاخبرہ فخرج من الجبال الی المدینة ثم دعا علیا فقال لا ینج مکانک من خروج علیک
 من اصحابک فسالک عنی فقل توجہ الی المدینة ففعل ذلک حتی انصموا الیہ ثم تبعوا الی
 یہ کفی فی المنعوق و الا کفنا و خرج اصحاب الی المدینة و ترک اصحابہ فی جالسہم انہی یسیر
 کہ رسولہ صلی الله علیہ و آله و سلم فدیہ ہود شریف بدینہ برد ابو بکر امیر بر شکر سائتہ و در آن وقت شکر
 گجا بود کہ بران امیری ساخت اصحابی خید بود کہ ہر او جناب سالت ہ بنزد ہود برای طالع زنیہ بود
 نہ برای جنگ آنچه آنحضرت را فرمودنی بود جناب امیر فرمود و اگر فرض آنست کہ بعد ازین واقعہ کہ
 جناب سالک صلی الله علیہ و آله و سلم برای جنگ بنی نضیر باک کردہ حاضر و نشان کردہ بود و پیش
 آمد و ابو بکر امیر شکر ساخت پس اثبات آنحضرت بر ایت صحیح لازم است و در کتب سیر سنانی مثل
 در دستمال اجابت درج الدرر و مواہب لدنیہ و تاریخ خمیس سیر کازر علی و ہن ان المیون و کتاب الرمن
 الاثنین لکسیطی از خمیس اثری و حریفی یافتنی شود اما آنچه گفته در سبیل ششم چون بفرودہ بنی
 یلہ و ان قبیلہ خبر توجہ آنحضرت شنیدہ بر سر کوہا متحصن شوند آنحضرت یک دور رفت و در آن
 آقامت فرمودہ سرایا باطراف فرستاد از آنجملہ سر یہ مدہ لیکر کردگی ابو بکر صدیق بود کہ بہت
 کراخ التیمیم نصبت یافت پس بنانکہ در کتب معتبرہ مشہورہ سیر تواریخ از سر کردگی ابو بکر صدیق
 و اثری یافتنی شود چنانچہ در کتاب درج الدرر مذکور است و در ماہ ربیع الاول سال ششم از ہجرت
 ترقہ بنی لیثان واقع شد ہر باب سیر آورده کہ سید سلیمان خواست کہ از اصحاب جمع کہ عامر بن
 و نبضی و دیگر سیر کرده و کج مشرق اوہ بود و انعام کند پس بنام کتوم را در مدینہ خلیفہ ساخت
 و بادوست مرد و بست اسب بر ہانہ توجہ بجانب شام روانہ شد میخواست کہ ناماہ ایشان را

۸۵

لیثان کبیرہ نام و تمہا من
 بنیل بالذوال الحجہ

الرجع یفتح الراء کہ سیر لیموم التیمیم
 میں پہلہ ام ہر ہنوع من بلاد
 بنیل کا نشتہ لواتقہ بالقریب
 شد فی سفر من سنۃ اربع

کراخ الغم وادی است همان
حسین برود منزل از کوه و شوی
است نزدیک که

در باب غالباً بان جماعت خبر رسانیده یا بخود حزم رعایت کرده بودند و در کوه شخص گشتند و نمی که حضرت
 با بنجار رسیدن ششم را ندید و غلام سوار را بجانب خان فرستاد و سوار از ایشان تا کراخ الغم برقیصد و فرض آن
 بود که ترشین را منحوی واقع شود و روایتی آنست که در آن سفر خود بسفان رسیدند و اما آنچه منصف گفته
 گفته که ابو بکر مرده بوده سواد الغم فرستاد و آوازه لشکر سلام بنفشین رسد و خوف دل ایشان پیدا کرده و این
 بان موضع رفتند و با هیچ دشمن اتفاق ملاقات نیفتاد بنبر حضرت و باز آمدند و در ملازمت آن سردر بریدند
 نمودند و درت غیبت گن سفر چهارده شبانه روز بود و نهی پس چون مانند این روایت ذکر کرده قابل اعتماد نباشد
 و چگونگی مستند باشد حال که قسطلانی و ابن حجر و عینی از آن فراموش کرده اند که امارت ابو بکر در سواد
 سرزیات نیست و بر فرض محتمل پس عوی مطالب که این سر بریده مرده بوده باشد کذب و بهتان و
 تزویر و تلبیس است چنان سر بریده مرده نبود بلکه سر بریده سر بریده محمد بن سلمه بود که در آن سر بریده تصحیح
 روفته الا جوابی سوار بود و بر سر ششمان تاخت آورده و چند نفر کفار را کشتند و مدینه پنجاه شتر
 داشته هزار گوسفند بغیبت گرفتند و درین سر بریده یکی ده سوار بود و با هیچ دشمن اتفاق ملاقات نیفتاد و نه
 هیچ غیبتی در ست آمد و نیز از فرستادن ابو بکر مرده نفر دیگر برای کار سرانجام نمی آید که ابو بکر را
 امارت شان هم حاصل باشد و از همین جاست که قسطلانی با وجود اقرار با خصمی که امارت ابی بکر در
 سر بریده مذکور ثابت نیست و مواهبت لیه در بیان این غزوه گفته و عبت ابابکر در مشرفه
 لتضع بهم قریب فیذوهم فاقوا کل اع الغم ثم رجعوا ولم یلقوا کیداً انی پس سلوم شد که
 قسطلانی هم فرستادن ابو بکر با این ده سوار بوجوب امارت ابی بکر نمیدانند و ملافتت این کلام با کلام
 در شرح صحیح بخاری گفته لازم می آید اما آنچه گفته در غزوه تبوک فرمان پیغمبر صلی الله علیه و آله نفاذ
 یافت که جنود نرفت فرین بیرون مدینه نموده و زمینیه الوداع فرام آیند امیر لشکر گاه مدیق باشند
 و بوجود لشکر بطور او مقرر شد پس امارت ابی بکر درین لشکر ثابت نیست که ای ایستند و عوس
 میکند که لوای جنگ درین غزوه بدست ابو بکر بود و در صورت فرض محتمل آن بود که ابو بکر
 پیغمبر صلی الله علیه و آله خبر داده بود که درین غزوه نوبت محاربه و مقاتله دشمن نخواهد رسید و نیز
 استعمال سیف سنان اهل مدغان طبع و ستقاد آنحضرت خواهند شد و لهذا در پنجمام رفتن پنهان
 غزوه علی بن ابیطالب علیه السلام را که در جمیع غزوات لوای جنگ بدست آنحضرت میداد و در مدینه بیضا
 خود ساخت پس اگر درین غزوه لوای جنگ ابابکر داده باشد مستلزم فضیلت و نوبت او نبود
 شده همچنین حال نمودن عرض لشکر ابو بکر بر فرض محتمل آن دلیل فضیلت او نمی تواند شد و لام

در بیان امر حضرت عباس علیه السلام
 حضرت عباس علیه السلام در این غزوه
 قریب فیذوهم فاقوا کل اع الغم
 قسطلانی هم فرستادن ابو بکر با این
 در شرح صحیح بخاری گفته لازم می آید
 یافت که جنود نرفت فرین بیرون مدینه
 و بوجود لشکر بطور او مقرر شد پس
 میکند که لوای جنگ درین غزوه بدست
 پیغمبر صلی الله علیه و آله خبر داده
 استعمال سیف سنان اهل مدغان طبع
 غزوه علی بن ابیطالب علیه السلام را
 خود ساخت پس اگر درین غزوه لوای جنگ
 شده همچنین حال نمودن عرض لشکر

صحيح

و كلام در نزولت اعمال منطبقه است ز در سبج اعمال حفيظه اما آنچه گفته روز غزوه خيبر چون جناب
 پيغمبر صلي الله عليه و آله را در شقيقه مارض شد و هنگام نماز طلع بود ابو بكر را ناسب خود کرده براي فتح
 قلعه فرستادند آن روز از ابو بكر جنگ سخت ظهور آمد پس مرو و دست با نيكو در قصه خيبر
 در نيمايه نماز محض است زيرا كه علامي شيعه قصه خيبر را نماز نكرده اند بلكه آنچه گفته اند آنست كه اين قصه
 بوجوب منقصت ابو بكر است ز دليل فضيلت او چنانچه سيد تقي علم الهدى در كتاب شافى گفته و
 در تذكروا و اندر عرض احوالات و قد غيرة و انه منزل من واه سورخ البره و جلدان توجه بها
 و عزل ايضا عن الجيش الذى بعثه لفتح خيبر بعد ان فتح ارضه و ادركه الرسول عقيب غزوه بدر
 مالا شك في خروجه عن جرح النجيين و النسيخ حتى ان كثر امرنا بحمانا ذهبوا الى ان بنا
 قصته قيله في تلك الحال من الوصف لا ميل الى منين بحبش الله و رسول له بدل عطايتنا
 عن عزل عن الخلاية و يدك و ن اشياء كثره من هذا الجنس يدك و في الكتب المشهوره و
 من جميعا كقول اجل من لا يصلح الامامة و ملول بعض وايات آنست كه ابو بكر رايت حضرت رسول
 صلي الله عليه و آله بدون اذن آنحضرت گرفته بچنگ اهل خيبر رفته بود چنانچه ولى آنست در رساله شافى
 آورده عن بريد بن الاسلم قال كان رسول الله ص با اخذته الشقيقه فيلبث اليوم او اليومين
 لا يخرج فلما نزل خيبر اخذته الشقيقه فلم يخرج الى الناس انا با بكر اخذته رسول الله
 ثم نهض فقاتل قتالا شديدا ثم جمع اخراجه للحاكم بايد آنست كه تو نه علم نخرج الى الناس و ان ابو بكر
 اقتدارت رسول الله ص دلالت مرجع ميكند كه حضرت رسول خدا صلي الله عليه و آله از خيمه مباركه خود بر تو نرفت
 نه آورده و ابو بكر خود را بپايت گرفته رفت قطع نظر از اين ابو بكر در آن روز از خايت جيس فرار را بر فرار خيبر
 كرد تا آنكه حضرت رسول خدا صلي الله عليه و آله فرود لا مطين الزايت به جاي صحب شد و رسول و حضرت با الله
 در رسوله كرا غير فرار و اين حديث شريف دلالت دارد بر اينكه ابو بكر در معركه جهاد كفار قرار گرفت بلكه
 فرار کرده بود و خدا و رسول ص را دوست نميداشت و خدا و رسول ص او را دوست نميداشتند و لكان
 اين حديث را بر فرار ابو بكر و عمر فرار ازى هم قبول نموده چنانچه در كتاب با برين گفته اما الحجة الشاد
 و هو التماس بقصه خيبر فخر بها ان ذلك الكلام بغير ان مجموع الصفات المذكورة في مدح الشا
 غير اصل الاول فلما قال لعطين ان اية مر جلا يجر الله و رسوله و بحب الله و رسوله كرا اهل
 فرار هذا يدل على ان ذلك المجموع ما كان حاصله فيها فكان ذلك المجموع غير حاصل فيها و عد
 كون كرا غير فرار لا يوجب نفي ما اتى من الانبياء افضل من الملاء نك عند الشيعة مع انا

صحيح
نماذ اهل بكر

صحيح
نماذ الله و رسول

صحيح
 نزول على اصحابك
 و كرا خايت آية الله في العالمين
 جنب علقين كرا به اساسيد
 و لكان حقيقتا على الله فقامه سنة
 و الله سلمه سر حبيب و ملك سنة
 بناسيت اهل تر و حيز هم موجوده

مذبح

عقد توابت درل موذن

خلد اول

نقطع آله ليس للانباء من العذرة الحسنة ذرة من العذرة التي للذات كذا انتهى انما هو نيك تحت
 از ابی کر در روز خمیر پس ممنوع است بکلا از خمای لا مطین الزایة الخ مرصع ظاهر است که او فرار کرد چنانچه فرغ
 بازی هم قبول کرده و کمال عجب است که چون این تمییه قصه خبر را مرصع در قصص پیغمبر دید از اصل
 رفتن شیخین برای جنگ قبل از امیر المؤمنین انکار کرد و گفت که این معنی از کاذب است چنانچه در جواب
 سراج کلام گفته الذی ثبت فی الصیغ علیا کان فاعبا عن خبرم یکن حاصل فیها قضاة علی الغزاة
 لانه کان ارهدتم اند شق علیه الخلف عن البیة فخطه فقال البیة قبل ذلک ما لا عین الی الیه
 سراج بجای حق و سوله و یحبه الله و رسولہ یضغ الله علی ید یدہ لم تکن الی الیه قبل ذلک الا لای بک
 و لا لعمری لا قرطفا و لا خد منابیل هذا من کاذب لهذا قال عننا احیدت الامارات الا یوم هذا الخ
 پس مخاطب چه ایام که تروید او از کاذب است استدلال و احتجاج یکند درین مناقضت هاست سبب
 عاقل انگری باید کرد که امر واحد را هر گاه موجود نیست ظاهری میند با انکار و کند یکین نمی زند و هر گاه
 آنرا سوجب ثبوت قضای و گوید در آخر متقی بر شو و وضع شده باشد میداند که بر اثبات و تصحیح آن
 چیست می بیند اما آنچه گفته در سال هفتم ابوبکر را بر سر جمعی از بنی کلاب رسانده اند و مسلم بن الحجاج
 با سال خود تصنیف ابوبکر شده و با بنی کلاب محاربه نموده جمعی را قتل رسانیده و گردوسی را اسیر کرده آورده
 و بر بنو قریظه نیز ایش را ابوبکر صدیق بود پس جوایش آنکه از ادعای قطلانی و ابن حجر و عینی شارحان
 صحیح بخاری امارت ابوبکر در بین دو سریه ثابت شده لیکن بیارات کتب سفاری و کتبات دارالاسلام
 قطلانی و عینی و ابن حجر اشتباه کرده اند که سریه بنی کلاب سریه بنی فزاره را دوسریه گرفته اند و آنکه
 و نفس الامر یک سریه بود لیکن در روایات اختلاف شایع شده که آیا این سریه بی کربسوی بنی کلاب
 بود یا بسوی بنی فزاره و ثانی را صحیح ندانسته اند چه آنکه مسلم آن روایات کرده چنانچه خود قطلانی
 در مواهب لدنیه گفته ثم مشیه ابی بکر الصدیق الی بنی کلاب بناحیه ضربه فی شعبان سنه سبع
 و یقال الی فزاره فاصدمهم جماعه و قتل اخرین و فی صحیح مسلم فزاره و هو الصواب البیة و عین
 محدث الحسن الدیلمی در تاریخ خمیس صحاح الال التفسیر و در تاریخ سنه سار آورده ثم فی شعبان
 هذه السنه بعث ابابکر الصدیق الی بنی کلاب بناحیه ضربه و یقال الی فزاره کافی صحیح مسلم
 و هو الصواب البیة و در عقده کلین تاریخ بلد الله الامین تصنیف تقی الدین فزاره است ثم
 سریه ابی بکر دم الی بنی کلاب و یقال فزاره بناحیه ضربه فی شعبان فسیبهم جماعه و قتل
 اخرین پس بنا برین امارت ابی بکر این تطاول زمان داشته اند و در آن خطه و در یک سریه ثابت

در جواب دلیل سراج از اول
 ما خبره از سنت برخلاف است
 این را نگویید هیچ مانع

۸۸

صحت
 منصفه من الی تاریخ دارالاسلام
 محمد بن عیسی بن عقیل بن عقیل
 لقب بنی الدین فارسی کتب
 در حال خود خودشان بنی کلاب
 مؤلفه و نقلات علیا هم عصر خود را
 که برین استند داشته اند از کار خود
 و بنا برین استند ابن حجر و عینی
 قتل ابی بکر بنی کلاب نوشته
 تکرار در آن تاریخ و معنی و نقلت
 خطه دارالاسلام الی بنی کلاب
 فضل بنی کلاب بنی کلاب
 بنی کلاب بنی کلاب بنی کلاب

در مواهب لدنیه گفته ثم مشیه ابی بکر الصدیق الی بنی کلاب بناحیه ضربه فی شعبان سنه سبع
 و یقال الی فزاره فاصدمهم جماعه و قتل اخرین و فی صحیح مسلم فزاره و هو الصواب البیة و عین
 محدث الحسن الدیلمی در تاریخ خمیس صحاح الال التفسیر و در تاریخ سنه سار آورده ثم فی شعبان
 هذه السنه بعث ابابکر الصدیق الی بنی کلاب بناحیه ضربه و یقال الی فزاره کافی صحیح مسلم
 و هو الصواب البیة و در عقده کلین تاریخ بلد الله الامین تصنیف تقی الدین فزاره است ثم
 سریه ابی بکر دم الی بنی کلاب و یقال فزاره بناحیه ضربه فی شعبان فسیبهم جماعه و قتل
 اخرین پس بنا برین امارت ابی بکر این تطاول زمان داشته اند و در آن خطه و در یک سریه ثابت

نیست و شکران قریش چون آن حضرت معلوم گشتند بجهت بجانب مینه اهل کوفه و این اجتهاد بنیاست
 صواب بود و چه ثبوت پیوسته که قریش زمین مراجعت چون بروا رسیده پیشان گشته اینجا متوقف گشتند
 و گفتند ادرین بروج سهو عظیم کردیم و بیخه انکه باز گردیم و محمد و صحاب او را سائل سازیم پس غربت باز گشتند
 مقرر ساختند و قائله دیدند که بدین میرفت با ایشان سالغ نمودند که چون پیش بر رسید با محمدیان گویند که مجموع
 قریش بقصد اتصال شما باز میگردد و اهل این قاطن خبر را در حرا آمد با صحاب مولی گفتند ایشان را
 به تخویف نمودند مسلمانان هیچ نوع ترزایل نیافتند که در مواد تصدیق فرودند و ضمن این حکایت یکدیگر را
 میگردید بیت هر کسی تدبیر کاری میکند ما را باز گردیم انکم لولیکیل و چنانچه که میالذین قال لهم الناس ان اتنا
 ندجمعوا لکم فاشوشم فرادهم یا انما قالوا احسبنا الله و نعم الوکیل تا آخر آیت دیگر تصحیح این آیت را
 میفرماید در روایت کرد آن ولا صدیق بنی عبد خزاعی جهت آنکه قبیله خزاعه با پیغمبر صلی الله علیه و آله محبتی داشته
 قدیم داشتند از چهار برسم تفریت و تسلیه نبوت آنحضرت آمده بود بعد از آنکه شکر سلام در حرا و بعد از آنکه
 و بمزمل خود باز گشتند در روایا با پیغمبر و قریش سید از وی پرسیدند چه خبر جاری جواب داد که محمد با گرد
 همچو که از اعدا تخلف نموده بودند متوجه اعدا متعاقب میسرند و تفریت که با ایشان هیچکس متعاقب نتواند
 کرد و آن سخن نیک موثر افتاد و قریش بر سر رسیدند و از شیه جهت ستیقیم ندیدند و از آن قصد و نگه گشتند و پیغمبر
 سه روز در حرا آمد توقف کرد و سه نفر از بنی سلیم بجاسوسی شکران فرستاد و کس از آن بدست نرسید
 افتادند و متعاقب شدند و صد سید سیل جمعی را روز داشت تا ایشان را هر دو در یک قبر دفن ساختند و از جا
 کنار در آن سفر او فرود شام که از امیران بر بود و حضرت بروی منت نهاده و از آن کرده و با او مقرر ساخته که رسید
 بر حسب همانان نیاید و نقص عهد نموده و اعدا حاضر شده باز بدست صاحب سول میسر گشت چون او را بنظر
 او نشسته آوردند بسیار زاری نمود که کیار دیگر را آزاد کن فرمود که چنین کنم که در دست برایش خود فرود
 آری و گوئی دو نوبت محمد را با بازی ادم و غیره بفرمایند و ابلغ المؤمن من حمر مرن درین حال ورود یافت
 پس ابو خزاعه را بگفتند و در روز جمع بلندی کینه بمصاحبت این طایفه مساعدت نمودند و آن نصیبت
 پنج شب پیش نبوده و اعدا علم انتهی و جمال الدین محدث نیز در روضه الا حباب بن قصه را در
 بهین الفاظ ذکر نموده و در شناسی ذکر آن گفته این نام که تو را در مدینه تبلیغ ساخت و علم خود را تبلیغ
 و تبلیغ بن ابیطالب و بروایتی با بیکر صدیق داد و از مدینه پرورد و نزد ما موضع حرا آمد و رفتند تا آخر قصد
 اما آنچه گفته در سال چهارم در خزوه بنی نضیر شیبی بود که صدیق را امیر شکر ساخته خود به و تخلف از شریف
 پس مردود است بآنکه در کتب سیر و تواریخ مشهوره از بنیضه عربی و اثری نیست لهذا افضل عبارت

عبارات بعضی از کتب سید و تواریخ مستند هستند که منضم شرح و بیان این غزوه است در جایگاه تصور
 کرده پس آنکه در کتاب و برج القدر زنده گویست و در آن سال یعنی سال چهارم غزوه بنی النضیر
 مستخراف مسائل فن تواریخ و سیر چنین تخمین کرده اند که بعد از آنکه سید المرسلین زمین طیبه را بنیامین
 عرش فرسای خویش با بر وی گردانید سلوک مخالفان با آنحضرت به طرق مختلفه واقع شد و قریش و اتباع
 ایشان بنای کار بر محاربه قتال نهادند و طوائف عدب دست از جنگ برداشته پای در زمین افتادند که شنیدند
 چندانکه مال حال آنروز معلوم گردد بعد از آن فوج و سلسله متابعت از راج می یافتند و او ضلع این عبادت
 هم متوجه بود بعضی بنویسند که رایات ظهورین محمدی ارتفاع یافته با تندی خرا و فوجی دیگر مکنس آن
 طبعی در مثل بنی کبر و جی اللهم و لا یلهیم میگذازانیدند و منافقان مدینه بظاهر یا پیغمبر می برودند و اینها
 سبیل دوستی با دشمنان اومی سپردند و یهود قبیله و بنی نضیر و قریظه و راو اکل مال در دائره عهد
 و بیان سیدین بیان در آمدند مشروط بر آنکه با مسلمانان جنگ نکنند و بادوستان و دشمنان ایشان دوستی
 و دشمنی نمایند و ازین توافق مکتوب اول بنویسند قبیله بعد از واقعه بدر نفس عهد نمودند و حکایت آن فوج در کل
 خود مذکور گشت و بنویسند با غزوه عهد خویش نکنند و شرح قصه استیجابت بعد از آنکه از ضرب سطره
 و از بنویسند درین سال شکستن بیان بنهوا آمد و عا مازاد برود کرد و ایشان در قریه زهره نام در روز
 فرج حصاری و دشته زده و پنجاب سیری برودند و آنرا که عمرو بن امیه شمیری از یثیت بر سونت خلاصت
 بوست و ملازمت پیغمبر گشت در منزلی از منازل بدو مرد رسید از بنی عامر که در دست امان رسول آفران
 بودند و عمر از شرح عهد و بیان ایشان غیر داشت بعد از آنکه برانست از بنی عامر از تحمل نمود با بنیامین
 انکاه هر دو را بکشت و مکان برو که فی الجمله در تدارک امور گذشته که کشیده و فیکه بحیث رسالت شمار
 و آن قصه مؤمن ساینده حضرت فرموده که کشیده که در امان با بوده اند اکنون بضرورت با دایمیت آنها
 شغول بیاید شد و آن وسطه که بیان بنو عامر و بنو نضیر هم سو گندی و دوستی بود سینه انبیا
 با جمعی از اصحاب کبکی از ایشان علی رضی بود از جهت تمام هم دیت مذکور قبیل بنو نضیر شریف و او در
 فضای خانه آن گروه بنیامین و مقصود یکدیگر است با شراف قوم در میان نهاد و قبول کردند که با بنام
 راستند و خصی با یکدیگر گفتند فرصتی مناسب تر ازین نخواهم یافت که کار محمد آسانی بسازیم و طیبه است
 که سنگی از بالای بام بر سر او اندازیم و بکل خاطر از وی پروازیم سلام می گفتم گفت ازین اندیشه بگذرید
 که عالی از صیبه خبر با وجود رسید نشنودند و عربین جمشاش متکفل آن امر شد در زمان حیرتیل امین
 با رب العالمین رسید و سید المرسلین را از جهت و نیت ایشان واقف گردانید پیغمبر بر بهیانه

۳۶

هجرت از آن مجلس برخواست و علی را بطلبید و فرمود تو اینجا توقف کن گویم بمدینه میروم و هر کس
 از اصحاب که ازین خانه بر آید او را از عقب من رو از ساز بموجب فرمود حضرت مکار بند شد چندان که
 رفیقان بر تریب انجا بیرون آمدند متعاقب پیغمبر تبعیج رفتند چون بر آن سرور رسیدند گفتند یا رسول الله
 انجا ز فرمودی و سوز گشتی جواب داد که بود قصد فدر کرده و شرح گذشت تا یاران باز ماند و بعد از آنکه عمر
 شریف رجعت نمود محمد بن سکر را نیز بنی النضیر فرستاد که درین زمین اقامت نمایند و در روز شنبه اهل بیت
 باشد بعد از آن مقرر است که ازین قوم هر کس را که مینشد که بشند ایشان بکار سازی فتنه مشغول شدند و خوا
 کرده اند که در مبداء بعد بن ابی بن سلول منافق پیغام فرستاد بر آن قوم که بسن محمد منتقم مشوید ازین
 خود بیگماریه و خاطر محمد را بد که دو هزار مرد جلد تیغ من اند و با تفاق آنها معدود حادون خواهم بود و قرظیه و
 قطغان که هم سوگندان شما از یقین که تعقیب کنند و شرایط اتمام و موفقت بتقدیم رسانند بود و بزرده
 و حکایت بی حقیقت اهل تفاق سرور گشته نیز پیغمبر فرستاد که از اسکن الوافد هیچ طرف نخرایم
 رفت و تو آنچه توانی ماکرده مگذر رسید عالم چون شرح در مدار انجم استماع نمود غلغله کبیر بنگار شریک
 و فرمود بود اعمیه حمار بر اند پس این نام کتوم را در مدینه خلیفه ساخت و علم یعنی بن اسیطالبت سپرد و
 بجانب ایشان کشید تا از دیگر انجا بگذارد و درت پانزده یا شانزده روز تجامره و انجمت تمام نمود
 بعضی از انخیلات آن طائفه که هر یک از غلامی دو ستر سید شدند قطع کرد چنانچه که میمیه با قطع من لیسید از آن
 حال خبر میداد و بعد از حصار سنگ تیر شلی میفند آخر الامر از منافقین مینه و روانعان قرظیه و قطغان
 اید گشتند و حضرت حق ربیبی دل ایشان را ناخت تا بجلا راضی شدند و چنان فرار دادند که محمد بن سلمه
 موکل آن باعت باشد تا هر سه که خدا یک شتر و در طعام همه زاد راه بردارند و بروایتی دیگر از مال چند تن
 شتران توانستند کشید غیر از سلمه بر انقوم سلمه داشت در روانگردانید و با مین بن عمرو ابو سعید بن
 وهب از انجم در اثر اهل اسلام درآمد و اول در حساب نفسهای آن دو نفر معصوم اند باقی بود
 جلا کردند و اکثر بازرگان را شکار شدند و آل ابی الحقیق و آل حبی ابن خلب پیغمبر بیان طحق گشتند و همه
 اول و اسلحه ایشان که پنجاه خود و پنجاه ذره و سیصد و چهل شمشیر بود پیغمبر بخانه خویش برگرفت و
 محسن کرد و همه عوارض ماده ساخت و دروایتی هست که جمعی از آنها برین و اندکی از انصار از آن
 مخلوق گردانیدانتهی و در رو صتمه الاحباب نیز حکایت این غزوه قریب بهمین الفاظ مذکور است
 و حسین بن محمد بن حسن الدیار کبری در تاریخ حمیس در بیان همین غزوه آورده و فی المنتقمم ان
 رسول الله خرج يوم السبت وصلی فی مسجد قبا و بعد فصر من الاحباب منهم ابو بکر و عمر

۸۲

او زعامت کبر را او تفتح
 شهرت شام
 در کجا تفتح پنجه که در کجا
 شهرت شام و آنرا از کجا
 با تفتح کبر را بر گشته
 نبوی لاریب

در صبح
 نه و تفتح استه الزامه
 تو را علی نخستین من حمیس

طحاوی

وعمر علی و آل بکر و طلحة بن سعد بن حاز و اسید بن حصین سعد بن عبادہ ثم فی منازل بنی النضر
 وکلم فی ذی الرجبلین من بنی سلیم الذین قتلوا عمر بن امیة الضمری ولبستینهم فی عقد هاشم
 وکانوا قد ما هذ النبی علی ترک القتال وعلی ان صیدوا فی الدیات کما مر وکان لهم حلفت
 بنو عامر لو انعم بااللقاسم فذلک ان نائینا قسا لنا حاجه اجلسه نطعمک و نضطیک الذ
 قسا لنا فجلس رسول الله ص الی جدار یهودی و جلس صحابه فم اليهود بالغدر فغلی مضمم الی بعض
 نالوا انکم لم تجردوا و اعتمدوا اقرب من ذلک ان فریظ علی هذا البیت و یطرح علیه صخره فیرث
 منه فقال عمر بن جاش انما یتل کان ذلک باساده من جوی بن اخطب فقال سلام رب
 مشکه لا تفعلوا والله لیخبرن بهم تم برجاء عمر بن جاش الی رحی عظیمه لیطرحها علیه جاء
 جبرئیل فاخبره فخرج من الجحالی المدینه ثم دعا علیا فقال لا یتخرج مکانک من خرج علیک
 من اصحابک فسالک عنی فضل تو جبال المدینه ففعل ذلک حتی انصموا الیه ثم تبعوا لخطوا
 بیک ذلک المنی و الا کفناه خرج من الجحالی المدینه و ترک اصحابه فی مجالسهم انهی یسیر
 که رسول الله صلی الله علیه و آله یخوف فدی یهود شریف بدین بر و ابو بکر را امیر بر لشکر ساخته و در آنوقت لشکر
 بجای بود که بران امیری ساخت اصحابی چند بودند که همراه جناب سالت و بنو یهود برای کماله رفتند و در
 تیر برای جنگ آنچه سخنتر را امر فرمودنی بود جناب امیر فرمود و اگر فرض آنست که بعد ازین دو احمه که
 جناب سالک مصلی الله علیه و آله و سلم برای جنگ بجهت تفسیر با لشکر رفتند حاضر نشان کرده بود و بنویسند
 آمد و ابو بکر را امیر لشکر ساخت پس اثبات اینص بر و ایت صحیح هضم است در کتب سیرت سنازی مثل
 در مختصا حاجات و روح الدرر و ما هب له نیه و تاریخ خمین سیر کار زلفی و بنان المیون و کتاب الروض
 الاثنی عشری و کتبه الی غیره و اثری و حریفی یافته نمی شود اما آنچه گفته در سلسل ششم چون بنفروند بی
 بیا و آن قبیله خبر تو جد سخنتر شنیده بر سر کوهها سخنتر نمودند سخنتر یک دو رفتند در میان
 امامت فرموده سدا با اطراف فرستاد از آنجمله سر به عمده لیکردگی ابو بکر صدیق بود که بسبت
 کراخ الغنیم خصت یافت پس آنکه در کتب معتبره مشهوره سیرت تاریخ از سر کردگی ابو بکر درین سیرت
 و اثری یافته نمی شود چنانچه در کتاب و روح الدرر مذکور است و در راه رسید اول سال ششم از حیرت
 نژده بنی لیثان واقع شد بار با سیر آورده که سیدیل میخواست که از اصحاب صحیح کعاصم و حب
 و نفی و دیگر اسیر کرده و کشتن اوده بودند انتقام کشد پس از آنم کتوم را در مدینه خلیفه ساخت
 و با و دست مرد و بست اسب برهانه تو جبهه بجا نبشام روانه شد میخواست که ناکاه ایشان را

۸۵

لیثان کبیرم و تجماعی سن
 نهیل بالذال المعجمه ۳

الرحیة بنیغ الزار کسیر سلیم التمشیه
 میں ہجرت ہر موضع سن بلا و
 خلیل کا نیت دلا وقتہ بالقریب
 نہ فی مشرف سن سترتہ اوج ۱۱

کتاب

عقد نوبت در امر محاربه

جلد اول

کراغ الغم وادی است بیان
حسین بر دوزخ از کوه و تویی
است نزدیک که

در باب غالباً بان جماعت غیر رسانید با بنجو و حزم رعایت کرده بودند و در کوه سخص گشتند و وقتی که حضرت
با نجا رسید ششم از مذبح و غلام سوار را بجانب میان فرستاد و سواران ایشان را کراغ الغم بزقتند و فرزند آن
بود که ترشیش را تخموشی واقع شود و روایتی آنست که در آن سفر خود بسفغان رسیدند نهی اما آنچه نصف است
گفته که ابو بکر بنی باده سواران غم فرستاد تا آوازه لشکر هلام بغیرش رسد و خوف دل ایشان پیدا کرد و ایشان
بان موضع رفتند و با هیچ دشمن اتفاق ملاقات نیفتاد بنیز حضرت م باز آمدند و در ملازمت آن سردر بدر نیز حضرت
نمودند و درت غیبت آن سفر چهارده شبانه روز بود انهی پس چون ماند این روایت ذکر کرده قابل اعتماد باشد
در چگونگی سعت باشد حال که قسطلانی و ابن حجر و عینی از آنرا نقل کرده اند که امارت ابو بکر در سواهی سر
سریه بابت نیست و بر فرض صحت پس دعوی مخالف که این سریه عمده بوده باشد کذب و بهتان و
تزویر و تلبیس است چنان سریه عمده نبود بلکه سریه عمده سریه محمد بن سلمه بود که در آن سریه تبصره صحیف
روفته الا جواب سی سوار بود و بر سر شمشان تاخت آمده و چند نفر کفار را کشتند و صد و پنجاه شهر
در تنه از آنکه سفند بغیبت گرفتند درین سریه هجلی ده سوار بود و با هیچ دشمن اتفاق ملاقات نیفتاد و نه
هیچ غیبت بر ست آمد و نیز از فرستادن ابو بکر و ده نفر دیگر برای کار سه دانم نمی آید که ابو بکر را
امارت شان هم حاصل باشد و از همین جاست که قسطلانی با وجود اقرار با ضعیفی که امارت ابی بکر در
سریه مذکور ثابت نیست و رسوا هب لیسیمه در بیان این غزوه گفته و بحث با بکر در عیش و شرف
للمسح بهم قریش فیدعوم فاقوا کراغ الغم ثم رجعوا و لم یلقوا کیداً انی پس معلوم شد که
قسطلانی هم فرستادن ابو بکر با این ده سوار و جواب امارت ابی بکر نمیداند و الا مناقضت این کلام با کلام
در شرح صحیح بخاری گفته لازم می آید اما آنچه گفته در غزوه تبوک فرمان پیغمبر صلی الله علیه و آله که نفاذ
یافت که جنود نهرت فرین بیرون مدینه منوره و زمینة الوداع فراهم آیند امیر لشکر گاه میدیق باشد
و موجودات لشکر بطور او سفر شد پس امارت ابی بکر درین لشکر ثابت نیست که می ایستند و موسی
میکنند که لوی جنگ که درین غزوه بدست ابو بکر بود در صورت فرض صحت جهش آن بود که در
پیغمبر صلی الله علیه و آله خبر داده بود که درین غزوه نوبت محاربه و مقاتله دشمن نخواهد رسید و بنیز
استعمال سیف شنان اهل عدوان طبع و نقاد آنحضرت خواهند شد و لهذا در هنگام رفتن با
غزوه علی بن ابیطالب علیه السلام را که در جمیع غزوات لوی جنگ بدست آنحضرت میداد در مدینه
خود ساخت پس اگر درین غزوه لوی جنگ ابا بکر داده باشد مستلزم فضیلت و نوبت و نفع
شده و همچنین حواله نمودن عرض لشکر ابو بکر بر فرض صحت آن دلیل فضیلت او نمی تواند شد و کلام

۸۶

در بیان الامور غم و حزم رعایت کرده بودند و در کوه سخص گشتند و وقتی که حضرت با نجا رسید ششم از مذبح و غلام سوار را بجانب میان فرستاد و سواران ایشان را کراغ الغم بزقتند و فرزند آن بود که ترشیش را تخموشی واقع شود و روایتی آنست که در آن سفر خود بسفغان رسیدند نهی اما آنچه نصف است گفته که ابو بکر بنی باده سواران غم فرستاد تا آوازه لشکر هلام بغیرش رسد و خوف دل ایشان پیدا کرد و ایشان بان موضع رفتند و با هیچ دشمن اتفاق ملاقات نیفتاد بنیز حضرت م باز آمدند و در ملازمت آن سردر بدر نیز حضرت نمودند و درت غیبت آن سفر چهارده شبانه روز بود انهی پس چون ماند این روایت ذکر کرده قابل اعتماد باشد در چگونگی سعت باشد حال که قسطلانی و ابن حجر و عینی از آنرا نقل کرده اند که امارت ابو بکر در سواهی سر سریه بابت نیست و بر فرض صحت پس دعوی مخالف که این سریه عمده بوده باشد کذب و بهتان و تزویر و تلبیس است چنان سریه عمده نبود بلکه سریه عمده سریه محمد بن سلمه بود که در آن سریه تبصره صحیف روفته الا جواب سی سوار بود و بر سر شمشان تاخت آمده و چند نفر کفار را کشتند و صد و پنجاه شهر در تنه از آنکه سفند بغیبت گرفتند درین سریه هجلی ده سوار بود و با هیچ دشمن اتفاق ملاقات نیفتاد و نه هیچ غیبت بر ست آمد و نیز از فرستادن ابو بکر و ده نفر دیگر برای کار سه دانم نمی آید که ابو بکر را امارت شان هم حاصل باشد و از همین جاست که قسطلانی با وجود اقرار با ضعیفی که امارت ابی بکر در سریه مذکور ثابت نیست و رسوا هب لیسیمه در بیان این غزوه گفته و بحث با بکر در عیش و شرف للمسح بهم قریش فیدعوم فاقوا کراغ الغم ثم رجعوا و لم یلقوا کیداً انی پس معلوم شد که قسطلانی هم فرستادن ابو بکر با این ده سوار و جواب امارت ابی بکر نمیداند و الا مناقضت این کلام با کلام در شرح صحیح بخاری گفته لازم می آید اما آنچه گفته در غزوه تبوک فرمان پیغمبر صلی الله علیه و آله که نفاذ یافت که جنود نهرت فرین بیرون مدینه منوره و زمینة الوداع فراهم آیند امیر لشکر گاه میدیق باشد و موجودات لشکر بطور او سفر شد پس امارت ابی بکر درین لشکر ثابت نیست که می ایستند و موسی میکنند که لوی جنگ که درین غزوه بدست ابو بکر بود در صورت فرض صحت جهش آن بود که در پیغمبر صلی الله علیه و آله خبر داده بود که درین غزوه نوبت محاربه و مقاتله دشمن نخواهد رسید و بنیز استعمال سیف شنان اهل عدوان طبع و نقاد آنحضرت خواهند شد و لهذا در هنگام رفتن با غزوه علی بن ابیطالب علیه السلام را که در جمیع غزوات لوی جنگ بدست آنحضرت میداد در مدینه خود ساخت پس اگر درین غزوه لوی جنگ ابا بکر داده باشد مستلزم فضیلت و نوبت و نفع شده و همچنین حواله نمودن عرض لشکر ابو بکر بر فرض صحت آن دلیل فضیلت او نمی تواند شد و کلام

و كلام در تويت اعمال مظهيره است در سبوح اعمال حفيظه اما آنچه گفته روز غزوه خيبر چون جناب
 پيغمبر صلي الله عليه و آله در شقيقه عارض شد و هنگام نماز طلع بود ابو بكر را ناسب خود کرده براي فتح
 قلعه فرستاد و آن روز از ابو بكر جنگ سخت بنظر آمد پس مرد و دست با نيكو در قصه خيبر
 در نيمايه يافته محض است زيرا كه علمای شيعة قصه خيبر را انكار کرده اند بلكه آنچه گفته اند است كه اين قصه
 موجب منفعت ابو بكر است زيرا دليل فضيلت او چنانچه سيد تقي علم الهدی در كتاب شافعی گفته و
 بنا ذكر و ان شاء الله تعالى و قد غيرة و انزل من دار صوره البرة جدران توجه بها
 و عزل ايضا من الجيش الذي بعثه لفتح خيبر بعد ان فتح اشارة و ادبر الرسول عقيب غزوة الفيل
 مالا شك في خروجه عن حج النجيين و التوبخ حزان كثر من اصحابنا ذهبوا الى انما
 قصصه قلعه م ف تلك الحال من الوصف لا ميل الى منين بحسن الله و رسوله ليه بدل علم انيقا
 عن عزل عن المولا يدي يدكر وناشياء كثره من هذا الجنس مذكوره في الكتب المشهوره و كذا
 من جميعا كذا لجل من لا يصلح الامامة و مدلول بعض وايات آنست كه ابو بكر رايت خيبر رسول
 صلي الله عليه و آله برون اذن ان حضرت گفته بچنگ ابل خيبر رفت بود چنانچه ولي الله در رساله ميثاق
 آورده عن بريد بن الاسلم قال كان رسول الله ص با اخذته الشقيقة فبليت اليوم ادا اليه من
 لا يخرج فلما اتول بخيبر اخذته الشقيقة فلم يخرج الى الناس ان ابا بكر اخذ لته رسول الله
 ثم نهض فقاتل قتالا شديدا ثم جمع اخوه لحاكمه بايد آنست كه قوله لم يخرج الى الناس ان ابا بكر
 اقتدار ته رسول الله ص دالات مرجع ميگند كه حضرت رسول خدا صلي الله عليه و آله از خيبر مباركه خود برون رفت
 تا آورده و ابو بكر خود رايت گرفته رفت قطع نظر از اين ابو بكر در آن روز از غايت جس فرار را بر فرار خيبر
 كرد تا انيكه حضرت رسول خدا صلي الله عليه و آله فرمود لا عطين الراية رجلا يحب الله و رسوله و يحب الله
 و رسوله كرا غير فرار و ان حديث شريف دالات دلره بر سنيكه ابو بكر در معرکه جهاد كفار قرار گرفت بلكه
 فرود کرده بود و خود رسول ص را در دست نميداشت و خود رسول ص او را در دست نميداشتند و دلت
 ان حديث را بر فرار ابو بكر و عمر فاروق را هم قبول نموده چنانچه در كتاب ما بين گفته اما الحقبة السادة
 وهي القسك بقصة خيبر فوجها ان ذلك الكلام في ذلك مجموع الصفات المذكورة في مدح النبا
 عجل صل الاول فلما قال لعطين الراية رجل يحب الله و رسوله و يحب الله و رسوله كرا انما
 هو ان هذا يدل على ان ذلك المجموع ما كان حاصله فيها فكان ذلك المجموع غير حاصل فيها و عد
 كونها كرا غير فرار لا يوجب نقصا فالاولى ان الانبياء افضل من الملائكة عند الشيعة مع انا

مسلم
فما ذكره ابو بكر

و بحمد الله تعالى

ص
 قول علي صلوات الله عليه
 و كبره خانه آية الله في العالمين
 جنب ملتين كآية الله في العالمين
 و ما عسى ان يعطيه الله من فضله
 و ما عسى ان يعطيه الله من فضله
 و ما عسى ان يعطيه الله من فضله
 و ما عسى ان يعطيه الله من فضله

موضوع

طاهر نجاشی

عقد تولیت در امامت

خلافت اول

نقطع آنکه لیس لاد نبیاء من العذرة المستیذرة من العذرة التي للذات المذنبی الطهور جنگ سخت
 از برای بگردن زخمیر پس ممنوع است بلکه از غمهای لاعین از رایة الخ مرصی ظاهر است که او فرار کرد چنانچه فرغ
 بازی هم قبول کرده و کمال محبت آنست که چون ابن تیمیه قصه خیر را مرصی در نقصت شیخین دید از اصل
 رفتن شیخین برای جنگ قبل از امیر المؤمنین انکار کرد و گفت که این معنی از آنست که بابت آنچه در جواب
 سناجی گفته اند گفته شد فی العیض ان علیا کان قائما عن خیر لم یکن حاضر فیها فاختلف علی الفیاض
 لانه کان امره ان یشق علیه الخلف عن البیت فطفا فی البیت قبل ان یشق علیه لعل امره
 به یجاء به و رسوله و یحبه الله و رسوله یضطر الله علی یمن ینکم تکن الولاية قبل ذلک لا یجاء
 ولا یمن ولا یمن علی ما یخلف علی ما یخلف لکن هذا قال عمر ما حدثت الا ما تروا الا ما یروون عند الخ
 پس محتاج چه با امریکه تروا امیرا و از آنکه از کاذب است استدلال و احتجاج میکند درین تناقض و تهاوت سبب
 عاقل انکاری باید کردن که امر واحد را هر گاه موثقیقت ظفافی میند با تکار و تکذیب که می خیزد و هر گاه
 آنرا موجب ثبوت فضیلتی و گود را فرمتی بر شوک و فضیحت شده باشد میداند که با بر اثبات و تصحیح آن
 چست می بندند اما آنچه گفته در سال هفتم ابو بکر را بر سر جمعی از بنی کلاب فرستاده اند و سلمین را که
 بار سال خود تعیینه ابو بکر شد و بنی کلاب محاربه نموده جمعی را قتل رسانیده و گردوی را اسیر کرده آورده
 و بر بنو قریظه نیز ایشک را ابو بکر مدین بود پس جرایش آنکه از ادعای قطلانی و ابن حجر و عینی شارحان
 صحیح بخاری امارت ابو بکر در هین دوسریه ثابت شده لیکن بیارات کتب منازری و هالت دار و در کتب
 قطلانی و عینی و ابن حجر اشکاسه روداده که سریه بنی کلاب سریه بنی خزیره را دوسریه گرفته اند
 و نفس الامر یک سریه بود لیکن در روایات اختلاف واقع شده که آیا این سریه ایی بکر بسوی بنی کلاب
 بود یا بسوی بنی خزیره و ثانی را صحیح ندانسته اند چه آنکه سلم آنرا روایت کرده چنانچه خود قطلانی
 در مواهب لدنیه گفته ثم مرسته ابو بکر الصدوق الی بنی کلاب فاحیه ضربه فی شعبان سنه سبع
 و یقال الی فزارة فاسمهم جماعه و قتل اخرین و فی صحیح مسلم فزارة و هو الصواب البتة و حسین
 صحیح ابن ابی بکر و در تاریخ حمیس احوال القس قس و در تاریخ سنه سبعمائة آورده ثم فی شعبان
 هذه السنه ثعبت ابابکر الصدوق الی بنی کلاب فاحیه ضربه و یقال الی فزارة کاف صحیح مسلم
 و هو الصواب البتة و در عقد کلین تاریخ بلد الله الامین تصنیف تفسیر الدین فزارة ثم
 سریه ابو بکر دم الی بنی کلاب و یقال فزارة فاحیه ضربه فی شعبان فسمی منهم جماعه و قتل
 اخرین پس بنا بر این امارت ابی بکر این تطاول زمان و امتداد دوران قسط و در یک سریه ثابت

در جواب دلیل سابق از ده اول
 با خبره از سنت برخلاف است
 امیرا که در هیچ نمانی

۸۸

صحت
 مستند معتدلی بن تاریخ کلاب
 حدیث صحیح بن خوزن حدیث
 لقب بنی الدین فارسی کل کتب
 و حال خود را خوشتر از بنی کلاب
 و حال خود را خوشتر از بنی کلاب
 نوزده و فزارات علیهم عصر خود را
 که بر قسطنطنیه و شش هزار زوز
 و یحیی بنی فزارة بنی کلاب
 فتح الدار و کلاب و کلاب
 تکرار در ام و ان است اما در
 نظر و تاریخ الی سبع و فزارة
 نظر و تاریخ الی سبع و فزارة
 فصل از شهر الطول و فزارة
 بود و فزارة

در مواهب لدنیه
 در تاریخ حمیس
 در تاریخ بلد الله الامین
 در تاریخ سنه سبعمائة
 در تاریخ حمیس
 در تاریخ بلد الله الامین
 در تاریخ سنه سبعمائة

توضیح

گفت با شد که چون با اعتقاد مخاطب پیشوایان شما ذمه پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم با بزرگتر محتاج بود و بدون حضور او هیچ کاری از امور دینی سرانجام نمی شد و کارهای عمده از بس که در بهار است با بی کردین یک چیز هم که بجز محض و در رفع صرف باشد اما آنچه گفته در سراج و حبیب استیر مذکور است که بعد از فزوده بگو که در آنجا در جناب پیغمبر صلی الله علیه و آله عرض نمود که قومی از اعراب در وادی اترک جمع گشته و پیشه شبنون دارند جناب پیغمبر صلی الله علیه و آله نشان خود را با بزرگتر مدینه داده او را امر بشکر ساخته بر آنجا رفت و رساندند پس استدلال باین قصه بر فضیلت ابو بکر از قبیل استلال باینه لاف و لغو بود و اهلوه بر مردم واجب صلوة است زیرا که بعد از این کلام که مخاطب نقل کرده در سراج و حبیب استیر آنچه مذکور است صحیح است و از آنهم این که در همچنین از هم مردم ولایت و محنه دارد و بر آنکه در ششخین هزارانم کاری لایق تحسین و دین صریح واقع شده تا آنکه آنرا از اعراب سول خدا صلی الله علیه و آله جناب میر علیه اسلام را برای کتابت این مهم فرستاد و ششخین تابع و محکوم آنحضرت ساخت و آنجناب بتدبیر صاحب مایه ناقب و همت عالی و غریت سامی فتح این مهم فرمود و چنانچه در حبیب استیر بعد از آنچه مخاطب نقل کرده مذکور است که ابو بکر چون به آنجا رسید یکبار گفتار از اطراف و جوانب مل آورده و در سپله اسلام نیز نام یافته آنجاه حضرت رسالت ماب صلی الله علیه و آله را راجعی دیگر بسته با بر ائمه شین عمر بن خطاب زانی داشت و آنجناب را با طائفه مسلمانان جهت مذاکره آن مهم رسانید فرمود و فاروق عظم نیز بطریق صدیق اکبر نیز هم باز آمد و حاضر تکفل سرانجام آن امر گشت و ازین بی آنکه ای پیشین برودیدند باز کرده بعد از آن حضرت مقدس نبوی به همت جناب ماب مرتضوی لوی مقدم فرمود و جناب ماب را طائفه در سپاه طغریا به فرمود و فرمان داد که ششخین و همو نیز با آن شکروران سفر فرود نقت گانند و از دست مطوب شاه کرامت پناه تجاوز جائز ندارند و آنحضرت تا سجد خراب میر ائمه شین علی و ششخین فرمود و در شان آنجناب و عاایشه که بر لب رسید نوید ماست چنانا شنیده بر زبان وحی بیان گناید بنده بجانم ادوی اهل کسبیل تنوده و ملتی مرتضی کرد الله چه توبه متعصمت گشته نسبت بر سیر فرود و روز از راه بیطرف رفته میل استراحت بیکر و چون نزدیک کوچ بساکن مشرکان رسید از طریق حقی که منتهی بهم داد می شد با همتگی در حرکت آمد بنظر نفسش پیشش شکر میرفت و مردم حاضر از حرکات و سکنات شاه عالی مقام استنمام شایم فتح و فیروزی نموده خواست که آن مهم را بر زبان آورد و در بنا بر آن به ششخین نه گفت که درین راه از حوش و ذیاب این وادی خطرناست و وصلت آنست که از جانب اعلی وادی بر سر راه دین ششخون برینم ششخین این سخن با علی مرتضی در میان نهادند اما بسع قبول راه نیافت آنجناب را نشان ایشان کرد که از سلوک طریق فرهادی بکلام علی از امامدی انتقام میتوان کشید و از راهی که در و عا

ص

روی نموده دست در گرون مقصود حاصل نمیتوان کرد و لاجرم صدیق اکبر و فاروق اعظم دیگر سخن بر زبان
گوش میگویند و او مضطرب شده زبان تجویف لشکریان بگشود و از متابعت شاه ولایت پناه ایشان را
نبی نمویکن منفعت بقال او نشدند و ایزدالمؤمنین علی کریم اهد و هر چه مقتضای رای مواب نامی خود ملی مسامت
میفرمود و سببی که متعارن شام خندان مشرکان بود تا کلاه بکشیدان مصمصام انتقام در برابر کفر و ظلم نهاد
و بجاست تاب و یار انوار و انصاریه را گرانیا و رده مانند خفاش از زیر تو آفتاب فرار نمودند و خوشبید
نصرت و نظرها را فرقی غنایت ملک و اگر طالع گشته سوره و العادیات در آن در اقد نازل شده و حضرت امیرالمؤمنین
صلی الله علیه و آله اصحاب ابغض بشارت داد و چون ایزدالمؤمنین علی مهام اعدای دین را بر طبق و لغزاه ساخته
بلامراجعت بر فراخت و بجوالی درین طلیعه نزدیک رسید در پینا برین یا زار با استقبال شاه در آن
ما سرگردانید و خود پیش ایشان روان شد و در آنوقت چشم ایزدالمؤمنین حمید بر حضرت پیغمبر افتاد و از پاسبان
گفت انحضرت فرمود یا علی سوار شو که خدا و رسول از تو راضی اند و ایزدالمؤمنین علی از غایت نوشدلی گریان دیده
رسول فرمود که یا علی انفق ان یقول فیک طوعت من اهل ما کالت التصادی فی علی بن
سیدم انقلت فیک الیوم مقابله الیوم من الناس الا اخذوا التراب من تحت قدمیک
و سیت چنین گفت آن فرزند خیر الانام که از نیش دارم بر بعضی جهام + و اگر نه می زدی زدن علی + و هیچ نعم از
غایت مکیلی + که بر کردی ز بهت گذر + نهادی بیای قدیم باشس + ننگ قدیم باشس بر شستی
آزان آبروی و گرد آشتی + آنتی پس این روایت دلالت نام بر مقتضات ابو بکر و عمر دارد و از هر فقره
و بر اطفال آن افضلیت نهایت جلالت مرتبه جناب امیر علیه السلام ظاهر و با هر شیوه و علاوه بر آن بی دین
و نفاق و نزع و تلبیس و عاصم هم از آن ظاهر میشود و توضیح جلالت و عدالت تامی صحاب بر هم میخورد
و نیز نفع اصل شجین با شکست شان در نفاق و قصد بر هم زدن نصرت اسلام واضح میگردد که کلام عمر و
که بر من مطلق زبان رسانیدن بفتح این بهم از راه نزدیک گفته بود بسبب خصا شنیدند و بجهت رفتن میفرست
نموده و ضعیف شده با لیل چنین روایت امارت ابو بکر و عمر که شمل بر چندین نضایح او شایسته بود و جیب شربت
فضیلت ایشان نمی توانند و چنین امانت را بل حق هم انکار ندارند بلکه احبات آن می نمایند چنانچه
بعضی از امامان در مقام گفته اند هرگاه در زمان حیات سرور کائنات علیه افضل التحیات شیوخ گفته که اگر
ما سوختم زاده شمل ما سر بود و گاهی اقد با لفظ زاده شمل این ماص می نمودند و گاهی بطبع و نطق و
ابو سیدیه بواج که گویند بود بود چنانچه دانستی اگر احوالنا با بارت طالع سر فرار گشته نبوی مشکوب
و مخدول بر گشته اند که سبب زده حضرت مقدس نبوی و فضیلت ایشان شد چنانچه در غزه و خیبر و ذات

و ذات السلاسل واقع شد پس بگویم نه مجرد وفات آنست در صلی الله علیه و آله افضل صحابه و احق با است
 کبری و امارت فطرتی گشتند اما آنچه گفته بودم از فرود آمدن نیام ابو بکر را بگویم که ما بر دم نماز نگذاشتیم و چنانچه
 وقت مصر بین قسم واقع شد پس روایت بخاری که مستفین بن تصدیه است ولالت صحابه و در آنکه اوست
 ای بی کردین نماز با جارت جناب سالتاب علی الله علیه و آله واقع شده بلکه از آن واضح است که چون جناب
 رسالتاب علی الله علیه و آله فرستیدند آنروز دو وقت نماز حاضر شد بل از طرف خود با بکر گفت که آیا اوست
 مردم خویشی که ابو بکر در جواب گفت آری اوست میگفتم اگر تو بخوای و این است عبارت صحیح بخاری که
 بر صحت آن اساساً منضم به این حرف کان بهم شرف منضم صحیح الیهم الشیبه فی اناس من اصحابه
 یصلحون بهم حضرت الصلوات و اعیان الشیبه فاذا نزل بالصلوات و لریات النبی جلالاً فی بکر
 فقال ان الشیبه حبس قد حضرت الصلوات فضلک ان قوم الناس فقال انفس من شفت تمام الصلوة
 فتعد ابو بکر انهم بعد الحجة و نیز فرست که اگر جناب رسالتاب علی الله علیه و آله اذن اوست بر
 ابو بکر سید و حال بگوشه تفهام و هشامه میگفت فعلک ان تو دم الناس بلکه میگفت که جناب سالتاب
 در آن فرمود که با تو بگویم که در صورت شرفی که در آن جناب تو اوست معلومه کنی پس اوست کن و نیز ابو بکر
 اوست خود را بر خدا و شیت بل صلت نمیساخت و میگفت نعم ان شئت و از اینجا است که جمعی از شیخ
 چنین تفسیر کرده اند زیرا که فضیلت ابو بکر و نفوس صحابه مقرر بوده که تقدیم او نمودند بنا بر آنکه
 در شرح آن در کتاب الصلوة گفته و فیها فضل ابوبکر کانه مقدره فی نفوس الصحابه حیث قد
 لصلوات انهم و این عبارت صحیح است و در آنکه تقدیم ابی بکر در آن معلومه صحابه برای خود کرده و بنا بر جناب
 رسالتاب علی الله علیه و آله اما آنچه گفته و نیز چون در سال نهم حج فرض شده و در آن جناب بیست
 او روزی گفت ابو بکر صدیق را میرح ساخته با جمعی کثیر از اصحاب بگذر سناده تا با طاعت تمام حج
 پرواز و پس از آنکه در آن تصحیح و در مقام حبس است زیرا که تصحیح را خود علمای شیعه ذکر کرده اند
 چنانچه از کلام قاضی القضاة معلوم شد لیکن چون بروایات سفیه کما سیجی رجوع ابو بکر ازین طریق
 ثابت شده و باز ما سوره ان او با مرت حج غیر ثابت لهذا درین قصه حجتی نباشد و مستحضر حقیم
 و کتاب فقهی گفته کلمه ای من غیر الطریق ان ابابکر بعد اخذ الصلوة منه کان الی اعلى
 الموم قد قدری منة رجلاً اخذ الصلوة من غیر الشیبه و کان الی علی الحجج
 فی الوسم و الوسمه للشیبه و امیر المؤمنین و لیس هذا ما یقر به بالشیعة فی النقل لان کثیراً
 من اصحاب الحدیث قد مروا عن تامل فی کتبهم و جمده فیها انهم یعنی چنانچه روایت کرده

لحق جملات

این قولیه مع مودین

و ابی بکر از آن صلوات
من کتاب الصحیح

درین وقت که ابو بکر
رسالتاب علی الله علیه و آله
فرستیدند آنروز دو وقت
نماز حاضر شد بل از طرف
خود با بکر گفت که آیا
اوست مردم خویشی که
ابو بکر در جواب گفت
آری اوست میگفتم اگر
تو بخوای و این است
عبارت صحیح بخاری که
بر صحت آن اساساً منضم
به این حرف کان بهم
شرف منضم صحیح الیهم
الشیبه فی اناس من
اصحابه یصلحون بهم
حضرت الصلوات و اعیان
الشیبه فاذا نزل بالصلوات
و لریات النبی جلالاً فی
بکر فقال ان الشیبه
حبس قد حضرت الصلوات
فضلک ان قوم الناس
فقال انفس من شفت
تمام الصلوة فتعد ابو
بکر انهم بعد الحجة و
نیز فرست که اگر جناب
رسالتاب علی الله علیه و
آله اذن اوست بر ابو بکر
سید و حال بگوشه
تفهام و هشامه میگفت
فعلک ان تو دم الناس
بلکه میگفت که جناب
سالتاب در آن فرمود
که با تو بگویم که در
آن جناب تو اوست
معلوم کنی پس اوست
کن و نیز ابو بکر اوست
خود را بر خدا و شیت
بل صلت نمیساخت و
میگفت نعم ان شئت و
از اینجا است که جمعی
از شیخ چنین تفسیر
کرده اند زیرا که
فضیلت ابو بکر و نفوس
صحابه مقرر بوده که
تقدیم او نمودند بنا
بر آنکه در شرح آن
در کتاب الصلوة گفته
و فیها فضل ابوبکر
کانه مقدره فی نفوس
الصحابه حیث قد
لصلوات انهم و این
عبارت صحیح است و در
آنکه تقدیم ابی بکر
در آن معلومه صحابه
برای خود کرده و بنا
بر جناب رسالتاب علی
الله علیه و آله اما
آنچه گفته و نیز چون
در سال نهم حج فرض
شده و در آن جناب
بیست او روزی گفت
ابو بکر صدیق را میرح
ساخته با جمعی کثیر
از اصحاب بگذر سناده
تا با طاعت تمام حج
پرواز و پس از آنکه
در آن تصحیح و در
مقام حبس است زیرا
که تصحیح را خود
علمای شیعه ذکر کرده
اند چنانچه از کلام
قاضی القضاة معلوم
شد لیکن چون
بروایات سفیه کما
سیجی رجوع ابو بکر
ازین طریق ثابت
شده و باز ما سوره
ان او با مرت حج
غیر ثابت لهذا در
ین قصه حجتی
نباشد و مستحضر
حقیم و کتاب فقهی
گفته کلمه ای من
غیر الطریق ان
ابابکر بعد اخذ
الصلوة منه کان
الی اعلى الموم
قد قدری منة
رجلاً اخذ الصلوة
من غیر الشیبه
و کان الی علی
الحجج فی الوسم
و الوسمه
للشیبه و امیر
المؤمنین و لیس
هذا ما یقر به
بالشیعة فی
النقل لان کثیراً
من اصحاب الحدیث
قد مروا عن
تامل فی کتبهم
و جمده فیها
انهم یعنی
چنانچه روایت
کرده

در آن وقت که ابو بکر
رسالتاب علی الله علیه و آله
فرستیدند آنروز دو وقت
نماز حاضر شد بل از طرف
خود با بکر گفت که آیا
اوست مردم خویشی که
ابو بکر در جواب گفت
آری اوست میگفتم اگر
تو بخوای و این است
عبارت صحیح بخاری که
بر صحت آن اساساً منضم
به این حرف کان بهم
شرف منضم صحیح الیهم
الشیبه فی اناس من
اصحابه یصلحون بهم
حضرت الصلوات و اعیان
الشیبه فاذا نزل بالصلوات
و لریات النبی جلالاً فی
بکر فقال ان الشیبه
حبس قد حضرت الصلوات
فضلک ان قوم الناس
فقال انفس من شفت
تمام الصلوة فتعد ابو
بکر انهم بعد الحجة و
نیز فرست که اگر جناب
رسالتاب علی الله علیه و
آله اذن اوست بر ابو بکر
سید و حال بگوشه
تفهام و هشامه میگفت
فعلک ان تو دم الناس
بلکه میگفت که جناب
سالتاب در آن فرمود
که با تو بگویم که در
آن جناب تو اوست
معلوم کنی پس اوست
کن و نیز ابو بکر اوست
خود را بر خدا و شیت
بل صلت نمیساخت و
میگفت نعم ان شئت و
از اینجا است که جمعی
از شیخ چنین تفسیر
کرده اند زیرا که
فضیلت ابو بکر و نفوس
صحابه مقرر بوده که
تقدیم او نمودند بنا
بر آنکه در شرح آن
در کتاب الصلوة گفته
و فیها فضل ابوبکر
کانه مقدره فی نفوس
الصحابه حیث قد
لصلوات انهم و این
عبارت صحیح است و در
آنکه تقدیم ابی بکر
در آن معلومه صحابه
برای خود کرده و بنا
بر جناب رسالتاب علی
الله علیه و آله اما
آنچه گفته و نیز چون
در سال نهم حج فرض
شده و در آن جناب
بیست او روزی گفت
ابو بکر صدیق را میرح
ساخته با جمعی کثیر
از اصحاب بگذر سناده
تا با طاعت تمام حج
پرواز و پس از آنکه
در آن تصحیح و در
مقام حبس است زیرا
که تصحیح را خود
علمای شیعه ذکر کرده
اند چنانچه از کلام
قاضی القضاة معلوم
شد لیکن چون
بروایات سفیه کما
سیجی رجوع ابو بکر
ازین طریق ثابت
شده و باز ما سوره
ان او با مرت حج
غیر ثابت لهذا در
ین قصه حجتی
نباشد و مستحضر
حقیم و کتاب فقهی
گفته کلمه ای من
غیر الطریق ان
ابابکر بعد اخذ
الصلوة منه کان
الی اعلى الموم
قد قدری منة
رجلاً اخذ الصلوة
من غیر الشیبه
و کان الی علی
الحجج فی الوسم
و الوسمه
للشیبه و امیر
المؤمنین و لیس
هذا ما یقر به
بالشیعة فی
النقل لان کثیراً
من اصحاب الحدیث
قد مروا عن
تامل فی کتبهم
و جمده فیها
انهم یعنی
چنانچه روایت
کرده

مجلس چهارم

مد قولیت ابو حمزه

جلال

شده است از بعض طرق ایستند که بدستی که ابو بکر بعد گرفتن سوره بر او داده اند و الی بودیم و سوم حج بس
 تحقیق که روایت کرده شده است که هرگاه ایرالمؤمنین علی سوره بر او را زد گرفت او بازگشت بسوره
 پنجم بود و الی بر عاصیان در سوم حج و او گفته آیتها ایرالمؤمنین و نیست این روایت از ابن شیب
 که شنیده در نقل این مقوله باشند زیرا که همیشه اصحاب حدیث این معنی روایت کرده اند و هر که مایل کند در کتب
 ایشان خواهد یافت آنرا در کتب ایشان اما آنچه گفته و تفویض است نماز در مرض موت خود در شب پنجشنبه
 تا صبح و شنبه آنقدر سهو است که حاجت بیان ندارد پس چون ایشان آنکه دلیل الزامی مسکت بر طلبین امر چیست
 رسالت صلی الله علیه و آله الی بکر را برای امت صلوة آهست که اهل سنت مدعی منافات میان آن
 ابو بکر برای روانگی همراه اسامه و امراد با امت صلوة می باشند چنانچه پیش همیشه آن مائل شده و این
 در ابطال الباطل آورده و نقل الشیخ الجزیری من ادعی ان با بکر کان فی حیثین سائمه فقد اخطاه
 لان الشیخ جعنا انفذ حیثین سائمه قلا صد و ابابکر فلیصل بالناس لکن ما مومنا لای اوضح
 صح سائمه لیکن نسوا الله یا مرع بالصلوة بالامانة انتهى از بیخکام بعزت تمام و فرجه است که در زمان امر
 بروانگی با پیش اسامه امر با امت صلوة تساقی است و قیام بر در غیر ممکن و چون سجده افتد بودن ابو بکر
 از حیث پیش اسامه بروایات و تقریحات ثقات و مستدرین ایست بلکه تصریح خود مخاطب ثابت شده پس مورد
 امر با امت صلوة برای ما و از نزوحات و تقریبات و کاذب خرافات باشد اما آنچه گفته قبول کرده که
 گاهی ابو بکر را برای ولی منافعه لیکن باین جهت که او را در زیر مشر خود میدانست و بجنود و اسبها و اسب
 از کابری و این سه سبب نمی یافت پس بنا برین لازم می آید که وقتیکه ابو بکر بفرود ذات استعمل
 با سوره و عوام رفت سائمه از رسول خدا صلی الله علیه و آله و رحمت امری از اسامه زمین سرانجام شده
 بل هرگز سرچ قال استیل الرضی فی کتاب الثانی فی نقص قول قاضی القضاة قطام بن یحیی انه لم
 یولد الا افتراض الیه بجنف و حاجه الی تدبیر و رأه فقد بینا انه علیه السلام ما کان یفتقر
 الی الی احد لکما لوی عجمه علی کل احد طاناکان شان را احیاناً اصحاب علی سبیل التعلیم و التالیف
 او لغرض ک ما فتنه کرد و بعد نیک استمرت هذه الحاجة و اتصلت منلیها حتی که شستغنی فی نقل
 من لا یرقان من حضورها فی اولها و هل هذا الا قدح فی عمری لرسول و شنبه الی ان کان من
 یتحاج الی ان یلقین و یوقف علی کل شیء و قد نهى الله تعالی عن ذلك فما ادعانی ان الروایة
 قد و حوت بانها و غیره الا فقد کان یحب ان یصحح ذلك قبل ان یمتد و یخرج به فانما قد فعله عند
 اشکال لغم اما آنچه گفته همیشه رسم و عادت بود تا باین زمین بوده است که در زمان امری بکابر اهل دار

ص
جواب قطام
ابو بکر

۹۲

رسول قطام امرات صلوة
ابو بکر

داری و نو بجاری میفرستد الخ پس سبب این نقصان و عجز بادشاهاست از سر انجام امور دینی چون
 احکام شریعت دین از جانب خدا مقرر میشود و حاجت بر آن باعدی نیست اما آنچه گفته این چه را خود بنا
 پیغمبر صلی الله علیه و آله ارشاد فرموده حاکم از زینب بنت الیمان روایت میکند الخ پس منقول است بحدیث
 وجه اول آنکه این روایت از اهل سنت است احتجاج بان بمقابل شیعه نیز صحیح است و در م
 آنکه دلیل وضع این روایت هم ظاهر است چه اگر از یحیی بن یسوی که پیغمبر اصلی الله علیه و آله احتجاج بخبر
 بود و بدون ایشان امور دین سر انجام نمی شد می ایستی که جناب سالتاب صلی الله علیه و آله عمر دانی
 را بنزد خود ذات استیصال ما بهم باسوری عمرو بن العاص را فرزند و نیز ستاد و نیز این برود و حاکم روایت
 با پیش سالتاب نمیداد سوّم نگه علما ای هستند این روایت حاکم را نیز صحیح گفته اند چنانچه در کتب الرجال مذکور
 القدیم بان ابثالی الا فان رجلا یعلم فی الناس السنن الفرائض كما یحدث فی بعض الحوائج بان
 قبل فاینست من ابی بکر و عمر قال انداخته عننا انما من الیدین كالسمع والبصر الخ ای من اولی الامر
 فی المستدل و تحقیق حدیثی است پس در روایات موصوفه تفصیل ای بگرد عمر که از اهل سنت
 خود صحیح گفته باشند و تحقیق بان نموده بمقابل شیعیان بنایت محبت است چهارم آنکه چون بنزد
 فاضل صاحب این روایت صحیح است برادر لازم آمد که خود را در کتابت ابی بکر در سالی متعدد که
 و اند بنایت محبت است که مخاطب از تناقض و تفاوت نه اندیشیده با وصف چنان نام در اثبات فرستاد
 جناب سالتاب صلی الله علیه و آله ابوبکر را در مقامات متعدد با مارت سرای بزودی هر چه تا سرنگه بنویس
 فرموده بگر این حدیث موضوع که بر سنها هم افزای آن ظاهر است فضلا عن الافاضل بطلان دعوی باطل و حش
 ظاهر ساخته اما آنچه گفته نیز جناب پیغمبر صلی الله علیه و آله فرموده است که مراحتتالی چهار وزیر عظام
 است دو وزیر از اهل زمین ابوبکر و عمر الخ پس این حدیث هم از موضوعات و شرفوات اهل سنت است و در کتاب
 یکصد بر موضوع بودن این حدیث آنچه سید علی هدائی در کتاب موده القریله آورده عن ابی موهب السعید الخ
 قال كنت مع رسول الله في بيع القريه مع ابوبكر وعثمان ونفرتا محابيه على فالتفت الي
 ابوبكر فقال يا ابا بکر هذا الذي ترا و ذیوی فی السماء و ذیوی فی الارض یعنی علی بن ابیطالب
 فان احببت ان تلقی الله وهو عنك را ض فاد من علیا فان ضاه الله و غضبه غضبه الله استی
 و نیز در موده القریه مذکور است و عنای عن علی قال قال رسول الله انی رأیت سماک مقفرا بالامه
 فی رقبه مواطن فانت بالانظر الیه لما بلغت بیت المقدس فی معراجی الی السماء و بعد علی عجله
 بمجاله الا الله محمد رسول الله اید تبوذ صبره و نصرته بوزیره و نقلت لجر بیثیل و بنی ذبیح

فصل چهارم

تفصیل ای بگرد عمر که از اهل سنت
 ابی بکر که از اهل سنت است
 اولی الامر از عمر الخ
 در کتابت سالتاب

۹۳

فصل
 موهوب بن عمرو و ابی بکر
 موهوب بن عمرو و ابی بکر

ص
 موهوب بن عمرو

قال علی بن ابیطالب فلما انتهیت الى صدر المنبری وجدت علیها فی انا الله لا اله الا انا
وحدک و محمد مصفوفین من خلقه ایدته بوذیرة و نصرته بوذیرة فقلت لجرشیل و من ذریعک
قال علی بن ابی طالب لما جاوزت من صدر المنبری انتهیت الى عرش بنی امیة فوجدت
مکتوباً علی قوائمها فی انا الله لا اله الا انا محمد جیبی من خلقه ایدته بوذیرة و نصرته بوذیرة
فلما بطت الى الخبة و جئت مکتوباً علی باب الخبة لا اله الا انا محمد جیبی من خلقه ایدته بوذیرة
و نصرته بوذیرة انشی اما شیخ کفعمی اگر کباری نرستان موجب عدم لیاقت امت باشد لازم آید
که حسین نیز لایق امت نباشد معاذ الله من لکن زیرا که حضرت امیر این برود و در هیچ جنگ بر هیچ کس
نیستاد پس محاب است باینکه این بر او شترک الورد و هست زیرا که ولی الله بر مخاطب درازا الحفا
در لوازم خلافت نباشد گفته و از لوازم خلافت خاصه است که آنحضرت باطنیه معامله فرماید مرات بسیار و کرات
چنانکه امیر با نظر الایمان میکند تولد و فعله و بعضی بچند وجه تواند بود یکی آنکه استحقاق خلافت و بیان فرما
و مضامین او با اعتبار معامله با امت ذکر کند و دوم آنکه اظهار فرماید قراین بسیار چندان که تفهیم صحابه بر آن
که لو کان سلفک استخلف فلا تا و باسد که احب الناس الی رسول الله فلان و گویند توفی رسول الله
و هو عندنا من بعدنا این بابی شد سوم آنکه در حیات خود این شخص را بکار آید که متعلق بنفس باشد که آنحضرت
است من حیث النبوة از فرماید و بعضی در خلافت خاصه از آن جهت متطلب شد که وثوق بخلاف طیفه از جهت
شیخ امیر ساداتی بر گاه نزدیک بر فاضل اصعب تولیت امور منطقه بنفس استخلف از لوازم خلافت است و نزد
فاضل اصعب نیست با جناب امیر رسول امری ساخته نباشد لازم می آید که العیاد با اند حسین لایق خلافت نباشد
و معنی قیاس او بر حسین قیاس مع الفارق است زیرا که اگر بالفرض جناب امیر بر حسین تولیت امر خلا
نفرموده ضروری ندارد زیرا که حسین نفس خلافت نموده و ایشان را مامور گویی نموده و بعد از نصب بر سر
کاری از آن مغزول کرده بخلاف بوی که او را حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله است تابع عمر و خاص نموده
و گاهی محکوم سامه فرموده و بعضی امور که منسوب فرموده شل ادای سوره بر آت از آن مغزول ساخته و با او
بزرگو بر نفس فرموده و بر امت این برود بزرگو از نفس نموده معنی از فرستادن حضرت امیر المؤمنین علی بن
ابیطالب علیه السلام حسین را بکار کذب محض و انفرای هر فرست زیرا که در تاریخ با فضی در واقع مسل
می شود از جبرت در میان قصه جنگ که ذکر است حادث علی علیه السلام الحسن علی کوفه مع ناصر الحق
عالمیستغفران من فیها یعنی فرستاد علی علیه السلام حسین را بسوی کوفه بناحق ماکر بود مردم بخار بر عا
آنحضرت میا زود و مضنون آنجندیت و در شرح بخاری از روایت ابو یوسف نیز مذکور است لما سار علیهم و انما یسیر

اصل کتاب مقبول

باب گفتار امیرالمؤمنین کوفه
ایمان من کتب العقیقین

والتی بنیر عایشہ الی الجبرۃ بیث علی عار بن اسیر و حسن بن علی فقد اعلمنا الکون
 فصل المنبر کان الحسن بن علی فوق المنبر اعلاه و قام عار اسفل من الحسن الخدیث و
 بن حجر و فتح الباری و شرح ایحدیث کفہ و فیہ جلا از تقاع ذی الامر فوق من هو اس منہ و علم
 سابقہ فی الاسلام و فضلا لان الحسن الدار لم یؤمنین و کان جیفند هو الامیر علی بن اسلم علی
 و عار من خلفهم فصل الحسن علی المنبر کان فوق علوانہی بمقدار الکتب یعنی و زینب ابنت
 یوزار تعلق صاحب امر یکس من سال و زیادہ از و باشد زیر کرا امیر علی بن حضرت امیر المؤمنین و زینب
 میر بود بر سائیک جناب امیر ایثار از فرستادہ بود و عار از جلیب ایشان بود پس معود کرد و امام حسن بن علی
 ستر پس فوق نما شد و در کتاب جملہ کجیوں مذکور است کہ حضرت امیر المؤمنین علی علیہ السلام در روز کربلا
 جمل محمد بن حنفیہ را طلبید نیزہ خود را با و او فرمود کہ برو و این نیزہ را بر شتر عالیشہ بن زین چون محمد
 نزد یک ستر رسید قبلہ بنی حنفیہ سر را بردار گفتند و مانع او شدند چون محمد بن حنفیہ نیزہ را حضرت برگشت
 حضرت امام حسن نیزہ را از دست او گرفت و نزد یک ستر عالیشہ رفت و نیزہ را بر شتر فرود برد و بسوس
 حضرت امیر علیہ السلام برگشت با نیزہ خون آلودہ پس وی محمد بن حنفیہ از جناب متغیر شد حضرت فرمود
 کہ شک مرا از نیک تو نتوانستہ و حسن کرد زیرا کہ او فرزند پیغمبر است و تو فرزند منی انتہی و فرستاد و
 امیر حضرت امام حسین بر سر اگر ضرب آب بر گامها معاد و نیزه را جس کرده بود و فتح نمودن آن حضرت موضع آب را
 نیز شہادت و قاض القضاة گفته تر کہ ان بنو آلیہ لا یدل علی انہ لا یصلح لدائک تق لیتہ را با کمال
 علی صلاحیة الامامة فانه قد دل علی خالد بن الولید و عمر بن العاص و لم یدل ذالک علی صلاح
 الامامة و سید مرتضی علم الہدی و نقض ان بقول گفته قد علمنا بالعادة ان من یشرخ الکتبا
 الامام لاید من ان یدبج الیہا من صفارها لان من یرید بعرض الملوک فایہا الامام بعدہ لا ید من
 ان ینب علیہ بکل قول و فعل بدل علی تر شیخ لہذا المنزلة و یشک کفہ من مورخ و کلاباتہ
 ما یعلم عندہ او یغلب علی النظر صلاح حد ما یرید ولہ وان من یری ان الملک مع حضورہ و اعتماد
 الزمان و تقاولہ لا یشک کفہ شیئا من الایات و معنی الامام غزلة و انما یولی غیرہ و یشک کفہ سنی
 لا بدان یغلب النظر انہ لیس باهل اللوایة فان جوزنا انہ یولہ الامام لاسباب کثیرہ سواہی انہ
 لا یصلح للوایة الا ان مع هذا النبی من لا بدان یغلب علی النظر ما ذکرنا و اما خالد و عمر
 فانہما لیس علی الامامة لشروط الامامة فیہا وان کان یصلحان للاموالیہ من الامارة فترک
 اللوایة مع امتداد الزمان و تقاول الایام و جمیع الشرط اللزیم ذکرناھا یقتضی نملیة الظن

فصل حج بیت المقدس

۹۵

ترشیح حدیثی و غیرہ
 ترشیح لغزارة و غیرہ
 الامام علیہ السلام

مستوفی

سؤال مستوفی عن جوابی که ایات قرآنی است

جلد اول

لفعل الصلاح فالولاية لثمن لا تدل على الصلاح لغیرها اذا كانت الترتیب فی القيام بذلك الخیر
مطلوباً فقد هاهنا قد جعل الملك يولى بعض امور من لا يصلح للملك بعد الظهور فقلد شرطي يظن
ولا يجوز ان يكون محضته من شرع الملك ثم لا يولي على نظام الزمان شيئاً من الوايات فلان
الفرق بين الولاية وبينها في ان لا يوليها الا ما امر الله به وان لم يولى جميع امور الوجود في شئانه فقد
تولى اكثرها واعظمها وخلفه في المدينة وكان لا يولي على الجيش البعث في غير جرم الفتح عليه
بعد انهزام من نهزم عنها وكان الموحى عندهم بوجهه بعد عول من انزل عنها امر تاجعاً منه

قال طعنين

كرد وظيفه است ساخت مالا نكدر وقت جواب سرور كائنات صلى الله عليه وآله كمال عمر بن الخطاب
انخذ صدقات امورشه بود باز مغزول شد و مغزول پیغمبر را منسوب است مخالف پیغمبر که دست
جواب این طعن آنکه عمر از مغزول فهمید که با پیغمبر است اگر شخصی بکاری متولی گفته و آن کار را دست
او رسد بنجام باید و تولیت او تمام کرده آن شخص را نتوان گفت که از آن تولیت مغزول شد و انقطاع تولیت
عمر بن الخطاب از همین قبیل بود که کار اخذ صدقات تمام شد تولیت او نیز تمام شد و اگر این را نزل گویند لازم است
که هر بنی بعد از موت مغزول شود و هر امام بعد از موت خود مغزول شود جواب دیگر قبول کردیم که هر مغزول
پیغمبر بود لیکن مثل حضرت امامی که بعد از رجعت حضرت موسی از طول زمان خلافت ایشان مغزول شد
لیکن چون با استغفال نبی بود این نزل در لیاقت امامت او نقصان نکرده چنانچه عمر بن الخطاب که در
حق او نگویند بدی نبی لکن عمر نشاء شد این نزل در لیاقت امامت نقصان نکرده جواب دیگر
مخالف پیغمبر است که آنرا بجمع فرموده باشد از کتاب فیه نه آنکه مغزول در انصوب نسبت پذیرد اگر
پیغمبر از منصب عمر نبی پیغمبر بود و او بکار او انصوب میکرد البته مخالف لازم می آمد چون این واقع شد
مخالف از کجا لازم آمد و اگر کردن آنچه آنحضرت مکرده باشد مخالف آنحضرت بود لازم آید که حضرت امیر
در رنگ کردن با ما باشد نیز مخالف آنجا بکرده باشد معاذ الله من نكبت اقول دراز از انصوب
ولی الله که بنا بر شهور بر فاضل اصابت مذکور است عن ابی الجحجیح عن علی قال قال عمر بن الخطاب
انما امرنا ترون فی فضل عندنا من هذا المال قال الناس ان امیر المؤمنین قد سفلنا و ترون ان
وضیعناک تجارتک فهو لک فقال لی ما تقول انت قلت قد سفلنا ان علیک قال قل فقلت
لم تجعل یقینک فلما قال الجحجیح ما قلت فقلت جاز الله لاهر جن منه انذکر حین بعثک الله
ساعیا فابتدع العباس بن عبد المطلب فغرد صدقة فكان بینکما شیء فقلت له انطلق معی الی النبوة

سؤال مستوفی

صوفی خلق عمر بن مسلمین که لیاقت باقی شد

الی المنی فلتخرجه بالذی صنع العباس فانطلقنا الی النبی فوجدنا خاترا فوجنا ثم غدونا علی الخیر
 فوجدنا صلیب المنسین فخرجه بالذی صنع العباس فقال لک لعلک ان عمل الی اجل صنوا بیدونک ان الذ
 لایا من خشوع فی الیوم الاول والذی من ینا من طیب نفس فی الیوم الثاني فقال انکم ایتما
 الیوم الاول وقد بقی عندی من الصدقة قدینان فكان لذلک لایتا من خوفی لذلک ایتما
 فی الیوم فی عیبها فذلک الذی را یتا من طیب نفس فقال عمر صدقت ما والله لا شکرت
 لک الاولی الاخره انتی ازین حدیث ظاهر است که چون آنحضرت عمر را بر ولایت صدقات ماسوا ساخت عباس
 صدقه را بود داد و در میان او عباس نزاع واقع شد و عمر کسکایت عباس بنج حدیث آنحضرت کرد و آنحضرت ادا را
 از عمر خود گوشت و از نمیدانی که عمر ارجل صنوا بیس فعل عمر را خوش داشت و ادا را قابل ولایت دانست که
 بطور سابق ماسور بود ولایت نکند و این نیست مگر غرض آنکه عمر از قبیل انقطع عمل بود غلط محض و
 از قبیل رومی استهام نمی حرکت انطلام باشد و در شکوه سلطنت من بیه برین حق قال بعث رسول الله عمر
 علی الصدقة فقیل منع ابن جمیل خالد بن الولید العباس فقال لیس فی الله ما ینقم من جمیل الا
 ان کان قبلا فاعناه الله و رسول الله ما خالد فانه نکلنی خالد قد خدبیل را عهدی عتده بی
 سنبل الله ما العباس فوی علی و مثلها معهما ثم نالی علی ما شمر حسان هم لرجل صنوا بیه
 متفق علیه و لاملی قاری در شرح شکوه گفته ما خالد فانه نکلنی خالد بالتقول علی ما
 و نیز گفته ثم نالی علی ما شمر ای علمت تفهمت حیث اتممت العباس یا قبل علمته و نیز ظاهر است
 که خطاب ظلمون توجیه بر است زیرا که جناب سالت او را برای خدمت قد از خالد و غیر او فرستاده بود
 پس از دیگران چه تعلق بود که این خطاب ایشان توجیه شود و نیز قابل مقوله منع ابن جمیل عراست چنانچه
 ابن جریر در فتح الباری تریح آن کرده حیث قال قوله فقیل منع ابن جمیل فائل ذلک حکم کتبتنا انما الله
 تعالی فی حدیث بن عباس فی الکلام علی قصه العباس بنی و ظاهر است که نسبت ظلم تعالی بین مقوله
 واقع است زیرا که بر کسی پس واضح شد که از عمر ظلم واقعه رخا له واقع شده و بر وقوع تهمت از عمر بر مسلم
 خود علی قاری نفس نموده و هرگاه از عمر بر خالد ظلم واقع شده و بر او افترا نموده و با عباس طر ضیه بر نسبه
 نهشته تراغ با او و زبیده و ایضای او نموده و تهمت بر او کرده پس اختلاف ابو بکر جنینی کسی را بگویند
 چایز باشد و بوجهی دیگر هم اختلاف عمر ابو بکر را چایز نبود و آن انیکجا احد اصحاب رسول خدا صلی الله علیه و آله
 از امارت عمر که است و آشنه چنانچه در کتبه العمال مذکور است عن عبد الرحمن بن عوف قال دخلت
 علی ابی بکر فی مرضه الذی توفي فیة فقال جعلت لکم عهدا من بعدکما فی خیرکم

عمر بن مسلم

شروع کتاب از کتبه

ص

که همشایر صحابه از غیبه شدن عمر

صفا ای که بر قرینه انصاف بر
تذکره ابی بکر ثالث از کتبه

مذکور است عن عائشة قالت لما حضرنا ليلتك قال يا الله نقرتاني لانا اعلم بالله و امر شريكنا اقول
استخلفت كل من اذنت قال لربك قال يا الله نقرتاني لانا اعلم بالله و امر شريكنا اقول
استخلفت عليهم خير هلك ابن سعد ماضل انكر ان عايشة رویت كه گفت هر گاه ما فرشته ابوبكر را در خانه
کرد عمر ابن خطاب را داخل شد بر ابوبكر جناب علی بن ابیطالب و طلحه پس بر دو ابوبكر گفتند كه کدام من را بعد خود بطیفة
گفت عمر پس بر دو گفتند كه پس چه خواهی گفت تو بر پروردگار خود گفت ابوبكر كه آيا بخدا امر می فرستد
پدرست كه من از تو مردم بخدا و عمر از شما خواهم گفت خدا را كه خلیفه ما هستم بر مردم بهترين اهل تراء اجدید را از
روایت كرد ما فتحی الحصل و نیز در كنز العمال در فضائل ابی بكر اجدید این طور منقول است عن عائشة
قالت لما نزلت ابی دخل علیه فلان فلان فقالوا يا خلیفة رسول الله ماذا تقول لربك
عدا اذا قدمت علیه قد استخلفت كل من اذنت فقال ابان الله ترهتني اقول استخلفت
عليهم خير هم ابن سعد و این ماریت مذکور هجده و در حالات ابوبكر بطلان خلافت عمر اول انكار
در موقوف محروم گفته تا حال ابوبكر اقبولونی لا یعنی من خلیفه امام قوم و هم كه كار میون یعنی نگفته ابوبكر
اقبولونی كه انكیز رسید ابوبكر را نسبت كردن حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله امام قومی را كه انقوم از آن
گواهیست داشته باشند انقی الحصل پس بنا برین امر ربانی بنام خدا لعون باشد ابوبكر در سخنان
سطعون و هم انك از قول ابوبكر حكلم و هم انفض ظاهراست كه جمیع اصحاب رسول خدا صلی الله علیه و آله
از خلافت عمر گناه بود پس جمیع اصحاب کرام بر عدم لیاقت عمر و استحقاق او برای خلافت نقل
میگوشن گوید و بطلان استخلاف عمر گشتن انهار و انسخ شد سوم انك از این احادیث واضح است
كه عمر فقط بطیفة بوده و خلافت و عظمت باقر ارف این روز بهان مناسب است و نیز ما روایت
بسیار از سردر تخارم و زدن و شتم این صفت نامهار وارد است و بعضی بنیاد افشا و الله تعالی
چهارم انك از این احادیث ظاهراست كه جناب امیر هم از خلافت عمر گناه بود و او را قابل خلافت ندانند
و ابوبكر را در استخلافش گناهكار و مستوجب عتابانده پروردگار میدانست و چونكه عدم مخالفت انجناب
از حق با قطع ثابت است كمال علیه حدیث اللهم ادر الحق سعد حیثما ادره نیز مجلس جناب درین گزشت
و در استخلاف عمر را قابل خلافت نیز ثابت است باشد هر گاه كه صحابه و جناب امیر عمر را بخلافت برپسندید
باشند پس بطیفة كردن ابوبكر عمر از جهت محابات او بود و ما لا شك شاه ولی الله در ازاله الفتا آوز
كه خود ابوبكر از آن حضرت روایت کرده كه آنحضرت فرمود من لی من المسلمین شیئا فار علیهم احد اصحاب
خلیفة الله لا یقبل منه من قال لا لاسمى من طرقتهم و اوجب انك هر گاه جناب رسالت صلی الله علیه و آله

صل
نكتة سوم فصل دوم
اول جلد اول

دیگر اکاذهت افزارات که می شنند و از انرازم شنایع باکی نیستند مالا نوبت بیجا رسیدن معانی الفاظ را
 هم نمکار کردن گرفتند اما آنچه گفته اگر کردن آنچه آنحضرت نمکرده باشد مخالفت آنحضرت بود لازم آید
 که جناب میرعلیه السلام در جنگ کردن با عاشره نیز مخالفت آنجناب کرده باشد چه پیش آنکه علمای شیعه
 گفته اند که جبر و فصل بر کسی آنحضرت کرده باشد بدون ظهور قیامت آن مخالفت آنحضرت است بلکه عرض ایشان آنست
 که قول عراز ولایت صدقات دلیل عدم صلاحیت اوست و مخالفت رسول خدا صلی الله علیه و آله در تولیت او
 نامی سلین بمسک عدم صلاحیت او در تولیت بعضی امور ظاهر شد بلا شبهه قبیح است و دیگر آنکه این کار
 وقتی وجهی از توهم نیست که عاشره در وقت جهات جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله مخالفت نمودند که در اول
 و قرن فی بیعت کن است کرده از زمان خود بی اذن آنحضرت بر آمده بر آشتی سوار شده و خواهرزاده خود
 همراه گرفته بر لبی از بلاد سلین آخت می آورد و عامل آنحضرت را مثل عثمان بن حنیف کشش کنده از شهر
 بیرون میکرد و اموال بیت المال تصرف خود می آورد و با وجود این حرکات حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله
 بدافعت این فتنه و فساد او نمی پرداخت و چون عاشره مصدر این حرکات بعد وفات آنحضرت شده بودند
 بنحاطه حضرت میرالمؤمنین علیه السلام فرموده بود که متامل بعدی انان کشید و القاسطین و المارقین بنحاطه
 زبیر فرموده است متامل و انت له ظالم یعنی متامل خواهی کرد تو علی را و ما لکنه تو ستمکار خواهی بود پس
 قتال آنحضرت با عاشره عین اطاعت جناب سالناب صلی الله علیه و آله باشد اما مخالفت در آن
 ستمه از امکان ندارد **قال طعز ششم** آنکه حضرت رسول الله صلی الله علیه و آله ابو بکر و عمر را
 تعیینات و تابع عمرو بن العاص ساخت و او را بر ایشان امیر کرده و همچنین سایر را بر ایشان سرور کرده
 اگر ایشان نیز لیاقت ریاست می بود یا درین باب افضل و اولی میبودند چرا ایشان را سرسین نمکود دیگر
 آنرا تابع ایشان می ساخت جواب این طعن بچند وجه گفته اند اول آنکه اگر امیر کردن ایشان دلالت
 بر عدم لیاقت ایشان یا بر افضل نبودن ایشان کند لا بد باید که درین بر لیاقت و فضیلت دلالت خواهد
 کرده اگر شیعه معتقد لیاقت امامت برای عمرو بن العاص و اسامه بن زید و قائل با فضیلت ایشان هستند
 درین باب ایست محتاج جواب خواهند بود و الا نه و وهم آنکه در مقدمه نام امیر کردن منضولی بر اول
 قباحت ندارد و این نامی خاص دلالت نمیکند بر فضیلت و لیاقت امامت کبری زیرا که در مقدمه خاص
 ریاست دادن بکسی بر مصلحت خبرتیه خاصه میباشد که آن مصلحت برست یکی از مفضلان و دیگر
 سرانجام میشود نه برست افضلان و بهتر آن مثل آنچه در بارت عمرو بن العاص واقع شد که او در پی صاحب
 کوه حبله بود و منظور همین بود که در رفیان را بکوه حبله تها سازد و با از کمان در رفیان و در انزل و کمان اینها

آنها واقف بود و دیگران این واقفیت نه بخاطر آنکه برای دزدگیری و ضعیف راه دشمن بودی فوایدی چنین
 قسم شخاص میدهند و از امرای کبار هرگز این خدمات سر انجام نمی شود و باید ریاست خاص سلطنت و شرفی عالم
 سعیت زده و دائم کشیده و ظلم رسیده منظور می فتنه چنانچه در حق سار و واقع شد که پرسش از دست فوج
 شام و روم شهید شده بود و اگر او را رئیس نمیکردند و بدست او انتقام پیش نمیکشیدند و اقله و شرفی و اقام
 و جابه حاصل نمی گشت معلوم آنکه منظور جناب سرورم بود که ایوب کبر و عمر را طلع سازد بر ملائیکه قیامتیان
 و تبیین را با سر و پیش می آید و چه قسم تهدید مال باعین و تعیینان باید نمود و همچنین برون آنکه یک دو با
 ایشان را باغ کسی گرداند و تعیینه کسی نماید بقیه تعیین معلوم نمیشود است شد پس گو یا این تلخ نمودن تنگ
 ریاضت و تعلیم سلیقه ریاست امارت بود بمنزله آنکه یاد شامان او بود لزوم تا وقتی که از سپاهگری بامارت و
 از امارت بوزارت و از وزارت بسطنت رسیده اند این مرتبه غلطی را که ما بهوتها سر انجام داده اند مثل تصور و
 نادر شاه و امثال و کلب پس ترویج ایشان با این نوع صریح دلالت دارد و بر آنکه در حق ایشان ریاست عمده
 منظور نظر کرامت اثر بفریب بود علیه آنکه اهل سلطنت و همین ترتیب انتخاب هر که در حق این دو کس نبیوم
 واقع می شد آنها هر دو در خلافت خود شکر بان و اراد را بوجهی میداشتند که انتظامی بهتر از آن شصت
 نامرای ایشان را خیال نمی دستمال در سری افتاد و نه شکر بان را کلامی و تحامل و بیرون یکی در زینت
 و عمارت رو میداد و امر را بر شکر و شکر را بر امر ارجح و جبهه غلطی دست و نازی و دلالی ممکن نبود و رعایا و
 مهادن و امان آرسیده فارغ البال میگذاشتند و متوجه بی در پی و غنایم و فی روز بروز به است ایشان
 می فتنه و نمیشی تزویج افغان فن سیر نظم من الشمس این من الامست در امور و عقیده شیع پیش نمی
 و آنچه زور و فتنه شیع است در امور و هویت اگر چنین میبود خوب میبود و اگر چنین میشد بهتر می شد
اقول آنچه گفته اگر شنیده تقدیر لیاقت امامت برای عمرو بن العاص من زید و قابل فضیلت
 ایشان باشند و این بابا بیست محتاج جواب خواهند بود پس جواب ایشان آنکه اگر شنیده قابل شود باید
 ایوب کبر و عمرو در مرتبه کرامت از اسامه و عمرو بن العاص بودند ایشانرا اقتصاد لیاقت عمرو بن العاص اسامه
 امامت کبری لازم نمی آید بلکه نایب آنچه از آن لازم می آید آنست که اسامه و عمرو بن العاص از ایوب کبر
 و عمرو امثال ایشان افضل بودند و همچنین مستلزم لیاقت امامت کبری نمیتواند شد زیرا که در امامت
 کبری افضلیت زمانی رعایا و عصمت و نفس نیز شرط است طرفه ما بر است که فاضل نامیب برای تخریج
 عوام باوصف اومای علم و فضل چنین مخرافات واهی بر زبان می رود و از تقریرات علماء اهل علم آنکه
 مظهر کرده بنای اجوی بر هوای و تمخیلات خود میگذازد و غرض اهل حق از این سخن آن بود که فضیلت

۱۰۳

مآخذی بخین حکم اسلامه و کماله

در است شرط است خصوصاً را سو ریاست که فضیلت را در آن شکرین استراة فضیلت و در دیگر
 هم شرط نیست و این قصه لالت میجو دارد بر آنکه شماره دوم و ماضی افضل است شیخین بود پس در کلام
 فضیلت را سو ریاست که همه شرط خلافت است در شیخین مستحق نباشد ایشان لاین خلافت نباشند
 مخاطب این تقریر را عرض کرده باین فرایند می آید که ما برین می آید که شبیه معتقد خلافت و اوست
 برای مرد و ماضی سار باشد انصاف باید نمود که این کلام را با تقریر اول حق چه نسبت دارد باطل است اما آنچه
 گفته دوم آنکه در مقدمه ماضی را بر ماضی بر فضل قباحتی ندارد پس چون پیش آنکه بر کمال بیع
 تقدیم مفضل بر ماضی است در هر جا است و هر که قابل بیع نیست در هیچ جا نیست قابل شدن بعد
 باحتیاط که ماضی مفضل بر فضل در امری خاص غرق جماع مرکب است اما آنچه گفته در این ماضی ماضی
 ولایت نمیکند بر فضیلت پس باطل است بجهت اینکه جلال الدین سیوطی در جمع الجوامع نقل کرده
 که حضرت رسول صلی الله علیه و آله وسلم فرمود یا جلال استعمل جلال علی عشره انفس علی من فی الشراة
 افضل غل استعمل نقد غش الله و غش رسول و غش جماع المسلمین شیخ من خیر فیهم یعنی هر که در روایت
 او کند مردی را بر او که بر آن در آن ده کس مثل فضل است از آن کس که او را بر کرده پس تحقیق
 که آن است خیرند میان کرده باشد خدا و رسول او را و جملہ مسلمین را و شاه ولی الله و راز آن مختار
 از حکم روایت کرده که بعد از آن بن عباس از رسول خدا صلی الله علیه و سلم روایت کرده که آنحضرت فرمود من
 استعمل جلال من صحابه بی فی تلك العصا بانه من هو اخص الله منه فقد خاز الله و خان رسول الله
 و خان المؤمنین اشی و در فتح الباری مذکور است در حدیثی بن ابی حنیفه و ابی یوسف و ابی یوسف و ابی یوسف
 پس آن عمر بن الخطاب را در حدیثی که در آن یوسف و ابی یوسف و ابی یوسف و ابی یوسف و ابی یوسف و ابی یوسف
 و عه فان لیسوا الله لم یبعثه علینا الا لعلمه بالخبر فسکت عنه فخذنا السبیل مع اسنادنا من الله
 ذکر که ابن ابی عمیر که لا یمنع الجمع فی بن جنان من طریق قیس بن حازم عن عمر بن الخطاب رضی الله
 عنه فی ذات السلاسل فسألنا الصحابة ان یقولوا لنا انکم فکتموا ابابکر فکلمه فی ذلک فقال
 لا یقول احد منکم ما را الا قد فکتمه فیما قال فلقوا العدو ففروا هم ابراهیم بن یسوع فکتموا
 فخری ذکر که ذلک لابی بنی فکلمه فقال که هت اذ ان لم ان یقولوا اننا ان فیروا عدوم فکلمه و کت
 ان یتبعوهم فیکون لهم من فکلمه من انتم بقدر الحاجة و ویر و روضه الاحیاب و انما
 بیان فرود ذات السلاسل مذکور است که عمر بن الخطاب گفت شیخ احمد بن محمد که او را در تشریح
 از آنم در روایتی آنکه عمر فاروق بر عمر و انکار کرده و سخن درشت گفت عمر گفت ای مامقانی زنده باش

ص
 قول علی بن ابی طالب
 حرف لالف
 ای رواه ابویسلی

۱۰۲

ص
 از طریق فرزندان نزدیک
 ذات السلاسل

ص

عزیز

آنکه سخن بن یسوی و زمان بری جواب او که آرسه عروفت پس آن امر مثل شود و بر بجزمت
 بگذارد و با مجال خود بر سینه جناب رسول خدا صلی الله علیه و سلم و برابر با امیر گروانیده مگر بجهت آنکه در
 مسألهت حربی نگویید از انتهی و از امیر و عاص بن برخین در نزوه ذات السلاسل و عبارات نفع الباری
 در زمینه اجاب نیز معلوم شد که عمر و عاص از ابوبکر و عمر اعلم بصلحت حربی و حضرت امیر المؤمنین علی بن
 ابیطالب علیه السلام از عمر و عاص با یقین اعلم بصلحت حربی بود چنانکه سابقا در حال بین نزوه نیز ظاهر شده
 پس حضرت امیر المؤمنین از ابوبکر و عمر اعلم بصلحت حربی باشد و اولی انصافیت استحضرت - جزیع سجاده در
 جزیع امور و بار با ما من بشرح و بسط تمام گذشت اما آنچه گفته شد که در مقدمه خاص ریاست و اول
 الخ پس مخدوش است؛ اینکه هرگاه جهاد کفار و مقاتله مخالفین بشمار که از عظم ارکان خلافت
 و ستام سلامت تیره مخاطب از عمر و عاص بخوبی انجام می یافت و از شیخین سرانجام نمی شد این مرجع
 اقرار است با فضیلت عمر و عاص بر شیخین در سیاست و در نگاه شیخین در سیاست هم از دیگران
 مستفول باشد چنان سخی خلافت شوند اما آنچه گفته شد در امرت عمر بن العاص منقطع
 شد که او در دو سه و صاحب کرد حلیه بود پس کمال عجب است که مخاطب نفع بین و اجین عمر و عاص
 و تحقیر او می نماید حال آنکه او نزود است از اوله صحابه است و قطع نظر از تسریحات الهنت و جزیع
 تنظیم و تبجیل جمیع صحابه و حرمت تحقیر و توین ایشان بالمخصوص هم در باره عمر و عاص اما در بحث
 فضیلت نقل می نمایند هر گاه هر امانادیت فضیلتش تیره مخاطب هم موموع متصور شد و نیز کمال
 داینت و دهر شایاری در فهم و فراست مخاطب بر اهل عقل و دین ظاهر که جناب مخاطب متفکر سوال
 آنقلین و امیر شیخین خود را ببرد بصاحب کرد حلیه تعبیر میفرماید و نیز ظاهر است که جناب شیخین
 این همه صفت از مسلم و امیر خود بخوبی یافته باشد که برای همین مانور بودند! و از مخاطب ما آنچه گفته
 او در ریاست خاص سلیقه و تشفی خاطر صیبت ده و نام کشیده و ظلم رسیده متصور می اقتدر پس در صورت
 تسلیم چه ضرورتی که کسی که افضل از او باشد او را نیز نامور او سازند و اگر چنین می بود می بایست
 که حضرت امیر المؤمنین علی بن ابیطالب علیه السلام را نیز نامور او می خود و همین است جواب از آنچه گفته بودم
 آنکه متصور جناب سرور بود که ابوبکر و عمر اعلم سازند بر معا ملائیکه تعینا بیان را با سردار پیش می یاید
 الخ زیرا که اگر متصور استحضرت این می بود که صاحب حضرت امیر المؤمنین علی بن ابیطالب را با سرور که
 سکرد و چون این امر گاهی واقع شده ما دانستیم که حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله تقدیم مستفول
 بر متصل تسبیح و مذموم میدانست و بهو لطلب گرانیکه فاضل نامیب گوید که ایضا یافته شد جناب

۱۰۵

چنین نظیر است

از آنجا که این سخن در اسلام و عقل بیاید
 منقول بود که کسی او در وصول بایست
 این سخن متعریفه

رسالت آب صلی الله علیه و آله میخواست که حضرت امیر المومنین علیه السلام بخلاف برسد لهذا آنحضرت را
تابع کس کرده و تعلیم در ریانت آنجناب نموده و حصول فتوح و قنایم اگر دلیل حمیت باشد باید که پیغمبر
دو دیگر گفته فرموده که در سلطنت ایشان فتوح بی در پی حاصل شده بر حق بوده باشند + +

فقط عرفتیم

و قطعاً معلوم است که جناب پیغمبر مصلحت و منفعت را خوب می فهمید و کمال شغفت و اذیت برانست
داشت و کسی را برانست خود خلیفه مقرر فرمود و ابوبکر عمر را خلیفه نمود و جواب ازین طعن بچند وجه
اند اول آنکه خلیفه نکردن آنحضرت م برای امت صحیح دروغ و بهتان است زیرا که شایسته کلام
عالم اند با نیکی جناب پیغمبر حضرت امیر را خلیفه نمود و ابوبکر هم اتباع سنت پیغمبر خود کرده برانست
خلیفه کرد مخالفت از کجا لازم آمد و اگر بر فرض است کلام یکند پس تحقیق اهل سنت نیز قایل با
آن در مسئله و در صحابه را که در شش ماه پیغمبر بود و قید یاب اشاره فهم آنجناب اظهر بود و همین
قدر کافی بود و ابوبکر صدیق نظر آنکه مردم بسیار از عرب و عجم تازه در اسلام آمده اند بی تعریج و تنصیر
و عهد نامه این قایم را نخواهند دریافت نوشت و خواند و بیان آورد و دوم آنکه خلیفه نکردن جناب
پیغمبر از آن بود که بومی بانی و اهل اجماع صحیحین میدانست که بعد آنجناب ابوبکر خلیفه خواهند شد و صحابه
اخیر را اجماع خواهند کرد و غیره را داخل نخواهند و چنانچه حدیث فابی علی الا تقدیم ابی بکر و حدیث
یا بی الله و المومنون الا ابوبکر و حدیث اند الخلیفه من بعدی که در صحاح است موجود است بر آن دلالت
صحیح دارد و چنین یقین حاصل داشت حاجت استخلاف نوشتن عهد نامه مرتفع شد چنانچه در صحیح
مسلم مذکور است که در مرض وفات ابوبکر پس او را طلبیده بود که عهد نامه خلافت بیاینده دهد باز فرمود
که خدای تعالی و مسلمانان خود بخود غیر ابوبکر را خلیفه نخواهند کرد و حاجت نوشتن نیست موقوف فرموده بخلاف
ابوبکر که آن را در اوجی می آمد تا علم قطعی با و حاصل شود و نماز مال بردان بقران را بانه بود که بعد از من
باشید عمر بن الخطاب را خلیفه خواهند کرد و بعقل خود صلح در حق من و امت خلافت عمر را میدانست
پس او را ضرورت افتاد که آنچه صلاح است در آن یافته بود بعقل آورد بجهت عقل او را کرد و آن قدر شکرست
وین و احترام سولت و کثرت کشت کافرن که از دست مردمان شد و هیچ تاریخ مرقوم نیست که از خلیفه
صحیح نبی شده باشد سوم آنکه کردن استخلاف پیغمبر بیکرست وضع فرمودن از آن پیغمبر بیکر مخالفت وقتی
شد که شایسته استخلاف میفرمود و ابوبکر استخلاف میکردند آنکه پیغمبر استخلاف کرده ابوبکر کرده و الا
نازم آید که حضرت امیر در استخلاف ام حسن مخالفت پیغمبر کرده باشد ما شاهد من کما قول بودیم

با که عبد الرزاق لاجبی و کتاب گوهر او گفته ششم اینکه خلیفه خود کرد و عمر امانا که پیغمبر با مقتدا و این است
استخلاف نکرد بود پس اگر استخلاف خوب بود چه پیغمبر کرد و اگر بد بود چه ابوبکر کرد و عمر در وقت طاعت
گفت ان لا یتخلفن فان رسول الله لم یتخلفن ان استخلفنا با بکر استخلاف هذا تصحیح منه
بعد استخلاف التبعی و قاضی القضاة در کتاب معنی تقریر این معنی گفته ان البکر نفس علی عمر
و در کلامنا سه بالسوق لانه یتخلف و محقق خواججه ضمیمه الدین طوسی و تقریر این معنی فرموده
و مخالف الرسول فی الاستخلاف نهی این معنی است از کلام عمر که در صحیح بخاری و صحیح مسلم ذکر کرده
چنانچه ابن حجر در سماعی محقره فصل رابع از ابابول در بیان سوابق اثبات عدم نفس بر احدی گفته و ما
الخرجه الشیخان من عماله فالجین طعن ان استخلف فین هو خیر منه فیما ابکر فان لکن فقد
ترککم من هو خیر منی یعنی رسول الله یعنی ولات میکند بر عدم وقوع نصب از رسول و بر خلاف احدی
آنچه خارج کرده اند شیخان معنی مسلم و بخاری از عمر بر سبب او گفت در وقتیکه پیغمبر زود شد از خلیفه گما
پس تحقیق که خلیفه که سبب از من بهتر بود یعنی ابوبکر و اگر نگذارم شما را پس تحقیق که گذاشت شما را سبب
از من بهتر بود یعنی سول خدا صلی الله علیه و آله و ولی الله در سبب تفصیل شیخین بعد نقل این قول
گفته عرف النما من رسول الله لم یتخلف احدی کان عمر غیر منهم علی ابی بکر انهی یعنی پس
مروم بر سببیکه جناب سول خدا صلی الله علیه و آله خلیفه گردانید احدی را و عمر ششم نیست بعد اوت ابوبکر
کسی جهت اینصورت بر عمر نمیتواند کرد که او این کلام را بسبب عدالت ابوبکر گفته و آنچه دلالت میکند بر سبب
و نظر بر خلیفه نمودن شمس نمود است که بعد خود خلیفه معین کرد بلکه در میان شمس کس بشوری گذاشت
پس قول فعل عودات میکند بر ابوبکر استخلاف عمر با مقتدا و مخالفت حضرت رسول خدا صلی
علیه و آله کرد اما آنچه گفته خلیفه نکردن حضرت بر امت مرجع دروغ و بهتان است زیرا که شیخیه کلام
قابل اند با بکر جناب حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله حضرت امیر و خلیفه موسی پس جناب حضرت
زیرا که عرض علای شیعه ازین کلام است که با مقتدا و اهل سنت حضرت رسالت بنام صلی الله علیه و آله خلیفه
بر امت خود مستعین ساخته بود پس ابوبکر در استخلاف عمر مخالفت جناب سول خدا صلی الله علیه و آله را
با مقتدا و اهل سنت هم کرده باشد چنانچه در کلام فاضل عبد الرزاق مرجع مذکور است که پیغمبر خدا صلی
علیه و آله با مقتدا و ایشان معنی با مقتدا و اهل سنت خلیفه کرد اما آنچه گفته و اگر ابوبکر هم اتباع سنت
پیغمبر خود کرده بر امت خلیفه کرد مخالفت از کجا لازم آمد پس کمال تعجب است که خود اقراری نماید
که نزد شیعه جناب سول خدا صلی الله علیه و آله جناب امیر المؤمنین علیه السلام را خلیفه کرده و باز خلیفه نمودن

از کتاب التمهید
مخبر من رسول الله
ان لا یتخلفن فان رسول الله لم یتخلفن
ان البکر نفس علی عمر
و در کلامنا سه بالسوق لانه یتخلف
و مخالف الرسول فی الاستخلاف نهی
این معنی است از کلام عمر که در صحیح بخاری
و صحیح مسلم ذکر کرده
چنانچه ابن حجر در سماعی محقره
فصل رابع از ابابول در بیان سوابق
اثبات عدم نفس بر احدی گفته
و ما الخرجه الشیخان من عماله فالجین
طعن ان استخلف فین هو خیر منه فیما
ابکر فان لکن فقد ترککم من هو خیر
منی یعنی رسول الله یعنی ولات میکند
بر عدم وقوع نصب از رسول و بر خلاف
احدی آنچه خارج کرده اند شیخان
معنی مسلم و بخاری از عمر بر سبب
او گفت در وقتیکه پیغمبر زود شد
از خلیفه گما پس تحقیق که خلیفه
که سبب از من بهتر بود یعنی ابوبکر
و اگر نگذارم شما را پس تحقیق که
گذاشت شما را سبب از من بهتر بود
یعنی سول خدا صلی الله علیه و آله
و ولی الله در سبب تفصیل شیخین
بعد نقل این قول گفته عرف النما
من رسول الله لم یتخلف احدی کان
عمر غیر منهم علی ابی بکر انهی
یعنی پس مروم بر سببیکه جناب
سول خدا صلی الله علیه و آله خلیفه
گردانید احدی را و عمر ششم نیست
بعد اوت ابوبکر کسی جهت اینصورت
بر عمر نمیتواند کرد که او این کلام
را بسبب عدالت ابوبکر گفته و آنچه
دلالت میکند بر سبب و نظر بر خلیفه
نمودن شمس نمود است که بعد خود
خلیفه معین کرد بلکه در میان شمس
کس بشوری گذاشت پس قول فعل
عودات میکند بر ابوبکر استخلاف
عمر با مقتدا و مخالفت حضرت رسول
خدا صلی علیه و آله کرد اما آنچه
گفته خلیفه نکردن حضرت بر امت
مرجع دروغ و بهتان است زیرا که
شیخیه کلام قابل اند با بکر جناب
حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله
حضرت امیر و خلیفه موسی پس جناب
حضرت زیرا که عرض علای شیعه
ازین کلام است که با مقتدا و اهل
سنت حضرت رسالت بنام صلی الله
علیه و آله خلیفه بر امت خود
مستعین ساخته بود پس ابوبکر در
استخلاف عمر مخالفت جناب سول
خدا صلی الله علیه و آله را با مقتدا
و اهل سنت هم کرده باشد چنانچه
در کلام فاضل عبد الرزاق مرجع
مذکور است که پیغمبر خدا صلی
علیه و آله با مقتدا و ایشان معنی
با مقتدا و اهل سنت خلیفه کرد
اما آنچه گفته و اگر ابوبکر هم
اتباع سنت پیغمبر خود کرده
بر امت خلیفه کرد مخالفت از کجا
لازم آمد پس کمال تعجب است که
خود اقراری نماید که نزد شیعه
جناب سول خدا صلی الله علیه و آله
جناب امیر المؤمنین علیه السلام
را خلیفه کرده و باز خلیفه نمودن

۱۰۶

ابو بکر که کس مخالف رسول خدا صلی الله علیه و آله و معاندت با جناب است سواقت محامد +
 اما آنچه گفته اگر بزرگ است تمام می کنند پس تحقیق اینست نیز قائل است خلاف آن در صلوة و در حج
 پس امر از دو سورت خالی نیست از آنکه اختلاف در صلوة و در حج بین اختلاف سبوح است با سبوح است
 پس مخالف و ساقض نیز است که در باب شتم و عقیده چهارم گفته پس صلح و در حق کلمین همین است که همین
 رئیس با عقل ایشان و گذارند زیرا که در صورت لازم می آید که آنحضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله خلاف آنچه
 در حق کلمین صلح بود عمل کرده باشد و نیز از معنی مخالف و ساقض قول جمهور است است زیرا که قول بود
 اینست آنست که پیغمبر خدا هم چنان تعیین خلیفه کرده چنانچه این خبر در صلوة و در حج گفته تا آنکه
 اهل السنة و الجماعة و الخوارج له یض علی الحد و نووی در شرح صحیح مسلم در ذیل
 جنس سئلت عائشة من کان رسول الله مستخلفا لى استخلفت لت ابوبکر الخ گفته فیه دلالة
 لاهل السنة ان خلافة ابی بکر بنه لست بنص من التبیح علی خلافة صحابه ل اجتمع الصحابة
 علی عقد الخلافة له و تقدیمه لفضله ولو کان هذا انصر علی غیره لم تقع المنازعة علی لفظ
 و غیر هم اول و لکن حافظ النص آمده ولی جعوا الیه لکن تنازعوا اول و لکن هذا انصر ثم
 اتفقوا علی ابی بکر انبی و با اینکه اختلاف در صلوة و در حج بین اختلاف سبوح است و سبوح است
 آن پس ذکر آن لغو و شوم محض باشد و مخالفت ابوبکر در اختلاف عمر با رسول خدا صلی الله علیه و آله بر جای خود
 ثابت چه در صورت استخلاف ابوبکر بعمل آورده حضرت رسول خدا نفرموده اما آنچه گفته صحابه را
 که در شش ماه پیغمبر در قیام ابی انبار هفتم آنجناب اطهر بودند بین قدر کافی بود پس جویش آنکه حضرت
 رسول خدا صلی الله علیه و آله را دیگر اصحاب بهم بر صلوة و حج مامور فرموده اگر همین قدر کافی نبود
 لازم آید که او شان هم خلفا باشند اما آنچه گفته دوم آنکه خلیفه نکردن جناب پیغمبر از آن بود
 که بوسی ربانی و الهام شجاعیتین میدانست که بعد آنجناب ابوبکر خلیفه خواهد شد و صحابه را اختیار برود جماع
 خواهند کرد پس این امر البته جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله میدانست که ابوبکر بعد آنجناب
 بنصبت علم خلیفه خواهد شد و صحابه را بر او جماع خواهند کرد و جماع صحابه را اختیار برود هرگز نماند
 بلکه افضل و اخیر صحابه که جناب علی بن ابیطالب علیه السلام بود تا شش ماه بیعت ابی بکر نمودند همچنین
 سایر بنی هاشم که در او شان صحابه را اختیار بودند تا بیعت آنجناب بیعتش نفرمودند و ابوذر و عمار و
 سلمان رن و مقداد و غیر ایشان از بیعت او تخلف نمودند و سعد بن عباده که نزد ایشان از صحابه چهارم است
 بیعتش نکرد و بیعت عمر هم ننموده بلکه عمر در بین جهت فخر از بی در نهایت المعقول قائل شده بلکه جماع

توضیح مسائل متنازع الیه

طرح

و علی روایت ابی بکر حاصل شدہ کہ بعد موت سعد بن مبادہ و همچنین انصار و خلافت ابی بکر تراض نمود اما
 آنچه گفته چنانچه حدیثی پس هر گاه بمضمون این حدیث موضوع و امثال آن جمهور است اعتقاد شد
 باشند استدلال بان در مقابلہ شیعیان دلیل نہایت ناوافی و موجب کمال سفاهت و پستیانی است بل خود
 تاضل اصابت و عقیدہ و بی باک مارت گفته کہ خلفای شمش ترو پستند بمعصوم اند و در منصوص علیہ تہی لم یقط
 و در اینجا بمقتضا آنکہ در و علو را حافظ نباشد از نظام خود قفلت در زبیرہ و موسی نصوس صریح بر خلاف
 ابی بکر نموده و مسجد از حدیث یا بی اللہ و المؤمنون الا باکر لازم می آید کہ معاذ اللہ جناب میرزا کرار حجت
 ابی بکر با فرود از زمین خارج باشد و همچنین سائر نبی تا ششم و دیگر صحابہ تکلفین از بیعت او و ہم انصار
 کہ اول مرتبہ خوانند کہ غیر ابو بکر از خلفیہ سازند و ہم سعد بن مبادہ کہ گلابی بیعت ابی بکر کردہ از مؤمنین
 خارج باشند و حدیث ابی علی الا تقدیم ابی بکر را کما بر محمدین است از وضو ستاد و اہیات گفته اند
 چنانچہ کہ **کسر العمال** نہ کہ است عن علی قال قال لی رسول اللہ صالت اللہ ان یقد مک ثلاث
 فابی لاقند ہم ابی بکر ابو طالب العشاری فی فضائل الصدیق خطبہ بان الجوی فی الوہب
 کسر قال فی المیزان اند باطل و اصل عبارت بن الجوزی و اصل متن است **انا القم از قال** انا
 ابو بکر الخظیب قال الجوی الجوی ہزی قال انا خطبہ بن عمر لما قظ قال نا محمد بن خالد قال نا عمر بن محمد بن
 النساخی قال نا علی بن الحسن الخلیج قال نا یحیی بن زہرئیس قال نا مالک بن مغول عن عون بن
 ابی حمیفہ عن ابی حمیفہ عن علی قال قال لی رسول اللہ صالت اللہ ان یقد مک ثلاث فابی
 علی الا تقدیم ابی بکر قال المصنف هذا لا یصح عن رسول اللہ ص و علی و یحیی و یحیی و یحیی و یحیی و یحیی
 تہی و در میزان این است علی بن الحسن الخلیج عن یحیی بن زہرئیس عن ابی بکر باطل اعل هو آفہ عن
 بن مغول عن عون بن ابی حمیفہ عن ابی بکر عن ابی بکر عن ابی بکر عن ابی بکر عن ابی بکر عن ابی بکر
 علی الا باکر انتی و اگر حدیث را از صحاح ستقام خود بر آورده و ہر صدق او و سفاهت اصحاب
 صحاح ظاہر شود کہ چنین کاذب کہ اکابر است تصحیح کند بآن می نمایند در صحاح و داخل کردند
 تا ظاہر این تہمتی است کہ از ابو بکر صاحب صحاح سرزودہ و اگر در از صحاح کتب صحاح نیست بلکہ روای
 صحیح بر او است پس باز ہم مرودہ است بانیکہ اگر این حدیث در روایات صحیح است و در حدیث
 اکابر است ان چرا ابو بکر از غیر منصوص می دانستند با لحد و لای قطعہ بر این تہمت کہ دلالہ دارد بر غیر منصوص
 بودن ابو بکر بل خطہ آن کذب این حدیث و امثال آن واضح می شود بلکہ با عتراف خود مخاطب طلبان
 این واضح میشود و حدیث احمد علی ذلک اما آنچه گفته بعضی خود اسلم در حق وین و است خلافت

و در حدیث ابی بکر

تضائل ابی بکر

بجمل ابی بکر الصدیق

۱۰۹

در حرف ابن

عمر را بدست پس او را ضرورت داده که آنچه صلاح است بدان یافته بود و عمل آوردن پس مخالف منافع است
 است با آنچه اتفاقاً از عقیده چهارم از باب پنجم این کتاب او نقل نموده شد و هرگاه بوجوب عبارت منقول از عقیده
 مذکور در حق کلمتین آن باشد که تعیین بر سر با عقل ایشان و اگر از تعیین ابو بکر عمر را اصلاح در حق کلمتین
 نباشد و بهر مطلوب اما آنچه گفته و آنقدر شوکت دین و احترام سورت و کثرت کثرت کافران که از دست
 عمر واقع شد هیچ تاریخ مرقوم نیست که از غلیظ هیچ نبی شده باشد پس جوابش آنکه در حدیث صحیح بخاری
 واقع شده از آنکه بعد از این که این حدیث را در حدیث کفای و غیره نیز آورده اند و این واقع شده باشد و دلیل
 افضلیت و مستحبات دینی تواند شد و در اینجا اثبات بان و صلاحیت و خلافت جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله
 را ضرورت نه اثبات اینکه در ولایت او شوکت دین حاصل گردید اما آنچه گفته نمودن اختلاف چیز دیگر است
 راجع فرمودن از آنکه چیزی دیگر پس جوابش آنکه چون خود عقیده چهارم باب است گفته که اصلاح در حق
 کلمتین همین است که تعیین بر سر با عقل ایشان و اگر از این گفته نماند به حال او یعنی رساندن و نیز در باب
 امامت گفته اگر باطل نظر کنیم معلوم توانیم کرد که نصب امام از جانب خداست و هر چه از جانب
 عالمیان مختلف خود هر نفس ایشان متفاوت پس تعیین شخصی بلکه اشخاصی چند برای تمام عالم
 در جمیع ازمند جهانی دنیا بوجوب بر این محقق نشدند و کثرت صحیح و مرجع و نیز تعطیل امر است و غلبه تعیین و محمول
 و تعیین آن اشخاص بکه در عرض دولت انداختن ایشان و همیشه مخالفت و ممتنعی بودن آن اشخاص است
 آتشی و ظاهر است که اطاعت ابو بکر هم جهت بودن او از اولی الامر مثل اطاعت خدا لازم و واجب است
 و در حق الله بوجوب اطاعت خلیفه تصریح کرده پس جمیع مناسبات که بر تعیین خلیفه از جانبش لازم کرده می باشد
 که همان در بر تعیین ابی بکر عمر را هم لازم کند اما آنچه گفته و الا لازم آید که حضرت امیر دست خلاف امام
 حسن خلاف پیغمبر کرده باشد پس جوابش آنکه این معنی وقتی لازم می آید که شیعیان تمهید استند
 که پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله خلیفه مقرر نموده و حال آنکه در استی که مخاطب خود در جواب همین طعن گفته شیعه
 کلمه فاعلم ان الله جاب پیغمبر امام حضرت امیر را خلیفه نموده و نیز نیز ایشان ثابت و محقق است که چنانچه حضرت
 رسول خدا حضرت امیر را خلیفه خود نمود و چنان بخت امیر المؤمنین علیه السلام فرموده بود که بعد خود امام است
 خلیفه نایب قاطع هشتم آنکه ابو بکر میگفت ان لی شکیطانا
 یعنی منی فانی استمقت فاعینو فکان زعنت ففوقی و هرگاه او را شیطان پیش آید و از راه بر
 قابل امامت نیست چو اب ازین طعن اول آنکه این روایت در کتب اهل سنت صحیح نشده و آیا آن
 در امامت درست شود بلکه خلاف این روایت از ایشان صحیح و ثابت است که ابو بکر در وقت وفات خود

خود عین الخطاب زمانه ساخته و میت نموده این کلمات گفت و الله ما كنت تحبها و ما شئت فوق حمت
 طاف علی التبیل ما لفت لم الجمل وانی اوصیک بتقی الله الخیر الکلام آری بعد از علت پیغمبر و نقیض
 خلفت خود اول خطبه که ابوبکر صدیق خواند همین بود که گفت ای یاران رسول من خلیفه پیغمبر ام لیکن دو چیز که
 خاصه پیغمبر بود از من نخواهد بود اول وحی دوم عصمت از شیطان و این خطبه او در سنده امام محمد و دیگر کتب
 است موجود است و در آخر خطبه شش انهم است که من بمصوبه نیستم پس طاعت من بر شما در جان اسوزن
 است که موافق سنت پیغمبر و غیرت خدا باشد اگر بالفرض بخلاف این شما انفرام قبول دارید و مرا آگاه
 اندخید و این عقیده است که نام بل اسلام بر آن اجماع دارند کلامی است سرسهر انصاف و چون مردم
 خود بودند بریاست پیغمبر و در هر شکل بومی الهی مجموع می آید و در سبب عصمت پیغمبر امر دینی او را
 بی مایل طاعت میکردند اول خلفا و لازم بود که ایشان را آگاه ساختند و آنکه این برد چیزی از خدا حق پیغمبر است
 که یوحنا و لا یوحنا فی غیره دوم آنکه در کتاب کلینی از حضرت جعفر صادق علیه السلام روایات صحیح
 موجود است که هر مؤمن از شیطان است که قصد نماید او را در در حین صحیح پیغمبر نیز در دست مناسک
 من خدا لاق و کل بدق من بدق الجن می که صحابه عرض کردند که یا رسول الله برای شما هم قرین شیطان
 است فرمود آری است لیکن محتقالی مرا بر روی خطبه داده است که از شر او سلامت می مانم پس چون انبیا را
 پیش از آن شیطان بقصد نمود و همراه بودش نقصان در نبوت کند ابوبکر را بر انقصان در امامت خواهد
 کرد زیرا که امام راستی بودن فرود است و شقی این خطر شیطان برسد و با خبردار میشود و بر طبق آن کار
 نیکند قوله تعالی ان الذین اتقوا اذا ماسهم کائنات من الشیطان تلذکرم ما فاذا هم بمصدون آری نقصان
 در امامت او را بهم برسد که شک شیطان و تابع فرمان او گشته نام اختیار خود را بدست او دهد و بر طبق فرمود
 او کار کند و در تمیل توبه و استغفار کار کشد عمل نماید و قوله تعالی طاعتهم یلذونهم فی الغی ثم لا یفصرون
 و این مرتبه فسق و فحور است که در لیاقت امامت بالا جامع عمل می آید از سوره آنکه اگر شایسته است از ابوبکر
 صادر شود و او بعد در انصاف امامت بقصد می عجب حضرت امیر علیه السلام بالا جامع امام بر حق
 بود نیز یاران خود این قسم کلام فرموده و در نهج البلاغه که تروا امیر اصح الکتاب تنوار است بر روی شده و
 قوله لا تکفنی عن مقاله بحق او مشق تو ایضا فانت لست بفوق ان اخلی ولا من ذلک من فعلی الی
 ما سبق نقله و چه میتوان گفت کسیکه سبب را کم از قرآن مجید خوانده باشد در حق حضرت آدم و موسی
 شیطان را در او وقوع مراد شیطان از دست او تا آنکه موجب بر آمدن از بهشت شده ملائکه او بانص
 خلیفه بود قوله تعالی انی جاعل فی الارض خلیفه و چه میتوان گفت هر که سوره صادر خوانده باشد در حق

کتاب

اما له بیعت واعتراف بانکه ان شیطان هست

جلد اول

حضرت داود علیه السلام که او بنس الهی خلیفه بود قوله تعالی یا داود انا جعلناک خلیفة فی الارض مالا نکره و زعمده نزل او بر شیطان
 بچهره تیر و او را تشویش داد و آخر محتاج بنسیه الهی و عتاب آنجناب گردانید و نوبت تو بر دست فقار رسیده و چه تیر اند
 گفت شیعی در او خوان که صحیفه کما یحضرت سجدا زواید باشد و ما می آنجناب آنگوش پوش شنیده که در حق خود
 میفرمایند که قد ملک الشیطان عنانی فی سون الظرف ضعف الموقین و انی اشکی سون مجاور تهلی و طاعه نقت
 له عا لدرین عبارت و عبارت بود که سوا نزه باید کرد و نقطه تیر می و ان زفت را در یک پله باید گذشت و نقطه ملک عنانی
 و طاعه نفسی را در یک پله و تفسیر طبع را که در کلام امام واقع است ملحوظ باید داشت که دلالت بر وقوع نسبت انجمن بجز
 میکند و تفسیر طبع بود که راز بنجای طری را آورده که ان زفت هرگز وقوع طری را نمیخواهد و نیز باید فهمید که اعتراض
 شیطان می دست یافتن بر مقصود نقصان چرا باشد بلکه تسلیتی است و از شور و یوسف اول آیه بسیار
 و ما این نفسان النفس الامارة بالسوء الامار حشری است و تیر باید کرد و بود که این کلمه از نصب امامت
 نیاید از دست **اقول قاضی القضاة** در کتاب غنی قالوا کیف یصلح الامامة بخیر
 عن نفسان که شیطانا معتزیه و من عجز الناس نفسه من يقول اقبلو فی جلد دخوله فی الامامة
 مع انه لا یحل للامام ان یقول اقبلو فی البیعة و بعد ان گفته الجواب ما ذکره شیخنا ابو علی من ان
 ذلك لو کان نقصانیه لکان قوله تعالی و جوف سوس لما الشیطان و قوله نازا لما الشیطان
 و قوله و ما سلطنا نبتک من سوس کلا بلی الا اذا غمغمت الحی الشیطان فی منیة بوجیه فی القیض و فی الامامة
 و اذا لم یجب لک فکذا لک ما وصفه ابو بکر نفسه انما المراد ان عند الغضبه یشتق من العصبة
 و عجزه هذا الخ و **سید رضی** علم الهدی در کتاب غنی فی گفته اما قولک فی ذلک فباطل لان قول
 ابو بکر لیتکم و است بجز حکم نان استفتنا بقیق و ان مو حجت ففوق شیخ فان لی شیطانا
 معتزیه عند غضبه فاذا استفتی غضبا فاجتنبوا لئلا او شرفی اشعار که و الا افتاد که بدیات
 علی انه لا یصلح للامامة بوجهی احد همان هذا صفة من لیس بمعصوم و لا من الاخطا علی
 و من محتاج الی حقوق رعیه که اذا واقع العصبة و قد بینا ان الامام لا بد ان یتکون معصوما و قد
 مسدود او الوجه الاخر ان هذا صفة من لا یملك نفسه لا یضبط غضبه من هو نه نایة الطیش
 و الحجة و الحرق و المحلة و الا خلاف ان الامام یجب ان یتکون منزها من هذا الا ان معارف اصل طیبا
 انشی اما آنچه گفته بن وایت در کتب معتزیه است صحیح شده پس **جواب** این سخن آنکه حسن است
 و این تمییز دیگر تعیین علمای الهست و معتزین ایشان اظهار صحت این کلام ای بکر کرده اند بلکه آنرا از عظم شیخ
 ای بکر بیان نموده اند فاضل غالب چرا ببول و خوف اعتراضات شیعه و توسل شان بان بسوی بطلان

م

۱۱۲

س

رحمت الله الى طيفتهم كيف تزلتان في من الذين اتقى عليهم القرآن ودرهم ^{بهر} بجزءهم از رسول البعث الى الوعد
 واما ان فخره انما بهم كما يخبر من شيطان وخلق في شأنهم القول القليل وخرش الشيخ من اقتضاه الاجاب وضح
 الالبصار وازالة التوام وحرارة النار وحمية المذموم ودرهون الحما ودرهون الحما ودرهون الحما ودرهون الحما ودرهون الحما
 طبعات شيعية في حق امير من الصحابة بعض انما الخيطة ان السيرة تتخارزت امينهم وانفخت واداهم واندت انما
 يستعمل كل حال وبعثهم الى الزنج وبعث الله رسوله خيال وملت بهم كمال وكنهم يصنعون سيرة
 نورا الكلام بعيت نفس توجب طلب بل يصنعون على الحسن والعين وادب ورفيقا لا ينفك عن العيب الشيخ بل
 يذو الامتنان التعصب الفناء واند الهادي الى السداد اما ^{الشيخة} كقصة واز غير خطبة اشهر بهم است كمن
 شيتهم پس طاعت من بر شما وثمان اسو فرغ است كه موافق سنت پيغمبر صلى الله عليه آله وشرعت خدا
 باشد پس حجت باشن انكه بنا برين طهرم ابو بكر لائق خلافت نباشد زيرا كه در صحبت سر ايليا ناست گذشت كه صحبت
 انام ز شرايط است ويزان قول او دليل واضح است براكه او از اولي الامر خارج بود قال الله تعالى
 اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولي الامر منكم وبعوجب بن قول اطاعت اولي الامر برسيل الملائكة
 اطاعت رسول الله واولي الامر است وپس كاه كه ابو بكر گفت الميعودني اطاعت الله پس او از اولي الامر نباشد
 اما آنچه گفته و اين عقیده است كه تمام اهل اسلام بران اجماع دارند پس كذب محض و معصية است زيرا كه
 زنده شود به شدت شك اهل ذر فقه اهل اسلام هستند و عقیده ایشان مخالفتين عقیده است اما آنچه
 گفته و درم آنكه در كتاب كليني از حضرت صادق عليه السلام روايات صحیح موجوده اند كه هرگز من با شيطان است
 كه قصد اغوي او دارد الخ پس جوابش انكه قصد اغواي فرستد و غيرت قبول نوای ملوك اقران ابن در قول
 ابو بكر بن شيعه انما يتبرخي الخ واره است امری وگيرد ثانی موجب است ز اول نبلت مجيب است
 كه بلست وحق هم روايت كند كه حضرت رسول صلي الله عليه آله ورسوله فرموده ما الصيقل الشيطان ساكنا
 بما قاطع الاك فجايزه ان في القدر شياطين الجن والانس قد فرادس من فرس سرگاه از طيفه ثانی كه مفسول بود
 شياطين فخر کرده باشند اقرار شيطان بر ابو بكر چگونه موجب منفعت او نخواهد شد اما آنچه گفته
 در شرايط انجيله لما يدركه سا و او بعد از انجيله است بقتله چه مجيب كه حضرت امير عليه السلام
 كه بالا جماع انام بر حق بود بيزان خود همين قسم هم فرموده و در صحيح البلاء اخذ كه ترد اما ما را صحيح كتيب
 در سواتر است مروى شده و در قول او كلفوا من منافع بحق او مشهوره جدول ثانی است بنوق ان اخطى و
 وكن من اخطى الى آخره پس انجيله صحيح اصح اكلت تتواتر بود نوح البلاء عمده مجيبه بر شيعه ممنوعه و غير مسلم
 حكمة في رة و انما يوضح مقام است كه جناب امير عليه السلام بصفتين خطبه ميخواند شخصی بسلام طويل جواب

۱۱۵

فخر

م

فانكره دن ابو بكر سيعت

خلداد

م

۱۱۶

آنحضرت داد و در آن کثیر روح و ثنای آنحضرت نمود لهذا جناب میر علی علیه السلام در جواب ایشان بفرموده و چنانچه
در بیج البلاغه مذکورست ناچاره بر جل من احبابه بجلام طویل یکتبر فیه لثناء علیه و یذکر صفة
 و طاعته له فقال له علیکم ان من حق من عظم جلوه الله فی نفسه و جل موضع من قلبه ان یصفد
 عند العظم ذک کل ما سوا و ان حق من کان ذک ان عظمته یغفره علیه لطف حسنا الی فان له
 له تعظم نعمه الله علی حد الا اذ ادحق علیه و ان من استخف اولاد الوالی عند صالح الناس ان
 بهم حب الفخر و یوضع امرهم علی الکبری قد کرمه شان میگویند حال فی تکلم انی اجله و استماع لثناء
 و استعجاب الله کن ذک و لو کنت احب الی قال ذلک لثرتک ما عطا الله سبحانه من تناول ما هو
 احق بیز العظم و الکبر با بر استخف الناس لثناء بعدا لبلاده فلو تشق علی جمیل ثناء لا یخرجی نفسه
 الی الله و الیکبر من البقیة فی حقوق المرفوع من اذ انما و فرائض لاید من امضایها فلو تکلمت با حکم
 به الجبار و لا تخفونی لیس با یخفظ به عند اهل البادية و لا تخاطبونی بالمصافحه و لا تطعنونی و استغفرا
 الحق قبل ی و لا الثامن اعظم لنفسه فانه من استغفل الحق ان یقال له او اعدل ان یرض علی ان العمل
 بهما علیه یقتل فلو تکفروا من عا الذبح و مشورتی بعدل فانی است فی نفسه یفوق ان اخطی و لا من
 ذاک من فعلی الا ان یخفف الله من نفسه ما هو املک بر منی فانا انا و انتم عبید تمکوون لوی کبیر
 یلک منا ما لا یخلف من اقسا و افریضا ما کما فی الی ما سلطنا علیه فاید لنا بعد التسلو له بالحد و عانا
 البصیرة بعد العسی بر کاه شخص روح و ثنای بسیار گفت آنحضرت هم این روح او را کرده و دشت و ما نوریت که از
 محاسن ان خلق آنحضرت چه بود که هر گاه کسی ثنای آنحضرت بر او بر وی آنجناب بیکر و سفیر و اللهم انک اعلم
 فی من نفسه و انا اعلم بنفسه منهم اللهم جعلنی خیرا تا یظنون علی غفره لایعلمون و غرض از خواندن
 ایند ما انقطاع بسوی خالق و تعلیم خلق بود و این طریق را مع وجود تعلیم است زیرا که خلق غیر مصوم است چون
 خواهد بود که امام و امیر که مصوم است چنین انقطاع و تواضع بدگاه او ثنای شانه میکند ایشان که غیر مصوم است
 و ترکیب صافی کشیده می شوند بر تاج اعمال خود منور و شویا بندگشت و اظهار عجز و تواضع خواهد کرد و در مقام
 هم آنحضرت موافق طریق پسندیده خود خواست که بگوید آن شخص که روح آنحضرت بسیار گفته بود که من
 نصیحتهای یافته و ملاحظه نامه شتم بر تواضع و انقطاع فرمای پس فرمود ان من حق من عظم الخ و غرض
 از آن بیان کریمت ایشان می خود است اما قوله فلو تشق علی جمیل ثناء الخ فقد قال بعض
 الشاخرین فی شرحه یقول فلو تمدحنا لا نطعم علی الخی الله عباده له و الیکبر عا فطیبا لکنکم
 فانی استخف من نفسه من ابقاه علی شیا لاید من امر اجتهاد و استصلا و شایسته الی ما غیر من الاحکام

من الاحکام و الله اعلم اما قول آنحضرت و لا تکنوا ابی استغلا فی حق من قبل من لی الخ پس بچگونه محصل
 کلام نیست زیرا که محصل مضمون آن نیست که امر حق باعث گرانی خاطر من نباشد و پس شما این گمان ناسد
 بطرف من نگنید و گمان استغلام نفس هم بمن نیز بزرگتر است که گمان خاطر شود از تنگی باو گفته شود یا بدلیک
 بر او عرض کنند امر بر او دشوار میشود و دل کرون سخن و عدل بر او گران تر میباشد پس از قول حق و شور و
 بعدل باز استیذان تهنی محصل مضمون و لفظ حق اولت برابر و نهی بر او زبردت که معنی حق مطابقت واقع و نفس او هم
 است که بمن فی حلد ان الصدق مطابقته الجزع مع الواقع و الحق مطابقته الواقع مع الجزع بلکه اگر عاملی از عاقلین
 بر شخصی ظلم کرده باشد و هنوز نیز آن آنحضرت نرسیده و دیگران را باید که گمان گرانی خاطر آنحضرت نمایند و برای آن
 بر وجه صواب و حق باز گویند و از شور و کنگاش در باره جزا و پاداش آنچه بخیرالایمان رسد و بیخند
 و از استشاره لازم نمی آید که مستی بطرف شور و شیران محتاج باشد آن عمل کند بلکه غرض از استشاره در هر چه متباد
 استعلام حال شیران و غیر آن میباشد فرمودین رازی در تفسیر کعبه که هر چه محتاج است از تعالی از کارگاه در آن
 حضرت آدم مشوره فرمود و حال آنکه صفاتی شاه مشوره و مقدس از احتیاج نیست و حاجت با استشاره ندارد و
 و هذه عبادت خیر فان فیها الفائدة فان قال الله لا تدنک انی جاهل فی الارض خلیفه مع اندیشه
 عن الحاجة الى المشورة بالجواب من وجه اول اول انه تعالی علم انهم اذا اطلعوا علی ذلك التمر
 اصرح و اعلی فذلك التسوال و كانت المصلحة تقتضی حاجتهم بذلك الجواب ففرغهم هذا الواقت
 لکی یومروا و فی ذلك التسوال و یمعنوا ذلك الجواب تنقی ما امره فانقله جسمه من ذمها بر سون
 صلی الله علیه و آله کفر باید و صواب هم فی الامر و اذا عزمت فموقل علی الله و حال آنکه حضرت رسول خدا
 صلی الله علیه و آله حاجت بمشور و امری داشت چنانچه در کشف مذکور است عن الحسن قد علم الله انه
 ما بالیوم من حاجه لکنه ان اراد ان یستمر به من عیبه و اما قول آنحضرت تانی است فی فیضی
 ان لخطی الا من فک من فعلی الا ان یکنی الله من نفسه ما هو ملک به معنی پس سخن آن نیست که آن
 بجا خاطر است و نفس خود نیست بل ای که نظر کنیم در زمان از خطا و فعل خود و درم گمرا که خدا تعالی کفایت کند
 از نفس آنچه چیزی را که او بان مالک تر است از این کلام بجز رساند عصمت خود و بوسی خدا تعالی امر
 دیگر استغناء نمیشود و این کلام آنحضرت مثل کلام حضرت یوسف است که خدا تعالی در آن حکایت فرمود است
 و ما اترقی فی نفسی ان النفس لا یخاف بالتقوی الا ما دام شیء و چنانکه این کلام حضرت یوسف شایعات با عصمت
 ندارد همچنان کلام آنحضرت همانا با عصمت آنحضرت ندارد زیرا که عصمت از معاصی بدون لطف حق است
 حاصل نمیشود و این فقره بظاہر تعلیل عدم تماس اعظام نفس است و فصل نافع تعلق نمیشود اندیشه بر اصل

تفسیر قوله و ان قال رب انکم
 انی جاهل فی الارض خلیفه سوره
 البقره الجزء اول ۱۱

۱۱۶

ص
 سوره آل عمران سی و پنجم

فی انهم یخافون ان لا یطعنوا فی حق
 فی الشرح بیت و من یحب العالی طاعت
 من الله و ان الله یحب العالی طاعت
 یقصد ان الله یحب العالی طاعت
 یعصم به جنت کبریه باطله فی ان
 لیکون قدوم العیبه فی ذمها و یومر بان

الحکم چنان می شود که آن استکبار از شمارای نفس خود نمیخواهم زیرا که من مجابا بشریت چنان میستم که خطا کنم و نه
از من از خطا و بغض خود دارم مگر اینکه کفایت کند خدا تعالی از نفس من آن چیزی را که او را کفر است از من بآن و فرض
بهائست که بی عانت خدا محفوظ از خطا و ذل میستم پس بر خیالت مرا استقامت نفس خود نباید و نه بینی امتراف
بمنگانیست بلکه تصریح است که مراد استیحا خطه میکند از خطا سوا ما محمد باقر مجلسی رح و کتاب مرآة العقول و غیره
قولم است بقول از اخطی هذا من الانقطاع الى القواعد الباعث لهم على الانبساط معه
بقول الحق وعدة نفسه من المقصرين في مقام العبودية والاقرار بان عصمته من غير تقال
عليه ليس اعترافا بعدا لعمته كما توهم بل ليست العمته الا ذلك فانها هي ان يعصم الله العبد عن
الارتكاب بالمعاصي وقد اشار اليه بقوله الا ان كيف الله وهذا مثل قول يوسف ما ابرئ نفسي
ان النفس امانة بالحق الامارم تبه اتني وعجب آنت که مخالف با آت فقره الا ان كفى الله من
نفسی ما هو الكلت مني را که دلیل مرجح بر عصمت انجناب واقع شبهه است و دلیل مرجح بر عدم عصمت انجناب
کمان کرده و از کلام اول مرجح در مقصود خود دانسته است حيث قال محرفا کلامه مصحفا خصوصا و آخر کلام این
عبارت واقع است الا ان لمعنى الله في نفسه ما هو ملك بر منی که دلیل مرجح بر عدم عصمت است زیرا که معصوم
تصغالی مالک نفس خودش میگردد چنانچه در حدیث وارد است که کان الحکم لا ربه انتهی بلفظه در این کلام شریف
و کالت طرد بر عدم تحصیل او معنای حدیث شریف را زیر که از کلام جناب امیر المؤمنین علیه السلام برگزیده
من الالات مستغنا و میشود که انجناب مالک نفس خود نبود بلکه انجناب خدا تعالی را مالک تر فرموده و این مرجح
دال است که انجناب هم مالک بود لیکن کم از خدا تعالی و از مالک کردن خدا تعالی معصوم را بر نفس خود لازم نمی آید
که او تعالی شانه مالک نفسش نباشد بلکه مالک کردن خدا تعالی همین دلیل مرجح است بر مالک بودن او و مستغنی
حدیث کان الحکم لا ربه همین است که انجناب را بر مردم مالک تر بود نه آنکه از خدا تعالی مساوی است من کلام جناب
صبر علیه جناب رسولی صلی الله علیه و آله الحکم لا ربه بود و نفسی آن از کلام جناب امیر علیه السلام برگزیده میشود
بلکه عصمت آنحضرت از این کلام ثابت است و هر گاه معنی کلام جناب امیر بود استی پس بدانکه نیاس کلام
جناب امیر بر کلام امیر بگویند وجه غیر صحیح است اول آنکه کلام انجناب اصلا بر عدم عصمت آنحضرت است
ندارد و کلام امیر بگویند بعراحت تمام دال بر عدم عصمتش است و دوم آنکه بفرض محال اگر کلام
جناب امیر علیه السلام دال بر عدم عصمت آنحضرت خواهد نمود پس بر متابعت آنحضرت شیطان را
سازانند و غضب بجا نمودن آنحضرت اصلا دال نخواهد داشت بلکه دال بر خفاقی او خواهد
داشت و آن نیز شیطان نیست که مذموم باشد بلکه باعث اجر میشود هر بقدری بر جلال نظر بر امام چنانکه دیگر

شرح کتاب الزوائد کافی

دلیل اول از کلام علیه السلام است جناب امیر علیه السلام

و دیگر حضرتان بران با جزو شیونند با و کلام امام بران با جزو شیونند کلام ابی کرده است صحیح و در ویرانگی او برونست
 اقتدار شیطان نبضت طیش بتلا میگردد و بنا بر نفس بی پروخت و از حق بسوی باطل زنج می در زید
 پس در پرده کلام فرق مابین انصار و اهل ذمه ظاهر است سوّم آنکه اگر بالفرض کلام جناب امیر علیه السلام بظاهر
 و اهل بیعت آنجناب می بود و کلام ابی بکر صلاحیت تاویل میداشت چو که جناب امیر علیه السلام معصوم است
 تاویل کلام آنجناب لازم میشد و ابوبکر چو که بالا جامع معصوم نیست تاویل او در کلام او ساقی نداشت و عمل
 کلامش بظاهر وجهی میگردد و باطل علی قاری در کتاب خود جواب سوال صاحب علی نوشته دوران روایت
 کلام ابن عربی فرموده و فصیح و قلیح او و آورده آورده و نقل الامام عطاء الدین بن کثیر من العبد
 تقی الدین الشیخی که سئل عن ابن عربی فقال سوء کذاب یقول بقدم العالم لا یحرم فرجاً کلاً
 الجفری و بالجملة فالله اعلمه و اعتقاد صحیح من ثقیق برین شیوخی الذین هم حجة بینه و بن
 الله تعالی ان هذا الرجل ان صح عنه هذا الکلام الذی فی کتبه ما یخالف الشرع المطهر و قال فی
 عقوله و مات هو معتقد ظاهره و فی نفس من الیه و لا انصاف فی فاهم لا یتعلقون ان یقولوا
 ذلک فما نایا اول کلام المعصوم و لو فتح بابت تاویل کل کلام ظاهر لیکون فی الذمه کافر انتهى
 جناب امیر علیه السلام پس تروشیع خود یعنی و ثابت است و از امام اهل سنت هم ثابت است که جناب
 امیر علیه السلام گاهی در کتب خطا فرموده و شکی نرود چنانچه در مشکوٰۃ مکتوب است عن علی بن محمد بن عقیق
 الی الامین فاضیا فقلت یا رسول الله ان سلطه وانا حدیث السنن لا هملک بالقتضاء فقال ان الله
 سیهک تلبک و یثبت لسانک و انقاض الیک سرچلان فلا تقض للاقول حتی یتبع کلام
 الاخر فلا تحزی قال فاشککت فی قضاء بعد من اذ الترمذی و ابو داود و ابن ماجه انشوی و هو علی
 قاری و در شرح انجید گفت قال الطهر لم یرد به نفی العلم و مطلقاً و انما المراد بانه لیس جریح علی
 بین الخصماء و کیفیت دفع کلام کل واحد من الخصمین مکرهاً و قال الطیب السینی فی قوله سیهک
 تلبک کافی قوله تعالی فی ذهاب الی مرتبه سیهک فان التین فیها صح الفعل لتفسیر زمان
 وقوعه و لا شک اندر قول الله عنه حین بعثه قاضیا کان عالمًا بالکتاب السنه کما ذکره
 و قوله فاشککت السراعت من استعمال الکفر و اجتهاد الاری من قوله فاشککت و لذلک
 الجواب بقوله سیهک تلبک ای بر صیقل الی طریق استنباط القیاس بالاری الذی محله تلبک
 فلیخرج صدق و یثبت لسانک فلا تقض الا بالحق انتهى و بعد قوله علیکم فاشککت
 قضاء بعلیانه ای جلد دعائه و تعلیمه و لعل هذا و جرکوند در اقتضاهم علی ما ذکره الحوزی

در ادب اهل رساله بعد از بزرگان
 در کتب فایده نایب است و لطفاً و احساناً
 موجود است و هم در کتب فایده نایب است
 چهارم ۱۱

فصلت جناب امیر
 ۱۱۹
 باطن فی القضاء و کتبه
 و اقتضاه

منه

قاله ابن ابوبکر ع

جلداول

باسناد و در فاسنی المناقبین سعید بن جبیر عن ابن عباس قال قال عمر بن الخطاب علی لقضانا و ابی بکر
 اقره نا انتمی پس بگواه جناب سولہ الصلی اللہ علیہ و آلہ و سلم من جناب امیر علیہ السلام بہریت قلب و ثبات
 لسان و عا کردہ باشد و طبی گوید کہ منی آن نیست کہ حکم بخوابی کردی و خود جناب امیر علیہ السلام را شاد نماید کہ
 بود و جناب سالک علی اللہ علیہ و آلہ و سلم کہ در حکمی شک نکردم پس تجویز نظر جناب امیر علیہ السلام بنامش باشد و شیخ
 زکریا بن علی شریانی در حاشیہ بر او ایب لایہ میفرماید حق آنست لسانہ بتشدید لباہ بقال ثبت
 الشئ شیوہ تمام ما مستقر و یستقر بالمتنق و التضعیف یقال اثبتہ و ثبتہ انتمی مصیغ و المعنی
 اللہم اجعل لسانہ مستقرا عما علی النطق بالحق انتمی و بگواه جناب امیر علیہ السلام ہمیشہ دوام لفظ حق
 باشد تطرق طلبا بسوی آن جناب کافی نزار و نیز از جمله دلائل قاطعہ بر عصمت آن جناب حدیث علی بن
 الحنفی و الحنفی مع علی بن یزید و در حدیث او است خزاز می فرماید ذکر آنیکہ جناب امیر علیہ السلام ہمیشہ
 میفرمود گفت و من قدری فی ذی یذہب علی فدا ہتک و اصحاب الحق و الدلیل علیہ قوله اللہم ادفع
 معہ حیثما اذہنتی و ایسلام رازی دلیل بر حق است بولکہ جناب امیر علیہ السلام معصوم عن الخطا بود و در سوال
 فرود عیضا اقبادی می نمود و ولی اللہ در کتاب تہنیت گفته بلاخی فی ذلک من الوجاہة و اخذ
 من کالف اذا صار العبد و جہا جل و کل تکلیف کل خطوئہ منہ یخطوہا حسنہ و کل حرکتہ یحکک
 بہا حسنہ و ذایع اللفظہ الی امرہ حرکات حسنہ و اذا سنت فرسہ کان لہ بکل خطوئہ حسنہ
 و اذا نام کان نفاذ بانہ نینہ و سیرہ کلها حسنات و یتکاتفہ منہا کلا یشکر اضاعہ من غیرہ و
 هو المحبوب لا جملہ خلق ما خلق و اذا تمت العصۃ کان تفاعیلہ کلها حقہ لا اقول انہا انطاف
 الحق بل ہی الحق جہنا بل الحق امر ینعکس من تلك لا فاعیل کا لصفی من الشرف الثارہ ہوا اللہ
 حیث علی اللہ تعالی لعلہ اللہم در الحق معہ حیث لم یقل ادرا حیث الحق انتمی
 کلہم ولی اللہ بمرحت تمام ظاہر شد کہ جناب امیر علیہ السلام معصوم عن الخطا بود و در جمیع اقوال و افعال
 و تنادی و احکام بر حق بود و بکلیت منور و افعال آن جناب بودہ انیکہ اقوال آن جناب را توان گفت کہ مطابق
 حق بود پس جناب بقول پر خود کرد او را بوصف آیت من آیات اللہ ستودہ ہست نیز شنائی کند و بگواہ
 امیر اسناد خطای نماید و در کتاب بیوا قیست و الجواہر تصنیف عبدالوہاب شمرانی در حال حضرت صاحب
 ذکر است فان قلت فاصغر ما یحکم بالہیئہ اذا خرج هل یحکم بالضموم او بالاجتہاد او بانجوا
 کا قالہ الشیخ محی الدین اندھیکم بالذی الیہ ملک الالہام من الشریعہ و ذلک انہ یلہمہ الشرع المحمدری فیحکم
 بہ کانتار الیہ حیث الہک انہ یفوا شری لا یخطی فزہنا انہ متبع لا مبتدع و انہ معصوم

قول الباری علی صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم
موجودہ ہست و اللہ علی کل شئ

ص
در بیان جامع و رسالتی فقیہی استنبط
از سورہ فاتحہ تفسیر سورہ فاتحہ

۱۴۰
فصل
در بیان این بجا
تہنیت وار کردہ و انبات
فصل بودن ہست بہت
اہمیت یقین و انشا آن نودہ

قالہ زہ الباری علی اللہ
بجواہر فہدہ شہ من اللہ ذلول
من کتب نسخ من ذلک کتاب
داوود سنا سورہ مذی و ذہ
العبادۃ فی التہنیت الفاسر
ہستین من باحث ذلک کتاب

في حكمه اذ لا معنى للمعصوم في الحكم الا انه لا يخطئ وحكمه سهل لا يخطئ فانه لا ينطق من المعصوم
ان هو الا وحى يوحى وقل خبر من المهلكا انه لا يخطئ وجمله ملحقا بالانبياء في ذلك الحكم قال الشيخ
فلم انه يعبر على المهلكا القياس مع وجود المعصوم من اقل مضارقه اباها على لسان ملك الالهام من حذر
بعض المحققين من ملج جميع اهل الله القياس لكونه رسول الله ص مشهور بهم فاذا شكوا في صحة حديث
او حكمه رجوعا اليه في ذلك فاخرجهم بالامر الحق بقطعه وشافهته وما هيبت المشرك لا يحتاج التقليد
اخذ من الامثلة غير لسوا الله تعالى في كل هذا سبيلي ادعو الى الله على بصيرة انا ومن استبغى ذلك
في ذلك انتهى ولات ان يتكلم برصمت جناب امير عليه السلام بزطابرت بدو وجه اول آية برگاه حضرت
صاحب الزمان عليه السلام معصوم است جناب امير عليه السلام من معصومين خواهد بود لعدم الفرق ولزوم الفرق و
بطلان افضليت صاحب العصر من ملج ودهو في كمال الظهور كما لا يخفى على اولي الافهام ووجه انك وبنوعى منك
نست كه جناب اير ايل الله بود و برگاه بر ايل الله قياس حرام باشد و رسول خدا صلى الله عليه وآله انما انرا شاه
باشد البته نظا بر ايل ان جانر نخواهد بود پس نظا بر جناب امير المؤمنين عليه السلام نیز جانر نباشد و برگاه عصمت
جناب امير از احاديث صحيحه معتبره سيدان اقوال علمای موثقين ايشان ثابت شده پس تاويل انيكلام جناب
امير بر نسبت بهم و جنبه وانرا بر حمل غير صحيح كه اهل بر عدم عصمت باشد حمل نمودن غير جانر باشد بطلان
ابى بكر كرا و بالاجماع معصوم نبود پس حمل لاشك بر نظا واجب باشد اما آنچه گفته و چه توان گفت كس يكس يا
الم از قران خوانده باشد در حق حضرت آدم و سوسه شيطاني مراد او وقوع مراد شيطان از دست او الخ
پس جوابش انك سيد رضوى علم الهدى در شافي بجواب فاضل القضاة در دفع اين شبهه گفته وليس شيطان
ابى بكر ماندا من الايات كلها لان ابا بكر اخبر عن نفسه بطاعة الشيطان عند الغضب ان عاتق
بذلك جاز به وليس هذا بمنزله من يوسف لانه الشيطان فلا يطيعه ويزين له البسيع فلا ياتيه
وليس سوسه الشيطان يعيب على الموسى لانه لم يستزله ذلك من القلوب بل هو زيادته
في التكليف و به يتضاعف معه الثواب قوله تعالى الذى الشيطان فى منيته قبل مضاهى فلا و
وقيل في فكره على سبيل المحاورى لا يرين كان فلا عار في ذلك على النبي ولا تقصص اما العلم
والتقصص على من يطيع الشيطان و يتبع ما يدعوا اليه ولا يرين حدان تقوى هذا وان سلم لكم في جميع
الايات لم يسلم لكم في قوله فاذا لها الشيطان عنها لانه قل خبر عن تاثير غوايتى و سوسه بان منها
من الفعل و ذلك ان المعنى القاصى في هذه الايات ان آدم وحووا كانا منصفين الى جناب الشجر
و تركنا لتناول منها ولم يكن ذلك عليها واجبا بل كان الايمان لا يخاف بالواجب فوسوس

لها الشيطان حتى تناكلا من السجود فتح كما مندوب باليه وحرمان بذلك نفسهما الثواب وما اذا لا
 لا تخطاها عن درجتها الثواب وفعل الا فضل وقوله تعالى في موضع اخر وعصيتهم به فتوح
 لا ينافي هذا المعنى لان العصية قد تجتنبها من اخل بالواجب المذنب معاً وقوله فتوح اي طاب
 من حيث السجود الثواب على ما ندب عليه على ان صاحب الكتاب يقول ان هذه العصية من آدم
 كانت صفة لا يستحق بها عقاباً لانها فعل مذهبها ايضا يكون المفاصلة بينه وبين ابى بكر ظاهر
 لان ابى بكر اخبر عن نفسه ان الشيطان يعترقه حتى يوشركه في الاشعار والافان والياق ما يستحق
 به العقاب فابى هذا من جنس غير لازم ولا عقاب عليه وهو مجرى من جده من الوجوع مجرى
 البياح لا يذنب في احوال ناعله وخطرت به وليس يجوز ان يكون ذلك منه على سبيل التمشية
 ولا الشفاق على ما قلنا لان مفهوم خطابه يقتضي خلاف ذلك الا ترى انه قال ان الشيطان يعترقني
 وهذا قول من قد عرف عادته ولو كان على سبيل الاستفاق والخوف لخرج غير هذا الخرج ولكن يقول
 نافي لا آمن من كذا او في شفق منه اما اسخيه كفته ورتقه رزن اوريا شيطان بجره تبارا والشوستر
 داود وآخر مصلح تبديل الهى وعتاب نجاته كروا نيدلرس جواش ان كفته رن اوريا نسبت حضرت داود
 ثابت وحق كفته ووجوه توبه واستغفار كفته خاصة فما من فداست شرح ولسطور كتاب تنزيه الانبياء
 والائمة سيد رضى علم الهدى زكوى و هذه عبارة ما الاستغفار والسجود فلم يكونا الذنوب
 في الحال ولا ينافى على ما ظن بعض من تكلم في هذا الباب بل على سبيل الانقطاع الى الله
 تعالى والخضوع له والتمثال والعبادة والسجود قد ينقله الناس كثيرا عند التمتع بعبادتهم
 وتذلل اليهم شكر الموالها وكذا ذلك قد يسجدون ويستغفرون الله تعظيما وشكرا وعبادة واما
 قوله تعالى وخر كما واناب فالانابة هي الرجوع ولما كان اورد بافضله من اجاب الى الله تعالى مقطوعا
 اليه قبل في انابه يقال في انساب الراجح الى التوبة والندم ان مذنب اما قوله تعالى فخرنا
 لذلك فغناه انا قبلنا ومنه وكتبنا له الثواب عليه واخرج الجزاء عليه لفظ الجازى بد الخ
 و تفسيره نيا بوري بعد نقل قصة رن اوريا كفته والمحقق كحلوان بن عباس ابن مسعود وغيرهم يتكرو
 القصة على هذا الوجه روى سعيد بن المسيب الحارث بن الاعطان على بن ابي طالب كرم الله وجهه
 قال من سجدتكم سجدة واحدة على ما روى القصة اجلدة مائة وستين وهو حد الغزوة على الانبياء
 وغيرهم فصمت حضرت آدم وادركه انبيا بحيث ثبوت نبوت ايشان ثابت ثم تاويل آيات مذكوره واجب كرويه
 وبموجب تاويل قول ائمة معصومين كوصفت ايشان بره من قاطعة ثابت شده ووصفت بوجوه كبريى ثابت

ص
 سورة ص جز ٢٣
 ترتيب ثلثة اربع

مفرد

ثابت نگردید پس تاویل کلام او واجب نباشد و چگونه تاویل قول او واجب باشد و حال آنکه مردمان و مستفیدان او نیز اولاً معصوم نمیدانند و قیاس کلام ابی بکر بر کلام حضرت امام زین العابدین علیه السلام قیاس مع الفارق است چه کلام آنحضرت در مقام شوع و مضموع و اعتراف بعد استقامت شکر بر حسانات او تعالی شانه واقع شده و مثل کلام آنحضرت انبیاء هم با وجود قطعیت عصمت ایشان در حال شایان تسلیم شده اند و کلام ابی بکر بمخالفت مطلق صحیح با اعتراف اقرای شیطان نفس خود و اطاعت او واقع شده و گاهی کسی که از انبیا اعتراف بافترازی شیطان بر خود و اطاعت او بطبیض و زین و غضب بر مخالفت مطلق نگردد اما آنچه گفته و تفسیر علیه را در کلام امام واقع است مطلقاً باید داشت که دلالت بر وقوع نسبت با لزم من الطرفین میکند و تفسیر شریطیه ابو بکر را نیز بمخالفت باید داشت که این زحمت بمرکز وقوع طرفین را نمیخواهد پس اولاً آنکه کلام ابی بکر دلالت میرسد بر اینجمله دارد که ابو بکر را شیطان بود که او را در میگرفت و او با عترتیش زین از حق بسوی باطل می درزید باین سبب حاضرین را حکم کرد که بوقت اقرار آن شیطان و زین من را استقیم میکردند و بشید و از باطل بسوی حق آورده پس باین عادت سابقه ای بکریان استحقاق امامت خواهد بود که امام را نشاید که تابع شیطان باشد و سنن ابی ذر گفتند که حضرت رسول ص در حق عمر فرموده ما لعلیک الشیطان ساکنا فجا قط الا سلک فجا غیرک وافی اری شیاطین الانس و الجن قد فرقا من عمر سبحان الله از خلیفه ثانی شیطان خائف از زبان باشد و بر لب که انضول و اکمل بود غالب آید و او را تابع خود کند و در فضیلتش هیچ نخواهد و تا آنجا نیکه قصد شریطیه گوید و وقوع را نمیخواهد لیکن هرگاه که از سابق هم عادتش همین اتباع شیطان باشد و خود او امین از وقوع عیش و شرب نباشد بلکه از آن عادت خود حاضرین را تحذیر کند کدام چیز مانع از وقوع عیش خواهد شد اما آنچه گفته اقرای شیطان بی دست یافتن مقصود نقصان چرا باشد پس اگر شیطان بر او بگرد دست نمی یافت چرا در عقب آن میگفت فاذا غضبت فاجتنبونی الا و نرفی اشعارکم و لا ابشاکم اما آنچه گفته و از سوره یوسف اول آیه بسیار و ما ابتری نفسک ان النفس فان بالسی الامام در حق تلاوت باید کرد و ابو بکر باین کلام غضب امامت بنیادناخت پس این کلام هرگز دلالت بر عدم عصمت حضرت یوسف ندارد و چاره اولی آنکه بعضی مفسرین این است ارجح آن دانسته اند که این کلام کلام حضرت یوسف نیست بلکه کلام زین العابدین است چنانچه عمر بن خطاب و قس بن سیرین فی علوم الکتاب بر تفسیر این گفته فانی قبل ایامادی جعل هذا الکلام کلاماً لیس یوسف جله کلاماً لکلاماً قلنا جله کلاماً لیس یوسف لانه قال لعلی اللیس لیس لیس ان حصص الحق کلام موصول بعضی بعضی الخ فی القول بان بعضه کلام لیس و بعضه کلام لیس یوسف مع تظلم الفواصل اکثره بین القولین و بین المجلسین بعد انشی و و هم آنکه بر تقدیر که این کلام

۱۳۳

شروع بسیار ۱۳ سوره یوسف

کلام حضرت یوسف بله سنایش است که نفس حکم کرده است بیدی مگر آن نفسیکه رحم کرده آنرا پروردگار
 من چنانچه تفسیر باب گفته قوله الامار هم تریب و جباهاها انه مستثنی من الضمیر المستکن فی اشارة
 کانه قیل ان النفس الامر بالسوء الا تقاسر جهاد فی فیکون امره بالنفس الجنس فلذلك ساع الا
 سنا که قوله تعالی ذل الانسان لانی خسر الا الذین امنوا والی هذا حال النفس فانه قال الا البعض
 الذی یوحی حربه بالعصمة کالملاکة فیہ نظر من حیث یفقا مع علی من یعقل و الشیء اخلا فیہ
 من قال ابن الخطیب ما یخفی من ای الامن رحم ربی و ما من کل واحد منها یقوم مقام الآخر قال تعالی
 فان کتوموا مطاب لکم من التساءد قال و منهم من یسعی علی ارفع یسعی ان باشد که نفس حکم کرده است
 بیدی مگر وقتی که رحم کند پروردگار من چون رحم و لطف پروردگار هر وقت شامل حال انبیای باشد پس انبیای
 هر وقت معصوم باشند و غرض از تکلام آنکه عصمت بطرف خدا تعالی حاصل است و تفسیر باب بعد جبار
 سابقه میفرماید و لا تلتان ان ما فی بعض الزمان فیکون مستثنی من ان من العام المقدرة المحطان النفس
 لا ما تر فی کل وقت و اولان لا وقت هر چند تریباها بالعصمة انهی بگردد این را و انستی پس معلوم شد
 که تریس از تکلام بر کلام الی بزرگتر صحیح است زیرا که کلام الی بزرگتر یقین دلالت مریجه دارد بر عدم عصمت او و نسبت
 او بر شیطان را و از کلام حضرت یوسف عدم عصمت آنجناب مسلما ثابت می شود اما لفظ اقولی که قاضی القضاة
 دین طعن بزرگ کرده و همچنین لفظ است بجز که در کلام سید مرتضی مذکور است و مخاطب این هر دو لفظ را طعن
 و هم ذکر نموده با بخار و جواب آن هر دو خسته برایش اواقه تعالی مانیز در همان مقام بذع کلام او خواهم برداشت
قَاتِعَن نَفْسِهِمْ انکه از عربین الخطاب مروی است که گفت الان بیعت
 الی بکر کانت ظنیه و فی الله انونین خسته با فن عاد الی مثلها ناقلموه و در روایت بخاری الفاو و دیگران که حاصل
 معنی آن همین است پس این را و بیشتر بجز دلالت میکند که بیعت الی بزرگتر گناه بی مشوره و بی نامل واقع شده
 و بی تمسک بدلیل او را عطفیه کرده پس خلافت و معنی بر اسلی باشد پس امام بر حق نبود جواب این
 کلام مورد جواب شخصی واقع است که میگفت ز زمان او که اگر عمر را صوت برسدن با ظانی بیعت خواهم کرد
 و او را عطفیه خواهم ساخت زیرا که با ابو بکر هم یک و کس او را لفظه بیعت کرده بودند و آخر این مقدمه کرده
 تشریح شده و همه با جود انصار اربع او شده در بخاری از تکلام مذکور است پس معنی کلام مورد جواب این سائل
 آنست که بیعت یک و کس بی نامل و رحمت مجتهدین و مشوره اهل حل و عقد صحیح نیست و آنچه در حق
 ابو بکر واقع شد هر چند گناه بود بی نامل و مراجعت اما بجای خود نشست و حق سبحانه رسیده و بیجانیتنا و
 بسبب ظهور بر این خلافت اولی است نماز و دیگر تر این عالی و مقالیه پیغمبر بود در محاطا تیکه با او میگردد و فضیلت

و افضلیت او بر سایر صحابه و هر کس را ابو بکر قیاس است چون کرد بلکه اگر دیگر کسی این قسم بیعت نماید او را بقتل
 باید رسانید که آنچه واجب است از نامل و اجتهاد و اجماع اهل عمل عقد نکرد و بیعت خند و فساد شد در اهل
 اسلام و در آنجا بیخلام که شمشیر را برای ترویج شبهه خود نقل کرده اند این نقطه هم واقع است و اکبر
 مثل ابو بکر لبی بکیست در شامش ابو بکر در فضیلت و غیرت و عدم حیثیاج بمشوره و نامل و حق او پس
 اعلام شد که معنی و قی الله شرا همین است که خلافت ابو بکر بر خیزد بحیث واقع شد در تحقیقه نبی ساعده
 بلا خطر بر خاش انصار و فرصت مشوره ما و ما جهات طویل یا قسیم لیکن آنچه ازین مجتنب خوف
 میباشد که بیعت بجای خود نمینقد و نالایق بر نصب است استولی گردد بنیابت ربانیه واقع نشد
 و حق بر گزار گرفت و ظاهر است که مراد عمارین نیست که بیعت ابو بکر صحیح نبود و خلافت او دوست نشد
 زیرا که مراد ابوسبیده بن الجراح همین دو کس اول با ابو بکر صدیق و تحقیقه بیعت نموده اند بعد از آن
 دیگران و هر دو در آن وقت در حق ابو بکر گفته اند که انت خیرنا و افضلنا و این کلمات نیز اجماع حاضرین
 از مهاجرین و انصار است که کرده بلکه مسلم داشته پس خیریت و افضلیت ابو بکر نزد جمیع صحابه مسلم الثبوت
 و قطعی بود انصار هم بر خاش در همین داشتند که نلیقه از انصار هم منصوب باید کرد و آنکه قابل خلافت
 نیست و روایات صحیح الهیست ثابت است که سعد بن صباد هم با ابو بکر بعد ازین صحبت بیعت کرد
 حضرت امیر علیه السلام و حضرت زبیر نیز بیعت کرده اند و عقد تحلف در روز اول بیان نموده و شکایت
 آنکه چه بمشوره ما موقوف داشتی بزیان آورده ابو بکر در جواب آن شکایت بر خاش انصار و مجتنب
 آنها درین کار مذکور نموده و حضرت امیر و حضرت زبیر این مجتنب را پسندیده و قبول نموده اند چنانچه
 در جمیع صحاح الهیست مشهور است و تواتر ثابت است و اگر باین قول عمار در حق ابو بکر تمسک نمایند
 محرم است که جمیع اقوال عمر در حق ابو بکر و خلافت او وارد است تمسک باید نمود و این همه را با انجیل
 سوازی باید کرد که این کلام در چه مقام می افتد از آن ذکر ما و طوما نا بالمله عمر استقد صحت است و خلافت
 ابو بکر در استحقاق طرفه با جرای است که در میان نمی آید **اقول** عمار علی علیه الرحمه در کشف الحق
 در سطره ابو بکر فرموده و منها قول عمر کانت بیعت ابی بکر فلهه قی الله مسلمین شرا فممن عاد الی علیها
 ناقصه و این روایان نیز همان جهت قلت تبع انکار صحت این خبر نموده و گفته لم یصح فندار و ایزه ان غیر
 استی حالاک این خبر و کتب معتده الهیست ثابت شده و بخاری هم آنرا تفسیر الفاظ و دلیل است کرده
 چنانچه در صحیح بخاری مذکور است عمار بن عباس قال کنت قری من کلام من المهاجرین منهم علی بن
 بن عوف فبیننا انا فی منزل عمری و هو عند عمر بن الخطاب فآخ حجة جمعا الذریع الی علی

۱۲۵

باب در جمیع فی الزنا و حدیث
 من کتاب التمارین اهل کفر
 و آرزو ۱۳

کلی شیء فعل من غیر عریة ورمی محنون عن اشهب ثم كان يقولها بضم الفاء وهو قولنا انقض
من الشيء قال ولا يجوز الفسخ لان معناها ما يندم عليه ولم يكن بيعتني بكم ما يندم عليه وعلى
الاول ثمة المشهور ثم قال لا يرد بها بفتة و نجاء لانها لم ينظر بها العوام و انما ابتد ها القصابة من الجوز
و تمامة الانصار لعلمهم ان ليس في بكم منازع ولا يحتاج في امره الى النظر لا تشاوره و انما عجل بها
مخافة انتشار الامم الشقاق حتى يطرح بها من ليس بموضع لها فلذلك كانت الفتنة التي و قاله
بها الترخوف هكذا ذكره احمد بن خالد في مسنده حتى فلك كله عليه بن سئل في كتاب غيره
الفاظ الجارية و در کتاب المل كل شهر ستانی ذكره سب الخلد و الخاضع الامامة و اعظم خلوف بين الاما
خلد و الامامة اذ ماسل سيف في الاسلام على قاعدة دينية مثل ماسل على الامامة في كل زمان
و قد سئل الله تعالى في ذلك في الصد الاول فاختلاف المطا جرح من الانصار فيها و قالت الانصار
منا امير منكم امير و تفقوا على ربههم سعد بن عباد و الانصاري فاستدركه ابو بكر و غر الخ
بان خضر سقيفة بنى ساعد و قاله حركت زوتر في نفسه كلاما في المطر بقى فلما وصلنا الى
السقيفة امرت ان احكم فقال ابو بكر مره يا عمر فخلد الله و انشرو عليه و ذكر النبي و ذكر ما كنت
في نفسي لا يخبر عن غير قبيل ان تشغل الانصا بالحكام مدت يتك اليه بايعة و باجلنا
و سكنت لنا ثرة الا ان بيعتني بكم كانت فتنة و في الله شرها فمن عاد الى مثلها فاقموا
فايما رجل بايع رجل من غير مشورة من المسلمين فلا يبيع هو و لا الذي تابعه فترت ان يتعلم
بانهم و طهرى و تاريخ خود که اصح لتواريخ الهند است روايت کرده که بيعت ابو بکر فترت بود مثل قسم
بايعة کا فاحد ثنا عبد الله بن سعد قال حدثنا محمد بن ابي خنيس سيف بن عمر بن سويل و ابي عثمان
عن ابي جهم بن خليفه قال لما قام المهاجرين المنذر بن نفع سيفه و قال انا جدد لها الحكم و عن ابيها
المجرب انا ابو سبل في عرشه الاستا يعزى الى الاسد فاحمله عن ضرب يلا فبذل السيف فاحذره
ثم وثب على سعد و تابع القوم على البيعة و بايع سعد كانت فتنة كفتنة الجاهلية تام ابو بكر
و ذوقه قال قال ابن جين و طي سعد فتم سعد ففاحد عن فتنة الله انه منافق و انزل ابن
عباد بن جند فاقده حاصل شد اول انکه واضح گردید که انصار نمودن ابن روزبهان خیر طنة را از طنة
و عسرت نضیحه است زیرا که شهر ستانی بالقطع و الجزم آنرا بر نسبت نموده و بخاری هم محنون
آنرا و صحیح خود روايت کرده پس انصار جنین خبر صحیح از غرائب نهوات است و ووم انکه از حدیث
بخاری با عراف عمر واضح گردید که جناب امیر و وزیر و ک نیکو با ایشان بودند مخالفت ابو بکر و عمر

ص

ص

این کاری تواند شد نیز دولت هر چه دارد بر غلبت قنات این کاغذ لیل المقلد و مجاهد که چنین کاغذ فطیم را که با طرف او از سر چکر تزد او بگو
 بود و نمی تواند شد و قدرت بر آن داشت چنان است که سبب تخریب سبب تخریب عداوت امیر کل بر طرف سلوات الملک القدری می نماید که کذب بسیار
 و جان زلفت و عدوت او داعی نماید که سزا دادند بر قاری ما نظراً از سر بنجام می تواند داد و صوم نام که قول بود چون این کار از جهات فطیم بود
 و این سخن بر آن بلخ بر کذب بر بنان مخالفت داد و نام سهیل بودن آن که درین باره اقرار نموده با آن کار از جهات فطیم بوده و قبل
 ازین سبب شعلانی نماید و اتحاد از تخریب و از تخریب آن سپرده که هر تکرار و محافظه را که ما کماکان و ذواتان و ملی هم در صدق
 آن و اصل انداختن آن گردانیده و در حقیقت این دعا باطل علاوه بر ظاهر کمال ناصبت و عداوت خود دست از اسلام ظاهر می برد
 که سزا دادند از آن قراض عظیم بر خود رسول او که این کار را فطیم تخریب نمودند از آن می آید و از آن هم اطرف نکند ازین توین فطیم حسین
 و فطیل ابی کریم بود بر طرف خاکنه شود چه اسمی که قوال او پس از این شخص هم فطیم القدر بزرگ مرتبه باشد مثل ابو بکر کعب
 مرجع است عظمت و جلالت این کار که از آن انحصار این شخص عظیم المرتبه بزرگ مرتبه که مثل ابو بکر باشد ظاهر است بر حقیقت و در
 قول سابق ازین که نهایت توین تخریب این شرف خطیر نموده کمال مناد و تخریب قنات و بی باکی خود حسب قول خود ظاهر ساخته
 و این تخریب توین هم همین ابی بکر نهایت قصد رسانید که کاره را که سزا دادند او از ابی بکر نمی تواند شد و خصم در شخص
 عظیم القدر و دلیل المرتبه که مثل ابی بکر باشد تخریب مع و بی قدر ساخته که قاری و حافظ و لو که آن فاسقا ما جنا جانا ما جبر الانق آن شد
 آنچه قول او و لهذا جانیست بر علی رضی ابی بکر را بر ساخته است و دلیل مرجع بر آن و نخست بر آن که این کار بر
 فطیم و فطیل و خطیب که کجاست خود اسلمی الله علیه السلام تکرار کرد که چون این کار از جهات فطیم بوده پس این صاحب آن کار هم شخص
 فطیم القدر و دلیل المرتبه باشد مثل ابو بکر است این که حضرت علی بن ابیطالب علیه السلام را بر ساخته پس تخریب توین چنین کار که احد
 از کین نیست نفعی باشد پس و اسلمی العین و علیاً سانه المصله من القین است فطیم که قول او تا هر دو هم بخوبی در وقت
 سزا بخام پذیرد و دلیل بر شریعت بر آنکه تبلیغ سوره بر ارت می بود هم مثل ارت حج و سکر بنجام و بقی آن بخوبی و در وقت
 مثل حج منظور در نام علیه السلام و التعمیر و السلام بود پس تخریب توین این هم که از این هم است و سکر بنجام و بقی آن بخوبی و در وقت
 سطح نظر حضرت سر فرمان علی علیه السلام و اگر از آن تخریب هم با بن با لطف و اتمام که تخریبی و حافظه او که آن من الجمله الاغنام و سفیان و
 و المردة العفار و انق آن گردانید که راجحی از آن است که سبب تخریب و بزرگ مرتبه است و تخریب بر او در وقت بود و در وقت
 و در بیاری و صاحب نفس و شویاری قدم سبب بر آن که از او هم تخریب و بزرگ مرتبه است و تخریب بر او در وقت بود و در وقت
 ترم در مقصود لذات در یافته شود و دلالت هر چه دارد بر آن که این کار سبب عظیم و دلیل انسان بود که مثل ارت حج که تخریب فطیل علی القدر
 و محتاج اینها و عظیم و علم و افرست در یافته شدن آن مقصود بالذات مقصود در کائنات علیه السلام القیات و تسلیات بود پس توین
 و تخریب که از غناک سرزده ملا سبب ابر کات سیر برده است که قول او اگر کتاب بر سزا و این ابو بکر می فرمود مردم و گان می شد که
 سحر چه می یان ترمین بر خندان ترم بود که برای بکار شخص متعلق نبود و انهم نیز بر می کذب بود و در دماغی توین می کرداری و ما
 این کار را سر بنجام می تواند داد و کافی است هم آنکه تو می می که بعد ازین که کرد و آنرا بطیفه صوم ساخته و بعضی متعین است سبب
 ساخته نیز بر غلبت و جلالت و علو شرت از کار بگو که عده و دلالت ارد پس کذب و در امانت و تخریب ازین لطیفه هم نهایت و سبب
 ظاهر است و هم آنکه قول او طرف تخریب که ابو بکر صدیق درین کار هم در کار علی رضی بودالی قول خود نیز نگاه که شکر است
 شد و حج دولت هر چه دارد بر آن که این خدمت عظیمی جلالت است که کما طاعت شرکت ابی بکر را در آن موجب و شکر ابی بکر باشد
 و اتمام در بیات آن می نماید ثبوت از طرف می بنام در پس تخریب توین آن که از مخاطب خود او سزا و سرزده که سبب از طرف ابورست
 و غایت شور و جاب کذب زرد و بر آن نسق و مجور خانها لامتی الا بصار و کن نمی القلوب التي فی الصدور هم

در عین خود واقعات و اتباع جناب امیر علیه السلام هم در اولت احادیث کثیره که در باره لزوم متابعت آنحضرت
 ظاهر کرده و در واجب مخالفت آنجناب دلیل محکم و مستدلین و هم در اولت حدیث ثعلبیین و جواب اتباع آنحضرت
 ثابت پنج چیز خود مخالف را با حجب پارم بعد از حدیث ثعلبیین گفته پس معلوم شد که در سخنان دینی و احکام
 شرعی ما را پیغمبر اول این و پیغمبر عظیم القدر فرموده است پس هر کسی که مخالف این دو باشد در امور شرعی
 معتدیه و عملاً باطل و نامعتبر است الخ و نیز در باب امامت بعد از حدیث ثعلبیین گفته و همین قسم حدیث
 مثل الجبیه فیکم مثل سفینه نوح من کبها نخی من تخلف عنها فرق و هات نکند مگر بر آنکه خلق دنیا
 مربوط بدوستی ایشان و منوط با اتباع ایشان است و تخلف از دوستی و تبلیغ ایشان موجب هلاک
 ازین کلمات و بطلان تمام واضح است که اتباع واقعات اهل بیت لازم و واجب مخالفت نشان و
 تخلف از اتباع ایشان باعث هلاک و موجب بطلان ذریه و عدم اعتبار آن است پس بعد از آنکه
 او بطلان و عدم اعتبار خلافت ابی که در هلاک بود و برادرش شیخوت پیوست سووم آنکه از قول ابی
 قدر ضیعت لکم احد بنین آل محمد الخ بحال مراعات ثابت است که تعیین ابی بکر برای خلافت لازم بود
 نبود و هیچ نصی و دلیل بر لزوم استخلافش و هلاک نداشتند و الا او بکر را کی جایز میشد که دیگری را
 خلافت پسند نماید و دیگران را امر جمعیت او فرماید پس بطلان دعاوی لا طائل الا بهست در لزوم
 و در جواب استخلاف ابی بکر عدم محبت خلافت و دیگره با وجود او و طاعت و دلائل و خصوص تعیین
 او برای خلافت کاشمیرش را بینه انبار روشن گوید و اقرار موضوع بودن آن خانات بنیام و اکتفا
 بسیار که در نص بر خلافت ابی بکر افترا نه بعضی آن صاحب سواعن ذکر کرده و نندی توان در ذکر
 او دیگر کتب احادیث ایشان مذکور است نیز ظاهراً هم آنکه از قول عمر نقل اند سحلا بافتق و
 بنور محمد و سمانت و مخالفت او با خدا و رسول و جناب می شود که چنین محاسبه طویل را کآیات و احادیث
 عامه که بیش از است دلالت بر نهایت نفی طاعت و روح و ثناء و جلالت در صفت و عظمت و در جواب تعظیم
 و تجلیل و تکریم و حرمت سب و تحقیر تو بهین بود و در احادیث خاصه که در حق او و در دست نیز شرف
 مرتبت و علو منزلت او ظاهر میکند تحقیر تو بهین نموده و عباد در حق او کرده و بر سب شتم او اتمام
 نموده و ابی آنکه اهل سنت از دعای و جواب لزوم تعظیم و تجلیل جمیع صحابه و حرمت تحقیر و سب ایشان است
 برهانه و بر دراز نفسیها خود و باره تحقیر و تحقیر تو بهین گفتنای نکتة و اخرا هم در است نمایند و در هر
 صورت مطلوب حاصل است و شکر انبلی و بعد از علی ذلک طرفه تر است که از روایت طبرسی
 واضح شد که عمر سعد بن عباده را ساقی گفت مالا که جلالتی و منزلتی که سعد نزد منیه دارد و منحنی نیست

حزب بجماعت ۲۴۳
 حدیث و از عجم باب پنجم
 - ۲۴۳

آنقا معلوم شد که معذور در بر ما فرشته و سجت مقبوله نموده و جناب سالتاب علی الله علیه و آله طلب جزای
 نیز از حق تعالی برای نصار عموما و برای او و برادرش عبد الله بن عمرو بن عامر حضور صاف فرموده و نیز گفته اللهم
 اجعل صلواتك و رحمتك علی آل محمد بن عبدك ایس کمال تعجب است که هرگاه چنین صحابی جلیل ایشان
 را عرض ساقی گوید و همچنین تر و سفید و کمال ایمان و فضائل او بیخ نگاه باز چه واقعت است که برای حق بهجت
 ساقی گفتن ایشان نشانه راهنایت طهر و طام می نماید بجز خارج از ایمان و اسلام می پردازند **چشم آنکه در آیه**
 طبری مرصع است و در یک بیعت ابی بکر فله بود مثل فله با جلیه که ابو بکر قیام آن نموده و ظاهر است
 که بعد و کلام است در اصلاح چنین ظلمات جا جلیت نیز آنکه تفضیح ایشان می افزاید اصلاح بکار نمی آید و نیز
 از آنجا که روایت شهید رود لفظ فله فتح نام است و تبصریح شهب فله بفتح فاء بمعنی چیزی است
 که قامت بر آن کسند پس با عتراف عثمان است که بیعت ابو بکر لائق خجالت و مذمت بود و گواهیست
 از غایت جبارت آنرا - جب جلال و کرمیت و از نود هرگز استیما و مذمت را بسوی خود بادی نودند
ششم آنکه اسلام مردالت بر یکدیگر و در آنکه بیعت بمشوره سلیمین صحیح نیست بلکه بعدی قبیح و شنیع
 است که موجب قتل است و بیعت ابی بکر همین قسم بود یعنی بی مشوره اگر با آن واقع شده پس لازم
 آنکه بیعت ابی بکر صحیح و موجب قتل باشد و البته در عمل این اشکال لایحه متسک می شوند باینکه
 چون در نظر مشوره سلیمین فساد میشد بلکه ذاب کلمه اسلام لازم می آمد لهذا بیعت ابی بکر بغیر مشوره صحیح
 شد بنا بر فضل بن روزبهان در ابطال الباطل گفته لایحه عندنا که این هذاهم الخیر و ان صح کانت
 عندنا من آن بیعت الناس بلا حضور امامته بالبیعة لذل سماء فتشده کان ذلك لضرر
 و اعیه الیه و ذلك ان السبی نونی من غیر استخلاف انما لیسبختف النبی لیلیم ان نصب الامام
 لیس من الصواب التزاع بل هی من الواجبات علی الامته فالواجب علیهم ان ینصبوا بعد و لهذا
 و کل امرها الیم فلما نوحی رسول الله المراد الانصار فی سقیفة بنی ساعده ان ینصبوا
 بینهم و لیرتیم و کان هذا سبب الاختلاف الذی کان وقوعه سبباً لان هاب الاسلام لضعف
 القلوب زینها عن الاسلام سبب فایحه النبی و لیرتید العرب فسارع ابو بکر و عمر الی السقیفة
 لرفع الاختلاف و دفع البیعة و لو کانایون خزان البیعة الی حضور جمیع الناس و اتفاق کل الامراء
 لکان یخاف من وقوع الفتنة و الاختلاف و فیسارعوا الی عقد البیعة و اکتفوا باجماع
 اهل الحبل و العقد و هم کانوا ذلک الیوم الانصار لیرتیم کانوا العسکر و اهل الحبل و العقد فی الخلافة
 هم العسکر و اهلها فلهذا الضرر تدعت الی استعجال البیعة فلما الامر اذ عمر بن

۱۳۰

من آن بیعت

يبقى للناس ان بيعة ابي بكر كانت فتنه دعت اليها الضميمة فلو تأخروا الامثلة ولا تجعلوا
 دليلاً فلو يتصور هذا الكلام طعن لانه ابي بكر ولا في عمره ما قولك يلزم خطا ما احد اهل
 لا كتاب احد هما ابو العباس فدل كلام باطل لان لا كتاب حال الضميمة لا ينافي تركه في غير
 حالها وعلامه نوازته شترى نوازته زده بذكره وجهه فلهذا اثبات انك وروايات لفظه واتفقت
 وانه سئل عن اصله انه عليه السلام لم يغيره فاتفقت فاتفقت فاتفقت فاتفقت فاتفقت فاتفقت
 انه من اين علم الناس ان الانصار اولوا في اعلى انفسهم امير كان ذلك سبب هاب الاسلام كيف
 علم انه لو صار سعد بن جبادة من كبار صحابة النبي وريثي الانصاف خلقه لو جب تلك النفوس
 مع ان لتاصب حمل العسكر واهل الحل والعقد في الانصار من الذين انهم اذ رضوا به
 لم يقبلوا غيره على مخالفة واثارة الفتنة والفساد فظهور مساعرة ابي بكر الى السقيفة انما كانت
 حب الجاه والطمع في الخلافة لا التملق يتكلم فها له اهل الجاه نذواي فساد كان يتصور
 في نبعده ما سارع الى السقيفة لمنع الانصار ان يقرب منهم انظار حضوره هاتم وغيرهم
 النبي واما فساد مخالفة بعض طوائف العرب فاننا لانكارهم حجة خلافة ابي بكر وطمعهم
 في استحقاقه لذللك كما قد سنا بانه عند استدلال المصنف على ما سنا ميراثي من عليه السلام
 بقوله تعالى يا ايها الرسول بلغ ما انزل اليك فلو انصفوا اعترفوا بانه كان الواجب عليهم
 في ذلك اليوم ان يجتمعوا في باب دار النبي مشغولين بمصيبة وتعين اهل بيته الى غير
 للتفرقة حال الامام على تقدير عدم النص من النبي وايضا المباعدة التي عين الامام حيث
 تركوا اهم الاشياء كجهنم النبي وتعزيتي في ما ذكره عند عرض النبي حيث قال
 حسبنا كتاب الله بل نقول لو كان صادف في قوله هذا لكان الواجب علينا ان لا يكر الى سقيفة
 بنو ساعدة لذللك لانفسنا لوجوبنا بكونه مساعرة اليها وان لموافق لما اعترف به
 كناية كتاب الله ان يقول لهم لاجلنا لكوننا اليقين امير حسبنا كتاب الله لان يقول
 حسبنا ابو بكر احسن التامل فان هذا من خواص هذا الخلق وهو بذلك حقيق وايضا
 كيف لم يسارعوا لاجل الذين يوم بدمر ويوم احد ويوم حنين وغيرها من ايام غزوات
 النبي وقد فرقوا يوم الاحزاب في خيامهم وعرب بن عبيد وقد يناديهم ويطلبهم للبراز فصمتوا
 وخذوا جميعهم فلم يقيم اليه احد منهم وكذلك يوم مرجب فنهزموا اقتبح هزيمة فلما
 لم يظهروا منهم السابقة والمساعرة في تلك المشاهد المصنوع الذين علم ان مساعرة هم

طعن

١٣١

يوم السقيفة إنما كانت لتبليغ الرياسة طلبا للخلافة وخلا للذينا وحسب لال محفل كما صرح الخليلي
 في كتاب المومنين من العالمين والله عز العائل في شأن علي ومن سبقه في الخلافة في علي عليه السلام
 سابقون وما سبقوا في احد لا بد من تلخيص الكلام ان كل من يستحق ان يخاطب يعلم ان اهل
 السقيفة لم يتفقوا مع اهل البيت في اقامتهم وتوافقوا فيما اصابهم من مصيبتهم حتى يدفن رسول الله
 فيمكن نازح حرقهم في جميعتهم ويجمع المهاجرين والانصار اهل الحل والعقد وانما فعل القباية
 وكما بر القباية مثل علي والامام من عقيل وكلمان وابي ذر عمار والاعداد وحذيفة بن اليمان
 رضوان الله عليهم فكان لهم الوصية والصلوح والارشاد اقرب من الشبهة والارضية
 ابدا لان الامم كان عظماء وخطباء جليلاء وحادة لم يسبق بمثلمها في العالم فلم ياتوا بغيرها
 بهم ولم يتفقوا اليهم مع قرايبهم ومنزلتهم من رسول الله بل لغاية حرصهم على الملك صادقين
 مصيبتهم هو اشتغالهم وعن موافقة اهل بيته في جميعته واهلين كان لم يقع في الاملا
 وبيعة ولم ينزل بهم مصيبة فلا جرير ظهر الفساد وكثر القنادي وقبح الخلفاء في الاختلاف
 والفتان والاشفاق حتى قالوا اللهم بايعوا عمرا وابا عبد الله وعال عمر بن الخطاب ابوبكر وقال
 ابوبكر امين في فلست بغيركم وعلني نيكرو وقال بعضهم سنا امير منكم امير وقال اخرون
 نحن الامم وانتم الوزراء وقال احدكم قلتم سعدا وقال الاخر قلتم الله وسئل الزبير سيفه
 وقال لا ارضى بخلافة ابوبكر وقال ابو سفيان لم رضيت بلبنة هاشم ان يليكم حتى يزل الى
 غير ذلك وكان قول عمر كانت بيعة ابوبكر فلتة في الله شرها اشارت الى هذه الفتنة الممتدة
 الرواق السنية النطاق اعانته باهلها على ساق فضات هذه الفتنة في الكعبة لا المومنين
 حتى جعل اهل النكث حتى اجمع عليهم قال لم يكن بيعتكم اياي فلتة ولو يكن امر وامر كرهوا
 اقله ان لم يكرهتم تديونني لا تقسمكم انما الناس عبيتوني على انفسكم وام الله لا تضلوا
 ولا تقربن الظالمين جزئته حتى وردت منزل الحق وان كان كاره ما عن رسول الله فمضى ما
 عليه وبلغ ما انزل اليه وبعوهم ثم بشرهم فانذرهم ثم حذرهم وانذرهم عليهم التحذير ووضع
 لهم الحجة وقدم اليهم بالوعيد وانذرهم ببيز يدي عذاب شديد كما علمه من حديث الحبيب
 وغيره مما وقع في الحرفين خامسا انما سلم الناصب الشقي في تاويل كلام عمران بيعة ابوبكر كما
 كانت فتنة ودعت لها الضمير فكان مثل ذلك دعوت اليه الضمير ايم ناي مضلع المعاد
 اليه ملك بان لا يهاب حال الضمير ولا ينافي تركه في حال غير هانظهر ان ما ذكره من الظالم

ولا يلزم من تخلفه في تلك المدة عن لاظهار الغريب على الباطل لان نقل ان سرور به الاحقية
كانت اول وهلة وفارغته اذ نالك ما كان يعلمه من حق ابي بكر فيه من قول رسول الله ص فلما اجتمع
الجم الغفير على لايزاوي بكراتهم تطرف في خوفه وامر بالمبادرة الى الظاهر ولا المطالبة بقضاءه حتى
يبدل وجهه في ابي النظر المحاضن الفكر فان ذلك من لواقع العظيمة في المدين وفيه تفرج
كلمة من اجتمع من المسلمين فلم يفتح فيه مبادئ النظر خشية اشتغالها الحق الجبلي وجوب الولاية
الطبيعي لا راي الموقفة لما درسم في ذهنه من راية احقية فيها يستحق به الامامة وتبين وجوب
القيام بالامر عليه لكونه اخوان في ذلك في مبادئ النظر قبل الامعان فيه تخلف عن الامر
سالك في ذلك سبيل الورع والاحتياط في عتده باذ لا جرم في الاجتهاد والنظر تلك المدة فكان
في تخلفه فيها مجتهدا ذا ابرن الماتين له احقية ابي بكر وفضلته بتذكر مقتضيات لا فصلية وقد
فتلا عن رسول الله ص ما ذكرنا عنه في فضلها وتبجته نظر اجتهاد في تفسيره علم وان فاذا ذلك وفاقه فاقه
المرسل الى ابي بكر وان تنبأ واعتذر له بان كان يرى احقية وسياق هذا اللفظ في بيان تلك الرواية
قد زالت ولم يكون ذكره للقراية اقامة للجمعة على ابي بكر فانه معتد ولا يلجوا الحاجة بالمعتد ان نحن
انهارا الاستند تخلفه وتبيننا المعتد مسكه كميلاد يفتن بيان تخلفه (لومي متبع بغير هدم
من الله لا عن اجتهاد في نظر ان لم يكن صحيحا اذ المجتهد معتد وولوا خطأ ولذلك كان لا اجون
اعام وهذا الناويل بما يجب اعتقاده ويعين المصبر اليه لا ندره اما ان يتقد صحة خلافة ابي بكر
تخلفه من البيعة ومضارفة الجماعة ونزع ريقه الطاعة عن لا الحق فاذا بعد الحق الا القبول
وهو مبين من ذلك ومنزه عنه ولا يعتقد محبتها فيكون قد اقر على الباطل لا ندره اقر الطيور
على كذاها ولم يظهر منه تكبر على فعله لا يقول لا بفعل مع قوة ايمانه وشدة باسعد كقوة
وكفى بفاطمة بنت رسول الله ص والعباس عم رسول الله ص وبنو هاشم باجمهم ظهورا ونصبا مع ما
استسلفه رسول الله ص من القواعد والقواعد وان ولا ندره من مولانا لا ندره من محبة والاهل
لنظر الا وهو على من عاداه ومع ذلك كله لم يظهر منه ما يقتضيه حال مثله من انكار الباطل
بحسب طلبه فلو كان باطلا لزم تقرب الباطل والادوم باطلا اجماعا نالكم لزم كذلك حتى يقدر
من كبره ابرين خلافت ابي بكر حتى ازوجت ميراث محال ست كخواب مير المؤمنين عليه السلام كنافق بين الحق
والباطل بود از سميت وتختلف فزايد وجود استحق خلافت از و ايو بكر را في استحق واستمال صرمانه
العاياذ بالله برضاي اجتهادى باشماه باطل است زير كحضرت رسول الله صلى الله عليه وآله وروح الانجباب

مفسر

انجمناب فرموده مطبق مع الحق بالحق مع علی بدور رسوخینا وارو عبد الحق بلوی در رجال مشکوٰۃ در ترجمہ آنحضرت
 فرموده و در دو امامت کثیره فی جانبیه و عدم مفارقتہ لحقی قطعاً و عبارت ولی الله و الله مخاطب صریح بعصمت
 جناب امیر علیہ السلام سابقاً گشته است سیر علی در کتاب جمیع الجوامع آورده ان هذا اول من امن فی هذا ال
 من یصالحنی یوم العقیامۃ و هذا الصدوق الاکبر من هذا فخر ق غده الاممہ یفرق بین الحق و ابی طالب
 و هذا یجسی الموی من ینج المال یجسی الظالمین قاله لعلی طبت لعلی من سلمان و ابی ذر معاش علی من ابی
 عیسان تنوی پس کدام اسلام و ایمان است که نفوس جناب سالک علی علیه السلام را بپشت از آنست نسبت مفارقت
 حق و صحابیت نظماً شمشاد پنجاب نیز می نمایند و از کتب معتبره کتاب رسالت علی علیه السلام می نامند
 و در شرح جامع صغیر که از نوادین عزیزیت مذکور است علی باب جمله ثانی طویق خط الخایا من محل فید کل
 مواضع من خرج منه کان کافر اجمل ان السرد الحث علی اتباعه الزجر عن مخالفتہ و قال المناذری انتم
 کما جعل لیسنا بل دخولکم الی اب متواضعین خاشعین سبباً للعقربان جعل الاصداء یهدی
 علی سبباً للعقربان و هذا نهایت المباح انتهى و قال العسکری اشار الی قوله تعالی و قولوا حطه فحصرکم
 خطایا کم ای قولوا حطه عن ذنوبنا لیسنا لیسنا انما من ان فعلی من من اقدم به و این
 یهدی به و تابعه فی فعاله و قوله کان من کما مل الامان تنوی پس آنچه نیجا بجهت ثابت شد که بود کفر
 که آنکه جناب امیر المؤمنین علیہ السلام کردند از کتاب بودند و نصیب از آنست او ایمان نه شدند و نیز بر مرتبه ایشان
 حدیث ثعلبانی که نجات صحیح و معتبر است تمسک بنو انجمناب و واجب بود که از انجمناب انحراف کنند و بدین
 بگری دست زدن سبحان الله تسکیم بامیت همین است که بر خلاف خلیف امیر علیہ السلام را بود و در
 احترام و اکرام انجمناب باز آید تا که لیا و مضطر شود و بیعت ابی بکر کند سید نور الدین سهو در جواب بعضی
 در بیان تنبیہات که بعد از حدیث ثعلبانی ذکر کرده میزاید و با عاخذ الحث شامل للتمسک بمن سلف من
 ائمه اهل البیت العتره الطاهره و لاخذ بهدیم و لاحق من یتمسک منهم امامهم و امامهم علی بن ابی طالب
 فی فضلہ و علمه و سابق مستبقانہ و غمہ و حسن شریف و سوغ قدمه و یشیر الی هذا
 ما الحزب الجدار فی الفضائل من محفل بنی اسحاق قال سمعت ابابکر یقول علی بن ابی طالب یقول
 رسول الله اهل الذین حث علی التمسک بهم فحتمه ابوبکر بذلك لما اشرنا الیه انتهى پس ممکن
 است که ابوبکر باو صلوات آنکه حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله بر تمسک جناب امیر حق و ترغیب نمود
 باز تمسک با انجمناب نور زید و بر خلاف عرضی انجمناب خلافت را برای خود پسندید و مکر عرض حال کنیم که سلف
 انجمناب با انجمناب بود پس بازم تمیز خطای اجتهادی بر انجمناب در عطف از بیعت ابی بکر خود را حق

م

م

۱۳۵

لأن هذا الحديث من صحيح البخاري في باب
 الصغير المسرى بالوكيل الزبير بن العوام
 هذه العبارة عليها وجهها بطلانها بها
 والله في نسخة من نسخة النسخة
 و ليس قول كان مؤسسا لظلال ال
 و من سببها في نسخة 24
 في القسم الثاني

ہم غالباً جن سو ہم را بجناب نسبت کرده باشند چنانچہ امامی کہ اہانت فرمودہ اند و بارہ مختلف ابواب
 نصیر صیح است مثل حدیث انہ الخلیفۃ بعدی و ہشال آن کہ ابن حجر در مواہق بعضی از آن آورده و همچنین
 اہانت یگونی کہ اگر باہانت صلواتہ عدم سد خود و ولادت و اخبر بخلافتا بو بکہ است پس حال است کہ جناب
 امیر علیہ السلام کہ علم الناس و از کی الناس بود و بعد و کا جناب رسول خدا صلی اللہ علیہ و آلہ و سلمہ در کلمی شریفی فرمود
 و ہمیشہ مرجع خلفای ائمہ در مثل شکلات بودہ چنین دلالت و اخبر و لغوس مر سجدہ را با شششاہ نمہد و او
 صاحب این فرمود بسبب تباہی کہ گفتم کہ وجوب بیعت جناب امیر علیہ السلام ابلی بکر ترین اہمیت و
 فضیلت او بند کہ مقتضیات آن بود نیز باطل است و حق جان است کہ خدا تعالی بر زبان روات صحاح
 اہانت و شرح آن مجازی ساختہ چون حضرت فاطمہ و وفات یافتہ دم از احترام و اکرام بنا باین
 ما ندور و نامی خود را بجناب امیر برگردانیدند لهذا بجناب بسوی بیعت ابلی بکر مضطر شد چنانچہ
 در جامع الاسول مذکورست و کان لعلی و وجہ من الناس جوہ فاطمہ فلما توفیت فاطمہ انصرفت حجج
 الناس عن علی و مکتب فاطمہ جلد رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ و سلمہ فقالوا لا اللہ الا اللہ من ہذا ہاشم
 حتی با بعد علی فلما دای علی انصرف جوہ الناس عنہ صرح الی مصالحتہ ابی بکر الخ و قرطبی در مفہوم
 شرح صحیح مسلم در شرح قولہ کان لعلی من الناس جہت حیوۃ فاطمہ گفتمہ کان الناس یحترمون علیا
 فجوزوا فاکرامۃ لہا لانہا بضعتہ رسول اللہ و هو میا شرفہا فلما ماتت و هو لہر بیابح ابی بکر انصر
 الناس عن فلک الاحترام لیدخل فیما دخل فیہ الناس و لا یصرف جاعتہم و اور نیز از علم صاحب را نیز فرمود
 چندی کہ وافی ذلک و فاطمہ نیز تصریح میکند کہ بسبب وفات حضرت فاطمہ و انصراف وجہ من جناب
 امیر علیہ السلام بیعت ابی بکر نمود و نیز اگر بیعت جناب امیر با ابلی بکر بنا بر تعین اہمیت او و ثبوت فضائل
 و مناقب وجہ بخلافتن میبود بد بیعت او عا استحقاق خود بخلافت و بیان ظلم ابلی بکر و عمر می نمود
 عدا کہ آنحضرت ہمیشہ اہل ہار میفرمود کہ خلافت حق من است و عمر و ابی بکر بعبث ظلم خلافت را گرفتند
 ابن عبد البر در کتاب استیعاب از معتبر ترین کتب اہانت است در ترجمہ رفاعہ بن رافع آورده و ذکی چنین
 ششتر من لدین عن ابی صحیف عن جابر عن الشیبہ عن مالک مخرج طلمہ و ان بکر کبیت ام الفضل
 الحسن الی علی بن جعفر جم فقال علی العجب لخذوا من بکر اننا لہ عز وجل لما قبض رسولہ فلما
 عن اہلہ و اولیاءہ فلما ینازعنا سلطانا احدنا فابی و لیسنا قوما فولو اغیرنا و لیم الله لولا حنۃ الفترۃ
 فان یعود الکفر و یعود الدین لخذنا نصیرنا علی بعض الامم لم نزل بحمد الله لا خیرا ثم وثب الناس علی
 فتان فقتلوا ثم باقی و ما استکرہ احدنا یخفی لطلحہ و ان ہن و لم یصبر اشورا اما ملو حق فرجا

طہر تہذیب

۱۲ ایلو لہجین طہر ۱۳۴۴

ص کتاب ۱۰۸۰۰ من عرف الخیرۃ

ص باب الفی من کتاب الہادی

۱۳۶
توفیق تعالی
ریح الزہر علیہ السلام
علی م

ص قول علی اسئل الاستیجاب فی
عرف الرا و طہر تہذیب ابی الخیر

الی العراق ناکثین اللهم فخذها بفتنتها المسلیة انتی ما سئل انک برکاه خروج کره علیکم
 در بیزشت ام فصل نبی مرث بسوی جناب میر علی علیه السلام بز خروج ایشان پس در جواب فرمود جناب میر علی علیه السلام
 که موجب است از ظهور و بیز تحقیق که برگاه خدا تعالی و نجات واد رسول خود را گفتیم با که استیم اهل آنحضرت و اولاد
 او پس شازعت سخا هر که و مارا و پادشاهت آنحضرت کسی پس با که مذوقم ما بر پادشاهت کرده مذغیر ما را نیست
 ابو بکر و قسم خدا که اگر نبوی خوف فرقت اسلام و جنگ با بزرگ و کفر و هلاک شود دین بر آید تغییر میا ختم یعنی
 ابو بکر را از سنه خلافت تا مل سیکردیم پس صبر کردیم بر بعضی رنجها و با زدییم بجهت ائمه این صبر را اگر کم تر
 و نیکو تر بود خطبه ششقیه زاده ازین بصرحت تمام ظلم و فسق کلمه بیان فرموده و خطبش ثابت است از کتب
 معتبره و است در طمان صحابه بیاید و از عمارت استیجاب ظاهر میشود صحت آنچه شیعه در توجیه عدم قتال
 جناب میرزا با خلفا کلمه عدم وضع ایشان از تمام خلافت میگویند که آنجناب سبقت تفسیر و خوف باب اسلام
 قتال ایشان فرمود چه درین عبارت جناب میر علی علیه السلام بصرحت تمام ارشاد فرمود که بخوف فرقت اسلام
 و عدم کفر و هلاک دین صبر کردم و الا تغییر میا ختم پس غرور و است این توجیه را غناء و تعصب محض باشد
 و محققانند که در احادیث صحیح است و در دست که جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود که اطاعت امام
 با یکدیگر و فاسق ملعون باشد و محققان قتال ائمه ظالمین نموده پس اگر جناب میر علی علیه السلام قتال با خلفا
 کلمه نموده و طاعت ایشان بظاهر کرده باشد از آن ثابت نمی شود که ایشان خلفای راشدین و ائمه صالحین بودند
 در صحیح مسلم مذکور است عن رسول الله صلی الله علیه و آله قال اخیایا انکم الذین تعبتونم و یحبتونکم و یصلون علیکم
 و یصلون علیهم و شراب شرک الذین تبغضونهم و یبغضونکم و یلعنونهم و یلعنونکم قیل یا رسول الله
 ان ذلک یتأیذهم بالسیف فقال لا ما انا ما فیکم الصلوة و لا اراکم من کلامکم شیئا انکوهن فاکوهوا
 علیه و لا تنزعوا بیل من طاعة و نیز حدیث دیگر مثل انحدیث نقل کرده و آخرش نیست الا من علی علیه و آله
 قول ایاتی شیما من معصیة الله فلیکره ما یاتی من معصیة الله و لا ینزع بیل من طاعة و نیز صحیح مسلم
 قال حدیث بن ابی ان قلت یا رسول الله اننا کنا ابشر نجا ما لله بهذا الخیر فخص فیہ من و مراد هذا
 الخیر شرک قال نعم قلت و هل من وراء ذلك الشرخیر قال نعم قلت من وراء ذلك الخیر شرک قال نعم قلت کیف
 قال تكون بعتکما لا یستلین هدا کلا یستنون بشفقة و یسقوم فیم حمال تلویح قلوب الشیاطین
 فی جنان انشور قال قلت کیف اصنع یا رسول الله ان ادکرت ذلك قال سمع تطیع فان ضرب ظهرك و طاعت
 ما لا ینهی برکاه جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله بصرحت تمام ارشاد فرموده باشند که بعد از خلفا و امام خود
 شد باید که سمع و طاعت ایشان کنید گو ایشان بفریب و افتد اسرار و ظلم و ستم پیش آیند پس محض سمع و طاعت

۱۳۸

برکت حدیث در باب طاعت
 از او استدری اقد و عدله فان
 طاعت من کتاب الاله

و طاعت کردن جناب امیر مخلصی علیه السلام و پس صحبت ایشان میماند و قوم آنکه اگر بر این وقت
 ابی بکر از امامت صلوة و قول رسول خدا صلی الله علیه و آله با بکر دو دیگر خصوص هر یک بود و سستی از وقت
 سیدت انصار و مخالفت ابی بکر و ادا و نصب امیری غیر ابی بکر از فساق و فجار باشند و بعضی ترده است طبل
 است که میگویند الصحابه کلمه عدل و از چاست که عمالی هستند هم برخالف انصار سترغ ساخته اند که حضرت
 بر کسی نفس کرده بود و چنانچه این مجوز قبح الباری آورده قال القسطلی فی المنهم لو کان عند احد من الصحابه
 نفس من الناس علی نسیب احد بعینه لخلدوا فلما اختلفوا فی ذلك کما قالوا فیه قال و هذا قول
 جمیع اهل السنه انتهی و اگر کسی توهم نماید که از بیگلام بطلان احادیثی که در آن نص بر خلافت ابی بکر
 شده معلوم میشود بطلان امر ترده نام ابی بکر از امامت پس مدفوع است باینکه اینست و
 هستند که امر ترده اصلی الله علیه و آله ابی بکر انصاریست بر خلافت او و دلالت بر آن دارد و دفع الباری
 مذکور است و اسناد منقول اند نص علی خلاف ذی بکر با اصول کلیه و قراین حالیه مقتضی باینکه حق امامت
 طاعتی بالخلافه انتهی و ظاهر است که ترده ایشان عمده قراین عالی امامت نماز است پس آنهم نص باشد و همچنین
 طبری در ریاض نضره بعد از حدیث امامت ابی بکر گفته من فی هذا کلامه ابی البستان و وضع الکماله علی
 الخلیفه بعد انتهی و خود مخاطب بهین کلام تصریح کرده باینکه امامت صلوة از بر این خلافت ابی بکر
 پس هر دو هم یک بطلان نص خلافت ابی بکر برخالف انصار سترغ ساخته اند همان وجه بطلان امر خیار است
 امامت ابی بکر و صلوة که باقراف هستند لالت و زخم دارد بر آتش سترغ خواهیم ساخت و همچنین
 بطلان دیگر امور را بر خلافت ابی بکر و اگر امامت صلوة بر خلافت و لاتی ندارد پس از هم مطلوب است
 سوم آنکه سعد بن عباد و سمیت ابی بکر نمود و اقرار بحقیقت خلافتش فرمود بکلا و ابوبکر و اتباع او را
 در خانه خلافت ظالم و ستمکار و آثم و گنهگار بلکه ایشان را لاق ضرب سیوف و طعن و باج و ستم
 ستمکاره و کتاج و خون ایشان را باج می دانست چنانچه در تاریخ طبری کا صحت تاریخ هستند است
 مذکور است قال عبد الله بن عبد الرحمن بن عبد الله بن اقبال الناس من کل جانب یبایعون ابابکر و کانوا یطوفون
 سعدا فقالوا من منا صاحب سعدا فقالوا لا نطوق فقال عمر قتلوه قتله الله ثم قام علی
 لسانه فقال همیت انا طارک حتی نبتد عظمی فاخذ سعد بلحیته عمر فقال یا الله لو حصصت
 من شتر عمار حجت و فی فیک و اخته فقال ابوبکر مهلا یا عمر الرنق ههنا الملع فاعرض عمر
 و قال سعد ما والله لو ان فی قوی علی النهوض سمعت منی فی قطاهها و سکتها از بر آنچه
 و صحابه با و ام و الله ذال الحصلک بقوم کنت فیهم نابعاً غیر متبوع اهلونه من هذا المكان فخلوة

نائب ابی بکر بن ابی بکر
 صاحب ابی بکر بن
 ابی بکر بن ابی بکر
 صاحب ابی بکر بن
 ابی بکر بن ابی بکر

۱۳۹

ص در خلافت ابی بکر
 باصل تاریخ بکر طبری متابعت
 در سده هجری مکه

عبد الله بن عباس

حدیث نقله

جلداول

فادخلوه وادعوا نزل اياما ثم بعثت اليه ان اقبل فباع فصد ببيع الناس ببيع قومك فقال امر
 بالله حتى اسيركم بافي كنانة من بني واخضب سنان رحى واضربكم حتى ينفخ ما ملكه يده
 وانا تكلموا به ليقية ومن اطلقه من قومي فلو اقبل فباع فباع الله لوان الجن اجتمعت لكم على الاض
 ما بايتمكم حتى امرنكم على الله شري واعلم ما حدثنا فلما اتي ابو بكر بذلك قال له عمر لا تدع حتى
 يباع فقال له بشير بن سعد انه قد بلغ واني وليين بما يعيكم حتى يقتل وليس يعقول حتى يقتل
 معه اهله وولد واطرافه من عشيرته فانزكوا فليت تركه بضاد كما اتاه هو جبل واحد فزكوا
 وقبلوا مشورة بشر بن سعد واستنصحو فلما بدل الهم منه فخان سعدا ليصل بصلادتهم ولا يجمع
 وجمع فلو يتبعهم بافاضتهم فليزك كذلك حتى هلك ابو بكر رحمة الله عليه ونيز و تاريخ طبري في ذكره
 عن جابر قال قال سعد بن عباد يومئذ لا ابي بكر انكم يا معاشر المهاجرين حسدوا في الايام الخ
 واني سعد بن عباد انا اعلم بحبابه وروايت بخاري على ما في الاصابة تدور بهم حاضر شده وهم در جمع
 موطن را تيره چهار با او مي بود على ما فيه ايضا والهست بايات كثيرة واما حديث عديده على العموم روح و
 ثنائيه جمع صحابه قابت كنده وبالخصوص هم در باب سعد بن عباد واما حديث روح واروشه فچنانچه در صحابه
 في معرفة الصحابة و ترجمه مذکور است هر دو ابو علي من حديث جابر قال قال رسول الله ص جن الله هنا
 الاضاحير لاسيما عبد الله بن عمر بن حوام وسعد بن عباد و از نعيم ميث معلوم ميشود كه سعد عباد و عبد الله
 از جميع نضار و جباري سول خدا صلى الله عليه و آله افضل تر بود و در كه تخصيص م رباب ایشان و ما فرود و نيز و ر
 اسباب مذکور است و هر دو احمد بن محمد بن عبد الرحمن بن سعد بن زهير لاهن تيس بن سعد طرا و
 النبي في منزلنا فقال السلام عليكم ورحمة الله الحديث وفيه ثم دفع يد لا فقال اللهم اجعل صلواتك
 ورحمتك على اسعد بن عباد و پس ابو بكر نليفه برحق باشد و دلائل و برابر بين خلافت او و اقصي لانهم آيد
 كه سعد بن عباد با نهمه فضائل و مناقب در خلف از بيعت ابي بكر و تقفا و بجز و ظلم او ملك و خاسر و طر و
 از عدالت و ايمان باشد چه رسد هم كه اگر كويت ميل و اقصي هم بر خلافت ابو بكر مي بود و در حجت خلافت محمد
 وقت وفات شك نمی كرد چه جابر امين كثر و حال كه بروايت صاحب كثر العمال كه از محمد بن ثقات مثل
 ابو بصير و عظيم بن سليمان و طبراني و ابن عسكروني و اسيا و محمد بن نقل کرده ثابت است كه ابو بكر در وقت
 وفات خود گفت اما الشايات التي و در وقت اني سألت عنهم رسول الله ص فوددت اني سألته
 فيمن هذا الاخر فلا مانع امله و در وقت اني كنت سألته هل لك انصار في هذا الاخر حتى اهل انك و
 و انهم كمن سأل بيوم جاب سول خدا صلى الله عليه و آله را كه ان خلافت در كه نام كست پس با اهل خلافت

۱۴۰

عبد الله بن عباس
اهل اصابت نقل شده

ص

ص

خلافت نماز میگردم و دوست داشتم که من سوال میکردم از آنحضرت که آیا برای انصار در خلافت چیزی
 هست انتهی محصله در چنان حال مدعی سنت گواه است صادق می آید که چاره ابو بکر و رحمت خلافت
 خود شک می نماید و میگوید که اگر مستحق خلافت را می شناسیم با او نماز میگردم و میدانم که آیا انصا
 ر در خلافت محتاج است یا نه حضرت فرمود: سنت داد میکند که چون بر این قاطعه دو لامل سالمه خلافت ابی بکر
 ظاهر بود لهذا برای اقدام کرد که موجب نسیب است پس از آنجا یقینا معلوم میشود که بیعت ابی بکر برگز
 صحیح بود بلکه موجب قتل و مین نقتله و فساد بود و هیچ آنکه بیعت مبدل الرحمن با عثمان بن شیب
 سلیمان و اجماع اهل حل و عقد بود و چنانچه در مواضع و شرح آن تصریح کرده که خلافت عثمان بیعت
 یکس که مبدل الرحمن بود ثابت شده پس لازم آمد که خلافت عثمان صحیح نباشد و مبدل الرحمن قابل قتل
 چه در نیاج ضرورتی و امید هم بسوی خلافت عثمان منقوض است و این امر خود محتاج تصریح کرده که شکر
 ابی بکر که بنود و فضیلت و غیرت و عدم استیجاب بشوره و نامل ششم آنکه نجات مجیب است
 که محتاج فضیلت فرمودی ابی بکر را بر صحابه از دو لامل و بر این خلافت مگردانید مالا که در باب
 امانت بر خلافت قتل و نقل و تصریح و تمییز خود گفته که فضیلت ششم امانت است و امانت
 با وجود فصل صحیح است و بل نه الا بناقض صریح و نهافت قبیح اما آنچه گفته در آخر این کلام که شیب
 او را برای ترویج شبهه خود نقل کرده اذ این لفظ هم واقع است و ایکن مثل ابی بکر پس بر آنکه لامل
 سیوطی در تاریخ الخلفاء نقل کرده است ^{بسیار} حضور مامون بن مارون غلیظه عباسی عرض نمود که
 معاویه گفته بود که بنی امیه در سیادت و سعادت افضل خلق اند و سخن اکثر هوادارانهم مامون در جواب
 گفت از قدر اواد علی ^{بسیار} که بر سینه معاویه در سخن گفت یکی اقرار است و دوم او مانع او را در غایت خشم و
 اقراره مضموم پس او را و ناد خود خشم است و سخن او بدون دلیل استبار انشاید و در اقرار خود مضموم
 است یعنی مغلوب است و فتن علیه جمیع اهل حل و عقد است که امری درین باقره پس آنچه در کتاب است
 از شائبه معاصی ابو بکر و عمرو غراب ایشان منقول است بزوجه سلم است و آنچه در فضائل
 ایشان وضع و اقرار کرده اند چون طاعت دلیل و برهان بر نبوت آن مرود و در مطر و دست ماگرت
 عمر تسلیم هم کرده شود فائده ندارد زیرا که هر گاه باقرار او بیعت بی مشوره صحیح نیست فضیلت صحیح
 انقطاع مشوره نمی تواند شد و الا بعد عمر هم که افضل خلق خود بوده باشد و در بیعت بیعت آن افضل
 هم با بکر بی مشوره صحیح باشد و عمر از مطلق بیعت بی مشوره منع ساخته و از مینه مثل ^{اما} آنچه گفته
 طهارت است که مراد عزمین نیست که بیعت ابو بکر صحیح نیست و خلافت او درست نشد زیرا که عمر او مبدل

م ۱۴۱
 در مناقط ابن فضل
 نقله بنده از اخبار مامونی

بزرگوار است که در کتب معتبره در سقیفه است نموده و بعد از آن دیگر آن را در کتب معتبره
 اگر از سقیفه کردن عمر ابو بکر لازم نمی آید که عمر معتقد صحبت آن در واقع باشد و اگر عمر در واقع هم معتقد
 صحبت خلافت ابی بکر بود باز هم صدور کلامی متضمن عدم صحبت خلافتش از او چراستند باشد بسیار است که
 کلمات حق بزرگان بل باطل با وجود نسخ القدم بودن شان در باطل جاری میشود اما آنچه گفته
 پس خیریت و فضیلت ابو بکر نزد جمیع صحابه سلم الثبوت و قطعی بود پس جویشش آنکه اگر گفتن عمر و
 ابو سعید به جراح حق ابو بکر است نیز تا و فضیلت او عدم انکار بعضی مهاجرین و انصار مسلم بودن خیریت
 و فضیلت ابو بکر نزد جمیع صحابه لازم نمی آید زیرا که بسیاری از صحابه در سقیفه بنی ساعده در وقت
 این گفتگو موجود نبودند و بر روایات و انادات معتدین و موثوقین استند ترا جماعتی از صحابه کبار
 جناب امیر المؤمنین علی بن ابیطالب افضل جمیع صحابه بود این عبد البر در کتاب تنبیها فرموده است
 عن سلمان و ابی ذر و المقداد و محمد بن عوف و جناب جابر بن عبد الله و محمد بن زید بن اسلم ان علی بن
 ابیطالب احسن من اسلم و فضله هو کما علی غیر انتی یعنی روایت کرده شده است از سلمان و ابو ذر و
 ذئب و جناب و با بر و ابی سعید خدری و زبیر بن عوف که تحقیق علی بن ابیطالب اول کسی است
 که اسلام آورد و فضیلت او از این جماعت صحابه نیز برتر بود و انهمی ازین قول ابن عبید الله که از
 صد شین اعلام است است بالقطع ثابت شد که این جماعتی از صحابه که نزد است نهایت دلیل المرتبه
 و عظیم الشان از جناب امیر افضل صحابه میدانند پس او را که فضیلت ابو بکر نزد جمیع صحابه مسلم و قطعی
 بود غلط محض و کذب است باشد که آنکه مخاطب این صحابه را از صحابه خارج کند لیکن شکل آنکه نزد
 ابن الخطاب نیز جناب امیر علیه السلام افضل از ابو بکر و عمر بود چنانچه شرح علی هدانی در کتاب سوره
 آورده عن ابی طلحه علی بن عبد الله بن عمر بن الخطاب قال کانوا اعداءنا اصحاب البیت علی قلنا ابی بکر و عمر و
 عثمان فقال خیل یا ابا عبد الله من فعلی قال علی بن اهل البیت لا یقاس به احد مع رسول الله
 و فی رجه ان الله یعول الذین امنوا و اتبعهم در سقیفیم با بیان الحقا بهم در سقیفیم فطافه مع
 رسول الله فی حربه و علی معها انتی خلاصه آنکه از ابی و اول فرزند الله بن عمر روایت کرد
 است این عمر بودیم و سید می شود هم صحابه سول خدا صلی الله علیه و آله را میگفتند ابو بکر و عمر و عثمان
 پس گفت مروی این عمر که ای ابا عبد الله من فعلی یا عمر که کردی گفت بن عمر که علی از اهل بیت
 قیاس کرده نمی شود با او احد او با رسول خدا صلی الله علیه و آله است و در روایت است خطای علی بن ابی بکر
 که کاس نیکی با او آورده و اتیان کرده او شان را در سقیفیم با بیان سخن ما ختم با این سخن فریت

عقبت
 سنیان معتقد است که در سقیفه بنی ساعده
 و در کتب معتبره در سقیفه است نموده
 اگر از سقیفه کردن عمر ابو بکر لازم
 صحبت خلافت ابی بکر بود باز هم
 کلمات حق بزرگان بل باطل با وجود
 پس خیریت و فضیلت ابو بکر نزد
 ابو سعید به جراح حق ابو بکر است
 و فضیلت او عدم انکار بعضی
 این گفتگو موجود نبودند و بر
 جناب امیر المؤمنین علی بن ابیطالب
 عن سلمان و ابی ذر و المقداد و
 ابیطالب احسن من اسلم و فضله
 ذئب و جناب و با بر و ابی سعید
 که تحقیق علی بن ابیطالب اول
 که اسلام آورد و فضیلت او از
 صد شین اعلام است است بالقطع
 و عظیم الشان از جناب امیر افضل
 بود غلط محض و کذب است باشد
 ابن الخطاب نیز جناب امیر علیه
 آورده عن ابی طلحه علی بن عمر
 عثمان فقال خیل یا ابا عبد الله
 و فی رجه ان الله یعول الذین امنوا
 رسول الله فی حربه و علی معها
 است این عمر بودیم و سید می
 پس گفت مروی این عمر که ای
 قیاس کرده نمی شود با او احد
 که کاس نیکی با او آورده و اتیان
 ۱۴۲
 سنیان معتقد است که در سقیفه
 و در کتب معتبره در سقیفه است
 اگر از سقیفه کردن عمر ابو بکر
 صحبت خلافت ابی بکر بود باز
 کلمات حق بزرگان بل باطل با
 پس خیریت و فضیلت ابو بکر
 ابو سعید به جراح حق ابو بکر
 و فضیلت او عدم انکار بعضی
 این گفتگو موجود نبودند و بر
 جناب امیر المؤمنین علی بن ابیطالب
 عن سلمان و ابی ذر و المقداد
 ابیطالب احسن من اسلم و فضله
 ذئب و جناب و با بر و ابی سعید
 که تحقیق علی بن ابیطالب اول
 که اسلام آورد و فضیلت او از
 صد شین اعلام است است بالقطع
 و عظیم الشان از جناب امیر افضل
 بود غلط محض و کذب است باشد
 ابن الخطاب نیز جناب امیر علیه
 آورده عن ابی طلحه علی بن عمر
 عثمان فقال خیل یا ابا عبد الله
 و فی رجه ان الله یعول الذین امنوا
 رسول الله فی حربه و علی معها
 است این عمر بودیم و سید می
 پس گفت مروی این عمر که ای
 قیاس کرده نمی شود با او احد
 که کاس نیکی با او آورده و اتیان

دو بیت ایشان را بر فراغ طریقه اسلام با جناب سید محمد در وجه آن جناب جناب میر علی بن ابراهیم است و در هر دو کلام است و ابو علی محمد بن عیسی بن نضر از حکیم بغدادی در شمار ختم تاریخ بغداد و در ترمذی شریک آورده و خلیل شریک علی الهذلی فقال له ما یغنی ان تقلد الحكمه من المسلمین قال ولعله قال بخلاف ذلك علی الجماعة و قولك بلا مائة قال اما قولك بخلاف ذلك علی الجماعة من الجماعة اخذت بنی فكيف المخالف لهم و هم صنعة دینی اما قولك قولك بلا مائة فالمراد لا کتاب الله و منه تترسوا له و اما قولك مثلك لا تقلد الحكمه من المسلمین فهذا شیء انتم فعلتوه فان كان خطاء فاستغفروا الله منه فان كان صوابا فاستكوا عنه قال ما تقول فی علی بن ابیطالب قال ما قاله فی ابی ابراهیم علی بن ابی طالب و ما قاله لائل اما العباس فان علی بن ابی طالب افضل العصابة و قد كان بری كبره المهاجرین لیسما اعانزل من الخوارج و ما احتاج هو الی احد حتى لحق بالله و اما عبد الله فانه كان یضرب بین یدیه و یدیه فی حرمی بدر سا متبعان فائده مطاعا فلما كانت مائة علی حرمی كان اولی ان یقع عن ابی ابراهیم لعله یدین الله و فقهه فی احكام الله فسكت لیسما فی طرق لیسما بعد هذا المجلس الا قلیل حتی غزى شریک تنهی بسلام شریک میریح است و شریک هماس ثم جناب سید محمد بن ابراهیم آدم ذات خود و شریک میریح صحاب سید است دستمک بن حرمی بر حرمی و در باب فضیلت جناب میر علی بن ابراهیم امام دین است چنانچه سید علی بن ابی طالب در رسوده تقریبی آورده و عن علی بن ابی هاشم عن عمر بن قاسم و سلمان الفارسی عن هو یرویان یعود سر جلدی و من جلدی من حلقه و فیما رجل یقول لو شئتم لانتما تکرم افضل هذا الا بعد نیتنا افضل من هذین الی جلیین ابی بکر و عمر فقام سلمان فقال اما الله لو شئتم لانتما تکرم افضل من هذین الا بعد نیتنا افضل من هذین الی جلیین ابی بکر و عمر ثم مضى سلمان فقیل له یا ابا عبد الله ما قلت قال قلت علی بن رسول الله و هو فی غزاة الموت فقلت یا رسول الله هل اوصیت قال یا سلمان ندره من الاوصیا قلت الله و رسوله علمه فلا آدم و صیبه شیدت فكان افضل من بکر بعدا و کان وصی نوح سامی و کان افضل من بکر بعدا و کان وصی یوشع و کان افضل من بکر و کان وصی سلیمان اصف بن برخیا و کان افضل من بکر و کان وصی عیسی شمعون بن خریص و کان افضل من بکر بعدا و فی اوصیت الی علی و هو افضل من بکر بعدا انتهى و ذکر شریک نکر است ان دینی و موضع سره و غیر هذا ترک بعدا و بنی علی و بنی علی بن ابی طالب طلب من ابی سعید عن سلمان و زید و محمد بن زکریا عن عطاء و غیره قال حالت الفیض عا شریک عن علی بن ابی طالب قال قلت لعلی بن ابی طالب فیما عن علی بن ابی طالب قال قال رسول الله است

ما شریک صوفی ۱۳۳
جای در قضاوت میزبان
این شمس الدین بن محمد
جای بود دست میزبان علم خدا می داد
عقد از علوم این ابن مسعود
است چون اسرار انفس شرح
و شرح فضول علم و شرح فضیلت
فاریز میزبان و شرح فضیلت
محمد بن جعفر از زمان ابی بکر
است بن ابا طالب فی الیوم فی
کود چون شرح فی الیوم فی الیوم
باز شرح شرح فی الیوم فی الیوم
زمان نبوت می

۱۳۳

کوفت زمان است که او شمس السلام
کوه است صحبت
صحت از و چهار صد اولی از بیعت
در کتب کتب علم رسولی از بیعت
و از کتب کتب علم رسولی از بیعت
شاه شریک است چنانچه در فضیلت
و فاضل شریک است چنانچه در فضیلت
علما و ائمه است چنانچه در فضیلت
نور از تقریب است چنانچه در فضیلت
سازگاری کرده ۱۱

مورد ساید ۱۳۳
صرد
نظام حساب میر
از شمس الدین بن محمد

نصف

حدیث نقله

خداوند

خبر لیس با شکر نیکو کار و نیز در سوره القرمی زکورت و عندیضا ای من علی قال قال رسول الله
 ان الله تعالى اطلع على الدنيا فاختارني على رجال العالمين ثم اطلع الثانية فاختارني على رجال
 العالمين ثم اطلع الثالثة فاختار الامم من ذلك ثم اطلع الرابعة فاختار طائفة على ذلك العالمين ويز
 وراست عن جابر قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من شئ فيه فقد كفر ويزوران زكورت عن ام
 هانئ بنت ابي طالب قالت قال رسول الله افضل البرية عند الله تعالى من نام في حجره ولا يخطئ
 في علي ودرستی با تم خیر البین و ذکره اعمال زکورت من لم یعیل علی خیر الناس فقد کفر الخلیب
 عن ابن مسعود و از نجی است که بعضی از ما هست نیز قال فی فضیل خباب امیر علیه السلام شده انه خاب سحر و زکورت
 زکورت عن احمد بن محمد الكرمي البغدادي قال سمعت عبدا لله بن حنبل قال سالت ابي عن الفضيل
 فقال ابو بكر وعمر عثمان ثم سكت فقال يا ابت علي بن ابي طالب قال من اهل البيت لا يقا
 به هو لا و درستی با زکورت ذکر عبد الرزاق عن معمر قال لو ان رجلا قال عمر افضل من ابي بكر
 عنقه و كذلك لو قال علي عنده افضل من ابي بكر و عمر لم لعنه فاذا ذكر فضل الشيخين من
 اجتمعا و اشق عليهما باهما اهله فذكرت ذلك لابي كعب فاجبه و اشتمها لا ازين عبارات طاهر مشهوره ترو
 سرور و كعب فضليت ابو بكر قطعا ثابت نبود که معتقد فضليت خباب امير عليه السلام ابر شيخين لائق تشييع سردار
 نبي و شتمها اما آنچه گفته انصار بحر فاش و رهين و شتمند که طيفه از انصار هم منصوب بايد کرده انکه ابو بكر
 قابل خلافت نيست پس مرود است با نيکه روايات كتب معتبره و دلائل صحیحه وارد بر آنکه انصار
 منيوشتمند که طيفه از زبان خود نصيب شده و دیگری راستی آن نمیدانست چنانچه در تاريخ طبرست
 زکورت که سعد بن عباد و در حمله کلاسيکه با انصار گفته گفت اشحن الله عز وجل لرسوله بكم الارض و دانت
 بسيماخكم العرب توفاه الله و هو عنكم امين و بكم قر العيون مستبده اينها الامم و من الناس فانه لكم دون انكم
 فاما يا ابا جهم لم تن قد وقعت في الراي و هبت في القول و لن بعد و ما ريت نوبك هذا اننا لك فينا
 متضع و الصالح المؤمنين مني الخ اين عبارت صحیح است و نيکه سعد بن عباد با انصار گفت که خلافت
 حق انصار است و دیگر برادران منسل و استحقاقی نيست و انصار با جمعهم كلام ورا پسندیدند نصيحت او را
 گوش نشنا شنیدند و گفتند که ما هرگز از گفته تو تجاوز نمی کنیم و تمام االی از خلافت میگردانیم و نیز در همان تاريخ
 زکورت که ابو بكر گفت علت از انصار فلا جتمع في سقيفة بني ساعدة بياض سقفة عباد
 و احسنه من مقالته من يقول منا امير و ينكم امير الخ من كلام جهم صحیح است و نيکه بعضی انصار تصور نماد امير و نكم
 تر نم بودند و بعد ایشان بر بيعت سعد بن عباد و جماعه داشتند و كامل انميون که نبودند اما آنچه گفته در روايات

مسئله اولی من قسم اول قول

سوره سابعه

ترجمه عربی از خطابه

۱۲۲

ص

ص

میفرمودند که بحسن بیان و ملاقت لسان و سخن ستاری و سقیفه پروازی بجهت حسن و سلام مقبول سازند
 تصدیقیت جناب امیر علیه السلام بر سون تین و نصف تا اقل اصل واقعی در بران کافیست بر چهره و ظلم و جادو و تم
 و بیدینی و کفر بی کبر و عجز که بجز در تمام از جناب بیعت گرفته اند پس چنین قصه شنیده امی باید که به هزار جود که در کف
 در استار حجب خفا و داشتن نه اینکه هست بر اظهار و اشاعت آن گاشتن اگر چه نمونه آن اتفاقا شنیدم و در ما بعد
 هم گونه تفصیل آن خواهی شنید لیکن در اینجا هم روایتی متضمن آن نوشته می آید در تاریخ طبری در ضمن روایتی
 طویل متضمن ماجرای سقیفه و بیعت مردم با ابوبکر مذکورست و مختلف علی و آلین برین اختط الزم سیف
 و تا لاخذن حتی باع علی فبلغ ذلك ابا بکر و عمر قال نقاش عسرا هذا و اسيف الزين فاصروا
 به الحجر فانطلق اليهم عمر فاجابهما نقبان قال لئيبا لئيبان و اتما كما هان فبايعا انتهى ازین مقدار
 بکمال در نسخ ظهور سپید است که جناب امیر علیه السلام هرگز رضای خود بیعت نفرموده بلکه عربین الخطاب بجز
 آنحضرت را برای بیعت کردن آورده بود و تصریح تمام جناب آنجناب و زبیر گفت که بیعت کشیدند و حال آنکه
 بود و شما گاه و ناخوش سید پیش چنین بیعت که با اعتراض و این الخطاب در حالت کراهت واقع شدند است
 بر حقیقت خلافت ابی بکر نمودن داد و شنیدی و دانستی اما آنچه گفته و اگر باین قول عمر در حق ابوبکر
 نایند لازم نیست که جمیع قوال عمر که در حق ابی بکر و خلافت او دارد آنست که باینه و تاریخ پس از این است
 که از زخم مقبولست و ادعای او غیر سخی شیعیه بیک و دو کلمه حق که خدا تعالی اعلا و الحق است و ابی بکر بانی
 عمر باری ساخته است که بناید و دیگر قوال عمر که با فتوای شیطان و طبعین المیس آن ستفوه می شد چنان
 تمسک خواهند نمود اما آنچه گفته با جمله عمر معتقد است امامت و خلافت ابوبکر از سنن طرفه با طریقی
 که در میان نمی آید پس عدم اعتقاد عمر صحت خلافت ابی بکر طرفه نیست عمر چگونه معتقد بطلان خلافت ابی بکر
 نباشد و حال آنکه رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم در غدیر خم جناب امیر المؤمنین علی بن ابیطالب علیه السلام را بر
 ابی بکر و جمیع صحابه خلیفه و ایزر ساخته بود و حضرت جبرئیل با شفا تا او را انداز نموده بود و از اینک این عقد جناب
 رسول خدا صلی الله علیه و آله را نقض نماید لیکن عمر نقض عهد حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله نمود و از آنرا حضرت
 جبرئیل هم ترسید و کرد آنچه کرد و سیه جزا را فعلی نشاء الله عزوجل سید علی همانی در کتاب توده است
 آورده عن عیبن الخطاب قال نصب رسول الله علینا علما فقال من كنت مولاه فعلي مولاه
 ان اللهم ظل و الا لا و ما من عاده و اخذل من خذل له و انصر من نصره انکم انتم شیعک علیکم تا
 مکان فی جنبه شایعین الوجه طیب التریح فقال له با علی علی عقد رسول الله صلی الله علیه و آله لا
 منافق و منافقین خله قال عرضت یا رسول الله انک جئت قلت فی علی کان فی جنبه شایعین

ص

سوره حاسه

حسن ان چطیب ان حج کذا و کذا انما انفسم باعمرانه لیس من مللکم لکنه چیز نیل المراد ان
 یوکلد علیکم ما تلذنه فی علی انتهى علامه ذکر از مرین الخطاب مرویست که گفت نصب فرمود رسول خدا صلی الله علیه و آله
 جناب علی بن ابیطالب را علم فرمود هر کسیکه بودم من مولای او پس علی سوا اوست بار آنها مولا کن و
 دوست دار کسی را که دوست دارد علی را و مساوات کن و دشمن دار کسی را که دشمن دارد علی را و خدو دل کن
 کسی را که علی را خدو دل کند و یاری کن کسیکه علی را یاری نماید بار آنها صراحت من هستی بر ایشان گفت
 مکرر بود در پهلوی من جوانی خوب روی پاکیزه بوی پس گفت آن جوان بمن ای مرتضی که عقد کرده جناب
 رسول خدا صلی الله علیه و آله عقدی را که نمی کشاید آنرا اگر منافعی پس ترس زانیکه تو حل بن عقد نمانی گفت
 مکرر پس گفتم یا رسول الله من تحقیق که تو پر گواه گفتی آنچه گفتم در حق علی بود در پهلوی من جوانی حسن الوجه
 و طیب الارج و گفت چنین و چنین فرمود رسول خدا صلی الله علیه و آله ای مرتضی که او نیست از اولاد او
 چیزیست استاراده کرده هست که ناید نماید بر شما آنچه من گفتم در حق علی

قَالَ طَعْنَهُمْ

اگرچه ابو بکر میگفت است تخمیر کرم علی نیکم پس اگر در میقول صادق بود البتة قابل امانت نباشد زیرا که مخصوص
 با وجود فضل لائق امانت نیست و اگر کاذب بود نیز قابل امانت نباشد زیرا که کاذب فاسق است الفاسق
 لا یصلح لامانة **جواب اول** این روایت در هیچ کتابی از کتب اهل سنت موجود نیست نه بطریق صحیح
 نه بطریق ضعیف اول این روایت را از کتب اهل سنت باید بر آورد و بعد از آن جواب باید خواست و با آن
 شیعیه الزام اهل سنت خواستن کمال نادانی است **دوم** اگر این روایت گفته شیعیه قبول داریم
 گوئیم حضرت امام همام زین العابدین علیه السلام امام سجاده در صحیفه کلمه که نزد شیعیه بطریق صحیح مقبول
 روایت میفرماید **ان قلت** لذنوب عمر الخ اگر درین کلام صادق بود قابل امانت نباشد ان الذنوب
 اکثر کتب الذنوب لا یصلح لامانة و اگر کاذب بود نیز قابل امانت نباشد زیرا که کاذب فاسق است و
 الفاسق لا یصلح لامانة و لا بد شیعیه از بیگانه جوابی خواهند گفت همان جواب را از طرف اهل سنت در حق
 ابو بکر قبول فرمایند و تخفیف تصدیق دهند و درین روایت بعضی از علمای شیعیه لفظا قیلونی نیز افزه میکنند
 و گویند که ابو بکر استغفای نمود از امانت و هر که استغفای نماید از امانت قابل امانت نباشد و طرفه آنست که
 خود شیعیه عقدا دارند که حضرت موسی از رسالت و نبوت استغفا کرده و بارون را خفت نمود پس اگر
 استغفا از ابو بکر در باب امانت بالفرض مهم شود مثل حضرت موسی خواهد بود بلکه سبکتر از آن زیرا که
 استغفا رسالت و نبوت با وجود مخالطه جناب الهی با واسطه سخت قبیح است و استغفا از امانت
 که بقول شیعیه مردم باور داده بود خدا بیا بر صلحت و حق خود یعنی دفع پریشانی انصار و تهیه نقل ترسین

۱۳۶

و حفظ درین از شر ارباب و از جانب خدا بود چه باک داشت زیرا که ریاستی که مردم با یکس بر بنده قبول
 کردند یا دوام داشت بر آن نمودن چه ضرورت و نیز تحمل شستن سیه است و خلافت هم در دنیا
 و هم در آخرت خیلی دشوار است و در اول و بلکه که ابو بکر قبول این منصب شکر کرده بود محض برای قطع
 تر از انظار کرده بود چون آن خنده فرزندشست خواست نام خود را سبکبار گرداند و این بار را بر دوش برگیری
 اندازد و خود نافع البال نیست تا بعد از نبی اسلام شد که سوانق و آیات شیعیه نیز ابو بکر طعن ریاست داد است
 نبود و از خود دفع میکرد و مردم دفع او را قبول نمیگردد و از اعلی تا ادنی این منصب بر او بر گزیدند و او
 این حرف بزبان آوردن چه گنجایش داشت و اگر بگویند که از آن زمان که اصطلاحات سلطنت و از جمله بکر
 و کرده باشند و هیچ لذت دنیا غیر از حکمرانی بر چند کس محدود است و سلطنت نصیب ایشان نباشد بگویند که این
 منصب برای محبوب ترن اولاد خود بگذارد و هرگز قبول نخواهند داشت بلکه در رؤسایان یک یک همه در یک
 عقیده بین نخل و حسد مشایخه می افتد چه بکار ریاستی ابو بکر را بدست افتاده و فرست و دنیا و آخرت نصیب شده
 این قسم چیز فریز را از خود بکنند و بدگیری دادن نانشی زغال بی طمع میزد بر دست و نیز در کتب شیعیه بر او صاحب است
 و مردیست که حضرت برید بعد از نقل عثمان خلافت را قبول نمیکرد و بعد از الحاج و ابرام و سالدله تمام زبها بر این
 قبول فرمود و ابو بکر هم همین قسم نازد و لای انظار حاجی و از فرار گمانیدن از مردم برای خود بگمانی منظور داشته باشد
 چه عجب در منصب نامشروع تصور قبول محقق نماید که اصل کلام این بکر که بر دیات ثقات سنته
 بلکه بر دیات ارباب صحاح ایشان کاسیجی ثابت شده این است اقلیونی خلعت بخرید و علی نمیکرد
 کلام که مقتضای حق بزبان بخاری بود که بنظم بان شده ولایت هر چه دارد بر سلطان خلافتی بکر بود و اما
 اینکه در آن بیاحت تمام اعتراف کرده با اینکه جناب امیر افضل است و او مفضل و هذاهو الحق الحقیق کلاسیا
 و انده ان فالصلوات الحرفی و الا یقین و هر گاه با عترت خود ابو بکر مفضولیت او ثابت شد و افضلیت جناب امیر
 مستحق میگردید سلطان خلافت و کاشمیر و بعد از آنها هر چه بود و نیز بکر که بر اهل قاطعه و بر این ساطعه حج عطلت
 و نظایر باب است ثابت شده که افضلیت شرط امارت است و اوست مفضل بود و افضل باطل و هر چند
 هم در ازاله آنجا و تره تعیینین به شرط افضلیت در امام تصریح است نموده و در اهل و بر این اثبات آن نموده
 و عثمان را آنکه ابو بکر در بیگلام امارت سعیت نموده و استغنا از خلافت کرده و آن ولایت را مفضل دارد
 بر سلطان خلافت او زیرا که این تا از چند سو محالی نیست یا آنکه هرگز ولایت محض بوده پس شان ظلمت سزیه
 همان است که از خلافت او کسادت دنیا و دین دلبسته آن است سوخته و منکک گویند و نه ولایات و در آن راه
 و دهند و یا آنکه بر اس استمان صحابه بود تا معلوم نماید که کدام کس از ایشان خلافت

۱۳۸

موضوع

دور بصورت به صورت مطلوب المجر ثابت است خواه کلام ابی بکر مطابق واقع باشد خواه نباشد و یا
 اینکه قیاس کلام ابو بکر کلام هدایت نظام آن امام تمام علیه السلام میاستن الفارق است زیرا کلام ابو بکر
 بر سر نیز بارگایای خود شست متضمن اعتراف بفضولیت خود و فضیلت جناب میر علیه السلام و در ارسال
 این کلام تا اول را گنجایش نیست بخلاف کلام جناب امام زین العابدین علیه السلام که در مقام اظهار عجز و عبودیت
 مدبر روی جناب ربوبیت است و انبیا و ائمه معصومین علیه السلام با ضعف عدم مصیبت اطهر و نورانی
 الهی چون انچه از تفضلات و توفیقات او تعالی شان رسیدند در مقام ساجدات با او تعالی و تقدس آن
 بجز و تفسیر خودی نمایند قاضی میان در شناخته قد قبل از کثرت استغفار التبتی و بینه غیره من انبیا
 علی وجه ملذذة الخشوع و لا اعتراف بالتقصیر کما الله علیهم کما فی قوله من الموحدين بما
 تقدّم له متواضعا فان احوک من عبدا شکوایان کذا استه اخشا که الله و اعلم کتبت اتقوا قال الحارث
 بن اسد خوف الله کذا و لا انبیا و خوف اعظام و تعبد لله لانه استغفار فی فعل اولی الامر
 امام انچه از اینجاست که از انبیا استغفار و انابت اقرار بمصیبت و تفسیر دعوات ساجدات الهی منقول
 شده و علی بن ابراهیم و زینم و زینب و خلفه تفسیر کس دیگر بر خود نشاء آنکه کس از انبیا بر سر نیز برفته است
 نکرده که ظان کس که از امام را میاست ازین بهتر است و من با وجود او بجز از دستم و در رساله طاعن طاری
 که در جواب سوال صاحب عالی متضمن فضیلت و قبایح ابن عربی نوشته از تاریخ اسلام منقول است و مثل
 عنده ای من ابن عربی شیخا احلده الحق الحافظ المصنف المصنف ابن زینب عده احد بن شیخا الحافظ
 المصنفی الثانی فقال لا اشک و لا اشتک فیما اشک فی النصوص المشهورة علی الکفر الصریح الحلالی کذا فی
 کتک فتوحات المکیة فان صح صدق و نهک عنده استمر علی الی و فاته فتو کفر و محله فی الماد بلا شک
 و بعد صح عندهی عن الحافظ جلال الدین المزی نه فعل من خطبه فی تفسیر قوله تعالی ان الذین کفروا
 سوا علیهم و انذرهم امر که تنذرهم کلام ما ینبو عنه السمع و یقتضی الکفر فی الشرع و بعض کلماته که
 یکن تاویلها و الذی یکن تاویل منها کیف یصار الیه مع مرجوحیة التاویل و الحکم انما یقتضی
 علی الظاهر تدلیف عن الشیخ الامام حله الدین القوی فی ذکر کتک علی صاحبانه قال فی مثل کتک
 انما اول کلام المصنفین و هو کما فی استغفار و نیز طاعن طاری درین سال از ذیل تاریخ اسلام
 نقل کرده که در آن در ترجمه قونوی سلطنت خلد بنی از کتک بنی الشیخ عماد الدین صاحب الشایخ
 و التفسیر ابن حزم المزی عنده فی القونوی مخیر ذکر القونوی کما یکن مره فی قوله
 ان هذا کلام الذی کفر و ضلال فقال صاحب الجلال انما لکی انما قاله یکن تاویل

فصل فی رد طاعن طاری
 فیما نقل من ابی بکر
 اثبات ۱۵۹ رت

۱۵۱
 مد
 ذکر تاریخ طاعن طاری
 بروج و سن ۱۱

م

فقال لا يا فتى ما دل كلام المعصوم انتهى وان لم يزل هو الحافظ حال الذين صاحب تعهد به الكمال في
 وفي سكونه اشعار بفضله العظيم وانه اعلم من چونکه ابوبکر بالا جماع معصوم نیست در لام او که سر
 است تفصيل جناب مير علي هشتم بر خود شن تاويل با نزن باشد بر آنکه فضل بن روزبهان در جواب ابن طمرن
 گفته ان صح هذا الكلام فهو من باب التواضع وتمايلف تلو ب المتابعين وحق الام ان لا يفضل نفسه على الرعية
 ولا يتكبر عليهم وعلامه شوشتری نورانه بر قدوة الشريف در جواب آن افاده فرموده ان التواضع وهضم النفس في
 امر الدين والخلافة في حق من كيف لا يتحقق وحقه بالكلام لعدم العلم بقصده طابنا القول المذكور
 كما اشار اليه اللغات صلبا وقع من ابوبكر عند هجرته المناس عليه بان لا ياتي بكذا ما تمتع بجدو على فلو كان
 فرضه التواضع وهضم النفس لخص الخيرة بطل بل قال اقبلت في كل واحد منكم خير مما انتي واما يوم
 اكرعني ام همن است که خود را بر عيت تفصيل نه پيس نرم می آيد که عمر خلاف حق نموده باشد که در خطبه خود را
 بر جميع مسلمين تفصيل داد و چنانچه بولي الله ورازه الحقا آورده ذکر ابوبكر جعفر الطبري في تاريخه بعض خطب
 عرفها خطبه خطب بها حين ولى الخلافة وهي بعد الجمل الشناء عليه رسول الله اناس ان
 وليت عليكم ولولا جهاني ان كوز جهركم اقولم عليكم وانشاء الله استغناء عما بين يدي
 من دم اسو که ما قوليت ذلك منكم الخ اما آنچه گفته در دين روايت بعض از علمای شيعة لفظ قيلوني
 نیز افزايند پس انشي لفظ قيلوني در صحاح اهل سنت مذکورست چنانچه فاضل ابن روزبهان اعتراف نموده
 بنسبت الحماق آن بطرف شيعة ان کذب محض اقراي بحت است بارها اگر آنکه مراد از علمای شيعة
 اصحاب صحاح خویشان باشند و عرض نسبت الحماق واقراي سوي ايشان باشد فلا مجال للكلام في غير الامم
 وخرالي که از اکر بر ائمه واکمل اوليا اهل سنت نیز لفظ قيلوني با بوبکر قطعاً محسوبست و ديگر هم
 اهل سنت هم روايات اما لابي بکر آورده اند در تاريخ خميس مذکورست و ذکر غير بنو حبان ان بابا بکر بن
 قاسم في الناس بعد ما بعثهم اياهم يصيلهم بيعتهم ويستقيم فيما تحمله من المشهم وبعيد ذلك عليهم
 كل ذلك يقولون له والله لا نقبلك لان تقبلك قد ملك رسول الله من ذابوا خبره وانتهى عهد
 جامع الاصول مذکورست ذکر رزين في كتابه قال ان من سمع عمر يقول بي بکر يومئذ عهد المير فبا بيه الناس
 عامة وخطب ابوبكر في اليوم الثالث فقال بعد ان حمد الله وصل على رسوله اما بعد ايها الناس ان لا
 اطيعتم مني لم يكن حرا على ولا يتكلم ولكني خفت العنته والاختلاف قد روت امركم اليكم فلو انتم ستمت فقالوا
 لا نقبلك انتي محب لميري در رايض نضره فصلبا من ابي بکر استقاله ابي بکر منعقد کرده عادت متعده
 متضمن آن ذکر نموده وشمسي از جمله فضائل او شمرده چنانچه گفته ذکر استقاله ابي بکر من اليك بعد من يله

ص

۱۵۲

ص
مکره بيه ابي بکر بن ابی الوصل الحماق

ص
کلام الخ ذوالاثره من الخ
باب ثانی بیه و کعبه استیفته

ص
افصل الثالث عشر
من الباب الاول من القسم الثاني

من نید بن اسلم قال وحل عمر علی بکر و هو لخط بطن لسانه و هو یقول ان هذا ان مرد فی القوم
 تم قال یا عمر حاجت لی نه اما تکره دعا عن الله لا تقبلک ولا تستقبلک خرجت حذرت بن الحارث
 و عن ابی الجحاف قال قال ابوبکر بعد ما بوجع لری بابع له علی و اصحابه فاعام فلنا یقول ابها انک
 قد نلت کبر معنی که هرل من کاره فاصنع و م علی نه اول الناس یقول لا والله لا تقبلک ولا
 نستقبلک قد مک رسول الله من ذالذی یخرجک عن جبر بن السمان فی المواقفة
 و عنه قال احتج ابوبکر عن الناس فلنا یضرب علیهم کل یوم یقول قد طردکم بیعتی ما
 من شتمت قال فبقوم علی بن ابیطالب فیقول لا والله لا تقبلک ولا تستقبلک قد ملک ^{الله} ^{الله}
 فی ذالذی یخرجک عن الحافظ السلفی فی الشیخة الغداریة و ابن السمان فی المواقفة و ابوی الجحاف
 هذا و ابی بن اجمه من البرجمی التیمی ملام کونے نقد زدی من غیر حاصل من المناجین و هو
 حدیث رسول الطبری یقین من جعفر بن ابیہ فالما استخلف ابوبکر خیر الناس بعدا یا فلما
 کان الیوم السابع قال علی بن ابیطالب فقال لا تقبلک ولا تستقبلک لولا انما ربنا لک هذا
 ما یبغضک خرج جبر بن السمان فی المواقفة عن سوبید بن غفل قال ما باع الناس ابوبکر تا
 خطیبا یخبر الله و انشئ علیه ثم قال یا ایها الناس اذکر بالله ایا رجل ندم علی بیعتی لما قام علی
 رجلیة قال افتتاهم الی علی بن ابیطالب و معه لسیف فذا منه حتى وضع رجله علی عتبة المنبر
 و الاخری علی الحصاص قال و الله لا تقبلک ولا تستقبلک قد ملک رسول الله فی ذالذی یخرجک
 خرج فی فضائله و قال هو اسند حدیث سرفی فی هذا المعنی و سوبید بن غفله امد له الجحاف
 و اسلم فی حیوة النبی اما آنچه گفته طرز آنست که خود شیمه عقاودارند حضرت موسی علیه السلام
 از رسالت و نبوت استغفار کرده به بارون را فغفت نمود پس طرز آنست که چنین دعوی بزرگ
 و عظیم بر زبان آورده و وسایل و شهادت آن اجلا هم ذکر کرده و باز خواسته که آن حجت آرد و گوی
 امام خود را بدعوی کسبانی از طعن عام برآرد و محب تر آنکه در باب نبوت هم این دعوی بی سر و پا
 بیست نام دارد ساخته در مقام تشبهاد بر آن مهر سکوت بر لب گذاشته اما آنچه گفته زبیر که
 بر سینه کرم بانیکس نهند قبول کردن یا دوام دستار بر آن نمودن چه ضرورت پس جانشین
 آنکه عثمان گشته شدن خود اختیار کرد و طلع خلافت از خود نه نمود و گفت نمیکشم پراهنه را که خدا بمن
 پرورشانیده است پس اگر طلع خلافت امر جائز بلکه مدوح است چنانچه مخاطب گفته تا فرماید که سنان
 امر مدوح اختیار نکرد و نقل خود ایشان کرده و القای نفس در پاک گناه کبیره است اما آنچه گفته از جحاف

۱۵۳

خطاب اول

منتهی

معلوم شد که آن روایات مستخرج از ابواب کرامت است بود و از خصص مکرر در مردم دفع او را قبول
 نمیکرد پس مقدمش است بحدود اول آنکه روایت انقلابی که اهل حق در طمانی می کردند آن
 از کتب معتبره سنی است که در خلافت کلامی شاه عدل بر آنست پس آن روایت شریفه است و آن
 احتجاج بربری نمودن داده است مندی او نیست آری اگر از کتب اهل حق این روایت نقل کرده این کلام نیست
 و چه میداشت با راها اگر نیکو جان دعای الحاق را آماده نماید و این زعم اهل این روایت را روایت شریفه
 گرداند پس آن دعوی بی دلیل بلکه هتیان محض و اقزوی صرف است بلکه اهل این عدلیت رکت معتبره سنی
 بلکه با عترت ابن زوینان در صحاح ایشان موجود است باز حرف الحاق بر زبان آوردن خود را به ایشان
 علم و فضل نصیحت و رسوا نمودن است و فرض ازین بیان است که در روایت اول در روایات اهل حق
 است بلکه آنها قصور تحریر مخاطب عدم و توفیق در قواعد سناظره منطوق است و وهم آنکه محض انال لسان
 با وصف کمال رقت و مسامت و اخذ خلافت و تعیین تعیین آن در میان و القاسم آن بسوی عربده
 برگرداند بر عدم طبع او خار و این انال مثل اتوال تغلیب است که منبک در دنیا می باشند با وصف
 آنکه ایام تمام در آن نظام دنیا دارند باز بعضی معادسه لسانیه تغیر خود از آن و عدم رقت خویش با آن اظهار
 می نمایند بقولون با نوا هم الیس منی فلو کبروا انال مسادق بود چه از ترک خلافت کرد و خود را از این
 سبک برداشتن ساخت هر کس منجوست آنرا میگرفت و محب میطبع بود که عمر این شفته عاز بسیار می
 از صحابه بیعت بجز دست گرفت و ابو بکر بر آن سکوت نمود تا آنکه از جناب امیر المؤمنین علیه السلام که از آن
 آنحضرت عین کزوبی بی بود هم با گراه و الجاد نام بیعت گرفت و ابو بکر منع از آن نه نمود بلکه بنا بر روایات کتب
 معتبره سنی خود ابو بکر عمر را فرستاد و گفت که جناب امیر و اتباع آنحضرت از خانه فاکت است تا آنحضرت
 بر آورد و اگر ایشان با کتند ایشان محتال نماید که بسجی نمودیم بی طمان عمر با جلیان انال لسانی ما این
 فضاخ و قباخ جز آنکه حجت اهل حق را قوی گرداند و عدم حقیقت او را بزبانش بر کرسی نشاند مصلحا فاعاد
 و اولیای او نمی رساند و از نیماست که جناب امیر علیه السلام در خطبه شمشید که ثقات بنیه رویشان کرده
 است بسجی انشاء الله از تناقض و هتانت فعل و قول ابی بکر تعجب نموده و فرموده نیا جیبامینا بیوت علیها
 می یونان و الله فاعاد و نامه در حقیقت این انال هم مثل بیعت اولیة بود از طاعت او و بسیار است که از آن
 باطل است بلکه بکلمات حق هم گویند و آن وقت بر حقیقت ایشان نمیکند و من بنات مال علی ما انصر شیئا
 و از این صفات و جمله طاعت لسانه چون که در ضمیر ابی بکر عدم حقیقت خودش مضموم بود و قطعاً می دانست
 اولیای حق این کار ندارد و با دعوی شیطان الا لسن که گوی سبقت از شیطان این ر بوده بود و صد

تصدی آن نموده اند و بعضی اوقات کلمات اعتراض حق بر زبان او جاری میشد سوّم که عدم طمع این بزرگوار در خلقت از فضائل او شمرده نشاید نهایت مستغرب است زیرا که تردّد غیبی او بکبر استیسا بود بر خلافت و مخالفت دیگری با وجود او هیچ نبود بحیث خصوصاً مورد و داخل بود پس او بکبر اگر چنین امری در کتب صحیح است یا نه بر او ثابت بود و قیام او بآن واجب لازم از خود دفع میکرد و بنحویست که کسی که آنرا از او بگیرد و حقیقت مخالفت خود را اعلام او میکرد و مجیب تر آنست که خود مخاطب درین قول تعجب کرده که خلافت اینی بکبر و بفرزت دنیا و آخرت او بود
 حینت قال چه کار باستی که او بکبر را بدست افتاد و فرزت دنیا و آخرت نصیب او شده و ظاهر است که چیزی که موجب فرزت آخرت باشد آنرا از خود دور کردن و دلیل حرمان از سعادت و سیلان نجسارت است پس هر ثبات که مگویند مخاطب اطفالند چنین چیز را از خود دلیل کمال تفصیلت و نهایت بی طمعی و زهدی بکبر گردانیده و گرانیکه مرادش بی طمعی و زهدی بود و بی پروای بود امر آخرت باشد پس این زهد و بی طمعی او را و امام او را مبارک باد که راجعای کلام در آن نیست اما آنچه گفته و نیز در کتب شیعه بروایات صحیحیه ثابت و مراد است که حضرت امیر علیه السلام نیز بعد از قتل عثمان خلافت را قبول نمیکرد و بعد از الحاح و ابرام و مطالبه تمام از نهان برین نصیحت قبول فرمود پس چون او را این ابی الحدید در شرح نوح البلاغه در باب شمل این اعتراض از طرف ماسیانیان عبارت و کرده و قالت الامامیه هذا غیر لازم و الفرق بین الموضوعین ظاهران علیا علیه السلام لقب
 انی لا اصطلح لها و لکنه که الفتنة و ابوجهیر قال کلاما معناه انی لا اصطلح لها القوله انی لا اصطلح
 و من نفی عن نفسه صلاحه کلاما معناه انی لا اصطلح لها القوله انی لا اصطلح
 لازم نیست و فرق در هر دو موضع ظاهر است زیرا که در سنی که علی علیه السلام گفته است که من صالح خلقت
 انستیم لیکن گفته اند کرده و داشت و ابوجهیر کلامی گفته که معنی آن نیست که من صالح خلقت چنانچه سنی که
 من ستم بهترین شاگرد سنی که انداخته خود شرح امامت را جایز نیست او را که عبدکند ترا بر اس
 نیز خود صاحب ابطال الباطل در توجیه کلام ابوجهیر گفته و قد قیل انه قال هذا بعد ما شکی بعض اصحاب
 رسول الله استیثاناً للخلوة من غیره نظار الحضور هم فقال اقبلوا فانی لا اريد الخلو فنه
 و لیس عتق شیخی که اندر علی طرحی و هذان بابی لا استظهار بقران الا باله و الحکومة کاد و
 ان اولی منین کان یقول لا یسقط الخلو فنه عندی بیعلی محض و فان مثل امثال هذا الکلام
 علی خلوت و صادکن باه و جملها من المطاع فهو حاصل لا یغیر فی الکلام و جواب تا منی نورانده نورانده
 مرده در جواب این کلام فرموده و قیل و قد قیل هذا بعد شکی الخ مجرد تمویذ و تبلیس نه بل ترویج
 باطله لظهوری که لا یجرب بین اظفار عدم التعلق بالربیاسة و الخلو فنه علی الاطلاق و بین

مر

مر

مر

مر

طعن ابان

عزل از اسحق بن عمار

جلال

طلب الا قاله وافصح معلک بان غیر اختیار فضل منه وما نقل من علی ا لوجه نوبت تبیین اولی
 نالاستهاد بدلا یصح الا لفظه الصبیان و اخوان النواصب من اهل الیمان ثم من جمله ما
 نقل من التوفیق و التالیین تفسیر قول ابی بکر فانی لست بخیرکم من علی فیکم بقوله فانی لا یرید
 الخلافة و لیس هی عند شیوخ لا اندک علی طر حها فان هذا الکلام بیان لما قاله ابوبکر و انما هذا
 کلام آخر صدق من عند ملا تأخر در بیان امر نه رضی الله عنه و ملا خطه تجرد و رفع تعلقاته
 فالمراد ان یقترب به فی المقال فقال لا یرید من من الذی یشتره منی الخلافة تجز و احد نقا
 او یرید له لا یفعل ذلك عاقل و لم یصدعها طر حها حتى یأخذها من یریدها هذا حاصل ما
 ذکره الشیخ العارف فید الدین العطار فی کتاب تذکره الاولیاء و لا یخفی ان کلام او دین
 صحیح فی طعن عرفانه فی ارتکاب الخلافة و اعتقاد جبر بان السبغ و الشریع یناقضان العقل
 لان العقل یمکنه ان نصب الامام یمکن من الله و شاءه من ابی بکر و یبعده من عثمان مخالف
 للعقل و العقل و فیه تصحیح ايضا بان لا یخفی من ترک الخلافة فی قلبه فی تلك الدعوی لا یوافق
 لسانه و لا ما یخلفه من صدق یقف علی بیعها و ایضا لو کان صادقا فی امراده و یبعها لا یشتراها کل
 من طمأنه و ان یمیر و معویة یجوز مع الختان و الامکان فضلا عن جبریمان لکن لما علوا ان عمر
 لیس یصح الخلافة لارتکابها کان ابابکر لم ینکن فی قاله لیس باقصادا و ان صدق ذلك منها
 کان خلد عدو به یا لکننا شیخ مردم له دایم عوا الی اشتراکها من غطفانک قلیلا و لیکتبا
قال طعن ابان
 بکر و ان فرموده بود جبرئیل نازل شد و گفت که بر آت راحه الی علی فرما ان ابوبکر بستان پیغمبر صلی الله
 علیه و سلم علی راز و عقب ابوبکر روان کرده و گفت برات راز و گیر و خود بستان و بر اهل که بخوان
 پس کسیکه قابلیت او ای یک حکم قرآن نه داشته باشد او را برای او ای حقوق جمیع خلق الله و او ای
 احکام جمیع شریعت و قرآن چه قسم امین قرآن گفت و امام توان دانست جواب درین روایت
 طر فخط و مخط واقع شده مثال که کسی گفته است + چه خوش گفته است محمد در اینجا + ایا ایها
 آدمکاسان و اولیا + یا مانند استغفای شهر که خوش و خوشین بر سه و قرآن معا ویرا چه حکم است
 اینقدر اگر روایات اینست برین قصه مختلف اند و اکثر روایات باقیمنون آمده اند که ابوبکر را
 امرت حج منسوب کرده و راز کرده بود و خبر برای رسانیدن برات حضرت امیر مابعد از روانه
 شدن ابوبکر چون سوره برات نازل شد و نقض عهد مشرکان دران سوره فرود آمد از عقب مشرکان

عزیزان

فرستاده تا بلیغ این احکام آزاره نماید پس برینصورت منزل ابو بکر اسلا واقع شد مگر این برود که علی
 دوام مختلف منسوب شد پس برین روایت خود بای تسک شیعیه ناخدا که عارفت بر منزل ابو بکر است و چون
 نصب بنو منزل بر واقع شود در دنیاوی و مارک زاهدی تفسیر نظام پیشاپوری و جذب القلوب و
 مشحون شکوه همین روایت را انبیا رنموده اند و همین است ارجح تر و اهل حدیث و از عالم حسینی و
 ساجد و روضه الاحباب و حبیب اسیر و اراج جهان ظاهر میشود که اول آنحضرت ابو بکر را بقراءة
 این سوره امر نموده بود بعد از آن علی مرتضی را درین کار فرمودند و این دو احتمال دارد یکی آنکه
 ابو بکر صدیق را ازین خدمت منزل کرده علی مرتضی علیه السلام را منسوب فرمودند بجای او دوم آنکه
 علی مرتضی را شریک ابو بکر کردند تا این برود باین خدمت پیام نمایند چنانچه روایات روضه الاحباب
 و نجاشی و مسلم و دیگر محدثین همین احتمال را قوت میبخشد زیرا که اینها با جمیع روایات کرده اند ابو بکر
 ابو صریه را در روز غر با جماعه دیگر تعیین علی مرتضی فرمود تا منادی دهد لایحج بعد اعلام مشرک و لا یطوف
 بال بیت عربان و ازین روایات مرع معلوم میشود که ابو بکر صدیق ازین خدمت معزول نشده بود و اولاد
 خدمت غیر و غل نیکر و نسا و با نرا نصب نیز فرمود پس برینصورت هم چون منزل واقع شد بجای تسک
 شیعیه ناخدا هم بر احتمال اول که ظاهر لایودی یعنی الارجل منی آنرا قوت میبخشد و نیز حکم آن سرور
 که سوره را با ابو بکر علیه تو آنرا انجوان بر تقدیر صحت این جمله میگوید گوئیم که این منزل بسبب عدم
 لیاقت و تصور قابلیت ابو بکر نبود زیرا که با جماع ثابت است که ابو بکر از امتحان منزل نشد و
 چون لیاقت سرداری حج که متضمن مصالح عبادات چندک کس از سلین است و مستور ادای احکام
 بسیار و خواندن خطبها و تعلیم مسایل بشمار و قوی دادن در دفعات نادره و حوادث فریب که در آن
 ایوه کثیر رو میدد و محتاج باجهاد عظیم و علم نافه میگردد با ابو بکر ثابت شد لیاقت تراست چند آیه با د از
 بلند که بر قراری و عاقله میبازد سر انجام داد چرا او را ثابت نخواهد بود و خطبهای ابو بکر و صفت قاضی
 حج که از ابو بکر در آن هنگام بظهور آرد در حج نسای و دیگر کتب حدیث بطرق متعدد مذکور است
 و با جماع اهل سیر ثابت و مستقر است که علی مرتضی درین سفر اقامت ابو بکر میفرمود و مقرب و غلام میگردد
 در مسکن حج ثابت ادعی نمود و نیز در سیر و اعمادیت ثابت و صحیح است که چون علی مرتضی از مدینه
 سوره بجلت روانه شد و بعد از قطع مسافت پنجاه سمرت نزدیک ابو بکر رسید و آواز ناخدا جناب
 رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم مسموع ابو بکر گردید و مضطرب نمود و گمان برد که شاید حضرت
 صلی الله علیه و آله و سلم خود بر آن حج شریف آورده باشند تا نامشکر را بستاند که در توقف نمودند

ملاقات علی مرتضی استفسار فرمود امیرالمؤمنین تو امری دینی نداری مگر با تابع و مأمور
 دینی امری مرتضی در جواب گفت که من مأمورم پس بگو بگرداننده پیش از روز تری خطبه خواند و تعلیم کتاب
 صحیح و سوانق آئین اسلام بر مردم شنود و کرد پس با بر این غزل ابو بکر را که در مقدمه تبلیغ چند آیه قرآنی واقع شد
 و چه میباید در عدم ایافت و مقصود قابلیت و انانصب ابو بکر در امر که خیلی بلیل القدر است و غزل او از
 ملاسهل مریج خلاف فصل است که برگز از حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله که اهل ناس بودند نمی تواند شد چه
 بجای آنکه حکم الهی نیز خلاف حکمت نازل شود معاذ الله من ذلک آن و جفاست که عبادت رب در عهد
 استن و شکستن و صلح نمودن و جنگ بنیاد نهادن همین بود که این چیزها را بلا واسطه در آورم که کسیکه
 در حکم بود باشد از فرزند و داماد برادر صل آورد گفته و کرده دیگر سه را بر چند مرتبه بزرگی داشته باشد
 بخاطر نمی آورند و معتبر نمیدانند و سالها هم چون راجع جاری است که هرگاه میان سلاطین و امرا و زمینداران
 بابت ملکی یا سرسری مناقشه می یافتند از هر دو جانب دراز و ارا از انواع و اشکاف در جنگ جدالی و سعی
 و تلاش جدو که می نمایند چون نوبت بعهده و بیان و قول و قسم میرسد تا وقتیکه نشانها در بار اطریق توره
 حاضر نمکنند و از زبان شان نمیفون نگویا باین معنی می شود محل اعتماد نمیکرد و اگر تا آنکه تمام خاندان سوره
 برارت دین انبوه کثیر که در رخا واقع میشود و بقدر ششک کس در آن وادی وسیع فراهم می آیند
 در سایندن آواز بگوشی که کس محتاج است بگردن بسیار و محنت شد بد و بلند کردن آواز متصل بر خود
 مثل دور بر بازار پس بطراز می راج این کار نمیدانند شد بزرگ او مشغول بجزوای اعمال حج و نماز باشند مردم
 از گفته و فساد و فحاشا و دیگر بیایات حج برای اینکار شخصی گیر میاید و چون اینکار از مهمات عظیم بود
 پس باین شخص هم عظیم القدر و بزرگ مرتبه باشد مثل ابو بکر و لهذا جناب پیغمبر صلی الله علیه و آله علی
 را برای اینکار امیر ساخت و ابو بکر را بر حج آهرد و هم بخوبی در وقت سر انجام پذیرد و هر دو کار نزد مردم
 مقصود بالذات دریافته شود و اگر گفتا بر شما بیان ابو بکر میفرمود مردم را کمان میشد که مقدم بدهد و بیان
 شد پیغمبر صلی الله علیه و آله را سلم چندان ضرور نبود که برای اینکار شخصی مستقل منصوب نفرود و در نجای الطبیعه
 دیگر است که بعضی تقصیر است آن پی برده اند که ابو بکر نظر صفت رحمت الهی بود و لهذا در حق او آید
 فرموده اند ارحم امتی با منی ابو بکر پس کرسلمین را که مورد رحمت الهی اند با حواله فرمود و علی مرتضی علیه السلام
 اگر شیره خدا و نظیر جلال و قهر الهی بود و کافر کنی شیره او نقص عهد کافر از آنکه مورد قهر و غضب تدبیر زود
 او گردانید تا صفت جمال و جلال الهی در آن مجمع عظیم که نمونه محشر بود و مسلمان و کافر بود ازین بد
 فواره در گیاهی با بیان صفات حقانیه جو شش زنده و طرفه است که ابو بکر صدیق در سیکار هم دو کار تبار

کتابخانه

جناب علی رضی علیه السلام بود در بخاری از ابوهریره روایت موجود است که او را با جاذبه دیگر شعیفه علی بن ابی طالب
 نمود و خود نیز نگاه گاه بشکر یک انجمن شد چنانچه در ترمذی و حاکم بر روایت ابن عباس ثابت است که آن
 علی بن ابی طالبی نام ابو بکر قنادی بنا و فی روایت فاذا اجمع قام ابوهریره قنادی بها بالجلد وجه عزل ابی بکر
 بین بود که نقض عهد و موافق عادت عرب اظهار نموده آید تا آئینه مرابان را بجای گذر نماند که ما را موافق
 آئین ما بر نقض عهد آگاه شد تا راه خود میگفتیم و چاره خود می ساختیم و این وجه در محاکم دناهدی و
 و شرح تجرید و شرح مواقف و صواعق و شرح مشکوه و دیگر کتب اهل سنت مذکور و مسطور است
 و لهذا چون جناب پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله در مدینه بود از مصالح او سب انصاری را که در صنعت کتابت
 مهارت تمام داشت برای نوشتن عهد نامه طلبیدند پس از آن عمر که از طرف مشرکان جهت مصالح آمد
 بود گفت یا محمد باید که این عهد نامه بر سر تم تو علی بن ابی طالب و نوشتن اوست و قبول داشت چنانچه حاج
 و مساجد و دیگر کتب سیر بر قوم است جواب و دیگر سبنا که ابو بکر را از تبلیغ بر آت عزل فرمودند
 اما عزل شخصی که صاحب عدالت باشد و هزار جا پیغمبر و آیات قرآنی بر عدالت او گواهی داده باشند
 بجهت مصلحت جزئیه دلیل نمیشود بر عدم صلاحیت و ریاست را خصوصاً چون در زندگی که از اهل
 شده تقصیر و غیبتی از او رسد و ریافت باشد زیرا که حضرت امیر المؤمنین علیه السلام نیز عمر بن ابی
 سلمه که ربیب خاص پیغمبر بوده و از شیعده مخلصین حضرت امیر علیه السلام و خلیف با عدل و امان در عالم تقیه
 و منقذ از ولایت بکربن عزل فرمود و در مقام عذر با او نوشت که در کتب صحیحین و کتب صحیح
 که هیچ البلاغه است موجود است اما بعد فانی و لیت النعمان بن عجلان الدمشقی علی الجین
 و نعت یدک بلذمک لا تنقرب علیک فقد احسنت الولاة و ادیت الامانة
 فاقبل غیر طینین و لا ملوم و لا مشتم و لا ما تقوم و بالیقین نایت است که عمر بن ابی سلمه از زمان
 بن عجلان دور قری متصل بود هم از راه دین و هم از راه حسب هم از راه نسب و ولایت را بخوبی سرانجام
 بود و امانت را کما هو جهتا و انموده و اگر ابو بکر لیاقت و قابلیت ادای مکتب حکم قرآنی داشت او را
 ابریح ساختن که بچند مرتبه هم نزد عظم است از او رسالت چرمنی داشت و از پیغمبر که با جماع معصوم
 است چه قسم در روایت اقول سولانا محمد بن جریج در کتاب بخارا لا نوار فرموده که لا یخلو ما
 ایکنی با بعث ابی بکر اولی الامر الله تعالی کما هو الظاهر لقوله تعالی و ما یظن عن الحق
 ان هو الا وحی یوحی او بعثه ان رسول ینبی من فی الا اول نقول لا شری فی انه
 تعالی منزله عن العیث و الجمل فلا یکنی بعثه و عزله قبل وصوله الالبیان رفعة

در فضائل جناب امیر المؤمنین
جلد نهم

مستخرج

عزل از ادای سنی بر آید

خداوند

شان امیر المؤمنین و فضله و انحصار صلح التسلیم عن رسول الله ۲۰ روز غیر از روز الفجر
 که صلح لهذا را ناما هو علی منه من الخلافة و التریاسة العامة و لو كان منع البراءة و الاالی علی الجاز
 ان یجوز بخیلها الناس ان فی الجملة غیر علی من صلح لذلک علی الثانی فنقول ان رسول الله امان
 بیکون لانه یغیر علی له حین بعثت ابا بکر و لا حین فزله نائبا بحال ایا بکر و ما هو المصلحة فی ذلك علی
 او تغیر علی علی الخلف عاد الکلام الاول بتمامه و علی الثانی فنقول لا یرتاب عاقل فی ان الامر المستوی
 ان لا یجوز ان یتصور شئ من العادات و المصالح الظاهرة لا استعماله لیکون نخی علی رسول الله ۲
 مع و غیره و له و علی جمیع اصحابه مثل ذلك فلا بد ان یتصور الاستیلاء علی الابل و علی الابل
 من سوء مصیر ایا بکر و فاته او ما علم الله من انه سبب الخلافة ظلم لیکون هذا محجته و نایبا
 علی کذا بعد ان لا یصلح لذلك اما آنچه گفته درین روایت طرف خط و خط واقع شده و الخ پسر
 در تنظیم طرف خط و خط واقع شده زیرا که روایت زین ابی بکر را علمای ثقات و محدثین اثبات
 روایت فرموده اند مثل ترمذی و امام احمد بن حنبل و پیشتر عبد الله و طبرست و کوشه و حموی و امام
 ابو عبد الله از من ساسی و سجیل و ثعلبی و ما کرم مع الکم للصحیح و سید خفاط ابن برودیه و ابن ابی شیبہ ابن
 حبان و عبد الرزاق و ابن المنذر و ابن ابی حاتم و ابن خزیمه و ابو عوانه و طبرانی و دارقطنی و یحیی و سبط
 ابن الجوزی و سعید بن منصور کازرونی و بسطامی و ابن سعد و سید علی الدین محدث و ابن جریر
 عبد الحق و یاقوت و غیر ایشان که حصا و سادشان شکل است پس اینجاست بسیار مدد و جملگی علمای کبار
 خود را اصحاب جمل و خط نامیدن و مال ایشان را مائل حال مشرفه شعر مذکور و مستغنی استغنی ظهور
 نمودن بغایت غریب و بیعت است پس ظاهر اصحاب طبرست و طبرستان و طبرستان و طبرستان و طبرستان
 از پنج بگردد و این دو سالین و این است از این شش انواع لغض و در خلافت رسوا کند اینهمه گوید که رسول الله لیکون
 شکل نیست که پدر بزرگوار او که خود او را آیتی از آیات الهی و معجزه از معجزات نبوی دانسته بزرگوار
 و خلیل و هم واراک و عقل و شعور از نور اعلی میگردد و نیز که او هم این روایت را تعدین کرده و آنرا اصل
 تصدیق دانسته است و غیره بلیقه بلایب فی صفات الخاطب لاریت بغیر من العجب بعجیب و
 اما آنچه گفته یا مانند استغنی مشهور که خوشترین بر سه و ختران مساوی را چه حکم است پس
 این استغنی مشرف و همین سو را در ابی بکر و ابی بکر و ابی بکر و ابی بکر و ابی بکر و ابی بکر
 در همین استغنی مساوی میشود مگر از محض شامی از حمصیان با وجود اصیبت موصوف و مشهور
 بحاققت چنانچه در شرح مقامات حریری از مطرزی مذکور است المحصل حال جناب الشام و اهله موصوف

۱۹۰

در شرح مشارک
در همین ۱۱

صورتی از

موصوفیون بالقرآن عتقا بالجماعة من البعد و غیره از اسنادان یعنی از الاحق بالجماعة
 و نوادر هم کثیره منها ای مردای العباس من السجری المعروف بحلب الدولة قال واخذ من اهل
 حمص لآخر علیک بالسنة حتى تدخل الجنة فقال وما السنة قال لی بکر بن عثمان و عن
 الصدیق و عثمان بن الفاروق و علی بن ابی سفیان و حلویتة بن ابیطالب فقال صاحبنا
 معونه بن ابی طالب قال کان صلی الله علیه و سلم رجلا عابدا من حله العرش و کاتب المینین
 و قال الوحی و خلق الله و علی بنده عاشد و جدته فاطمة و قریب من هذا ما مر به فی هذا
 الکتاب انه جاء بعضهم الی بعض القضاة اخذ بتلبیث جل فقال اعز الله الفاضل ان هذا لیتق
 ناصبی جبری مشبیه جمعی مبتدی حمیری یشت علی بن ابیطالب یحب حمیری بن ابی قحافه
 و ابابکر بن عثمان فقال الفاضل ما الدر ای شیئی منک البجید اعرفنک بالذهب ام
 علمک باذنا العرب اما آنچه گفته اکثر روایات با یمنضمون آمده که ابو بکر را بری امارت بر منسوب
 کرده و دان کرده بودند نه برای رسانیدن سوره برات الخ پس از روایاتی که منقول خواهد شد ظاهر میشود که نسب
 ابی بکر بر ای دای سوره برات و عزل او از آن جامعی از صحابه روایت کرده اند اول فصل ایشان بنام
 ابراهیم بن یونس دوم ابن عباس سوم ابوسعید خدری چهارم خود ابو بکر نجیم بن عمر ششم ابو هریره هفتم
 ابن ابی وقاص هشتم ابو رفیع نهم انس بن مالک پس بر زنده مخاطب لازم است که ثابت نماید که اکثر این
 صحابه روایت نموده اند که ابو بکر را بخش بزی امارت حج منصوب کرده بودند نه برای رسانیدن سوره
 برات و سوره برات بعد روانگی ابو بکر نازل شد تا خود را از بندگرن چنین تعبیر کرد با و اراده مقصود
 خود را بپایه اثبات رساند و هر گاه بر دایت نه کس از صحابه عزل ابی بکر ثابت شد تو اثر حاصل گردید زیرا که
 ابن حجر در موائع الحیث و عوی و دایت هشت کس همیشه امارت ابی بکر را در صلوة او مانی تو اثر آن
 نموده حیث کمال اهل ان هذا الحدیث متواتر فلنورد من حدیث عاشد و ابن مسعود
 بن عقیل بن ابن عمر بن عبدالله بن زینب و ابی سعید بن ابیطالب مخصصه انتی اما آنچه
 گفته پیش بن روایات خود جای تمسک شیعیه تا مذکور آن بر عزل ابو بکر است پس محدثان
 اولاً با اینکه ازین روایات اگر چه عزل ابی بکر ثابت نمی شود لیکن اینقدر از آن خود ثابت است که ابو بکر
 لیاقه تبلیغ سوره برات نه داشت چنانچه در تفسیر نسیا بوری در تفسیر سوره برات مذکور است
 و نزلت هذه السورة سنة ثمان و كان قلوبها ابابكر على الموسم فلما نزلت السنة ثم ابعث عليا
 وراكب الغصباة ليقيمها على اهل الموسم فقيل له لو بعثت بها الى ابى بكر فقال ذى سنة

صورتی از
در ذکر خصوص خلافت
ابی بکر از باب اول

عشر ايات من برآه بعث بها النبي مع ابي بكر ليقرها على اهل مكة ثم دعاني فقال ادرك
 ابا بكر غيظا لقيته فخذ منه الكتاب فخرج ابي بكر فقال يا رسول الله نزل في شي قال
 لا ولكن جبرئيل قال لي لا يوقد في غيبك الا انت او رجل منك قال للعدو من كثير ليس المراد
 ان ابا بكر يرفع من فورما بل المراد انه يرجع من حجره قلت ولا مانع من حمله على ظاهره لقرب السانقة
 ودر روايات اخرى انصرفه ذكره عن علي بن ابي طالب قال لما نزلت عشر ايات من برآه على النبي دعا النبي
 ابا بكر فبعثه بها ليقرها على اهل مكة ثم دعاني فقال لي ادرك ابا بكر غيظا لقيته فخذ الكتاب
 منه فاذهب به الى مكة فاقبله عليهم فحفظه بالحفاة فاخذت للكلاب منه فخرج ابي بكر
 الى النبي فقال يا رسول الله هل نزل في شي قال لا ولكن جبرئيل جاءني فقال لن يوقد
 عنك الا انت او رجل منك اما آنچه گفته در دريضاوي و طارک و زاهري تفسير نظام ميباوري
 و در جناب القلوب و شرح مشکوة بهين روايت را اختيار نموده اند پس اختيار نمودن بضاوي و غيره و
 اين معاني را كاري نفي كشياد و در جناب قول و ديگر مفسرين تفات و محدثين اثبات و مومنين محالي معاني
 كه هم غير و جمع كثير از قول ايشان را اعتباري نيست با آنكه عبارت زاهري صحيح نيست در دعای غائب
 و عبارت او اين است مصطفی سال نهم از هجرت هديقي نه پنج فرستاد و علي را بدم فرستاد و با
 عاون عهد را بگفان كه عرب اعادت بود و در ازادون عهد كه همان كس ناليسي كه عهد باوي كرده
 بودند ياكسي از قرابت مي كه هم ندي بودي الخ اين عبارت در بعضو و مخاطب كه اختيار در ايت
 عدم نصب ابي بكر است براي او هي سورة برآه نص نيست زيرا كه در آن بين قد ذكره است
 كه انحضرت سلى الله عليه و آله لم يبق من جناب امير اعقب ابي بكر بر سه نقض عهدشركان فرستاد
 و آن عام است از اينكه بعد نصب ابي بكر براي ادای سوگند برآه و درل از ان واقع شده باشد
 يا بدون آن و در جناب القلوب كه از قضاييف شيخ عبدالحق بلوي است در وقتي سال نهم اين
 عبارت ذكره است و بعد بين سال ابي بكر را بچ فرستاد و علي رضی را نيز از عقب او بفرستاد
 تا سورة برآه بر خواند و نقض عهدشركان كند و از طرف مرغان منع فرزايد و همچو مشرك را
 گذارد كه حج كند و خبر دهد كه در پيشت نه در آيد الامون اخسي اين عبارت هم صحيح است در جناب
 عدم نصب ابي بكر بر سه سورة بلکه درين عبارت منصوص شده جناب امير با بخندت ذكره است
 و آن عام است كه خواه بعد نصب ابي بكر بان و زانش از ان باشد يا نه هر دو را مستحسن است و
 چونكه شيخ عبدالحق بلوي يكسيمي در مدارج النبوة كه مومنينو براي بيان و تصحيح

ص
 ابي بكر الرابع و سابق على
 ايضا بين القسم الثاني

۱۹۶

ص

ص
 بچشم در حجت نمودن حضرت
 از كه در نيه ۱۲۰ سنه نيز حيا

عزل از ادا استی برآه

جلال

صفت
بجانب سنی که کتابت

امثال این امورست روایت نصب عزل ابی بکر از ادا ای سوره برات اختیار کرده بلکه مخالف
 آنرا بحدی ضعیف تخفیف داشته که اشعاری هم بپور و آن کرده محل عبارتت جزیب باقلوب
 بر محل اول و جزیب شد بمحصل الجمع بین عبارتی و عبارتت شیخ عبدالحق در شرح مشکوٰه هم مثل عبارت
 جزیب باقلوب است و بی نزه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم علی منی و امن علی منی از من است
 و من علی من و ما یودی من الا انا اعلی و ادا کند و حق نگذارد از جانشین هیچ کس مگر من باعلی
 در آن سال که آنحضرت صلی الله علیه وسلم ابو بکر صدیق را حج فرستاد و امر حج ساخت بعد از
 بر آمدن وی متعاقب علی مرتضی را نیز فرستاد تا نقض عهدش مکن کند و سوره برات را
 که در وی درین باب آیات منزلت بخواند و ذاکند که مشرکان بخانش تزه یک نشود بمسجد حرام
 بعد ازین سال آنهم درین عبارت بر نفسی برده مخاطب که عدم نصب ابی بکرست برای ادا ای
 سوره برات پدید است اما آنچه گفته و همین است ارجح تر و اهل حدیث پس البته تر و جزیب
 در مقابل شیعیان ارجح یافت که موجب منقصت و میب نلشه نباشد گو بطریق ضعیف و مجروح
 مروی باشد و مرجوح آنست که باث منقصت نلشه و فضیلت اهل بیت باشد و گو بطریق ضعیف
 مروی باشد و در بیان شان شهرت نام دارد و باطله جاب کلانشن بخند و چه است اول آنرا اگر
 یک عالم سنی معتد علیه اعتراف ببری باروایت آن نماید شیعه را احتجاج بان صحیح است و اگر دیگر
 کسان از قایت فساد و تعصب خلاف آنرا ارجح گویند استدلال بر چه فرست اخفای حق و تشریح
 باطل کار اهل فساد است اگر همین جواب در پیش کرده شود باب استدلال و احتجاج علی الاطلاق
 سده و شود و ثانیاً آنکه سهیلی و کوشی نصب عزل ابی بکر را بالقطع ذکر کرده اند و سیل الیقین
 محدث که از شاخ کبار است آنرا موافق نظر گفته و آنرا اختیار ساخته و خلاف آنرا آنهارا گفته
 و این جور که جلالت و قدر و عظمت شانشن تر و اجمد حدیث سنیان سلم است بروایات عزل ابی بکر
 ارسال جناب امیر علیه السلام نموده و در حقیقت آن روایات را بوجه ایت بخارسه ترجیح داده و شلمو
 کوازه ناظم معتدین و کابریستین بلکه امام معتدین ایشان است چنانچه از ازاله احتجاج هم توان
 دریافت همین روایت را اختیار کرده و جمال الدین محدث شیخ عبدالحق هم آنرا احتاد که ساخته
 و اشعاری هم بپور و آن کرده و قسطله فی هم بمصرف و نب بودن ارسوی جناب امیر بر معترف
 گردیده و ذکر روایت حسنه متضمن عزل ابی بکر نموده و لمحاوی که باعتراف خود مخاطب علم علم
 هیست است با آنرا صحابه و تابعین هم باعتراف امر تا بدین ازل ابی بکر بسوی جناب امیر علیه السلام

مختصر

علیه السلام قائل شده و گفته که چهار دلالت میکند که جناب رسالت صلی الله علیه و سلم اولاً ابو بکر را
 بناخن فرستاده بود و بعد آن جناب میر علیه السلام را فرستاد و پنجاب را امر کرد که تا ذین فرمایند و باین
 جهت فرستادن ابو بکر بر سر بره بره برای تا ذین از مشکلات شمرده پس جبراً آمد که آیا جناب مخاطب
 اینهمه ائمه و عالمین خود را از اهل حدیث خارج میسازد چه بزم او ارجح تر داند حدیث مخلوط است
 که این بزرگان با زحمیت بلکه بقتین و حقیقت آن قائل شده اند یا از دعوائی لا طائل خود دست می
 بردارد و ثالثاً آنکه مرزا محمد بن محمد خان پخشانی که از نقات محمد بن سناخرین بل سنت
 روایت نصب ابی بکر را بر سر او می سوره برات و غل و از آن و انصراف آن بسوی جناب میر
 علیه السلام از جمله آن احادیث شمرده که علمای اعلام الهیست در حجت آن اختلاف دارند یعنی کسی که اینهاست
 در آن نمیکند پس ثابت است سوال المحقق در تائیت آن بجهت آنکه با جمیع الهیست واضح گردید زیرا که
 بروایتی تمسک میکنند که در حجت آن غلطی ندارند و سخافت توهمات مخاطب که بر مادی بسایه
 ابطال واقعیات خواسته ظاهر شد و رابعاً اینکه روایت ماسور شدن ابی بکر را برای ادا
 براد و مغزول شدنش بعد از آن ولی الله عهد مخاطب که خودش در مرجع و شنای او مبارک نام
 نموده و آیتی از آیات الهی و بجزوه از جزوات نبوی ۴ دانسته تصدیق نموده و اقراراف بان کرده
 و اصل قصد استسپاس حیرت است که چنان مخاطب تکذیب پدر بزرگوار خویش میکند و او را با وصف
 اینهمه روح و ثناء و حقوق نظیر استادی دابوت از جمله محدثین بر آورده بزمه جهلاد اخل میسازد
 و خامساً دانستی که این روایت را امام احمد بن حنبل در سند خویش آورده حال آنکه بتصریح
 سبکی در طبقات احادیث آنهمه صحیح اند و خود پدر مخاطب هم در حجت بالغه سند او را از طبقه
 ائمه شمرده و پیش صحیح بزمی و صحیح نسای و سنن ابو داود دانسته و از جمله کتابهای که علماء آنرا
 تلقی بالقبول نموده بنا بر علوم بر آن نهاده اند گرفته پس بجهت آنکه احتجاج اهل حق بنا برین هم برود
 قول ابی بکر تمام است و غوغات تکابریین علی طرف انعام و سلو سنا انکار این رفیق بیان که عمده
 تکلیف نیست و مخاطب بلکه مقتدای او کلامی تفتیش از انادات او می باشند نیز نصب ابی بکر
 را برای ادا سوره برات و غل از آن حقیقت خبر دانسته و اقراراف بان نموده دل تصدیق
 آن داده چنانچه گفته حقیقه هذا الخبر ان رسول الله صلی الله علیه و سلم بعثت ابی بکر الصديق
 للمهاج و لم يخرج ان يمشي الا نزل سورة البراءة على المشركين فالتمسهم وكان بين
 النبي ص و قبائل العرب ٤٥٠٠ فامر ابی بکر بان ينبذ اليهم عهدهم الى مدية امر حجة

خبر سادس از اخبار
والد بر امامت جناب

اشهر كذا جاء في صدر سورة البراءة عند قوله فسيحوا في الارض اربعة اشهر ولها ايضا
 ابابكر بان ينادى في الناس ان لا يطوف بالبيت عريان ولا يحج بعد العام مشرك فلما
 خرج ابو بكر الى الحج بدل رسول الله في ارتبيل سوره بقره براهة لانه كان مشركا على منبذ
 العهد وارجعها الى اربعة اشهر ان العرب كانوا لا يعتبرون بندا امهود وعقدوا
 الا من صاحب الهدى او من احد من قومه وابو بكر كان من بني تميم فخافوا
 ان لا يعتبر العرب بندا العهد وعقدوا الى اربعة اشهر من ابي بكر لانه لم يكن من بني
 هاشم بعث عليا لقراءة سورة البراءة وبنو امية المشركين وابو بكر على امره من ايام
 الحج والنداء في الناس بان لا يطوف بالبيت عريان ولا يحج بعد العام مشرك فلما وصل
 على الى ابي بكر قال له ابو بكر امير قال لا بل مبلغ لبند العهد فذها جميعا الى امرهم
 فلما حجوا رجعوا قال ابو بكر لرسول الله قد اذى واذى يا رسول الله اتزل
 في شئ قال لا ولكن لا يبلغ عنى الا انا او رجل من اهل بيته هذا حقيقة هذا الخبر وليس
 فيه دلالة على وقوع لاقح في ابي بكر واما ما ذكر ان رسول الله قال ولكن جبرئيل انا
 فهذا من ملحقاته وليس في اصل الحديث هذا الكلام انتهى واين عبارات بصراحة تمام دلالت
 وارادوا ان يجربوا سالت يها صلى الله عليه وسلم ابو بكر اول البقرات سورة بقره براهة اخرى منوهه واورد
 براهي ايجاز مقرر کرده وروان نموده وبعده آن مغزوش ساخته خوده ان نجبا براهي براهي تمام کرده
 پس او مای جمعیت عدم نسب ابي بكر برای قرات سوره بقره با عتراف مقتداي او باطل شد
 ورافت لا ماسل که برخلاف آن قطع ديقين نموده وآنرا حقیقت خبر گفته وند الحمد علی ذلک
 و سایر احوال این روایت در صحیح ترمذی مذکور است این عبارت حدیثا بنیادنا غنمان
 بن مسلم و عبد الصمد قالانا احدین سلمة عن سماک بن حرب عن انس بن مالك قال بعث
 النبي صلى الله عليه وسلم براءة مع ابي بكر ثم دعاه فقال لا ينبغي لاحد ان يبلغ
 هذا الامر جل من اهل نداء عليا فاعطاه اياها هذا حديث حسن عن قريب من حدیثا بنیادنا غنمان
 واحاديث صحاح تروا است بلا نتي وغمسني که وارد مخفی نیست چنانچه نقل بن روزبهان در
 ابطال الباطل گفته اما صحاحنا فقد اتفق العلماء على ان كل ما عد من الصحاح سوى الطحا
 في الصحاح الستة لو حلف بالطلاق انه من قول رسول الله صلى الله عليه وسلم ان من
 فعله او ففرض لم يقع الطلاق ولم يحث انتهى پس اجتماع با این روایت بین محققین

۱۴۰

تفسیر سوره بقره از ترمذی بن ابی
 نصر البقران ۵۵ صفحه
 سلطه دلی ۲

ص
 في جواب المطالب الرابع
 فان ملتا ۲ ما ۲ بفتح
 والواء والشرط من القسم
 الثالث في الفضا مثل
 الحامية ۱۲

تحقیق و صواب و قیل و قال سازین و جامعین نقش بر آب و نقد الحادی المبدوء الماب آما
 آنچه گفته از معالم حسینی و سراج و روضه الاحباب و حقیب السیر و آراج چنان ظاهر شود
 که اول آنحضرت ابو بکر البقره این سوره امر نموده بودند بعد ازین علی مرتضی را در بخارا
 نام زد فرمودند و این دو احتمال دارد الخ پس عبارات این کتب تمام صراحت و کمال و وضع نصیحت
 صریحه اند و عزل ابی بکر از ادای سوره برات و املا و محال دوم و داران گنجایش نیست مخاف
 یا رجاء البیعت تجویز احتمال دوم درین عبارات نموده یا آنکه دیده و دانسته عمدا کرمیت و انانیت
 را برضطلال و تلبیس حقیقت بسته مصدر چنین کذب شیخ و بهتان قطع کردید و حال عبارات این کتب
 نقل کرده می شود و تفسیر معالم التذلل مسطور است فلما کان سنه تسع اسرار رسول الله صلی
 علیه و سلم ان حج ثم قال انه يحضر المشركون فيطوفون عرابة فبعث ابا بکر ذلك السنة
 امیرا علی الموسم ليقیم للناس الحج و بعث معه باسره من اید من صدره بآیه ليقراها
 علی اهل الموسم ثم بعث بعد الا علینا علی ناقه العضباء ليقرا علی الناس صدره بآیه و
 ان یؤذن بمکة و منی و عرفه ان قد بئت ذمة الله و ذمة رسوله
 من کل مشرک و لا یطوف بالبعیت عرابة فخرج ابو بکر فقال یا رسول الله

م
 قول اولی علی فضیحه مکتوبه
 و ثانی علی فضیحه مکتوبه
 فی البیعت

۱۷۱

ما بی انت و ای آنزل فی شانی شیخ قال لا و لکن لا ینبغی لاحد ان ینسخ هذا الا
 رجل من اهلی الخ و در تفسیر حسینی مذکور است و بچند روز بعد از رفتن ابو بکر صدیق رزم مرتضی علی
 را طلب فرمود و بر ناقه عضباء سوار ساخت از عقب ابو بکر رزم فرستاد و امر کرد که آیات را از وی
 گرفت خود قرائت کن و چون از خیال پرسیدند جواب داد که جبرئیل بمن آمد و گفت ادای این پیغام
 کنند مگر تو یک سیکه از تو باشد الخ و در سراج مسطور است جبرئیل فرود آمده پیغام بحضرت رسانید
 که ای محمد یکس تبلیغ رسالت کن که لا تو یا علی و بروایتی مگر تو یا مروی که آنرا فرموده و چون امیر المؤمنین
 علی رضوانه از میان قوم شیرازی دومی تربیت و قرابت بر رسول صلی الله علیه و سلم اختصاص داشت از
 جناب لایت پناه منور از کیفیت واقعه آگاه گردانید و فرمود که از عقب ابو بکر برو و او اهل سوره
 بر این لازم می بستاند الخ و در کتاب روضه الاحباب مذکور است ابو بکر پنج بدنه چندی خاصه
 خویشین با خود برد و از مسجد و حلیفه احرام بست و روان شد خیرش بر حضرت رسول خدا صلی الله
 علیه و سلم نازل شد و گفت ادای رسالت و پیغام کن که لا تو یا سیکه از تو باشد آنروز علی مرتضی
 را تلبیس داد و از کیفیت واقع خبردار گردانید و گفت برو از عقب ابی بکر و او اهل سوره بود

م

ص

م

از بگرد و در سوختن بر مردم بخوان و این چهار کلمه را بر مردم رسان کنی انکه در سیاه در پشت کمر کسی که
سوزن باشد دوام انکه در میان طواف خانه کعبه کنند سوم آنکه بعد از اسماں هیچ مشرک حج نکند ارد
چهارم انکه هر کس از کافران که عهدی از خدا و رسول او داشته باشد و آن عهد مومل بود در عهد خود
ثابت باشد تا انقضای آن مدت و اگر عهدی نداشته باشد اصلا یا عهدی موقت نبود وی تا
مدت چهار ماه در امان باشد و بعد از آن اگر مسلمان نشود مال و خون وی هر بود و نواقص خاصه بخود
محض با اعلی و او تا بر آن سوار شود و بیعت تنفیذا سور مذکوره از عقب ابوبکر بر او نشود و راه و بر
نخجنان یا عجم بوی رسیده و ابوبکر پرسید از علی رفته که امیر آمده یا ما موگفت ما مورم و لکن سوره را بمن
که حکم چنین است که بر مردم بخوانم و این کلمات چهار گانه را بر مردم رسانم ابوبکر فی الحال آیات را تسلیم
علی کرد و بعد از آن چون ازین مهمات فارغ گشتند و بدین مرجعت نمودند ابوبکر صدیق نزد حضرت
رفت و گفت یا رسول الله چه صورت از من واقع شد که سوره را از من بگیرند
و روایتی آنکه از راه برگشت و این سخن بر من فریضه رسانید انتهی مختصر او در حیدر گشته بعد از تو بطریق
ابوبکر صدیق نیز از من بر حضرت سید المرسلین صلی الله علیه و سلم نازل گشته خوانم گفت فرمان الهی
چنانست که ادای رسالت گنجد الا تو یا شخصی که از تو باشد را برم حضرت خاتم علی کرم الله وجهه را طلبید
و بر حکم الهی مطلع گردانیده فرمود که از عقب صدیق اگر بشناسی او را اول برکت را زوی بستان الخ و
در ارج النبوة مسطور است چون ابوبکر صدیق از مسجد و الحلیف امام است روان شد نیز سبیل بر حضرت
نازل شد که ادای رسالت و پیامت کند مگر تو یا علی و در روایتی یامر و کیه از تو باشد زیرا که نبوت عهد
و تقضی آن کار مردی است که صاحب محال است یا کسیکه خویش و قرابت داشته باشد پس آن حضرت بعلی فرمود
فرمود که عقب ابوبکر برو و این آیات زوی بستان و در روز پنج بر مردم بخوان انتهی اما آنچه گفته دوم
انکه علی مرتضی را شریک ابوبکر کرد تا هر دو باین خدمت قیام نمایند چنانچه در روایات روضه الایجاب
و بخاری و مسلم و دیگر محدثین همین استعمال دوم را قوت می بخشند زیرا که اینها با جماع روایت کرده
اند که ابوبکر صدیق ابوجریه را در روز نحر با جماع دیگر استعین علی تقضی نمودند فرمودند انما ادای و بسند
لا صح جعل العالم مشرک و لا بطوف بالبيت حرمان الخ پس بدانکه در صورت صحت روایات مذکوره
در آنها تصریح نمیشود و واضح نیست که ابوجریه سوره برات را بخواند بلکه همین دو فقره که مخاطب آن
کرده را بیکر و آن غیر سوره برات است چنانچه در صحیح بخاری مذکور است که ابوبکر گفت بعتی است که
فی ثلاث الحجیة فی الخ و بنی یوفی بنی ان لا یحج جده العالم مشرک و لا یطوف بالبيت

میتوان بضاد صحیح دونان
بینها الف کسر ان کوی است
تزیید که سلفه

ص

۱۷۲

ص

ص

فی باب تفسیر قوله تعالی
ماذان من الله و رسوله الخ
من تفسیر ابن زین و این است و من الخ
من کتاب مشهوری فی باب لا یطوف بالبيت

من کتاب مشهوری فی باب لا یطوف بالبيت
من کتاب مشهوری فی باب لا یطوف بالبيت

بالبیت عربان قال حمید ثم اردف الشیبی علی بن ابي طالب نظر بر آن بوندن بیو اءة قال
 ابو هریرة فاذا نر معنا علی فا اهل من یوم الخیرین را آن را کما یجمع بعد العلم مشک و
 یطیق بالبیت عربان الحدیث پس حسم تبلیغ بر اءة متخص بحضرت علی باشد و نیز این قول و دلائل میکند
 بر اینکه فرستادن ابو بکر ابو هریره و غیره از سوی زمین را قبل از فرستادن حضرت رسول خدا صلی الله
 علیه و آله و سلم حضرت امیر المؤمنین علی بن ابي طالب بود چنانچه قوله ثم اردف علی بن ابي طالب
 و من ان یوفد بیو اءة بعد قوله بیئنی ابو بکر فکنت الحجة فی المؤمنین یوفد یون
 بر آن دلائل دارد زیرا که در کتب نحو تصریح واقع شده باینکه حرف ثم برای تراخی و ترتیب موضوع
 اما آنچه گفته و ازین روایات صریح معلوم میشود که ابو بکر از خدمت معزول نشده بود
 و لا در خدمت فرود نیگردد و مناد بان را نصب نمیفرمود پس مردود است بچند وجه اول
 اینکه این روایات را که در آن تا زین ابو هریره و غیره با مرابی بکر وارد است از روایات اهل سنت
 بر شیعیه محبت نیست و و هم آنکه بعد تسلیم این روایات برگرد دلائل بر عدم عزل ابی بکر نمیکند چنانچه
 داشتی سوم آنکه شیعیان را برسد که گویند که از ابو بکر دخل در خدمت فرمود مستبعد بود بکر بهم
 بر تقدیر وقوع آن از امارات صحبت قول شیعیان است که ابو بکر منصب خلافت و نیابت حضرت
 رسول خدا صلی الله علیه و آله را که بموجب نص منصب آنحضرت را تعلق بحضرت امیر المؤمنین علیه السلام نیست
 نموده چهارم آنکه علمای اهل سنت نیز این دخل ابی بکر را منافی عزل او نمیدانند بلکه آنچه گفته اند از
 که حضرت علی او را خود را چندان بلند نمی توانست فرمود که تمام مردم بر سر سینه ابی بکر ابو هریره
 و کسان دیگر را مقرر نموده بود که آنچه آنحضرت گوید بشنود و کوار نمایند تا مردم دیگر را بیدار نشوند
 چنانچه قطلانی در شرح حدیث مذکور گفته و اما کاف مباشرت ابی هریره فکنت الحجة با اهل الصدیق
 فکان ابو هریره بنیادی ما یلقیه الیه علی ما یرتلیغیه و ان کان لا مشرک ذلک و صرنا
 الی علی لان الصدیق کان هو الامیر علی الناس فکنت الحجة و کان علیا لیطیق التادیق
 و کذا فاحتاج لعلین علی ذلک یدل علی فکنت الحجة محزون ابی هریره عن ابیه قال کنت
 مع علی جبر بیئته الشیبی بیو اءة الی اهل مکة فکنت نادى معه بذلک حتى یحصل معنی
 و کان بنادی قبلی حق یعیبه و این مورد فتح الباری در شرح این حدیث است تا زین ابی هریره با ابی بکر
 گفته قال الطحاوی کفی مشکل الاثار هذا مشکل لان الاخبار فی هذه القصة
 تدل علی ان الشیبی بیئته با بکر بذلک ثم اتبعه علیا فامر ان یوفد فکیف یبعث

۱۶۳

مجلس امامی

مرح
 نه باب تفسیر و انان فی
 در سوره الحج من کتاب التفسیر

مرح
 قول علی علیه السلام فی الخیار فی
 انه کون فی کتاب التفسیر

Handwritten mark at the top right corner.

ابوبكر باهبره ومن معه بالناذين مع صرف لانه عندي ذلك الى على ثم اجاب بانما على
ان ابا بكر كان الامير على الناس من تلك الجهة بله خلاف فان على هو الامير بالناذين
بذلك وكان يدبانه يطبق الناذين بذلك وحده واحتاج الى من يعينه على ذلك فاعطاه
معه ابوبكر باهبره وغيره ليساعدوه على ذلك بس عجب است كخماطب الزمان
انما وان اطلاق وعلما هو بهر نيانه بائع جويس قسايد ووساوس فلهما نية ان يخرجهما من تحت
اما انما كقصة آديم بر احتمال اوله كخاخر لا يودي معنى الابل منى انزاقوت مى بخشد بر سمن
سكاره وعضا دست زير كرا يودي معنى الابل منى نصرت در عزل ابى بكر وخرزغى ديگر
سوامى آن درود و كلام مخاطب لالت دارد بر انكه جماليك منافى عزل نماند نيز انفق مضمون
مى تواند شد اما انچه گفته و نيز علم آنسر در كه سورة را از ابو بكر بگيرد و تو انرا بخوان بر قده رحمت
اين جمله بود ميشود پس اين جمله را چنانچه دانستى و خواهى دانست انهم ثقات است روايت
كرده اند و انرا معنى قبول فرموده پس شكيا و رحمت آن ناشى نيست مگر از تعصب و عناد
اما انچه گفته اين عزل بسبب عدم ايمان و تقوى قابليت ابى بكر نبود پس اهل است از جهت
وليست كه بعد از اين گفته آن نيست زير كه اجماع ثابت است كه ابو بكر از امارت خارج فرود
نشد و وجه بطلان آنست كه از روايات است عزل ابى بكر از حج ثابت ميشود چنانچه در كتاب
جمع الجوامع سيدهى بر روايت ابن جرير ذكر است عن الحارث بن مالك قال خرجت الى
مكة فلقبت سعد بن مالك فقلت له هل سمعت لعلى منقبة قال قد شهدت له لبعها
لان يكون على احد من اجيب الى من الدنيا عمر فيها ما بعد نوح ان رسول الله صلى الله عليه
وسلم حيث ابا بكر بيرة من مشركى قرينى فسار بها ابو مولى له ثم قال لعلى الحق ابا بكر
فقد هانته فبلغها و على ابا بكر فجمع ابو بكر فقال يا رسول الله صلى الله عليه وسلم هل
قول فى حقى قال لا اخير الا الله ليس يبلغ معنى الا انا و رجل مفا وقال من اهل بيته الحديث
و در كتاب كثر الحال تبويب جمع الجوامع سيدهى ذكر است عن ابى بكر ان التبو صلى الله عليه
وسلم بعته بيرة الى اهل مكة فان لا يجمع بعد الحام مشرك ولا يظوف بالبيت عربان
ولا يدخل الجنة الا نفس سلمة ومن كان بيته و بين رسول الله صلى الله عليه وسلم عهد
تاجله الى مدته و الله برى من المخرجين و رسوله فسار بها ناسم قال لعلى الحق قد
على ابا بكر و بلغها انت ففعل فلما قدم ابو بكر منى بكى فقال يا رسول الله

۱۶۲

ص

تفسير سورة التوبة من
الفصل الرابع فى التفسير
بدره لادى دارم حرف
المنهج

عزل از لوی سوره براه

وسله حدث فی شیء قال ما حدث فیك الا خیر لیکن امرت ان لا یبلغها الا انا ورجل من
 حم و ابن خزیمه و ابو عوانه **قط** و میرا قزو و ما و طیه الزمره و ما شیهه تقویم الا بیان فرموده
 ای امر از جنبل نه سنده ^{اعماله نظمه} باستانه و عن زید بن شیبع عن ابی بکر بن
 ابی قحافه ان النبی بعثه ببراءة علی اهل مکة ان لا یخرج بعد العام مشركا ولا یطوف
 بالبيت مریان ولا یدخل الجنة الا تقس مسلما و من كانت ینینه و بین رسول الله
 صلی الله علیه و سلم مدة فاجله مدته و الله بئى من المشركین رسول الله قال فاصحابها
 ثلثا ثم قال لعلی الحققة فزید علی ابا بکر فی بلخها انت ففعل فلما قدم ابو بکر علی النبی بکی
 قال یا رسول الله حدث فی شیء فقال امرت ان لا یبلغ الا انا و
 رجل من حم و در روضه الصفا آورده که در اعلام الوری مذکور است که چون علی در راه امیرالمؤمنین ابو بکر
 صدیق رسید صدیق بگریه رسید که ای علی چه صورت واقع شد که در شان من چیزی نازل گشته
 علی گفت نه و لیکن حضرت رسول صلی الله علیه و سلم فرموده که سوره بارات را از تو بستانم و مشرکان
 خوانم و هدیثان باطل گردانم امیرالمؤمنین ابو بکر از راه بازگشته نزد حضرت رسول صلی الله علیه و سلم
 آمد عرض ساختن آنک اهلته که امر طالت فیها الاعناق فلما قجحت له مهدقی قال انزل فی
 قران قال التبی لا و لیکن الامین هبط الی من الله عز وجل بانته لایودی خلف الا
 انت او رجل منک و علی منی هو اخی و وصیتی و وارثی و خلیفتی فی اهلی و اموالک
 و یضوح منی و ینقر علی و لایودی عنی الا علی انتهی ازین روایات بصرحت تمام معلوم
 شد که حضرت رسول خدا صلی الله علیه و سلم جناب امیر علیه السلام حکم فرمود که ابو بکر را
 گردان و جناب و را از راه بخدمت اجتناب بر گردانید و ابو بکر بخدمت جناب رسول خدا صلی الله
 علیه و سلم آمد پس ثابت شد که از امارت حاج هم سرچل شد و اگر مغزول نشدی حضرت رسول خدا صلی الله
 علیه و سلم حکم بر تو انیدادی بلکه میفرمودی که ابو بکر بر امارت حج باند و برود جناب امیر علیه السلام
 سوره بارات را بر سانداز حکم بر تو نمودن او چه سود بود و از نیجاست که فصل این روز بهمان
 مرد ابو بکر را که علامه علی ذکر کرده حیث قال و نفذه لا و آو سوره البرهه تم رده انتهی من عزل او
 از امارت حج و استه چنانچه سیوا ب علامه علی از دلیل و حجت ما بفرموده زبان ایست و شتم گشاده و
 بیجا بجهیل امه خود نموده و گفته و من غایب جمالت بلا اخبار انک تدعی انه الحق علی
 و حج نبل الخ فیا اهل الجاهل من حج تلك السنة تخالف الخبر المواتم تدعی انه لهد

۱۷۵

م

م

م

جمع فی سنة شمع احد وکل هذا من جملة وخصمک الی اخره فیه انما العمل ایضا
 که اولیای این روز بهمان در حق آمده کبار خود مثل ابن جریر و امام احمد بن حنبل و ابن خزیمه و ابو عوانه
 و دار قطنی که در ابی بکر روایت کرده اند چه میفرمایند آیا ایشان ترا هم جاهل و بیخبر و منکر متواتر میگویند
 یا طریقه مذمت و استغفار از حضرت امام خود می پویند و بالجمله هر گاه نزد این روز بهمان رو بودی بگردن
 مزل او از امارت حج مستحب است و اگر کلفت با کلفت حاصل است و صدقه علی ذلک و مع هذا چون که برو ایات
 مستند است ثابت شد که ابو بکر از راه بازگشت پس تا وقتی که بر لیلی که مفید یقین شود ثابت
 نماید که باز ابو بکر امارت حاج از خدمت حضرت رسول خدا صلی الله علیه و سلم رخصت یافت بر حاجت
 تمام نشود و احتیاج برو ایاتیک بطریق سنینه منقول شده برای الزام الحق سمی از جواز ندارد و چنانچه
 برابر اب از آن صافید و اب ابالباب را که مخفی و محتجب نیست و اگر فرض ترا جماع بر عدم
 مزل ابی بکر جماع شعیبه و سنی است پس کذب فضع و بهتان صریح است که ادنی محصل رسید
 در بطلان آن ندارد و بر فرض اینکه ابو بکر از امارت حاج منزول شده باشد لیکن چون از تبلیغ
 بر اوست که متضمن احکام فطیره و جلیله بود منزول شد این مزل او دلالت کرد بر سبک او استحقاق نکلت
 و نیابت مانه نداشت چنانچه سید رضی علم الهدی علیه الرحمه فرموده و جد لوی سلیمانان و کلابه
 المومنین لم یفسخ لکان الکلام باقی لانه اذا کان مادی مع تقاؤل الزمان الا هذیه الولاية
 ثم سلب شرطها الا تختم لا عظم منها فلیکن لک الا تنبها علی ما ذکرنا اما آنچه گفته
 ییافت قرابت چند آیه آواز بلند که بر تازی و عاقبت می تواند مراد تمام و از جبر او ثابت نخواهد بود
 پس بر دوست بخند و **جواب اول** آنکه اینکار سهل و آسان بود و هیچ بزرگی و عظمت نداشت و
 هر کس سرانجام آن میتواند و ابو بکر چرا بخندست حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله عرض نمودند
 که طالت فیه الامتاق الی چنین قول او بر نهایت عظمتش دلالت دارد و نیز چرا بر مزل از اینکار سهل
 و سنجید و نزد جبار رسانید صلی الله علیه و آله آمده گریست و بجاو زاری و جزع و بیقراری آغاز
 نداد و **ووم** آنکه در کتب اعمال مذکور است عن علی بن ابی طالب صلی الله علیه و سلم حین بینه
 بیدار بود قال یا ارحم الراحمین انک لست باللسن الا بالخطیب قال ما بدلی ان اذهب بجان ان تذهب
 بهانت قال فان کان ولا بد فساذهب فان قال انطلق فان الله یشیت لسانک فیه کما قبله
 ثم وضع یدک علی فیه قال انطلق فاقرأها علی الناس قال ان الناس سیتفانون الیک
 فاذا اتاکوا الحضان فلا تقضین لواء حق فجمع کلهم الا حفرا فانه اجدر ان یقلم من الحق

جمع ابی بکر از امارت حج
 و سبک ابی بکر از امارت حج
 و سبک ابی بکر از امارت حج

۱۶۶

در روزی از امارت حج
 در روزی از امارت حج
 در روزی از امارت حج

تو را علی بن ابی طالب
 تفسیر سوره التوبه فی فضل الایم
 علی بن ابی طالب

طبع از مدینه
 خاندان از آنجا که در مدینه
 بیاض از آنجا که در مدینه
 کرامت از آنجا که در مدینه
 و غیره
 اینها را در کتاب
 ذکر کرده است
 و در بعضی جاها
 از آنجا که در مدینه
 و غیره
 و در بعضی جاها
 از آنجا که در مدینه
 و غیره

عزل نژادی سوره برات

جلد اول

چنان اختیار معاذ الله بنا بر عادات جا لبه بود این امر بسیار سهل و آسان بود که هر قاری و حافظ
 سر انجام آن می تواند داد و ابو بکر بر امری که بچند مرتبه ازین امر مهمتر و نظیر تر بود امیر بود پس تو
 چه طور این امر را دلیل فضیلت و منفیلت علی از ابی بکر و استحقاق انتخاب برای خلافت بگردانی
 سوره آنکه مخاطب کلام خود را کذب نموده بغیبت و عیالت این امر قابل شده چنانچه بعد
 این گفته که چون اینکلا هم از مهمات عظیم بود پس لابد آن شخص هم عظیم القدر و بزرگ مرتبه باشد مثل
 ابی بکر است پس این تناقض بحسب کجا می یابیم مرتبه تخفیر این امر می نماید که از اینها بیت امر سهل
 و آسان میگرداند و تراوت چند آیه که هر قاری و حافظ سر انجام آن می تواند داد و قرار می دهد که این کار
 از مهمات نظیر بود و سوای مردی عظیم القدر که مثل ابی بکر باشد دیگری سر انجام آن نمی تواند داد
 و تراوت که مخاطب بگوید در اینجا جناب امیر علیه السلام را مثل ابی بکر گردانیده حال آنکه مرتبه عیالت
 باشد انتخاب براتب سید و حضرت ابی بکر کتبه بوده بلکه از مرتبه حسنات کثیره ابی بکر که بعد و
 نجوم بود و در آرزویش آن بوده که کاشش شعری از اشعار سنیه ابی بکر بودی کمتر بوده بلکه
 از عثمان که از عمر هم براتب کمتر بوده مفضل بوده اما آنچه گفته علی رضی در جواب
 گفت من موم پسین نزن منعت مقصود آنحضرت ازین کلمه آن بود که من مامور بودم که از
 علیه السلام امیر را استعقال نه آنچه مخاطب بهام آن قصد کرده یعنی مامور توام ای ابو بکر اما
 آنچه گفته آن و در پشت که عادت عرب در عهد بنی شیبستان و صلح نمودن و جنگ بنیا و
 نهادن همین بود الخ پس این جواب این شبیه سید رضی علم الهدی ره فرموده فاما ما حکما عن
 ابی علی من ان عاده العرب ان لا یجل ما عقده الرئیس منهم الا هو و ان یلقوا من هر هر
 فعاذا لله ان یجری النبی صلی الله علیه و سلم سفنه و احکامه علی عاده الجاهلیه و
 قد بین ۲ سببه المار مع الیه ابو بکر فساله عن اخذ التوریه منه فقال اوحی الی ان لا
 یودی عنی الا انا و رجل منی و لم یدیکر ما لو عاده ابو علی علی ان هذا العاده لو کان فیها
 النبی صلی الله علیه و آله قبل بعثه ای بکر شیوه تیره فابا له لم یعد لها و بیعت
 فی لا یبدل من یجوز ان یجل عقدا من قومہ انتی و نیز باطل یکندان و وجه مختصر آنکه فریب
 جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله در جناب امیر علیه السلام منحصر نبود بلکه بیاس هم آنحضرت هم قریب انتخاب
 بود و ملائکه در شکوه مذکور است عن حبیب بن جاده قال قال رسول الله صلی الله علیه و سلم
 علی منی و انا من علی و لا یودی منی الا انا و علی من اهل الرضدی و ملا علی قاری و شرح

در مدینه
 ما را در کتاب
 ذکر کرده است

روایت تفهیم از مصحح بخاری و در ذیل قوله قال ابو هريرة فاذا نزلت من السماء يوم الغزى اهل منى بمراة
 گفته که ای بے ذر عن الکشمیه قال ابو بکر بدیل قال ابو هريرة قال الحافظ ابن حجر و علی
 غلط فاحش مخالف روایة الجمیع و انما هو کلام ابی هریرة قطعاً منوالدی کان
 یوذن بذلك علی در روایت ابی ذر از کشمیه و دست که ابو بکر گفت که تا ندین کرد با اجاب
 این غلط فاحش و مخالف روایات جمیع روایت است و جز این نیست که آن کلام ابو هریرة است
 قطعاً زیرا که او سوزن بود این امر و این حجر و دفع الباری گفته قال ابو هریرة فاذا نزلت من
 علی کذا اللادکثر فی روایة الکشمیه و صحیح قال ابو بکر فاذا نزلت من السماء هو غلط فاحش
 روایة الجمیع و انما هو کلام ابی هریرة قطعاً منوالدی کان یوذن بذلك و ذکر عیاً
 ان اکثر مرایة الغزیر و ناقص الکشمیه قال و هو غلط سووم انما اگر ابو بکر درین کلام
 که از ان مغزول شده بود و نقل سید و مختلف حکم خدا و رسول او میگردد پس اثبات نقل ابی بکر
 سوجب منقصت و دلیل مخالف او حکم خدا و رسول او را هست نه باست منقبی فیصله اما
 آنچه گفته که این وجه در عالم و زایدی و بیجاوی و شرح تجرید و شرح موافق و صومع
 و شرح شکوة و دیگر کتب است موجود است پس بدانکه این وجه ابو بکر علی حیاتی ذکر نموده
 چنانچه سید رضی هم در شافی فرموده و حکای صاحب المنع عن ابی علی ان المنع فی اخذ السوط
 من ابی بکر ان من عادة العرب الخ و جواب این قول در کلام سید رضی علم الهدی علیه السلام
 اما آنچه گفته حضرت امیر المومنین علی نیز عمر بن ابی سلمه الخ پس جوابش که نواحه کابلی
 در نقل نامه جناب امیر علیه السلام که بنام عمر بن ابی سلمه است خیانت قطعی نموده و عیارتیکه واقع شده بود
 سر کرده و تمام نامه را نقل نموده و مخاطب هم بتقلیدش در خیانت و خیانت او شک شده و اما
 نامه جناب امیر علیه السلام در هیچ البلاغه چنین سلطرت اما بعد فانی قد ولت النغان بن علی
 علی الجسدین و قرعت یدک بلذم لك و لا ترضب عليك فلقد احسنت الولاية
 و ادیت الامانة فاحبل غیر ظننن و لا معلوم و لا منهم و لا ما شو و فلقد ارادت السعیر
 الی ظلة الشام و احببت ان تشهد معی فانك من استظهر به علی جهاد العدو و انا
 معو الدین افتاء الله تعالی انتهى پس معلوم شد که وجه نزاع ولایت از عمر بن ابی سلمه این بود
 که آنجناب اراده تشریف بری بسوی جنگ اهل شام داشت و عمر بن ابی سلمه چون مردود و
 این و قایل استعانت و جهاد اعدا دین بود لهذا آنجناب خواست که او را همراه رباب سعاد

Handwritten marginal notes in Persian script, including the number 182 and various commentary.

Handwritten marginal note on the left side.

Handwritten marginal note on the left side.

Handwritten marginal note at the bottom left.

سعاد و شتاب دارد تا بقتل و زوال اهل ضلال استغفال و زرد پس در حقیقت این عزل است
 بلکه از یک کار بگردید که از آن مهم و عظیم بود مقرر ساختن است پس در عزل ابی بکر و عزل عمر بن ابی
 سلمه تفاوت ظاهر باشد بنجد وجه اول آنکه از نامه جناب امیر ملاحظه می شود واضح است که عمر بن ابی سلمه
 لیاقت توفی امریکه متکفل آن بود و داشت لیکن بجهت سنجوح ضرورتی عزل او از آن واقع گردید
 بخلاف ابی بکر که امادیتش کثیره بر آن دلالت دارد که او لیاقت ادای سوره برات نداشت
 زیرا که در بسیاری از احادیث سابقه مذکور است که جناب رسالت صلی الله علیه و آله وسلم فرمود
 لا یودی عنی الا ان انا و اهل منی و این ارشاد دلالت و نصحه دارد بر سلب لیاقت تبلیغ از ابی بکر
 و هم آنکه گو عمر بن ابی سلمه را جناب امیر علیه السلام از ولایتی که سپرد او بود عزل فرموده لیکن او را
 بر کارای عمده تر از آن امانت در جهاد اعدا و دین منسوب فرموده و حسب ابی بکر بر اسی
 امارت حج که اوست مدعی آنست غیر ثابت کما بینا اتفاقا سوم آنکه عزل ابی بکر قبل از مباشرت
 با سوره واقع شد و عزل عمر بن ابی سلمه بعد مباشرت با سوره و انقطاع صلحت و صلاح
 بود و بعد بیعت تفاوت در هر دو وجوه قیاس کی بر دیگری قیاس مع الفارق باشد و در بعض
 شرح پنج البلاغه در شرح این نامه مذکور است مدار الکتاب علی اعلام عمر بن ابی سلمه
 بانفاذ النعمان عوضا عنه ثم اعلامه بان ذلك لعربک عن ذنب صدر منه حق
 به الذم والعزل و انه شاکر له بکونه احسن الاینه و اذی امانته ثم اعلامه
 بفرضه من عزله و استدعائه و هو الاستعانة به علی عدو کل ذلك لظن
 قلبه و یفارق الولاية عن طیب نفس و ینبه علی وجه رغبتة فی حضوره
 معه بقوله فانک الی آخر و هم فی قوت صغیر تقدیرها انک من استظیر
 به علی العدو و اقامة عمود الدین و کل من استظمر به علی العدو و اقامة
 عمود الدین فواجب ان رغبت فی حضوره و ان یشهد معی و لفظ استعمار
 لا صوله التي بحفظها و قیامها یقوم کالعمود للبنیة و بالله التوفیق اما آنچه
 گفته و بالیقین ثابت است که عمر بن ابی سلمه از نعمان بن عجلان دورتی فصل بودیم از راه
 دین و هم از راه حسب و هم از راه نسب و هم پس استی که بجهت بین افضلیتش جناب
 او را زود خود طلب فرمود تا که در جهاد و اقامت شعائر دین با او استطاعت فرماید که ایق
 و اصری باین امر بود پس این عزل عمر بن ابی سلمه قدرش را دو بالا نمود و در فضش افزود

از ترکیب پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم برسد و عاقبت در خردی که نیز از جفا آنها بود اگر او بود که تا ظاهر بوضع عداوت
 و هت است با ازواج مطهرات و پدران و پسران آنها خصوصاً با دختر خود که تا عاقبت بود او را چه عداوت بود
 که بر همه را محمود المیراث کرده اند و نیز قریب نصف تر که آنحضرت لعباس که هم حضرت رسول بود
 برسد و عباس همیشه از ابتدای خلافت با بویگر با او رفیق و شیر اند او را چه محمود المیراث میکرد و آنچه
 گفته اند که تا طایفه ای بجز یکس که خودش بود جواب داد و دروغ محض است زیرا که این بزرگ کتب الهیست
 بر او است و بعضی بن ابیان و زبیر بن العوام و ابوورد و ابوهریره و عباس مع علی و عثمان و عبد الرحمن
 بن عوف و سعد بن ابی وقاص صحیح و ثابت است و اینها جمله صحابه اند و بعضی از ایشان بیشتر هستند
 اند و در حق تعالی صلی الله علیه و آله و سلم در آنها را هم حدیث پیغمبر آورده که ما حدیثی که بر حدیثی تصدق کرده اند
 جلالیه را رضی علی است که با جمیع شیعیان معصوم و با جمیع اهل سنت و روایت عاقبت و ابو بکر
 و عمر و در مقام اعتبار نیست استخراج بخاری من مالک بن انس بن الحدان الضری ان عمر بن
 الخطاب قال بحضرت من الصحابة فیهم علی بن العباس بن عثمان و عبد الرحمن بن عوف بن زبیر
 بن العوام و سعد بن ابی وقاص اشهد که باقیه الذی باذنه تقوم السماء و الارض انتم کلکم
 ان رسول الله قال لا نقره ش ما ترکنا و صدقة قالوا اللهم نعم ثم اقبل علی علی بن العباس
 فقال اشهد که باقیه اهل علم ان رسول الله قال ذلك قال اللهم نعم ثم اقبل علی
 که این خبر هم برابر است در طبیعت زیرا که این جامعه که نام آنها مذکور شد خبر یکی از ایشان تصدیق
 بر جای این جمع کثیر علی الخصوص حضرت علی رضی که تر و شیعیه معصوم اند و روایت معصوم برابر
 قرآن است و انما در عین نزد ایشان و با قطع نظر از پیغمبر بن روایت در کتب صحیح شیعیه از امام
 معصوم هم موجود است و علی بن عقیب الازدی فی الکتاب عن ابی الجضری عن ابی عبد
 جعفر بن محمد الصادق قال ان العلماء هم ثمة الالانبیاء و ذلک ان الانبیاء لهم صور و خواص
 لفته در سیرت و در همان کلام باطل تا انک رفقا الحدیث من احادیثهم فن اخذ جثون منها
 فخلل احد جمل طایفه کلهم انما باقون شیعیه خید صرست قطعاً چنانچه در آیه ما ولکم الله
 که نیست پس معلوم شد که غیر از علم و احادیث هیچ چیز میراث کسی نماند از قبیل الهدی بروایت
 معصوم و نیز خبر حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم در حق کسی که بلا حدیث از جناب شیعیه باشد مفید
 علم بقضی است بلا شبهه عمل بسیار خود و جیب است خواه از دیگر است بشنوه یا نشنوه و جامع
 پس اولین شیعیه و سنی است که تقسیم خبر بمتواتر و غیر متواتر نسبت بان کسان است که نبی را

شاید نموده بود وسط دیگران خرد و شنیده در حق کسی که نبی را شایسته نموده و بلا و اسطازد و
 خبر شنیده که این خبر در حق حکم متواتر بلکه بالاتر از متواتر است و چون این خبر را بگویند شنیده بود
 حاجت تقییش از دیگری نداشت آیدیم بر سبب این خبر مخالف آیت است این هم در دفع است زیرا
 که خطاب بامت است نه پیغمبر پس این خبر بسبب تعین خطاب است نه تخصص آن و اگر تخصص هم باشد
 پس تخصص آیت لازم خواهد آمد مخالف آن از کجا و این آیت بسیار تخصیص یافته است مثلاً اولاد کافران است
 نیست و رفیق وارث نیست و قاتل وارث نیست و نیز شیعه از ائمه خود روایت می کنند که ایشان
 بعضی از آنان پدر خود را منع فرموده اند از بعضی ترکه پدر خود گرفته اند مثل شمشیر و صحف و اکثر ترسه
 و پوشاک دینی پدر بخبری که خود متفرق اند بر روایت آن و هنوز عصمت نزرده است ثابت نیست و دلیل
 بر ثبوت این خبر وصحت آن نزد جمیع اهل بیت از حضرت علی بن ابی طالب گرفته تا آخرین است که چون
 ترکه آنحضرت در دست ایشان افتاد حضرت عباس و اولاد او را خارج کردند و دخل ندادند و از ارباب
 رانیز حدیثان ندادند پس اگر میراث در ترکه حضرت پیغمبر جاری میشد این بزرگواران که بنزد پیغمبر
 اند و زنده هستند مخصوصاً چه قسم این حق قطعی صحیح روای می دهند زیرا که با جماع اهل سیر و تواریح و علمای
 حدیث ثابت و معتبر است که ترکه آنحضرت از خیر و نیک و غیره در عهد عمر بن الخطاب بدست علی و عباس
 بوده و علی بر عباس غلبه کرده و بعد از علی بر تقی بدست حسن بن علی و بعد از او بدست علی بن الحسین و
 حسن بن حسن بوده و هر دو عادل سیکر و نذران بعد از آن زین بن حسن بن علی برادر حسن بن حسن
 تصرف شد رضی الله تعالی عنهم جميعین بعد از آن بدست مردانی که ابر بود افتاد و بدست مروانیه بود
 تا نوبت پادشاهی عمر بن عبدالعزیز رسید وی بجهت عدالتی که داشت گفت نمیگرم من چیزی را که
 شیع و از آن حضرت پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم خاطر را زود نباشد مراد و حقی من رو میگویم
 پس در هر راه لا و فاطمه بن علی بن ابی طالب معلوم شد که در ترکه آنحضرت حارسی
 نیست و آیت مراریت بدیث مذکور تخصیص یافته آید هم بر آنکه آیت وارث سلیمان داؤد و ولایت میکند
 که هم انبیا وارث می شوند و هم از انبیا میراث گرفته می شود و مخالف آن بدیث قطعی است که بر روایت
 معصومین ثابت شده در جل این اسکاال نیز مجموع عقل معصوم نمودیم و بکت شیعه التجار بودیم
 الکلیه من اولی عبد الله فان سلیمان و هارث داؤد و ان خلفا و وارث سلیمان پس معلوم شد
 که این روایت علم نبوت و کلام نفسانی است نه وارث ملل و مشرک و فریقه عقلی غیر مطلق
 قول معصوم و هارث بر همین روایت کرده زیرا که با جماع اهل تاریخ حضرت داؤد و نوزده پسر داشت

۱۸۶

حسین بن علی و بعد از او بدست م

صحت خود

و هست پس هر وارث آنحضرت باشد ملاک ختمی در تمام اخصاص و امتیاز حضرت سلیمان این
 عبارت فرموده و وراثتی که بجز ایشان اخصاص دارد و دیگر برادران را در آن شرکت نمیتواند شد
 همین وراثت علم نبوت است چه برادران دیگر را این چیز حاصل نبود و نیز زیرا حضرت که بجز برادر
 پدر میکرد و وراثت مال پدر میشود پس خبر دادن از آن لغو محض باشد و کلام الهی شتمن بلیغ نیستند
 و حضرت سلیمان را در چیزیکه تمام عالم در آن شرکت است شرکتی میان فرمودن چه موجب نزدگیت که
 ختمی در میان فضائل و مناقب داشته تمام را مذکور فرمایند و نیز کلام آینده در شرح مالمق است با آنکه
 مراد از وراثت وراثت علم است حیث قال و قال یا ایها الناس علمنا سلفک الطیر الی آخره و اگر گویند
 که لفظ وراثت در علم مجازست و در مال حقیقت پس صرف لفظ از حقیقت مجازی فرود آید چه ای که
 گویند فرودست محاکمات قول معصوم است از کذب و نیز لاف که در وراثت در مال حقیقت است بلکه
 بطله استعمال در حرف فیهما تخصیص فیه مثل منقولات عرفیه و حقیقت اطلاق او بر وراثت علم و
 صورت سنان که مجازست لیکن مجاز متعارف و شهورست خصوصاً در استعمال قرآن که چه بسا
 بحقیقت نیزند قوله تعالی ثم ادرنا الکتاب للذین اسطفینا من عباده ناخلف من بعدهم
 خلف من خوا الکتاب و اما آیت دیگر یعنی بی زنی و بیث من آل یعقوب پس میدهد تفسیر در اینجا
 وراثت منسوب برادست بالقطع زیرا که اگر از لفظ آل یعقوب نفوس آل یعقوب مراد باشد بشرط
 مجاز پس لازم آید که مال یعقوب از زبان ایشان تا زمان حضرت زکریا که زیاده برود هزار سال گذشته
 بود باقی بود غیر مقسوم تقسیم آن بعد از وفات حضرت زکریا نموده حصه حضرت یحیی را برسد و بهر سفسطه
 چه اگر پیش از وفات حضرت زکریا مقسوم شده باشد آن مال مال حضرت زکریا باشد و در میرسی و اصل
 گشت و اگر برادران آل یعقوب اولاد یعقوب بود لازم آید که حضرت یحیی وراثت جمیع نبی است این باشد
 چه ایا چه اموات و این سفسطه باشد و بخشش از سفسطه اولی است پس این آیت در بنجام
 آوردن کمال خوشش فیهی علمای این فرقه است و نیز حضرت زکریا که و لفظ فرمود و لیا و بی زنی پس از
 جناب الهی ولی طلب کرد که بصف وراثت موصوف بود پس اگر مراد وراثت علمی خاص نباشد
 این صفت لغو محض افتد و زکریا آن فایده نباشد زیرا که پس در جمیع مشرف وراثت پدرست و از
 لفظ ولی وراثت مال نهیده می شود بی تکلف نیز در اولاد و بیست علمای نفوس فوسد اینها
 که از تعلقات این عالم بی ثبات و ایستد تعلق بغیر جناب حق جل علی ندارد بلکه متاع دنیوی بجز
 نمی آرد خصوصاً حضرت زکریا که بحال و ایستد دینی تعلقش مشهور و معروف است بحال

چندی است که از درشت مال و شایع که در نظر ایشان ادنی قدری داشت بر سینه ازین برکنار
 کلفت و اندوه و طلال و خوف و جناب خداوندی نمایند که بپنجی مرصع کمال محبت و تعلق دلی را بیخود
 و نیز از حضرت زکریا با آن می ترسیدند که مل مرابو کلام من بیجا خرج کنند و در امور ممنوعه تصرف
 نمایند اول جای ترس نبود که چون شخصیت شد و بوارت مل مال دیگری شد صرف آن مال برزوق
 آن دیگرست خود بجا کند خواه چهارده را بران صرفت افند و متلبی نیست و همدان خوف را بجناب
 ایض عرض کردن چه ضرر بود و دفع این خوف در دست ایشان بود تمام مال را فند پیش از وفات خود
 خیرات و تصدق میفرمودند و آن وارثان بد روش را ضایع خاطر و محروم گنید و انبیا را بیعت
 خود را گامی سپید و مخیری سازند از خوف موت فحاشا هم نشدند پس ما در اینجا و راست نیست
 که اثر ربی سربل بعد از من بر نصب نبوت استولی گشته مباد و تحریف احکام الهی و تبدل
 شرائع ربانی نمایند و علم را محاطت کنند و بر آن عمل بجانیا زرد موجب فساد و عظیم کردن پس قصد
 ایشان از طلب لدولی اجرائی احکام الهی ترویج شریعت و بقای نبوت و رفاندان خود است
 که سوختن با عرف و بقای آن تادم در رازی باشد بخل بر مال و بعضی از علماء و رین با محبت
 که اگر از پیغمبر که میراث نیگیر پس چرا حجرات از و از ج را در میراث آنها دادند و غلطی این بخت پر
 روش نیست زیرا که اقرا حجرات از و از دست از و از بخت سلیت ایشان بود و بخت میراث
 برستو اقرا حجه حضرت زهرا و دست ایشان که جناب پیغمبر صلی الله علیه و آله هر چه در انعام زوجه ساخته
 و بست او را فرموده بود پس ای مع القیض متحقق شد و آن موجب دلگستری حضرت زهرا
 و حضرت عباس را نیز همین قسم خانه ساخته و او را فرموده بود و آن پشیمان همه ملک آن خانهها بودند
 و بعضو جناب پیغمبر صلی الله علیه و آله تصرفات مالکانه در آن مینمودند دلیل برین دعوا آنکه با جماع شیعه
 و سنی ثابت است که چون حضرت امام حسن علیه السلام را وفات نزدیک شد از امام المؤمنین مانسته
 استند ان علی که مرا هم موثقی برای دفن در جوار خود بیدار گردانید و آن امام المؤمنین در ملک او
 بود و این استیذان سنی داشت و ولایت بر مالک بدون از و از خانههای خود و از انتران نیز فرمودند
 که خانهها با ما از و از انصاف فرموده و ارشاد نموده و قرن فی بیوتکم و الا مقام آن بود که میفرمود و قرن
 فی بیت الرسول نیز بعضی از علماء شیعه گویند که اگر چنین بود پیش شیر ذره و باطله شهاب یعنی دلایل
 و اشغال بود که چه بجز حضرت امیر علیه السلام از و از گویم این وادن خود مرصع و عیلت بر آنکه در منزلت و که
 پیغمبر میراث نبود زیرا که حضرت امیر علیه السلام را خود بوی میراث پیغمبر می رسید اگر و از شیعیان

میشدند هر دو تباست و ازواج وارث میشدند پس او را حضرت امیر علیه السلام بنامیدند که مال آنجا را بعد
 از وفات حکم وقت ارد بر جمیع مسلمین خلیفه وقت هر که را خواهد پذیرفت تخصیص نماید حضرت امیر را بیان
 چیزها را لایق بکماله و البقیه آنست خلیفه اول تخصیص نمود و نیز بعضی استیسا از آنست که آنجا بزرگترین معلوم
 که عمر زاده جز پیشین صبر علی علیه السلام بود نیز او ماند و محمد بن سلمه نصاری را نیز بعضی چیزها داده اند
 پس این تقسیم دلیل مرجح است بر عدم توریث این را در بعضی شبیه آوردن دلیل دیگر برای آنست
 اینگونه است **بیت** عدم و شود سبب غیر که در خواهد + خمیر مایه و دوکان شیشه گز سنگ است
 در اینجا فایده عظیمه باید دانست که شیعه در اول در باب مطامن ابو بکر منع میراث می نوشتند و می
 گفتند چون در عمل ائمه عصمتین و از روی روایات این حضرات عدم توریث پیغمبر ثابت شد
 ازین و دعوی متعال نمود دعوی دیگر تراشیدند و لعن دیگر بر آوردند که آن طعن **سید ذم اول**
 چون مخاطب موافق عادت و شیعه خود در تقریر این طعن کلام شیعه بعد ذکر کرده بنا بر این نقل
 عبارات بعضی از علماء که متضمن تقریر این طعن است پرده ختم می شود پس بدانکه عبد الرزاق لاجحی در
 کتاب گوهر مراد گفته **طعن اول** آنکه مخالفت مرجح کرد بانفس کلام خدا و هو قوله تعالی یوسیکم الله
 فی دلائلکم الاية و منع فاطمه زهرا میراث پدرش و معلوم است عموم خطاب بر پیغمبر و است
 و تمسک گردید درین منع پیغمبری که خود منفرد بود بر و پیشین هوانه صلعم قال یحیی معاشره
 الانبیا و کان یورث ما ترکوا صدقة و حال آنکه بنامیت طلیل الروایه بود و مهم است درین روایت
 که در آنجا اتفاقا در حدیث کماله بعد از و عجیب است بنامیت بلکه تمنع است بحسب عادت آنجا که
 بشنیدن چنین خبری دون خیره و تمنع است عقلا و شرعا اگر ترک پیغمبر صدقه باشد نه میراث
 و برادران آنجا که اختصاص ترک او حرام و منع ذلک و از آن خود را خبر داده باشد ازین حکم و منع نفوذ
 باشد از طلب آن و ابطال کرده باشد در آنجا اهل بیت پیغمبر شنیده باشند سخن پیغمبر
 را و انصاف نموده باشند او را و طلب غیر حق خود کرده باشند با آنکه معلوم و ظاهر آنست که نص قرآن
 انما یرثها الذکر و الذکر الرجل اهل البیت و بیطرفی که قطعه را و نیز این روایت
 صریح قرآن است و ثبوت میراث از انبیا حیث **ملا الله** قع و در حدیث سلیمان داودی قال
 قالی حکایة عن زکریا فی من لدناک و یثابرت شی و یورث من آل یعقوب الخ
 رسید مرتضی علم الهدی در شافی فرموده است ابتدا صاحب کتاب هذا الفصل بند کرد
 میراث التبیان و مرتب فی ذلک کلاما لا یخصیه عن من بعد بنین الترتیب فی

وكيفية التعلق به وببزيه ميرت كما رنا من القصة نحن بنين والحمد لله على انه يورث
 المال ويرث الكلام في ذلك الترتيب الصحيح ثم نغطف على ما امره من ترك كلامه عليه فالذرة
 يدل على ما ذكرنا قوله تعالى مخبر عن كبرياءه وانى خفت المولى من مراثى وكانتم ارقى عافرا
 فوبك من لدنك وليا يرثني ويرث من آل يعقوب اجعله رب رضىا فخره انما
 من بنى عنه لان المولى ههنا بنو العم بلو شبهة وانما اخافهم ان يرثوا ماله فينفقونه انما
 لانه كان يعرف ذلك من خلاصتهم وطرا نعم فسال ربه وليا يكون احق بميراثه منهم والله
 يدل على ان المراد بالميراث المذكور في الآية ميراث المال دون العلم والتبقي على ما يصدق
 ان لفظة الميراث في اللغة والشريعة جميعا لا يفيد اطلاقها الا على ما يجوز ان يتقلط
 الحقيقة من المورث الى المورث كالأموال وما فى معناها ولا تستعمل بغير المال الا
 يجوزها وتسامعوا لهذا لا يضم من قول القائل لا وارث لفلان الا فلان وفلان يرث مع
 فلان بالظاهر الاطلاق لا يرث الاموال والاعراض دون العلوم وغيرها وليس لنا
 ان نعدل عن ظاهر الكلام وحقيقته الى مجاز لا بغير دلالة قرينة وايضا فانه تعالى جبر عن
 فيه انه اشترط في ورثته ان يكون رضىا واذ لم يجعل لفظ الميراث في الآية على المال دون
 العلم والتبقي لربك لاد شتى طمعه وكان لغوا عبثا لانه اذا كان انما سال من يقوم مقام
 ويرث مكانه فقد دخل الرضا وما هو اعظم من الرضا في جملة كلامه وسواله فلان معنى
 لا شراطه الا ترى انه لا يحسن ان يقول احد اللهم بعث لنا نبيا واجعله عانا ومكلفا
 فاذا ثبت هذه الجملة صح ان نذكر ما مورث ماله وجمع ايضا بصحة ان نبينا من يورث
 المال لان الاجماع لا تقع على رجال نبينا لا يخالف حال الانبياء المتقدمين في ميراث المال
 فمن بين مثبتة الامور وثانف للامرين وما يقوى ما قد منا وان ذكرنا يا خاف بنى
 عنه فطلب الرنا لاجل خوفه ولا يليق خوفه منهم الا بالمال دون العلم والنبوة لانه عليه السلام
 كان علم الله من ان يخاف ان يعبدت نبيا من ليس باهل للتبقي واذ ان يورث ماله و
 حكمته من ليس هادوا لها لانه انما بعث لاداعة العلم ونشره في الناس فلا يجوز ان
 يخاف عن الامر الذى هو الغرض في بعثته فان قيل هذا يرجع عليكم في الخوف من ورثته
 المال لان ذلك غاية الضرر الجبل قلنا معاذ الله ان يسوقى المال لان المال قد يصح من
 ربه الله تعالى المؤمن والكافر والعدو والمولى ولا يصح ذلك في التبقي وهو علم

وعلو ما وليس من الضمان يخاف على بن عمه وهم من اهل الفساد ان يظفروا به باله ينفقوا
على الملوك ويصرفون في غير الوجه المحبوس بطل ذلك هو غاية الحكمة وحسن التدبير في الدين
لان الدين يحظر تقوية الفساد واما ما يدعيه بايعينهم على طاعتهم المذمومة وما يعد ذلك شيا
ولا يخلو الامن تامل له فان قيل الاجازة التيكون خاف من بن عمه ان يرتوا عليه وهم اهل
على ما ادعيتم فيفسد ابيه الناس يوم هو به عليهم فلنا لا يخلو هذا العلم الذي اشرتم اليه
من التيكون هو كتب علمه وصحف حكيمته لان ذلك قد دعي على طريق المجاز او يكون هو
اعلم الذي يعل القلوب فان كان الاقل فهو يرجع الى معنى المال ويصح ان لا يبيد يوم ثون
الما هو المهم ما في مضاهها وان كان الثاني له قيل هذا العلم من التيكون هو علم الشريعة التي بحث
التبني لتشرح وادائه ان يكون علما مخصوصا لا يتعلق بالشرعية فلا يجب اطلاع
جميع الامة عليه كعلم اعراف ما يحدث في المستقبل من الاوقات وما جرى مجرى
فلك والقسم الاول لا يجوز على النبي ان يخاف من وصوله الى بن عمه وهم من جهة
الذين بعث لاطلاعه على ذلك وتاديبه اليهم وكائه على هذا الوجه يخاف ما هو المراد
من بعثته والقسم الثاني فاسد ايضا لان هذا العلم المخصوص بالاستفاد من جهته
ويؤتى عليه باطله ما علمه وليس هو ما يجب نشره في جميع الناس فقد كان
يجب اذا خاف من لقائه الى بعض الناس فساد ان لا يلقه اليه فان ذلك في يد ولا
يحتاج الى اكثر من ذلك وما يدل على ان الانبياء يوم ثون قوله تعالى وورث سليمان داود
والظاهر من اطلاق لفظ الميراث يقتضي الاموال وما في معناها على ما دللنا من قبل
ويدل ايضا على ذلك قوله تعالى ويوصيكم الله في وكادكم لذكر مثل حظ الانثيين
والامة قد اجتمعت على عموم هذه اللفظة الا فيمن اخرجها الدليل فيجب ان يتسكك
بعمومها لكان هذه الدلالة ولا يخرج عن حكمها الامن اخرجها دليل قاطع انتهى اما آنچه
مخاطب گفته منع ابو بكر ميراث از فاطمه محض بجهت شنیدن اين سخن زبير بود پس
هر دو دست با نيك شنيدن ابو بكر اين سخن از حضرت زبير خدا صلي الله عليه وآله وسلم شنيدند
حضرت علي و حضرت فاطمه عليها السلام و همچنين عباس كه نيا بر زعم من الغين و هم وارث بود و وجود
از ياد و احتياج آنها بان ممكن و تصورست معلومست كه هر گاه آيه كريمة بود يعنى اولادكم
قد كثر مثل حظ الانثيين نازل شد حضرت زبير خدا صلي الله عليه وآله وسلم امر بر مردم بخوانند

در حدیث
م

ندان میل حضرت فاطمه

خلخال

در هیچ قصیده ای اولاد پنهان و غیر آن بیان نفرمود چنانچه در صحیح بخاری و چند موضع مستدرک
 صفحاتی کتاب التفسیر عن جابر قال عادی النبی و ابوبکر بنی سلمه ماشین قوی حدیث
 النبی لا عقل له عا نام فوضاه منه ثم رش علی فافقت فقلت ما انا من ان اصنع فی مالی
 یا رسول الله فزلت یوصیکم لقه فی ولا که انهی بنا برین حضرت فاطمه زهرا و است که چنانکه اولاد
 تمام است آنحضرت میراث پران خود را بموجب آیه مذکوره خواهند یافت آنحضرت نیز میراث پر خود خواهد
 یافت چنانچه در روایات آمده که آنحضرت با ابوبکر فرمود که اگر ترا باک و لا ارث ابی برای اثبات میراث با من
 اولاد بکسر پس از پران خود ما آیه مذکوره را تلاوت نمود پس اگر حضرت رسول خدا اصلی الله علیه آله و سلم
 نفس مذکور را با ابوبکر سماع میفرمود آنحضرت بموجب آیه که میمده اند عشیکر الاقرین و حسب لازم بود
 که اول آنحضرت فاطمه زهرا و حضرت علی و حسین و اسماعیل میفرمود بعد از آن از وراج خود را تا همه و رثه
 آنحضرت از دعوی ارث که در زین صورت باطل محض بود متعین شوند و است آنحضرت ۲ و فصلت اگر چه
 نیتند و ابوبکر را در جمله من رسول الله و رسول الله و یعتل حد و لا یدخله نار اخلال فیها و له عذاب
 معین که در آخر آیات میراث مذکور است و اصل نه پندارد و طلب نمودن حضرت فاطمه زهرا میراث
 پر خود را چنانکه در احادیث صحاح بیان تصریح واقع شده و غضب نمودن آنحضرت وقتی که ابوبکر این
 خبر را برای مدافعه آنحضرت خواند و چنان نمودن آنحضرت ۲ ابوبکر را چنانچه در حدیث صحیح بخاری و صحیح
 مسلم مذکور است و دلالت میکند بر آنکه آنحضرت ۲ این خبر را شنیده بود و ابوبکر زود نسبت آن حضرت
 رسول خدا ۲ صادق میدانست شیخ عبدالحق دیلمی در ترجمه مشکوٰۃ بعد تقدیر اشکال دفع نمودن عمر
 اسوال بنی النقیه که خدا تعالی فی کرده بود بر رسول خدا اصلی الله علیه و سلم بعد امتناع از آن و جواب از آن
 اشکال گفته و مشطه از بن قضیه فاطمه زهرا را نه است زیرا که اگر گویم که وی زنی جاهل بود باین سنت
 بعید است و اگر اترام کنیم که شاید اتفاق نیفتاد او را استعمال این حدیث از آنحضرت ۲ مشکل تر میشود
 که بعد از استماع این حدیث از ابوبکر و شهادت صحابه بران چگونه قبول نکرد و در غضب آن دو ناگضب
 پیش از سماع حدیث بود چرا بگشت از غضب آنیکه با استدکاشید و مانده ماند بها جرت که ابوبکر را
 انهی و آنچه شیخ مذکور دیگر است ازین اشکال جواب نوشته اند باطل است از جهت احادیث
 و آنکه بر آنکه غضب آنحضرت موجب غضب است تعالی است کما سیجی و نیز جهت دلالت آیه تطهیر بر
 سمت آنحضرت ۲ و نیز اجازت دادن حضرت امیر المؤمنین علی بن ابیطالب آنحضرت را برای این
 طلب دوم همانست حسین صریح دلالت میکند بر آنیکه اهل بیت حضرت پیغمبر صلاه که بموجب آیه تطهیر از

۱۹۲

م
فصل اثبات باب الفی
من کتاب الجهاد ۲

از جمیع گناہان صغیر و کبیر معصوم و ظہر ذاین مجید از آنحضرت شنیده بودند و همچنین طلب نمودن
ازواج آنحضرت ثمن خود را نکات میکند بر سبک ایشان نیز از آنحضرت آنچه شنیده بودند و از کتب
حدیث معلوم می شود که در توشیح ابوبکر از آنحضرت بود و سبک است و موافقت کرده چنانچه ابن
بنی الحدیث گفته صدقنا لکرضی فیما قال اما عقیدت فانتا النبئ و مطالبه فاعلمه بالارث علم من
الخبیر الا انهم یکنون حاکم و قبل انه من الامعه مالک بن اوس بن الحدثان و بعد ذکر روایت مالک
گفته چنانچه حدیث غیر مسلمین از آنحضرت روایت کرده اند و حدیث انتفا الارث لابی بکر و حدیث
انا آنچه گفته اگر ابوبکر با ظاهر بعضی عداوت داشت با ازواج مطہرات و پدران و برادران آنها
خصوصا با دختر خود که عاشره بود او را چه عداوت بود که هر چه از محمد دم المیراث میگردانید پس چون
آنکه ازواج بطلب ثمن ترک میرسد عاشره تسع الثمن چنانچه شاعر گفته **تبغلت تجلت ولعنت تبغلت**
کک التسع من الثمن فی کل التبعث و در تصرف هر یک یک یک جمرد بود و ابوبکر حجرات را از آنها
سزاع نمود و نیز ابوبکر و عمر ازواج خصوصاً عاشره و فصد را مطالبه و صلوات بسیار میدادند ابن حجر
و صواعق محرقة گفته کان ابوبکر و عمر یعطیان عاشره فی کل سنه عشره الاف درهم یعنی میدادند ابوبکر
عمر عاشره ز در هر سال ده هزار در حسم و سهند اگر عاشره و فصد بجمع دو جوه از ترک حضرت رجوع
محللی علیه و السلام محمد می ماندند از هم ابوبکر بآن مبالغه نمیداشت سبک آن مقصود بود محمد
ساختن حضرت ظاهر هر چه از میراث پدر بزرگوارش بود که دختر او نیز خورد **انیر بیت شادیم**
مکر قیبان و مکرشان گد شقی گوشت خاک با هم بر یاد گرفته باشند اما آنچه گفته و نیز در
انصف مقرر کرده آنحضرت عباس که عم رسول بود میرسید و عباس بن عبد المطلب از ابتدای خلافت ابوبکر
با او رفیق و شیر مانند او را چه محمد المیراث میگردانید و به محروم کردن عباس هم همان عداوت
بود زیرا که عباس بنجواب میر علیه السلام اختصاص تمام داشت و هر گاه جناب میر علیه السلام بیعت ابوبکر نکرد
او هم موافقت آنجناب نمود و از بیعت ابی بکر استعاض و زجر و بجناب میر علیه السلام گفت احوه یک
تا با یکم ادعای رفیق و شیر مانند عباس با ابوبکر از ابتدای خلافت غلط محض و انقضای صورت
و حدیث صحیح مسلم دارد شده که زهری بعد روایت بیعت نکردن جناب میرالمؤمنین علی بن ابیطالب
با ابوبکر تا ششماه گفته **و ما احد من بنی ہاشم یعنی کسی از بنی ہاشم با بیعت نکرد و شک نیست و سبک**
عباس از جلیب بنی ہاشم بود و یونان لاکل و سینه الابل علی بن ہار و سبک الی القرم من القرم علی
و کتاب طراقت گفته منی علما و التابع و غیره من العباس سائر بنی ہاشم کا فاعلم علی

ص
رضی خاسر است دل شد
عاصبه ۱۲

۱۹۳

ص

مجلس
مجلس

تضمن
تضمن

جلد اول

بعد بنيتهم كمن اخذوا تقدم عن الصحاح عند ذكرنا اخرهم عن بيعة ابو بكر وعند ذكرنا اخرهم
 لما اراد ابو بكر يخبرني على العباس بالناس مروى جماعة العلماء ان العباس سال عليا ان يمد
 يده ليأبى يده بالخلقة عقيب فاة بنيتهم فامتنع من اليه على بقله المناصر لها ولم يمد يده كثير من المسلمين
 . طبع الكفار في الاسلام فان سفاخر الصبر كجرت عليه سنة جماعة من الانبياء طاولوا وصيا حتى
 يجد انصارا تقوم بهم المحبة ومروى كثير من العلماء ودوام اتحاد العباس مع علي بن ابي طالب
 في الطبقات ان عليا هو الذي غسل العباس في تولي امر الامامات وقد كان من اختصاص
 على باو الاد العباس قبل تمكنه في خلافة جده وجعلنا بنسبنا طريدا وما يعضه ما يدل على دوام
 الصفاء والوفاء وقد ذكر ذلك جماعة من علماء الناس حتى كانوا في خواصه في حصره بدو ولا
 وفي سائرهم واجتاجا انه انتهى بتغيير يسير **س** اكر ابو بكر نظر ما بين وجهه امضى ابا زبيعت او
 طاراه بيعة كرون باجباب امير عليه السلام ومزقت ومزقت انجذابا بامتناعه من عباس لم يخرجه الميراث
 كروا سيد كلامه صل تعجب است وزيره حتى نامة كطلب عباس فحدثه ان ابو بكر شخص بنابر الامام بود وغرض
 از ان شخص ساونت وشاكرت باجباب امير عليه السلام وانما ظلم قسم التي بكر بود والاندز فرقة حقه عباس
 وارت حضرت رسول الله صلى الله عليه واله وسلم نبود زيرا كاشان هم انحضرت بود ورم را با وجوده خبر
 نرسيد وبن حجر مصنف صواعق محرقة را چون برز هيب اميريد وكم امين سئل اطلاق نبود وبعد ذكره
 كرتضرت تصرف حضرت علي را در تمام زين بنى بنى نضره وكذا انحضرت ويزاد في خبري از ان عباس
 گفته مهمل بقولها بعد ذلك من شبهة فان زعم بقاء شبهة قلنا يلزمك ان تغلب على
 على الجميع واخذ من العباس ظلم لانه يلزم على قولك كما بالارث ان العباس فيه حصاة فكيف
 مع ذلك ساع ليلى ان تغلب على الجميع وياخذ من العباس ثم كان في يد بنيه وبنهم
 من بعدة و لم يكن منه شئ في يد العباس فهل هذا من علي وقد سربته الا صريح الاعتراف
 بانه صدقة وليس ارث والالزم عليه عصيان على وبنيه وظلمه ونسبهم وحاشا هم
 الله من ذلك بل هم معصومون عند الرافضة وخوهم فلا يتصور منهم ذنب فاذا استبد
 بذلك جميعه وبن العباس بنيه علمنا بانهم قائلون بانه صدقة وليس ارث وهذا
 عين مدعانا انتهى **والجواب** ان تصرف على وبنيه على امر بنى المنضير ومنعها
 عباس دليل صريح على عدم كون العباس طرفا لان الاصح مع وجود بنته وصحة التمسك
 بقوله تعالى ان امر هؤلاء ليس له ولد وله اخوة فلا يدل على اقواهم بكونه

193

صحة
وربما كان لفضل
وربما ساء
مما اطلع ابو بكر
فرضت عليه وجوده

ص
فانها نصف ما
تركة

مكرر

توضيح
متضمن في رد المحتار

جلد اول

ووجهها في قاعه خارجة عن العود والحصر من غير تكبير مذكور لا عدل فصة رافع مكان ذلك
 منهم بما اعلى قبولها وصحة الاحتجاج بها فيها ما تواتر ان يوم السقيفة لما اجمع ابو بكر
 رضي الله عنه على الانصاف بقوله عليه الصلوة والسلام الائمة من خير امة اقبلت من غير نكاح
 عليه ومنها رجوعهم الى حرب بغير رضوان الله عنه في قوله عليه الصلوة والسلام الانبياء ينون
 حيث يحونون وقوله عليه الصلوة والسلام نحن جاثم الانبياء لانورث ما تركنا اصدقة
 او نمرزى وكتاب المصوب والنبات على نجر وانكفة السلطان اربع الاجماع العمل بالخبر الذي لا يقطع
 بجمع عليه بين الصحابة فيكون العمل به حقا ما قلنا انه يجمع عليه بين الصحابة لان بعض
 الصحابة عمل بالخبر الذي لا يقطع على صحته ولم يرد من احد منهم حكاية على فاعله وذلك
 يقتضى حصول الاجماع انا قلنا ان بعض الصحابة عمل به لوجوب الآول وهو انه سردى
 بالتواتر ان يوم السقيفة لما اجمع ابو بكر رضي الله عنه على الانصاف بقوله عليه السلام الائمة
 من خير امة من كونهم مخصوصا العموم قوله تعالى اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولى الامر
 منكم بآية ان لو نكر عليه اخذ ولو قيل احد كيف تتخرج علينا بخبر لا يقطع بجمعه فلما لم
 يقبل احد منهم ذلك علمنا ان ذلك الاصل المقرر عندهم الثاني الاستدلال بما هو لا يدعى التواتر
 في كل واحد منها بل يجمعونها وتقرىح ان الصحابة عملوا على فوجوا الواحد ثم بين انهم انا
 عملوا به لا بغيره واما المقام الاول بيانه بصور الرجوع الصحابة الى خبر الصدوق رضي الله عنهم
 في قوله عليه السلام الانبياء ينون حيث يحونون في قوله الائمة من خير امة من غير نكاح وفي قوله عليه
 السلام نحن معاشر الانبياء لانورث ما تركنا اصدقة فالتا المعترلة لا يخص عموم
 القرآن باخبار الاحاد فان الخبر لا يقطع باصله بخلاف القرآن وقال الفقيه يخصص به لانه
 يتساوى على نحو لا نحو لا غير مقطوع به وقال الفاضل انا اوقف فيه ان ظاهر القرآن
 مقطوع الاصل بالخبر مقطوع الاصل والمختار انه يخصص لعلمنا ان الصحابة كانوا يقبلون
 حديثا نصا ينقل لهم التصديق في تخصيص عموم القرآن كيف كان يقبلون نقل التفسير من
 الاحاد وهو اعظم من التخصيص لما هو بقسمة بركة رسول الله عليه السلام نقل التواتر
 عنه صلى الله عليه وسلم انه قال نحن معاشر الانبياء لانورث ما تركنا اصدقاته قالوا
 فاشتمله بعمومها الخ رسولى نظام الدين بغيره على وجه صادق شرح ما رغبنا من ان يوجب قول
 خبره لا بغيره ولهم ايضا الاجماع وتفصيله على ما في الخبر بانه تواتر من الصحابة رضوان الله على

ص

194

ص

ص

کتاب

تعالیٰ علیہم فی نافع خرجت عن الاحصاء فیصد مجموعها بالجماع علی وجوب القبول لان
ایجابهم الاحکام بدلیل علیہ و الشرفیہ انهم علواً بحجود الاخبار فاعلم انه لم یکن دلیل لهم سواء
فلقد حلت منها عمل امیر المؤمنین ابو بکر الصدیق بخبر المغيرة و ابن شعبه و محمد بن مسلمة
توریت الحدیث السدس عن رسول الله صلی الله علیه و علی آله و سلم ان رجلاً من مالک احمد و صاحب
السنن قال الترمذی حسن صحیح ابن جبان و الحاکم علی امیر المؤمنین عمر بن عبد الله
بن عوف ان رسول الله صلی الله علیه و علی آله و سلم اخذ الجنبة من مجوس مخرجاً فی صحیح البخاری
و خبر حل بن مالک ان امرأته ضربت لخری فقتلتها و جنبتها فقتل رسول الله صلی الله علیه و
علی آله و سلم في حملها بفترة عبداً و امه ان تقتل بواکما اخرجه صاحب السنن و ابن جبان
و خبر الضحاك بن سفيان في ميراث الزوجة من ذرية الزوج حيث قال كتب لي رسول الله صلی الله
عليه و آله و سلم ان امرأتك امرأة اشيم من ذرية زوجها اخرجه صاحب السنن و واحد و قال
الترمذی حسن صحیح و خبر عمر بن حزم في ذرية الاصابع عن سعيد بن مسيب قال قضی عمر
في الاصابع بثلاث عشرين في المختصر بست و جعل كتابا عند ال عمر بن حزم يذكر من انبه
من رسول الله صلی الله علیه و آله في كل اصبع عشر هذا حديث حسن اخرجه الشيخان في النسائي و قال
يعقوب بن سفيان لا اعلم في جميع الكتب كتاب اصح من هذا الكتاب كان صاحب ^{السنن} صحیح
صلى الله عليه و آله و سلم يزوجون اليه و عمل امير المؤمنين عثمان و علي رضي الله تعالى
عنهما بخبر من روية بنت مالك بن شيبان اخت ابى سعيد الخدري ان عدة الوفاة
في منزل قال بعض من روى الخبر ان النسبة الى عثمان ثابتة و اما مالك و صاحب
السنن و حسنة الترمذی و صحیح ابن جبان و الحاکم و اما النسبة الى امير المؤمنين
علي فانه اعلم بان صاحب النسب لم يثبت عند ماليس عند لنا في وايضا ان لاجماع
قد ثبت على قبول خبر ابى بكر الاثمة من خبر بن عمر و معاشر الانبياء لانورث و من
النسائي ان معاشر الانبياء يدعون حيث يموتون من اولاد ابى الجوزى و ههنا
دعوى غه فان ذلك يستلزم ان ينسخ خبر الواحد فانه قبل انعقاد الابعاد كان خبر واحد
معضا في الكتاب توريت الحدیث مطلق فمران باكثر اصعب من رسول الله صلی الله علیه
و علی آله و سلم فلا شبهة عندنا فانه اتم من التواتر فصوله ذلك محض ما و نسخا بخلاف
بقية فانه انما خص و نسخ خبر الواحد و عدله الابعاد فاما الانسخ او التقييد بخبر الواحد

۱۹۶

بلاغة من دريش من اخبار اهل

مضمون بر دو معنی اول

مضمون بر دو معنی اول

جلداول

قالوا نعم فقال عمر ان الله خص رسول الله صلى الله عليه وسلم بخاصة لم يخص بها احدا غيره قال ما افاض الله على رسوله من اهل القرى فله وللرسول ما ادرى هل من الآية التي قبلها الا لا قال نعم رسول الله صلى الله عليه وسلم بينكم اموال بنى النضير فوالله ما استأثر عليكم ولا اخذ هادونكم حتى بقي هذا المال وكان رسول الله صلى الله عليه وسلم ياخذ منه نفقة سنة ثم يجعل ما بقى من المال ثم قال افئذ كرم الله الذي باذنه يقوم السماء والارض تعلمون ذلك قالوا نعم قال ثم خذ عليا وعباسا بمنزل ما تشاء به القوم ^{فعلنا} ذلك قال نعم قال فلما توفى رسول الله قال ابو بكر نادى رسول الله صلى الله عليه وسلم فاجتمعت اطلب ميراثك من ابن اخيك يطلب هذا ميراث اسيته من ابها فقال ابو بكر قال رسول الله لا نوريث ما تركنا اصدقة فرايتما اذ اذنا ما غادرنا خائنا والله يعلم انه لصادق باسراشد تابع للحق ثم توفى ابو بكر نادى رسول الله قال ابي بكر فرايتما اذنا ما غادرنا خائنا والله يعلم اني لصادق باسراشد تابع للحق فويلي خائنا حتى جئتموني و هذا وانتم جميعا وامرنا واحد نقلنا ادفعها الينا فقلت ان شئتم دفعنا اليكم على ان عليكم عهد الله ان تعالج فيها بالذي كان يعمل رسول الله فاخذناها بذلك قال اكد ذلك قال نعم قال ثم جئتموني لاقض بينكم والله لا اقبض بينكم بغير ذلك حتى تسقوا الساعة فان عجزتما عنهما فنقلها الي ابي وبني ابي شيبه بعد نزل ابن مدينت كفته قوله فرايتما اذنا ما غادرنا خائنا يدل دلالة قطعية على ان قوله لا نوريث ما تركنا اصدقة كان باطلا ومكذوبا مضرى عند علي وعباس وانما كانا يملكان ابا بكر وعمر في نسبة هذا القول الى النبي وهو ظاهر لا يخبر عليه و ابن ابي عمير كفته وهذا عمر يزعم عليا وعباسا في قضية الميراث زعمهما كاذبين ظالمين فاجرين وما سراينا عليا وعباسا اعتذرا ولا نقل احد من الصحابة الحديث فذلك لا راينا اصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم انكروا عليها ما حكى عمر عنها وخسب اليها انتهى وتعبير ابو جعفر يحيى بن محمد بصرى كفته وعلي وناطحة وعباس ما زالوا على كلمة واحدة يكذبون الرواية عن معاشر الانبياء لا نوريث ويقولون انها مختلفة فكيف كان النبي يعرف هذا الحكم غير ان يكتمه عنا وعن الورثة وعن اولى الناس بان يوجد هذا الحكم اليه انتهى الجواز من حديث ثابت يشوكونه باعتقاد عمر حضرت علي وعباس ابو بكر وعمر وروا كاذب وغادرنا وانا ثم سيد اشهد در حديثي وديگر که در صحيح بخاري و مسلم ذكره وروى

۲۰

کتاب الفین باب بیست و نهم

کتاب الفین باب بیست و نهم

۲۰۱

کتاب الفین باب بیست و نهم

کتاب الفین باب بیست و نهم

دارد شد مگر هرگز کاذب نادر و مانع و آثم باشد آنکس منافق است و حدیث شاذ را بیان است عن عبد الله بن عمر قال قال رسول الله اربع من كن فيه كان منافقا خالصا ومن كانت فيه خصلة منهن كانت فيه خصلة من النفاق حتى يدعيها اذا اوتمن خان واذا حدث كذب واذا عاهد غصم و اذا خصم فجر و در حدیثی دیگر که در صحیح بخاری مذکور است علامه اتفاق یکی بر خصلة و واضح شده و آن حدیث این است عن ابي هريرة قال قال رسول الله اية المنافق ثلاث ان عمام و صلح من عم امر مسلمه اذا حدث كذب و اذا اذاع خلف و اذا اذاع من خان پس بنا برین هر دو حدیث مذکور که مضمون یکی منفردی قیاس نموده شد و مضمون دیگری کبری آن بر ترتیب شکل اول که بر بیعتی است ثابت و تحقیق گردید که با اعتقاد عمر حضرت علی و عباس ابو بکر و عمر را منافق میدانستند و استدلال این نتیجه از حدیثین مذکورین از تفردات این غیرست و معلومست که منافق فاسق است و سونیز امامت خلق نیست و معاتل استبصر را برای ابطال خلاف شیخین این یک برهان بنامی که منفردی و کبری آن نزد اهل سنت و مقبولست کافیست و حکما بر معاذرا حضرت رسول هم کفایت نمیکند و هر گاه که خلاف شیخین باطل شد خلاف خلیفه ثالث که فرع است البته باطل است و اگر قاطبی گوید که چنانچه عمر مخالفه حضرت علی و عباس گفت که شما ابو بکر و عمر را کاذب و نادر و مانع آثم دانستید همچنان عباس در حق حضرت علی گفت اقتضای عینی و بین نهادن کاذب نادر و مانع آثم بر او بود یک شیهه زلزله در من قیامت بر حضرت علی خواهد داد همان جواب از طرف اهل سنت در حق ابو بکر و عمر خواهد بود در جوابش گفته خواهد شد که جواب این اعتراض هم ذمه اهل سنت است نه ذمه ملائکه شیعه زیرا که ملائکه شیعه قائل بصحبت جمیع آنچه در صحاح اهل سنت مذکورست نیستند بلکه برخی از آنها را از جمله مضمومات میدانند و بعضی از اهل سنت نیز این جمله را موضوع دانسته اند چنانچه نووی در شرح صحیح مسلم از از زنی نقل کرده که گفته اند هذا اللفظ الذي صحح لا يليق ظاهره بالعباس و مثالا لعلنا يكون فيه بعض هذا الاوصاف لان قال واذا اذاع طرف تاويلها جذا المثل الى ربنا و قد حل هذا المعنى بعض الناس على ان ازال هذا اللفظ من فضة فترامن اثبات مثل هذا المعنى و نیز در حضرت علی و عباس نزد شیعه فرقست حضرت علی را مسکوم میدانند پس آنچه عباس در حق کسی اعتقاد کرده باشد اعتقاد آن بر شیعه است نه نیست و ابن ابی عمیر در حدیثی طراز ابو بکر هر ی نقل کرده و میفرماید ترا میآید کاذب با شما تا ما تا شما را از بین الفاظ آورده و ما تا حیثش را گفت الی علی و العباس تر علی ان ابابکر فیها

بخالف حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم و طلب نصب آل سلیمین زیرا که هرگاه ایشان برودینا
 که حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرموده که وارث میگوینم پس طلب میراث محض مخالفت
 حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم باشد و من اراده نصب حقوق سلیمین و نیز آنکه برادر بود این
 حدیث مذکور صادق نیست پس هر ابوبکر را میگویند و در این حجر مستطاب مصنف
 و شرح این حدیث گفته است و فی فلک اشکال شدید و هو ان اصل القصة مع حج فی ان العباس
 و علیا قد علم ان التبعی علی الله علیه و آله قال لا نورثنا فانما ناصناه من النبی علی الله علیه و آله
 تکلیف یطلب لانه بدن ذلک من غیر الذی ینظر فی الله اعلم حل الاثر فی ذلک علی ما تقدم فی
 الحدیث الذی قبله فی حق فاطمة فان کلام من علی و فاطمة و العباس اعتقد ان حق قول
 لا نورث مخصوص ببعض ما یخلفه دون بعض الذلک نسبت الی علی العباس انما کان
 یعتقد ان ظلم من خلفه فی ذلک استحقاقی ازین کلام ابن حجر بدیهت تمام معلوم شد که جناب ابوبکر و
 عروار و بابت مذکور ظالم نیستند و ابوبکر مخالفت داشته اند و اگر در جبین مخالفت همان بودی که ابن حجر
 گمان کرده افاضی اعتقاد تخصیص عموم حدیث ابی بکر پس در افاق و ظالم و قادر و خان چرا میدنستند
 زیرا که در این صورت ابوبکر که حل این حدیث بر عموم کرده تر و ایشان غاطمی فی الاجتهاد بوده باشد و خطا
 اجتهادی موجب کفر است و قدر و خیانت و ظلم نمی شود بلکه باعث یک امر میگردد و هرگاه جناب ابوبکر
 علیه السلام ابوبکر را تبریح مخلصه ثانی کاذب قادر و اثم و ما نین بد نیستند و باقران ابن حجر اعتقاد ظلم
 او داشته اند قطعا معلوم شد که جناب بد نیست که ابوبکر این حدیث خود وضع کرده بخواب رسول خدا صلی الله
 علیه و آله وسلم باقر نسبت داده است و ابن ابی الحدید در شرح نهج البلاغه گفته همین اشکال اخذ
 و هو ان من اراد ان یطلب ان العباس هل تعلم ان ذلک فقال لا نعم فاذا کان یطلب انه تکلیف جماع
 العباس من فاطمة الی ابی بکر یطلب ان المیراث منه علی ما ذکر فی خبر سابق علی هذا الخبر فتدبر تا
 ضرب هل یحیی ان یقال کان العباس یعلم ذلک ثم یطلب الاثر الذی لا یستحقه و هل یحیی
 ان یقال ان علیا کان یعلم بذلک و کن و وجهه ان تطلب ان لا یستحقه و هل خرجت من
 درها الی المسجد و نازعت ابابکر و کلمته با کلمته بدلا بقوله و اذنه و لایه و نیز ابن ابی
 بدین حدیثی دیگر گفته و هذا الحدیث یدل علی جماعیة العباس علی المیراث لا الخیرة و هذا
 من المشکوک لان ابابکر مسلم الاده الا و قد عند العباس علی غیره ان التبعی لا یحیی
 و کان عمر بن المسعود بن علی ذلک تکلیف یصح العباس علی تو بعد و فاطمة و ابوبکر

در اول کتاب این شرح
 درین مقام در کتب معتدیه
 مصنف هر کس در فقه
 در اول کتاب این شرح
 درین مقام در کتب معتدیه
 مصنف هر کس در فقه

استغفر من غیب
 علی و العباس
 علم من غایب
 استغفر من غیب
 علی و العباس
 علم من غایب

۲۰۳

نشان سابق

جمله اللذی يقوم من بعدہ فریاد اولیٰ علی المسلمین قالت فانت و ما سمعت من رسول الله
اعلم یعنی فرستاد حضرت فاطمه زهرا کسی را بنزد ابوبکر گفت که تو وارث هستی رسول خدا را یا اهل او گفت
ابوبکر من وارث رسول خدا نیستم بلکه اهل او وارث او هستند حضرت فاطمه گفت پس کجاست سهم رسول خدا
گفت ابوبکر شنیدم رسول خدا را میگفت که برستیکه خدا تعالی هر گاه داد بغیر می را اطعم پس تر قبض کرده
او در آن طعم را میگرداند برای کسی که قائم شود بعد از او پس در سهم من که در کوز این باب بر سلیمان الخ و دیگر آمده
است مثل ابن جریر و بیهقی و ابویعلی هم این حدیث روایت کرده اند نیز در کوز استعمال ملاحظه شد
ذکر است عن ابی الطفیل قال جاءت فاطمة الی ابی بکر الصدیق فقالت یا خلیفة رسول الله
انت و مرثت رسول الله ام اهلہ قال لا بل اهلہ قالت فابال الخس فقال انی صحت
رسول الله یقول اذا اطعم الله نبیا طعمه ثم قبضه کانت للذی یلی جمل فلما ولیت ترا
ان امره علی المسلمین قالت فانت ما سمعت من رسول الله اعلم ثم حجت محمد و مع ابی جریر
و محب طبری در ریاض الصغر این روایت باین الفاظ آورده عن ابی الطفیل قال جاءت فاطمة الی
ابی بکر فقالت یا خلیفة رسول الله انت و مرثت رسول الله ام اهلہ فقال لا بل اهلہ
قالت فابال الخس فقال انی سمعت رسول الله یقول ان الله اذا اطعم نبیا طعمه ثم قبضه کانت
للذی بعد فلما ولیت رایت ان امره علی المسلمین قالت انت و رسول الله اعلم و حجت
خزرج بن السنان فی الموافقة و تمیز بر ساد فضل الخطیبات آورده فاطمة الی ابی بکر خلی الله
عنها فقالت یا خلیفة رسول الله انت و مرثت رسول الله ام اهلہ قال لا بل اهلہ قالت
فابال الخس قال انی سمعت رسول الله یقول ان الله تعالی اذا اطعم نبیا طعمه ثم قبضه کانت
للذی بعد فلما ولیت رایت ان امره علی المسلمین درین حدیث که این ملامت است از روایت
کرده اند ابوبکر تصریح کرده و اینکه وارث رسول خدا اهل است حضرت بود نه پیش محمد که کذب حدیث لا نورث
ما ترکناه صدق با تراز خود ابوبکر ثابت گردید و از آنجمله آنکه اگر عثمان تصدیق جز لا نورث ما ترکناه
صدق میکرد و خلاف خود فکر رتبهها بر او ان پیر امیر و سایر مسلمانان از آن پیران محروم میکرد و
مرقاة در شرح حدیثی که مخاطب بعد ازین نقل خواهد کرد و مشتمل بر ذکر آنکه مذکور است ثم انظروا من اهل
ای فی من عثمان و الخ و جعلها قطیعة لنفسه و نوابیه و القطیعة الطالفة من امره الخ
یعطها السلطان من بعد اثنی و نیز در شرح موطن تصنیف ملاحظه کنی مذکور است عن ابی بکر
ان رسول الله صلی الله علیه و سلم قال لا یقسم و یرثنی دینار اولادهم ما ترک بعد

صحت حدیث کتاب ابی بکر
خلاف ابی بکر

صحت حدیث
اصدنی السنه و ابوداود
فی سننه و ابویعلی و ابن جریر
و البیهقی

صحت حدیث
ذکر آنکه حضرت ام المومنین و امایم
الایمن فصلان سمع فی
من اباب لامل فی مناقب
ابی بکر ۲۰۵

صحت حدیث
تقتضی ابوبکر بنیفا

دادن عثمان ذکرا بعد از آن

صحت حدیث
فصل الثالث فی بعضی
من کتاب ابی بکر

صحت حدیث
باب النبی علی یومش من
کتاب المناقب ۱۳

مغزى من

مضمون دو معقول

خلاص

نفقة ذاتى و مؤنة عملى فهو صدقة فاشرفان بن عبيدة كان ازواج النبى في مخالفتها
 في سائر الاوقات اذ كان لا يجوز ان يتكلم احد فخرت لهن النفقة والمرد بالاعمال الخليفة بعد
 وكان النبى ياخذ نفقة اهله من الصفايا التي كانت له من اموال بنى النضير و ذلك و
 بعض اليك في مصالح المسلمين ثم وابها ابو بكر ثم عمر كذلك فلما صارت الى عثمان استغنى
 عنها بما له فاقطعها مروان وغيره من قاربه فلم يزل في ايديهم حتى فرها عمر بن عبد العزيز
 و عمر بن محمد بن خلف بن عثمان كرازا ابا بلال بن ميهب و در فاعج شرح مصابيح گفته كان ابو بكر
 ياخذ نفقة اهله من الصفايا التي كانت له من اموال بنى النضير و ذلك و بعض اليك في
 مصالح المسلمين ثم وابها ابو بكر ثم عمر فلما صارت الى عثمان استغنى عنها بما له فاقطعها مروان
 وغيره من قاربه فلم يزل في ايديهم حتى فرها عمر بن عبد العزيز و در فاعج شرح مصابيح
 گفته و قد ظهر بهذا ان صدقة النبى صلى الله عليه وسلم يختص بالان من بنى النضير و اما
 سهمه من خيبر و ذلك فكان حكمه الى من يقوم بالا امر بعد فكان ابو بكر يقدم نفقة ذال النبي
 صلى الله عليه وسلم وغيرها ما كان يصرفه فيصرفه من مال خيبر و ذلك و ما فضل من ذلك جله
 في الصالح و عمل عمر بعد بذلك فلما كان عثمان تصرف في ذلك بحسب ما ساره فرى ابو
 من طريق غيره بن مقسم قال جمع عمر بن عبد العزيز بنى مروان فقال ان رسول الله صلى
 عليه وسلم كان ينفق من ذلك على بنى هاشم و بزوج ابيهم وان فاطمة سالتهم ان يجلبها
 لها نأبى فكانت كذلك في حيا النبي صلى الله عليه وسلم و ابى بكر ثم اقطعها مروان بعنه
 في ايام عثمان قال الخطابي انما اقطع عثمان ذلك لمروان لانه تناول ان لذه يختص بالنبي
 صلى الله عليه وسلم يكون للخليفة بعق فاستغنى عثمان عنها بما له فوصل بها بعض
 قاربه و شهد لصنيع ابى بكر حد يشاوى هجرة المرفوع الا انى بعد بلفظ ما تركت بعد
 نفقة ذاتى و مؤنة عملى فهو صدقة فقد عمل ابو بكر و عمر تفصيل ذلك بالليل
 الذى قام لها و بعض انما يسيه بعد نقل اشقول گفته فانظر فيها النصف ان الشجين من اهل
 عن ذلك بكل طريق امكن لما فلما وصلت النوبة الى عثمان اقطعها مروان اليك فاطمة
 عند هاشم مثل مروان الذى لعنه رسول الله انا انا ^{صلى الله عليه وسلم} گفته پس معلوم شد كه اين خبر بر آيد
 آيت است و قطعيت پس و النبي كراين خبر دروغ محض و كذب صرف است زيرا كه حضرت نبوى
 كه با قرار مخاطب با جعل است صادق است و با تفراف پرشس معصوم و حضرت عباس كه اد

باب بعد ابا بكر

پايش از خمس
اولين است

و نیز از جمله صحابه است سائق تفریح حدیث مسلم و کمال مفهوم حدیث صحیح بخاری و کتب دیگر و در حدیث
 حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم در عایت حدیث مذکور کاذب و فاد و نمان و آخر سید مستند و با
 حدیث مذکور اگر برابر آیت بوده باشد در آیت تکلف الترائق العلی نوا هم بود که موافق روایات ضعیفین
 است حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم آنرا در روح منام در آنسانی تلاوت سورده و غیره خوانده بود
 و تفصیل این قصه در دفع کید ششم از کتاب ذخیره نیکو خطایک در باب دوم بکار برده که شد اما آنچه گفته
 نیز که نام جامعه که مذکور شد خبر یکی از ایشان ضعیفین است پس در معنی دارد اول آنچه مقصود و مراد
 اوست و آن این است که خبر هر واحد از جامعه ضعیفین است و این معنی نزد شیعه باطل است بلکه ترویج
 است و آن نام جامعه ضعیفین محصل کلام است که این نظیر من بحث خبر لاهاد من کتب الاصول و دوم آنچه مقصود است
 است و آن این است که خبر یکی از جمله ایشان منی حضرت امیر المؤمنین علی بن ابیطالب علیه السلام ضعیفین
 از جهت نبوت صحت آنحضرت و دانستی که آنحضرت را وی این خبر را کاذب و نمان و آخر و فاد و نمان است و در ما
 سیدانی که آنحضرت بر اثبات بیعت حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و ابطال حدیث لاهاد است
 بر و آیه قرآنی فرموده اما آنچه گفته با قطع نظر ازین همه این روایت در کتب صحیح شیعه از امام
 هم موجود است ساری محمد بن یعقوب آل کندی فی الکافی عن ابی النختری الحدیث پس
 بطریق آنکه روایت موضوعه ابی بکر و روایت کافی است و مستحسن موجب اهل استغراب است و حجاب است
 و معنی حدیث نه آنست که مخاطب فهمیده و بلند آوازه است که بدان استدلال برده ابراث انبیا کند
 بلکه محتمل است که معنی حدیث آن باشد که انبیا در هم و دینار راجع کرده نگذاشته اند که کسی وارث آن
 بشود بلکه هر چه از در هم و دینار بدست ایشان می آمد آنرا در امور غیر صرف می نمودند و این امر نمانی
 توریث دیگر است یا مثل ارض و عمارت نیست سلطان العلماء در حاشیه بحال گفته لعل المراد انهم لم یحفظوا
 و لم یبق منهم شیء منها بعد الموت بل یصرفونها فی حیوتم فی مصلوهم لانه لو بقی
 منهم شیء بعد الوفاة لم یکن میراثا لکان جمیع من نفلوا فی ذلک حدیثا و اما مذاک
 فاعطاه رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم فاطمة علیها السلام فی حیوتم و لو بقی بعد فاطمة
 و صارت کفاله لکان لها ایضا بطریق المیراث و لهذا ادعت بالاطع الاصلی ما هو
 المیراث تا نیامدی سبیل التسلیم و التفرق ثم لا یخفی ان ما ذکرنا من عدم بقاء شیء
 منهم بعد الفوت حتی یصیر میراثا المراد منه مثل الدرهم و الذی یلزم ما فی حفظه خاسره
 الاصلی الاموات و الا نقاب ما قبل بقاء بعد رسول الله صیرنا لاهل البیت استی

۲۰۷

صحیح
 قول علی علیه السلام
 ما لیس فی شیء من عافی
 الا حقیرة الثانیة ۱۲
 نوشته

الفصل الثانی در کتاب

تلمیذی و فاشیانیها
لثانی یوم انما کما
یطلبون شیئا منها

کتاب التمس

کتاب الاحکام

فنان سابق

و اول سنت نیز این معنی تفسیر کرده اند که انبیا چیزی از درهم و دینار نگذاشته بودند چنانچه در شرح
 مشکوٰه علامه علی قاری مذکور است که ان انبیاء کصیروا شیئا بالتشکیر و دینار او کلام درهای
 شیئا من الذنایا و خصالها اغلب انواعها و خلق آثاره الی مرتبة الذل الذنایا انهم لم
 یاخذوا منها الا بقدر ضرورتهم فلم یبق شیئا منها یورث عنهم و نیز می توان گفت که کتاب
 این حدیث آنست که انبیا علیهم السلام سواى علم چیزی دیگر از درهم و دینار بجا میراث نگذاشته اند
 و کلامه انما البته برای حضرت لیکن بر تاویل اول حصرا معافی خواهد بود نه حقیقی و بر تقدیر تاویل ثانی حصرا
 حقیقی است لیکن مفید معای مخاطب نه و نیز اگر تسلیم کرده شود که مراد از این حدیث همین است
 که انبیا و درهم و دینار را مورث نمی شوند اگر چه آنرا بعد خود بگذارند پس از هم مفید معای او نخواهد شد
 زیرا که از این معنی نفی توریث درهم و دینار لازم خواهد آمد نه دیگر اشیا مثل منبیل و عقار چنانچه
 در شرح الباری این حدیث بحضرت فاطمه علیها السلام نسبت کرده و نیز عبارته و ما سبب غضبها مع التمس
 ابو بکر بنی الحدیث المذکور من عقادها تاویل الحدیث علی خلاف ما تمسک به
 ابو بکر فکانها اعتقدت تخصیص العموم من قوله لان مورث او اراثت ان ما خلفه من
 ارض و عقار لا یمتنع ان یورثه عندتهى و بالفرض اگر معنای این حدیث با معنای روایت بکر
 متعده بود آنرا محمول بر تقدیر میگردیم خصوصا بنظر اینکه ابو العتقری راوی این حدیث عامی المذموم
 کذاب بود اما آنچه گفته و نیز خبر پیغمبر در حق سیکه بلا واسطه از انجانب شنیده مفید علم یقین است
 بلا شبهه پس مرد دست بانیکه چون کسی بواسطه شنیدن خود آن خبر را از پیغمبر یا بر شایع
 و خاص خود بشا هر دیند اثبات کند آنها علم او موجب لزوم قطع حجت شایع و خاصه نتواند شد باینکه
 بلال قاطعه اثبات رسانیدیم که این خبر کذب و دروغ محض است اما آنچه گفته که عمل بساع خود
 واجب است پس مرفوع است بچند وجه اول آنکه اهل حجاز ما نزد ایشانند از ما که را که بعلم خود
 حکم کند چنانچه بخاری در کتاب الاحکام از صحیح خود در باب الشهادة تکون عند الکماکم گفته قات
 اهل الحجاز الحاکم لا یقضی بعله شهدک بظلمک فی ولايته او قبلها و لو اقر خصم عندک
 لا یحق فی مجلس القضاء فانه لا یقضی علیه فی قول بعضهم حتى یلعنوا بشاهدین فیحکم
 اقرن لایسئ الی حجاز گفته اند که ما حکم نمیکنند بعل خود شهادت داده شده باشد آن در ولایت او قابل
 ازان و اگر اقرار کرده باشد خصمی بنزد او برای دیگری محتمل در مجلس قضای پس رستی که حکم نمی کند بر او
 در قول بعضی از ایشان تا بانیکه طلبند و و شاهر را که حاضر کند ایشان را ترداد اقرار او دین مجور

وفتح الباری شرح صحیح بخاری گفتم کہ قال اهل الحجاز الحاكم لا يقضو بجملة سدي ولا ياتيه
 لا قبلها هو قول مالك قال ابو علي الكرا بيبس لا يقضو با علم لوجود التهمة اذ لا يبين من علي
 ان تنظر اليه التهمة قال فانظروا ذهب الى ما رواه ابن شهاب عن زيد بن الصلت ان ابا
 قال لو وجدت رجلا على حد ما اتقته عليه حتى يكون معي فبره ثم ساقه بسند صحيح عن ابن
 شهاب قال لا احد سب ما كاذب عليه هذا الحديث فانما نكذالك فقد قلنا كذب هذا
 الامامة فضلا عما قلت ويصل اليك كون ذهب الى الاثر المقدم ذكره عن عبد الله بن
 بن عوف قال و يلزم من اجاز للقاضون يقضو بجملة ما نعلمو عدل الى رجل مستور لم يعد منه
 بخير قطان برجه ويدعي ندره لا يزي و يفرق بينه وبين من وجبه بن عامر بسعة بحقيقته
 فان هذا اللب لب لو فتح كل قاض السبيل الى قتل عدوة و تضيقه و التفريق بينه
 و بين من يجب التمسق و قاسم كي ان ظم اي المست است كغمة كحاكم اكرم محمود بمل خود از نجهت نزاد
 نيست كه سبب بر نمانها و تهمت بر و خواهد بود چنانچه بخاری در باب ذكر كغمة قال القاسم لا
 ينبغي للحاكم ان يقضو بجملة دون علمه غير ما مع ان علمه اكثر من شهادة غيره و لكن
 فيه تعرضا لامة نفسه عند المسلمين و ايقاعا لهم في الظنون و قد ذكره النبي التلن
 فقال انما هذه ضغينة حاصل انك كغمت قاسم كه سزاوار نيست براي حاكم كه حكم كده بدم خود سوسه
 علم خود برود با كرم علم او اكثر است از شهادت غيره و لكن در ان تعرض است براي تهمت خود سزاوار
 سمين و واقع شان در ظنون الخ
 و ابو جعفر فتح الباري
 كغمة القاسم المذكور كغمة طوائف ابن محمد بن ابي بكر الصديق احد الفقهاء السبعة من
 اهل المدينة لانه اذا اطلق في الفروع العقابية انضف الذهن اليه لكن رايت في ترا
 عن ابي ذر انه القاسم بن عبد الرحمن بن عبد الله بن سعود و هو انه بعض اراذل عراق
 بعض ارضيفه و اتبع او اكره تجوز نموده انه كه حاكم بمل خود حكم كذ ليكن شرط كرده انه با كرم با ان را و را
 در مجامع حاصل شده باشد قبل از ان چنانچه بخاری كغمة قال بعض اهل العراق ما سمعوا سزاوار
 في مجلس القضاء قضى به و ما كان في غير لم يقضوا لا يشاهدون مني كغمة ان بعض اهل عراق
 كه سزاوار و يره يا شنیده باشد مجلس حكم بان حكم كند و آنچه در غير مجلس قضائيه او يره باشد بكم مانند ان كرم و
 شاه و در ان خبر فتح الباري كغمة هذا هو لابي حنيفة و من تبعه و در شرح قوله قال بعضهم
 يقضو بجملة في الاموال و لا يقضو في غير ما كغمة قال ابو حنيفة اقياس انه يحكم في ذلك كله بجملة بكن

مشان سابق

ص

۲۰۹

ص

ص

ص

عنه

تفسير دعوى قهره

جلاد

اوجه القياس و استحسان لا يقضى في ذلك بعلة حاصل انك ابرضا گفته استمان مقتضى است تمام
 را بايد که در پنج چیز حکم بطلان خود کند سوال باشد با غیر سوال و نیز این جمله گفته تلافی الحرج لا يقضوا
 الما کم بعلة و الاصل فيه عندنا الاجماع علی انه لا یحکم بعلة فی الحد و ثم احدث
 بعض الشائفة و الاخر و انهم یحییون فیها ایضا جین مران انها لا نمة لهم سووم انک سیکه
 تجوز کرده که حکم بعلم خود حکم کند شتر طنوده که خوف تهمت و بدگمانیها داشته باشد چنانچه بخار
 و صحیح خود گفته باب من رای العاضی ان یکلم بعلمه فی امر الناس انما لم یخف الظنون و التهمه یعنی کسی که
 داشته که حکم کند بعلم خود و مردم و تهمت که خوف بدگمانیها داشته باشد و این جمله در قبح الابرار
 گفته اشار الی قول ابی حنیفة و من واقعان للقاضی ان یکلم بعلة فی حقوق الناس
 طلیس لمان یقضى فی حقوق الله کالحد و لانها مبنیة علی المسامحة و له فی حقوق
 الناس تفصیل قال ان کان ما علمه قبل ولا یته لم یحکم لانه بمنزلة ما سمعه من
 الشهود و هو غیر حکم بخلاف ما علمه فی لایته و نیز این جمله گفته اما قوله اذا لم یخف
 الظنون و التهمه فقید به قول من اجان للقاضی ان یقضى بعلة لان الذین منعوا ذلك
 مطلقا اقبلوا بانهم غیر محصوره فیمن ان یلحظه التهمه اذا قضی بعلمه ان یتوکل حکم لصدقه
 علی حد و الخمس المادۃ و چون ابو بکر در روایت ان یحدث تهم یجلب نفع خود بود و بموجب حدیث
 صحیح مسلم باقر حضرت علی علیه السلام و عباس ابو بکر در روایت خبر مذکور و بعد تصدیق ابو بکر کاتب
 بواتم و ناورد و نمان بینه استند پس معلوم شد که ابو بکر را عمل بخبر مذکور با خبر نمود اما آنچه گفته چون خبر
 ابو بکر خودش شنیده بود ماجت تفتیش از دیگری نداشت پس و الشقی که شنیدن ابو بکر این خبر را از
 پیغمبر اصلی الله علیه و سلم بود اگر ان ثابت نمی تواند شد بلکه بدلائل قاطعه ثابت کردیم که این خبر را
 حکم کرده پس چون از آن فرموده بلکه ابو بکر آنرا وضع نموده اما آنچه گفته خطاب باست مست ضیه
 پیغمبر پس چون این معنی را بدلیل و برهانی اثبات کرده قابل قبول ارباب عقول نباشد بلکه
 عموما قرآنیه شامل است نبی را اگر آنچه بدلیل خارج شود چنانچه از کتب اصول فقه ظاهری شود
 و ابو بکر جصاص در احکام القرآن در مقام رد تاویل روایت ان رسول الله صلی الله علیه و سلم کان
 یصحیح منبأ من غیر حلام ثم یصوم یومئذ لک کمر و یت از عاشره و ام که گفته و ایضا فان قبل جائز
 ان یتوکل من رطایبه عاشره و امسلة مستعملة فیما وردت بان یتوکل النبی صلی الله
 علیه و سلم مخصوصا بذلك ندون استه لانها اضنا قنا ذلك لی فعله و خبر ابی هریرة

ص

ص

۲۱۰

ص
 قول علی اصل کتاب الحاکم
 و الحمد لله العظام ۱۲

کتاب

ابو هریرت مستقلة في سائر الناس قبل له تد عقل ابو هريرت من زنايتها مساواة
النبي لغيره في هذا الحكم لانه قال حين سمع من اية مائنة ولا علم لي بهذا وانا اخبر في
الفضل بين الناس لم يقبل ان هداية هاتين المرأتين فبرطاضة لروا يقين اذ كانتا معا
مقصود علي خال النبي وروايق انما هي في غير من الناس فهذا يبطل تاويلك وايضا
فانه عليه السلام مساو لامة في سائر الاحكام الا ما خصه الله تعالى به واخرجه من الجملة
بتوقيف ملازمة عليه لقوله فان تعويص قوله لقد كان لكم في رسول الله صلى الله عليه
وسلم اسوة حسنة انتهى اين مبارت ظاهرست كرتاب سالناب صلى الله عليه وآله وسلم مساوي
بود براي امت و رساير احكام كرايچر نامس كرده انحضرت راضق تعالى بان و ملحدده انحضرت را از نظر است
و چون ظاهرست كه تعالى تخصيص حضرت رسالناب صلى الله عليه وآله وسلم درين حكم بيان نفرموده
انحضرت هم مساوي است و درين حكم باشد و اما آنچه گفته اين خبر بين تعيين خطاب است نه مختص
ان پس مخالف جمهور استست چنانچه صاحب ابطال الباطل و ديگران بين گفته اند كه اين خبر
مختص كتابست و بين تعيين خطاب گفته اند اما آنچه گفته و اين آيت بسيار تخصيص یافته
است شده اولاد و كافرا و ارث نيست جوالبش انكه چون بودن كفور و ق از مواع ارث بدليل
قطعي ثابت شده آنرا مانع ارث و استيم بودن و ارث از خاندان نبوت از مواع ارث ثابت
شده آنرا مانع نمي و انيم حضرت فاطمة زهرا عليها السلام اين تخصيص قبول نفرمود چنانچه خبر اوله
رازي و تفسير كبير و تفسير بوسيكم الله في اولادكم اليع گفته الرابع من تخصيصها هذا الاينما
مذهب اكثر المجتهدين ان الانبياء عليهم السلام لا يورثون و الشيعة خالفوا في ذلك
ان فاطمة لما طلقت الميراث منعوا منه و احموا عليها بقوله عن معاش الانبياء
لا يورث ما تركوا صدقة عندنا احتجت فاطمة بجموع قوله المذكور مثل
حظ الانبياء و كانها اشارت الى ان عموم القران لا يجوز تخصيصه بمجر الواحد
ويزتر و ضيف شرط مختص است كه مقارن مام باشد و خبر صدقه تا حضرت چنانچه در توضيح ذكر است
و اختلف في تخصيص بالكلوم المستقل عندنا في حقه الله يصح مترخيا عندنا
لا يبل يكون فخا اي كتر اخي لا يكون تخصيصا بل يكون فخا له و ما يجب تلويح در
خوار بود تعريف نسخ گفته فخرج تخصيص لانه لا يكون مترخيا انتهى و از اين لازم مي آيد
كه خبر صدقه باسح كتابا قد باشد و نسخ كتاب بنجر واحد بايز نيست چنانچه در تلويح و در شرح

۲۱۱

ص

ص
این عبارت در ركن ثانی
سجده است

قول و حدیث ماثله دلیل علی نسخ آفتاب است گفته و فیه بحث لعدم التزاع فان کتابک منسوخ
 بنحو الواضحاتی بقدر الحاجة اما آنچه گفته و نیز شیعه را زنده خود روایت یکستند که ایشان بعض
 دارند آن پدر خود را منع فرموده اند از آن پس مدفع است باینکه از کجاست شده که آن بعض دارند آن
 حکم اعمه را قبول نداشتند یا بصحمت آنحضرت قائل نبودند و یا از جناب سونفاصلی الله علیه و آله وسلم
 و یا جناب امیرالمؤمنین علیه السلام و یا امام سابق این حکم بایشان نرسیده بود و منافق این حکم بایشان
 تا قیاس این منع بر منع ابی بکر توان نمود زیرا که حضرت فاطمه علیها السلام نه معتقد بصحمت ابی بکر بودند
 حکم او را قبول داشت و نه از آن سو نداشتند و جناب خود برخلاف قول ابی بکر حکم بخریدن وراثت در
 متروک جناب سونفاصلی الله علیه و آله وسلم از کلام برای تائید حضرت فاطمه علیها السلام احتجاج فرمود
 و در صحیح مسلم مسطورست که جناب امیرالمؤمنین علیه السلام میراث حضرت فاطمه را از ابوبکر و عمر طلب فرمود
 اما آنچه گفته دلیل بر ثبوت این خبر و صحت آن الخ پس اولای بایست که این دعوی را از اجاد
 صحیح شیعه ثابت می نمود بعد از آن جواب می طلبید و بر تقدیر تسلیم جوباشن که در آنست که تروشیع
 عباس را میراثی نمی رسد محض بنا بر اتمام حجت و مساعدت جناب امیرالمؤمنین علیه السلام و انهار علم و نیابت
 ابی بکر طلب میراث میفرمود پس اگر بالفرض اهل بیت بر میراث قاضی شده باشند و عباس و اولاد
 او را خارج کرده باشند از فرضی از زنی آید و اما ندان بازواج پس اولاد اثبات آن بایست ساخت و هر تقدیر
 تسلیم پس ما نیز است که حصه هر یک از آنها که تسع ثمن می باشد برابر بر بوده باشد اجزای یک و در بعضی شان
 بوده و چند در و ایات شیعه واردست که از زواج را در ارضی و قمار حصه نمی رسد و فدک را چونکه
 جناب سالتاب سلی الله علیه و آله وسلم بحضرت فاطمه علیها السلام همه نموده بود و دیگر بزرگان حتی نبوه
 پس در آن در اینجا نبود اما آنچه گفته اجماع اهل سیر و تواریخ و علمای حدیث ثابت بمقرست که
 متروکه حضرت از خیمه فدک و غیره در عهد عمر بن الخطاب برست علی و عباس بود پس کذب محض و افتراء
 صرفست زیرا که آنچه از حدیث بخاری ثابتست همین قدرست که متروکه آنحضرت آنچه در مدینه
 بود و عمر بحضرت علی و عباس داده و خیمه فدک را داد و الفاظ حدیث مذکور اینست عن عائشة ان
 فاطمة بنت رسول الله صالت ابا بکر الصديق جد و فاخته رسول الله ان یقسم لها میراثها
 رسول اما فاطمة بنت رسول الله علیه فقال لها ابا بکر ان رسول الله ص قال لا نورث ما ترکناه صدقة
 فاطمة بنت رسول الله ص فحجرت ابا بکر فلم تزل مهاجرة حتى توفیت و عاشت بعد رسول الله
 ستة اشهر ماتت و كانت فاطمة فقال ابا بکر نصيبها ما ترک رسول الله من خیر بن ذک

این سخن شیعه بخاری است بر امیرالمؤمنین علیه السلام

و آنچه شیعه از حدیثی که از کتب اهل سنت نقل نموده اند واضح میشود که آنحضرت هم

و صدقه بالمدينة نافی جو بکر ذک و قال لست تا در کاشیا کان رسول الله صل بعد الامت
 به نافی اشقیان ترک شیان من از ان مع فاما صدقه بالمدينة فذ ضاع الى علي بن عباس
 و ما خیر فذک فاما سکه ها عرف قال هاصدقه رسول الله کان الحقیقه الی القرون و فغای
 و اسالیق علی بن علی السلام قال فما علی ذک الی یوم هاجی اما آنچه گفته است بن علی از معصومین
 انا بیهیت معلوم شد که در ترک آنحضرت میراث جاری نیست **جواب** اگر دانستی که از عمل آنحضرت
 بر تقدیر تسلیم عدم جریان میراث در ترک آنحضرت ثابت نمی شود اما آنچه گفته در حدیث این کمال نیز
 رجوع بقول معصوم نمودیم و کتب شیعه العجا می رود و الکلیسی من لبه عبد الله الخ پس جانش اگر
 حدیث مذکور در تفسیر و تاویل آیه مذکور وارد شده و غایت آنچه حدیث مذکور بران دلالت می کند
 آنست که استعمال لفظ میراث در غیر احوال نیز وارد شده و این معنی را کسی منکر نیست کلام درین است
 که لفظ میراث در وقت اطلاق بدون قرینه در غیر میراث احوال استعمال شده و از اثبات در اوست علمی
 نقلی تواریخ مال لازم نمی آید و چگونه حضرت جعفر صادق نقلی در اوست مال میفرمودند ملامت که **جواب**
 فاطمه زهرا و حضرت علی مرتضی با یکدیگر و میراث سلیمان داود و آیه پیشنی و میراث من اول
 استعمال بر انیکه انجا میراث و وارث می شوند بمقتا بلا بکر که بودند در کثره اعمال مذکورست مع
 ابی جعفر قال جاءت فاطمة الی ابي بکن تطلب ميراثها وجاء عباس بن عبدالمطلب يطلب ميراثه
 وجاء معها علي فقال ابو بکر قال رسول الله لا ميراث ما تركناه صدقة فقال
 علي و ميراث سلیمان داود و قال ذک و یا میراثنی و میراث من آل یعقوب قال
 ابو بکر هو هكذا و انت والله تعلم مثل ما علم فقال علي هذا كتاب الله ينطق فكفوا
 و انصرفوا انتهى اما آنچه گفته باجماع اهل تاریخ حضرت داود نوزده پسر داشت از این دو
 اجماع اهل تاریخ برین معنی تا وقتی که در سیلی بر آن نشود غیر مسلم است و ابن ابی الحدید و شرح
 پنج البلاغ ازین معنی را کتب یهود و نصاری و بعضی مسلمین نسبت داده و او ما س اجماع
 بران نکرده و حیث قال فی کتب لیهود و النصاری ان بنی داود کانوا قحط
 عشق و حد قال بعض المسلمین ایضا ذلک یعنی کتب یهود و نصاری مذکورست
 که پسران داود نوزده بودند و تحقیق که بعضی مسلمین نیز چنین گفته اند و بر فرض آنکه

ص ۲

سبباً لاوتقال و لذلك يقابل من الميراث المال دون العلم والشوق وهو غير ملك و
 مراد الحسن بالعطية المبتدأة ما يقابل هذا المعنى لا كما لا يتوقف على شرط آخر أصلاً
 و حاصل الكلام يرجع الى ان المعنى الحقيقي للميراث المال دون الشوق و هو ما كاسبق
 في تفسير الدليل قائل ويزولت يكذب برآك حضرت سليمان ميراث مال از او و ما يافته انچه
 بياضی و ذیل تفسیر توارثی از عرض عليه بالشي الصاغات الجياد گفته می باشد که علیها السلام
 فنزاد مشق و نصيبين واصاب الف فرس و قيل اصابها ابو ج من العالقة فوثرها
 منه فاستعرضها فله تفرغ عليه حتى هربت الشمس و غفل عن العصار و عن و رده كان له
 انتهى و در كشاف نیز در ذیل تفسیر همین آیه گفته می باشد: سليمان غزا اهل دمشق و نصيبين فاصاب
 الف فرس و قيل و رثها من ابيه و اصابها ابو ج من العالقة و نیز فرمشی در ربيع الاخر
 گفته حضرت سليمان من ابيه الف فرس فاستعرض فصمته منها فتغفلت عن ر
 ذكر الله تعالى فسبح بالتسوق و لا عناق و بقيت مائة انت و بنوس و تفسير معالم التفسير
 تا الکلبي غزا سليمان اهل دمشق و نصيبين فاصاب منها الف فرس و
 قال مقاتل و رث من ابيه داو و الف فرس انتهى و در حيوه الحيوان تفسير آیه از عرض
 عليه بالشي الصاغات الجياد ذكر است و جمهور المفسرين على انها كانت خيلا موروثة اما آنچه
 گفته در تفسیر علم آینه مرصع مطلق است باینکه مراد از وراثت وراثت علم است حيث قال يا
 ايها الناس علمنا سطق الطير الخ ليس جویش آنکه ازین قول لازم نمی آید که مراد از وراثت
 وراثت علم است زیرا که اهل لغ نیست از نیکه حتمتعالی بقول اول اخبار کرده باشد از نیکه حضرت سليمان
 يرث مال از او و ما يافته بعد ازین حکایت قول حضرت سليمان متضمن تعلیم زبان طیر نموده
 باشد و اشاره کرده باشد باینکه فضیلت علم و مال هر دو او را حاصل بود اما آنچه گفته در وراثت
 حاقت قول معصوم است از تکذیب پس مقدم است باینکه قبل معصوم در اینجا هرگز وراثت
 نیکند که لفظ میراث را بر معنی مجازی آن حل باید کرد اما آنچه گفته در وراثت علم کرده وراثت در ما
 حقیقت است پس از قبیل آنکه ضروریات است که هر کس که ادنی فهمی دارد میدانند که هر گاه بدون
 انعام تر اثنان اطلاق وراثت می شود از ان وراثت الیه مراد میگردد و آن حقیقت است
 در ان طبعی شارح مشکو و در ماشیه کشف گفته الراغب اللمرأة انتقال تسمية اليك
 من غيرك من غير عقد و لا مجرد مجرى العقد و حتى بذلك المستقل عن

ص ۲۳۳ سوره صاد

ص

ص باب بیان دستها

ص

ص لغت بردار

۲۱۵

در تفسیر کبریا که در است روی
 از غیر استیم از دانش و نصیبین و العالقة
 الف فرس و قيل اصابها ابو ج من
 العالقة فوثرها منه فاستعرضها
 فله تفرغ عليه حتى هربت الشمس
 و غفل عن العصار و عن و رده كان له
 انتهى و در كشاف نیز در ذیل تفسیر همین
 آیه گفته می باشد: سليمان غزا اهل
 دمشق و نصيبين فاصاب منها الف
 فرس و قيل و رثها من ابيه و اصابها
 ابو ج من العالقة فوثرها منه فاستعرضها
 فله تفرغ عليه حتى هربت الشمس و غفل
 عن العصار و عن و رده كان له انتهى

ص
 تفسیر سوره نور آیه
 نوربختی و نوربخت
 آل یعقوب

و يقال للفتنة موعظة و ميراث و ارث و تراث و يقال و ارثت مالا عن زيد و ذلك
 زيدا فالتالي و و ارث سليمان داود و قال و و ارثه ابواه فلو ما تثلث انتهى
 و حسن يعري كذا ما علم انه على اهل سنت است از عمل و ارثت در آيه و ارث سليمان بر و ارثت
 نبوت ابانوده و بر و ارثت مال محمول نموده ما سبق اما آنچه گفته ليكن مجاز متعارف مشهور است
 اذ في كل علم كاستعمال لفظ يرث مطلق و در علم بدون قرينه مجاز متعارف مشهور است و در آيه كبر
 تقدير يرث بكتاب تعريج واقع است نه انيكه از لفظ يرث مطلق يرث علم و كتاب مراد است اما
 آنچه گفته اما آيه ديگر يعني يرثني و يرث من آل يعقوب پس بديهت عقل در نجا و ارثت منصب
 مراد است بالقطع پس برود است بانيك اكا بر عرس ن اهل سنت قائل شده اند بانيك در نجا نيز مراد
 يرثت و ارثت ملية است و فخر رازي نيز قائل شده بانيك اذ قال و ارثت الميرد رايه اولي است
 بنوي و در عالم التميز و تفسير اين آيه گفته قال الحسن معناه يرثني مالي و يرث من آل
 يعقوب بالنسبة و الجبوت انتهى تفسير باب في علوم الكتاب تصنيف عرين مادل خطيب در تفسير
 اين آيه مذكور است و اختلاف في الميراث فقال ابن عباس الحسن الضحاك و ارثت
 المال في الموضعين و قال ابو صالح و ارثت النبي و قال الصدي و مجاهد و الشعيب
 يرثني المال و يرث من آل يعقوب بالنسبة و فخر رازي و تفسير بگرفته و اخافوا في المراد
 بالميراث على وجه احد هان المراد بالميراث في الموضعين هو و ارثت المال و هذا قول ابن
 عباس الحسن الضحاك و تاينها ان المراد به في الموضعين و ارثت النبي و هو قول ابو صالح
 و تاينها يرثني المال و يرث من آل يعقوب بالنسبة و هو قول الكشي و مجاهد و الشعيب و
 ايضا عن ابن عباس الحسن الضحاك و تاينها يرثني العلم و يرث من آل يعقوب بالنسبة و هو
 مروى عن مجاهد و بعد ذكره في ذهاب زبانب خود گفته و الاوولى ان يعمل ذلك على كل طائفة
 اتفق و صلح في الدين و ذلك يتناول النبوة و العلم و السنة و ارثت النبي
 في الدين و المال الصالح فان كل هذه الامور ما يجوز فخر الله و اعى على بقائها ليكون
 ذلك للفق و اما مستحق انتهى پس از اين عبارات معلوم شده كه سدى و مجاهد و شعيب و ابن عباس حسن
 و ضحاك كه از اكا بر عرس ن و مقبولين است از يرثني و ارثت الميرد گرفته اند و فخر رازي نيز
 و اهل رشتن و ارثت الميرد و رايه اولي و ستمس نيه هشتمه پس بشهادت اين جامعه بطلان

ص

ص

۲۱۶

ص

ص

بطمان جبر سخن محاسن الانبیاء ثابت شد و الحمد لله علی ذلک درین صورت امر از شماست که مخالف بر شما
 وارد کرده برین جماعه نیز وارد خواهد شد پس هر چه یک از با شماست است و هندیان جوایب میسبان
 و کفی الله المؤمنین افعال اما آنچه گفته اگر مراد از آل یعقوب اولاد یعقوب بود لازم آید که حضرت یحیی
 وارث جمیع نبی اسرائیل باشد پس منوع است باینکه مراد آنست که ولی حضرت زکریا باشد برایت
 وارث مال بعضی از آل یعقوب خواهد شد چنانچه حرف من تعضید بر آن دلالت و انچه وارد و ازین بیان
 معلوم شد که آردن این آیت درین مقام فی الحقیقه و سبیل کمال خوش فہمی علمای شیعه است پس
 امر از من نمودن بر آن دلیل مرجح است بر آن فہمی معترض اما آنچه گفته پس اگر مراد وارث علمی باشد
 بنا شد این صفت لغوی میشود پس جوایب آنکه فائده این صفت آنست که آن دلالت میکند بر آنکه بنجاب
 چنان ولی از حق تعالی در خواسته که بعد و فاتش بقی ماند گویند و خواست او بوقوع نیز پیوسته باشد
 اما آنچه گفته محال عادی است که از وارث مال و متاع که در نظر ایشان اوفی قدری است
 برترند پس منقوض است باینکه سبب ترسیدن آن بود که سبب او بنوم او بر مال او نظر
 یابند و در مواضع غیر مجبور صرف کنند و بر معاصی بدان قوت گیرند پس این معنی محال نباشد
 و اگر این معنی محال می بود آن عباس بن فحاش شامی حسن بصری باین جلالت قدر
 و سکه و جہاد و شعبی و ضحاک و غیر از بی هم باین محال تغییر آید مذکورہ نمیکند و بدیل محال
 عادی آنست که از وارث علم و نبوت ترسند زیرا که هر کسی را که خدا تعالی لائق نبوت میداند
 نمی میکند و سبب ترسیدن و آن چه بود اما آنچه گفته تمام مال رانده پیش از وفات خود
 خیرات و تصدق میفرمود پس مقصود او ازین دعایین بود که اگر حق تعالی شانه او را
 چنین علی عطا خواهد فرمود که وارث مال او شود و موجب تضاعف جہد بقای آن تا مدت دراز
 خواهد بود اما آنچه گفته پس او در نجار وارث منصب است که اشترابی اسرائیل بعد از
 من بر منصب نبوت استولی گشته بسا و اگر تحریف احکام الهی و تبدیل شرائع ربانی نمایند
 و علم را محافظت نکنند و بر آن عمل بجان آرزو پس دوستی که رسیدن میراث علم نبوت
 کسی بدون امانت و امداد الهی ممکن نیست چون حضرت زکریا را علم حکمت و صلحت
 با حق تعالی حاصل بود از و این معنی محال می نماید که حق تعالی شانه بکمان کند که نبوت بشخص
 و دیگر تبدیل احکام و شرائع ربانی نماید و حسن بصری که فانی است باینکه در آیه نبی و بر
 سن آل یعقوب و وارث مال مراد است نیز همین معنی است دلالت کرده چنانچه لام علی تار

۲۱۷

و غیر ایشان م

صل اول ما يشانه
ترجمه بعد باون كوكبا
وقيل باب قرش
وذكر انما مثل

در شرح مشقة كفته ومخالف الحسن البصري في المسئلة العامة قال وهذا الحكم
مختص بنبينا لقوله تعالى يرثني ويرث من آل يعقوب وقال وهي ورثة ائمة قال
لابن قتيبة والايه فصل في خفت الموالى من سرائى اذ لا يخافهم على التيقن ودلى الدين
ابوزرعة عراقي وشرح كلام سفري در فوائده حديث عدم تورث كفته الثامنة لا يختص ذلك
بنبينا عليه الصلوة والسلام بل سائر الانبياء عليهم السلام كذلك في انهم لا يرثون ويدل
لذلك قوله في الرواية التي نقلناها في المفاتيح الاولى من صحيح مسلم لا نورث تجمع
الضمير باعتبار مشاركة بقية الانبياء له في ذلك وقد صرح به في قوله في حديث
عمر بن الخطاب رضي الله عنه انما معاشر الانبياء لا نورث من اهل النسابة في سنة وورث من حديث
ابى بكر الصديق رضي الله عنه وابى هاشم بن عبد البر بهذا اللفظ ايضا وهذا
خالصه وهو العلماء من السلف الخلف الحسن البصري فانه قد حكى عن ائمة ذلك مختص
بنبينا صلى الله عليه وسلم لقوله تعالى يرثني ويرث من آل يعقوب وزعم ان المراد
ورثة المال قال ولو اراد ورثة التيقن لم يقل واني خفت الموالى من سرائى اذ لا
يخاف الموالى على النسب الى اما آنچه گفته به بعضى علماء ورايهاست كه اگر اين مير كسى
يرث نيكير پس چرا حجرات از وراج رد و يرث آنها و اين پس نشان بايد داد كه دام عالم
و كه اتم مسلم و كه كتابين بحث ما وارده اما آنچه گفته كه جناب سيمير مير حمزه را بنام زوج
ساخته است او حواله فرموده بود پس سيمير بعضى تحقيق شد منقوض است باینكه ساختن حمزه بنام
زوج و حواله فرمودن با و دلیل همه نمی تواند شد زیرا كه جائز است كه حواله فرمودن حجرات با زوج
بنابر محض اسكان و انزال بوده باشد زیرا بر تملیک چنانچه سید رضی علم الهدی در جواب طایفی
القضاة گفته تا ما سرائى من ان رسول الله م قسم حمزه على فائده و بناتة فن ابن له
اذا كان هذا الخبر صحيحا ان هذه القسمة على وجه التملیک دون اسكان فعلا تراى ان
لو كان قد ملكه لوی جب ان یکنی ذلك ظاهر است و سرائى و ابى الهدی و شرح
نسخ البلاغ گفته و الذى ينطق به التوامیح انما خرج من الفان دخل المدينة و سكن منزل
ابى یوب و قطع حمزه فائده و بناتة و هذا يدل على انه كان المالك للمواضع فاما خبرها
من ملكه الى لان واج فمما لم اتفق عليه تسمى و نیز ابن ابى الهدی گفته تا ما استحتاج ناضق القضاة
بقوله تعالى قرن فی بیوتكن و اتقرضن السید علیه نفوی لان هذا الاضافة تقتضی

در این باب از شیخ سید محمد باقر

بنا بر این

ص
جواب من ساج از طرف
البرک

ص
باب ابادی بیوت لزواج
النبی من کتاب الفرس
و فی کتاب الفرس

ص
مستحق خود را از حق

تقتضی التخصیص فقط لا التملیک کما قال الاقرحون من بیوتهم اما آنچه گفته اجماع
شینه و سنی ثابتست که چون حضرت امام حسین را وفات نزدیک شد از ام المومنین عائشه
صدایقه استیذان طلبید که مرا هم موضعی در جوار جد خود بدیلم پس استیذان حضرت امام حسن
از عائشه برد ایات شیعیه ثابت شده آری آنحضرت وصیت برای برون جواز خود در اینجا
کرده بود لیکن مروان و عائشه مانع شدند این حجر در مواضع محرقه گفته و قتل و محی الحسن را
ان دیدن مهم فتنه من فداک مروان و غیره و اگر بالفرض محبت استیذان مسلم کرده شود
پس بجهت خوف فتنه و فساد بوده باشد و بیاست که مالک را احتیاج میشود که از جانب
اجازت گیرد اما آنچه گفته دلالت بر مالک بودن ازواج خانهار از قرآن مجید نیز فهمیده
که خانهار با زوج اضافت فرموده و ارشاد نموده و قرن فی بیوتکم پس جوبش آنکه
این اضافت مفید ملک نیست بلکه عادت جاریست که از جهت سکنی نیز اضافت میکنند
و یقال فی بیوت فلان و سکنة و یا بمعنی ملک مراد نمی شود چنانچه حق تعالی شایسته فرموده که
تخرجهن من بیوتهن و یا یخرجن الا ان یاتین بفاحشة مبینه و شجر نیست در نیک
مراد از بیوتهن درین آیه که میرخانهای مروان ایشانست و معنی اگر حجرات ازواج بیوت
مالک ایشان می بود می بایست که در تصرف دارشان ایشان درمی آمد و حال آنکه هیچ یک
از ورثه آنها بر هیچیک از حجرات مذکوره تصرف نکرده چنانچه در فتح الباری شرح صحیح بخاری
مذکورست آن وراثت من لم یورث عنهن منازلهن و لو کانت الیوت ملکا لهن
لا نقلت الی وراثتهن حقوقهم من اذکاله علی فداک حاصل آنکه ورثه ازواج و ارث
نشده از ایشان منازلهن ایشانرا و اگر این منازلهن ملک ازواج می بود هر آینه منقول میشد بیوتی
ورثه ایشان و در ترک نمودن ورثه ازواج این بیوت دلالتست بر اینکه این بیوت ملک
ازواج نبود انتهی پس بحدیثه با عتراف ابن حجر مستطانی که از اکابر متحققین ائمه معتدین هستند
است که مذنب دعوی باطل مخاطب ثابت گردید و بوضوح بجا میاید که مخاطب ای اصلاح
حال خلیفه خود بلا دلیل این ادعای کاذب آغاز نهاده اما آنچه گفته که این دادن خود مرجح
دلیلست بر آنکه در ستره که پیغمبر میراث نبود زیرا که حضرت امیر را بوجهی میراث پیغمبر نمیرسید
پس جوبش آنکه حدیث صحیح مسلم که سابق ازین نقل نموده شده دلالت صریح میکند که
حضرت امیر المومنین از حضرت فاطمه زهرا طلب میراث میکرد پس اگر بن حضرت فاطمه

حضرت امير المؤمنين عثمير وزره و بظلمه شهاب قبض کرده باشد دليل نفى ميراث در ترک حضرت رسول خدا
 صلى الله عليه وسلم نمى تواند شد اما آنچه گفته خليفه وقت بر آن خواهر بچيزه تخصيص ناپسندان
 ابو بکر را لازم بود که حضرت فاطمه زهرا را فدک ميداد و فاطمه آنحضرت را از زره نمى ساخت و تمام
 اهل سنت در دفع اشکال اعطای ابو بکر سيف بقله و غير آن بجمعت امير عليه السلام منحير شده
 تا ويلات باره بر سبيل افعال ذکر کرده اند چنانچه سيد مرتضى از فاضل العنقا صاحب کتاب مغز
 نقل کرده فاما خبر لسيف البغلة والعمامة وغيره لك فقد قال ابو على انه لم يثبت
 ان ابا بکر دفع ذلك الى امير المؤمنين عليه السلام على جهة الامت و كيف يجوز ذلك مع الخبر
 الذى في الا و كيف يجوز لو كان امرنا ان يخضه بذلك ولا امرت له مع العلم انه عصبة
 و ان كان وصل الى فاطمة فقد كان ينبغي ان يكون العباس شريكاً في ذلك و لا و ارج التبي
 و لو جبان يكون ذلك ظاهراً مشهوراً يعرف انهم اخذوا نصيبهم اوبده ولا يجزى
 لم يدفع ابو بکر ذلك اليه على جهة الامت ان لا يحصل ذلك في يد الا لا نه قد يجوز ان
 يكون النبي عخله ذلك و يجوز ايضا ان يكون ابو بکر اى الصلاح في ذلك ان
 يكون بيده لما فيه من تقوية الدين و تصدق بيده بعد اتقوى لان تلاما م
 ان يفعل ذلك و حتى اى على في البردة و القضيبة نه لا يمنع ان يكون جعله عدا
 في سبيل الله و تقوية على المشركين قدا و لته الائمة لما فيه من التقوية و اى
 ان ذلك ولى من ان يتصدق بران ثبت نه عليه السلام لم يكن قد خله غير في جوت
 سيد مرتضى علم الهدى و رجواب گفته فاما احكاميته عن ابي على ان ابا بکر لم يدفع الى امير المؤمنين
 سيف البغلة والعمامة على سبيل الامت و كيف يجوز ذلك مع الخبر الذى رواه
 و كيف خصصه بذلك دون العلم الذى هو العصبة فانرا زاد على التعجب ما عجب منه
 عجبنا و لم تثبت عصمة ابي بکر فتنفى عن فعاله التناقض قوله يجوز ان يكون النبي
 قد خله اياه و تركه ابي بکر نه يد الا نه في ذلك من تقوية الدين و تصدق بيده
 فكل ما ذكر جائز الا انه قد كان عجب ان يظهر اسباب الخلة و الشهادة بها و المحبة عليها لم
 يظهر من ذلك شئ ففرقه و من العجائب ان تدعى فاطمة فداك خلة و تستشهد على
 قولها امير المؤمنين ع و غير ذلك و يصفى الى قولها و يترك لسيف البغلة والعمامة
 يد امير المؤمنين على سبيل الخلة بغير بينة ظهرت و لا شهادة قامت على انه

ص

۲۲۰

ص

انذکان یجب علی اے بکران بیعتن ذلك و ینذکر وجهه بعینه ای شئی کان لما نازع العباس
 فیه نلوه وقت لئذکر الوجیف فملا اولی من هذا الوقت والقول فی البرهنة والقضیب ان
 کان نخلة او علی الوجہ الاخر یجری محض ما ذکرنا و فی وجوب الظهور والاشهاد ولسنا
 نری اصحابنا یطالبون انفسهم فی هذا الموضع با یطلبوننا بمثله اذا دعینا وجوبها واسبابها
 وعللها بمجوزة لانهم لا یقتنعون منا بما یجوز و ینکب بل یوجبون فیما تدعیه الظهور و
 الاشهاد و اذا کان هذا علیهم ضوفا و متناسوخه و ابن حجر و عموه محرومة عن الثالث انه
 لو یدفع ذلك لعلی تبرأه و الا صدقة لما یرسل بطریق الوصیة منه علی ما ورد و علی فرض
 عدم الوصیة فیصل انه دفعها الیه عاریة او نحوها لیستعین بها فی الجهاد و التبرع عن غیره
 بالشجاعة العظمی و یرید بذلك یمتثل ان غیره اشتری ذلك دفعه الیه و الصدقة
 لا تحس علیه نقلها و صاحب البطل الباطل گفته و تجویب انه اعطاها علیا لانه کان من
 المصالح و الصدقة فی هذا الحدیث لا یراد بها الزکوة المحمیه علی اهل البیت بل
 المراد انها من جملة بیت مال المسلمین و قد تطلق الصدقة بالمعنی الاعم و هی کل مال
 یرصد للمصالح المسلمین و الجنود و بهذا المعنی یشتمل خسر القنا و شعر و الفی و الخراج و مال
 من الارشیه من المسلمین و الزکوة قد تطلق و یراد بها الزکوة المنقرضة و الصدقة
 السنویة المتبرع بها و هانان الاخیران کاننا عمر متین علی اهل بیت رسول الله
 فاعطی ابو بکر سیف رسول الله و عمامته علیا لانه کان من جملة مال من الارشیه
 له من المسلمین اما آنچه گفته در نجافا ندره نظیر باید دانست که شیعه در اول باب مطالع
 ابو بکر منع میراث می نوشتند و می گفتند چون از عمل ائمه معصومین و از روی روایات این
 حضرات عدم توریت پیغمبر ثابت شد ازین دعوی انتقال نموده دعوی دیگر تراشیدند و
 طعن دیگر برآوردند که این طعن سیزدهم است پس کذب محض اقراری صرف است هرگز
 شیعه دعوی دوم بعد دعوی اول تراشیدند بلکه همیشه بهر دو طعن ابو بکر مطعون کرده اند
 و تراشیدند طعن دوم معنی ندارد و بر روایات خود است حضرت فاطمه و دعوی هبند فدک نمود
 اما سببی و جناب علامه علی رحم دولانا محمد باقر مجلسی دو دیگر علی شیعه هر دو امر را در یک طعن
 نوشته اند و هر دو دعوی ترتیب از فاطمه زهرا ظهور آمده اول دعوی هبند فدک نموده
 چون ابو بکر از ارد نمود دعوی میراث در پیش ساختند و ابو علی انکار این ترتیب نموده

در طعن سابق از طعن این

ص

۲۲۱

چنانچه قاضی قضاه در کتاب معنی گفته و قد انکر ابو علی ما قاله السائل بانها المیراث نه
 دعوی و الخلل ادعیه است و قال بل کان طلب المیراث قبل انک فلما سمعت منه الخبر
 گفت ثم ادعت احدی منکم علی انکار کرد قول سائل را اینکه هر گاه که دعوی میراث را کرده شد
 دعوی میراث کرد بلکه طلب میراث پیش ازین بود پس هر گاه خبر را ابو بکر روایت کرد شنید از
 دعوی میراث باز ماند و دعوی هبیه نمود و سید مرتضی در جواب این کلام گفته فاما انکار ابی علی
 لان یکن ادعاء الخلل قبل ادعاء المیراث و عکسه الامر فیہ فاول ما ینبغی انما لا یفرق له
 غرضاً صحیحاً فی انکاره لان کون احد الامرین قبل الاخر لا یصح له مذهباً ولا یفسد
 علی مخالفه مذهباً ثم ان الامر فی ان الکلام فی الخلل کان المتقدم طاهر الرطبات کلها
 به طریقی که چگونه است بدان تبندی بالمیراث فیما تدعیه بعینه بخلاف او ایس هذابو جیب
 تكون قد طالبت بحقها من وجه لا تستحقه منه مع الاحتمال ان کیف يجوز ذلك
 و المیراث یشترک فیها غیرها و الخلل یقر به و لا ینقلب مثل ذلك علینا من حیث ظاهراً
 بالمیراث بعد الخلل لانها فی الابتداء طالبت منه بالخلل و هو الوجه الذی تستحق
 منه ذلك فلما ادعت عند طالبت ضربت الخلل بالمیراث و المدفوع عن حقه ان یتوصل
 الی تناوله بكل وجه و سبب هذا بخلاف قول الشیخ انما ینضاف الیه ادعاء الحق من وجه
 لا تستحقه منه و هی محدّد طاهره انکار ابو علی بودن دعوی هبیه قبل دعوی میراث و عکس
 نمودن امر واقعی را پس اول آنچه درین است آنست که ما نمی شناسیم که او را درین امر غرضی
 صحیح بوده باشد زیرا که بودن یکی از دو امر پیش از دیگری موجب صحت نهی برای او در جواب
 فساد نهی بر آن مخالف است پس تر بر آن کلام در تقدیم دعوی هبیه بر دعوی میراث
 ظاهرست و تمامی روایات وارده درین امر متضمن آنست و چگونه جائز باشد که حضرت فاطمه
 ابتدا کند دعوی میراث در آنچه بعینه دعوی هبیه در آن بعد از آن کرده باشد آیا این معنی موجب
 آن نیست که طلب کرده باشد حق خود را بوجهی که سخن آن نبود با اختیار و چگونه جائز باشد
 و ملاکه در میراث غیر او شریک بود و در هبیه انحصار بود مثل این معنی برانقلاب نمی شود
 زیرا که و ابتدا انحضرت مطالبه کرد از ابی بکر بجهت هبیه و آن وجهی بود که بان استحقاق مذکور
 داشت پس هر گاه که دفع کرده شد طلب کرد با ضرورت میراث را زیرا که جائز است کسی را که از
 حق خود دفع کرده شود که توصل کند بر فرض حق خود بر وجهی که باشد و این ابی محمد در شرح

ص

شرح نوح البلاء گفتمہ وما ذکرہ المرتضى من ان الحال تقتضيان يكونا بالدية بدحو
 التحل صحيح ويز ابن ابى العمير وشرح مذکور گفتمہ واعلم ان الناس يظنون ان نزاع فاطمة
 ابابکر کان فی امرین فی الميراث والتحللة وقد وجدت فی الحدیث انها نازعت فی
 امر ثالث ومنعها ابو بکر ایامه وهو ۳۳ ذوی القعدة قال ابو بکر احمد بن العزیز بن الجهم
 اخبرنا ابو زید عمر بن شعبة قال حدثني هارون بن عمرو قال حدثنا الوليد بن مسلم
 قال حدثني صدقة ابى معاوية عن محمد بن عبد الله بن محمد بن عبد الرحمن
 بن ابى بکر عن زيد لرقاش عن ابي بن مالك ان فاطمة اتت بابكر فقالت قد علمت انك
 ظلفنا عن اهل البيت من الصدقات وما افاء الله علينا من القنائم في القرآن من ۳۳
 ذوی القعدة ثم قرأت عليه قوله تعالى واعطوا انما غنمتم من شئ فان الله خسه والارواح
 ولذی اقربى واليتامى الایہ فقال لها ابو بکر يا بنى انت امى والدك وولدك
 السمع والطاعة لكتاب الله ولحق رسول الله وحق قرابته وانا اقرب من كتاب الله الذي
 منه ولم يبلغ على من هذا السهم من الخمس سلم اليكم كما ملأ قالت املك هو و
 لا قربايتك قال بل انفق عليكم منه واصرف الباقي في مصالح المسلمين قالت ليس هذا
 بجملة الله تعالى فقال هذا حكم الله فان كان رسول الله عهد اليك في هذا عهدا و
 لكم حصدا فتك وسلمته كله اليك والى اهلك قالت ان رسول الله لم يصد الي
 في ذلك بشئ الا انى سمعته يقول لما انزلت هذه الآية اجترأ الى محمد فصد جاء
 اتفق فقال ابو بکر لم يبلغ على من هذه الاية ان اسلم اليكم هذا السهم كله كما ملأ ولكن
 لكم الفقى الذی يفتيكم ويفضل عنكم وهذا عن الخطاب وابو سعيد بن الجراح وغير
 ناستلم من عن ذلك وانظري هل يوافقك على ما طلبت احد منهم فانصرفت الى عمر فقالت
 مثل ما قالت لابي بكر فقال لها مثل ما قال ابو بكر فحجبت فاطمة من ذلك وتظنت
 انهما قد اتفقا فان اذكر اذلك واجتمعوا عليه قال ابو بکر واخبرنا ابو زيد قال حدثنا
 هارون بن عمرو قال حدثنا الوليد عن ابى لميعة عن ابى الاسود عن عروة قال ارادت
 فاطمة ابابكر على فذلك وهو ۳۳ ذوی القعدة فابى عليها وجعلها في ما افاء الله تعالى قال
 ابو بکر واخبرنا ابو زيد قال حدثنا احمد بن معاوية عن هشيم عن جوير بن الصفا
 عن الحسن بن محمد بن علي بن اسباط ان ابابكر منع فاطمة وبني هاشم ذوی القعدة

بزرگ مسخر من فضل اید

۲۳۳

کفن و از دم

متضمن بود عوفی سبب کفن

جلال

و جله فی سبیل الله فی الصلح و انکرا حاصل الکرم و کان یکنه که تراغ فاطمه علیها السلام
 با ابو بکر و در اوامر بود یکی میراث و دم هب و تحقیق که من یا فخر و حدیث بدرستی که آنحضرت ترا
 کرد و از سر سوم و ابو بکر از آن امر هم آنحضرت را منع کرد و آن سهم ذوی القربی است گفت
 ابو بکر آمد بن غزیره چه خبر داد مرا بوزید تا آخر اسناد از انس بن مالک که بدرستی که فاطمه
 آمد بنزد ابو بکر و گفت تحقیق که میدم که خدا مرا کرده است بر ما اهل بیت صدقات را و نیز میداند
 آنچه عطا کرده است حق تعالی ما را از غنائم و در قرآن از سهم ذوی القربی بعد از آن خواند بر او ولی
 او تعالی که ترجمه مثل نیست بر سید که آنچه نیست که نیتید از چیزی پس بدرستی که بر اس
 خداست ختم و برای رسول و بر ذوی القربی و یثامی پس گفت با حضرت ابو بکر پدر و مادر
 فدای تو پدر و پسران تو باد ای شیخ و اطاعت سلیم کتاب خدای تعالی را و حق رسول او را
 و حق قرابت او را بدرستی که میخواهم از کتاب خدا آنچه که تو میخواهی از آن و نیز سید علم من با که
 این سهم کامل آنحضرت تسلیم کرده میشود و بنا گفت آیا برای تو و اقربای تو گفت بکنم فاطمه
 بر شما از آن و صرف میکنم باقی را در مصالح مسلمین گفت نیست این حکم خدا پس گفت این حکم
 خداست پس اگر رسول خدا هم عهد کرده باشد بسوی تو در معنی عهدی را و و جب کرده باشد
 برای ما از تو تصدیق تو کنم و تسلیم کنم از ابوسوی تو و بسوی آل تو گفت بدرستی که رسول خدا
 عهد نکرده است بسوی من و در معنی چیزی که آنیکه بدرستی که شنیدم من که می گفت هر گاه که مال
 شد آنچه که شادمان شوی دای آل محمد پس تحقیق که آمد شما را فاطمه گفت ابو بکر سید علم من
 ازین آیه که بدرستی که تسلیم کنم بسوی شما این سهم تمام و کامل و لیکن بر سر شاست غنا که بسوی
 میکند شما را فاضل میشود از شما و این عمر بن الخطاب است و ابو عبیده بن جراح و غیر اینها
 پس سوال کن ایشان را از معنی نظر بکن آیا موافقت میکند ترا حدی از ایشان پس از پشت
 آنحضرت بسوی عمر گفت آنچه گفته بود ابو بکر پس گفت عمر آنچه گفته بود ابو بکر پس عجب کرد فاطمه
 و حکان نمود که ابو بکر و عمر هر دو قبل ازین با هم ذکر این معنی کرده بودند و بر آنچه گفتند اجتماع کرده
 بودند از تهی و روایات دیگر حدیث است هم ولالت وارد بر آنکه حضرت فاطمه سطله
 را ابو بکر نمود و پناهی از ریاض النضره و فصل الخطاب آنفا منقول شده *

۹ تحقیق م

۲۲۲

قال طعن سیردهم

حال که پیغمبر برای ابو عبیده نموده بود و عوفی فاطمه را سموعه نمود و از وی گواهی و شهادت

شاه طلبید پس چون حضرت علی و ام ایمن را برای شهادت آورد و شهادت ایشان کرد که
 یک زن و یک مرد و شهادت کفایت نمیکند بلکه یک زن دیگر هم باید پس فاطمه رنم و غضب
 شد و ترک کلام کرد با ابو بکر حال آنکه پیغمبر خدایم در حق فاطمه رنم فرموده است من غضبها غضب
 جواب ازین طعن آنکه دعوی همه از حضرت زهرا و شهادت دادن حضرت علی و ام ایمن این
 علی اختلاف روایات در کتب است املا موجود نیست محض از حضرت شیعیه است در مقام
 از ام ایمن آوردن و جواب آن طلبید کمال سفاکت است بلکه در کتب اهل سنت هم خبر
 آن موجود است در شکوه از روایت ابو داود و از غیره آورده که چون عمر بن عبدالعزیز که پسر عبدالعزیز
 بن مروان بود غلبه شد بنور ان راجع کرده گفت ان رسول الله ص کان له فداک فداک
 ینفق منها ویعو دنه لعل صغیر بنه هاشم وین وج منها ایهم وان فاطمة سالتہ ایجابها
 لها نابی فکان کذلک فی حیوة رسول الله ص حتی مضی لسبیلہ فلما ان ولی ابوبکر
 عمل فیما یامل رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم فی حیوة حتی مضی لسبیلہ فلما ان ولی
 عمر بن الخطاب عمل فیها باعلا حتی مضی لسبیلہ ثم اقطعها من ان ثم صارت لعمر بن
 عبدالعزیز فرایت امر منعه رسول الله ص فاطمة ص لیس له بحق وانی اشهدکم
 انی مردتها علی ما کان فی بعض علی عهد رسول الله ص و ابی بکر و عمر پس چون همه در
 واقع تحقق نه داشته باشد صدور دعوی و وقوع شهادت ازین اشخاص که نزد شیعه مسموم و نزد
 ما محفوظ اند گنجایش نداد و جواب و یا گفته شیعه این روایت را قبول کردیم
 لیکن مسئله مجمع علیه شیعه سنی است که موهوب ملک موهوب را نمی شود و ادتی که در
 قبض و تصرف او زود و فدک بالا جماع در مین حیات پیغمبر در تصرف زهرا نه نیامده بود بلکه در
 دست آنجناب بود و در وی تصرف مالکانه میفرمود پس ابو بکر فاطمه زهرا را در دعوی
 همه تکذیب نکرد بلکه تصدیق نمود لیکن مسئله فقہیه را بیان کرد که مجرب همه موجب ملک نمیشود
 تا وقتیکه قبض متحقق نگردد و در صورت حاجت گواه دشا بطلبیدن املا نبود و اگر بالفرض
 حضرت علی و ام ایمن بطریق اخبار محض این همه را اظهار فرموده باشند این را در شهادت گفتن
 محجب جهل است اینها حکم نگون است بشهادت یک مرد یک زن نه در شهادت چهار شهادت
 است که شهادت بر روع دهند و در فلو چند اند و تصدیق شایسته چیزی دیگر است و
 حکم کردن موافق شهادت او چیزی دیگر و هر که در میان این دو چیز فرق کند و عدم حکم را

آنکه بشارت می نبرد و تزلزل نماید تا قبل خطاب نمی ماند چون سلسله شرع که مخصوص قرآن است
 همین است که تا وقتیکه یک مرد و وزن نباشند حکم کردن نیز سبب بویگردن حکم مجبور حکم
 شرع بود و آنچه گفته اند که پیغمبر خدا فرموده است من غضبها اغضبنی پس کمال نادانی است
 عرب زیرا که غضاب است که شخصی بقول یا بفعل غضب آوردن شخصی قصد نماید و پزیرا هست
 که ابو بکر هرگز قصد انزای فاطمه نداشت و بارها در مقام عذر میگفت و ائمه بابت رسول نهاده
 ان قرآنی رسول ائمه احب الی من ان اهل قرابتی پس چون غضاب از جانب او متحقق نشود
 در و میدید قسم اول گرد آری حضرت زهرا بنا بر حکم بشریت در غضب آمده باشد لیکن چون
 عیب لغبط غضاب است نه غضب ابو بکر را ازین چه باک اگر باین لغبط و عید واقع می شد که من
 مدت مدید غضبت علیه البته ابو بکر را خوف می بود و غضب حضرت فاطمه زهرا بر حضرت امیر
 در مقامات خانگی بارها بوقوع آمده از آن جمله است که خطبه بنت ابی جهل بر او خوانده نمود حضرت
 زهرا گریان پیش پدر خود رفت و همین تقریب آنجناب این خطبه فرموده امان فاطمه بضاعت
 یهودینی ما و امانا ویرینی دارها من اغضبها اغضبنی و از آن جمله آنکه حضرت امیر با حضرت زهرا از کربلا
 فرموده از زمانه جدیده مسجد رفت و بر زمین مسجد بی فرش خواب فرمود و جناب پیغمبر را برین
 اجرا اطلاع دست و او ترو زهرا آمده پرسید که این ابن عمک زهرا عرض کرد که فاطمینی فرج
 و لم یصل غدی و این هر دو روایت متفق علیه و صحیح است و از ابلیس بیسیات است که حضرت
 موسی بکلم بشریت بر حضرت مارون که برادر کلان و نبی مقرب خدا بود غضب نمود سجده که
 سر در پیش مبارکش گرفت و کشید و عقین است که حضرت مارون قصد غضب حضرت موسی
 فرموده بود زیرا که غضاب نبی کفر است اما در غضب حضرت موسی هیچ شبه نیست پس اگر
 این مسأله انضاب می بود که حضرت مارون در آن وقت متصف بکفر میگردد و معاذ الله
 من ذلک **جواب** دیگر سلمنا که حضرت زهرا بنا بر منع میراث یا بنا بر شنیدن دعوی
 همه غضب فرمود و ترک کلام با ابو بکر نمود و لیکن در روایات شیعیه و سنی صحیح ثابت است
 که این امر خیلی بر ابو بکر شاق آمد و خود را بر سر آرزوهای ماضی آورد و امیرالمؤمنین علی را شیع
 خود ساخت تا آنکه حضرت زهرا از خوشنود شد اما روایت است پس در مدارج النبوة
 و کتاب لونا فایهقی و شرح مشکوٰه موجود است بلکه در شرح مشکوٰه شیخ عبدالحق نوشته
 است که ابو بکر صدیق بعد ازین قضیه نجات فاطمه زهرا رفته و در گرمی آفتاب بر در سجده

و حضرت زهرا را از و راضی شد و در ریاض المنضر نیز این قصه تفصیل مذکور است
 و در فصل الخطاب بر روایت بیستی از شعبی نیز همین قصه مروی است و ابن السمان در کتاب الموفیقه
 از او زاعی روایت کرده که گفت بیرون آمد ابو بکر بر در فاطمه در در گذر گم و گفت نبرد ما زینجا باران
 نگر و از من بنت پیغمبر پس در آمد بروی علی پس سوگند داد بر فاطمه که راضی شو پس فاطمه را
 شد باز روایات شیعه پس زیدیه خود بینه موافق روایت است درین باب روایت کرده
 اند و امامیه پس صاحب مجاز السالکین و غیره از علمای ایشان روایت کرده اند اما بکر کما
 را همان فاطمه انقبضت عنه و هجرته و لم تتكلم بعد ذلك فی امر فلك کبرک
 عندنا فاراد استرضاءها فانهاها فقال لها صدقت یا بنت رسول الله فیا ادمیت
 و لکنی ساریت رسول الله ف یقسمها فیعطی الفقراء و المساکین و ابن السبیل بعد ان
 یوتی منها قوتکم و الصافین بها فقالت افعل فیها کما کان ابی رسول الله یفعل
 فیها فقال ذلك الله علی ان فعل فیها ما کان یفعل ابوی فقالت و الله لنفعلت
 فقال و الله لا نفعل ذلك فقال اللهم اشهد استغفر من ضیعت بذلك و اخذت
 العهد علیه و کان ابو بکر یعطیم منها قوتهم و یقسم البکة فیعطی الفقراء و المساکین
 و ابن السبیل اینست عبارت مرویه در مجاز السالکین و دیگر کتب معتبره امامیه و ازین عبارت
 صریح مستفاد است که ابو بکر موعود زهرا را تصدیق نمود لیکن عدم قبض زهرا و تصرف پیغمبر را
 تأمین و وفات مانع ملک آنست بود کما هو المقر عند جمیع الامامیه و چون ابو بکر زهرا را در موعود
 تصدیق نموده باز ایشها و امامین و حضرت امیر چه بود الحمد لله از روی روایات امامیه اظهار حق
 شد و طوفان و آهستی که بر ابو بکر بسته بودند که موعود را سموع نه نمود و شهادت مار و درود
 بر آمد و تصدیق الحق و بیطل الباطل و در اینجا نیز باید دانست که علمای شیعه چون دیدند که هبیه
 بغیر قبض موجب ملک نمی شود پس حضرت زهرا را نه چرا و غضب می آمد و ابو بکر را چه تقصیر
 تا پارو در زمان امام علی ایشان ازین موعود نیز انتقال نموده و موعود دیگر بر آرد و طعن دیگر
 ترا شنیدند که آن طعن چهارم است **اقول** سید رضی ملکم بعد نقل کلام قاضی القضاة
 گفته سخن بنیادی فندل علی ان فاطمه ما دعت من غلظة فذلك الاما کانت مصیبه
 فیه و ان مانعها و مطالبها بالبیته متعنت عادل عن الصواب لانه لا تحتاج الی شتم
 و کلامه شتم نخطف علی ما ذکرته علی التفصیل و تتکلم علیه و الذی یدل علی

جلد اول

ما ذكرنا انها كانت معصومة من الخط ما مونا منها فعل القبيح ومن هذا وصفه
لا يحتاج فيما يدعيه الى شهادة ولا بيعة فان قيل ولو اعلى لابر من قلنا ان الله
يدل على عصمتها فقوله تعالى انما يريد الله ليذيب عنكم الرجز هل البيت و
يطهركم وقد بينا فيما سلف من هذا الكتاب ان هذه الآية تتناول جماعة منهم فامة
وانها تدل على عصمة من تناولته ولطهارته وانما لا يراد ههنا دلالة على وقوع
الفعل المراد ولا طائل مما عارته ويدل ايضا على عصمتها **قوله** فامة بضعة
منه في اذى فامة فقد اذني ومن اذني فقد اذى الله وهذا يدل على عصمتها
لو كانت من تقارب الذنوب لم يكن من يؤذيها مؤذيا له على كل حال بل كان من
يستحق من مهاون اقامة الحد ان كان الفعل يقتضيه سائر الة عليه السلام و طبعيا
على اننا لا نحتاج فيما نريد الى ان نفيه في هذا الموضع على الدلالة على عصمتها بل يكفي
في هذا الموضع العلم بقصد قبا فيما ادعته وهذا لا خلاف فيه بين المسلمين لان
احدا لا يشك انها لم تدع ما ادعت كاذبة وليس بعد ان لا تكون كاذبة لان كون
صادقة وانما اختلفوا في هل يجب مع العلم بقصد قبا اقليم ما ادعته بغير بينة ام لا
يجب ذلك والذي يدل على الفصل الثاني ان البيعة اعانرا وليغلب الظن صدق
المدعى لا تستقر ان العدالة معتبرة في الشهادات لما كانت موثرة في غلبة الظن لما ذكرناه
ولهذا جاز ان يحكم الحاكم بعلمه من غير شهادة لان علمه اقوى من الشهادة ولهذا كان
الافضل اقوى من البيعة من حيث كان ابلغ في تأييد غلبة الظن وانما قدم الافضل على
الشهادة لتفوق الظن عندنا واولى ان يقدم العلم على الجميع واذ لم يجتمع مع الاقرار على
الشهادة لتسقوط حكم الضعيف مع اقوى فلا يحتاج اوضاع العلم الى ما يؤثر الظن من
البيئات والشهادات الذي يدل ايضا على صحة ما ذكرناه من لا خلاف بين هل النقل
ان اعرابيا نزع النبي في ناقة فقال هذ لي وقد خرجت ليك من عندها فقال
الاعرابي من يشهد لك بذلك فقال خزيمية بن ثابت انا اشهد بذلك فقال
له النبي من اين علمت احضرت اتياني لها فقال لا ولكن علمت ذلك من حيث علمت
انك رسول الله فقال النبي قد اجرت شهادتك جعلتها شهادتين فبني خزيمية بذلك
والشهادتين وهذا القصة مشهورة بقصه فاطمة لان خزيمية كتبه في العلم بان الناقة

۱۱۱

یا ان لنا فاعلم ان التبعی شہد بیدنک من حیث علم انه رسول الله ولا یقول الا حقاً و اخص
التبعی نکت علی هذا الوجه و لم یدفعه عن الشهادة من حیث لم یحضر لا یقیع و تسلیم التبعی
تقد کان یجب علی من علم ان فاطمة لا تقول الا حقاً ان لا یستظهر علیها بطلب شهادة او
بیة هذا اما آنچه گفته جواب زین طعن انگو دعویٰ ہے از حضرت زہرا زہرہ و شہادت و ادن حضرت
علی و ام ایمن یحسین علی اختلاف الروایات و در کتب اہلسنت اصلاً موجود نیست محض از تقریبات
شیعہ است در مقام الزام اہل سنت آوردن و جواب ان بلبیدن کمال سفاقت است پس
مرد و دست بانیک انکار وجود این دعویٰ و شہادت و در کتب اہل سنت ناشی از کمال فساد حدیث
ست زیرا کہ این دعویٰ در کتب کثیرہ از کتب معتبرہ و اسفار معتبرہ ایشان مذکور است
مشمل تصانیف عربیہ شیعہ و مجد مورخ و ابو بکر جوہری و ضعی قاضی القضاة و غیرہ
و کتاب الموافقة ابن النبان و غیر البیدان یا قوت حموی و محلی ابن خرم و نہایہ اہل قول و غیرہ کثیرہ
بمناجیح الغیب و در ایضاً النضرہ و کتاب لاکتفا و فضل الخطاب موافق و شرح موافق جوہر
و دقاہ الوافی و خلاصۃ الوفا پر سے از سید سہودی و عارف مصلح الدین رودمی شرح عقائد
نسفی از قاضی زانی و موافق محمدر و بر این فاطمہ و مقصد قصی و معارج النبوة و حسیب السیر
و روضۃ القضاة و در بسیاری ازین کتب قریب این شہادت ہم برین دعویٰ مذکور است و ازین
جاست کہ خواجہ کابلی کہ پرورد شد مخاطب است انکار این دعویٰ نرود بود لیکن مخاطب از کمال
دقاقت و عدم عنایت از فصیحت با وضوح و در جل مباحث سارق خرافات اومی باشد در اینجا
تقلید او ترک کردہ پارازہ ہم فراتر نہادہ و در پی انکار جنین امر واضح افتادہ زبان خرافت توان
را بگذریدہ موعظ ظاہر کردہ و بیانگ بی ہنگام سہ سیدہ کہ این دعویٰ ہے مذکور و شہادت
بر این در کتب اہلسنت اصلاً موجود نیست محض از تقریبات شیعہ است آری منقری و تمام جواب
منقری می نماید المراد یقین علی نفسہ لا عبارات متضمنہ این دعویٰ باید شنید شہرستانی و در کل
و محکم گفته الخلاف الثالث فی امر مذکور فالتقاریر عن التبعی عن معاشرۃ اہل البیت لا یفرق
سا ترک لا صدقہ و قاضی القضاة در کتاب منی گفته لسانت کر حجة ما روی من دعایہا لہ
تا ما انها كانت بیدہا خیر مسلم بل لو كانت فی یدہا لکان الظاہر انھا لہا فاذا كانت
فی جلد الترس کثرنا الظاہر انھا لہا لث اذا کان كذلك فیخرج ان لابی بکر قبول دعویٰ
یعنی نیستیم انکار کنیم محتم انچہ روایت کردہ است از امامی حضرت فاطمہ ہے مذکور

مشکل تصانیف عربیہ شیعہ و مجد مورخ و ابو بکر جوہری و ضعی قاضی القضاة و غیرہ
و کتاب الموافقة ابن النبان و غیر البیدان یا قوت حموی و محلی ابن خرم و نہایہ اہل قول و غیرہ کثیرہ
بمناجیح الغیب و در ایضاً النضرہ و کتاب لاکتفا و فضل الخطاب موافق و شرح موافق جوہر
و دقاہ الوافی و خلاصۃ الوفا پر سے از سید سہودی و عارف مصلح الدین رودمی شرح عقائد
نسفی از قاضی زانی و موافق محمدر و بر این فاطمہ و مقصد قصی و معارج النبوة و حسیب السیر
و روضۃ القضاة و در بسیاری ازین کتب قریب این شہادت ہم برین دعویٰ مذکور است و ازین
جاست کہ خواجہ کابلی کہ پرورد شد مخاطب است انکار این دعویٰ نرود بود لیکن مخاطب از کمال
دقاقت و عدم عنایت از فصیحت با وضوح و در جل مباحث سارق خرافات اومی باشد در اینجا
تقلید او ترک کردہ پارازہ ہم فراتر نہادہ و در پی انکار جنین امر واضح افتادہ زبان خرافت توان
را بگذریدہ موعظ ظاہر کردہ و بیانگ بی ہنگام سہ سیدہ کہ این دعویٰ ہے مذکور و شہادت
بر این در کتب اہلسنت اصلاً موجود نیست محض از تقریبات شیعہ است آری منقری و تمام جواب
منقری می نماید المراد یقین علی نفسہ لا عبارات متضمنہ این دعویٰ باید شنید شہرستانی و در کل
و محکم گفته الخلاف الثالث فی امر مذکور فالتقاریر عن التبعی عن معاشرۃ اہل البیت لا یفرق
سا ترک لا صدقہ و قاضی القضاة در کتاب منی گفته لسانت کر حجة ما روی من دعایہا لہ
تا ما انها كانت بیدہا خیر مسلم بل لو كانت فی یدہا لکان الظاہر انھا لہا فاذا كانت
فی جلد الترس کثرنا الظاہر انھا لہا لث اذا کان كذلك فیخرج ان لابی بکر قبول دعویٰ
یعنی نیستیم انکار کنیم محتم انچہ روایت کردہ است از امامی حضرت فاطمہ ہے مذکور

اما اینکه بر ستمیکه فدک در دست آنحضرت بود پس غیر مسلم است بلکه اگر دست آنحضرت بود
ظاهر بخیان بود که او است و هر گاه که در جلد ترک بود پس ظاهر نیست که ایراث بود و هر گاه
که چنین باشد پس جائز نبود ابو بکر را قبول دعوی آنحضرت رسید نورالدین سهدوی که شیخ
محمد الحی اوراد و زینب القلوب مدح بسیار کرده یعنی باین اوصاف یاد نموده سید عالم کامل
او بخان کلهاء الاعلام عالم مدینه خیر الامام نور الدین علی بن السید الشریف ضعیف
الدین مبدل الله بن اهل الحسین السهوی المدنی رحمه الله رحمة لا یزال من اسکنه الجنة دار
القبول مات نحی یوم النیس لليلة بقیت من ذی القعدة عام احدى عشر و شتمت و ذن
و المبیع عند بل الامام مالک رحمه الله اثنی در کتاب و ناد الوفی با حسا و دار المصطفی کتب مرجع
شیخ محمد الحی از شهرترین و عمده ترین تواریخ است و کتابیست نافع مافیل شامل احوال و ین
سطحید و ذکر واقع و حوادث که در وی واقع شده و احادیث و آثار که در وی یافته گفته ذکر الجهد
فی ترجمة فذک ما یقتضون الذی دفعه عمر لی علی و العباس رضی الله عنهم و وقعت
الخصومة فیہ صو فذک فانه قال فیها و هی التي كانت فاطمة و ادعت ان رسول الله
اعطاهما فقال ابو بکر بنی اربیل بدلك شهو و فشهد لها علی فطلب لها شاهدا أخذ
فشهدت لها ام ایمن فقال علیت یا بضعة رسول الله انه لا یجوز الا بشهادة رجل
طو را تین فانصرف ثم ادعی جدها عمر لی رة هالمالی و فتحت الحق و کان علی
یقول ان النبی جعلها فی حیاته لفاطمة فكان العباس یابی ذلك فكانا یختصمان الی عمر
خیابی ان یحکم بینما ویقول اننا اعرف بشانكما انتهى و خود سید نورالدین بعد این گفته
لهما ما ذکره الجهد من ان فاطمة رة ادعت غلظة فذک فدی این شسبه ما یشهد له
عن النبی بن حسان قال قلت لریید بن علی وانا اریید ان اذن امری بکون ابابکر
لا تنزع من فاطمة فذک فقال ان ابابکر کان رجلا رجیما و کان بکره ان غیر شیا
تو کدر رسول الله فامته فاطمة فقالت ان رسول الله اعطانی فذک فقال لها هل
لك علی هذا بینة فجئت بعلی فشهد لها ثم جاءت بام ایمن فقالت لیس تشهد ابی
من اهل الجنة قال بلی قلت فاشهد ان النبی اعطاهما فقال ابو بکر برجل و امراة
فستحقینا ان نتحققین بها القضية قال زید بن علی وایم الله لو دج الامر الی
لقضیت فیما بقضاء ابی بکر و ورجوا بر الصعدین نیز از حافظ مرین شمس نقل کرده که در

۲۳۰

موصوف
کانت فی حقهم
الصلوات علیهم

راوی گفت قلت زن زید بن علی بن عوف خا باقر بن انا لریدان اجمین امرای بکران یا بکران انتزع
 من فاطمة بن صدك فقال ان بابكر كان رجلا رجيا كان يكره ان شيئا تركه
 رسول الله فانتد فاطمة بن صدك فقالت ان رسول الله اعطاني فداك فقال لها هل لك
 على هذا بيعة فجاءت بعلی تشهد لها ثم جاءت بام امين فقالت ليس تشهداني من اهل
 الجنة قال بلى قالت فاشهد ان النبي اعطاها فداك فقال ابو بكر بن فجل وامرأة
 فتسحقنيها او تسحقين بها القضية قال زید بن علی دام الله لو رجع الامر الى لقضيت
 بقضاء ابی بكر ویزید سید سبوه وی در کتاب خلاصه النواك خلاصه وفار الوفی ست گفته ذکر نا
 فی الاصل ما روى ان فاطمة بن صدك قالت في فداك ان النبي صلى الله عليه وسلم تخليها وما
 اتفق فيها وابن ابی الحداد شرح نهج البلاغه از ابو بكر جومري ابن روايت را ابن الخطاب نقل كرو
 كراوى گفت قلت زن زید بن علی بن عوف خا باقر بن اجمین امرای بکران یا بکران انتزع فداك
 من فاطمة فقال ان بابكر كان رجلا رجيا كان يكره ان يغير شيئا فعله رسول الله
 فانتد فاطمة بن صدك فقالت ان رسول الله اعطاني فداك فقال لها هل لك على هذا
 بيعة فجاءت بعلی تشهد لها ثم جاءت بام امين فقالت السمت تشهدان في من اهل الجنة
 قال بلى ابو زيد ايضا فانما قالت فلان ابى بكر وعمر قالت فانما تشهدان رسول الله
 اعطانا فاطمة فداك فقال ابو بكر فجل وامرأة اخرى تسحقين بها القضية ثم
 قال دام الله لو رجع الامر الى لقضيت بقضاء ابى بكر وخواهر محمد باقر سايزور فصل الخطاب
 كرم فاطم بآن ودر جواب بنین طعن استنفا ذكره از كتاب الملوا فقه ابن السمان كه برى اثبات
 محبت و موافقت و صداقت صحابه اهل بيت تصنیف شده و مخاطب بروایت آن
 در جواب بنین استناد نموده روایت او طای حضرت فاطمة بهیچك را نقل كرده چنانچه گفته و
 قال اى بن السمان فی كتاب الملوا فقه فی فكر فاطمة بن ابی بكر بن صدك فاطمة بن ابی بكر
 فقالت اعطاني فداك فان رسول الله و جهالي تعال صدقت يا بنت رسول الله
 ولكنى بلايت رسول الله يقسمها فيعطى الفقراء والمساكين وابن التليل بعد ان
 يعطيك منها قوتك ثم تصنعين بها قالت افضل فيما كان يفعل فيها ابى رسول الله
 ودر عا شيعه صلح المدين روى بر شرح فضا على ما نقل ذكره كورست و عن منع الامرت و فداك
 بالصلة وقع بين فاطمة و بين ابى بكر بنقض و تشا جروك و تنكلم معه مدة حياتها

الفصل في صدقاته من المال
 قول علي بن فضال
 للرب و لله المولى فداك

۲۳۱

صبر
 روح آخر كتاب فقال ابو بكر
 نفس الخطاب بن فضال
 درست فقيه فداك كه از ان
 عبارات متفكره درين كتاب
 مفاخره كرم

صبر
 در كنف الفنون من ما
 و مستوفى و ذكره جواشى شرح
 نفس زانى بر فداك
 حضرت علي صلوات الله عليه
 في بيان
 في بيان

آنست که فرمود باز امام زید گفت انه كان رجلا وكان يكنى ^{بـ} ان يغير شيئا تركه رسول الله صلى الله عليه وسلم فالتفتها فالتفت له ان رسول الله صلى الله عليه وسلم اعطاني فذلك فقال هل لك بينة فشهد لها على وام ايمن رضي الله عنهما فقال لها برجل وامراة تسحقينها ثم قالن سيد والله لو رجح الامر فيما الى القضيبت بقضاء ابى بكر رضي الله عنه يعني ابو بكر رضي الله عنه شخصي صحران رقيق القلب بود و گروه ميداشت که ترک رسول الله صلى الله عليه وسلم را از حالیکه بود تغییر نماید نگاه فاطمه رضي الله عنها نزد او آمد و گفت که رسول الله صلى الله عليه وسلم مذکور است ابو بكر رضي الله عنه گفت آيات ترا شادي و دين با هم ست پس علي وام ايمن رضي الله عنهما گروه دادند نگاه ابو بكر رضي الله عنه گفت شهادت بروی و زنی سستی آن می شود باز زید رضي الله عنه گفت بخدا سوگند که اگر اين امر بمن رجوع کرد شده بود بر آينه حکم میکردم بطريقی که ابو بكر رضي الله عنه حکم کرد و در شرح موافقت گفته فان قيل ادعت فاطمة انه اعطاهاى عطاها نذك نخلة وعطية وشهد عليه على والحسن والحسين ام كلثوم والصحيح ام ايمن فتر ابو بكر شهادتهم فيكون ظالما قلنا اما الحسن والحسين فللمرعية لان شهادته الواحدة لا يقبل لاحد ابويه واجلادهم عند اكثر اهل العلم وايضا لها كانا صغيرين في ذلك الوقت واما على وام ايمن فلقصصهما عن نضاب البيئته وهو جليل او رجل وامراتان انتهى مختصرا وغررازي و زهاتيه اسقول گفته قوله تا نينا انه منعها فذا قلنا لو وجب عليه تصديقها في هذا الدعوى لكان ذلك ما لا يذكر ونه من وجوب عصيتها وقد سبق الكلام عليه او البيئته لكن البيئته الشرعية ما كانت حاصلة لا يقال فيلزم ان تكون فاطمة ذم طالبة ذلك من غير بيئته وذلك لا يليق بها لاننا نقول لعلها كانت تذهب الى ان الحكم بالشاهد الواحد واليمين جائن على ما ذهب اليه بعضهم وان يا بكر ^{رضي} ما كان يذهب الى ذلك وقاضى نور الله شوسترى در احقاق الحق از کتاب مجمع البلدان تصنيف ياقوت عموى نقل کرده ان فذلك قرية بالبحر بينها وبين المدينة يومان وقيل ثلث ايامها الله تعالى على رسوله في سنة سبع صلوا ذلك ان النبي لما نزل خيبر ففتح حصونها ولم يبق الا ثلث واشتد بهم الحصار فارسلوا الى رسول الله يسالون ان ينزلهم على الجلاء وفعل وبلغ ذلك اهل فذك فارسلوا الى رسول الله ان يصالحهم على النصف من ثمارهم واموالهم فاجابهم الى ذلك فضى ما لا يوجد عليه تجليل ولا

م

ص

۳۳۳

ص

ص

سراپ نكان خالصه لرسول الله و فيها عين فورا كثره و تخيل كثيره و هي لى
 قالت فاطمة بنت رسول الله ع تخيلنا فقال ابو بكر اي بذلك شهود اولها قصه و حسب
 طبرى و رايخ الشرفه و مخاطب و جواب بين لعن بروايت و تسك نموده و آخر از روايات است
 شروه آورده و عن عبد الله بن ابى بكر بن عمر بن حزم عن ابيه قال جاءت فاطمة بنت ابى بكر
 فقالت اعطنى فذلك فان رسول الله ع و هبها الى قال صدقت يا بنت رسول الله
 و لكن روايت رسول الله ع يقسمها فيعطى الفقراء و المساكين و ابن السبيل بعد ان يعطيك
 منها فو تكه فاقصعين بها الخ و غير ذلك روايت الشرفه ذكره است و عنه اى عن زيد بن علي
 و قد سال عن امره فذكر ان فاطمة ذكرت لابي بكر ان النبى اعطاها فذلك فقال
 استنى على ما تقولين بالبيضة فجاءت بجبل و امرأة قال ابو بكر حمل مع الرجل
 او امرأة مع المرأة فاعيت فقال زيد و ايم الله لو رجع القضاء الى قضيت بما قصه
 به ابو بكر و ذكر كبير و ذكر كبير و ما افاد الله على رسول الله ع و ختم عليهم من خيل لاركاب الاربعة
 كفتهم ههنا سوال و هو ان اموال بنى النضير اخذت بعد ائتمان لانهم حوصروا
 اياما و قاتلوا و قتلوا ثم صالحوا على الجلاء فوجب ان تكون تلك الاموال من
 تلك الغنيمة لان جملة الفى و لاجل هذا السؤال ذكر المفسرون ههنا و جميعين الاول
 ان هذه الآية ما نزلت فى قري بنى النضير لانهم ارجضوا عليهم بالخيال و اركاب و حاصر
 رسول الله صلى الله عليه وسلم و اسلموا به و هو فى فداك فذلك لان اهل فداك
 عنه فصارت تلك القرى و الاموال فى يد الرسول صلى الله عليه وسلم من غير حرب فكا
 صلى الله عليه وسلم ياخذ من غلة فداك نفقته و نفقة من يعوله و يجعل الباقي من
 السلاح و الكراع فلما مات صلى الله عليه وسلم ادعت فاطمة بنت رسول الله صلى الله
 عليه وسلم كان عليها فذلك فقال ابو بكر خي الله عنده انت اغرت الناس على فقر و اجهم
 الى فنى لكنى لا اعرف محبة قولك و لا يجوز ان احكم بذلك فتهد لها ام ايمى و كى
 رسول الله صلى الله عليه وسلم فطلب منها ابو بكر خي الله عنه الشاهد الذي يجوز
 قبول شهادته فى الشرع فلم يكن فاجرى ابو بكر ذلك على ما كان يجر به رسول الله
 صلى الله عليه وسلم ينفق منه على من كان ينفق عليه رسول الله صلى الله عليه وسلم
 و يجعل ما يبقى فى السلاح و الكراع و كذلك عمر رسول الله صلى الله عليه وسلم

ص
 ذكر ان فاطمة ابى بكر
 و اتباعدت اباهما من الفضل
 الثالث عشر من الباب الاول
 من القسم الثالث

ص
 فصل في روى عن اهل البيت
 و فضل الشفيع و شتام
 عليها من ابا و البايح
 القسم الاول

ص
 ۲۳۲

رضی اللہ عنہ لعیرہ علی هذا الجرح و مرد ذلک فی اخر عد عن رضی اللہ و قال ان بنا
غنی بالمسلمین الیہ حاجد و کان عثمان رضی اللہ عنہ لعیرہ کذلک ثم صار الی علی
رضی اللہ عنہ فكان لعیرہ هذا الجرحی فالامم لا مرد عوفیہ انفقوا علی ذلک و ابراهیم بن یونس
یمیزی ثانی و کتاب لا کتفا کفہ ابن شیبہ عن التمیم بن حسان قال قلت لکن ید بن علی
و انا ید ان اجن امر بے بکر و عمران ابابکر انتزع من فاطمة رضی اللہ عنہا فقال ان ابابکر
کان رجلا حلیما و کان یکره ان یغیر شیئا من کلام رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فاقامت
فاطمة و رضی اللہ عنہا فقالت ان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اعطانی فذلک فقال
لها هل نلک علی هذا بینة فجاءت بعلی رضی اللہ عنہا فقالت جاءت بأم ایمن فقالت
الیس تشهدانی من اهل الجنة قال بلی قالت فاشهد ان التبی صلی اللہ علیہ وسلم
اعطاها فذلک فقال ابو بکر فبرجل و امرأة تستحقها و تستحقین بها القضية ثم قال
ن ید بن علی و ایم اللہ لو رجع الامر الی القضاة فیها بقضاء ابی بکر اخرجہ فی المواقفة
فیروز کتاب لا کتفا کورست و عن ابی الجراح و دستل ن ید بن علی عن امر فذلک فقال
فاطمة ذکرت لابی بکر ان التبی صلی اللہ علیہ وسلم اعطاها فذلک فقال اننتی علی
ما تقولین بالبینة فجاءت برجل و امرأة فقال ابو بکر رجل مع الرجل و امرأة مع المرأة
فایمت ثم قال ید و ایم اللہ لو رجع القضاء الی القضاة بما قضیه ابو بکر اخرجہ
فی المواقفة و ابن مزوم اندلسی و کتاب محلی کفہ رضی اللہ عنہ علی بن ابی طالب رضی اللہ عنہ
شهد لفاطمة رضی اللہ عنہا عند ابی بکر الصدیق و معلوم ایمن فقال له ابو بکر لو شهد معک
رجل و امرأة اخرى القضاة لھا بذلک و چون ظاهرست که سواى سبیه فذلک واقعه و بکر را
که در ان شهادت جناب امیر المومنین علیه السلام و ام ایمن بر ای حضرت فاطمة علیها السلام واقع
شده باشد نشان نمی دهند پس مراد ازین شهادت شهادت برادری فذلک باشد و در کتب
مسلو است و در مقصد قضی برین عبارت خوب است که بعضی گویند حضرت رسالت بسوی فذلک
امیر المومنین علی را فرستاد و صلوات بر دست امیر واقع شد بر ان بیج که امیر قصد خون ایشان
گنجد و حواظت خاص از ان رسول باشد پس میریئل فرود آمد و گفت حق تعالی میفرماید که حق
بده رسول گفت خیرشان من کیستند و حق ایشان بیست میریئل گفت فاطمة است حوائط
فذلک بدوده و در ان زمان خدا و رسول است و فذلک هم بدوده پیغمبر علیه السلام فاطمة را بخوانند

حسن بیرون

ص

ص

۲۳۵

و از برای او جمعی نوشت و آن وثیقه بود که بعد از وفات رسول صلی الله علیه و سلم پیش او بود
 او روگفت این کتاب سول خلامست که از براس من در حسن نوشته است انتهى کلامه
 و در نوشته اصفانند کورست و در قصه قصی باین عبارت مذکورست که بعضی میگویند که حضرت
 رسالت بسوی فذک حضرت امیرالمومنین علی را در ستاد و صلح بر دست امیر واقع شد بر آن پنج
 که امیر قصد او شان کند و حوائظ خلوص از آن رسول الله باشد پس جبرئیل فرود آمد و گفت قهتعلی
 میفرماید که حق خویشان بده رسول الله فرمود که خویشان من کیسند و حق ایشان چیست جبرئیل
 گفت فاطمه است حوائظ فدک را برده و آنچه از این خدا و رسول است در فدک هم بود و ده پیغمبر
 علیه الصلوٰة و السلام فاطمه را بخواند و براس او جمعی نوشت و آن وثیقه بود که بعد از وفات رسول الله
 علیه السلام پیش او بر آورد و گفت این کتاب سول خلامست که برای من در حسن نوشته
 است و عبارت معارج بعد ازین مذکور خواهد شد این همه عبارات برای تکذیب تحمیل و تفضیح
 و تحمیل مخالف نبیل که تیشد و مبالغه انکار وجود روایت ادعای هیه فدک در کتاب است
 نموده و از آن فقرات شیعیه پنداشته و آوردن آنرا در مقام الزام المہنت و جواب از آن
 طلبیدن کمال سفاهت انگاشته کافی و دافعی است و هر چند مخاطب بظاہر باین فرات
 طعن و تشنیع بلیغ بر او می زده لیکن بعد ملاحظه عبارات ائمه سنیه واضح می شود که بحقیقت کمال
 تفسیه و تحمیل کلام بر اساطین خود پیش نظر داشته که ایشان باین روایت تمسک نموده اند و
 احتجاج و استناد دستشاد بآن فرموده بهر حال هیچ عاقلی بر چنین جبارت و خسارت شنیع اقدام
 نمی تواند کرد و ازین جاست که کاتبی پر فضل مخاطب چون بر افادات ائمه خود اطلاق می نماید
 باوصف آنهمه تعصب فاحش و عناد و قبیح که با بر انکار امور ثابت ظاهر جبارت نموده تا بر او
 و ابطال این روایت نیافته بلکه بطلب او بگزینی دیگر تا که نصاب شهادت تمام شود و تفسیح
 ساخته چنانچه در مواقع در مطاعن ابی بکر گفته السابغ انه منع فاطمة فدک و قد ادعت
 انه و هب با اباها فلم یصد قها مع عصمتها فجاءت بعلی و امر این فرد شهادت آنها قضا
 عند ذلک و قال صلی الله علیه و سلم فاطمة بضعة منی من غضبها فقد غضبت
 و هو باطل لان الموهوب لا یصیر ملکاً للموہوب له الا بعد التصرف و کان فی
 یدہ لا یتصرف فیہ کما یشاء الی ان قضی عقبه و لم یرین شہاتہا بل طلب امر آخری لیسیم
 نصاب الشہادة فلو انک مخالف النص انتهى ازین عبارت ظاهرست که کاتبی انکار ادعای

آنحضرت سرزده و مخاطب هم بجهت نفسی که دارد و تصدیق آن برداشته و نیز این روایت فرزند خود
 مخالف تاوات علای کبار استست است که دعوی هبند حضرت فاطمه را ذکر فرموده اند مثل تبرستان
 و جده و ابن شیب و ابن السمان و محمد یار سا و محمد طبری و قاضی القضاة عبد الجبار و سید نور الدین ^{سید}
 و ابن جو و صاحب کشف و شفا و شافعی و خوارزمی ابن مزوم و ابن هبند و غیر ایشان و مخالف
 هر چند بزرگترین روایت مشکوٰه میبانت غلیظه اول از طعن نظیر خود است لیکن از زودم قطع اصل دین
 و دیانت خلیفه ثالث باقطع که انقطاع مردان فدک را در زمان ادحسب تصریح صاحب مرقاة و
 غیره واقع شده و درین روایت مذکورست جیست قال فیها تم قطعها مردان الخ قطع نظر کرده اند
 بر حقیقت انقطاع اطلاع داشته در زمین غیر از آن غلیظه ثالث را بنا بر روایت بکری و عمل شیخین
 بر کلمات غیر ساخته و ذکر نمی ساخت و صاحب عبادت خود تحریف و خیانت در آن بکار برده فقره
 تم قطعها مردان را از میان می برداخت و از هر لطیف آنست که این روایت کند و برادر از عمر بن خطاب
 نقل کرده اند روایت عمر بن الخطاب که بلاریب بدراج بی حد و حد افضل از عمر بن الخطاب نزد حضرت
 است نیز نگذیب می نماید چه عمر بن الخطاب از زبان آنحضرت فاطمه علیها السلام نقل نموده
 که آنحضرت ارشاد فرمود با بوی که آمد مرا اتم این پس خبر داد مرا که جناب رسالت نبلی است
 علیه و آله و سلم مظافرموده مرا فدک پس او ناسه ابی آنحضرت صلی الله علیه و سلم از عطا
 فدک و آنهم بعد سوال حضرت فاطمه علیها السلام کذب محض و دروغ بی فروغ است که دشمنان آنحضرت
 برای میبانت امام اهل جور و تعقیبشان حضرت فاطمه علیها السلام عاذا لله من ذلك وضع نموده
 اند روایت عمر بن الخطاب که اشاره بان رفت پس علامه جلیل ایشان و محدث عظیم المنزل ایشان
 محمد بن سعد و طبقات کثیر گفته اند اخبرنا محمد بن عمر نا هشام بن سعد عن زید بن اسلم عن ابیه قال
 سمعت عمر بن قول لما کان الیوم الذی توفی فیہ رسول الله صلی الله علیه و سلم بوی بکر
 فی ذلك الیوم فلما کان من اجد جاءت فاطمة ثالی ابی بکر و جماعی فقالت میراثی من
 رسول الله ابی صلی الله علیه و سلم فقال بوی بکر من الورثة او من المعقد قالت فدک
 و خیرین صدقانه بالمدينة ارثها کلین تک بناتک اذ امت فقال ابوی بکر ابوی
 لما لله خیر منی وانت و اقه خیر من بناتی و قد قال رسول الله صلی الله علیه و سلم
 لا یوفی ما ترکنا لا صدقة یعنی هدیه الاموال القائمة فعملین ان ابانک اعطاکها
 فوالله لئن قلت نعم لا یقبلن فوالک و لا صدقک قالت جاءتنی ام ایمن فاخبرتنی

فانما عطفه انه اعطاني فذلك قال فضعته تقول هي لك فاذا قلت قد سمعته في ذلك
 فانما اصدقك واقبل قولك قالت قد اخبرتك ما عندي اما انما انما كفته چون هبه
 در واقع تحقق نشستن الخ بر مرد و سب با نیکو این روایت موضوعه عدم تحقق هبه در واقع
 ثابت نمی تواند شد اما انما انما كفته مدور و عوی و وقوع شهادت ازین شخصان که نزد شیعه
 معصوم و مرد و محفوظ اند امکان و گنجایش ندارد پس ازین قول معلوم شد که عوی و شهادت
 این حضرات مفید علم بقبول هبه بود و ما بعون الله از روی روایات اهل سنت ثابت کردیم که عوی
 و شهادت هر دو وقوع یافته شکلی در بی نیست بس معلوم شد که ابو بکر با وجود علم هبه کردن
 حضرت رسول خدا ص که را بحضرت فاطمه زهرا داد فالحمد لله علی ما انطق بالحق لسانه و ضرب بیده بنیان
 اما انما انما كفته شیعه این روایت را قبول کردیم پس دانستی که روایت مذکور در کتب
 اهل سنت هم مذکور است بطریق مخالفیستند و نمی خواهند که بگفته شان این روایت
 قبول کنند بلکه می باید بگفته اکابر سلف خود اعتراض قبول نماید اما انما انما كفته مذکور بالا جماع در
 حین حیات پیغمبر و در تصرف زهرا نیامده پس عوی اجماع کذب محض است و در صورت
 و شیعه در اصل این اجماع نیستند بلکه اینها میگویند که مذکور از وقت هبه تا آنکه از ابو بکر در دست
 حضرت فاطمه زهرا بود و روایات اهل سنت هم بر همین دلالت دارد و چنانچه مستند مرتضی علم الهدی
 در رد قول قاضی القضاة فرموده فاما انما صاحب الكتاب لکن في ذلك في يد هانما
 رأيناها اعتمد في كتابك على حجة بل قال لو كان ذلك في يد هانما انما انما
 اندها والامر على حال فن انما لم يخرج عن يدها على وجه يقتضي انما انما
 خلافة و تدبیر من طرق مختلفة غیر طریق ابی سعید الذي ذكره صاحب
 الكتاب نه لما نزل قوله تعالى وات ذا القربى حقه دعا النبي فاطمة فاعطاها ذلك
 و اذا كان ذلك من ياتك معناه بغير حجة و در بیان ابراهیمی مسطور است اما ان مذکور
 كانت في يد فاطمة فيديل عليه ما في كتاب العال لا يشخ على المتقى في صلة الرحم
 من كتاب الاخلاق عن ابی سعید قال لما نزلت آت ذا القربى حقه قال النبي يا فاطمة
 لك ذلك اي اهل الحاكم في تأخير و قال تفرد به ابراهيم بن محمد بن عوف عن
 علي بن عاصم بن الجارود في انه لما نزلت آت ذا القربى حقه قال النبي يا فاطمة
 حقه اخرج البزار و ابو يعقوب و ابی حاتم و ابن مردويه عن ابی سعید الخدری

طعن
نیز

در بیان دعوی هبیه

جداول

تا وقتی که قبضه متحقق نگردد پس خود شش سنجید و در اول آنکه این افرای صریح و کذب بیخ
 و پستان شنیع و اتهام قطع است عجب تاحت دارد که از اقراد پستان بر امام و مقتدای خود که جان
 بر اومی باز دوزن مرد لا و اقتضای اومی نواز دودین و ایان خود را وابسته باومی سازد و بجا
 و حکامات او تخلفی اهل بیت علیهم السلام هم سهله تر دانسته می نازد نیز باکی ندارد و اقراد پستان بر علی
 ائمه و ایقان که با سجا از مخاطب صادر گردیده تا آنکه عجب زنان بر نماسه لیکن بر علمای اعلام
 خود هم که ظاهر نمودند فی طعن الخلف من حبش اسامه و غیره من مقامات استحققه تلامذهم هم کذب و
 اتهام را روا داشته و از آن هم در گذشته این جا بر تالیفه اول دروغ صریح بر یافته و این هم در گذشته
 که این پستان سنانی و ساقض انکار وقوع دعوی هبیه فدک از حضرت فاطمه علیها السلام است چه هر گاه
 حضرت فاطمه علیها السلام دعوی هبیه فدک نکرده ابو بکر چرا این نه زبان آورده آری در دنگو
 را ملاحظه باشد خود باین زور و شور تکذیب عوی هبیه فدک نموده و باز او عا کرده که ابو بکر تکذیب
 حضرت فاطمه در دعوی هبیه فدک نموده بلکه تصدیق نموده لیکن مسئله شرعیه فقهیه را بیان کرد
 که مجرد هبیه موجب ملک نمی شود تا وقتی که قبضه متحقق نگردد و ظاهر است که محض تسلیم و تنزل مجوز
 نسبت تصدیق و بیان این مسئله ای بی کبر نیست پس باینکه تصدیق و بیان این مسئله ثابت
 نشود نفوه بان سمتی از جواز ندارد و هم آنکه بسط این تهمت باطله روایات سابقه است
 که دلالت صریحه دارد بر آنکه ابو بکر طلب شهود از حضرت فاطمه علیها السلام نموده چه اگر ابو بکر این
 مسئله بیان میکرد حاجت بطلب شهود چرامی افتاد چنانچه خودش بی فاصله از بیگلام
 گفته و در بصورت حاجت گواه و شاهد طلبیدن اصلا نبود و چون طلب ابو بکر شهود در آنجا
 شد بطنان تهمتی کران که بر ابو بکر بافته مثل صبح روشن ظاهر گردید و اختراع این تهمت شنیع
 از متفردات مخاطب است و کلامی هم بان جناب دبی باکی ذکر آن نموده بلکه برخلاف آن
 بطلب زن دیگر تا که نصاب شهادت تمام شود تصریح کرده چنانچه شنیدی پس اگر معتقدین مخاطب
 بنظر چنین تفردات تیسر سلب نقصه سه سه و تا ندانم می زید سه هم آنکه اگر ابو بکر این مسئله
 را بحضرت فاطمه علیها السلام بیان کرد صریح مخالفت از جناب رسالتنا صلی الله علیه و سلم نمود
 و خود را در میان خلق و تر خدا و رسول رسوا ساخت و در ورطه هلاک صریح نیز اگر جناب رسالتنا
 صلی الله علیه و سلم از تعلیم ابلهیت علیهم السلام منع فرموده و ارشاد نموده که تقدم نکنند
 تعلیق را پس هلاک شوید و تعلیم کنند ایشان را پس تحقیق که تعلیق و انتر اندازنا در کربلا

محققان

ص

و ذکرست انی لکم فرطوا نکه و اهرم دن علی الخوض عرضہ ما بین صنعاء
الی جری نید مدد الکوکب من قد جان الذین هبنا لفضة فانتظر کیف تخلفونی فی القلین
قیل ما الثقلان یا رسول الله قال الاکبر کتاب الله سبب طر فنه بید الله و انه
باید یکم فنتکوا به لن تر الوان لا تضلوا و الا صغر عترتی و انما لن تیفر قاحتی پردا
علی الخوض و سالت لهما ذاک مرتبے فلا تقد موها فتهلکوا و لا تغلوا هانها فاعلم منکم
طب عن زید بن اسرقم و سید نور الدین سہودی و رجواہر العقیدین بعد ذکر حدیث ثعلین از
مستدرک گفته و اخر جہ الطبرانی و زادنیہ عقیب قوله انما لن یفتر قاحتی یسردا
علی الخوض سالت مرتبے ذاک اہم فلا تقد موها فتهلکوا و لا تقصرن اعنہا فتهلکوا
و لا تغلوا ہم فانہم اعلم منکم و نیز سید سہودی و رجواہر العقیدین این روایت را از
کتاب اللوالات ابن مقفہ نقل کرده و در آخر آنست الثقل الاکبر کتاب الله سبب طر فید الله و طرف
باید یکم فنتکوا به و لا تضلوا و لا تبذوا و عترتی فانی قد بنا فی اللطیف الخیر ان لا یفر قاحتی
یقینتی و سالت الله ربی لہم ذاک فاعطانی ظلت یقوم فہلکوا و لا تغلوا ہم فہم اعلم منکم انہی
ازین روایات ثابتست کہ جناب سالک صلی الله علیہ و آلہ وسلم از تقدم براہلبیت علیہم السلام
منع فرموده و ہلاک را بیان متفرع ساخته و از تعلیم ایشان ہی نموده و آن را با علمیت شان
مستقل ساخته پس الحال کہ مخاطب برا ابو بکر تعلیم حضرت فاطمہ علیہا السلام بلذبت بہا
ثابت می سازد و حقیقت ہلاک و ضلال و خسرتان او بتقدم و تعلیم و جسارت او خیر است
و یکم کہینے ثابت میگردد و بہر صورت مطلوب اہل حق ثابتست و قد الحمد علی ذاک و نیز
مخفی نماند کہ ابو بکر کہ عجباً مطلوبہ حضرت فاطمہ میراث خود روایت سخن میا شتر الانبا پیشتر
کرد و تعلیم آنحضرت سعاداً الله خواست نیز بنا برین روایت مخالفت جناب رسالتاب
صلی الله علیہ و آلہ وسلم کرد و بتقدم براہلبیت علیہم السلام آنگہ و فاسر گردد و تصدق تعلیم
تا بیع شیطان کریم کرد و مخالفت ہی رسول کریم علیہ و آلہ آلاف تحیات الرب الکریم کرد و میر
و همچنین اسلاف اہل انفس تسنید لایسا مخاطب ثعلین کرد و ادعایت ابی بکر می دهند
و بتصویب و در منع میراث و عدم بیع و دعوی ہبیه کہ میراث تخلیہ الہیت علیہم السلام است
و انہای کاری بر طلب اہل ایمان می ہند نیز آنگہ و فاسر و گراہ و حاضر و مخالف ہی سہرورد
و نبی و ذوی الخافر علیہ و آلہ آلاف سلام الملک الخافر می باشند چہا رحم آنکہ از غیبت

۲۲۳

مجدد بوی که در فاء الوفی ذکر کرده غایب است که حضرت امیر المومنین علیه السلام بعد از آنکه بی بکر در زمان عمر
 هم دعوی هبه فدک داشت و بعد از آنکه بیعت کرد جناب رسالت علیه السلام فدک را بر سر
 حضرت فاطمه علیها السلام گردانیده پس ثابت شد که حضرت امیر المومنین علیه السلام تمام خلیفه ثانی بر دعوی
 هبه فدک ثابت در پاسخ بود پس اگر معاذ الله فی الواقع هبه فدک بسبب عدم قبض صحیح نبود و ابو بکر
 تنبیه هم بر آن کرده باشد لازم آید اصرار باطل و عدم هبه با وصف تنبیه و لایحه و علی التزانه لاکل معاند
 تا تم فی تیه التمییز این چنین فقیه عظیم است فوق نقائص که نواصب خوار هم از نسبت آن بان
 حضرت شاید سبباً گنند که ادعای مالی بوجه باطل با وصف علم سلطان آن و حصول تنبیه بر آن از امام
 فاسق است بعد است انصاف باید کرد که درین زمان کسی دعوی مالی هبه نماید و قبض و بران متحقق
 نشده باشد ضحاک اطفال نیکو در خصوصاً اگر تنبیه او بر عدم صحت هبه اصرار بر مطالبه آن نماید کافراً
 در اعراض او از دین و بی مباله او بشیخ بین شک نخواهد کرد چنانکه هیچ عاقلی و مسلمی
 که ادنی را نحو انصاف و ایمان در اسلام بمشام او رسیده گامی تجویز نخواهد کرد که حضرت فاطمه علیها السلام
 دعوی فدک با وصف عدم قبض آن کرده باشد و جناب امیر المومنین علیه السلام هم رضی بان باشد
 و مانع از آن نگردد و بلکه شریک معاون و درین مطالبه شود و ادعای شهادت هبه فرماید این تجویز
 نیز منافعی محلی که بسبب معاندان صبیحی مماند باشد از دیگری نمی آید که از ان نهایت از او تفتیش و
 غایت میباید و تمیز و تحقیر ظاهر میگردد سبحان الله مطالبه ناسخ و عدم علم چنین مسند و اضمح
 که اطفال هم می دانند بر نفوس تا دسه که منابع علوم ربانیه و نیایح حکم حقانیه و سفن برایت و نبات
 و شفا و در زمین و عصمت و معادن وحی و تنزیل و کاشفان اسرار غیبیه و تریاویل و مواضع است
 و وسائل رحمت و درافت و وسائط فیوض آسمانی و بهای بط عنایت الهی و خزان علم و منهای علم و
 ابواب ایمان و انوار رحمان و سائن بلاد و قائدان عباد و مختلف ملائکه کرد بستی و محمد وین مسند
 مقربین و ضاهر ابرار و دعائم انوار و سلاله نبیین و صفوه مرسلین و مصابیح وحی و اعلام تقی و
 کوه دری و ورثه انبیا و مثل اعلی و دعوت حسنی و حج الله علی اهل الدنیا و الاخرة و الاولی
 و محال معرفت ایزد و الالهال و حاکم برکت رب تعالی الی غیر ذلک ممالا یحیی ثابت سائر
 و باز کردن کبر و غرور با دعوی تسکد و ولای این حضرات اقر استن و خود را فالج و ناجی برآ
 شفاعت شان را می و دیگران را لاکت خاطر و در اطاعت و اتباع این حضرات حاضرند استن
 چه قدر داد شوخی و در کت و سبب باکی و صفات دانست و کاش اگر در اول زامر و بر این

و بر این ظاهر و حج و آنچه آیات لا تخروا که نصوص قطعی بر اطلاق و غایت شمامت نسبت چنین تعبیر
 بجزات اهل بیت علیهم السلام است بخاطر آوردن کلمات خود را که بتمام بر فرخانی و نفس و نازی و عمارات
 و افتخار و بیانات و استبشار بر تمسک ^{انعام} اهل بیت اجار صلوات الله علیهم تا تاریخ اهل بیت بر این است
 آورده بودند تصور میکردند و از این جبارت و عسارت معنی تخلیه حضرت فاطمه علیها السلام در طلب فدک که
 صحیح تخلیه جناب امیرالمؤمنین علیه السلام و همچنین تخلیه حسین علیها السلام بلکه در حقیقت تخلیه سایر
 اهل بیت علیهم السلام بلکه بحقیقت تخلیه حضرت رسول تمنا بلکه تخلیه پروردگار است و هم یکشاید
 و نزل فری دنیا و آخرت و ظهور الحاد و مناد با اهل بیت اجماع صلوات الله علیهم الی یوم اتنا و بر او
 خود یکشاید مگر ندانی که خود مخاطب سید است یا از دم از سلطان عمر گفته پس هر که فرود میسر را تاریخ
 توچیم منته میگوید که دعوی غلطی در استدلال حضرت علی میکند و این دعوی شاید جهل و عمق او
 پس است انهی و اوله مخاطب هم در قره عینین مثل این کلام گفته پس هرگاه دعوی غلط در استدلال
 جناب امیرالمؤمنین علیه السلام باقران بود مخاطب و اوله او که بتصریح او آیه من آیات الله و منجزه
 من معجزات رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم بوده شاید جهل و عمق باشد پس در جهل و حق ابوبکر
 که بر طبق دعوی حضرت فاطمه علیها السلام و شهادت حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام حکم کرده است
 از عالمیان ریب و شک نماید زیرا که هرگاه حضرت فاطمه علیها السلام طلب فدک کرده و خواه بطریق
 هدیه خواه بطریق ارث پس این با لید احد حکم آنحضرت است یا که فدک حق آنحضرت است و شهادت
 امیرالمؤمنین علیه السلام بر جبهه فدک و هم مطالبه آنحضرت میراث جناب رسالت صلی الله علیه و آله
 و سلم و هم استدلال آنحضرت بر مورث شدن جناب رسالت و بر آیه قرآنی که در کثر المال
 مذکورست نیز حکم صحیح است یا که فدک حق حضرت فاطمه علیها السلام است و قطع نظر از این مطالبه
 استدلال و ادای شهادت تردان اسوه اهل ضلال اگر محض عدم انکار آنحضرت هم بر مطالبه حضرت
 فاطمه علیها السلام واقع می شد و مقوم باین شهادت و مطالبه نمی شد باز هم این معنی مثبت حکم آنحضرت
 بود و این معنی فدک حق حضرت فاطمه علیها السلام است پس محض ندانن ابوبکر فدک را بجز آنحضرت
 مستلزم تخلیه آنحضرت است یا مثبت منصب و مردان او و علی تقدیرین مطلوب حاصل لیکن
 چون او استدلال بر تقی میراث بجز نورث نمود و نفی استحقاق حضرت فاطمه فدک را بطریق
 نقل بلکه بجهت ابراهیل عامراده استحقاق کرده این صحیح تخلیه آنحضرت است و تخلیه آنحضرت
 معنی تخلیه جناب امیرالمؤمنین علیه السلام است و آن معنی تخلیه حسین و سایر اهل بیت بلکه

حضرت رسالت و رب الارباب است پس در حق و جعل ابی بکر بی نامزد و نیز ظاهر است که کسی که
غزوه نبیر را تاریخ تحریر منتهی بگوید او صراحتاً نسبت خطا بجناب امیرالمؤمنین علیه السلام درین باب
تکراره است که نمیکند آری این را تروشاها صاحب موی غلط در سه تکرار حضرت لازم است یا بل
لازم چنانچه غلط گو یا بران دلالت دارد و باین جهل و حق چنین کس را سزاوار است بگیرد و نزدین جهل
و حق ابی بکر که مراخره مخالفت حضرت فاطمه و جناب امیر علیه السلام نموده و تخطئه این حضرات کرده که
بر خلاف مطلوب این حضرات استدلال بر با ساخته و کلمات خلاف نشان مراخره بشناخته شان بر
زبان آورده با دلویت زائد بر ارباب ثابت و محقق خواهد بود با عتراف خود مخاطب و هم اعتراف
و اکتش و طرفه آنکه بنا برین جهل و حق خود مخاطب نیز کفایتی ظاهر میشود زیرا که او در طعن سابق
نفی میراث جناب رسالت صلی الله علیه و آله و سلم با تراق و سبانه نموده و تصویب ابی بکر بجد و
جهد تبلیغ خواسته و این عین تخطئه حضرت فاطمه و جناب امیرالمؤمنین علیه السلام است که او حضرت
حاکم بود نیز بر بیان میراث حد متروکات سرور کائنات صلی الله علیه و آله و سلم و نیز درین جا بجای قبض حضرت
فاطمه علیها السلام بزدک و عدم لزوم حکم بشهادت جناب امیرالمؤمنین علیه السلام و ام این تخطئه
این حضرت در ظاهر فک بطریق نخل کجالی و ضوح و ظهور ساخته فقد الحمد و المنه که این دعا و
ادشا بهر جهل و حق او با عتراف خودش بیست و نیز مخاطب در باب چهارم این کتاب گفته
باید داشت که با اتفاق شیعه و سنی این حدیث ثابت است که حضرت پیغمبر صلی الله علیه و سلم
فرمود انی تارک فیکم الثقلین ما ان تمسکتم بهما لن تضلوا بعدی احدی ما انکم من الاخر کتاب الله و غیر
اهل بیعت پس معلوم شد که در مقدمات دینی و احکام شرعی ما را پیغمبر حواله باین دو چیز عظیم القدر
فرموده است پس غیبی که مخالف این دو باشد در امور شرعیه عقیده و عملا باطل و ناسعبر است
هر که انکار این دو بزرگ نماید گناه و خارج از دین محال و تحقیق باید افتاد که ازین دو فرقه بیخنده
شیعه و سنی کدام یک متمسک باین دو جهل ترین است و کدام یک استخفاف این دو چیز
عالیه می کند و امانت می نماید و از در اعتبار ساقط می بخار و در طعن در هر دو پیش میگیرد و بر
تعداد این بحث را بنظر اهل و انصاف باید دید که طرفه کاری و عجب با جمعی است از این همه دراز نفس
و بالا خوانی و بلند آنکه مخاطب مالا امام و مقدس ای داد و ادرا جبار البوار و دخل در کات نامر ستاده
است و سیلاب قبا با ساس دین و اسلام سنیته و ائمه شان سرداده که هر گاه با عتراف خود جناب
جناب رسالت صلی الله علیه و آله و سلم در مقدمات دینی و احکام شرعی حواله باین بیت علیهم السلام

ص

کفر:

علیهم السلام فزوده و نهی می که مخالف ایشان باشد و را موثر می عقیده و عملاً باطل و تا مستحبت و منکر
 این حضرات گناه و خارج از دین است پس بگویم که خلاف مرجع با اهل بیت علیهم السلام در منصب مذکور
 نمود بداریب از حواله جناب سالک مصلی الله علیه و آله و سلم سر تاخته و ذهب او در باره نقلی توریخ
 آنحضرت و عدم ثبوت خلعت مذکور و عدم لزوم تسلیم مذکور بحضرت فاطمه علیها السلام و رد دعوی میراث و رد
 دعوی هبه مذکور و در شهادت جناب امیرالمؤمنین علیه السلام باطل و تا مستحبت باشد و نیز خطاب در باب
 امامت بچواب حدیث تعلیم کفر بهین قسم حدیث مثل اهل بیت فیکم مثل سفینه نوح من کبها نخی و من تخلف
 منها فرق و لالت نمیکند مگر آنکه فلاح و هدایت مربوط بدوستی ایشان و منوط باتباع ایشان است
 و تخلف از دوستی و اتباع ایشان موجب هلاک و انیمعنی بفضل الله تعالی محض نصیب اهل سنت است
 و بس از جمیع فرق اسلامی و خاص است بذهب اهل سنت لایوجد فی غیرهم انتهی هرگاه باقران
 مخالفین بمخالف حدیث تعلیم و حدیث سفینه فلاح و هدایت بدوستی اهل بیت علیهم السلام مربوط
 و باتباع ایشان منوط و تخلف از اتباع شان موجب هلاک است پس ما لا انصاف و دیگر آیه ای بگویم
 که در باب مذکور مخالف اهل بیت علیهم السلام بوجه شستی نموده آیا از هدایت و فلاح و نجات
 و صلاح برکنار تخلف از این حضرات اظهار هلاک و ضلال و نحال و دو بال گرفتار گردیده یا نه و کلام
 خواجه کاتب هم بچواب حدیث تعلیم برای تفصیل و تکمیل می بگویم که مخالف اهل بیت علیهم السلام
 در مذکور نموده و برای ابطال جمیع خرافات مخالفین و جمیع خرافات خودش و جمیع خرافات اهل
 و خلاف سنیه کافی و دانی است قال فی الصواعق و كذلك حدیث مثل اهل بیت مثل سفینه
 نوح من تمسک بها نخی من تخلف عنها هلك لا یدل علی هذا المدعی بیضا الامامة
 و لا شاک ان الفلاح منوط بولا نعم و هدیم و لا هلك بالتخلف من ثمة کان ^{تخلف}
 و الصحابة یرجون الی افضل منی ائمتهم من المسائل و ذلك لان کلهم واجب
 و هدیم هکذا لکنه منی الله علیه و سلم انتهی این عبارت سر سر نهانست که بحقیقت در باب
 سنیه را بساکن سیاه برابر ساخته و جمیع هفت و خرافات ایشان را و جمیع تسویات و تهویات
 و تحدیجات و تمیحات و فرونیجات خود کاتبی را هم آید از آنکه الحق را فایز از تو جود بر آن ساخته
 ای بگویم که مخالف مرجع و تخلف قبیح در باب مذکور بوجه شستی و دشمنان متعدد و انواع بسیار
 و قسم مخالف نموده بلکه بتبریح تمام جنایات جدیدی کرده گفته که نمی دانم صحت قول تو کاتبی
 یا سئل در کلمات سیرت رسانیده و از اسلام و ایمان گزاشانیده و تبریح مذکور و هلاک و ضرر رسانیده

ص

ص

در باب دعوی هبید

مخلدول

چیزی نیست که کلامی با بساط و ابتهاج تمام نصح میکند که فلاح منوط است بولا و بری اهل بیت علیهم السلام
یعنی اتباع طریقه ایشان و طاعت اقوال و افعال ایشان در ملک منوط است بخلف از ولا و اتباع
ایشان پس چون ابو بکر در باب فدک تخلف از بری اهل بیت علیهم السلام نمود قطعا و حتما ملک نما
و ناسق و کافر باشد و چنان چنین نباشد که با اقرار کلامی بری اهل بیت جناب سالتاب صلی الله علیه
و آله وسلم است پس جمیع احکام این حضرات در باب فدک از اثبات نخل آن و استحقاق حضرت فاطمه
و بر این میراث در متروکات جناب رسالت و اثبات میراث حضرت داود و حضرت زکریا و دولات
هر دو آیه قرآنی بر نبوت میراث انبیا علیهم السلام احکام جناب سالتاب صلی الله علیه و آله وسلم باشد پس
ابو بکر که مخالفت این احکام نموده بلا ریب و یحتمالی بالغ در هلاک و ضلال نموده در خلاف اسلاف نبیه
و خود خواهر کلامی و مخاطب نیز که مخالفت این احکام در سر دارند و عرفات و نهوات شگرف در
رد آن بر سینه شوم می آرد نیز بمقامات عالیه در کات حجیم جا دارند و قد الله عملی فلک و اگر کجا
و بیایه و عدوان و دفع بداهت و سعادت ملاحمت را بنیابت تصوی رسانیده جوس سلب
مخالفت مخالفه با اهل بیت علیهم السلام در باب فدک با وصف عدم عمل بر دعوی میراث بلکه ابطال
آن با برادری که منفرد آن بوده و همچنین عدم عمل بر دعوی هبید فدک و شهادت برین دعوی
و تصریح باینکه او صحت قول حضرت فاطمه نمی داند الی غیر ذلک در سر کنند پس نواصب و خوارج
و سایر عداوه و منافقین هم اعدای عدم مخالفت اهل بیت علیهم السلام می توانند نمود و با وصف
آن همه مخالفت های سترک و معاندت های بزرگ می توانند گفت که بایم تابع و متمسک ثقلین
و اهل اسلام را از آن بهره نیست چه بر گاه مخالفت این حضرات را قاطع تمسک و اتباع ندانند
پس سلب ذاتی شیئی از شیئی کردند و نقطه اتباع و اقتدا و تمسک را از معنی آن منسلخ ساختند محض لغو
باقی مانده عاری از معانی و اخصی پس نواصب و خوارج و مخدیین و مشرکین را هم میرسد که اتباع
و اقتدای ثقلین را در ما کنند بلکه اختصاص خود را بین اتباع مثل با تقوه به مخاطب و قطع نظر
از ظهور مخالفت ابی بکر با اهل بیت علیهم السلام در امر فدک از روایات و اخبار متضمن این واقعه
بتراف خود ابی بکر مخالفت ابی بکر این حضرات در روایتی که اکابر ائمه و شیوخ اسلام سنیان در
صحیح و ساینده و مجامیع خود نقل کرده اند ثابت است و آن روایتی است که بخاری و مسلم
و ابوداود و نسای و ابن حبان و ابوالجارود و احمد بن حنبل و ابن سعد و ابوعوانه و بیهقی
و غیر ایشان نقل کرده اند چنانچه در کتبخانه اعمال مذکور است عن عائشه ان فاطمه بنت ابی طالب

در باب دعوی هبید

حدیث
الصحیح الاول من فیصل التنا
من ابی بکر و سالتاب من کتاب التنا
۱۲

رسول الله صلى الله عليه وسلم أرسلت إلى أبي بكر قال ميرتاه من رسول الله صلى الله عليه وسلم ما شاء الله على رسوله وفاطمة حينئذ تطلب صدقة النبي صلى الله عليه وسلم التي بالمدينة وفداؤه وما بقي من خمس خيبر فقال أبو بكر إن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لا نورث ما تركنا صدقة وإنما يأكل آل محمد من هذا المال يعني مال الله ليس لي إن يزيد وأعلى الماكل وإنى والله لا أعير صدقات النبي صلى الله عليه وسلم من حالها التي كانت عليه عهد النبي صلى الله عليه وسلم ولا علم فيها بما عمل النبي صلى الله عليه وسلم ما بأبو بكر أن يدفع إلى فاطمة منها شيئا فوجدت فاطمة على أبي بكر من ذلك فقال أبو بكر ولت في نفسي بيد القراء برسول الله صلى الله عليه وسلم أحب إلى أن أصل من تراعى فاما الذي شجر بيني وبينكم من هذه الصدقات فاني لا ألوي فيها وإنى لم أكن لا نزل فيها امرأيت رسول الله صلى الله عليه وسلم وصنعته فيها لا اجنعتة ابن سعد حم م دن وابن أبي رويد وأبو عوانة حب هق انتى وورصح بخاري ذكر حد ثنا يحيى بن بكير قال حدثنا الليث عن عقيل عن ابن شهاب عن عروة عن عائشة أن فاطمة بنت النبي صلى الله عليه وسلم أرسلت إلى أبي بكر تسأله ميرتها من رسول الله صلى الله عليه وسلم ما شاء الله على رسوله بالمدينة وفداؤه وما بقي من خمس خيبر فقال أبو بكر إن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لا نورث ما تركنا صدقة وإنما يأكل آل محمد من هذا المال وأنت والله لا أعير شيئا من صدقة رسول الله صلى الله عليه وسلم عن حالها التي كان عليها في عهد رسول الله صلى الله عليه وسلم ولا علم فيها بما عمل به رسول الله صلى الله عليه وسلم ما بأبو بكر أن يدفع إلى فاطمة منها شيئا فوجدت فاطمة على أبي بكر من ذلك فخرجته فلم يتكلم حتى توفيت وغاشت بعد النبي صلى الله عليه وسلم ستة اشهر فلما توفيت دفنوا زوجها على ليل ولا يعرفون بها أبابكر وصلى عليها وكان لعلى من الناس جمعة حياة فاطمة فلما توفيت استنكر على وجود الناس فالتمس مصالحه أبي بكر ومبايعته ولم يكن يباع تلك الاشهر فاسئل إلى أبي بكر أن تقتل ولا ياتنا احد معك كراهية لبعضهم فقال لعلى والله لا ندخل عليهم وحدك فقال أبو بكر وما عسى يتم أن يفعلوا بي والله لا يتهم فدخل عليهم أبو بكر فشهد على فقال ما تقدمنا فضلك ما اعطاك الله ولم تنفس عليك خيرا فاقه الله

باب فاطمة خيبر من كتاب

الیک و کتکات سبقت عینا با کافر کانزی لقرابتنا من رسول الله صلی الله علیه و سلم نصیباً حقه فاضت عینا ابی بکر علیاً تکلم ابو بکر قال ذلذی نفسی بید ۴
 لقرابتی رسول الله صلی الله علیه و سلم لاحت الی ان اصل من قرابتی و اما الفی شیخ
 بیخی و بینکم من هذا الاموال فان الی فیها عن الخیر لکه ترکوا امر الیه رسول الله
 صلی الله علیه و سلم و صنع فیها الا صنعته الخ و ابن جریر معتلانی و رفع الباری و شرح ابن
 سدریث گفته توله شیخ زینی و ینکرم ای وقع من الاختلاف و التنازع انتهى پس حسب این روایت بخارج
 و دیگر آنکه سنیه اقرار ابی بکر بخالف ابی بکر بخلاف ابی بکر بخلاف ابی بکر بخلاف ابی بکر
 بکمال وضوح ظاهرست و قول کابلی و من تمته کان لطفاً و الخ دلیل و ان تحت بر آنکه بهین سبب
 که فلاح منوط بود و هر ای اهل بیت علیهم است و هلاک منوط بتخلف از ایشان خلفاء و صحابه رجوع
 بافضل اهل بیت یعنی جناب امیرالمومنین علیه السلام می نمود پس ازین قول ثابت شد که بر
 ابو بکر و مقرر شد که نیز رجوع باخضرت واجب بود و لیکن چون درین باب از رجوع باخضرت
 دست کشیده و از اطاعت و اتباع اخضرت باوصف اثبات اخضرت حقیقت حضرت فاطمه
 علیها السلام را بنگار و تا کید سر و سجیده و از اقتدای اخضرت رسیده بلاریب بر سر هلاک و ضلال
 رسیده و قول کابلی و ذلك لان ولائهم واجب و هم بهم بی النبی دلیل و ان تحت و بر آن
 قاطع بر آنکه مخالف حضرات اهل بیت علیهم السلام در طریقه ایشان و تارک اقتدا و اتباع
 ایشان تارک و لای ایشان و بعضی و معاندان حضرات است زیرا که کابلی رجوع صحابه و خلفاء
 بافضل اهل بیت سرور کائنات علیه و آله آلاف التحیات و مشکلات و معضلات معلل ساخته
 باینکه ولای اهل بیت واجب است و هر ای ایشان هر ای نبی است و ظاهرست که هر گاه
 و لا در این حضرات موجب و مقتضی رجوع با ایشان و اتباع و اقتدای ایشان باشد لازم آید بالبد آ
 که تارک اتباع ایشان خطی از ولای ایشان فرار شده پس ابو بکر که اتباع این حضرات در باب
 فدک ترک کرد بلاریب تارک ولای این حضرات هم باشد و تارک ولای ایشان بلاریب کانت
 و بحقیقت این فقره بلیغ کابلی برای ابطال جمیع سفوات مخاطب در باب دوازدهم و دیگر
 خرافات اختلاف و سلف سنیه که مخالف اهل بیت علیهم السلام را موجب ترک ولای
 این حضرات نمی دهند بلکه باوصف مخالفات مر سجد این حضرات خود را موجب و موالی و اق
 می پندارند کافری و وافی است و نیز سابقاً شنیدی که خوزازی در تفسیر کبیر بمقام اثبات جه

هر بابی که گفته و من امتدی فی و نیز جعلی فقد استدی و اصابت الحق و التلیل علیه قوله علیه السلام
 اقلهم ادر الحق معه حیثما و اریس هر گاه با متراف رازی عمده المتعصبین و رئیس المتعصبین و امام
 اشکلیین و مقتدی الجاحدین و شیخ المعاندین اقتدا در دین بنجاب امیر المومنین علیه السلام ^{علیه السلام}
 موجب اهدا و اصابت حق حسین و انحراف از حکم خدا در شرح عتین باشد و قول جناب سالک
 صلی الله علیه و آله و سلم بر آن دلالت کند بر سن الیه اینه ثابت شد که چون حضرت امیر المومنین ^{علیه السلام}
 تفریح حضرت فاطمه و در مطالبه فدک نموده بلکه خود مطالبه آن نموده و حکم بجریان میراث در مرتزکات
 سرور کائنات علیه و آله آلاف التیمات نموده و استدلال بر آیه قرآنی بر آن فرموده و در هم ریخته
 به دعوی حضرت فاطمه علیها السلام همه فدک را و مطالبه آن باین وجه گردیده بلکه خود ادای شهادت
 آن فرموده لهذا این امور همه عین حق و صواب و مخالف آن معاند تراب و جاحد سنت و کلام
 و راد حکم حضرت رسالت است بلکه رتبه لارباب و مستوجب شدید عقاب و سختی الیم مذبذب است
 نفقه الهی که در ضلال و هلاک و خسران و هوان و عدوان و محارفت و طغیان و عدوات
 و ششانی بی بکر و اتباع که در پی تصحیح صنیع شنیع او در غصب فدک و ابطال جریان میراث
 در مرتزکات سرور انام علیه و آله آلاف التیمیه و استقام و عدم استحقاق حضرت فاطمه از طریق
 میراث و هم بطریق هبه بر عم خندان القبض و عدم ثبوت الدعوی می باشند و قلوب اهل ایمان
 و اسلام را با آنهاک و مخالفات و تخطیه اهل بیت علیهم السلام می خراشند و خاک مذلت و
 جهان و غری و هوان بر روی خود می پاشند باقی نماند و عجب که رازی را اندک ششم و
 حیلا از خلق و خدا هم در نگیرند که تغیر باین اتهام عصمت سرور او میا و وجوب اتباع
 و اقتضای آن خیریل اهل بیت اصطفاء و لزوم اصابت حق و اهدا و اقتدای آن زیاده
 سندا و تقاضای اضع می نماید و در نهایت احقول بجزیه تعصب غفول تصویب اهل بکر و در هم
 فدک می نماید و ثبوت حقیقت فدک برای حضرت فاطمه هم بطریق میراث و هم بطریق هبه
 که هر دو موافق ارشاد جناب امیر المومنین علیه السلام است باطل محض می دانند و خرافات
 و تراش و طامات و خرمیلات غریب می نگارند و دست از حق می افشانند و نمی دانند که اینها
 همه خرافات حسب اناده اشس بر سر لغو و باطل است که مخالفات جناب امیر المومنین علیه ^{علیه السلام}
 که خودش اقتدای آن حضرت را در دین موجب اهدا و اصابت صواب و اتباع آن حضرت
 واجب و لازم و ملازم حق دانسته و نیز قبل ازین در یافتنی که از تعقیبات ولی اقتدوا له

مخاطب ظاهر و باحترت که مصمت برای جناب امیرالمومنین علیه السلام تمام شده و افعال آنجناب را همه
حق بود تا که آن افعال مطابق حق بود بلکه آن افعال حق بود بعینها بلکه حق امری بود که منعکس
می شد ازین افعال آنحضرت مثل نور از شمس و همین معنی اشاره فرموده حضرت رسول خدا صلی الله
علیه و آله وسلم که فرمود در حق آنجناب که بارها بگردان حق را با او هر جا که بگردد و نفوس او آنحضرت
که بگردان او را هر جا که بگردد حق پس حق دین و ایمانست که بعد ثبوت مصمت و حقیقت آنحضرت باین
شأن که حق نور افعال آنجناب باشد و حق با آنحضرت بگردد و تابع آنجناب باشد نعمه تحلیله آنحضرت
بنفی میراث در متروکه آنحضرت و عدم ثبوت ملک آنحضرت مذکور را بطریق جمله نوازند و سب
ابی بگردن فی میراث و عدم حکم ثبوت جمله حسب عوی حضرت فاطمه و شهادت جناب امیرالمومنین
صلی الله علیه و آله و سلم که بعد از آنکه متی تابع و وائز با جناب امیرالمومنین علیه السلام باشد و هم افعال
آنجناب عین حق و مواب در ظهور ظلم و عدوان ابی بکر اصحابت شک نمی ماند تا ما بعد الحق
الا اضلال و کفی الله المومنین القصال و نیز قبل ازین شنیدی که طیبی در شرح حدیث آن
سید هدایت ملک و شیت لسانک که جناب سالناب صلی الله علیه و آله و سلم خطاب حضرت ولایت
علیه سلام الملک لولای فرموده گفته آنچه حاصلش اینست که مراد آنست که ارشاد خواهد نمود
حق تعالی ترا بسوی راه استنباط قیاس بر آن که محل قلبت است پس شرح نخواهد کرد قلب تو
و ثابت خواهد کرد زبانت تو پس حکم کنی مگر بحق و شیخ نورالدین علی شیرازی گفته که معنی
این حدیث آنست که بارها بگردان زبان او راست گردانم بر نطق بحق پس حسب افاده
طیبی و شیرازی ملازمت حق با جناب امیرالمومنین علیه السلام ثابت و متحقق گردید و چون حسب
شهادت آنحضرت مذکور ملک حضرت فاطمه بود علی طریق انجیل و هم استحقاق آن علی طریق
المیراث بسبب عظامه آنحضرت ثابت پس کار هیچ مسلمی نیست که بعد ازین ریب نماید و حقیقت
و عوی حضرت فاطمه علیها السلام و ثبوت ملک مذکور برای آنحضرت چنانچه اهل حق بیان می سازند
پس ظلم و اعتدال و جور و جنایت اول تسهین بخلفا بلا استنار و خاست و الحمد لله و کفی و سلام
علی عباده الذین اصطفی و لغنه الله علی من ظلم و جفی و تصف و هنی و فدر و اوفی و فاش و ما
صغی و منق علی اهل الاصطفاء و غم و هلك و اطفی و ازراخ الشبهه فی کفره و نفی و نیز باین
حج و صواعق محرقه و فضائل جناب امیرالمومنین علیه السلام گفته الحدیث المربع و العشرین
اصحاح الفاطمیه فی الافراد عن ابن عباس ان النبي صلی الله علیه و سلم قال علی باب

باب حطه من خل فيه كان مؤمنا ومن خرج منه كان كافرا انتهى بمقادير حديث شريف
 چون ابو بکر و زادن فک مخالفت حضرت امیر المؤمنین علیه السلام فرموده بلایب بسبب خروج از آنجا
 باب مدینه علم و باب حطه از خطه ایمان و اسلام خارج باشد و بیادوی هلاک و خسران و کفر و الج و الحمد لله
 الموفق خاصة مباده للقبات فی الملاج و التميز بین الکلاس و الراجح و العروج باتباع اهل البیت
 علیهم السلام علی علی المعارج و سابقا و الستی که منادی در شرح این حدیث شریف گفته است
 که حقیقتا علی چنانچه گردانید برای بنی اسرائیل و نوح ایشان را در باب بحالیکه متواضع و خاشع باشند
 سبب غفران گردانید اقتدار بدهی علی علیه السلام سبب غفران و این نهایت روح است و علقم در
 شرح آن گفته که هر کسی که اقتدا کند بعلی علیه السلام و هندی شود بهدی آنحضرت و اتباع نماید حضرت
 را در افعال آنحضرت و اقوال آنحضرت خواهد بود مؤمن کامل الایمان انتهى محصله پس ابو بکر که در
 نفی استحقاق حضرت فاطمه علیها السلام فک را مخالفت جناب امیر المؤمنین علیه السلام کرد و وقت
 با آنحضرت درین باب نمود هم آنوش حرمان است از غفران و دور تر از ایمان و ایقان و الله اعلم
 و هو المستعان و تبعاً و نقلاً لاهل العدا و انوار باب ایشان و سابقا شنیدی که حضرت امام محمد
 علیه السلام در حالت منفرس که عمر شریفش نرسال بود اخبار بغیب فرموده و نیز در حال منفرس
 بمقام معارضه و مقابله و امتحان و اختیار عباس سین بی بی بن اکثم را که از عالم علماء اکابر سنی
 ساکت و صامت ساخته و جواب مسائل او که بفرز امتحان و اعتبار پرسیده بود با حسن
 و جود بیان فرموده و آنحضرت چنان سئله فامضه از سببی پرسید که او با عجز و حیرت و در ماند
 دست و گریه بیان کرد و در مثل خود رکب ماند و آنجناب بیان آن سئله که فعل اکابر علماء و فضلا
 و محققین و دقیقین و ران مائست بیان فرموده پس هر گاه حضرت امام محمد تقی علیه السلام
 در حال منفرس چنین اعطای بمسائل فامضه داشته باشد هیچ عاقلی که ادنی بهره از انصاف
 و فهم و ادراک داشته باشد تصور نتواند کرد که معاذ الله بر جناب امیر المؤمنین علیه السلام که بگذرد
 بمراتب افضل و اکمل از حضرت امام محمد تقی علیه السلام بوده چنین سئله و آنچه که اطفال هم آنرا
 می دانند که هب بی قبض صحیح نیست و مطالبه هب غیر صحیح مطالبه ناحق است و ششیده باشد
 و حضرت فاطمه علیها السلام را از آن عظام نکرده و از دعوی هب با جا تر باز نهشته بلکه خود او را
 شهادت بر آن کرده و اعانت و موازرت و آن فرموده و عبد الرحمن بن محمد بن علی بن احمد
 خرباب و بسطامی شریک در کتاب مناجات التوسل و بیایح التوسل گفته توفی جعفر الصادق توفی

عزیز است ثمان و اربعین و اما در تصنف الحاقیه فی علم الحروف و قد از دم علی بابر العلماء و ابر
 سر مشکوٰۃ انواره الاصفیاء و کان یحکم بنوامض الاسرار و العلوم الحقیقیة و هو ابن سبعین
 انہی شیخ عالی تجویز سخا ہر کہ در باب حضرت امام جعفر صادق علیہ السلام مزعم علما باشد و از مشکوٰۃ
 انوار انحضرت صغیا اقتباس نمایند و انحضرت حکم فرماید بنوامض اسرار و علوم حقیقیہ بحالت ہیئت
 سالگی و بر باب مدینہ علم حضرت امیر المؤمنین علیہ السلام معاذ اللہ علم بعد صحت ہبہ بروق قبض
 محض اند و نیز سابقا در بابی کہ شیخ عبدالحق در رجال مشکوٰۃ در حق حضرت امیر المؤمنین علیہ السلام
 گفته است کہ وارد شدہ است احادیث کثیرہ در حقانیت انحضرت و عدم مفارقت آنجناب بر
 حق قطعا انتہی محتمل پس مرگاہ از جناب امیر المؤمنین علیہ السلام حسب ما در حدیث کثیرہ حق قطعا انتہا
 نشود و حقانیت انحضرت ثابت باشد در ثبوت ہبہ فدک و صحت دعوی میراث ربیبی نامزد و تلف
 آن و وارد آن مبطل و کذاب و مخالف سنت و کتاب باشد و الحمد للہ الواب فی المبداء و الماب
 پس سبعین مشکوک و شبہات خلیفہ اول در رد دعوی میراث و رد دعوی ہبہ فدک و همچنین غیر
 اربع او در ابطال این ہر دو دعوی اجنب و انتن از حقیقہ واقع و دانش از ہر عصبت سخیفہ و
 یعنی بر او نام قبیحہ سخیفہ خواہد بود و نیز ولی اللہ و اللہ مخاطب و راز آلہ تھا گفته چنانچہ در بعد
 ہم نشاء اللہ تعالی منقول شود اما اگر نفاق مرضی منعقد شد پس از آن بہت کہ انحضرت فرمود
 کہ نماز مفارقت حضرت رضی اخرج الحاكم عن ابن عمر قال قال النبی یا علی من فارقتنی
 فقد فارقت الله ومن فارقتك يا علي فقد فارقتني واخرج الحاكم عن ام سلمة رضي الله
 عنها سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول على مع القران والقران مع على
 لا يفترقوا حتى يرد اعلی الحوض اخرج الحاكم عن علی قال قال رسول الله صلى
 عليه وسلم رحم الله عليا اللهم ادبر الحق معه حيث امر الله انی پس بنا برین احادیث بقر
 کہ از ان ملازمت حق با جناب امیر المؤمنین علیہ السلام حسب ما در حدیث کثیرہ کما یرجح بر اتمام میراث
 واضح گردید کہ بیکر تصدیق دعوی ہبہ فدک و ہم دعوی میراث کہ جناب امیر المؤمنین علیہ السلام ثابت
 آن بوده لازم بود و عمل حسب آن با قنای انحضرت واجب و چون ایوب کرد و نصب فدک مفارقت
 جناب امیر المؤمنین علیہ السلام نمود با قطع و یقین مفارقت خدا و رسول نمود و چون عدم مفارقت
 انحضرت از قران بعین ارشاد سرور انش و جان ثابت است خود بمفارقت انحضرت مفارقت قران
 گردید پس اگر معاذ اللہ فدک در قبض حضرت فاطمہ علیہا السلام نموده و حکم حسب دعوی انحضرت

ص

آنحضرت و شهادت حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام بائرنیباشد و میراث در ترکهات جناب رسالت
صلی الله علیه و آله و سلم جاری نشود و عدم مفارقت مفاخرق با حضرت از خدا و رسول و اولاد نیز در آن
محل معاندان و مخالفان و غیر این دلائل و وجوب اتباع جناب امیرالمؤمنین علیه السلام که بسبب
آن سابقا گفته شد و بعضی آن بعد ازین مذکور خواهد شد و بسیاری از آن در کتب اهل حق مذکور و
مستور بر دلائل میکند بر بطلان سلب قبض حضرت فاطمه علیها السلام بزرگ و بطلان نفی میراث
جناب رسالت صلی الله علیه و آله و سلم واضح می سازد آنها که ابی بکر و اتباع او در مخالفت
خدا و رسول و ایذای بول و زروج ببول صلوات الله و سلامه علیه و جمیع ماحبت الله بود و
القبول و علاوه برین همه آنچه فرماری در نهایت العقول بجا بیاورند منع ابی بکر فدک را گفته اند
و واضح دارد بر آنکه دعوی عدم قبض حضرت فاطمه علیها السلام بزرگ باطل محض است زیرا که رازی
بعد کلام در عصمت حضرت فاطمه علیها السلام و نفی حصول بینه شرعی بر دعوی آنحضرت اعتراض را
بزرگ طلب حضرت فاطمه علیها السلام نیز بینه دفع نموده باینکه شاید زهد و انجذاب بواجب حکم نشاء
و اعدو بین باشد و زهد بیکر جواز آن نباشد انتهی محصله و این کلامش دلائل صریح دارد بر آنکه
طلب بغیر طریق جائز بر حضرت فاطمه علیها السلام جائز نبوده و بر ظاهر است که اگر فدک در قبض
آنحضرت نبوده طلب آن بسبب هبه آن سهمی از جواز داشت که هبه بغیر قبض مثل عدم است
پس محمد الله حسب فاده امام الائمه سنیه بطلان خرافات مخاطب کابلی بکمال وضوح ظاهر شد
و علاوه برین همه ثبوت قبض حضرت فاطمه علیها السلام بزرگ از اعتراف خود ابی بکر و آنحضرت
زیرا که ابوبکر حسب و ایت ابن حرم در محلی جناب امیرالمؤمنین ^{عنه} گویند مسک جمل او امره از بی
تقصیت لها ببلک ازین کلام واضحست که اگر مردی دیگر یا زنی دیگر همراه جناب امیرالمؤمنین ^{علیه السلام}
شهادت میداد برای حضرت فاطمه علیها السلام ببلک فدک ابوبکر حکم می نمود و بر ظاهر است که
اگر فدک در قبض آنحضرت نمی بود بعد شهادت مرد دیگر یا زنی دیگر حکم برای آنحضرت جائز نمی گردید
پس با اعتراف ابوبکر قبض حضرت فاطمه علیها السلام بزرگ ثابت گردید و واضح شد که کاسبی
و مخاطب و دیگر اسلاف سنیهان بغنی قبض فدک نکذیبانی بگری نایند و او تفضیح اومی چند
و دروغ رسوائی بر جمیع سنیهان اومی آنها را آنچه گفته و درین صورت حاجت گواه و شهادت
طلبیدن اصلا نبود پس چون بنا بر روایات ائمه ثقات و اعلام اثبات سنیهان ابوبکر طلب
شهادت نموده حسب انقاد مخاطب ثابت شد که فدک در قبض حضرت فاطمه علیها السلام

و نیز که مفارقت این اطاعت
و مفارقت قرآن شریف از جناب
امیرالمؤمنین علیه السلام

بوده و الا باقران او حاجت گواه و شاه طلبیدن است نه خود اگر او بگوید با وصف عدم حاجت بشهود
 بسبب اطلاق حبه و عدم صحت آن طلب شهود کرده باشد لازم آید نهایت جعل و سخاست او چه برسد
 که اگر کسی تزویر قاضی دعوی باطل یا نکاح باطل یا اجاره باطل کند بخواهش قاضی را همین قدر
 کافیست که بگوید که این بیع باطلست یا نکاح باطلست یا اجاره صحیح نیست و هرگز مستی از بوز
 نزاره که قاضی ازین مدعی شهود این عقود باطل طلب نماید و اگر طلب شهود با وصف ظهور اطلاق
 این عقود نخواهد کرد اهل علم تحقیق و تسفیه خواهند کرد و چه حکم بطلب شهود در مقامی است که ادعای
 عقد صحیح نماید و طلب شهود بر عقد باطل کار سخاست و مجامینست اما آنچه گفته و لکن بالقرین
 حضرت علی دام امین بطریق اخبار محض این جمیع را اظهار فرموده باشند این را در شهادت
 گفتن عجب جعلست پس از عبارات علای اعلام و ائمه فاضل قوام سنه شش این حجرت و غیره ازین
 شهودی و مثال شان دانستی که حضرت علی علیه السلام دام امین بعد بطلب ابی بکر بنیاده را از
 حضرت فاطمه علیها السلام شهادت دادند پس شهادت ایشان را بر حرف اظهار وجهی نظر
 اخبار محض حمل کردن و این جمله زید تقیصر در شهادت که منقضی بر دست و کتاب و
 دخول بزمره مرده دین او شتابست از مقتضای خود زائل ساختن محض تخدیع شنیع و ارتکاب
 کذب قطع است از قول او این را در شهادت گفتن عجب جعلست و اگر فرزند آنست که محض
 اخبار و اظهار جناب امیر المؤمنین علیه السلام دام امین را کسی در شهادت بیگوید پس مخدوش است
 اولاً باینکه آنست که این اخبار محض اخبار و اظهار نبود بلکه اخبار بطریق ادای شهادت بود که او بگوید
 طلب شهود نموده و ثانیاً آنکه محض این اخبار و اظهار را کسی در شهادت نگفته آری عدم قبول
 این شهادت و عدم حکم حسب آن البته معتبر بر شهادت می شود و آنرا عجب جعل گفتن
 عجب جعلست و ثالثاً آنکه درین جا اخبار و اظهار جناب امیر المؤمنین علیه السلام دام امین
 را سایر شهادت قرار داده حال آنکه بلا فاصله بقول خود این جا حکم کرد دست شهادت یک مرد و
 یک زن در شهادت ابطال ابطال تسمیه این اخبار شهادت و حمل آن بر محض اخبار نموده
 چنان قول دلالت و احمده دارد بر آنکه ابوبکر این جا حکم بشهادت یک مرد و یک زن نمود تا که در
 شهادت شان کرد پس انکار وقوع شهادت و حمل آن بر محض اخبار یعنی این کلام باطل باشد
 و نیز قول او و چون مسئله شرع که مخصوص قرآنست همینست که تا وقتی که یک مرد و دو زن بنا
 حکم کردن نمی رسد ابوبکر درین حکم کردن مجبور حکم شرع بود آنتهی دلالت دارد بر آنکه این جا شهادت

شهادت یک مرد و یک زن مستحق بود لیکن ابو بکر در عدم حکم آن مجبور بوده اما آنچه گفته
 این جا حکم نکردنت بشهادت یک مرد و یک زن نزد شهادت پس ماعقل یعنی از آنک
 آمل و مکالم شناسمت تبدیلش در تعیین قلمیج و تخذیع و تهافت و تناقض مخاطب باید نمود که اولاً
 وقوع دعوی حید و شهادت تصریح کرده باز نسبت تصدیق دعوی حید فلک با ابو بکر نموده و باز هشتاد
 و اقرار اہمت بیان سلسلہ تہمید بر فرماک مقتضای خود بسته و باز نفسی حاجت طلب شاہد و بینہ نموده
 بنا بر خرافات انکار قبض حضرت فاطمہ علیہا السلام بر مذکورہ تجہیل و تفسیر مقتضای خود که حسب فادات امر سنیتہ
 طلب شہود نمود و فرموده و باز شہادت حضرت علی بن ابیطالب علیہ السلام و ام ایمن ابرہم بن اخبار فرود
 آورده و از تقریر حیات روایات ماعظم و امثال شایخ که از ان وقوع شہادت ثابت نفس بصیر و انماض
 نظر کرده و باز تفسیر عدم حکم ابو بکر را بنا بر اخبار ایشان بر شہادت جہل عجب پنداشته و تا این جا که در
 زنگہای گوناگون بر آردہ منکر و وقوع شہادت بود و حالاً ازین ہمدوست برداشته اقرار بوقوع شہادت
 می نماید و لکن روان را دروغی دانند بلا حکم نکردن بشہادت نام می نهند و پس پس این تناقض صریح
 و تهافت قبیح است کہ هیچ ماعقلی بر آن جبارت نخواہد کرد و فرض او آنست کہ با وصف این ہمدستان
 و عراق در وقوع وقوع شہادت تصحیح عدم حکم ابی بکر شہادت نیز نماید کہ ہر گاہ پرده از روی کار افتد و
 شہادت از کتب ثقات و ثبات ماعظم و اکابر سنیتہ ثابت شود باز ہم در کلام تهافت نظام او و جہل
 برای آن ترو معتقدین او بوده باشد لیکن کاش تا برین از اول عنان گیری نمود و انہم اغراق لاطا
 و ببالغہ بکار و انکار و ابطال اصل دعوی و شہادت بکار نمی برد و خود را در چار سوی عالم رسوا
 نمی ساخت و محتجب نماند کہ چنانچہ مخاطب مبالغہ در روایت شہادت با بی بکر نمود چہمین کاسبی
 و تکار نسبت عدم تصدیق با بی بکر نموده حیث قال الفصل وقع وعصمہ المدنی لایوجب الحکم علی و فنی دعواہ
 من غیر بنیتہ لعموم النص و اقرار عدم التصدیق الی التصدیق کذب و التصدیق لایوجب الحکم من غیر
 تکرار تہی حالاً کہ در عبارت تفسیر کہ بر مذکور است کہ ابو بکر بجز فاطمہ علیہا السلام گفت کہ لکن من نمیدانم
 صحت قول تو پس بر من حکم کن گفتا نموده مذکورن غیر شاد و تخمیر خود ہم خبر داده کہ او مصادا شد
 صحت قول صدیقہ کبری را کہ حکم حدیث تطہین در حبیب الاتباع و التمسک است نمی اند و ایزد شینہ تر بود
 علی زہد الہفوة و تزیاد اذ اقد تا نہا جرح الحمیم و الصدیر الیک کا هیچ مسلمی دعوی هست کہ بمقابلہ حضرت
 فاطمہ علیہا السلام چنین حرف بیخفت شایع کہ از سماع آن سو بر تن می نیزد بر زبان آورد سبحان تہ
 حضرت ایست امام خود را کہ بصر اہت تمام میگوید کہ او صحت قول حضرت فاطمہ علیہا السلام

در باب دعوی حقیقت

جلالعلی

را نمی دانند ملک فاسر نمی دهند و این همه بزرگداشت و جبارت و دعوی تسک طبیعت
و اتباع این حضرات بر زبان می رانند که خلفا و خود را هم تابع خلقین و امی نمایند و ذلک من جمات العیون
و عزای البشر و پس مردم تصدیق عینی صحیح ادوات گردید و کذب کابلی در انکار عدم تصدیق
بکمال ظهور رسید مگر آنکه اموان کابلی بزرگ با جاری تصدیق عینی در قول خود شرم نمی کنی و اعراف
صحت قولک نماینده و کذب و فرمایند و گویند که او در واقع صحت قول انحضرت می دانست و بکذب بیانات
بین زبان بر زبان آورده و الحقی که کذب است با اینهمه نیز نسبت عدم تصدیق بعین صحیح خواهد بود
و تصدیق السانی و افضل اذ اتقی لانیغ التصدیق الجنانی فی خزوه و جمل و ایها و تیسفتها انصم و
جبارت نهایتاً العقول را زی که سابقاً گذشته صاف ظاهر است که او در جواب تصدیق حضرت فاطمه علیها السلام
را بر لبی بگرم فرموده و حیث قال فلما لود حب علیه تصدیقها فی نزه الدعوی لکان ذلک اما لیکر و من
و جوب صحتها و قد سبق الكلام علیه الخ پس اگر ابو بکر تصدیق حضرت فاطمه علیها السلام نموده بود منع و جوب
تصدیق بین حرکات منبسطه سوخته است بارها اگر آنکه کذب از بی در نفی و جوب تصدیق حضرت فاطمه
علیها السلام نمایند و گفته و ضلال او را بر علیان واضح فرمایند محمد الا اتفاق و ضم الوفاق لیکن باز هم
تعالیه از لعن غیر ممکن بر غضب فدک با وصف تصدیق دعوی حضرت فاطمه علیها السلام شمع و انقضت
السبق التنبیه علیها اما آنچه گفته و رد شهادت است که شاهد را جهت دروغ دهند و دروغ
بندارند پس این تمیز و تمیز اساس تضلیل و کفایتی بگراشید تر ساخته و هلاک و خسران او را
بپایه عالی و صوغ و ظهور برداشته زیرا که تبصر حیات ائمه سنیة ابو بکر بر حضرت فاطمه علیها السلام رد
کرده چنانچه این حجر در قبح الباری گفته و کان لعلی من الناس و جرجیق فاطمة ای کانت
الناس حیرت و ترا که اما الفاطمة فلما ماتت فاستمر علی عدم المنصور عند ابی بکر قطر الناس
من ذلک الاحترام لا شاد و دخوله فیا دخل فی الناس فلذالک قالت عائشة فی آخر الحدیث
لما جاء و بايع كان الناس قریبا الیه حین راجع الاحرار المعروف و کانهم كانوا یبذرونه
فی الخلف عن لجة بکر فی ملجأ حیوة فاطمة ینتقله بها و تمسحها و قلیتها عاچی فیه
من الحزن علی ابیها و لانها لما غضبت من حوا ابی بکر علیها فاسالته من المیراث را می
علی ان یواتقها فی الانقطاع عنده اتفق ازین بیارت ظاهر است که ابو بکر بر حضرت فاطمه علیها السلام
مذکره و در باب دعوی انحضرت میراث را چون ترو مخاطب در منهوم رد و کذب و نعل است یا
عین است ثابت شد که ابو بکر العیاد با نده کذب دعوی میراث نموده خسران و دو جهان اندوخته

۲۵۸

ص
باب فقهی غیر من کتاب النبی

اندوخته و تشخص غیب پروردگار بر خود افروخته و تفریق و درود شهادت و درود عوی معقول
 نمی شود که در شهادت و کذب بلام شود و درود عوی بجهت کذب محقق شود از مبارک شریح بود
 که سابقاً گفته صاف ظاهر است که ابو بکر در شهادت حسین علیها السلام در شهادت جناب
 امیر المومنین علیه السلام و امین نموده و این رد و مطلق ساخته بفرع حسین علیها السلام و در
 شهادت جناب امیر المومنین علیه السلام و امین نصاب قید که از سبب زینب است که در اتباع علیها
 فرود می آید و مقصود تصور تغییر کرده قال فی شرح المواضع قلنا اما الحسن و الحسین فلظفر عتبه الی ان
 قال و اما علی و ام امین فلقصود بهما من نصاب التیتم الخ و ظاهر است که معنای قول او اما الحسن و الحسین
 فلظفر عتبه است که اماره کردن شهادت حسن و حسین بسبب فریعت است و همچنین معنای قول او
 و اما علی و ام امین فلقصود بهما است که اماره شهادت علی و ام امین بسبب قصور ایشان است از
 نصاب مینه و دلیل بر تقدیر لفظ در شهادت کلام سابق است معنی قول فرد ابو بکر شهادتیم در گناه
 حسب فاده شارح مواقف صاحب مواقف رد ابو بکر شهادت جناب امیر المومنین علیه السلام
 و حسین علیها السلام ثابت شد بنا بر فاده مخالف است آنچه گردید که ابو بکر کذب نموده که فرود کمال
 و ضوح رسانیده و نیز حسب تقریحات ائمه سنیه شرح قاضی رد شهادت حضرت امام حسن
 علیه السلام نموده و ابو حنیفه حسب روایت صاحب نوادر برد آن مرد و در تقلید تابعی که از ائمه
 تابعین باشد و اقتاد و زین صحابه و فرامحت شان در فتوی ناید و تجوز نماند صحابه برای ائمه
 استدلال نموده و در کشف الاسرار شرح اصول بزودی مذکور است و ذکر الصدق الشهدی حسا
 الائمة فی شرح ادب الفاضلان فی تقلید الناجیه عن ابی حنیفه رحمه الله شریفین
 احدیما و هو لا شهرانه قال لا اظلم هم رجال اجتمعوا عن رجال یجتهد
 و هو الظاهر من المذهب الثانیة ما ذکر من النوادر ان الناجیه ان کان من ائمة التابعین
 و اتفق فی من الصحابة و ذاهم فی الفتوی و سوغوا الاجتهاد فانما اقلده لانهم
 لما سقوا له الاجتهاد و ذاهم فی الفتوی فقد صار مثلهم بتسمیهم مزاحمة ایام
 الاثری ابن علیاً عتقا الی شیخ و کان عمر رضی الله عنه و لاه القضاة فاحلف علیها
 رضوا الله عنه فی شهادة الحسن له للقرابیه و کان من رای علی جواز شهادة الابن
 لابییه و خالف مسروق ابن عباس فی التذکره بفتح الوندان و وجب مسروق فی شهادة
 جد ما و وجب ابن عباس فی مائة من الابل فرجع الی قول مسروق و سئل ابن عمر

۲۵۹

مس
قبل باب لاجاء
بجو صحر

عن مسئله فقال سلوا عنها سعيد بن جبیر فهو اعلم بما منه وكان ابن مالك اذا
 سئل عن مسئله فقال سلوا عنها مولانا الحسن فثبت ان الصحابة كانوا يسوغون
 الاجتهاد لنا جميعا يرجعون الى اقول اللهم وبقدرتهم من جملتهم وبعدهم
 من جملة العلم لما كان كذلك فاجب تقليدكم كتقليد الصحابة وجملة الظاهر ان قول
 الصحابي انا جعل حجة لاحتمال السماع وافضل اصابتهم في الراي ببركة صحبة النبي عليه السلام
 وذا انك مفقود ان في حق المناجبة بلوغ درجة الاجتهاد وذا هم في الفتوى واجبة
 لهم فيما ذكرنا من الامثلة لان غاية ذلك انهم صاروا امثالهم وذا هم فيها ان الصحابة
 سلمت لهم الاجتهاد ولكن العاقبة التي نفي عليها وجوب التقليد احتمال السماع ومشاهدة
 احوال التنزيل وبركة صحبة النبي عليه السلام وذلك مفقود في حقه اصله فلا يجوز
 تقليدكم بحال انتهى ازین عبارت وآنحضرت که حسب عایت صاحب نوادر بروایت رد
 شرح شهادت امام حسن علیه السلام ابو حنیفه احتجاج و استدلال بر تقلید تابعی نموده و صاحب
 کشف الاسرار را که بر دو دلالتهای برین مطلوب کلام کرده و تأیید عدم تقلید نموده لیکن دلالت
 این قصه و دیگر قصص ابرار آنکه تابعین مثل صحابه در فتوی گردیدند و فراموششان در فتوی
 نمودند و صحابه تسلیم کردند برای ایشان اجتهاد را تسلیم کرده پس حسب فاده مخاطب ثابت شد
 که این حضرات معاذ اقتدایین تکذیب که از شرح معاصر شده پسندیده اند و نهبت تسویح باین
 تکذیب بسوی جناب امیر المومنین علیه السلام کشیده اما آنچه گفته و هر که در بیان این هر دو چیز
 فرق کند و عدم حکم را تکذیب بنا بر اید می پندارد نزد علما قابل خطاب نمی ماند پس ثبوت
 مخالفت حکم قطعی و ثابت و در خلاف از تمسک به اهل بیت علیهم السلام که حسب فاده کلامی است لازم
 آن ترک ولای این حضرات را ثابت است در ثبوت ضلال و هلاک و خسارت ابدی ابی بکر کافری است
 پس چه جهاد و در نقی تکذیب سود با و نمی رساند و امام و مقتدای او را از کفر و ضلال نمی راند و هر که
 از زمان باین معنی نکند نزد علما قابل خطاب نباشد با آنکه چون رد ابو بکر بر حضرت فاطمه علیها السلام
 و رد شهادت جناب امیر المومنین و حسین علیهما السلام حسب فادات علای سنتی ثابت است بنا بر
 تریح مخاطب جبارت ابی بکر بر تکذیب هم العیاذ بالله من ذلك ثابت شد اما آنچه گفته و چون
 مسئله شرح که مخصوص قرانت همین است که تا وقتیکه یک مرد و دوزن نباشد حکم کردن غیر سر
 ابو بکر درین حکم نکر این مجبور حکم شرع بود پس محمد و مشیت است بچند وجه اول آنکه مجرور و محکوم

دعوی حضرت فاطمه علیها السلام برای نبوت همه مذکور کافی و واقعی بود حاجت باشد شاهد و استناد و
 نباشد زیرا که قطع نظر از دلالت آیه تطهیر و احادیث کثیره مثل حدیث ثعلبن و غیر آن بر صحت نبوت حضرت
 از کلام خود مخاطب ثابت است که در دعوی غیر واقع از آنحضرت مجالست حدیث کامل انفا این همه
 در واقع تحقق نداشته باشد و در وقوع شهادت ازین اشخاص که نزد شیعه مصدوم و ترویج
 محفوظ اند اسکان و گنجایش ندارد و انتهی و نیز مخاطب تصریح کرده که ابو بکر حضرت فاطمه علیها السلام را
 در دعوی آنحضرت تصدیق کرد پس بعد نبوت صدق دعوی و تصدیق صدیق صدیق صدیق حاجت بشهود
 نبود و نیز خود ابو بکر حسب و ایت طبقات ابن سعد که مقبول شده بحضرت فاطمه علیها السلام گفته
 فخلین ان ابی ایاک اعطاکها فوالله لئن قلت نعم لاقبلن قولک ولا صدقتک بمعاذ الله
 کلام موکی قبول دعوی حضرت فاطمه و تصدیق آنحضرت بر ابو بکر واجب لازم بود پس کمال و تمام
 در ظهور ثابت شد حسب اتراف مخاطب و حسب اتراف خود ابو بکر که دعوی حضرت فاطمه بمجور از شرک
 باسد و آنحضرت ثابت و تحقق و واجب تصدیق بود حاجت بشاهد نبوت ثابت ان
 طلب بشهود و واقع من العنود الکنود نشان الالهناک فی الصاد و الجود و الحمد لله الود و علی
 و فنیح المقصود و هر گاه همه مذکور دعوی حضرت فاطمه علیها السلام ثابت باشد شهادت تمام
 و جناب امیر المؤمنین علیه السلام سوچید و وضوح و ظهور است و مصداق خود علی خود از مقام شهادت
 بحیل کذب و زور در من لم یحیل الله نورا فالمن نور و انها لا تعمی الابصار و لیکن تعمی العلوب التي
 فی الصدور فظهر بان اتان ابیکر باکان مجبور او لا سفور او انما کان فی عدم حکم بفرور الغرور و زور
 یومی اضمحالی بعضی خرف العقول زور و وهم انکار عبارت تفسیر کثیر ظاهر است که همه
 مذکور است امین و مولای جناب رسالت علی فاطمه و آل و سلم شهادت دادند و از روایات
 دیگر شهادت جناب امیر المؤمنین علیه السلام ثابت است پس این جا شهادت دوم و در یک
 زن متحقق شد و از نصاب کامل شهادت هم زیادت ثابت شد پس اصلا عهده برای ابو بکر
 و اتباع او که بعضی کذب و زور دعوی مجبور بودند نفسی نمایند باقی نماند قسبت بعد الله لغفور
 انما کان مجبور و لانی ترک الحکم بعد زور و هم انکه حکم بشهادت شاهد و اعدا باین جا ترست
 و احادیث و روایات بسیار بر آن دلالت دارد و مذکور است بی بکر نیز مجاز حکم بشاهد واحد و بین
 بود و چنانچه سابقا از کثره اهل منقول شده در تلویح شرح توضیح مذکور است المرادی عن علی
 رسول الله عن ان النبی فی شهادته شاهد و بین صاحب الحق و عدوی عنان النبی

۲۶۱

صل
نقل فی الاثر
من لورکن

صلی الله علیه و سلم و ابابکر و عمر و عثمان کافوا یقضون بشهادة الواحد و الیقین
 انتم حتی یلقوا کان ابوبکر من صحاب السیما لصد و الشهادة بل الدعوی بلو شاهد یقین
 نکیف الشهادة قامت و القیامة علیه قامت و الملامه علیه دامت حیث لم یسمع
 الدعوی کالشهادة المفیضة للیقین فلا قطع المحجة بعرض الیقین فغوغ بالله من کید
 من یدب جهاد و یمن جهار هم انکه شهادت تنها جناب امیر المؤمنین علیه السلام مفید قطع و یقین
 بود نکیف و انتم لم یسمع الشهادة غیره کام امین و مولی رسول الله صلی الله علیه و سلم چه تصدق علی شهادت
 انحضرت را قبول ساخته و انحضرت را شاهد تصدیق جناب راتهاب صلی الله علیه و آله و سلم کرده سید
 قال الله تعالی ان من کان علی بینه من ربّه و یتلو شاهد منه و المراد بالشاهد
 علی علیه السلام قال السیوطی فی الدر المنثور فی تفسیر هذه الایة اخرج ابن ابی
 حاتم و ابن مردویه و ابو نعیم فی المعرفة عن علی بن ابیطالب قال ما من رجل من قریب
 الا یتل فی طائفة من القرآن فقال له رجل ما تزل فیک قال اما تقر اسوع
 هو ان کان علی بینه من ربّه و یتلو شاهد منه رسول الله علی بینه من ربّه
 و انا شاهد منه و اخرج ابن مردویه و ابن عساکر عن علی فی الایة قال رسول الله
 صلی الله علیه و سلم علی بینه من ربّه و انا شاهد منه و اخرج ابن مردویه و یحیی
 آخر عن علی قال قال رسول الله صلی الله علیه و سلم ان کان علی بینه من ربّه انا و یتلو شاهد
 منه علی پس عدم قبول ابوبکر شهادت شامدی که واحد احد انرا قبول ساخته و دلیل خروج او از
 ایمان و ایقان و انهماک او در مجازفت و عدوانت و شکوکال الوضوح و العیان کلا یخفی علی من
 لم یخبط شیطان و الله المستعان چه انکه قصه شهادت خرمید بن ثابت دلالت دارد بر آنکه
 حکم بشهادت شامد واحد هر گاه شهادت او مفید یقین شود و بلاریب جائزست و خود خجالت
 سابقا اعتراف کرده بانکه خبر جناب امیر المؤمنین علیه السلام مفید یقینست پس عدم حکم ابوبکر
 بشهادت جناب امیر المؤمنین علیه السلام منحصر خلفت حق و یقین و متابعت شیطان العین
 باشد سبحان الله حکم بشهادت تنها خرمید بن ثابت جائز باشد و حکم بشهادت جناب امیر المؤمنین
 علیه السلام که خرمید از ادعای جاگزش بوده ناجائز باشد ان خبر الشیء بحجاب فاعتبر و یا اولی الالباب
 و قصه شهادت خرمید بسیار از اکابر علمای سنیه نقل کرده اند و خرمیدی در ربیع الابرار و در
 وجه تسمیه خرمید بن ثابت بزرگ شهادتین گفته اند ان رسول الله صلی الله علیه و سلم

ص
سود

استقصا یهودی دنیا فقال رسول الله: اولوا اقصاك فطلب ابنته فقال
لاصحابه اتيكم شهدي فقال خزيمة انا يا رسول الله قال وكيف تشهد بذلك
ولم تحضره ولم تعلمه قال يا رسول الله نحن نصدقك على الوحي من السماء فكيف
لانصدقك على انك قضيتنا فانقد شهادته وتمامه بذلك لانه حير شهود قريشها
سجلين وتفسيره نيشا پوری وگورست روی از خزیمه بن ثابت شهید رسول الله صلی
علیه وسلم علی وفوق عولاة فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم كيف شهدت لي فقال
يا رسول الله اصدقك على الوحي النازل عليك من فوق سبع سموات اخذ اصدقك
في هذا القدر فنصدق رسول الله ۲ منه وتمامه بدي الشهادتين انشي وهر خود ولات
قصه خزیمه بن ثابت بر حکم بجواز شهادت واحد در صورت حصول علم در نهایت وضوح و ظهور است لکن
چون کار بار بار بعصیت و زور است ناچار اثبات این دلالت باعتراف و ترجیح ابو داود صاحب
سنن شهپر که از جمله ائمه و عالم صدر است نموده می شود پس باید دانست که ابو داود در
سنن خود گفته باب ذاعلم الحاکم صدق شهادة الواحد بخوف له ان يقضى به شيئا
محمد بن یحیی بن فارس ان الحکم بن نافع حدثهم قال انا شعیب عن الزهري عن عمارة
بن خزيمة ان عمه حدثه وهو من اصحاب النبي صلی الله علیه وسلم ان النبي صلی الله علیه
وسلم ابتاع فرسانا لعربي فاستتبع الشبي صلی الله علیه وسلم يقضيه من فرسانهم
رسول الله صلی الله علیه وسلم المشي وابطا الاعراب فطفق رجال يعترضون الان
فيما ووقوه بالفري لا يشعرون ان النبي صلی الله علیه وسلم ابتاع فرسانا لعربي
رسول الله صلی الله علیه وسلم فقال ان كنت مبتاعا هذا الفري من الاصحرة فقام النبي
صلی الله علیه وسلم حين سمع ذلك لعربي فقال اوليس قد ابتعته منك قال لا كراهي
لاي الله ما بعتهك فقال النبي صلی الله علیه وسلم بل قد ابتعته منك فطفقوا
يقولون هل تشهدنا فقال خزيمه انا اشهد انك قد بايعته فاقبل النبي صلی الله علیه وسلم
على خزيمه فقال يم تشهد فقال بتصديقك يا رسول الله فجعل النبي صلی الله علیه
وسلم شهادة خزيمه فيها ودر سجلين از ملاحظه این عبارت صاف ظاهر است که ابو داود
این روایت را دلیل جواز حکم شهادت واحد بر گواه حاکم و علم بصدق مامول شود گردانیده و با
خاص برای بیان این مسئله منعقد گردانیده فقد الحمد که بعد از این همه در ظهور مجرود و در ان

كتاب القصاص
تفصيل ۳۴۲
بعد از آن ظهور
۲۹۳

ابو بکر و صدق و علی و ائمه اطهار بر وی و امتیابی باقی نماند و نیز از قصه غزوه بدرین ثابت
 بر وی شود که او ای شهادت بر او بر کیه بالقطع و یقین ولو بجنس دعوی المدعی ثابت شد با نرسد و چون
 بنزاع با بر او بنشیند علیه السلام باقران خود مخاطب سفید تعیین است و نیز باقران مخاطب ابو بکر حضرت
 ظاهر علیها السلام با دعوی بیعت صدق تصدیق کرده پس این است که حکم و قطع بیعت و صدق
 دعوی حضرت صدق است پس بنابرین اگر ابو بکر خطی از ایان بیعت مثل غزوه مدعی شهادت بر وی
 دعوی میکرد یا کسی دیگر را بر او ای شهادت بر این دعوی میگردد و بعد حصول حکم بیعت است
 از قاضی دیگر یا بر علی حکم سوی او علی تقدیر الاول یا حکم خود علی تقدیر الثانی دست از قضیت
 برمی داشت و خود را رسوایی برود جهان نمی ساخت و از ملاحظه صحیح بخاری هم ثابت است که
 حکم بیعت شهادت شام و اعدا بیعت است زیرا که بخاری در کتاب ائمه بعد باب لا یجوز لامدادن بر حج
 حین صدقه گفته بلب حد ثنا ابراهیم بن موسی ثنا هشام بن یوسف ان ابن جریر
 الخیر قال اخبرني عبد الله بن عبد الله بن ابي مليكة ان ابي مصعبا مولى ابي
 جده ان دعوا بينتین و بخرتان رسول الله صلى الله عليه وسلم اعطى ذلك مصعبا فقال
 مروان من يشهد لكما على ذلك قالوا ابن عمر فدعا عاصم فشهد لا اعطى رسول الله صلى الله
 عليه وسلم مصعبا بينتین و بخرتان فقتضى مروان بشهادته لم ازین روایت ظاهر است که مروان
 قاضی بر حکم بیعت شهادت بخلاف ابن عمر بوده و ظاهر است که انخاری برین حکم از معاویه که باقران ابن
 در سابق غلبه بر حق و امام صدق بوده نیز نقل کرده اند و نیز ازین عمر و نیز از دیگر صحابه پس حسب
 مخاطب سلف او در تمسک بعد از بیکر بر افعال خلفا حقیقت این حکم مروان را بالبداهه ثابت شد
 نیز از روایت بخاری این روایت ما در صحیح خود دلیل واضح است بر آنکه بخاری این حکم مروان را بر حق و
 صواب دانسته و الا بتو نیز بر او حکم باطل بتمام اثبات احکام شریعه در چنین کتاب جلیل الشان
 که عیض قرآن شریف و آند توجیه طعن منظم و عیب فصیح بسوی بخاری است و ملا یعقوب لا بوسر
 در نیز بخاری در شرح قول قضی مروان الخ گفته هوان بن الحکم بن ابی العاص لا موی کان فی
 بالمدینه من جهة معوية قال ابن بطال فان قيل كيف قضى بشهادته و حدنا قلنا
 انما حکم بشهادته مع معین الطالب لم یدک ذلك فی الحدیث انتهى یحصل انیکون
 معلوم المالد و لکنه ان ای حکم بعلامه نفسه و فضلته من نفسه انتهى ازین عبارت
 ظاهر است که ملامی سنیا این حکم مروان را باطل دانجا نیز نمی آند بلکه توجیه و تصویب آن می نمایند

ص

ان جانی مال من البحرین لاعطیتک هكذا هکذا ثالث مراد و جی بیده فقال له
 ابو بکر قم فخذ بیدک فاخذنا ذی خمسمائة درهم فقال عدو له الفار قسم بین الناس
 عشرة دراهم عشرة دراهم الخ ابن سعد و طبقات کبری باسناد خود نقل کرده عن زید بن اسلم
 و عمر بن عبد الله مولى غفرة قال لا ما قبض رسول الله صلى الله عليه وسلم قال ابو بکر
 لما جاءه مال من البحرین من كانت له على النبی عدوة فلیاثنی قال فجاءه جابر بن عبد الله
 الانصاری فقال ان النبی صلى الله علیه وسلم وعدنی اذا اتانا مال البحرین ان یطین
 هكذا وهكذا و هكذا و اشار بکفیه فقال ابو بکر خذ فاخذ بکفیه بوجه خمسمائة درهم
 فاعطاه اياها و الفانم جاءه ناس کان وعدهم رسول الله صلى الله علیه وسلم فاخذ کل
 انسان ما لکن و عدله ثم قسم ما بقى من المال فاصاب کل انسان منهم عشرة دراهم و در صحیح
 بخاری مذکورست حدیثنا علی بن عبد الله قال حدثنا سفیان قال حدثنا عمر بن سعید بن عبد
 عن جابر بن عبد الله قال قال النبی لو قد جاء مال البحرین امر ابو بکر یادی من کان له
 عند النبی عدوة او دین فلیا تافا تینته فقلت ان النبی قال لی کذا ان قال فحشی علی
 حشیه فعدت بها فاذا خمسمائة و قال خذ مثلها و جلال الدین سیوطی در تاریخ الخلفاء گفته
 اخرج الشیخان من جابر قال قال رسول الله لو جاء مال البحرین اعطیتک هكذا
 وهكذا فلما جاء مال البحرین بعد فاته رسول الله قال ابو بکر من کان له عند رسول الله
 دین او عدوة فلیا تافا تینته فخرته فقال خذ فاخذت فوجدتها خمسمائة فاعطائت
 الفار خمسمائة انتهى و کرامتی در شرح خود نقل از علی بن محمد ابی بکر بعد از النبی فقال
 لان الوعد منه یلزم فیه لا یجوز لانه من مکادم الاخلاق و انه لعلی خلق عظیم و اما تصد
 ابی بکر فهو جابرانی فدعوا لظنوه من کذب علی متعمدا فلیتقبوا مقعدا من الناس
 ضوا و عید و لا یظن بان مثله یقدم علیه حاسل انک اما تحمل ابی بکر و عدوه رسول خدا را بر
 آن بود که و عدو آنحضرت را انجامد و ایضا لازمست زیرا که ایضای و عدوه از کارم خلاق است و
 برستی که آنحضرت بر آئینه بر خلق عظیم بود اما تصدق ابو بکر جابر را در دعوی پس بجهت قول
 است که فرمود کسیکه دروغ بتدو بر من از روی تمهید و قصد پس باید که همیا کند جایی خود را
 در ارتش و دروغ و آن و عیدست و گمان کرده نمی شود بانیکه بدستی که مثل جابر اقدام کند
 دروغ لیست بر آنحضرت با وجود این و عید و این مجرور فتح الهاری در شرح این حدیث

ص
 در باب عوی و عیب
 در باب عوی و عیب
 در باب عوی و عیب

ص
 در باب عوی و عیب
 در باب عوی و عیب
 در باب عوی و عیب

ص
 فصل نیا و قریه خلایق
 من خلایق ابی بکر

ص
 در باب عوی و عیب
 در باب عوی و عیب

ص
 کتاب الکفاله

قول علی اصل شیخ السنی
المستخرج من ألفاظه و
الجملة على ذلك ۱۲

گفته و فيه قول خبر الواحد العدل من الصحابة ولو جرت لك نفعاً لنفسه لان ابا بكر لم
يلتص من جابر شاهدا على حدة و عوا و عيني و شرح خود گفته قال بعضهم وفيه قول خبر الواحد
العدل من الصحابة ولو جرت ذلك نفعاً لنفسه لان ابا بكر لم يلتص من جابر شاهدا على
حده و عوا و انتهى **قلت** انما لم يلتص شاهدا منه لانه عدل بالكتاب والسنة
اما الكتاب فقوله تعالى كنتم خير امة اخرجت للناس و كذلك جعلناكم امة وسطا قتل جابر ان
لم يكن من خيلة فمن يكون و اما السنة فلقوله ۲ من كذب علي متعمداً ائتمت به
ولا يظن كذلك مسلم فضلاً عن محابي فلون فعت هذه الأسئلة اليوم فلا يقبل
الا يمينه پس ای بر دین و اسلام اهل سنت کبر او انی صحابه تجویز کذب نکنند و دماوی
ایشان را با استدلال کتاب سنت و وجوب القبول دانند و العیاذ بالله بر حضرت فاطمه تجویز
کذب و دروغ بر حضرت رسول خدا نمایند و تصدیق و عوی ان حضرت و وجوب القبول چه جایز است
هم دانند اگر ترد اهل سنت حضرت فاطمه هیچ شرفی و فضیلتی و ثنای و مدحی که موجب تصدیق
را نجاب باشد در داشت آخر شرف محبت که ان حضرت هم داشت مگر آنکه این شرف را نیز ان حضرت ۲
نموده و الله تعالی نمایند اما آنچه گفته اند که پیغمبر فرموده است من اغضبني
پس کمال نادانی است بغت عرب زیرا که اغضاب آنست که شخصی بقول یا بفعل در غضب آورد
شخصی قصد نماید جو البش آنکه قصد موضوعه خطبه نبی ابی جهل و دالت مریح دارد زیرا که در اغضاب
قصد شرط نیست زیرا که در آن مذکورست من اغضبها فقد اغضبني و ظاهرست که نزد سنتیه هم
جناب بریزد در غضب آورد حضرت فاطمه قصد کرده بود و سیوطی در روز شهور گفته اخر حج
بن بکارتی الموفقيات عن ابن عباس قال سالت عمر بن الخطاب عن قوله يا ايها
الانبياء الاتسوا لواعز اشياء ان تبدلكم فسئوكم قال كان رجال من المهاجرين في
انما هم شئ فقالوا ايها الله لو دنا ان الله انزل قرآنا في جنبنا فانزل الله ما قرأنا
ثم قال ان صاحبكم هذا يعني علي بن ابي طالب ان ولي زهد ولكني اخشع بحب نفسه
ان يذهب به قلت يا امير المؤمنين ان صاحبنا من قد علمت ان الله ما نقول ان غيب
ولا يدل ولا امخط رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ايام محبته فقال ولا في بنت
ابو جهل و هو يريد ان يخطبها على فاطمة قلت قال الله في معصية آدم عليه السلام
فنتى و لم نجد له عزما خصا حيناً لم يعزم على استخطا رسول الله صلعم و لكن

ص

ولكن الخطا التي لا يقدر احد على دفعها عن نفسه ربما كانت من لفقيه في دين الله
 العالم بما لله فاذا انبه عليها حج واناب فقال يا بن عباس من ظن انه يريد محي رحمة
 فيغوص فيها معكم حتى يبلغ قبرها فقد ظن عجزا من روايت ظاهرست که عمر سخا حضرت
 رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم را الیماذ بانده بر حضرت امیر المومنین علیه السلام نابت ساخته و اسماء
 بعضی انضاب ست پس اگر در انضاب قصد شرط باشد لازم آید که عمر قصد غضب حضرت رسالت است
 صلی الله علیه وآله وسلم بر حضرت امیر المومنین علیه السلام نابت کرده و قصد غضب بنی حسب تصریح
 مخاطب کفرست پس لازم آید که عمر معاذ الله کفر نابت کرده کافر گردید پس ای حکم کفر عمر باید بود
 و یا باید گفت که در انضاب قصد شرط نیست و نیز در کلام علامه حلی روح و کلام سید مرتضی علم الهدی
 این حدیث مذکور نیست بلکه در آخر کلام علامه روح مذکورست و قد سر و واجمعا ان النبي قال
 يا فاطمة ان الله يغضب بغضبك ويغضبك ويرضى لرضائك ليس تعرض بمعنى لفظ اغضاب مع
 کلام سید مرتضی علم الهدی که در مخاطب خود در جواب لعن آئینه گفته اگر استرضای خاطر مبارک
 حضرت زهرا علیها السلام مقدم سید نبوت بود و بر خضه عظیم در دین راه می یافت و بعد بیان این دو
 وجه گفته و همراه این دو وجه دینی و بر دیگر هم بود و بنوی که در این صورت حضرت عباس و ازواج
 مطهرات نیز در آن طلب کرده برای خود همین قسم زمین و دیهات بنجو هستند و کار بر ابو بکر تنگ میکردند
 و اگر این مصالح را رعایت میکرد و این را مقدم می ساخت حضرت زهرا آزرده می شدند با جا
 بحکم حدیث نبوی المومن اذا تبلى بلبستين احبهما هوها بن شق از اختیار نمود زیرا که تدارک
 این ممکن بود چنانچه واقع شد الخ و این کلام بنیابت مراحت دلالت دارد بر آنکه ابو بکر عدا دیده
 و دانسته بقصد و کلا از ردگی حضرت فاطمه بر ابعیل آورد زیرا که ازین صریح تر دلیل بر نیمنی چه خواهد
 بود و در بنیاد عوی کاذب می نماید که ابو بکر بقصد حضرت فاطمه بغضب نیاد و عمر خود اقرار
 و اقرار کرده که از و از ابی بکر غضب آن حضرت متحقق گشته چنانچه ابن قتیبه در کتاب التیاسه
 و الامامة در بیان ذکر خلافت ابو بکر گفته فقال ابو بکر لعمرا نطلق بنا الی فاطمة فاننا قد
 اغضبناها فانطلقا جميعا فاستاذنا علی فاطمة فلم تاذننا آخر قصه و این صبر در
 فتح الباری در شرح حدیث یرب منی ما را باها و یوذنی ما اذا ما گفته آنچه حاصلش این است
 که هر سیکه واقع شود از و در حق حضرت فاطمه چیزی پس متاذی شود آن حضرت بآن چیز پس آن
 چیز را میگذرد صلی الله علیه وآله وسلم را الشهادت این خبر صحیح و سببی عبارت از بنیاد

و ازین کلام ثابت است که علی الاطلاق و العموم هرگاه از کسی چیزی واقع شود که آن حضرت فاطمه
 علیها السلام ستادی شود این معنی موجب نیازی جناب رسالت نبی صلی الله علیه و آله و سلم است
 و این قدر و اثبات خودی بودن ابو بکر حضرت رسالت نبی صلی الله علیه و آله و سلم را کافی و واقعی است
 خواه مخاطب اعضاب قصد را شرط کند یا شرط دیگر مثل تحریک را من هر اطراف دار کتاب که
 و فعل سلفه و اطلاق را از آن خواه ازین فعل نامعقول که بتقلید کابلی جسارت بر آن کرد
 باز آید اما آنچه گفته بر ظاهر است که ابو بکر هرگز قصد نیازی فاطمه نداشت الخ پس این معنی
 نزد معتقدان عدالت ابو بکر بوده است و نیز در شیعه ظاهر است که ابو بکر و عمر را عرض از اخذ فدک
 و دادن بیعت حضرت رسول خدا امین بود که اهل بیت رسول خدا را در نظر مردم قوی و وقیعت
 حاصل نشود و ضعیف با چار بانند و هیچگونه چنان قدرت ایشان را حاصل نشود که آنقدر خلعت
 بکنند اما آنچه گفته آری حضرت فاطمه زهرا را بنا بر حکم شریعت و غضب آمده باشد پس
 در فروع است باینکه دستی که حضرت فاطمه زهرا را بحکم آیه تطهیر بموجب حدیث مشهور من اذا ما
 فداذانی از غضب ناحق میرا و مقدس است و نیز اگر غضب آنحضرت بموجب حکم شریعت می بود
 می بایست که بر فور زائل میشد و امتداد نمی کشید و حال آنکه در حدیث صحیح بخاری و صحیح مسلم
 مذکورست فوجدت فاطمه فخر و هجرت ابابکر که در تکلمه حتی توفیت اما آنچه گفته
 لیکن چون وعید بلفظ اعضاب است نه غضب ابو بکر ازین چه باک اگر باین لفظ واقع میشد که
 غضبت علیه غضبت علیه البته ابو بکر را خوف می بود پس مقصود است باینکه تفریق وعید بلفظ
 کذب باطل و در فروع بی فروع است که بسبب مزید عصیبت و غناد با کمال تصویح و فقدان الملام
 جسارت بر آن کرده و بر متعجب کتب اعمادیت و اخبار هویدا و آشکار است که وعید بلفظ غضب
 هم واقع شده و غایت عصیبت و غناد و مکاره و وقاحت تعصبتین ائمه سنی است که
 و ثبوت غضب حضرت فاطمه علیها السلام بر ابو بکر نیز تشکیک می نمایند و بری تخدیع عوام
 و ضلال جهال و میسالت ابروی خود و ائمه خود پیش ناواقفین حقیقت حال کلمات تریفی و
 و تضعیف می فرمایند مگر نمی بینی که کابلی در مواقع گفته و لا یقبح فی غضبان صح فان الوعید
 انما ورد فی اعضاب الخ این وقاحت نادره و عصیبت شده قابل تماشای اولی الابصار است
 که کابلی در محبت غضب حضرت فاطمه علیها السلام که بر وایت بخاری و مسلم و دیگر ائمه سنی ثابت
 و متحققست نیز تشکیک می نماید و مخاطب هم بتقلید خواب بر نصل خود اینجا بطور مشک و ریب

در باب غضب آنحضرت در بیان می نماید و اعتراف به وقوع آن نمیکند یعنی میگوید که کسی حضرت فاطمه را
 نیاید بگریزد و غضب آید باشد بلکه در باب ثبوت روایات استرغای ابو بکر حضرت فاطمه
 علیها السلام و عذر خواستی خود حضرت آنحضرت که دلیل صریح بر نبوت غضب آنحضرت است و اذتفصح و
 تفسیح خود و خواسته خود درین تشکیک رکیک و تخدیع شنید و آیه ابواب کمال لوم خاص دعوا
 بر خواسته خود و خود کشاده و در کلام آنی مخاطب بچند وجه دلالت بر نبوت غضب حضرت فاطمه
 علیها السلام بر ابی بکر کرد و چون از آن برای تفسیح کابلی و خود او کافعی است **اول** آنکه قول اولی
 که حضرت زهرا را بنابر منع میراث یا بنا بر شنیدن دعوی حبیه غضب فرمود و ترک کلام با ابو بکر
 نمود لیکن در روایات شیعه و سنی صحیح و ثابت است که این امر خیلی بر ابو بکر شاق آمد آتشی دلالت
 واضح دارد بر آنکه خیلی شاق آمدن غضب حضرت فاطمه علیها السلام بر ابی بکر در روایات شیعه
 و سنی هر دو صحیح و ثابت است چه ظاهر است که مراد از این امر غضب حضرت فاطمه علیها السلام است
دوم آنکه قول او و خود را بر سر آزار اما فر آورد و امیر المؤمنین علی را شفیع خود ساخت
 آتشی دلیل آنست بر آنکه حضرت فاطمه علیها السلام بر ابو بکر غضب فرموده بود که حاجت
 بشفاعت جناب امیر المؤمنین علیه السلام افتاد **سوم** آنکه قول او تا آنکه حضرت زهرا خوشنود
 شد آتشی دلالت واضح دارد بر آنکه حضرت فاطمه علیها السلام قبل ازین بر ابو بکر غضبناک بود
چهارم آنکه قول او امار ولایات الهی است پس در مدارج النبوة و کتاب الوفا و بیعتی و شروح
 مشکوٰه موجود است آتشی دلالت صریح دارد بر آنکه درین کتب خیلی شاق آمدن غضب حضرت
 فاطمه علیها السلام بر ابو بکر موجود است همچنین استمقل از جناب امیر المؤمنین علیه السلام که آنهم
 دلیل تفضل غضب است و همچنین او عاصی خود شد و خدند حضرت فاطمه علیها السلام که آنهم مستان
 سبب غضب است **پنجم** و **ششم** و **هفتم** آنکه قول او بلکه در شرح مشکوٰه شرح جناب
 نوشته است که ابو بکر صدیق را بعد ازین قضیه بجزایر فاطمه زهرا را رفت و در گرمی آفتاب بر در
 با ستاد و عذر خواهی کرد و حضرت زهرا را از در ارضی شد آتشی سه وجه دلالت دارد بر تحقق
 حضرت فاطمه علیها السلام **هشتم** آنکه قول او در ریاض النفره نیز این قصه بفضیل مذکور است
 دلالت دارد بر آنکه در ریاض النفره این قصه که بوجه متعدده دلالت بر تحقق غضب حضرت فاطمه
 علیها السلام دارد موجود است **نهم** آنکه قول او در فصل الخطاب بر حایت بیعتی از شیعه
 نیز همین قصه مرویست آتشی نیز ثبوت غضب حضرت فاطمه علیها السلام است بر ابو بکر بوجه

در باب عوی هبند تکلم

جلالی

عبره و هم آنکه قول ابو و ابن انسان در کتاب المواعظ از او از می روایت کرده که گفت بروین
 آمد ابو بکر بر فد فاطمه در روز گرم و گفت نمی بروم ازین جا تا ناراضی نکند و ازین نیت پیشتر آنکه
 دلیل مرحمت بود که حضرت فاطمه علیها السلام بر ابو بکر غضبناک شده بود یا زود هم آنکه قول او بکر
 و آمد بروی علی بن ابی طالب سوگند داد بر فاطمه که راضی شوی تا من حالت مر سجده دارم بر آنکه حضرت فاطمه
 علیها السلام بر ابو بکر غضب فرموده بود و **و او زود هم آنکه** قول پس راضی شد فاطمه زن او است
 و حالت مر سجده دارد بر سبقت تحقیق غضب حضرت بر ابو بکر پس هر یک ازین دو وجه چه جای
 آن بنیات الهی برای تفضیح کابلی و تفضیح خود مخاطب در تحقیق غضب حضرت فاطمه علیها السلام بر
 ابو بکر آریاب کرده اند کافی و وافی است و کنی الله المؤمنین اتصال و اگر تا ولی لم یبد و جا علی غضب
 بعد و توجیه بر آید بگویند که فرض کابلی و مخاطب تشکیک در غضب حضرت فاطمه علیها السلام
 بحیثیت نشیدن ابی بکر دعوی هبند تکلم است نه بحیثیت دوم استماع ابی بکر دعوی میراث
 پس قطع نظر از آنکه قید این حیثیت در کلام این برود مذکور نیست و علی الاطلاق تشکیک در
 غضب حضرت کرده اند و نوعیست یا آنکه مطلق ثبوت غضب حضرت فاطمه علیها السلام بر ابو بکر
 برای اثبات بودن ابی بکر مورد غضب او رسول کافی است و کلام در حیثیت غضب لغوی
 باین ضلال و تسوئلی نمی رساند این جور و سواقی محرقر آورده اخراج ابو سعید نمی شرف النبوة و
 ابن التیمی از مسلم قال یا فاطمه ان الله یغضب الغضبک یرضی لرضاک و ذکر کثیر الاموال علی
 تنقیح مذکور است عن علی قال قال رسول الله لفاطمة ان الله یغضب الغضبک و
 یرضی لرضاک و ابن النجار ایضا و در اصابع مذکور است اخراج ابن ابی عاصم عن عبد الله
 بن عمر بن سالم المصالح یسند من اهل البیت عن علی ان التیمی قال لفاطمة ان الله
 یغضب الغضبک و یرضی لرضاک و نیز در اصابع مذکور است عن ابن الحسین بن علی
 عن ابيه عن علی قال قال التیمی لفاطمة ان الله یغضب الغضبک و یرضی لرضاک و یغضب الغضبک
 و نیز ذکر کثیر الاموال مذکور است ان الله یغضب الغضبک و یرضی لرضاک و یرضی لرضاک و یرضی لرضاک
 و در مصنف النجا تصنیف مرزا محمد بن محمد خان بزخشانی مسطور است اخراج ابو جعفر علی بن ابی طالب
 قال لکبیر و الحاکم و ابو نعیم فی فضائل الصحابة بن عباس که من علی بن ابی طالب ان رسول الله
 قال لفاطمة یا فاطمة ان الله یغضب الغضبک یرضی لرضاک و در اصابع مذکور است حدیث
 حسین بن زید بن علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب عن علی بن جعفر بن محمد عن

۲۶۰

ص
 مقصود است از آیه
 و فضائل البیت
 ص
 ترجمه حضرت فاطمه

ص

ص
 فصل ثانی باب تأسیس انصاف
 اهل بیت من جود الفاعل
 ص
 الفصل الرابع فی اخلاص
 الطاعة فی فضائلها من
 الجاهل المواجه ذکر سیدة
 الفاتمة فاطمة

من ابیه من علی بن حسین بن علی من علی ان الشیخ صلوات الله علیه قال لفاطمة ان الله یغضب
 لغضبک ویرضی لرضاک وحاکم ودرست که گفته شد ثنا ابو العباس محمد بن یعقوب جثنا
 الحسن بن علی بن عفان العامری وخبزنا محمد بن علی بن رحیم بالکوفی فنه حد ثنا احمد بن
 حاتم بن ابی مزین قال حدثنا عبد الله بن محمد بن سالم الحدادی ثنا حسین بن زید بن علی
 عن جعفر بن محمد عن ابیه عن علی بن الحسین عن ابیه عن علی قال قال رسول الله صلوات
 علیه و سلم لفاطمة ان الله یغضب لغضبک ویرضی لرضاک هذا حدیث صحیح الا
 و لم یخبرنا به و قال عبد الله بن محمد المطرفی فی کتاب الریاض الزاهرة فی فصل ال بیت الشیخ
 و عترته الکاهن الحدیث الثالث والثلاثون بعد المائة عن علی بن ابي طالب روف
 و کرم وجهه ان رسول الله قال یا فاطمة ان الله یغضبک لغضبک ویرضی لرضاک
 اخرجه ابو سعد فی شرف النبوة و الامام علی بن موسی الرضا فی مسندک و ابن المشی
 فی عجمه و قال الشیخ بن عبد الله بن الشیخ بن عبد الله العیدرس باعلوی فی العقد
 النبوی و الترمذی المصطفوی اخرجه ابن سعد فی شرف النبوة انه صلوات الله علیه
 قال یا فاطمة ان الله یغضب لغضبک ویرضی لرضاک و ابن الحارثی و در کتاب التیج
 گفته خبرنا الفاضل ابو جعفر محمد بن اسماعیل العلوی الواسطی رحمه الله ابنا ابو محمد
 عبد الله بن محمد بن عثمان المزنی الملقب بابن السقاء الحافظ ثنا ابو عبد الله حریری بن
 محمد بن مطاق الکی ثنا ابو عبد الله سعید بن عبد الرحمن ثنا حسین بن زید عن
 جعفر بن محمد عن ابیه عن جده عن علی ان رسول الله صلوات الله علیه قال یا فاطمة
 ان الله یغضب لغضبک ویرضی لرضاک و در ارج النبوة گفته و بعت پیوسته که پیغمبر صلوات
 علیه و سلم فرموده فاطمة بضعه منی من اذنا فقد اذانی و من ابغضها فقد ابغضنی و غیر آن است
 که ان الله یغضبک بغضب فاطمة و یرضی برضاها انتهى پس هر گاه که خدا تعالی شان بر او
 غضب فاطمه زهرا و غضب آید غضب حضرت فاطمه زهرا بنابر حکم بشریت محال باشد
 زیرا که اگر انسان دوست که حضرت فاطمه زهرا بنابر حکم بشریت و غضب آید حضرت پیغمبر خدا
 علیه و السلام علی الاطلاق نمیفرمود ان الله یغضب لغضبک و هر گاه که حویث مذکور مطلق
 واقع است و تصدیق حق و طاعت نیست معلوم شد که غضب حضرت فاطمه زهرا هر وقت و هر جا
 که بوده باشد مستلزم غضب الله تعالی است و غضب الله تعالی در صورت بودن غضب حضرت

مقاله اصل المستند
 در کتاب الجواهر ص ۱۰۰

ص

ص

ص ۲۰۰

ص

کتاب الفلاح باب
ذوب الرجل عن ابنته

بنا بر حکم شریعت محال است پس غضب بختی بنا بر حکم شریعت محال باشد و این مورد در فتح الباری
 و شرح فقهی که تا غامضی بضاعتی بر عینی ما را برها و یونانی ما را ذاهما گفته و فی الجمله
 تحریر اذی من یتا ذی الشبی یتا ذیه لان اذی الشبی حرلم اتفاقا قلیله و کثیره و قد
 جزم بانه یونانی ما ذی فاطمه مکل من حق منه فی حق فاطمه شی فاذت به فهو یونانی
 الشبی بینهما ذی هذ الخبر الصحیح و لا شی اعظم من دخول الادی علیها انتی و اما قول
 قال الله تعالی الذین یونون الله و رسوله لعدتم فی الدنیا و الاخره و اعدتم عذابا
 مهینا و نتیجه که ازین مقدمات بر می آید یادنی مایل واضح می شود و از کلام خود مخاطب ظاهرست
 که اگر محض غضب حضرت فاطمه مستلزم غضب رسول خدا می شد مطلوب شیعیان حاصل می شد
 و ابو بکر در عرض نکات و غضب رسول او می افتاد و بجهت روایات متعدده اهل سنت
 ثابت شد که غضب حضرت فاطمه مستلزم غضب خداست پس ثابت شد که ابو بکر خدا و رسول
 او غضبناک شدند و سید برانی در کتاب موده القریه روایت فرموده عن زاذان عن
 قال قال رسول الله یا مسلمان من احب فاطمه ابنته فهو فی الجنة معی من ابغضا
 فهو النار یا مسلمان من خب فاطمه ینفخ فی مانه من المؤمنین من تلك الاموال من
 القیت و القیر المیزان و الحاسبه فن رضیت عنه ابیق فاطمه رضیت عنه من
 رضیت عنه رضی الله عنه و من غضبت علیه ابیق فاطمه غضبت علیه غضب الله
 علیه یا مسلمان من یظلمها ینظلم بعلمها علیا و علی ان ینظلم ذمها شیعتها انتی
 ازین حدیث مرع معلوم می شود که جناب سالت آب علی الله علیه و آله و سلم از ظلم و ستم ظالم بر جناب
 فاطمه و جناب امیر المؤمنین علیهما السلام اخبار داده و بر ظالم بجناب مای بد فرموده و غضب آنحضرت
 مستلزم غضب خود که مستلزم غضب الهی است ارشاد کرده اما آنچه گفته و بارها در مقام
 عند میگفت و الله باینکه رسول الله الخ پس اول گفتن ابو بکر این کلام را و تا نیا قید بارها از کتب
 اهل حق ثابت باید نموده الا بمخالفت شرط صدر کتاب و تبصریح دیگر ابواب باب نکث عهد و سر
 بر خود نباید کذب و دروغ بر ناصب خود نباید نهاد و ثالثا این کلام مسانی با وصف اهل
 حایه ای آنحضرت بغضب فوک و مخالفت آنحضرت و حضرت امیر المؤمنین علیه السلام و عهد مساع
 دعوی میراث و دعوی عهد و عدم مساع شهادت جناب امیر المؤمنین علیه السلام با وصف مساع
 مجرد دعوی عهد و عدم مطالبه شهود از ایشان بچه کاری آید و بر تخفیف و تسبیح این کتب و

سوره احزاب جزء
بست و دوم ۱۲

مودة ثالثة عشر

۲۴۲

و من غضبت علیه

وایتبع اونی انزاید اما آنچه گفته و غضب حضرت زہرا پر حضرت امیر و مقدسات عالمی بابا بوقدم لایق
 از جمله وقتیکه خطبہ بنت ابی جہل برای خود نمود در الخ پس جو پیش آنکه حدیث خطبہ بنت ابی
 جہل از مضمومات نوامب و توارج است کہ باس خاطر سوید و اقتدا برت و جمال از دو پنجمین
 احادیث را وضع کرده چنانچہ ابن ابی الحدید و رشح هیچ البلاغہ از رشح ابو جہر اسکانی نقل کرده
 کہ گویند آن حدیث وضع قوم من القحاجہ و قوم من التاجین علی بن ابیہ اخبار صحیحہ
 فی علی یقتضوا الطعن فیہ والبراءۃ منه وجعل لهم علی ذلك جعلوا یغیبون عن مثله
 فاختلقوا ما ارضاه منهم ابو ہریرہ و عمر بن العاص و المغیرہ بن شعبہ و من التاجین
 عروہ بن الزبیر و الزہری عن عروہ بن الزبیر قال حدثنی عائشہ قالت کنت
 عند رسول اللہ اذا قبل العباس علی فقال یا عائشہ ان ہذین یحومان علی غیر
 ملکی ان قال دینی و روی عبد الرزاق عن معمر قال کان یقول عند الزہری
 حدیثان عن عروہ عن عائشہ فی علی فسالته عنہما یوما فقال ما تصنع بہما و یجد
 اللہ علم بہما انی لآتمہما فی بنی ہاشم قال فاما الحدیث الاول فقد ذکرناہ و
 اما الحدیث الثانی فہو ان عروہ بن زعم ان عائشہ قالت کنت عند النبی اذا قبل
 العباس و علی فقال یا عائشہ ان سرکان تنظر الی آل جہلین من اهل التار
 فانظر الی ہذین قد طلعا فنظرت فاذا العباس علی بن ابیطالب اما عمر بن
 فروی عن الحدیث الذی فی خبر الجباری و سلم فی صحیحہما مسندا متصلا بمر
 بن العاص قال سمعت رسول اللہ یقول ان الی ابی طالب لیسوا لی باولیاء امنی
 ولیق اللہ و صالح المؤمنین و اما ہشیرت بن فروی عن الحدیث الذی معناه ان
 علیا خطب بنتہ ابی جہل فی حیو رسول اللہ فاسخطہ فخطب علی المنبر فقال لا ہا اللہ
 لا یجتمع ابنتہ ولی اللہ و ابنتہ عد و اللہ ان فاطمہ بضعتہ منی یوذنی ما یوذنی ہا فاطمہ
 علی برید ابنتہ ابی جہل فلیفارق ابنتہ ویفعل ما یرید ان کل ما ہذا مضاہ و الحدیث
 مشہور من روایۃ الکراہیہ قلت ہذا الحدیث یضاحج فی صحیح الجباری و سلم عن
 للسور بن عفرہ عن الزہری و ذکرہ النسخی فی کتاب الستی بتزہد الانبیاء و الامیہ
 و ذکر انہ روایۃ حسین الکراہیہ و انہ مشہور لا یخرف عن اهل البیت و ہذا
 و المناصبہ ام فلا تقبل روایتہ و سید مرتضی علم الہدی در کتاب سریرہ الانبیاء فرمودہ

ص
 در خبر سوم ذیل شرح و
 من کلام لہ از سید مرتضی
 جہل بودے

۲۶۳

ص
نه باب العبد الخ من
اجله الخ رسول الله
عليه و آله و سلم

قلنا هذا الخبر باطل موضوع و غير منقول و لا ثابت عند اهل النقل و انما ذكر ذلك لذكر ابي
طاعتا به على امير المؤمنين ع معاوضا بذكر بعض ما يذكرون شيعة من الاخوان في اعراضهم
و هيها ان يشبه الحق بالباطل ولو لم يكن الاثر اينا لكان ابيسه و اعتماد عليه
و هو من اهل العدل و اهل البيت المناصبه لهم و لا نزاع على فضائلهم و ما اثرهم
على ما هو مشهور كقبي على ان هذا الخبر قد تضمن ما يشهد بطلانه و يقض على كذبه
من حيث ادعى فيه ان الثبوت في هذا الفعل و خطب باظهاره على المنابر
و معلوم ان امير المؤمنين لو كان فعل ذلك على ما حكى لما كان فاعلا لمخاطبه في الشريعة
لان مخاطبه الامير بطول على لسان نبينا و لمباح لا ينكره الرسول و لا يصرح بدمه
و بانه متادمه و قد رفعه الله تعالى عن هذه المنزلة و اعلاه عن كل منقصه و عدل
ولو كان نافر من الجمع بين بنته و بين غيرها بالطباع التي تغفر من الحسن و القبيح
لما جاز ان ينكره بلسانه ثم لما جاز ان يبالغ في الانكار و يعلن به على المنابر و فوق
رسول الاشارة و لو بلغ من بيلامه لقلبه كل مبلغ فاخص هو من العلم و الكظم
و وصفه الله تعالى بانه من جميل الاخلاق و كرم الاداب ينافي ذلك و يجيله
و يتمتع من افاضته عليه و تصد يقه عليه و اكثر ما يفعل مثله عليه السلام في الا
اذا ثقت على قلبه ان يعاتب عليه سرا و يحكمه العدل منه خيا على وجه جميل و يقول
اما ما سجدت كفته از انجد انك حضرت امير با حضرت زهرا ام رخش نمود از خانه بر آورده بمسجد مرتجع
پس چون بشنيد كه شيخ مدوق ابن بابويه عليه الرحمه در كتاب عمل الشرايع بعد ذكر روايتي كه
مضمونش است مضمون اين روايت است گفته ليس هذا الخبر عندى بمعتاد ولا هو لى بمعتقد
في هذه العلة لان عليا و خاتمة ما كان يقع بينهما كلام يحتاج رسول الله ص الى الاصلاح
بينهما بكونه لانه عليه الصلوة سيد الوصيين هي سيدة نساء العالمين يقتدى
بنبي الله في حسن الخلق و لكني اعتد في ذلك على ما حدثني به احمد بن الحسن القطان
قال حدثنا ابو العباس احمد بن محمد بن يحيى بن زكريا قال حدثنا ابو الحسن الصدي عن سليمان
بن مهران عن عبيدة بن يحيى قال قلت لعمد الله بن عباس كذا كذا رسول الله ص عليا ع
ايا تراب قال لانه صاحب الامر من تحت آفة علي اهلها جده و به بقاها و اليرسكونها
انتمى ما سئل انك اين خبر تروى من معتد نيمت و زمان مستعد من است زير كه ملى و قال طرقت چنان

همچنان بودند که در بیان ایشان کلامی واقع شود که رسول خدا صلی الله علیه و آله با صلح آن گردید و حضرت
 علی سید و سیاست و حضرت فاطمه زهرا علیها السلام سیده زنان عالیاں است پروردی بیگتند
 پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم اما آنچه گفته حضرت موسی بکم بشریت ما روئ که
 نبی مقرب خدا بود و غضب نمود پس دلیل فاطمه زهرا است زیرا که غضب حضرت موسی و حقیقت
 بر امت عاصی خود بود و بر حضرت ما روئ چنانچه مولانا محمد باقر مجلسی رح در کتاب حق الباقین زوجه
 در قرآن بسیاری از معانی است با رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم غرض از آن تهدید و تادیب
 دیگران است و ازین قبیل است آنچه از حضرت موسی صادر شده در آنجا که میبوی تو خود برکت
 ایشان عبادت گو سال کرده بودند از اذاعتن الواح و سرایش ما روئ را اگر حق و پیش
 کشیدن با آنکه سیدانست که ما روئ خود تقصیری ندارد و آنکه بر قوم ظاهر شود شاعت
 عمل ایشان و مانند عنای که حق تعالی با حضرت عیسی کرد که آیا تو گفتی با مردم که مرا و مادر مرا
 براتند با آنکه میدانند که او گفته است و مثل این بسیار است اما آنچه گفته لیکن در روایت
 شیعه و سنی صحیح و ثابت است که این امر خیلی بر ابو بکر شاق آمد و امیر المؤمنین علیه السلام شایع
 خود ساخت تا آنکه حضرت زهرا از خوشنود شد پس رضای حضرت فاطمه از ابو بکر گردید
 صریح است و بهمان قضیه زیرا که در تقض جواب طعن و از دهم از صحیح بخاری حدیثی نقل کرده
 شد در آن حدیث واقع است فغضبت فاطمة بنت رسول الله صلی الله علیه و آله و هجرت ابا بکر
 فلم تنزل مهاجرة حتى قويت عاشرت بعد رسول الله صلی الله علیه و آله ستة اشهر و در حدیثی
 دیگر که در صحیح بخاری و در قره خیز مذکور است واقع است فوجدت فاطمة علی ابی بکر
 فذلت فجزته فله تکلم حتى قويت عاشرت بعد النبی صلی الله علیه و آله ستة اشهر و این حدیث و صحیح
 مسلم در کتاب الجهاد نیز مذکور است و عدم حکم آنحضرت تا آخر حیات با ابو بکر و مهاجرت او دلیل
 صریح است بر غضب آنحضرت است و شیخ عبدالحق دهلوی در شرح مشکوٰۃ در ترجمه روایت
 بخاری گفته پس در غضب آن فاطمه پس بجزان کرد ابو بکر را پس همیشه بود هجرت کننده مرورا
 تا آنکه وفات یافت و در تقریر اشکالی که گذشته گفته چنانکه گفت از غضب تا آنکه باسد او کشید
 و تازه اند مهاجرت کرد ابو بکر را انتهى و این مهاجرت آنحضرت از ابو بکر دلیل سلب اسلام است
 بر جای استحقاق خلافت زیرا که در صحیح بخاری مذکور است و دلیل مسلم این مهاجرت
 فوق گفته کیال یعنی حلال نیست سخانی را که بجز کند بر او خود را زاید از سه شب پس

۲۶۵

ص

ص

ص

المفصل الثالث من
الف من کتاب الجهاد

ص
آخر فصل اول در بحث
نکات جزو سلسله است

اگر حضرت ابو بکر راسم میدانست چگونه تا آخر حیات خود از دو مهاجرت می فرمود و این را بی خبری
 در شرح تاریخ البلاغه از ابو بکر چه نقل کرده که او گفته حدیثی المومل بن حضرت آل حدادی
 محمد بن یحیی بن معاذ بن المبارک قال ایتنا عبد الله بن موسی بن عبد الله بن الحسن
 و یحیی بن ابراهیم بن الحج فی جماعة فسالناه عن سائل و کنت انا اخذ من ساله فسالته
 عن ابی بکر و عرف قال سئل جده ی عبد الله بن الحسن عن هذه المسئلة فقال کانت اخی
 صدیقة بنت بنی مرسل و ماتت و هی غضیبه علی اذ خان فخص غضابا لخصها النقی عبد الله
 اما آنچه گفته بلکه شیخ عبدالحق در شرح مشکوٰۃ نوشته است که ابو بکر صدیق بعد ازین قضیه بنام
 فاطمه رفت الی قول و حضرت زهرا را رضی شد پس عجب است از شیخ عبدالحق که خود در شرح
 مشکوٰۃ گفته که غضب آنحضرت استمد او کشید و تا زنده بود مهاجرت نمود ابو بکر را و با زبان و نحو
 کاذب را ذکر کرده و از قول خود که موافق صحاح اوست کلیه غلطت و زریده مگر آنکه گویند که
 چون شیخ عبدالحق این مضمون را بعضی از روایات نسو بساخته و گفته و در بعضی روایات
 آمده است که چون واقع شد میان ابو بکر و فاطمه رخساره آنچه واقع شد رفت ابو بکر تر و فاطمه تر
 و استاد برادر او در گرمی آفتاب الخ فرغش از افتاد برین روایت است بلکه تلخیص
 است پس البته اعتراضی بر او وارد نتواند شد لیکن سخافت عقل مخاطب زیاده تر ظاهر خواهد
 شد که بر روایتی که خود عبدالحق اشاره بتضعیف آن کرده با و منگ نکر روایات صحاح کذب
 آن میکند احتجاج کرده اما آنچه گفته در فصل الخطاب بر روایت بیعتی از شعبی نیز همین قصه
 مروی است پس بدانکه روایت شعبی قابل اعتبار نیست بحد و جه اول آنکه او از دشمنان
 حضرت امیر المؤمنین علی بن ابیطالب علیه السلام بوده چنانچه در محل خود ثابت شده و در نقض باب
 بمرض گذارش آمد و قوم آنکه شعبی این روایت بطریق مرسل مذکور ساخته چنانچه این حجر
 در شرح الباری شرح صحیح بخاری تصحیح باین معنی نموده و در بیان اشکال غضب حضرت فاطمه
 گفته فان ثبت حدیث الشعبی زال الاشکال انتهى یعنی اگر ثابت شود حدیث شعبی اصل
 کند اشکال را و مصدر گردانیدن ابن جریر این قضیه را بحرفان شرطی دلیل است بر اینکه حدیث
 شعبی تر و ثابت نشده و این قول ابن جریر چنانچه در حالت بر عدم ثبوت حدیث شعبی میکنند
 همچنان بر عدم ورود حدیث صحیح حدیث باب غیر از طریق شعبی نیز میکنند زیرا که اگر غیر از طریق صحیح
 حدیث صحیح مروی می بود این حجر در مقام بجهت ازاله اشکال البته ذکر میکرد سووم امکان

ص
نصل ثبات باب النقی
من کتاب الجهاد

۲۷۶

۴۴
 اما آنچه گفته در روایات است که
 مشکوٰۃ نبودست الخ بلین روایات
 این است درین باب روایت کرده
 قابل اعتبار است صاحب شرح مشکوٰۃ
 قابل احتجاج خواهد بود و در حدیث صحیح
 کافی روایات صحاح است

این روایت سنائی روایت صحیح بخاری و صحیح مسلم است که است و عوی با جماع خود بر قبول این
 برود و صحیح دارند پس روایت سنائی صحیح که صحیح است بگونه مقبول شود و آنچه بعضی هستند نقل
 از برخی الفاظ حدیث صحیح کرده گفته اند که مراد آنست که جناب فاطمه در مال میراث کلام نفرمود پس
 آنرا خود شخصین هستند و کرده اند چنانچه این مجرد در فتح الباری بعد نقل این مآوایل از ترمذی گفته
 و تعقیب البیاسی بان قرینه قوله غضبت دل علی آنها استغف من الکلام علی و گفته اند که بجز و در فتح
 شرح صحیح بخاری مسطورست فحیرت ابابکر و لکن قول مهاجره حتی فوفیت هذا لفظ
 یرد ما حکاه الترمذی عن شیخ علی بن حصیبه انها لم تکلمه فی هذا الیاریت خاصه اتقی
 و محققان ذکر این همه روایاتی که مخاطب درین مابذکر کرده یعنی روایت مدارج و کتاب الوفا و بعضی
 و شرح شکوة و ریاض النقره و فصل الخطاب کتاب الموافقة ابن السان همه مندرست در روایات
 یکی روایت شعبی مدگیری روایت اوزاعی چنانچه از رجوع باین کتب ظاهر می شود چه در مدارج
 اوله روایت شعبی از فادیهتی آورده و بعد کتب دور روایت از ریاض نقره آورده که یکی روایت
 شعبی است و دیگری روایت اوزاعی و بعد آن روایت فصل الخطاب آورده که مخاطب آنرا روایت
 بهیستی از شعبی گفته و روایت فادیهتی هم همان روایت شعبی است و صاحب ریاض النقره در
 روایت ذکر کرده یکی روایت شعبی و دیگری روایت اوزاعی و روایت فصل الخطاب خود همین
 رعایت شعبی است که ما شرح الخطاب روایت کتاب الموافقة روایت اوزاعی است و عدم ثبوت
 روایت شعبی واضح شده و روایت اوزاعی هم لاین اعتماد نیست چه معلومه بر آنکه روایات صحاح
 کذب آن میکند آنهم مثل روایت شعبی مرسل است چنانچه در ریاض النقره مذکورست عن اکتفا
 قال بلغنی ان فاطمة بنت رسول الله غضبت علی ابی بکر فخرج ابی بکر حتی قام
 علی بابها فی یوم حار ثم کلمه ابرح مکانی حتی تزوی عنی بنت رسول الله فدخل علیها
 علی فاقم علیها الترضی فرضیت خرج ابان التان فی الموافقة اتقی و پر ظاهر است که
 اوزاعی نام راوی که باو این حکایت روایت کرده ذکر نموده همین حد گفته که مراد این روایت است
 پس این روایت بدون ثبوت اعتماد و وثوق این واسطه یافت اعتماد دارد و کذب صحاح آنرا
 معلومه بر این است و تمام میرت نیست که مخاطب درین مآوایل موضوع فصل الخطاب و
 ریاض النقره را درین جا معتقد و جهت آنست با و صفیکه خود علی او در ثبوت بعضی از آن کلام دارند
 و هنوز شک و ریب دران می نمایند و صحاح او هم کذب آن می نماید و روایات همین فصل الخطاب

موسس کتاب فخر
 اول کتاب فخر

۲۶۶

موسس
 ذکران فاطمه بنت محمد
 من الفصل التاسع من کتاب
 الاول من القسم الثاني

در باب النفره را که در باب ادعای حضرت فاطمه علیه فدک را سابقا گوشه بنظر بصیرت نمی بیند
 و بر ملاکتیب آن میکند و از مغز قریب شیعیه میداند و از قایت و قاحت میگوید که اصلا در کتب نیست
 موجود نیست و این طرفه ماجراست که در باب النفره اگر چه روایت ادعای علیه فدک بنا صلا چند در حق
 از روایت موضوعه رضا مذکور است لیکن در فصل الخطابین هر دو روایت نهایت تقارب است یعنی
 در یک صفحه هر دو روایت مذکور است پس نهایت عجیب است که چنان از ان قطع نظر کرده لیکن هم
 ترین ولی بالاتر باعث بر این کاذب خرافات و انکار و انجفات می شود اما آنچه گفته اما امیه
 پس صاحب مجله التالکین و غیره از علمای ایشان روایت کرده اند الخ پس چرا ایشان گفتند که ما
 مجله التالکین و صاحبش را نمی دانیم و نمی شناسیم و مخاطب هم با وجود اینکه اسامی اکثر علمای
 شیعیه و تصانیف ایشان در باب سوم ذکر نموده نام مجله التالکین و صاحبش را مذکور نگوده پس
 روایت چنین کتابی که علمای امامیه آنرا و صنفش را نمی شناخته باشند بر ایشان حجت آوردن دلیل
 کمال جهل زمانه انی است از ادب علم مناظره و هر گاه که محال صاحب کتابی که نامش برده بود چنین باشد
 حال غیره از علمای امامیه که نامشان برده و محض نوشتن همین لفظ گفته نموده بر آن قیاس باید کرد
 و همچنین است حال تو که بعد تمام عبارت نسو بر کتاب مجله التالکین گفته این است عبادت و
 در مجله التالکین و دیگر کتب معتبره علمای پس آنچه بعد از این روایت تفریح نموده گفته و از این عبارات
 هیچ مستفاد شد الخ قابل جواب نباشد اما آنچه گفته در اینجا نیز باید دانست که علمای شیعیه چون می
 گویند بغیر قبض بر حجب ملک نمی شود پس حضرت زهراء چه در غضب می آمد و ابو بکر را چه تفسیر ناچار
 و زمانه علمای ایشان چنین دعوی نیز انتقال نموده دعوی دیگر بر آوردند و ملعن دیگر تراشیدند
 که آن ملعن چهاردهم است پس کذب محض همان حرف است و مخاطب لازم بود که برای تصدیق این
 قول خود نام آن ملع را زمان خود که از این دعوی انتقال نموده دعوی دیگر تراشیده اند در اینجا
 مذکور میکرد و آنرا کمال ایشان کرده میشد که قول ایشان محل اقتاد است یا نه و چون از نام آنها نشانی
 نداده این قول او قابل جواب نباشد و عجیب است آنکه درین کلام از کمال و قاحت خود هستی که
 ابطال غضب حضرت زهراء برای بر کند چنانچه قول او پس حضرت زهراء چه در غضب می برد آن را
 ولیکن چون یعنی بر روایت اصح صاحب است ثابت شده از دست مجازون او هیچ مانده جز
 قضیه است و در سوره احوال تو را بر شد و هر گاه که ما از ابطال اتوال این فصل و حال نظر شدیم خود استیم
 که تحقیق آن بر در ذم که در کتب خود و حاصل آن چه قدر بود پس بدانکه همین صحر در فتح ابداری

ص ۳۴۹
این عبارت در سنن ابوداود
نیز می آید که در کتاب
در سنن ابوداود
یک خبر خود را نقل کرده است

فتح الباری شرح صحیح بخاری گفته اند که در فتح الغناء والعمال المملة بعد ما کان فیها
وبینما یومئذ المدینة ثلاث ملحق و كانت لرسول الله ص خاصة یعنی آن شهریت پیش
سه مرتبه از مدینه بود و خاصه برای رسول خدا ص و شیخ میذلقی د هوی و صاحب ابطال الباطل گفته که در
قریه ایست از قریبات نمیرد قاضی نور احمد شوشتری در کتاب باحقاق الحق و در کتاب مجالس المؤمنین
از سجم البلدان یا قوت عمومی نقل کرده که او گفته اند که قریه ایست در حجاز میان آن و مدینه دو روز
راه است و بعضی گفته اند سه روز و این قریه در سال هفتم از راه صلح بر نصف یدست نخصرت آمد
بود و در آن چشمهای آب روان و در تنهای فرا بسیار بود و مولانا محمد باقر مجلسی رح و در کتاب
حیوة القلوب و در مدتی طویل آورده که حضرت رسول ص با اهل فدک مقاطعه نمود که هر سال بیست
و چهار هزار دینار بدهند که بحساب این زمان تقریباً سه هزار و شش صد تومان باشد اتمی تا
سیکویم که بحساب هندستان یک لک بیست هزار روپیه می شود و او داود در سنن خود بحد
روایت خبر که مخاطب از شکوة نقل کرده گفته قال اجمع اذ یعنی نفسی علی من عبدی

الثالثة وغلظة ای غلظة فدک امر بوف الفتنین الخ قال طعن بجهادهم

آنکه پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم حضرت زهرا زهرا بفرماندگ و وصیت کرده بود و او بکر او را بر فدک تصرف
نکرد پس خلافت وصیت پیغمبر نمود **جواب** ازین طعن بجهاد است **اول** دعوی و صحاب
آن حضرت زهرا با از اثبات آن دعوی بشهادت از کتابی از کتب معتبره اهل سنت یا شیعه
بیوت باید رسانید بعد از آن جواب باید طلبید و در وجه آنکه وصیت با جعل شقیه سنی اخی
حیث است پس در آن یک میراث جاری نشود و وصیت چه اتم جاری خواهد شد زیرا که وصیت غیر
هر دو انتقال ملک بعد الموت اند و بعد الموت انبیاء ما که هیچ چیز نمی مانند بلکه مال ایشان مال خدا
می شود و در اصل بیت المال میگردد و درین است که انبیاء الهی بعد وفات کما صح الله پس هر چیزی
که در دست ایشان افتد عاریتاً میماند و بان منتفع می شوند و لهذا زکوة بر ایشان واجب نمی
شود و ادای دین از ترکه ایشان واجب میگردد و در مال عاریت بالبدیهه وصیت کردن و میراث
دادن ناقض نیست و چون عدم توریث در مال انبیاء بر وایت معصومین با قطع ثابت شد عدم
تفاوت وصیت بطریق اولی بیوت رسید زیرا که توریث بر اتساقوی است از وصیت و وصیت
تجرباتی ضعیف است از توریث معصوم آنکه وصیت برای شخصی با مخصوص نمی درست
می شود که صاحب آن از آن بر خلاف آن وصیت از معصوم صادر نشده باشد و در میان نقله نقله

حلال

صدقه کار خود کرده زنده است و جمیع ترکه که پیغمبر وقف فی سبیل الله کرده بدو گنجانید و وصیت نماند
 چهارم آنکه اگر با بعضی وصیت واقع شده باشد و بجز بجز آن اطلاق نشده و تزاد
 بموجب شایان نبوت نرسیده او خود معذور شد آیا حضرت امیر علیه السلام را در وقت خلافت
 خود چه عذر بود که آن وصیت را جاری نفرمود و بدستور سابق در فقر و مساکین و این تفسیر
 می نمود اگر حصه خود را در راه خدا صرف کرد حسنین و خواهران ایشان را جز از میراث مادر محروم ساخت
 شیخ ازین سخن چهار جواب گفته اند هر چهار را باطلی که در آنهاست نوشته می آید اول آنکه اهل بیت
 مقصوب را بازمی گیرند چنانچه حضرت رسول خدا خانه مقصوب خود را که در کعبه آتشند بعد از آنکه
 انگرفتند و درین جواب تفسیر است زیرا که خود در وقت خود عمر بن عبدالمطلب را بجزوت امام
 محمد باقر و اولاد ایشان گرفتند و در دست ایشان بود باز خلفای نبوی عباسیه بر آن متصرف شدند
 تا آنکه در سنه دو صد و هشتاد و سه مامون عباسی باطل خود قیام بن جعفر نوشت که فدک را با اولاد فاطمه بده
 در بوقت امام علی رضا گرفتند باز متوکل عباسی بر آن متصرف شد بعد از آن مقتصدان نمود باز
 کتفی متصرف شد باز مقتدر در آن نمود چنانچه قاضی نورالله در مجالس المؤمنین بتفصیل ذکر نموده
 پس اگر اهل بیت مقصوب را نمی گیرند این حضرات چرا گرفتند و نیز حضرت امیر المؤمنین علیه السلام خلافت
 مقصوب را بعد از شهادت عثمان چرا قبول نموده و حضرت امام حسین علیه السلام خلافت مقصوب را
 از غیر پلید چو خواهان نزاع شد و نیز شهادت کردید جواب دوم که شیخ گفته اند آنست که
 حضرت امیر اقداب حضرت فاطمه نموده از فدک منتفع نشد و درین جواب سرسختی است زیرا که بعضی
 اند که فدک را گرفتند و بان منتفع شدند چرا اقداب حضرت فاطمه زهرا نمودند و نیز این اقداب فرض
 بود باینکه فرض بود ائمه دیگر چرا ترک فرض نمودند اگر نبود حضرت امیر چرا برای نقل ترک فرض کرد
 که حق بجدار رسانیدن است و نیز اقداب در افعال اختیار پیشخص میباشند در افعال اضطراریه
 اگر حضرت زهرا از راه ظلم و ستم کسی قدرت بر استیلاء از فدک نیافت ناچار بود و در غلطیست
 که سرسختی و ناچارگی است اقداب چه معنی دارد و نیز اگر اقداب میفرمود خود بان منتفع می شد
 حسنین و خواهران ایشان را جز از محروم میراث میساخت جواب سوم که شیخ گفته اند آنست
 که مردم بدانند که شهادت حضرت امیر علیه السلام برای جرفیع خود نبود حسبته فقه بود درین جواب
 نیز خطاهای اول آنکه مردمی که گمان ناسد بجزت امیر علیه السلام داشته باشند در نتیجه
 همان مردم خواهند بود که در شهادت ایشان در باب هجده یا وصیت نمودند و آن مردم دهنده

در زمان خلافت حضرت امیر مود بود و از آن گزین در زمان خلافت خود کتابی در این باب
 نوشته بود که چون بعضی از اولاد حضرت امیر گزین را نسبت و خواجه را توهم شده باشد که شهادت
 حضرت امیر برای جبر قبح با اولاد خود بود بلکه مدین و کلب باغ فتح بود بیشتر تکوینی قده از قبح خود پس
 می یابست که اولاد خود را نیز وصیت میفرمود که هرگز این را سخاوتند گرفت تا در شهادت من نقل نیاید
 و نیز بر اولاد او را در افتاد باغ گزین میشد یکی افتاد بجهت زهره دوم افتاد بجهت امیر محمد اب
 چهارم از طرف شیعه آنکه این همه بنا بر تقیه بود و درین جواب نقل آنست که هر گاه که امام خروج
 فرماید و بیگک دنبال مشغول شود او را تقیه حرام میگردد و چنانچه ذهاب جسمی امامیه بنیست
 و لهذا حضرت امام حسین ع هرگز تقیه نفرمود و جان خود را در راه خلاصه صرف کرد پس در زمان خلافت
 حضرت امیر اگر تقیه میفرمود مرکب حرام میشد معاذ الله من فکله با قطع نظر از نیه در کتاب بیخ و کراسته
 شیخ ابن مطهر علی جزیری گفته است که بسبب آن اشکال از بیخ و بن برکنده شده و اصلاحی طعن
 بر او بگرداند و هو انما و غفلت فاطمة ابی بکر غمی خلک کتب لها کتابا ورة ما علیها پس بر تقدیر صحت
 این روایت هر دعوی که بر زهره ابوبکر بود خواه میراث خواه همه خواه و وصیت ساقط گشت پس
 شیعه را هیچ دعوی جای طعن نماند باقی ماند انبیا و دشمنی که اکثر بخاطر شیعه سنی یکگزیند ز شیعه
 اول آنکه بر چند دعوی میراث و دعوی همه که از حضرت زهرا ع بوقوع آمد نزد ابوبکر بیثبوت رسید
 اما اگر رضی حضرت زهره ابی بکر فتن خلک بود پس چرا ابوبکر استنادگی کرد و بخدمت ایشان نگذشت
 تا این گفتگوی رخس در میان نمی آمد گویند و صفا انجا نمیده باشد رفع این شبهه آنست که ابوبکر
 را درین تقدیر بتلای غنیم پیش آمده بود اگر استرضای خاطر مبارک حضرت زهره ع مقدم میشد
 بود و بر زنه غنیم و درین راه می یافت اول آنکه مردم یقین گمان می بردند که تلیفه در امور
 مسلمانان بقضاوت حکم میکنند و رعایت می نمایند و بی ثبوت دعوی برود از آن مدعیان ایشان
 حواله میکنند و از دیگران که موام الناس از اثبات دعوی و شهود و گواه خاطر خواهد خود می خواهد و این
 گمان بر موجب فساد و غنیم بود و درین تا قیام قیامت دیگر قضاة و حکام این دستوار اصل را
 پیشوای کار خود می ساختند و با بجا مانده و مسالمة و جانب حلیها این دست آویز وقوع
 می آمد و هم آنکه در صورتیکه حضرت زهره ع این زمین بلبرقی تخلیک میداد و ملک دارث
 در حقیقت ملک مورث است زیرا که خلافت نیابت اوست پس علاوه این زمین که مورث
 رسول بود و بکم مگر گناه معذوقه در خانقاهی رسول لازم می آمد مگر آنکه از جانب غیر شیعه

بود که العارفی الصدقة کالکلب بود فی قیسه این حرکت عظیم از ابو بکر هرگز ممکن نبود که صد دریا بر
 و همراه این دو وجود نبی و جمعی دیگر هم بود نبوی که در بصورت حضرت عباس و از واج مطهرت
 نیز دامن طلب کرده برای خود همین قسم زیر نهاد و بیات بنحو استند و کار بر ابو بکر تنگ میکردند و
 اگر این را مصالح را رعایت میکرد و این را مقدم میساخت حضرت زهرا آزرده میشد تا چار بگم
 حدیث نبوی که المؤمن اذا تبلی به لیستین احبهما ابو نهانها بین شوق یا اختیار نمود زیرا که تدارک این
 ممکن بود چنانچه واقع شد و تدارک آن شوق امکان نداشت و باعث فساد عام بود درین شبها
 آنکه چون در میان ابو بکر و حضرت زهرا بابت نیمه در صلح و صفا انجامید و رفع کرد و درت بنحوی
 حاصل گردید چنانچه از روی روایات شیعه و سنی ثبوت رسید پس باعث چسبیت که حضرت
 زهرا را در احوال حاضر شدن ابو بکر بر خیزان شد و حضرت امیر ایشانرا اشتباست با موجب وصیت
 ایشان در دفن فرمود در این شبها آنکه این وصیت حضرت زهرا بنا بر کمال کسرت و حیا بود چنانچه
 مرویست بروایت صحیح که حضرت زهرا در مرض موت خود فرمود که شرم دارم که مر اجد از موت بی پرد
 و حضور مردان پرورن آرزو و عادت آن زمان چنان بود که زمانه را می برده بپستور مردان پرورن
 می آوردند اما بنت عمیس گفت که من در شب دیده ام که از نشانهای خرافاتی مانند کجاده می سازند
 حضرت زهرا فرمود که بحضور من ساخته من با اسباب آنرا ساخته نیزه را نمود بسیار خوشوقت شد و قسم
 کرد و هرگز در اجد از واقعه آنحضرت خوشوقت و مقبلم ندیده بودند با صیحت کرد که بعد از برگ
 مرا غسل دمی و علی با تو باشد و دیگری را نگذاری که در آید پس اینجست حضرت امیر کسی را بر خیزان
 حضرت زهرا نطلبید و بقولی حضرت عباس چندی از اهل بیت نماند گذارده هم در شب دفن
 کردند و بعضی روایات آمده که روزی دیگر ابو بکر صدیق و عمر فاروق و دیگر اصحاب که بخانه علی مرتضی
 بیعت تغزیت آمدند شکایت کردند که چرا ما را خبر نکردی تا شرف نماز و حضور در می یا تقیم علی مرتضی
 گفت فاطمه وصیت کرده بود که چون از دنیا بروم مرا شب دفن کنی تا چشم ما محرابان بر خیزان
 من نیفتد پس بوجبت صیحت وی عمل کردم نیست روایت مشهوره و در فصل الخطاب آورده
 که ابو بکر صدیق و عثمانی و عبدالرحمن بن عوف و زبیر بن العوام وقت نماز غشا حاضر شدند و در طلت
 حضرت فاطمه علیه السلام در میان مغرب و غلغله شب خنده صوم ماه مبارک رمضان بعد از شاه از
 و آنقدر سرور و جهان پر طوق آمده بود و سنین عمرش بسبب و شبت بود ابو بکر بوجبت گفته علی مرتضی
 پیشانم شد و نماز بروی گذارده چهار تکبیر بر آورد و در اول مقلی بر آنکه حاضر کردن ابو بکر بر خیزان حضرت

حضرت زهره از همین جهت بود زنا بر کرد ورت و ناخوشی افشت که اگر نیاید که ورت و ناخوشی باشد
ازین جهت خواهد بود که ابو بکر بروی نماز گذارد و این را خود درست نمی شود زیرا که با جماع موزین مضمین
از شیعه سنی چون بنابر امام حسن آوردند امام حسین بسید بن الحامس که از جانب معاویه امارت دین
داشت اشاره کرده فرمود که اگر نسبت بدین بر آن بودی که امام خازنه امیر باشد هرگز ترا پیش نمیکردم
پس معلوم شد که حضرت زهره بنا بر این نماز ابو بکر این وصیت فرموده بود و الا حضرت امام حسین رضی
و وصیت حضرت زهره چه قسم جعل می آورد و ظاهرست که سید بن الحامس بخوار تر بود ابو بکر کمتر بود و
لیاقت امامت نماز و حرف ششماه بود که جناب پیغمبر بر بزرگوار حضرت زهره ابو بکر را پیش نماز صبح
مهاجرین و انصار ساخته تا کید نام این مقدمه را برداخته چه احتمال است که حضرت زهره درین وقت میل
این واقعه را یاد گرفته باشد **اقول** این طعن در هیچ کتابی از کتب شیعه که در مطالعین صحاب ثلثه و
احزاب ایشان تصنیف نموده اند دیده نشده چنانچه **قول** آن که دعوی وصیت از حضرت زهره باز آید
آن دعوی بشهادت کتابی کتب معتبره ایست همیشه ثبوت باید رسانید بعد از آن جواب
باید طلبید مصدق ماست بالجمله هر گاه علمانی الطبع این طعن را ذکر کرده باشند ایراد آن و توجیه
بجواب آن بی سود و ما را دفع جواب آن غیر لازم اما آنچه گفته دوم آنکه وصیت با جماع شیعه
و سنی اختیاریست پس باطل میکند آنرا **قول** این حجر که در صواعق محرقة در جواب قول مدافع
علی بن ابی طالب رسول الله و سید و هو لا یحیل له تصدقه گفته و عن الثالث انه لم یضع ذلک لعلی بن ابی
ولا صدق لما تریل بطریق الوصیه منه الیه علی ما ورد انتهى حاصل آنکه جوابی از وجه سوم از وجود **قال**
حدیث سخن لا یرث و تر کناه صدقه است که بر سنی که دفع کرد ابو بکر بنعلیه و سید حضرت رسول خدا
را جعلی از روی میراث و ناز روی صدقه بلکه بطریق وصیت رسول خدا بنا بر آنچه وارد شده است
اما آنچه گفته پس هر چیز را که در دست ایشان افتد عاریتند امید اندالی قول در مال تمام
بالبدیهه و وصیت کردن و میراث دادن ناقده نیست کافیست در جواب آن آنچه بعضی از علما
شیعه افاده نموده حیث قال و لو لم یکن النبی ما کالنا من امر تجال النبی امر امره ما لانه
قد تصرف فی بعض جلا ید بملک الیهین وقد نصر الله تعالی بکونها ملکاً له **۲** حیث قال
یا ایها النبی انا اخلنا لک زواجک اللواتی ما یتاجرن و ما ملکک یمینک و
ایضا یلزم ان یکون اعتقاد النبی صلی الله علیه و سلم و صدقانه عیثا غیر نافع بل لانه
قد تصرف فی ملک غیره و ایضا یکذب قول تعالی و وجدک عائلاً فاعنی لکان لعی

۲۸۳

ص

بدین الملک حال اما آنچه گفته در اینجا نظر ما بر کناه صدقه کار خود کرده ز دست پس
 جوباش آنکه در صورت فرض صحت صدق این کلام از حضرت رسولی است که گفته شود که ما در
 از لافوت آنکه گناه صدقه آنست که ما بجهت صدقه فی حال حیات تا لا نورث و ما علی تلمیذ شرح مشکوٰۃ
 در شرح این حدیث گفته و پیروی صدقه بالنصب بود که گفته نشد اما آنچه گفته اما حضرت امیر را
 در وقت خلافت خود چه قدر بود که وصیت جاری نفرمود پس بدانکه این اقراض بر او مفید طعن
 سیر هم گفته که میگرد و مناسبت آن می داشت چنانچه دیگر طمای الهست و ذکر کرده اند و این قدر نمی
 فهمد که خود گفته که این طعن چهارم هم طمای زمان ما ترشیده اند و این اقراض جواب آن در کتب
 قدیمه موجود است پس در این اقراض با این طعن دلیل خطا است و دیگر کیف جوباش آنست که حضرت
 امیر المؤمنین علی بن ابیطالب علیه السلام را آنقدر قدرت و استقلال حاصل نشده بود که جمیع بدعات
 اصحاب لشکر را رفع تواند کرد چنانچه سید مرتضی علم الهدی در جواب تاضی القضاة گفته فاما ما ذکر کرد
 من ترك اياما لشي منين فذلك لما اخطى الامر اليه واستدلاله بذلك علانته لغيره من الاش
 فيها فالوجه في تركه في تركه هو الوجه في اقراره احكام القوم و كنهه من نقصها
 و تغييرها و قد بينا ذلك فيما سبق و ذكرنا انه كان في اشهاد الامر اليه في بقرته من التقية
 قوتية و در فتح الباری شرح صحیح بخاری مذکور است قوله و ما اتقم لنفسي خاصة فيه قوله
 للفسوف ان كان الحاكم متكلما من ذلك بحيث يومن منه الخيف على المحكوم عليه لکن
 لجسم المادة طاعة علم یعنی در قول راوی که انتقام گرفت رسول خدا برای نفسش عیب خود
 خاصه و لالت است بر ترک حکم برای نفس خود اگر چه حاکم متکلّم باشد ازین معنی بچینی که ما سون باشد
 از وظلم بر کوم علیه بجهت عصمت او لیکن برای قطع ماده تو سم ترک فرمود و سید مرتضی در شرح مشکوٰۃ
 از حضرت امیر المؤمنین علیه السلام نقل کرده که آنحضرت فرمود لا یجاب المرء بتاخر حقه تا یجاب من اخذ
 بالیس یعنی عیب کرده نمی شود شخص تا سیر گرفتن حق خود بزاین نیست که عیب کرده می شود
 از گرفتن چیزی که حق او نیست و دیگر کیف چون برود آیات کتب معتدّه سنیه بغایت وضوح ثابت
 شده که جواب امیر فدک را حق حضرت فاطمه میدانست تا آنکه شهادت هبه فدک بجزت فاطمه نزد
 امیر کرد و او پس الهست را که ایضا اتفاقا و امانت و عدالت آنحضرت دارند نیز لازم است که از ترک فدک
 خود را و آن بحسبین علیها السلام جوابی بر نهند همان جواب را از طرف شیعه مقبول باید نمود
 اما آنچه گفته عرض میاید نیز در وقت خود فدک را بجزت امام محمد باقر و او ایشان گرفتند

وخرنابق سول الله
 قبل تا تبت زیش

ص

۲۸۴

ص
 منته التیق من تالیات

ودر دست ایشان بود و همچنین آنچه گفته تا آنکه در سنه دهم و هجرت سیمون عباسی بمطالع خود
 قسم بن جعفر نوشت که فدک را با ولاد فاطمه دره در نیوقت امام علی رضا گرفتند پس منافی آنست
 آنچه خود در عاشره همین قول از شرح مقاصد نقل کرده و آن نیست و آنکه در کتاب التوفیق
 ان فادک كانت علی ما قرره ابو بکر الی ذین مطاوعه ثم اقطعها مروان بن الحکم و من جسدک را
 لایته عبد العزیز بن عبد الملک ثم مالوی الولید بن عبد الملک و حب من عبد العزیز
 نصیب الولید و کنه اسلیمان بن عبد الملک فصار کلها للولید ثم قره عامر بن عبد العزیز یا
 خلافته الی ما كانت علیه ثم لما كانت سنه عشتین و مائتین کتب الامون الی عامله قثم
 بن جعفر ان بقره فدک الی ولاد فاطمه فغنما الی محمد بن الحسن بن زید بن علی بن الحسین بن علی
 البیطالک محمد بن عبد الله بن زید بن الحسین بن زید لیکو ما بها و اهلها و عندک من
 قشبح الامون اتقی ازین عبارت ظاهر میشود که فدک در دست حضرت امام محمد باقر و امام رضا
 پیاده و همچنین منافات اردو بان حدیثی که مخاطب جواب طعن سیزدهم از شکوه نقل نموده و
 تصدیق آن برداشته زیرا که در آن حدیث این عبارت واقع است ثم صارت لعمر بن عبد العزیز
 فقال لیرایت امر منعه من حق الله فاطمة لیس لعی وانی اشهد که ان فی دهنها علی ما کما
 علیه یعنی علی عهد رسول الله و ابی بکر و عمر از عبارت شرح مقاصد فسق عمر بن عبد العزیز
 ثابتست زیرا که حسب این عبارت عمر بن عبد العزیز فدک را از مروان گرفته و حقه خود را بولید
 هدیه نموده و ظاهرست که فدک نزد اجماع حق حضرت فاطمه علیها السلام بود و حسب روایت بکر بن
 سلیمین پس گرفتن عمر بن عبد العزیز آنرا و اولاد آن بولید فسق و غیر صریحست و عجیب که
 بروایت چنین ناکسی مخاطب در ابطال همه فدک نشن نموده اما آنچه گفته چنانچه قاضی
 نور الله در مجالس المومنین تفصیل ذکر آن نموده پس صحیح البش آنکه این تفصیل که مخاطب ذکر کرد
 قاضی نور الله در مجالس ذکر نموده آری و ادون عمر بن عبد العزیز فدک را بحضرت امام محمد باقر
 الهبت ذکر نموده و ائمه نمودن حضرت امام رضا فدک را در آنجا ذکر نیست
 و ادون عمر بن عبد العزیز فدک را بحضرت امام محمد باقر علیه السلام متقی مخاطب
 نمی رساند زیرا که این ادون حکم یا بر سبیل استحقاق بود باین جهت که چون فدک ملک حضرت فاطمه
 بود لهذا با حضرت که وارث بوده رو کرد پس بنا برین کمال جور و ظلم
 ابی بکر و عمر و عثمان و دیگر اهل عدوان ثابته می شود و مگر این ادون بطریق تو لیت بود

تجرب و دیگر فرض مذکور بطریق
تکلیف نه برای تقسیم
بیان مسلمانان

خلاصه

تا آنکه در عرف آن که در نوم خلیفه اول و اتباع او بوده میارند پس این توبت در حقیقت گرفتن
ذکر نیست اما آنچه گفته پس اگر اهل بیت منسوب را می گیرند این حضرات چرا گرفتند پس جواب
آنکه قول حضرت صادق علیه السلام آن اهل بیت را استرجع شد یعنی ما از شما خلافت دلات میکنند بر اینکه
این حضرت سعی و کوشش در طلب اجماع حقوق خود که فاصبین منصب کرده باشند یکسره نماندند اگر
کسی از خود باز پس دهد باز نگیرد اما آنچه گفته و نیز حضرت امیرالمؤمنین خلافت منسوبه را بعد شهادت
شان چرا قبول کرد و حضرت امام حسین خلافت منسوبه را از یزید پلید چرا خواند آن تزع شد پس
جوابش آنکه کلام در اعیان و اموال است پس اعتراض باخذ خلافت که ازین قبیل نیست دارد
نشود و ترجمه عیاشی که قاضی نورالله در مجالس المؤمنین درین بحث ذکر کرده در آن تصریح است باینکه
ما از ان اهل بیتیم که مالی را که از ان بطلب گرفته شود بآن رجوع نمی کنیم و ظاهر است که خلافت از قسم مال
نیست که گرفتن آن منافی این قول شریف باشد و نیز خلافت امریست که مصالح دین و دنیا بآن متعلق
نداشته حکام دین در وراج شریعت جناب سید المرسلین صلی الله علیه و آله و سلم بآن منوط قیاس آن بر آنند
ذکر نتوان کرد اما آنچه گفته درین جواب سه سه مطلب است زیرا که بعضی گفته اند که ذکر را گرفتند
و بآن منتفع شدند چرا اقتدا بفاطمه زهرا نمودند پس مخدوش است باینکه ما او مانا کنیم که اقتدا
بحضرت فاطمه علیها السلام در ترک مذکور واجب و لازم بود تا این سوال متوجه تواند شد بلکه ذکر حق و آثار
حضرت فاطمه علیها السلام بود و ایشان در ترک و اخذ آن مختار بودند بعضی درین مثل جناب امیرالمؤمنین
علیه السلام و حضرت حسنین بیعت مصالح شنی که از جمله آن این وجه بود یعنی موافقت حضرت فاطمه
علیها السلام در عدم تصرف مذکور و ما لم از قبض چیزیکه آنحضرت آنرا نیافته ترک آن کردند بعضی درین
برای تمام حجت بر مخالفین در اظهار ظلم خلفای متقدمین بفعال متاخرین آنرا گرفتند اما آنچه گفته
حضرت امیر چرا برای فعل ترک فرض کردند که حق بجدار رسانید نیست پس جوابش آنکه رسانیدن
حق بجدار وقتی فرض است که حقدار قصد اخذ آن داشته باشد و حضرت امام حسن امام حسین
قصد اخذ حق خود نکردند بلکه اقتدا بحضرت امیرالمؤمنین نمودند و نخواهند که از انتفاع بآن مبرف نمایند
اما آنچه گفته و نیز اقتدا در افعال را اختیار بر شخص مباح است نه در افعال انظار بر پس مراد
اقتدا در بیجا مشارکت و موافقت حال حضرت فاطمه است در ترک مذکور و عدم تصرف بآن
اما آنچه گفته حسنین و خواهران ایشان را بر اعمد المراث ساخت پس چون ایشان هم
راضی بر ترک حق خود بودند ایرادی لازم نه آید اما آنچه گفته مومنی که گمان فاسد بحضرت

حضرت امیر طایفه اسلام داشته باشند و نیز مقدمه سخنان مردم خواهند بود که روایات ایشان در باب
 حیدر با وصیت نمودند پس جوایشان نگاه این حر باطل است بلکه معتقدان مردم که گناههای فاسد
 با حضرت داشتند این گمان بدو تهمت الا این بر آنحضرت میکردند اما آنچه گفته چون بعضی او بود
 حضرت امیر گرفتند نوامیب و خارج را توهم شده باشد که شهادت آنحضرت برای جرتفع با او خود بود و
 پس باطل است باینکه این توهم وقتی متصور می شد که شهادت آنحضرت در رسیدن فدک با او بود
 آنحضرت هیچ تاثیری میداشت و چون معلوم است که در رسیدن آن با اولاد آنحضرت شهادت آنحضرت
 اثر نکرد این توهم وجهی نداشته باشد اما آنچه گفته و نیز اولاد او را و اولاد ائمه اربعین گرفتند می شد
 پس جایشان آنکه اقتدا واجب نبود و مصالح بحسب ائمه اوقات و اشخاص مختلف میشود
 و چون این حضرات را در آن فدک از خلفای زمان خود مصلحتی عظیم بود یعنی اظهار ظلم خلفای ثلثه فاسد
 ایشان چه بر دادن این خلفا فدک را باین حضرات بر کافران ظاهر شد که فدک حق حضرت فاطمه بوده
 که بپوش آنحضرت رسید و خلفای ثلثه در منع آن ظالم و فاسد بود و چنانچه در مجالس المؤمنین مذکور
 روایت است که معاندان قریش و منافقان شام که در حوالی عمر بن عبدالعزیز بودند با او گفتند که در
 باب رد فدک با اولاد فاطمه اقراضی است از تو بر نعل ابوبکر و عمر و طعن است بر ایشان و نیز
 در آنست که چون عمر بن عبدالعزیز فدک را بحضرت امام محمد باقر علیه السلام تفویض نمود مردم با او گفتند
 طعنست علی اشعین لهذا این حضرات اخذ از اترجیح دادند بر ترک آن و چون در آن جناب امیر
 و حسنین این مصلحتی متصور نبود لهذا این حضرات ترک آن کردند و موافقت حضرت فاطمه
 علیها السلام اختیار کردند اما آنچه گفته هر گاه امام خروج فرماید و جنگ و قتال مشغول
 شود او را تقیه حرام میگردد چنانچه در جمیع المامیه است پس کذب محض و افترای صرف
 اما آنچه گفته و لهذا حضرت امام حسین تقیه نفرموده پس با آنکه تعلیل این کلام با دعای
 سابق ستمی از جهان ندارد و کما لا یخفی و نوع است اولاً باینکه اگر فرض کنیم که حضرت امام حسین
 ترک تقیه نموده پس جهش آنست که امری خاص و رخصت آنجناب ابرو شده که آن مخصوص عمو است
 و چون تقیه گردید باعث شد آن حضرت را بر ترک تقیه در این امر خاص در صحیفه آنجناب پیورده باشد
 که ترداد بلحق برای امام صحیفه عطا شده که بروی آن عمل میفرماید و نیز امر جناب رسالتاب
 آنجناب را برای خروج متحقق است و در کتب فقیهین روی شیخ فیدلحق در تحصیل احوال بر جمیع
 آنحضرت گفته و صحای الحسین علی السبیل الی الممات قال له ابن عباس و انا فی لاناک

۲۸۶

نسخه تحمیل الجلال که بنا بر این
 مولوی سید علی رضا برادر
 حضرت امام رضا علیه السلام
 کتب آنحضرت در حدیث و فقه
 کتب آنحضرت در حدیث و فقه

تقتل بين ثناك و ثناك كما قتل عثمان فلم يقبل منه فبكي ابن عباس قال الحسين و من
رسول الله في كتابه من يهازلنا قاتلنا ما لئلا نرى رسول الله و اتينا بابك يا رسول الله
حضرت ام حسين التي علمت تقيه ما نرى بود و نجا حضرت به بعل آورد و مخالفت جوب تقيه كمر و شرو و شرو و كلى
كرو نجا یافت شده نیت چنانچه جناب سید رضی رضی الله عنه و ارشاد و در تشریح انبیا شرح و بسط
تمام بیان فرموده و حيث قال قد علمنا ان الامام عتبه غلب على طغنه انه يصل الى حقه و القيام
ياخوض اليه بضرب من الفعل و جب عليه ذلك انما كان فيه ضرب من المشقة يعجز عنها
تحملها و سيدنا ابو عبد الله عليه السلام لم يشر الى الكوفة الا بعد توثق من القوم و مقود و
عموم بعد ان كان كاتبع طائفتين غير مكرهين و مبتدئين غير محبسين قد كانت المكاتبه
من بجمع اهل الكوفة و اشرفها و قرأها فقد مت اليه في ايام معويه و بعد القتل
الواقع بينه و بين الحسين فدضم فقال في الجواب ما و جب ثم كاتبع بعد وفاة الحسن
و معويه بان فوجدتهم و ثام و كانت ايام معويه صعبة لا يطمع في مثلها فلما مضى معويه
و عادوا المكاتبه و بدلو الطاعة و كرهوا الطلب الرغبه و رأى من قومه على من كان
يلبهم في الحال من قبل يزيد و تشبههم عليه و منعهم عنهم ما تولى في طغنه الميسر هو القوم
و قد تعين عليه افضل من الاجتهاد و التمسب لم يكن في حسابه ان القوم بعد بعضهم و
يضعف اهل الحق من نصرة و يتفق و اتفق من الامور الغريبه فان سلم بن قيس لما دخل الكوفة
اخذ البيعة على اكثر اهلها و لما و دها عبيد الله بن زياد و قد سمع بغير مسلم و حوله
الكوفة و حصوله بها في ارجاني بن عروة المرادى على ما شرح في السير حصل شريك بن
الاحمرى بها جاءه ابن زياد عاندا و قد كان شريك و اتفق سلم بن قيس على قتل بن زياد
عند حضرة العبادة شريك و امكنه ذلك تيسره فاضل و اعتذر بعد فوات الامر الى
شريك بان قال ذلك فلك ان الشيخ قال ان الايمان قيدا لثقتك و لو كان فعل مسلم
من قتل ابن زياد ما تمكن منه و واقفه شريك عليه لجلال الامير و دخل الحسين الى الكوفة
غير مدافع عنها و حصر كل احد قاعه في نصرة و اجتمع له من كان في طبة نصرة و قتل
مع اعدائه و قد كان سلم بن قيس ايضا لما جلس ابن زياد هاتيا سارا اليه في جماعة
من اهل الكوفة حتى حصره في قصر و اخذ بكظه و اخلق ابن زياد الابواب و دونه خوفا
و يبتا حتى بنت الناس في كل وجوه بنون الثامن و يرهقهم و يخذونهم من نصرة

فصروا بن حنبل قطعاً عن قنبر، أكثر من حتى في شرفه طليعة انصرف وكان من امره ما
 كان وانما ردنا بذكر هذه الجملة ان اسباب الظفر بالاحمد كانت لاخرة متوجبة وان لا حقا
 التي بكل الاسر قلبه حتى تم فيه ماتم وقدم سيدنا ابو عبد الله الحسين لما عرف حنبل
 واسير عليه بالوعود فوثب اليه ابنا عتيل فقالوا والله لا نضرب حتى ندرك ثارنا ان ندون
 ما اذا نواحقنا قال لا تخير في العرش من هو لا ثم لحقه المحر بن يزيد ومن منعه من الرجاء
 الذين انقذهم بن زياد ومنه لا نضرب ساردين يقدم على بن زياد نازلا على حكمة فامتنع
 ولما رأى ان لا سبيل له الى العود ولا الى دخول الكوفة سلك طريق الشام سائر نحو يزيد
 بن معاوية لعلمه بانته على ما به اسرق به من بن زياد واحبا به فاسر حتى قدم عليه عن
 سعد بالسكر العظيم وكان من امره ما قد ذكر وسط تكيف يقال انه عليه السلام اتفق
 بيده الى التملكة وقد روى انه قال لعمر بن سعد اختار بينه امره الى الكوفة الى المكان
 الذي اقبلت منه او ان اصنع يدى في يزيد فهو ابن عمي ليري قي رايد وما ان تخيرتني
 الى ثغر من ثغور المسلمين فاكون رجلا من اهلته لي ما لهم وعلى ما عليهم وان عمر كتب
 الى عبد الله بن زياد باسئل فابي وكتبه بالمناجزة وتمثل بالبيت لمرن فع هو الان
 انطلقت محالنا به يرجو النجاة ولا تحين مناص فلما رأى اقدام القوم عليه وان الله
 موقوف به ظهرهم وعلمه ان دخل تحت حكمه بن زياد جعل الى الذل والحار وال
 امره من بعد الى القتل الذي يخاف النجا الى المحاربة والمدافعة بنفسه اهله ومن صبر
 من شيعة ووهب مه ووقاه بنفسه وكان بين احدي الحسينين اما الظفر
 ورايظن الضعيف القليل ان الشهادته والميتة الكريمة فاما مخالفة ظنه لظن جميع
 من اشار عليه من النصارى كان بن عباس غير الظنون انما تغلب بحسب الامارات وقد
 تقوى عند واحد وتضعف عند آخر لعل ابن عباس لم يقف على ما كتب به من
 الكوفة وما ترد في ذلك من الحيات والمراسلات والعهود والمواثيق وهذه
 يختلف حال الناس فيها لا يمكن الاشارة الا الى جلها دون تفصيلها فاما السب
 في تلميح بعد مقل مسلم بن عتيل فقد بيناه وذكرنا ان الرطبة وردت بانهم
 بذلك ففتح منه وحيل بينه وبينه فاما محاربة الكثير بالظفر القليل فقد بينا ان
 الضرورة دعت اليها وان الذين ملخصهم ما اقتصوا في تلك الحال الا ما فعله

٢٨٩

پس برگاه تزد مخاطب او ن فک بجزرت فاطمه زهرا عظیم و موجب فساد عظیم دین تا قیام قیامت باشد و ادن ابو بکر مال را بسیار بدو ابوبشیر مازنی بدون تینه و گواه بطریق اولی زهرا عظیم در دین و فساد عظیم در شریعت استیدالرسولین و حکم بر بایست و قضا بجا است که موجب خول نار و غضب پروردگارا بود پس این وجه هم ابو بکر که در تکلیف چنین فعل شنیع گشته قابل خلافت نباشد و قد محمد علی فلک محدا کثیرا اما آنچه گفته پس عاده این زمین که صدقه رسول بود بچکم ما ترکناه صدقه در زمانان رسول لازم می آید **جوابش** آنکه هر چه سبک اهل سنت از عطای ابو بکر سیف نبله بابرالمومنین علی بن ابیطالب که آنحضرت هم از زمانان رسول بود گفته باشند بان جواب ریخا جا بایست و ظاهر این نامی بچکم آنکه در و نظمو احاطه نباشد آنچه سابق ازین در جواب طعن و از نه هم گفته فراموش کرده و نیز در صحیح بخاری از عائشه روایت کرده که گفت و اتی النبی لم یقل قط لیه ان تصدق به علی بریره فقال هو لها صدقة ولنا به دین و این حدیث صحیح دلالت میکند بر اینکه اگر صاحب صدقه مال صدقه را هر یکند حکم صدقه دان باقی نمی ماند پس اگر ابو بکر از نامی سلیمان از جمله امواتیکه حضرت رسولی از ایشان صدقه کرده بود فکرا و از ایشان استیجاب میکرد و بجزرت فاطمه میداد و با حق لازم نمی آید اما آنچه گفته ما لا نکره از پیغمبر شنیده بود که العائشه فی صدقة کا تلکب میبود فی قیسه قیس را و از ان آنست که خود صدقه دهنده میگویند نه اینکه سبک صدقه یافته آنرا بوارث صدقه دهنده بخشد اما آنچه گفته و به راه این دو و جزه و چه دیگر هم بود و دینوی پس است گفته است که باعث بر زادن فک و چه دینوی بود مگر اینقدر است که دو وجه سابق دینی که بیان کرده غلط است و وجه دینوی آنست که ذکر کرده بلکه این که ابن ابی الحدید در شرح نهج البلاغه ذکر کرده قال سالت علی بن علی الفاسر فی الشک فی مدینه المدینه العریة بیغداد فقلت له الا کانت صادقة قال نعم فقلت فلم لمدینه الیها ابو بکر فدله و هو عنده صادقة فنبتم ثم قال کلنا ما لطیفا مستحسنا مع ما فی تن من و قلته دعایه قال لواعطاه الیوم فداک یحیی دعواها لجات الیه فطاحت لزوجها الخ لفة و ذخره من مقل میکنه الاعتذار بالمدافعة بشی لانه لیکون فدا سجل علی نفسه بانها صادقة فیما تدعی کاشنا اما کان من غیر اجرة الی بینه و شهود و هذا کلام صحیح بان کان لغیر عجز حج الدعایه فان لزل الهمی حاصل آنست که ابو بکر با آنکه میدانست که حضرت فاطمه در دعوی فک صادق است با آنحضرت زیاد این خوف که اگر از فرزند آنحضرت در فک میکرد و فک را آنحضرت حواله می نمود می بایست که اگر فرزند آنحضرت ادعای

کتاب الزکوة بالصدقة علی موالی از ذریع رسول الله

۲۹۳

صبر سادس عشر فصل ثانی بحث فک ۱۲

ص

خللاد

تفاوت جناب امیر میفرمود و در آن هم تصدیق میکرد اما آنچه گفته درین صورت حضرت عباس
 را در واج سلهات نیز ... طایفه کرده اند پس اگر بالفرض حضرت عباس ملازواج زمین را طلب
 میکردند از دو وجه غالی بودی یا اینکه او آن زمینها با ایشان جایز بودی پس هیچ قباحتی
 نبود و کار بر ابو بکر برانگ می شد مگر اینکه گویند زمینها در تصرف خاص ابی بکر بود و اگر جائز نبود
 پس قیاس آن بردادن مذکب حضرت فاطمه با سیهاب از سلیمان که در جواز آن ثلثی نیست حیاست
 زیرا که امام جائز بر حرام قیاس نمیکند و اما آنچه گفته در بیان ابو بکر و حضرت زهرا است اینست
 بصلح و صفای انجامید و رضی که در وقت بخوبی حاصل گردید چنانچه از روی روایات شایسته و سنی
 بیبوت رسید پس کذب محض و افتزای حرف است و روایات طرفین دلالت بر کذب این دو کس
 میکند و روایات اهل سنت سابق ازین روایات من سیزدهم نقل نموده شد اما آنچه گفته
 رفع این شبهه آنکه این وصیت حضرت زهرا بنا بر کمال تسویه و جاب بود پس حاشا آنکه ابو بکر و زهرا
 روایت کرده قالت فاطمة یعنی کانی بکر که کلمتک ابدال قال ابو بکر که لاجر تک ابدال قالت
 والله لا دعونا لله علينا قال والله لا دعونا لله لك فلما حضرتها الوفاة و وصیت این
 لایصلی علیها فذنت لیل الخ و این روایت و دلالت و انمود دارد بر آنکه وصیت حضرت فاطمه
 بعدم حضور ابی بکر برخیز از جهت آزرگی و عدم رضا بودن زهرا بنا بر حضرت تسویه و اما آنچه
 گفته و ابو بکر بموجب گفته علی رضی پیش امام شد و نماز بروی گذارد و چهار تکبیر و آورد پس
 کذب محض و افتزای حرف است و کذب میکند آنرا روایتی که خود مخاطب آورده و بصحت آن
 اعتراف نموده و همچنین روایتی که آنرا مشهور گفته نیز کذب آن می نماید اما وجه کذب روایت
 اولی این افترا را پس نیست که در آن مذکور است که حضرت فاطمه وصیت کرده بود که کسی دیگر
 بخارزه آنحضرت نآید و خود مخاطب بد نقل آن گفته پس این جهت حضرت امیر کسی را بر خارزه حضرت
 زهرا علیها السلام طلبید و اما دلالت روایت ثانیه بر کذب این بهتان پس نهایت قیاس است که درین
 اعتراف خود ابو بکر بعدم حضور بر خارزه آنحضرت منقول است و زهرا مبارکها ابو بکر صدیق و غیره
 و دیگر اصحاب که بخانه علی رضی بیعت تدریجاً آمدند تسکایت کردند که چه ما را از خبر کوفی تا شرف نماز
 و حضور در می یاقسیم و نیز جواب جناب امیر که با این عبارت نقل کرده که علی رضی گفت فاطمه وصیت
 کرده بود که چون از دنیا بروم مرا شب دفن کنی تا چشم نامحرمان بر خارزه من نیفتد پس بموجب وصیت
 وی عمل کردم آنتهی کذب این افترا بنایت صراحت می نماید موجب است که مخاطب را چنین منقول

تقول و ذبول روداده که چنین هبناں ظاهر و افترای هیچ بریفاصله از احادیث کذبان نقل کرده
 و او تفضیح خلاف مغربان خود داده و این مجرب مستلانی در اصابع گفته و روی الواقد من طریق ^{کعبه}
 قال صلے ابوبکر علی فاطمة و هذا فيه ضعف فانقطاع وقد نرى بعض المتريكين عن صلے
 عن جعفر بن محمد عن ابيه غوغ و دها الذا ر قطنی و سید رضی لم یهدی در جواب تاصی ^{تفضی}
 گفته اما قوله ان ابابکر هو الذي صلى علی فاطمة و کبار بها وان کتبها من الفقهاء ^{ابوبکر} ^{ابوبکر}
 به فی التکبیر علی المیتة فهو شیء ما سمع الا منه وان کنت تلقیته من غیره عن جبر سے
 مجرایه فی العصبیة و الا فالی آیات المشهوره و کذب الآثار و السیخالیة من ذلك ^{مختلف}
 اهل النقل لان علیا هو الذي صلے علی فاطمة الا ان ایه شاذة نادیر و مردت بالعلیاء
 صلے علیها ما صلے انکه نازگذاردن ابوبکر بر حضرت فاطمه و گفتن چهار تکبیر چیز نیست که شنیده نشده مگر از
 تاصی القضاة اگر چه متعلق باشد از غیر او که جاری او باشد در مصیبت و گرنه روایات مشهوره و کتب
 آثار و سایرین معنی مخالف نیست و تفاوت کرده اند اهل نقل درین معنی که علی ۲۰ بر خازنه فاطمه نازگذارد
 مگر روایت شاذه و ناموده واروشده است که عباس بر آن حضرت ناز خواند و روایات صحیح بخاری و
 مسلم هم تکذیب این خبر موضوع میکند چنانچه در صحیح بخاری که نیز ذابیل سنت اصح الکتاب بعد کتابه
 است و زرغره و غیره مذکورست عن عائشة ان فاطمة بنت النبی ارسلت الی ابی بکر تسال عن
 صلته ها من رسول الله ۳ ما انما الله علیه بالمدینه و فداک و ما بقی من خمس خیر فقال
 ابوبکر ان رسول الله قال لا نورث ما ترکنا صدقة الا ما یاکل الی عمل فی هذا المال و ان
 کل غیر شیئان من صدقة رسول الله ۳ من حالها الی کان علیها فی عهد رسول الله ۳ و لا
 فیها باعل به رسول الله ۳ فابی ابوبکر ان یدفع الی فاطمة ۳ منها شیئا فوجدت فاطمة
 علی ابی بکر فی ذلك فخصمته فلم تکلمه حتی توفیت عائشة بعد الخبیه ۳ مستتاهر فلما توفیت
 دفنها من جها علی لیل و کم یوم ن بها ابابکر و علی الحدیث و این حدیث در صحیح مسلم در کتاب
 نیز مذکورست اما آنچه گفته باجماع مورخین طرفین از شیعه و سنی چون خازنه امام حسن
 را آورده نام حسین بن سعید بن العاص از جانب عاصیه امارت داشت اشاره کرده فرمود که اگر زینت
 بدین بران بودی که امام خازنه امیر باشد هرگز ترا پیش نمیگردد پس مرد دست او را با نیکه اگر سنت
 جناب رسالت ۳ چنین بودی که امام خازنه امیر باشد و بعد ای اتباع آن عمر باشد که حضرت امام سنی
 با وصف کراهت تمام کا شیعه بر فاطمه عنده سعید بن العاص را بر خود مقدم ساخت لازم آید که

ص

۲۹۵

کتاب التزوات

جلال

جناب امیر علیه السلام که امام بنیانه حضرت فاطمه شده و ابو بکر را امام نکرده و اندک مکانی روایات صحیح
چنین سنت سنیه را که تا عین ستم بود مخالفت کرده و تا نیا یا نیکه دعوی جامع مؤرخین فرزند
بر امامت سعید بن العاص و گفتن امام حسین علیه السلام کلام تذکر را ممنوع است بلکه مؤرخین و محدثین بیعت
سیکونیک حضرت امام حسین علیه السلام خود بر امام حسین علیه السلام نازگزارد و ابو جعفر محمد بن یعقوب و
در کتاب الحج از کتاب فی آورده ملاقبض الحسن و وضع علی السرخس من انطلقوا به الی صلی الله
الذی کان یصل فیہ علی الجنائز فصل علی الحسین و محل ادخل الی المسجد اما آنچه گفته
پس معلوم شد که حضرت زهرا العیسی و النستی که در روایت ابو بکر جو صریح تصریح واقع است بیکه
حضرت فاطمه و وصیت فرموده بود که ابو بکر بر آنحضرت نماز نخواند پس صحیح فرماتنی که مخاطب این
مقام سراسر بطلان آن کمال وضوح ظاهر گردید اما آنچه گفته و صرف شاه بود که جناب
پیغمبر صلی الله علیه و سلم پدر بزرگوار حضرت زهرا ۱۲ ابو بکر را پیش نماز جمیع صحابه و انصار ساخته بجا
تمام این تقدیر را برداخته پس چون **الشیخ** آنکه بطلان حدیث پیش نماز ساختن جناب پیغمبر خدا
صلی الله علیه و آله ابو بکر را سابق ازین گذشت فارغ الیه بدانکه هر گاه از جواب کلام مخاطب
متعلق بطعن فکرافت ماصل شد مناسب چنان نمود که خطبه حضرت فاطمه که مشهور خطبه
که است و اکابر محدثین اینست آنرا روایت کرده و در کتب خود یاد کرده اند آن نموده اند نقل کرده شود
و از نقل آن چند فائده حاصل خواهد شد **اول** آنکه از آن ظاهر میشود که حضرت فاطمه ابو بکر را
در منع فکرافت از آنحضرت ظالم و غاصب شکار میدانست و در حدیث لا نورث بر خراب سوختن
صلی الله علیه و آله منقری و کاذب پس جمیع توهمهایی که اینست در باب اصابت ابی بکر در منصب
فکرافت آنحضرت میکند ناشی از اتباع شیطان شقی و مخالفت اهل بیت نبی باشد و اتباع
ابلیس است انمی نترد که برخلاف حضرت فاطمه معصومه مطهره ۱۲ ابو بکر را در منصب آنحضرت و آنرا
انجناب بر حق اند و نیز حضرت فاطمه درین خطبه تصریح فرموده باینکه از ابی بکر در روز قیامت مطالب
فکرافت خواهد شد و قیامه عالم الله تعالی خواهد بود و کفیل آنجناب رسالت ۲ پس آنوقت خواهند دانست
که کدام کس را در میگردد عذاب عظیم و فرمودی آید بر او عقاب شیم و نیز آنحضرت از انصار استغاثه نموده
و علامت و خدمت شان بر تقدیر ابلیس و سکوت بر ظلم آنکه کفر نموده و دوم آنکه آنحضرت تصریح
تمام ارشاد فرموده که هر گاه جناب رسالت صلی الله علیه و آله وفات فرمود اصحاب آنحضرت ۲ نمانند
و از یاد پیش گرفته و در اتباع شیطان و مخالفت سنت و قرآن کوشیدند و در صدد ایذا

باب شماره و انصاف

بخط اول

لان ما فيها عكفا على نيرانها متكررة لله مع عرفانها فان الله باي ظلمها وفرح من اقلوا بها
 وجلا عن الابصار نحوها ثم قبضه الله اليه قبض رافة واختياره غيبه عن قلوب من سب هذه الامة
 موضعها عن اعيان الاموال واز يحضون بالملائكة الا برار من رضوان رب الغفار جلا الملك الجبار
 فضلا الله على امينه على الوحي وخيرته من الخلق ورضيته وتمت له وبركاته **ثم قالت**
 وانتم عباد الله نصب امره ونهيه حجة كتاب الله ووحيه وانما الله على انفسكم حافظه
 الى الامم من لكم الله فيكم عند قدمه اليكم وبقية استخلفها عليكم كتاب بينة بصائر
 متكشفة سائر شرع وبرهان فينا تجلية نطو امره مديا للبرية استماعه فانما الى الرضوا
 اتباعه وعودوا الى النجاة اشياعه فيه تبيان حجج الله المنيرة ومواعظه المذكورة ومجازه
 المحذورة واحكامه الكافية وبياناته الجالية وجمل الكافية وشراعه الكونية وخصه
 الموحي بغير فضل الله الايمان يظهر لكم من الشرك والصلوة تنزيها لكم من الكبر والركن
 تزيد في الرزق والقيام تشبيها للواحد من الحج تشبها للدين والعدل تفسيقا للخلق
 وطاعتنا نظام المللة واما متنا امانا من الفرقة والجهاد عز الاسلام والقبير معونة للدين
 والامر بالمعروف مصلحة للعامة والامر للوالدين وقاية من السخط وصلة الارحام منساة
 والعمرة للعدو والقصاص حقا للدماء والوفاء بالذمير ايضا للفرقة وخوفية الموازين
 والميكائيل تغييرا للنجاسة واجتناب قذف المحصنات مما من اللغة والانتها عن شر النوى
 تنزيها من الرجز ومجانبة السرقة ايجبا للفرقة والتنزه عن اكل اموال الايتام والاستيلاء
 بغيرهم اجازة من الظلم والعدل في الاحكام اينا سال للعبودية والتبرج من الشرك اخلوا للفرقة
 فاقول الله حق تقانه واطيعوا فيما امركم به فانما يخشى الله من عباده العلماء **ثم قالت**
 ايها الناس اهلوا اني فاطمة والى محمد اقول عودا على بدء اقول ذلك سرنا ولا سلطانا
ثم قالت لقد جاءكم رسول من انفسكم عزيز على ما عنتم حريص عليكم بالمؤمنين
 رؤوف رحيم فان تعرفوا بتجدد ابي دون فاسا نكم واخا ابراهيم دون جاك فليخ النذارة
 صادقا بالرسالة تاكيا من سنن مخرجنا من ضار بالشجرم خفا باكلامهم وادعيا
 الى سبيل ته بالحكمة والوعظة الحسنه جيل الايمان ونكت الحام حتى افضرو الجمع وطول
 حتى تمه الليل من صبحه واطرف الحق من محضه ونطق زعيم الدين وخرست شفاشوق
 وفهم حكمة الاخلاص مع النقر البيض الخالص الذي اذهب الله عنهم الرجس وطهرهم تطهيرا

٢٩٨

تطهرها وكنتم على شفاخرة من النار فانعد كمرها نهنه الطامع وقبسة الجملون وطول
 الاقدام قشر يوزن الطريق تقنا ثون القذا ذلة خاسمين يخطفكم الناس من حواكركم فانعد
 افة بنيتيه بدلتها والى وبعدين من عليهم الرجال في وبان العرب كما حشوا انما الحون
 اطفاها الله ان يم قرن القنطرة وفتريت فاعتر من المشركين قد في خاوي لموانها
 فلا ينكح حتى يطار صانها بالخصه ويجعل لها بها جسيمة مكد وافي خاوي الله محمد انه
 الملة قيرمان رسول الله سيدا وليا الله مشرا ناصحا محبا مادكا واتم في نهاية راد عن
 منين تنوكون الاخبار وتكون عند التزل فاما انصار الله لنبيه ولما انبأه واتم عليه
 ما وعدت ظهرت حكمة النفاق وسهل طيبا بالسلام فطلق كل ظم ونسخ خامل وهدر
 فتوق الكفر بخبره في عرما تكم فاطم الشيطان لاسه من عزرها تاقا بكم فوجدهم كاد عا
 مستجيبين في الغفرة ملا حظين واستنهضكم فوجدهم خفا فانا محشركم فالتا كرم فضا با
 هذا والعد قريب الكرم حيث البرج لما يذمل فوسمتم غير بلكم طوسر توها شربا
 ليس لكم طار رسول لما يقرب لارزعتم خوفا لفتنة الافة الفتنة سقطوا وان جهنم لمحطة
 بلكا زين ففها سكر وكيف بكر واني توكون في كتاب الله جل وعز بين اظهر كرم فائمة
 فرائضة واخذوا كانه بقره بقره نطجرة واخذوا وامر لا تحة اربعة من بين الظالمين
 بدلا من تبع غير اسلام دينان فلق يقبل منه وهو ضالاخرة من الخاسرين هذا ثم لم يزل
 وقال بعضهم هذا طهر نورا اختها الارث ان تشكن فزتها ويسلس قيادها ثم اخذتم
 قرون حسوا في ارتقاء ونصروا سكر على مثل جزا الصم ثم اتم تنعون ان الارث ليهضلى
 عد تركتم كتاب الله وبيدتم ولاء ظهوركم يقول الله عز وجل ثنائى ودرث سلما
 داود مما اتق من جرهم بزك رب اذ قال رب هب لي من لدك وليا يرثني ويرث
 من آل يعقوب اجله رب رضيا وائل تعالى يوسيك الله في كاد كذا ذكر مثل خط
 الاثنيين فرغم ان الخطى و الارث على من ابة الحكم الله بانة اخرج ابى منها ام تقولون
 اهل ملتير لا يتوان ام انتم اهل عصى القرآن وعمومه من ابة الحكم الجاهلية تفون من
 احسن من الله كما القوم ميعون ايها العاشر المسلمة ابتر اربيا الله ان ترث ابالك ولا
 ارث ابى لقد جتم شيا ف ياند ونكها مروة مخطومة مرمومة تلقا ك يوم حشر ك
 فتم الحكم الله والزم عم والموعد القيامه وعندنا الساعة ما يوعدون وكل بنا واستقر

مع
 بالفتح والساير يولد في بلاد
 وتسمى

القامح بالكسر في الكفن والاد
 نفسها ورواها في كتاب
 المصنف الذي روى في

تكتصون من النصال

مع
 معزرا لاس بالكر ما صحت
 فيه

للتسويد وفيه من الجب

شرب الصوة وهي البيرة

وسوف تعلمون من ياتيه غدا بغيره وعجل عليه غدا بغيره ثم التفت الى قبر
 ابيها فتمسلة بقوله هندا انبأ ثأته قد كان جدك ابنا وحنينه + لو كنت شاهدا
 لوكتر الخطب + انا قد لا فقد لا ارض ابها + واختر قومك لما غبت واقلبوا +
 الابيات قال فاريت اكثر باكية وبالرغمه يومئذ ثم عدت الى مسجد الانصار قالت
 يا معشر البقية ويا معا والملة وحسنه الاسلام ما هذه الفترة في حق السنة عن نلاله من
 اما كان لرسول الله ان يحفظ في الداء سرعان ما احداثتم وجمادون ذاهالة تزعمون
 مات رسول الله فخطب جليل استوسع وهدية استنزهت فقهه وفقد رآته واظلمت
 الامرض والكمايت الخبز ما الله وخشعت الجبال قلت اكدت قال واضيع الحريم واظيل
 الحيرة فملاك نازلة اعلن بها كتاب الله في فنتيكم لمساكم ومبصركم صفانا وقبله حملت
 يا نبيا والله ورسوله والمخول الا رسول قد خلت من قبله الامل فان مات وقيل انقلبتم
 على اعقابكم ومن ينقلب على عقبيه فلن يضر الله شيئا وسيجزي الله الشاكرين ايها بني نيلة
 اهضم تراثا بييه وانتم براءكم وسمع تلبسكم الدعوة وتتملكم الخيرة وتيمم العدة والهدوء لكم
 الدار الجنة وانتم الاولي بخيرة الله التي اتخبت خيرة التي اختار لنا اهل البيت فبادبتم
 العرب ناظمكم وكاغتم اليم لا تبرح وتبرجون ناركم فقامتم من حجة وادرت لكم
 بنا دعي الاسلام ودر خطب الايام ونجت نيران الحرب وسكنت فوئج الشرك وهذا
 دعوة المبرج واستوسق نظام الدين فافجرت بعد البيان وكصتم بعد الاقدام عن قوم نكثوا
 ايمانهم بعد عهدهم وطلعنوا في الدين فقالوا ائمة الكفر انهم لا ايمان لهم لعلمهم يشنون الا ان تقالوا
 قوما نكثوا ايمانهم ونهوا باخراج الرسول وهم بدوكم اقول مرة اتخشونهم والله حق ان
 تخشون ان كنتم مومنين الا في مداري والله ان قد خلدتم الى الخفض وكنتم الى
 الدعوة فبحم الذم اذ عيمت ولفظتم الذي سوغتم فلن تكفروا انتم ومن في الارض جميعا فان
 لفتي حميد الا في قد قلت الذي قلت على معرفة مني بالخذلة التي خابرتكم ونحو القنات
 وضعف اليقين بركنه فيضمة القصر نقشة الغيظ وثبته الصدر معدة الخيرة
 يكونها واخترتها مديرة الظهور ناقبة الخف باقية الماروسومته بشارة الابد
 يا الله الموقدة التي التطلع على الاشد انها عليهم مودة فعير الله ما فعلوا في سبيل
 ظلموا او منقلب يلقون وانا ابنه نذير لكم به يدي عذرا بشديد ما على الظالمين

انما ذكرنا في بعض النسخ
 في تاريخنا في بعض النسخ

الالهية يا بيبي كذا كذا

٣٠٠

والمیذهب مالک الشافعی الحنفی ظاهر و چون حکم ابو بکر سارق حکم پیغمبر واقع شد
 محل طعن نماند ظاهر است که ابو بکر حقیقی بود تا خلاف ذریب خلیفه نمیکند و بار دوم سارقی را پیش او
 آوردند که قطع الید البیعی و التزیل بود پس دست یسار او را بریدن فرمود و در بیجا هم ذریب اکثر
 علما چنین است که انتم شخص دست چپ باید برید و این قصه را امام مالک موطا برد و ایت
 بعد از عمر بن قاسم فرمایند آورده که شخصی از اهل یمن که دست و پای او بریده بود نزد ابوبکر
 آمد و رخا نلو تریل کرد و شکایت طعل بن مرض کرد که بر من ظلم کرده مولا تحت فدوی
 دست و پا بریده و اکثر شب تجمید دارد تا آنکه ابو بکر گفت که قسم بخدا اگر شب تو شب دونه اند
 نمی ماند تا قاتل او را بگریه که اسبابت همیست بود زیور خود را که در دم خانه ابو بکر بر وی آوردند
 و چراغ گرفته نفیض کردند که سباده بجای افتاده باشد و آن دست بریده نیز همراه مردم شکست
 و میگفت که بار خدا یا سزاده کسی را که این خانه نیکان از بزوی رنج داده آخر مردم میوس شده
 برگشتند بعد از چند روز همان زیور را تر در زگری یافتند و از آن زرگر بقیض معلوم شد که همان
 شخص دست و پا بریده اقرار کرد بزودی آن زیور پس ابو بکر حکم فرمود که دست چپ او را
 ببرند ابو بکر میگفت که این دعای بر او بر جان خود نترد من سخت تر از زودی او بود و نیز ازین
 دو روایت روایتی دیگر در قطع دست چپ سارق از ابی بکر مروی نشده پس این طعن محض بیجا
 و صرف تعصب است زیرا که بر لفظ یسار هیچ شکیستند و تمام قصه را نمی بینند **اقول**
 مخاطب موافق مادت و شیره خود تقریر شیعیان را که متضمن این طعن است تحریف نموده
 بنا بر این مانع استیم که اول کلام بعضی از علما را اعلام خود را در بیجا نقل نایم بعد از آن بیض شیهات
 ما فرجام او برداریم پس بدانکه در تقریر محض خواجہ نصیر الدین طوسی علیه الرحمۃ و آرزوان القدر
 و شرف حسن در تقریر این طعن مذکور است و لکن عارفان با احکام حقی قطع یسار
 و اصراف بالنار نجاة السلی فقال قد نئی التبی عن ذلک و لم یعرف الکفالة و الا
 میلان الحدیة و اضطرر فی کثیر من احکامه انتمی مختصرا و توخیتی باین موی را سیم
 نموده در مقام جواب گفته اجیب عنه بان ان ارید انما کان جمیع احکام الشریع حاضرة فمذمه علی
 سبیل تفصیل نهو ستم یعنی جواب داده شد بانیکه اگر اراده کرده شده آنکه بر سببیکه جمیع احکام
 شریع نزد ابو بکر بر سبیل تفصیل حاضر نبود پس آن سلم است اما آنچه مخاطب از طرف شیعیان
 در بیان این طعن گفته آنچه گفتیم که ابو بکر را مسائل شرعی معلوم نبود پس بسبب دلیل الخ پس اگر

۴۰ پرسش من فخر است
 آخر آن دست و پا بریده ۲۰۹

ص

قطع کردن ابو بکر کاساروق

شرط اول و ثانی بقول آن فوله مع عدم القطع بصحته کاتبه عن عدم عصمته لکنه معتبر عن
عدم عصمته بذلك القطع بما یلواوب واما عدم عصمته فلما لاری ان اذ حرق الماذا
بالتاخر کان بقول اناسلم و قد قطع جبار السارق و هو خلاف الشارع و الظاهر ان
القضاء بغير علم ذنب فاذ یكون هو معصوما لکن امثال ذلك لا تنافی لاهامة و لا
العدالة فانما تنافی العصمة انتهى ازین عبارت بحال و ضوح ثابت گردید که قطع ابو بکر بسیار سابق
و خلاف شرح و حکم خدا و رسول خدا بوده و اینهم ازین واضح است که این حکم ابو بکر غیر علم بود و آن گناه
پس این بقدر توجهات و ادوات ترکیه سنیه خواه با احتمال ذکر کرده باشند خواه بالقطع بر مابطل و از
طریق معطل گردید و نیز ازین عبارت ظاهر است که ذکر عدم عصمت ابی بکر بر خلاف ادب می باشد
مالا که قطعاً غیر معصوم است فواجباً که مخاطب اسلاف و چنان آنها که در بی ادبی نموده و میرزا
نقی عصمت جناب امیر المومنین علیه السلام که والد او معروف بصمت اخترت است می نماید و خط
افزون دران دشمنان و نصب طغیان می ریاید و اما دعوی این معنی که قطع بسیار سارق با وضو
خلاف شرح و گناه است لیکن قاض عدالت و امامت ابی بکر نیست پس هر فردا و مانی است که دلالت
تمام دارد بر تعصب عدم تامل بر هر گاه قطع اعضا مردم بر خلاف شرح که از اعضای غلیظه و جزا کم گریه
است قاض عدالت و امامت نیست باز کدام است که قاض آن خواهد بود عجب عدالتی و امامتی
است که با وصف ارتکاب چنین ظلم صریح و عدوان صریح علی دران متطرف نمیشود و این امامت نشد
قیامت شد البله شاعت قطع اعضای اهل اسلام بلا استحقاق نهایت ظاهر است قاض بودن
آن در عدالت و امامت بغایت با هر نصب نام بر آیمین است که احکام الهیه و حدود شرعیه را بر حق
حکم خداه رسول جباری نماید و هر گاه او بر مرتبه جاهل و نادان باشد که بر خلاف شرح من تلقا و انفس
عوام می پاک آنچه خواهم بگویم آن در بدو اعضای مردم را بغیر هیچ شرح قطع و بریدن چگونه امام بر حق
می تواند شد و نه ذاتی فایده الظهور و لکن من لم یحبل الله له نورا فاله من نور ولی الله دراز الله الحق
گفته خلاف را هر گاه بر وصف شده عقیده گردانیم معنیش آن باشد که نیاید پیغمبر در کارگاه
که پیغمبر بنا بر وصف پیغمبر میگرداند از امامت دین و جهاد اعدا و الله و مضاد و الله و الله و آری
علوم دینی و امامت ارکان اسلام و قیام بقضاء افتاد آنچه باین قبیل تعلق دارد بوجهی که از جمله
واجب براید و ماضی نباشد و مقابل آن خلافت جاشره است که در بسیاری از احوال خلاف
شرح مجمل آرد و از جمله واجب بر نیاید و معطل گردد بسیاری از آنچه می باید تا آنکه ماضی

۳۰۵

ص
تفصیل از فصل ششم
از مفصل کتاب

یا تعدد خلاف خود متکلفا اقامت حدود میکند و جوار علوم و دین نمی نماید یا اقامت بر صفتی میکند شروع
 این حکم نفرموده بجای رجم پیروز و بجای قصاص رجم نمی نماید آتشی از زمین مهارت ولی الله نهایت
 عزت و نوحته که اقامت حدود بر صفتیکه شرح بآن حکم نفرموده مستلزم سلب صف رشادت
 از خلاف میگردد و موجب خول صاحبش در برابرین و ظالمین می شود و خلاف نقش از خلاف جائز
 میگردد و چون با اعتراف این بعضی الافاضل که کلامش محتمل شرح عقائد نقل کرده بدلات مرتبه ظاهر
 شده که ابوبکر در قطع یسار سارق تکب خلاف شروع و فاعل گناه گردید پس چرا و انصاف نقلش
 بصفت جور و خرد و او از جمله علمای رشدین و دوقول در غاصبین جائزین بحال و ضوح و ظهور متحقق
 گردید و تعدد علمای ذلک **و اما آنچه گفته که** بین است حکم شریعت نزد اکثر ممالک چنانچه در شکوه
 از ابو داؤد و نسای از جابر آورده جی بسارق الخ کسب محدود است **اولا** بانیکه در مقام
 توجیه و اصلاح فعل ابی بکر ذکر مذہب علمای خود نمودن معنای ندارد چه بدیهی است که کسیکه
 طعن بر ابوبکر می نماید تر دشان مذہب معتقدین و هو انوائمان او یجوی نمی آید پس اگر نسبت
 فعل ابی بکر با مذہب علمای اہل سنت اگر چه اکثر باشند کاری نمی کشاید و عمل اشکال نمی نماید و
ثانیاً بانیکه چیزی که از شکوه آورده واضح البطلان است زیرا که در آخر آن مذکور است
 فاقی بہ التماسۃ فقال قتلع فانطلقنا بذهقتنا ثم اجترنا بالواقینا فی بیئین
 صحیح است که جناب سالمت ابی سارق را در مرتبه خامس بکشتن فرمود اصحاب و اراقل نمودند
 سالک سرتراگر چه مکرر شود بیج قتل نیست پس چگونه جناب سالمت ابی و جوار او قتل فرموده تا
 و چنانچه بخزان حدیث دلیل البطلان است همچنین صدر آنهم دلالت واضح بر فساد آن دارد زیرا که صدر آن
 اینست جی بسارق الخ ابی سارق قتلعوا فقالوا یا رسول الله انما سرق قال قطعوه و همچنین
 مذکور است که آنحضرت حکم تعلق او میفرمود اصحاب عرض میکردند که انما سرق پس آنحضرت میفرمود قطعوه
 تا آنکه در مرتبه چهارم مقول شد و این مرتبه است که آنحضرت سه بار بی و جرم حکم تعلق او داد و چون حکم
 تنبیه آنحضرت بر این خطا و مرجع الحیاة باشد من ذلک نمودند از آن باری آمد و حکم قطع او میفرمود
 و ظاهر است که صدر حکم تعلق نیز مستحق آن از آنحضرت است که ما یطلق عن العوی ان هو الا وحی یوحی
 شاق آنجناب است محالست چه جای آنکه سه بار چنین حکم بجا آید که صحابه هم بی مایل پس بآن بردند
 از آنجناب آید شود استغفر الله من ذلک عجز است هرگز کسی را بحال نیست که تصدیق چنین
 بهتان بر سر و از سر جان بدل و جان نماید و فریب تر آنست که فاسق خود تصنیف آن خبرت کرده

۳۰۶

کرده قدح در راهی آن نموده و مخاطب از جهت قلت متبع باعد از راه تبلیس و تخم لوزان قطع نظر
 کرده ابن حدیث تمسک نموده ابن الهمام در شرح القدر بعد نقل این حدیث از ابو داود گفته قال النسا
 حدیث منکر و مصعب بن ثابت لیس بالقوی استهی و دیگر آمده رجال نیز قدح و جرح مصعب بن ثابت
 نموده اند احمد ابن حنبل تضعیف او کرده و گفته که نزدیک مردمان را که محدث کرده باشند حدیث
 او را و یحیی بن سعید هم او را ضعیف گفته و لیس بشی استه و ابو حاتم گفته که احتجاج کرده اندیش
 باو در میزان مذکورست مصعب بن ثابت بن عداقه بن النبی بن العوام عن عطاء بن نافع
 و عن ابنه عبد الله و عبد الرزاق و جماعة من مات فی سنة سبع و خمسين و مائة
 یحیی بن یحیی بن احمد قال ابو حاتم لا یخرج به قال النسانی لیس بالقوی الخ
 و در مشایخ کاشف ترجمه او مذکورست قال احمد ضعیف لم یر النسا یحدو فی حدیثه
 و قال یحیی ضعیف و قال مرارة لیس بشی الخ و چون ابن الهمام در فتح القدر دیگر احادیث
 هم نقل این حدیث نقل کرده و قدح و جرح آن نموده لهذا ایراد کلاش با تمام انسب می نماید
 و هو بنو قال النسانی صح فی الثالثة یقطع ید الیه و فی الرابعة یقطع رجله الخ
 لقوله علیه الصلوة و السلام من سرق فاقطع ثم ان عاد فاقطع ثم ان عاد فاقطع
 و هو بهذا اللفظ لا یعرض و لکن اخرج ابو داود عن جابر قال جئ بسارق الی النبی
 فقال اقلع فقال یا رسول الله انما سرق قال اقطع فقطع ثم جئ به فی الثانية
 فقال اقلع قال یا رسول الله انما سرق قال اقطع فقطع ثم جئ فی الثالثة فقال
 اقلع قال یا رسول الله انما سرق قال اقطع فقطع ثم جئ به الرابعة قال اقلع
 قال یا بنی انطلقنا به فقتلناه ثم اجترنا ما فالتقینا فی بئر و مرینا علیه فحجرت قال النسانی
 حدیث منکر و مصعب بن ثابت لیس بالقوی و اخرج النسانی عن حماد بن سلمه ابنا نا
 یوسف بن سعد عن الحارث بن حاطب اللخمي ان النبی انی بلبص فقال اقلع
 فقال یا رسول الله انما سرق کلا اقطع ثم سرق فقطعت رجله علی عبد ابوبکر ثم
 حتی قطعت قوائم الاربع کما هم شتر الخامسة فقال ابوبکر کان رسول الله اعلم بهذا
 شیئین کلا اقلع و رجاه الطبرانی و الحاکم فی المستدرک و قال صحیح الاسناد قال
 یوسف بن سلمه البلیغی و روی مفسر کما هو من وجهین الثالثه اخرج رجال کثیرین عن ابی هریره
 عنده علیه الصلوة و السلام قال انما سرق الثالثه فاقطع یدیه فان عاد فاقطعوا رجله فان

عاده فاقطعوا یدہ فان عاد فاقطعوا رجله فی مسند الوادی و هنا طریق کثیر
متعدۃ لہ فم من الطعن لذل اعطن الطحاوی کا ذکر الم فقال تتبعنا هذه الانا فلم
نجدها شیئ من اصلا و فی المسوی الحدیث فریحیح و الا حیح به مضمون و شایع علی
اما آنچه گفته که امام محمدی استنبوی در شرح السنه از ابی هریره روایت آورده که پیغمبر صلعم
حق سارق فرموده ان سرقا فاقطعوا یدہ ثم ان سرقا فاقطعوا رجله الخ پس مضمون است باینکه
شیخ عبدالحق دلووی شرح این حدیث گفته نرو ما اگر دزدی کند کرت ثالثه قطع کرده نشود و ببله
کرده شود و جس کرده شود و در زمان تأخیر و یا توبه کند و دلیل ما قول علی است که فرمودن
شتم میدارم از خدا گرفته ام و او دوستی که بخورد جان و استیجا کند بدان و باینکه راه رود و جان
و باین دلیل محبت کرد و صحابه را پس غالب آمد بر ایشان پس منع شد بر ان اجماع و لابد از استنباح
خواهد بود و حدیث مذکور طعن کرده است و روی طحاوی و در تبیان الحقایق شرح گفته اند تا قوی مذکور
لنا اجماع الصحابه جنیم علی بقوله الاستحیبه من الله ان لا ادع له یدل بها بیاض و جلال
یحیث علیها و ایحیح احد منهم بالرفوع فذل علی عدمه و ما عرفه لیه یشیت فان الطحاوی
فان تتبعنا هذه الانا فلم نجدها شیئ من اصلا و لهذا لم یقتل فی الخامسة انتهى و غایب
و کردیم شتم از خدا گرفته ام خود که در باب دوم بخار برده گفته که طحاوی اعلم علی ایست است باثار
صحابه و تابعین و تقاضای در تلویح شرح ترمذی گفته قوله تعالی فاقطعوا یدیهما قد فرغی ا
علی هذا الاصل وهو ان اسم الجنس لا یحتمل العدد مثل عدم قطع دیار السارق فی الکوة الثانیة
و کلام القوم صریح فابتنائها علی ان المصدر الذی یدل علیها اسم الفاعل وهو السارق لا
العدد قال فخر الاسلام رحمه الله و علی هذا یخرج کل اسم فاعل دل علی المصدر لوجه مثل قوله
تعالی السارق السارقة لم یحتمل العدد ای کل اسم فاعل دل علی مصدره لم یحتمل مصدره
العدد فاللام فی المصدر عوض عن المضاف الیه و ضمیر لم یحتمل المصدر و به یحصل الربط
فیصح الكلام و المحاصل ان المصدر الذی یدل علیها اسم الفاعل لا یحتمل العدد بمنزلة المصدر
الذی یدل علیها لافترغ فی السارق الذی سرق سرقة واحدة فلا یجوز ان یواد الواحد
الاعتبار الذی هو مجموع الشرات الا لتوقف قطع یدل السارق الخ الحقیق اذ لا یعلم
تحقق جمیع سرقاته الا عینئذ هو باطل بالا جماع ثم الواجب لسرقة واحدة قطع جملتها
بالاجماع فالعین الذی سرق بالسرقة واحدة یقطع من کل منها ید واحد و می

ص
اراد ان یسألت امر فیصل
عموم الفعل شمولاً لافراد و جمیع
بجست اواد و قضا

استشارهم في سارقي فاجمعوا على مثل قول علي واخرج من كل واحد من هؤلاء ثلثه
 فاقطعوا يده ثم ان عاد فاقطعوا رجله ولا تقطعوا يده اليسرى وذره وياكل بها و
 يستنجي بها ولكن اجسوس من المسلمين واخرج من الخبيث كانوا يقولون لا يتركه ابن ادم
 مثل بصيمة ليرل يده ياكل بها ويستنجي بها وهذا كله قد ثبت شيئا تالما له
 تبصيان يقع في من رسول الله مثل هذه المادة التي غالبها يتوفر الله واعي على نقلها
 مثل سارقي يقطع يديه ثم يقتله والعصابة يجتمعون على قتله ولا خبر بذلك عند
 علي وابن عباس وعمر بن الخطاب للملازمين ردم بل اقل ما في الباب ان كان ينقل لهم ان
 فابواب لا بد من علم بذلك وبذلك يقتضى العادة وزير لم يشرح كثر كفته في قطع كاذم
 اتلانه ايضا في الخن والقطع للزجر لا تلاف لان في سنة ٢٠٠٠ م المقطوع كى لا يهلك
 بخلاف القصاص لان المنظور فيه السادات لكونه حق العبد فيستوفى ما يمكن جبرا
 لحقه ولا يندبر وجوه فلا يستدعي زجرا والحد فيما يغلب فيما يندبر واما قول ابن حجر
 في الصواعق وان قطع يمينه في الاولى ليس على الختم فجوابه ما قال ابن الهام شارح الهداية
 وقد قطع عليه السلام اليه وكذا القصاص تعلق لم يكن التقيد مراد الرفع له وكان
 يقطع اليسار في ذلك لان اليمن نفع من اليسار لانه يتمكن بها من الاعمال وحدها ما لا
 يتمكن منه باليسار فلو كان لا ملاقى مرادا والامتنال يحصل بكليهما لم يقطع اليسار على
 مادته من طلب الا يصرام ما امكن انتهى وايضا يرد ما قال البغوي في شرح السنة اتفق أهل
 العلم على ان السارق اول مرة يقطع به اليد اليمنى وقد نقله في كلام صاحب التحفة واما
 التفتازاني في التلويح وقطع اليمن مراد اجماعا فلا يدل الاية على قطع اليسار ولا يقتضيه
 واما قوله في قرأة ايمانها يحتمل الخ فجوابه ما قال شارح الهداية واما كونها اليمن
 فبقراءة ابن سعيون فاقطعوا ايانها وهي شهوره فكان خبرا مشهورا فيقيد به اطلاق
 فهذا من تقييد المطلق لان بيان الجمل لان الصحيح له الاجال في فاقطعوا ايديها انتهى -
 انا الشيخ كفته وباردوم سارقي رايش او آردو ذكر اقطع اليد اليمنى والرجل بود پس دست
 يسار او ايردين فرمود ودرين جا هم ذهب اكثر علماء اليمن ست الخ ليس مرفوع دست بايدي
 موافقت نزل ابى بكر بن عبد الله بن عباس من صحابته خلافت او موجب ثبوت حقيقت آن فعل
 وباردوم سقوط طعن لزومى توان شد موجب است كه منافات ذهب او مبنيه را با فعل الجمل

ص
ص
ص

١٣

ص

ص

ابی بکر موجب توبه طعن با دینی داند و موافقت جمعی از علمای شیعه را با او موجب سقوط طعن از
 من است و آنرا از اوسیل حقیقت نقلش میگرداند و جمله چون عدم جواز قطع بر سیب از ائمه و جناب بکر
 ثابت گردیده و حدیثی را که اهل سنت بحجت جواد آن گردانیده اند غیر ثابت و متضاد و مجرد است
 لهذا طعن از ابی بکر هرگز ساقط نخواهد شد و موافقت جمعی از علمای شیعه درین خطای صریح که مخالف
 است و موجب انقیاد حضرت امیرالمومنین است بگاری نخواهد آمد اما آنچه گفته و این قصه را
 امام مالک در سوطا بر اوایت عبد الرحمن بن قاسم عن ابیه آورده که شخصی از اهل بمن تا آخر
 حدیث پس بدانکه مخاطب بر ترجمه این قصه صرف و اسقاط بکار برده و دلیل این معنی آنکه این
 در سواتن محقره این قصه را این عبارت ذکر کرده قد اخرج مالک عن القاسم بن محمد ان رجلا
 من اهل الین اقطع الید و الرجل قدم فتزل علی ابی بکر فشیکی علیه ان عامل الین نذله
 و ان یصل من اللیل فیقول ابو بکر و ابیک مالیک لیل سارق ثم انهم ائتمروا
 لا سبفت علی من ابی بکر فجعل یطیئ معهم و یقول اللهم علیک بمن بیت
 هذا البیت الصالح فوجدوا الحلی عند صانع ذم ان لا قطع جاء من اعتراف لا قطع او
 شهد علیه و امر به ابو بکر فقطع ید الیسری قال ابو بکر و الله لاعداءه علی نفسه
 اشتد غدی علی من مرتبه انتی و یزنا هرست که ترجمه ناقصه الا قطع او شهد علیه چنین
 می بایست پس دست بریده اقرار کرد یا مردم بر و شهادت دادند و این جمله دلیل صریح بر
 را و ایست و مخاطب ترجمه فقط او شهد علیه را اسقاط نموده و حرف او که حرف تردید است و
 صریح بر عدم قطع و یقین را و ابی بکر از شقین تردید میکند ثم قال لیل ووم انکه ابو بکر
 لوطی را بخواست حالانکه پیغمبر از سوختن آبش را در مقام تعذیب منع فرمود و چو
 ازین دلیل چند و درست اول انکه سوختن لوطی بر اوایت ضعیف از ابو ذر و اگر شده
 حجت نمی شود و الزام الهیست در روایت صحیح از سویرین فقله من ابی ذر چنین آمده است
 انما بره فضرر منقه ثم امر به فاحرق و مرده را با کتش سوختن برای عبرت دیگران درست است
 مثل انکه مرده را برادر کشند زیرا که مرده را تعذیب نیست در یافت الم و در دشت و بیجا است
 و مرتضی که از جمله علمای شیعه و لقب علم الهدی است بصحت این روایت و بطلان روایت
 سابقه اقرار نموده پس آن روایت نه بنزد الهیست صحیح است و نه بنزد شیعه آنرا علمای
 نمودن نه دلیل تمامی است و نه از امی و چه ووم انکه قبول کردیم که از ابو بکر

من
 شکر را بر او فصل است
 از باب اول

عدم جواز احتیاج

جلال

یکبار سوختن با تشنه در سخن شخص واحد بوقوع آمده و از علی مرتضی سنجید و در حق جواد کثیر بوقوع آمده
یکبار جواد کثیر را از زنا و فحشاء که قبول بعضی از مردان بودند و بافتقاد بعضی اصحاب مبادا بعد بر کسی
سوختن فرمود چنانچه در صحیح بخاری که اصح الکتاب است ترو است از فکر روایت کرده که کافی
علی بن زنا و فحشاء هم فبلغ فلان بن عباس فقال لو كنت نالها احرقهم لان النبي قال
لا تعذبوا جناب الله و باره و یگره کس که با هم شنیده بودند گفت اگر فتنه بود و نیز سوخته چنانچه خود
مشکوته از زرین از ابن عباس ابی هریره روایت آورده که پیغمبر خدا گفت ملعون من عمل قوم
لوط و گشته فی روایت من ابن عباس ان علیا امر قها و اگر این روایات است در حق علی مرتضی
قبول ندارند باوصف آنکه در حق ابوبکر روایت ضعیف مرده و را در اطمین ساخته اند از تعصب
این فتنه بعید نیست اجمار از کتب معتبره شیعه روایات این مضمون باید آورد در شریف مرتضی عقب
بعلم الهدی در کتاب تنزیه الانبیاء و الائمة روایت کرده ان علی احرق سرجله انی غلامنا
فی دبیح و چون چنین باشد جایی ملعون شیعه بر او بگردد مانند لوطا فقه خلاص المصوم و چه سوم
آنکه در روایات است ثابت است که ابوبکر صدیق لوطی را بمشوره و امر حضرت علی سوخته
نه با جهاد خود اخرج البیهقه فی شعب الایمان و ابن ابی الدنیا با استاد جید بن محمد بن المنکدر
و الواعظی فی کتاب الردة فی آخر مدینه فی سلیم ان ابا بکر کما استنساخ الصحابة فی غزایه
اللوطی قال علی امری ان یحرق بالنار فاجتمع علی الصحابة علی ذلك فاستسبوا ابوبکر فاحرقوا
بالتار و آنچه بعضی روایات شیعه گفته اند که ابوبکر خنجره سلی را که قطع طریق میکرد زنده در آتش افکند
و سوختن غلط است صحیح است که شجاع بن زبیر قاتل را که لوطی بود با امر حضرت امیر علیه السلام سوختن
فرموده و بالفرض اگر از راه سیاست قاطع طریق را هم سوختن فرموده باشد محل ملعون نمی تواند شد
زیرا که فعل او با فعل مصوم مطابق افتاد **اقول** در کتب شیعه در مطامن ابوبکر سوختن صحیح
سلی مذکور است چنانچه در عبارت تجرید گوشت و مولانا محمد باقر حلی علیه الرحمه در ملعون هشتم از
مطامن ابوبکر متضمن جعل او با حکام تهیه مسائل شرعیه در مقام قضا و امور یکجهل ابوبکر با آنها
ثابت شده گفته چنانکه خنجره سلی را که اطاعت او نکرد با تشنه سوزانید با آنکه تو بگرد و بعضی گفته
اند در میان آتش شهادتین با او از طینه میگفت تا سوخت و قبول تو بگردن و با تشنه غذاب
کردن هر دو بدعت بود و درین خطا و صاحب مواضع نیز نقل کرده است که او دعوی اسلام کرده
معدن که بعضی گفته اند که او از طریق بود و بعضی از خطا گفته اند که تو بگردن قبول نیست بوجه است

۳۱۲

بجو برست زیرا که در روایات نیز ازین نقل کرده اند که او غارت کرد جماعتی از مسلمانان را و این
 باعث زنده تر می شود و روایت نبی از تفسیر بنا بر ترد عامه از روایات صحیح است و در صحیح بخاری
 از ابو هریره و ابن عباس روایت کرده است استی و ابن ابی العزیم در تفسیر این طعن نام نجاره ذکر کرده
 گفته الطعن الحادی عشر قولم اندا حرق النجاء بالسلی بالکفار و قد نهی النبی ان یحرق
 احد بالکفار و سهدا هر سه وجهی است که از طعن احراق لوطی ذکر کرده نهایت نجف و در کتب
اولی پس مخدوش است بجهت وجه اول اینکه تضعیف روایت احراق لوطی در کتب
 حجیت آن نهایت جسارت است چه خود در وجه سوم تصریح کرده باینکه در روایات اهل سنت
 ثبت است که ابو بکر صدیق لوطی را بمشوره دام حضرت علی سوخته است الخ و این نهایت تمام
 و ساقض است که امری را که خود از اکابر ائمه خویش نقل کرده و در روایات خویش ثابت گفته
 و با تمام وجودت استخوان قائل شده بلکه تصحیح آن نموده خود آنرا رد می سازد و بتضعیف
 و توهین و ابطال آن می پردازد و نتوهم نشود که روایتی که مخاطب تضعیف آن کرده در باب
 احراق لوطی دیگرست و روایتی که اثبات مکن نموده در باره لوطی دیگر پس تضعیف و رد یکی نشانها
 باثبات دیگر ندارد زیرا که اولاد لوطی بر خود واقعه غیر متحقق است پس نهایت الامر آنکه این واقعه
 بر روایات متعدد ثابت شده اگر بعضی از آن ضعیف باشد فری نیست بلکه تقویت دیگر اسانید
 که مخاطب آنرا قبول کرده خواهد نمود و ثانیاً کلامی تصریح کرده باینکه واقعه متحد است چنانچه در مطالع
 ابی بکر گفته التاسع اندا حرق من فی جهنم فی ذل و قد نهی النبی علیه السلام عن التقذیب
 بالکفار و هو اطل لان الحجر لم یثبت باسناد صحیح چه و بعدا جو بر دیگر گفته و کلامی ثبت
 اندا حرقه جانا فانما نقل ذلک باسناد صحیح فقد اخرج البیهقی فی الشعب ابن ابی الدنیا باسناد
 جید من عمل من الکذیب الخ و این کلام مرحمت در آنکه این واقعه واقع در کربلاست همان
 واقعه است که لوطی مانع نبوت آن پرده شده در آخر بر روی خود انقاده اثبات آن ساخته است
 و بر تصدیق آن گماشته خاطر و ایادلی البصار یعنی الاستبصار و الاستبصار الی خرافات
 چون اولاد کفار و ثانیاً اینکه فرض کردیم که واقعه احراق لوطی سند بوده لیکن مخاطب در تفسیر طعن
 مطلق احراق ابو بکر لوطی

کرده حیث قائل دلیل دوم آنکه ابو بکر لوطی را سوخته الخ پس در جواب این کلام تضعیف واقعه
 خاص نمودن و برهان واقعه تفسیر طعن را محمول نمودن حکم بجهت است و در آنکه در صحیح

وعمومی کرده که مرده را باقیش سوختن برای عبرت دیگران است و درست است مجزود است و دست
 از کتاب دست نماند کرده پس لائق اصحاب باشد و حدیث نبوی از تزیین بنا که در
 صحیح بخاری و غیر آن وارد است مطلق است قید زنده یا مرده در آن غیر مذکور است پس شایسته باشد
 مردم جز از احراق مرده با هم معلوم آنکه نسبت حکم بطلان روایت احراق ابو بکر لوطی را که خود ضعیف
 آن نموده بخواب سید رضی علیه الرحمه کذب محض و افزای بخت است آری اینقدر است که جناب
 سید رضی در مقام جواب نظام بی نظام که طعن بر جناب امیر علیه السلام با حراق لوطی کرده روایت
 سید بن خلف آورده چنانچه در تنزیه الانبیا فرموده و اما ما حکایه ای از نظام من احراق اهل
 فالق در آن ۲۵ الفی علی الفاعل المفعول لما راها الجمل و لوطی صحاح الاحراق اینگونه است
 ذلك لشيء عرفه من رسول الله فقد روي قهر بن سلمان عن القسم بن امية العدي
 عن عرابي حفص مولى الزبير عن شريك عن ابراهيم بن عبد الاعلى عن سويد بن غفلة
 ان ابا بكر اتى برجل ينكح فامر به فضربت عنقه ثم امر به فاحرق ولعل ابي لمؤمنين ما حرقه
 بالنار بعد القتل بالسيف كما فعل ابو بكر فليس ما روي من الاحراق بانع ان يكون القتل
 متقدما للخروج و درین کلام اثری و تشافی از روایت اول نیست تا حکم بطلان یا صحت آن
 چه رسد صرف روایت سید بن غفله البته برای الزام نظام مذکور است چه ارم آنکه او صاحب
 او که سید رضی شرح اقرار بصحت روایت سید بن غفله نموده نیز نقل کلام است زیرا که
 و جناب این روایت را برای الزام آورده و فرض بر صحت آن نه نموده پس اعتراف بصحت آن
 از کجا مستفاد شده مع آنکه لیس اثبات صحبها کبیر فائده کما لا یخفی فان صحه تلك الروایة لا
 تمنع ثبوت احراق اللوطی حتی بروایة اخری اما آنچه در حاشیه این قول گفته که نیز مذکور است
 بر سوختن بنا درست در مقام مد و تعزیر پس هر آنچه نزد خود جائز باشد طعن کردن محض نسبت
 لا غیر خارج احرام شاد للعدامة الخ فی حدیث اللوطی و فی حدیث الامام فی القتل بن ضرب بالسيف
 و التحريق و لكن هم و الافاء من شاق القاء جلد عليه و الجمع بین احدها من الاحراق
 پس مجاب است باینکه این طعن بطریق الزام نیست است که حدیث ان لنا لا یغیب بها الا الله
 صحیح میدهند و حدیثی با فعل معلومی که تخصیص آن نماید و درست ندارند و از فرمایش است
 که بعضی از علمای اهل سنت این حدیث را بر توابع حمل کرده اند بجز تحريم و در سند جواز تحريق فضل
 ابو بکر بصحت آورده چنانچه این جزو شرح المبارک شریح صحیح بخاری در شرح این حدیث گفته

صفت
بابی که حدیث بر حدیث
من کتاب الجهاد

گفته قال المهلب ليس هذا النهي على التعرّف بمبيل على سبيل التواضع وبدل على جود الخبر
 نقل الصحابة قد فعل النبي أعين الغزوين بالحدود المحمي قد حرق أبو بكر الجاهة بطلت ناسا
 بخصرة الصحابة في حرق خالد بن الوليد ناسا من أهل الردة وأكثر العلماء يجيزون
 تحريق المصنوع والمراكب على أهلها ويعدّ قال الثوري ولا ذاعى انتهى ليعين متحققين
 ونصيفين ایشان در مقابل حدیث صحیح نقل ابو بکر را حجت دانسته اند چنانچه ابن حجر بعد نقل این قول
 گفته قال ابن المنير غیره لا حجة في ذكره للجواز لان قصة الغزوين كانت قضايا
 او منسوخة كما تقدم وتجب هذا الصحابي معارضه بمنع صحابي اخرها قصة المصنوع والمراكب
 مقيدة بالضرورة الى خلاف اذا تعين طريقا للظفر بالعدو ومنهم من قيد بان لا
 يكون معهم نساء ولا صبيان كما تقدم واما حديث الباب فظاهر الخلف في التعرّف به انتهى
 بقدر الحاجة اما وجه دوم پس آنهم مردود است بوجه عدیده اول آنکه طعن بر ابو بکر
 باحراق بر سبیل الزام است که اهل سنت معترف بهست روایت نهی از احراق هستند
 و وجه تخصیص آنهم در روایات ایشان غیر وارد و مجرد فعل ابی بکر بالاتفاق مخصوص عموم حدیث
 نمی تواند شد پس اگر جناب امیر علیه السلام زنا و قد را به نار احراق کرده بر اهل حق اشکالی لازم
 نیاید و دفع طعن از ابو بکر نشود و دوم آنکه روایتی که مخاطب از امیر علیه السلام خود آورده است
 لا علینا چه آن روایت مگذرد بر محبت در آنکه ابن عباس تخلف جناب امیر علیه السلام العیاذ بالله
 من ذلك نمود و اثبات مخالفت فعل آنحضرت با ارشاد جناب سالتاب علی الله علیه و آله وسلم
 ساخت پس بنا برین روایت مگذرد که مخاطب آنرا بصدور و جان قبول نموده فعل ابو بکر
 هم بالضرورة مخالف ارشاد جناب غیر العباد خواهد بود و ادعای صحت فعل او در احراق لوطی
 بنار و جهی از جواز نخواهد داشت سوم آنکه در روایات بخاری و ابان او را دلیل تعصب
 اهل حق چند اشتن من تعصب است زیرا که نبذی از روایات بخاری را خود اهل سنت مردود
 و مجرد سازند و مقبول نکنند بلکه موضوعی و منقروی دانند چنانچه از مجموع بشرح آن واضح
 میشود پس اگر شیعه هم خرافات او را قبول نکنند جای تعجب است بلکه خود مخاطب درین
 کتاب جانان را عادیست بخاری نموده بر خلاف آن راه یافته چنانچه بر خلاف روایات بخاری
 و مسلم را قائلان نموده که حضرت فاطمه از ابو بکر را ضعیف شده الی غیر ذلک بجای تعصب است کرده
 مدعیین حکم که تبریح است از باب رحمت بخاری نیست بخاری و کا و نه منقروی و مقدم وجود آن

بوده کافی میزان الذهبی غیر و تصب باشد و روایات صحیح و احادیث معتبره که مخاطب بر آن
 در باب امانت و درین باب نیز آن عبارت کرده تصب نباشد چهارم آنکه آنچه آید ما نمود و که
 سید رضی روح در تشریح روایات کرده ان علیا احرق بطریق غلطی که در بره و این روایات
 کتب معتبره و شیعیه شمرده قطعا آنرا ثابت است بمانند آن فعل ابی بکر مطابق فعل مصوم گفته
 و بسقوط لعن ازین وجه مانع الیال گشته تمسیمی و تدلیسی پیش نیست زیرا که جناب سید رضی
 کلام را از نظام حکایت کرده حجت قال فصل فان قبل فالوجه بنا ما بالانظام بدین الاحکام
 ادعی اند مخالف بها جمیع الامه مثل بیع امهات الاکواد و قطع يد الثاسرف من اصول
 الاصابع و عد حقی قال فان احرق رجلا فی غلاما فی برع و اکثر ما وجب علی بن فصل
 هذا العقول الرجح الخ پس کلام نظام را که در معرض لعن بر امام امام علیه الصلوه و السلام ذکر کرده
 از روایات کتب معتبره و شیعیه گفتند آنرا روایت جناب سید رضی علیه الرحمه نسبت کرده و حجت و
 طرفه با جرات که در میان نمی گوید خصوصا و قتی که جناب سید رضی کلام و در حجت اهم کرده باشد
 چنانچه اتفاقا گشته و درینجا مثل دیگر مقامات کابلی راه مخاطب زده که او خواهد دیده و دانسته از
 تالیس و نیز در این روایت را سید رضی نسبت کرده و از جهت قرار داده و گفته و گفته ذکر القس
 فی نزهه الانبیاء و الائمّه ان علیا احرق رجلا فی غلاما فی برع الخ پس مخاطب که اصحاب
 از اطلاع بر کتب خود هم ندانند فضلا من الاطلاع علی کتب التسم و تعلید کابلی و استراق اقوال او اگر تاسر
 چنان گمان نموده که این حکایت سید رضی روایت کرده و باین توهم از روایات کتب معتبره
 شیعیه دانسته دلیل و حجت گردانیده و متحجبند که ابوبکر علاوه بر احراق لوطی و احراق خواره
 سلمی کاسیجی خالد را حکم با احراق اهل رده نیز داده چنانچه در تاریخ خمیس مذکورست که ابوبکر بخالد
 نوشت ان ظفرك الله باهل الیامه فایاک و الاقباء علیهم اجمز علی جرمهم و اطلب علیهم
 و احل اسیرهم علی السیف حقن فیهم القتل و احرقهم بالنار و یا لوان تخالف امری و السلام
 علیک انتمی و لعن بر ابی بکر بسبب احراق سندیست برای عین خطاب که او احراق اهل رده را
 که از خالد بوقوع آورده بحدی تمسح و شنیع دانسته که ضبط نفس خوانسته ابوبکر را بسبب این فعل
 منطوق ساخته و گفته میگذاست هر دو را که فراب میکند جناب خدا و از جناب آنکه ابوبکر علاوه
 ازین لعن عمر و ابی بنیمن خوانست و ادعوا که بخلا بره و دو حاجت گفت که من و زنیام نمی گنیم
 که گشیده است از نظر بدوشمن خود پس جمیع توهمات را یکیکه و تا دیلات سخیفه مخاطب است

ص

ص

و مساف و برای احراق ابی بکر مخالف ارشاد طایفه ثانی و نیز مصداق مثل مشهور دعوی سست است
 هست خواهد بود که ابوبکر را این تادیبات بزرگی دفع طعن عمر بن خطاب بر سر رسید و این حضراتی بآن بر
 و کیفیت طریق فاست نهاد و تصبیر و در محبت ادین طبری صدر باین تقریر گفته و عن هشام بن
 عرواه عن ابیه قال کان فی بنی سلیم رذیة فبعت الیهم ابوبکر خالد بن الولید فجمع سبکاه انهم فی خطا
 فاحرقوا علیهم بالنار فبلغ ذلك عمر فاتی ابوبکر فقال تدع رجلا یعذب بجناب الله عزوجل
 فقال ابوبکر والله لا اشمی سیفا سلما الله علی حدیثه حتی یكون هو الذی یشتم ثم امره
 فمضى من جمعه ذلك الی سلیمانة خیر ابی معویة اما وجه الثالث پس آنهم برست و دیگر
 و جود ناسد و متخل است بوجه کثیره **اول** آنکه مخاطب بین و جبر از اجتهاد طایفه خود دست برداشته
 علاوه تعلیه در جناب میر علیه السلام در گردش انداخته اعلیت و فضیلت فرعون می و او را بخاک سیاه
 پرا بر ساخته مسامی جمیله بر خود را که از نایب و قاحت و تصبیر باره اثبات اعلیت شیخین
 از جناب امیر المومنین علیه السلام دستاورد استحضار از ایشان العیاذ بالله من تکبار برده پرا بیابا
 مقاداره باطله ابوبکر اگر مجتهد بوده صلاحیت استنباط داشت چنانچه اهل سنت مدعی آنستند
 او را اجتهاد ورین سئله واجب بود و تعلیه بر او حرام و ناجائز که مجتهد را تعلیه مجتهد دیگر سخته
 از جواز ندارد و اگر صلاحیت اجتهاد داشت و احکام شرعی را بتعلیم دیگران جاری میساخت
 پس بحمد الله تر و مخاطب هم بطلان خلاف باطله اش لازم می آید که منقرب تصحیح خواهد کرد که
 اجتهاد و طایفه استنباط شرط خلافت است و قوم آنکه نمیدانم که ابوبکر را جناب میر علیه السلام
 را در باره احراق لوطی بچه و بر پسندیده حالانکه در باره اهل خلافت بیجوی تخمیر و از مخالفت
 آنحضرت که تا ششاه امتداد کشید هرگز مبالغاتی نکرد و هیچ نترسید همچنین در باب مذکور خلافت
 آنحضرت اختیار نموده و راه شقاق با آنجناب پیچودالی غیر ذلک من المواضع سوم آنکه در سب
 جناب میر علیه السلام و تر و متعصبین سنیة امتدادی و دو توفیق نیست پس از موافقت اصل ابی بکر
 بآن کاری نمیکشاید چنین تبلیح عمل اشکال نمی نماید آنفاد استی که خطبه جناب میر علیه السلام
 در باره احراق زندقه بشیاست تمام در واضح صحاح خود روایت می نمایند و مخاطب هم آنرا بر سر
 چشم قبول میکند و در با بعد در مطامن عرض میباین تخلیه بصراحت تمام خواهد کرد و بکلی تصدیق
 نموده جناب میر علیه السلام بن تخلیه خود از منقربات مرد و برتر ندی خواهد بر آورد پس در جناب
 چه انتشار حواسن و احتمال و بلوغ روداده که بموافقت ابی بکر با جناب میر علیه السلام چنین

خطای ناشی از بیاض با قدری کمال است و احتیاج و احتیاج نموده از دلیل تصویب فعل ابی بکر را حکما شسته
و اگر بنامی این جواب بر الزام شیعه است پس آن خود بی وجه است چه اول طعن بر ابوبکر بجهت
احراق او بنا بر وثایب مخالفت نبی از تعذیب بالنار بطور تحقیق نیست بلکه بنا بر محض الزام است
و عرض آنست که هرگاه نزد ایشان احراق بنا بر مطلقا جائز نیست تا آنکه جهت افراسه خطای خود
در احراق زناده و جناب امیر علیه السلام بر سگرو اند باز چگونه ابوبکر در احراق بنا بر مخالفت حکم خدا و
رسول او نگردد باشد و ثانیاً اگر منطوق مخاطب الزام شیعه بود می بایست که استشاره ابوبکر از جناب
امیر علیه السلام و امر آنجناب با احراق که از روایات شیعه ثابت میگردد تا الزام راست می آید و الزام
شیعه بر روایات سنیه نزد خود مخاطب هم سستی از جواز ندارد چه رسد آنکه این روایت قبول
گردد هم لیکن طعن را بر طعن در حق ابی بکر می افزاید و الوقوف نشا من اجل سنت بنام تقصیر می آید
زیرا اگر از آن وجهست که ابوبکر از مدلولواطه باهل بود و نمیدانست که او را بچه مدد محدود توان یافت
تا آنکه نوبت با استشاره رسید و پناه هست که اگر علم باین مدید داشت چه در آن استشاره می نمود
پس این روایت بدو وجه طعن بر ابوبکر متوجه خواهد شد یکی جهل سلسله شرعی دوم حکم در آن
بر خلاف حکم شارع اما آنچه گفته بعضی روایات شیعه گفته اند که ابوبکر فجاوه سلمی را که قطع
طریق میکرد و زنده در آتش انداخت و سوخت غلط محض است پس چون ایشان آنکه تغلیط سوختن ابوبکر
فجاوه سلمی را مخصوص پنداشتن آن بعضی رواه شیعه ناشی از غلط عقل در آتش را که
در خلال دفاعت مجب است که از نایب مجزوبی با که در جواب انادات اهل حق آنچه میجو احمد
بلا محابا می آید و از اقتضای خود در خواص و عوام اصلاح خافقی ندارد محض تبلیغ و تسویل و تبلیغ
پیشینه خود گرفته و از طریق ملامت بر اهل دور افتاده امور و ضمیر روایات نایب را از نایب و قاحت
و عدم دیانت انکار و تغلیط نموده زمام اختیار را بدست کلبه سپرده بهر سو که او کشیده گسیه
مطلوع العذار بان سود دیده قبیس القائد و بسن المقود بالجملة احراق ابوبکر فجاوه سلمی را بصریح
و متراف جمعی در روایت نقل جمعی از کاتب الهیست ثابت است و اهل سیر و تواریخ ایشان ذکر
آن نموده اند و از نیجاست که ابن ابی الحدید با آنکه تصدی جواب مطامن اصحاب ثلثه شد آنکه
سوختن فجاوه سلمی ز نموده بلکه در جواب ابن طعن گفته و الجواب لمن الفجاوه فجله الی بسبب کاذب
اصحاب التواریخ فطلب منه سلاماً یتقوی به علی الجهاد فی اهل الردة فاعطاه فقل
خروج قطع الطریق و نصب و اهل المسلمین و اهل الردة جنیناً و قتل کل من وجد کما

کما ضلت الخواص حيث خرجت فلما ظفر به ابو بكر راي حرقه بالنار ارجاء الا مثاله من اصل
 الفساد ونحوه ولما دام ان يخلص النفس الحام بالقياس الجلي عند تائسني و توشحي در شرح تجرید
 گفته و احراق نجاره التلي بالنار من غلظه في اجتهاده فكم مثله لجهتد بن ابي و ابن عمر كمي
 نیز در سوا من حرقه در جواب بن طعن که از طرف شیبیان ذکر کرده انکار روایت تحریر شخصی که
 گفت انما سلم نکرده بلکه بعد اثبات و دلائل و بر بن اجتهاد ابو بکر گفته و ثابت است جهتد فلما
 عتب عليه في التحريق لان ذلك الرجل كان نذيقان في قبول توبته خلاف ما اشتهر
 عن التحريق فيعتدل انه لم يبلغه و يجتدل انه بلغه و تاويله علی غیر غوا الزنديق و ابن عمر
 عثمانی در فتح الباری شرح صحیح بخاری از مهلب نقل کرده و ملاحق ابو بکر النجاء بالناار
 بجزئه الصحابة انتهى ابن عبد البر در کتاب استيعاب و در ترجمه طريفه گفته طريفه بن حاجر مذکور
 فيهم قال سيف بن عمر هو الذي كتب اليه ابو بكر الصديق في قتال نجاره التلي الذي حرقه
 ابو بكر بالنار فسا طريفه في طلب النجاء و كان طريفه بن حاجر و اخوه ممن بن حاجر مع
 خالد بن الوليد و كان مع النجاء بن حجية بن مينا فالتقى حجية و طريفه فقتلناه فقتل الله
 حجية على الرد ثم سار حتى لمح بالنجاء التلي و اسه اياس بن عبد الله بن عبد ياليل ناسر
 و اقتدى اليه بكن فلما ظم به اليه او قتل له ناسر امر به فقتل فيها حتى احرق استقى
 و نیز اعتراف خود ابو بکر احراق نجاره ابو عبیده و حثيم بن سليمان و طبرانی و ابن عساکر و فضيل بن
 و غير ایشان روایت کرده اند که استغفر عن قرب پس اغلب که اگر مخاطب دیگر اکابر ائمه خود را
 از اهانت برآرد و همت بکنديب ایشان بر کار و مجال رد و ابطال بر خليفه خود نیا بدگر اینکه
 بگوید که چون این اعتراف در مرض وفات خود نموده لهذا از قبیل بجز و نه بیان که خليفه تانی نسبت
 آن بسرد و افسوس جان کرده بود پس اعتبار را نشاید و در مقام احتجاج بکار نه آید و احراق ابو بکر
 نجاره را بان مرتبه مشهور و شایع گفته که عرب بان مثل نیز نند چنانچه در مستقصى تصنیف
 زنجشیری مذکور است او می من عقوبه نجاره اتی ابو بکر حين لبس اشد هان من بنو سليم
 فاطع طريق والاخر بن جواد مستوع اسمه شيعة بن زرقاء فاجتت ناسر في ذبح بهما
 فيها فسادا و محتسبن فقتل بذلك اهل المدينة في كل عقوبة و حجة و در تاريخ طبرست
 سلو است قال الشيبه قال شعيب بن سهل بن ابي يعقوب قال كان من حديث النبي
 حين حاز النجاء اياس بن عبد ياليل قدم عليا ابو بكر فقال اعني بسلوح و من في

ص

ص

ص

ص

ص

بن شدت من اجل الردة فاعطاه سلوا وامر اسرا فقالوا من الى المسلمين فخرج حتى
 ترك بلجوا وبيت نجبة بن ابي الميثاء من بني القريين وامر به المسلمين فشتها غارة على
 كل مسلم وعامر بن هواذ وبلغ نذاجا بكر فمرسل الى طرفه بن جازن فجمع له دان يسير
 اليه وبت اليه عبد الله بن قيس الجاشي عونا ففعل ثم نهض اليه وطلبوا فعمل لمؤذ منها
 حتى لقياه على الجواء فاقبلوا فقتل نجبة وهراب الجواء فلتحقه طرفه فاسرع ثم بث به
 الى ابي بكر فقدم به على ابي بكر فامر ان قتل له نائحه مصلية المدينة على خطب كعبين ثم رمى بهما
 مقروطا قال ابو جعفر اما ابن حميد فانه حدثنا في شأن الجواء من سلمه من محمد بن سحاق عن
 عبد الله بن ابي بكر قال قدم على ابي بكر رجل من بني سليم يقال له الجواء وهو اولاد من عبد
 بن عبد الوليل بن حميرة بن خفاف فقال لابي بكر في سلمه وقلدت جواد من اهل من الكفارة
 فاحلن وانعني فله ابو بكر على ظهره واعطاه سلوا فخرج يستعرض الناس المسلم والمستد
 ياخذوا مواليك يصيب من متع منهم ومعه رجل من بني القريين يقال له نجبة بن ابي الميثاء
 فبلغ ابا بكر خبره كتب اليه بن جازن عد واقته الفجاءة انما فيهم من مسلم وسئلني
 ان اقول به على من ارتد من الاسلام فقلت له سلته ثم انتهى الى من يقين الخيران عد واقته قد
 استعمر الناس المسلم والمستد ياخذوا مواليك يقتل من خالفه منهم فسر اليه بين مملوك من المسلمين
 فسار اليه طرفه بن جازن فلما التقى الناس كانت بينهم الاميا بالليل فقتل نجبة بن ابي الميثاء
 بسهم من يده فلما راى الفجاءة من المسلمين الجواد قال لطفه فهاقه ما انت باولى الا امره ان
 لا يتركها واما امره فقال له طرفه ان كنت صادا فضع السلاح وانطلق معي الى ابي بكر فلا قد
 عليه اسرا ابو بكر طرفه بن جازن فقال اخرج به الى هذا البضع فخر فيه بالناخر فخرج ففجوة
 الى المصلى فاوقد له نار فاخذ فانتهى به راهب جواد الله بابت شكره سوخن ابو بكر فجاهد را برود ايت
 وقتل بسيارى از ائمه ابا الحسن ثابت است و انكاره تعلقه فطالبه انرا از اذنايت مجرود تصور اوست
 بر حال بايد دانست که جواد سیک از من بر سبیل تسلیم ذکر نموده بنیابت خبیثت زیرا که برود حوسه
 خود که امام را جاسوس است که برای سیاست قاطع طریق را بسوزد جمعی نیارود و می باشت و سیلی
 از قرآن با سنست بر این جواز اقامت کردن در رموی مسانده و شتهجات تصانیف انکفا نمودن نزد
 خصم بن قول و بول برابرست و همچنین همین سه جواب از مردم با بنی اجماع که در قریب همین است
 و نیز در حالت دارد بر بطلان این توجیه کلام خود با بنی که علی با سبب منی حشر سبب بر اسواق فجاهد

بخار در پنج برداشته و ذرات کرده و گفته و دودت انی یوم انیت بالعماء لم یکن اعترضه و عکله یوما
 او گفته پنجما این کلام مع غلط سیاق و سباق آن دولت مرید دارد بزرگه ایو بکر این امر
 چاره را آن مرتبه عظیم دانسته که آنرا در جمله آن نماند خرد که بوقت و پسین بر آن پنج و ناسف خرد
 پس اگر این احراق صحیح و عین صواب ناشی از دلیل سنت یا کتاب بود این ناسف و تکلف و کج
 و دیگر کلام ایی بکر با هم صریح باره استباری نیست کلام علماي خود را البته معتبر باید و است مقصود
 از عاقلیه در کمال گذشته که احراق ایو بکر بخار ما زنی را قاضی عصمت او است و بر بیستی
 که اگر این احراق با نرسنی بود قریح و عصمت هیچ وجه نمیکرد و ظالمی قوشی هم اتراف کرده که این
 احراق بخار از قبیل غلط فی الاجتهاد پس عجیب است که علماي او معترف میشوند که این فعل کلام
 شرع بوده و در غلط و خطا یا مسدود و از غایت و قاحت بی دلیل و جهت مدعی صواب آن میشود
 حکم محال و چه سوم آنکه ایو بکر مسئله جبره و کلام معلوم نبود که از دیگران سوال میکرد و جواب
 آنکه این علم بر اهل سنت موجب الزام نمی شود زیرا که بنزد ایشان علم بوجوب احکام بالفعل در امام
 شرط نیست آری اجتهاد و عکله استنباط شرط است کلا مجتهد که در اول تنبیح نصوص میکند و نقص
 اخباری نماید اگر حکم نصوص یافت موافق نصوص خود او و اگر نصوص نیافت با استنباط نشود
 شد و چون در وقت ایو بکر نصوص بدو در روایات و احادیث مشهور شده تا چار از صحابه
 تخصص سوغات نشان می نمود قال فی شرح التجرید المسئله الجده و الکلامه فلیس مدعا من المجتهدین
 از حیثیون من دارک الاحکام ویستلون من اناطها ما علمنا علیها الرج علی فی بیع الهبات الاولاد
 الی قول مرد و کلام لایدل علی عدم علمه بلکه این تخصص و تحقیق دلالت میکند بر نیک ایو بکر صدیق در حکام
 درین کمال استیلا مدعی او است و در قواعد شریعت شرایط اہتمام نام سبامی آورد و دلند چون مسئله
 جبره مغیره ظاهر کرد پرسید که اهل حکم فیرک و اولاد در روایت تعدد شرط نیست پس این امر در حقیقت
 منقبت عظمی است برای صدیق چه بلا تعصب سبامی است که نسبت را منقضت سازند و جعل طعن کردند
 آری چشم پانزدهایش پرکنده باد و عیب نماید زهرش در نظر اگر شیعہ گویند که گفتا بجز اجتهاد
 در حق امام ذهب الی اہل سنت است لایم قرار داد ایشان را درین باب مسلم باید داشت و الا نفی
 امامت ایو بکر نزد اہل سنت که دعای این باب است میرتو اد آور و اگر اہل سنت را بسیار تنگ کرد
 تشیع بر زمین ایشان ثابت میکنند اینک جواب بر اصول شیعہ باید شنید جواب دیگر اگر ایو بکر مسئله
 جبره و کلام معلوم نبود و امامت او مختصانی نمیکند زیرا که بموجب روایات شیعہ حضرت ایو بکر صدیق

۳۲۱

بطلان

نیز بعض مسائل معلوم نبود حال آنکه بالا جماع امام مطلق بود و وی عبد الله بن بشیر از علمای سنی
 عن سنیة فقال لا علم لی بها ثم قال وابرؤا علی کبیدی سئلت عمالا اعلم درواه سعدان بن نصیر
 ایضا و نیز حضرت امام بحق اطلق صادق علیه السلام را بعضی مسائل معلوم نبود سر وی صاحب
 قریب الا سناد من الامامية عن اسمعيل بن جابر انه قال قلت لابي عبد الله عليه السلام
 في علم اهل الكتاب فقال لا ناكله ثم سكت هفتة ثم قال لا ناكله ولا تنكره الا
 تنه ان في انيتهم الحرف لم يختر سر ازين خبر صريح معلوم شد که امام را حکم طعام اهل کتاب
 معلوم نبود و آخر بعد تا بل بسنیار هم حکم صریح معلوم نشد تا پار با اعتبار عمل فرموده اقول بر آنکه
 مقصود شیعیان ازین طعن و امثال آن نیست که بر این عقلیه و نقلیه و مباحث امامت
 ثابت شده که افضلیت از رعیت از شر انظار است و علم مده اسباب افضلیت و مده
 شرائط خلافت الهیه است چنانچه قاضی بیضا در تفسیر آیات خلافت حضرت آدم گفته اعلم ان
 هذه الايات تدل علی شرف الانسان و منیة العلو و فضله علی العباد و انه مشرط
 فی الخلافة بل العدة فیها انتمی و هر گاه که ابوبکر را احکام شرعی معلوم نباشد و دیگر از علم
 ان ماصل باشد پس ابوبکر مفضول خواهد بود و دیگران افضل و مفضول را با وجود فضل استحقاق
 امامت نمی رسد زیرا که افضلیت شرط امامت است چنانچه در مخاطب هم آن در ازاله الحقا غیر
 ان تفرج کرده و بر معنی را یا مادیت و اقوال صحابه ثابت کرده و نیز خلیفه را باید که مانند مستخلف
 باشد و جمیع صفات الاما غیره الی الی و ظاهر است که از جمله فضائل آنحضرت علیت با حکام شرعی
 بود و چون ابوبکر از احکام شرعی جاهل بوده باشد لائق خلافت آنحضرت نباشد و سید رضی علم
 گفته قد ثبت ان الامام علیا مامته امیر المؤمنین علیه السلام بان یقال قد ثبتت لادله
 ان الامام لا یتکون الا لعلی جمیع الدین دقیقه و جلیله حتی لا یشتد عنه من علمه
 شیخ و قد ثبت بالا جماع ان ابوبکر و العباس معهما اللذان ادعی مخالفو الشیعة امامتها
 بعد النبي لم یکنوا بهذه الصفة بل كانوا قادین لکتب من علوم الدین و ذلك فلا
 من حالها فبطلت امامتها و ثبت امامته امیر المؤمنین علیه السلام انتمی اما آنچه گفته که این
 طعن بر اهل سنت موجب التزام نمی شود الخ جو ایش آنکه دلیل الزامی منحصر در آن نیست که
 جمیع مقدمات آن ضد الخصم مسلم باشد بلکه دلیل الزامی آن هم است که بعض مقدمات آن از مسلمات
 خصم باشد گوی اینقدر البتة لازم است که مقدمات باقی از جمله ضروریات عقلیه یا شرعی باشد یا منتهی

در تفسیر آیه انما ابنا هم
 با تمام سوره سبیه را

یا منتهی بضروریات عقلیه یا شرعیه که بعضی این مقدمات را خصم از نایب تعنت و عناد و تعصب و
 لادوسلم ندارد و معینا اگر چه متزود نیست علم جمیع احکام بالفعل شرط امامت نیست لیکن فضیلت
 از دیگران که باقران والد مخاطب و دیگر محققین البته شرط طاعت است و هرگاه انبیا بکر ازین
 مسائل جاهل باشد و جناب امیر علیه السلام بان عالم باشد شک از ابوبکر افضل خواهد بود پس ابوبکر با وجود
 این جناب علیقه نباشد و منتهم است که مخاطب جسارت بر آنجا جهل ابی بکر از سلمه عبده و کلا از مجموع
 اولاد اولاد و حندان و قحاحت را کار فرما شده که جسارت ابی بکر بر سر حکم درین سلسله یا وصف جهل
 از ان که طعن دیگر علاوه بر طعن جهل است از مآثر و مفاخر او شمرده چنانچه در ازاله التعلقات گفته و در
 تفسیر کلام اختلاف واقع شد و در جواب آن اکثر صحابه را می درگزرت عقیده بن عامر گفت ما اعضل
 شبی ما اعضلت بهم الکلاله صدوق کبر متصدق جواب گفتند عن الشیخ قال سئل
 ابوبکر عن الکلاله فقال انی ساقول فیها بله فانعمان صوابا فانعم الله و انعمان خطاء
 لغی و نزل الشیطان اراها ما خلده الوالد والولد فلما استخلف عمر قال ان لا یستخلفه
 ان امره شیئا قاله ابوبکر ارض جلاله می و محبت الدین طبری روایت و آنرا بر جهل ابی بکر از
 سلمه عبده هم در فضائل او ذکر نموده چنانچه در رایش المنفره گفته و عن قبیصه بن ذویب قد
 جاءت الجده الی ابی بکر فسالته می ازها فقال مالک فی کتاب الله شیء و ما علمت لك
 فی سنة رسول الله صلى الله علیه وسلم شیئا فارحی حتی اسال الناس فقال فقال
 المعتبر بن شعبه حضرت رسول الله صلى الله علیه وسلم فاعطاها التدریس فقال
 هل معك غلک فقال نعم بن سلمه لانضاری فقال سئل ما مال المغترب بن شعبه
 فانفذ لها ابوبکر خرجها احد و ابوبکر و الترمذی و صحته و ابن ماجه اما الصحیح انما
 تجرد رجوع حضرت امیر المومنین در منبع بیع اصحاب اولاد بسوی قول عمر نقل کرده پس جواب
 آن در ترمذی با بیعتم گذشت بالجمله تروشی بیان رجوع حضرت امیر المومنین علیه السلام بسوی قول عمر
 هرگز ثابت نیست بکلام بنامی نیز در ترمذی با بیعتم گفته و حضرت امیر در زمان غلیفه ثانی و غلیفه
 ثالث در مقدمه بیع اصحاب اولاد و مستخرج و دیگر مسائل مناظره با فرموده و از جانبین نوبت بیعت
 و خشونت رسیده و سعید الدین تفسار زانی و شرح اشرف در بیعت اجماع و شرح اشرف در بیعت
 اجماع و شرح قول شارح ثم اجمع من بعد علی المنع منه گفته اعتراض لایمی بان ذویب علی را
 بجز بیعت و بعد از نزل علیه بل علیه جمیع الشیعه یعنی پس از ان اجماع کرده که تا سیکه بعد از قیامان

صحن
 انو جمیع صحابین اگر از قصد
 دوم در در جمل صاحبان مآثر و
 شایسته خطاب را ابوبکر و سلف
 ثابت گشته "

۳۲۳

در زمینه الوعای ذی بیعت انما یقول
 سید ذکرت بیعت انما یقول
 عبد الله الشیخ فخلد بن النضر بن عیون
 العلامه عالم التعلیق المتفانی
 و ابی الامامین النضر بن النضر
 شایسته و ابی بکر بن النضر بن النضر
 لغت علی بن محمد بن النضر بن النضر
 و اشرف بن النضر بن النضر
 بیعت اجماع در شرح اشرف
 شرح اشرف در شرح قول شارح
 ثم اجمع من بعد علی المنع منه
 گفته اعتراض لایمی بان ذویب علی را
 بجز بیعت و بعد از نزل علیه بل علیه
 جمیع الشیعه یعنی پس از ان اجماع کرده
 که تا سیکه بعد از قیامان

و ابی بکر بن النضر بن النضر
 و اشرف بن النضر بن النضر
 بیعت اجماع در شرح اشرف
 شرح اشرف در شرح قول شارح
 ثم اجمع من بعد علی المنع منه
 گفته اعتراض لایمی بان ذویب علی را
 بجز بیعت و بعد از نزل علیه بل علیه
 جمیع الشیعه یعنی پس از ان اجماع کرده
 که تا سیکه بعد از قیامان

از کثر احوال و مواقع معلوم شد پس این روایت را روایت شیخ کفعمی ملاوه برستان دلیل مال
 مهارت و مسلح است بر حالات علای طرفین در روایات ایشان و مخاطب در ماشی این قول گفته
 بل نقول ان امیرالمومنین العیضی علیاً صلی الله علیه و آله جمع الا حکام و لم یجمع ذلك من انما قتله امامه
 يدل على ذلك فصر كشيخة منها ما روى من طرق صحيحة من قوله ۲ كنت اذا سمعت من
 رسول الله ۳ حدیثاً نفعني الله به ما شاء ان ينفعني به واذا حدثني غيره حلفته فاحلف
 لي صدقة وحدثني ابو بكر صدق ابو بكر و منها انه لم يعرف في موضع يدفن
 فيه رسول الله ۳ مع انه الوقت بزعم الشيعة حتى يرجع الى ما روى ابو بكر و منها قصة
 النبي و موال الصفيّة فان اميرالمومنين اراد ان ياخذ ميراثهم كان عليه ان يعمل
 عقله حتى يخرج عن جمل ذلك من ان الميراث للابن والعقل على العصبه مضمّن
 فاضى القضاة منه **اقول** ادعای این معنی که جناب امیر علیه السلام محیط جمیع احکام نبود و از دعای
 کاذبه است که هلاک دلیل بران اقامت نمی توان نمود حال و دلیل که در متن وارد کرده و آنرا بگمان
 خود سکت دانسته بمرض بیان آورده دلایلی که بر عدم احاطه آن جناب جمیع علوم را درین ماضیه
 از مضمّن ماضی القضاة نقل کرده هم مثل آنست اما خبر استخلاف پس از روایات آنست بر
 شیخ چنان محبت می تواند شد اولاً این روایت از کتب معتبره شیعه باسناد معتبره ثابت
 باید رسانید و احتمال تقیید بعلوم باید ساخت بعد از آن آنرا در معرض احتجاج ذکر باید کرد و مستند
 در تنزیه الانبیاء فرموده هذا خبر ضعیف مرفوع مطعون علی اسناد کالان عثمان بن النخعیة
 جزا که من علی بن ربیعہ الوالیجی عن اسماء بن الحکم الفزاری قال سمعت علیاً یقول کذا
 و کذا و اسباب الحکم هذا مجهول عند أهل الروایة لا یعرفونه ولا روى عنه
 شی من الاحادیث غیر هذا الخبر الواحد و قد روى ايضا من طریق سعد بن سعید بن
 ابی سعید المقبری عن اخیه عن جدّه ابی سعید بن ادهشاً من بنی عمار و الزبیر
 بن بکر عن سعد بن ابی سعید عن اخیه عبد الله بن سعید عن جده عن امیرالمومنین
 و قال الزبیر عن سعد بن سعید بن المغیرة انه ما روى خبث من و قال ابو
 عبد الرحمن الشیبانی عن عبد الله بن سعید بن ابی سعید ان ابی سعید المقبری متروک
 الحدیث و قال حمی بن معین انه ضعیف و روى من طریق ابی المغیرة الخزومی
 عن نافع عن سلیمان بن یزید عن المقبره و ابی المغیرة الخزومی مجهول لا یعرفه

۳۲۵

ص

اکثر اهل الحديث مروی و من طریق عطاء بن مسلم من هامة عن الحسن بن ابي المونين
 قالوا و المحرر لم يسمع من ابي المونين بل لم يسمع و ما عزم وهو عارة بن جبر و هو ابي
 هارون الصبي و قيل انه من اهل الحديث و ما ثبت من ضعف هذا الحديث و خلافه
 ان المعروف لظاهرنا مير المونين لم يرو عن احد قط حرا غير النبي و اكثر ما يدعى
 عليه من ذلك هذا الخبر المروي الذي غن في الكلام عليه و قوله ما حدثني احد من اهل
 الا استخلفته يقتضيه ظاهره ان قد سمع اخبارا منه من جماعة من الصحابة و الموالين
 خلاف ذلك بل على ابي سنت هم اشكاف از خبر استخلاف نموده اند و انكار آن کرده و ثابت است
 سروي عبد العلي و شرح سلم بگویند که آن میر المونین علی عیسیٰ بن جابر بکر علی مانع
 فتح القدر قال مطلع الاسرار الالهية قدس سره انه لم يثبت عنه كرم الله وجهه من
 انكاره الحافظ المنذري ازين عبارت ثابت است که والد سروي عبد العلي يعني سروي نظام الدين
 ابن خبر از جناب امير المونين عليه السلام ثابت است و البته تصريح کرده که اين خبر از اخبرت ثابت
 شده و ما قاطع مندری و غير او انكار آن کرده اند و بخاری که امام احمد قوم مست نیز ترح و مرجع در حديث
 نموده و همی در ميزان گفته اسان بن الحكم الفزاري استنكر البخاري حديثه كنت اذا حدثت
 رجل استخلفته وقد تفرق به عثمان بن الحيرة عن علي بن ربيعة عن ابي جهم و جامع الاصول
 ذكره است اسان بن الحكم الفزاري الناجي بعد في الكوفيين مروى عن علي بن ابي طالب
 قال كنت اذا حدثت رجلا عن النبي صلى الله عليه وسلم حلفته فاذا حلف لي صدقة قال
 البخاري لم يرو عن اسان بن الحكم الا هذا الحديث و حديث اخر و لم يتابع عليه كان
 شعبة لا يضبط اسه فتارة يقول اسان بن الحكم و تارة يقول الحكم بن اسام و تارة يقول
 اسان بن الحكم و از ملاحظه ديگر كتب ظاهر است که بخاری بزي ابطل اين حديث و دليل هم ذکر نمود
 و ابن حجر مستطاني و تهذيب التهذيب گفته اسان بن الحكم الفزاري و قيل التلميذ ابو حسان الكوفي
 مروى عن علي بن ابي طالب و عنه علي بن ربيعة الوالبي حديث كنت اذا سمعت من سروي
 صلى الله عليه وسلم حديثا فغضت الله منه ما شاء ان يفيض و اذا حدثني احد من الصحابة استخلفته
 الحديث قال العجلي كوفي ناجي ثقة و قال البخاري لم يرو عنه الا هذا الحديث و حديث
 اخر لم يتابع عليه و قد مروى بحساب النبي صلى الله عليه وسلم بعضهم من بعض لم يخلف بعضهم
 بعضا و مروى له و ثابت ابن خزيمة مروى بنايات نموده ليكن يخرج ابن حجر مستطاني ان ينفذ

مسئلة التعدد في الوجود
 من فصل في اخبار الامام

ص ۳۲۶

ص

ص

ص

ضعیف است و موجب تشکیک این حدیث نمی شود چنانچه بعد از آن سابقه گفته قال الموی هذا الا
 یصدق فی حقه الحدیث لان عدم المناجعة لیس شرطاً فی حقه کل حدیث صحیح علی ان له متابعا
 صحیحاً و سلیمان بن یزید الکلبی عن المقبری عن ابی هریرة عن علی و در راه مبدل بقه بن حید
 بن ابی سعید الخدری عن عبد الله بن علی و در راه داود بن مهرون الدبایغ عن عمر بن یزید بن ابی اسحق
 عن عبد خیر عن علی و امید کتب فی استخفاف الاستخفاف لیس منکر لاقبالی
 قلت المناجعات التي ذكرها لا تشيد هذا الحديث شيلا لانها ضعيفة جلال الخ و يخطئ
 كذا كما برتقدين قوم استخفاف الخار عموده چنانچه ابن حجر مستطافی در تهذیب التهذیب
 گفته و تبع القليل البخاري في استخفاف فقال قد سمع علي من عمر قوله في حقه و خود
 مستطافی هم تأیید الخار قهله خود که بطلان استخفاف ثابت ساخته چنانچه گفته قلت وقد جاء عنه
 رواية عن الخار و اخرى عن عمرو بن ابيته عن فاطمة الزهراء و لیس نه شی من طرقت استخفاف
 استخفافه استخفافی و ابن حبان سبب فرید مجازفت و عددان این خبر را و صحیح خود را خارج نموده و این
 خستلا و بناش گرت و بطلان تصحیح کلام خود او بضم ضائم ثابت ساخته و محب بر بن فرحش آغاز
 نهاده چنانچه در تهذیب ترجمه است گفته قال ابن حبان فی الثقات یخطئ بعض اصحابنا فی الحكم و اخرج
 له هذا الحديث فی صحیح و هذا عجیب که اندا حکم آنه یخطئ و صحیح الخاری به بانه تودیس و
 غیر حدیثین صحیح من کلام همان ان حدیث بین خطا و یلزم من تصحیح احد هما انحصار
 الخطا فی الثاني و حد ذکر القليل ان الحدیث الثاني تقر به عثمان بن المغيرة عن علی بن
 سبيعة عن اسامی قال ان عثمان منکر الحدیث و ذکر ما بن الجارود فی التصحفاء حاصل این
 کلام است که ابن حبان خود تصحیح کرده که اسامی الحكم خطا میکند و بخاری تصحیح کرده از اسامی و حدیث
 روایت شده پس بضم کلام ابن حبان بکلام بخاری ثابت می شود که یکی ازین دو حدیث خلاصت
 و هر گاه ابن حبان یک حدیث را که آن حدیث استخفاف است تصحیح کرده لانه آمد که خطای اسامی در حدیث
 دیگر باشد مالا که حدیث دیگر از اسامی ثابت نیست که راوی آن که عثمان بن المغيرة است مقصود و صحیح
 القليل او را منکر الحدیث گفته و هر گاه این حدیث ثانی از اسامی ثابت نباشد لازم آید که خطای او در حدیث
 اول اصح حدیث استخفاف باشد و زار که بتصحیح مخاطب را باقی مده محدثین استخفاف است نیز این
 خبر را لیس بسیار خلاصت و در شاد کرده که اسامی الحكم مجهول است و حدیث نموده بخاری حدیث
 مذکور است که خود مخاطب این حکم بخار را در بیان محدثین نقل کرده چنانچه در ذکر مستطافی

ص

ص ۳۲۶

علم جناب امیر بیضی در فن جنابیت

جلد اول

ص

گفته و این سند کبیر و معتدل است یعنی اسباب خفیه تا و هر دو صحت حدیث نیز بیان میکند و این قسم کتاب را در عرف معتدل گویند مثلاً بعد از روایت حدیث علی از ابوبکر میگویی و اسامین لکم مجهول لم یحدث بغیرها
و معنی حدیث علی بن ابی بکر من سلم شیوا فی حسن الوضوء الحدیث استی ازین کلام مخالفت ثابت می شود
که این حدیث نزد خود او هم صحیح نیست و سبب فسخی قاضی صحت آورد و معتدل است و قد احمد علی ذلک پس این چه
تفاضل است تا جاهل است که در مقام معارضه المحدثین چندان عصبیت پیش بگیرد که بچنین حدیث مقدم و بجز
و معتدل که حسب کلاش معتد و معتدل نیست معاذ الله اثبات عدم اعاطه محیط ^{بجمع ثابت کردن}
نی خواهد و مگر گاه قبح و مرجع این حدیث بجهت عظامی اعیان سفید ثابت است حرافت ابن عدی
که از راه فرید عداوت تعیین آن گزاید و کافی الیزان و غیره لائق اصفا نیست و بچنین روایت حدیث
جناب امیر علیه السلام موضوع و فن حضرت رسول خدا و مرجع انحضرت بقول ابی بکر از روایات اوست
بر شیعیه جهان حجت می تواند شد با آنکه روایات اهل سنت هم کذب آن می ناید و از حدیث علی بن
شهاب الزین شافعی در تاریخ خلاصه الوفا گفته که ابن الجوزی فی الوفاء عن عائشة قالت لما
قبض النبی اختلفوا فی فنه فقال علی و نه اندلین فی الارض بقیعة اکره علی الله من
بقعة قبض فیها نفس نبیه و در تاریخ النبوة مذکور است و در روایتی از علی رضی الله عنه آرد که گفت
در روی زمین هیچ بقعه نیست گرامی تر از خدا تعالی از بقعه که قبض کرده شد پیغمبر در آن و در روایتی
مذکور است روایتی آنکه علی رضی الله عنه گفت در روی زمین هیچ بقعه نیست گرامی تر از خدا تعالی
از بقعه که روح پیغمبر او را در آن بقعه قبض کرده باشند و در کتاب سوده التخریج تصنیف سید علی همدانی
مذکور است روحی جماعتی من الصحابة ان امیر المؤمنین علیه السلام لما را غسل رسول الله جسد و فاته
استند الفضل بن عباس زمان یاد له الماء بعد ان عصب عینیه ثم فرغ الغمیز من قبل
هر جلوه حتی بلغ به الی سترته و قال غسله فلما فرغ من غسله فقدم فصله علیه
و حدیث که فینا که احدی معه فی الصلوة علیه و کان جماعتی من الصحابة یسلمون فیمن
یوتهم فی الصلوة علیه و این بدین مخرج امیر المؤمنین فقال ان رسول الله اما
حبا و میثاق خلون الیه فوجا فوجا منهم فیصلون بغیر ما و ینصرون و قال ان الله
قال لیه قبضت فی مکان الا ذنوب فیها و ان ذنوبه فی الحجرة الیه قبض فیها فرجی القوی
بذلک فلما فرغوا من الصلوة قال امیر المؤمنین البرید بن سہل احقر لرسول الله انخضر
له لحد الحدیث اتفق و بر حباب بن روایات اهل سنت جناب امیر از موضع و فن جناب رسالت

ص

۳۲۸

ص
ذکره فی انحضرت از جناب
سوم و قابع سال یازدهم
در حال و فن انحضرت
ص
افسودات

رسالتنا صلی الله علیه و آله وسلم واقف بود و دیگران را که با هم اختلاف داشتند از آن مطلع فرمود پس نسبت
 نداشتن موضع دفن آنحضرت با جناب کذب محض و اقزای حرف باشد و در شفا، قاضی میاض و در سجرات
 حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم مذکورست و من ذلك علمه به بونه و قدوا جله وان
 قبره فی المدینة فی بیته وان بین بیته و منبره و منبره من ریاض الجنة و هرگاه حضرت رسول خدا
 صلی الله علیه و آله وسلم بتبریح تمام اعلام از موضع دفن خود کرده باشد و امر نموده باشد که مرا اینهند بر سر
 من در بیت من بر سر قبر من پس عدم علم حضرت امیر علیه السلام بموضع دفن آنحضرت با و صغیرا آنحضرت
 و برابر غسل و غیره و صحایبا جناب امیر علیه السلام ارشاد فرموده که او در دفن روایات الغریبین نهایت
 بل که باطل محضست بتقریبیکه آنفا در کلام ابن الهمام گذشته و از روایت واقدی در سفار سے
 ظاهرست که امر بدفن جناب رسالتنا صلی الله علیه و آله وسلم در بیت شریف آنحضرت وقت شجر
 و اختلاف صحاب عباس عم آنحضرت نموده و این روایت هم برای تکذیب تعریف ابی بکر بموضع دفن
 آنحضرت و رجوع جناب امیرالمومنین علیه السلام بقول ابی بکر کافیست واقدی در سفار زی و در حدیث
 وفات آنحضرت گفته و کانت و فاته یوم الاثنتین للیلین فلما من سربیع الاقوال لتام
 عشر سنین من مقدم المدینة فقال رجال من اصحاب النبی صلی الله علیه و سلم کیف
 یومت رسول الله صلی الله علیه و سلم و لم یظهر علی الدین انما انعم علی رسول الله صلی الله علیه و سلم
 علیه و سلم فاقوا البابی فقالوا لا تدفنوه فانما نحن نخرج العباس فقال یا ایها الناس
 هل عند احد عهد من رسول الله صلی الله علیه و سلم فی شأن فاته قالوا لا قال العباس
 العمل لله انا اشهد ان رسول الله صلی الله علیه و سلم قد ذاق الموت و لقد اخبره الله
 بذلك و هو بین اظهركم فقال انک میت و انهم میتون ثم انکم یوم القیامة
 عند ربکم ثم قمون فرفنا لئلا من رسول الله صلی الله علیه و سلم قد توفی فخلوا ابینة
 و بین اهله ففسلوا و کفونوا ثم ذکر و ابی بن یوسف فقال بعضهم ادفنوه فی
 مصلا لا عند القباء فقال العباس ای لیس انما عهدکم بر رسول الله صلی الله علیه و سلم
 قبل ان یومت بساعة و هو یقول لعن الله من اتخذوا قبورهم مساجد و انما ذکر
 ذلك لکم رسول الله صلی الله علیه و سلم لکیلا تدفنوه فی مصلا قالوا فندفنه
 اذا البقیع قال العباس لعن الله من دفنه بالبقیع قالوا لایزال عهد و امة یومون
 بقبر رسول الله صلی الله علیه و سلم فایته سیدة یختلجه قالوا فان دفنه

ص فصل و من ذلك فظهر من روایات
 منده سوله الخ من الباب
 الرابع من القسم الاول

ص حدیث فاته رسول الله

ص

۳۳۰

قال حيث نزع الله نفسه ففعلوا فلما فرغوا من فمسه و تكفينه و مسح حيث توضع
 و اما خبر حوالی صفیه پس حکم در آنها چیزی نیست که امیر المؤمنین علیه السلام دعوی آن فرمود و سکوت
 آنحضرت تروید و دلیل جمیع از آنچه دعوی آن کرده نیست باز این ناموسی در ماست که گفته فاعلت
 کیف میزند ما ذکر توی علی امیر المؤمنین مع قوله سلوئے قبل ان تفقد و نیت و
 قوله ان هسنا علما بما یؤی الی قلبه و قوله لو تثنی الی الو سادة حکمت بین اهل
 بتویر اتم و بین اهل الانجیل با نجیاهم و بین اهل القرآن و یورین بقرام و بین اهل
 القرآن بقرانهم و قوله کنت اذا سالت اجبت و اذا سکت ابتدأت قلنا هذا
 اتنا يدل علی عظم المحل فی العلم لا علی الاحاطة بالجمیع علی ان قوله لو تثنی الی الو سادة
 مستبعد جلالة علیه السلام کان لا یحکم بین الجمع الا بالقران و کیف میزند المسلم
 ان یحکم بالاحکام المنسوخة و لا یجوز من امیر المؤمنین ان یصف نفسه بان یحکم
 بالایحی معاذ الله من ذلك ندل هذا علی ان الخبر موضوع و ما یدل علی وضعه ان
 یحکم بالحق ثنی له الو سادة او لم یثن معنی تالیف قاضی القضاة منه یعنی اگر گفته
 شود که چگونه با نرسنت آنچه تا ذکر نموده اید از جهل با حکام شرعی برابر امیر المؤمنین علی بن ابیطالب
 علیه السلام با وجود گفتن آنحضرت که سوال کنید از من قبل از آنکه کم کنند او قول آنجناب که اینجا
 علم بسیاری است اشاره فرمود بسوی قلب مبارک خود و قول آنحضرت که اگر گسترده شود بر
 من و ساد و بر آئینه حکم کنیم در میان اهل تورت بتورت ایشان و در میان اهل انجیل با نجیل
 ایشان و در میان اهل زبور بزبور ایشان و در میان اهل قران بقران ایشان و گفتن آنحضرت
 که وقتیکه سوال میکردم حضرت رسول خدا را جواب داده می شدم و وقتیکه سکوت میکردم است
 کرده میشدم خواهم گفت که این اقوال آنحضرت جز این نیست که دلالت میکند بر عظمت محل آنحضرت
 و علم نیرا عالم جمیع علوم با وجود اینکه قول آنحضرت لو تثنی الی الو سادة نهایت مستبعد است زیرا
 آنحضرت حکم نمیکرد در میان جمیع اهل مگر بقران و چگونه جائز باشد مسلم را که حکم کند با حکام کتب
 منسوخه و جایز نیست امیر المؤمنین علیه السلام را که توصیف کند نفس خود را با اینکه حکم میکند چیزی که
 جائز نیست پناه بخدا ازین پس دلالت کرد بر بعضی خبری که این خبر موضوع است و ازین یک دلالت
 میکند بر موضوعیت آنچه پیش آنست که آنحضرت حکم میکرد بحق خواه و ساد و برای آنحضرت گسترده
 شود خواه نه و سید مرتضی علم الهدی در کتاب شافی ازین عبارت قاضی القضاة چنین جواب

ص

جلد بگفته اما قبله ۲ سلو نے قبل ان تفقدونی و قوله ان ههنا فلما جا الى غير ذلك فانه
لا يدل على عظم العمل فقط كالمثله صاحب الكتاب بل هو قول راقق بنفسه امن ان يسأل
علا بانه وكيف يجوز ان يقول مثله على رؤس الاشهاد و ظهور المنابر سلو نے قبل
ان تفقدونی وهو يعلم ان كثيرا من احكام الدين يعزب عنه فان كان اعطى الله
لفضله و زلته عن السؤال عن شكل المسائل و عن امراض الاحكام و الا و امر طرا لا من هذا
ظاهر ما صل انك قول ان حضرت سلو نے قبل ان تفقدونی و قول ان حضرت ان بيننا علماء جادلات
ان فقط بغير غمط محل نیست چنانچه صاحب کتاب معنی گمان کرده است بلکه این قول کسی است که
و ثوق بنفس خود داشته باشد و ایمن باشد از آنکه سؤال کرده شود از چیزی که ندانسته باشد و چگونه
جائز باشد اینکه مانند آنحضرت بر رؤس اشهاد و ظهور منابر گوید که سؤل کنند مرا پیش از آنکه مرا گم
کنند یا لا که او دانسته باشد که بسیاری از احکام دین او را حاصل نیست و گویا بودند دشمنان
آنحضرت که در امتیاز فرصت بودند و زلت آنحضرت از پرسیدن مسائل مشکوک و احکام نامفهمی
خود سئند و امر در این معنی ظاهرست و ما میگوئیم که در کثر العال نه کورست
عن ابی المعتمر مسلم بن اوس و جابر بن قدامه السعدي انما حضرنا على بن ابي طالب يخطف
وهو يقول سلو نے قبل ان تفقدونی فانی لا اسال عن شئ دون الحرس الا اجبرت
عند بن الحجار و نیز در کثر العال نه کورست عن ابی الطفیل عامر بن قاتله قال شهدت
على بن ابي طالب يخطف فقال في خطبة سلو نے فوالله لا تسالونني عن شئ يكون
الي يوم القيمة الا حدثتكم به سلو نے عن كتاب الله فوالله ما من آية الا انا اعلم البليل
نزلت امينها رنة سهل امنه جل الحديث و از نجا کمال اعطاء انجذاب بجمع علوم علم هر مشهور
چنانچه قول آنحضرت که سؤل کنند من پس قسم بخدا که نه سوال خواهم کرد از چیزی که واقع شود تا روز
قیامت مگر آنکه حدیث کنم شمار الزمان چیز دلالهت و آنچه بران و در و در هندی کمال نه کورست
عن ابی الطفیل قال شهدت عليا يخطف هو يقول سلو نے فوالله لا تسالونني عن شئ
الا خبرتكم سلو نے عن كتاب الله فوالله ما من آية الا انا اعلم البليل نزلت ام بنهار
امنه سهل امنه جل و در فتح الباری بروایت طبری نه کورست عن ابی الطفیل قال
شهدت عليا وهو يخطف هو يقول سلو نے فوالله لا تسالونني عن شئ يكون
الي يوم القيمة الا حدثتكم به سلو نے عن كتاب الله فوالله ما من آية الا انا

تفصیل خطبه من کتاب
۳۳۱

ص

ص

تفسیر سوره و انفاربات من
کتاب التفسیر

طعن پانجم
 ۳۳۲
 من
 ۱۱۱۰
 جلال الدين سيدي زبير
 بن ابی طیب محمد بن علی الغفیری
 الشافعی مالکینی از حرم امام ابوحنیفه
 مروان طبرستان در کتاب تفسیر صحیح
 بیان جامع از حدیث جابر بن عبد الله
 نقیض حدیث صحیح ابوحنیفه
 استناد از حدیث جابر بن عبد الله
 ان حدیث صحیح است
 از حدیث صحیح
 از حدیث صحیح

و غیر علم با علم و کان محل ابوبکر

جلد اول

اعلم بلیل تزلت ام نهاد و امر نه سهل ام نه جبل فقام ابن لکلو و انابینه و ابن علی او
 خلفه فقال ما الذاریات ذر و الخ اما اعتراضی که بر حدیث ثوینی لی الوسادة الخ نقل کرده
 پس جوایش است که غرض حضرت انبیت که من ماطه باین کتب ارم و با موجوده غیر منسوخه اهل کتاب
 را با جمیع از کتب ایشان راه نایم و حقایق حق کنیم و اگر راه مصیبت و انکار پویند کتب ایشان این ترا
 ساکت و مغموم گردانم و محقق شید ریغ ازین اعتراض باین طور در شرح مواقف جواب داده و غیره
 احاطه علمه بمافی هذه الکتب الاربعة لا یجوز الحکم بما فیها من ادبیه علیها اعتراض اوها
 بان الثوبه منسوخه فکیف یجوز الحکم بها و یدل علی ما ذکرناه قوله والله ما نزلت آیه
 فی سب و محاربه و یجیل او سماء او ارض او لیله او نهار الا اولیانا اعلم فیمن تزلت فی
 ائمتی تزلت و یؤیده ان اول کلامه مشتعل علی الفرض التقدیرین لیس یلزم منه
 جواز الحکم بکلیه به القطع السلیمة انتهى اما شبهه این معنی که تید ثوینی دلالت بر وضع
 حدیث وارد انجناب همیشه حکم بحق میفرموده ثوینی له الوسادة اوله ثوین پس ناشی از عدم فهم کلام است
 زیرا که او از کلام مجرب نظام جناب علی بن ابیطالب علیه السلام است که اگر تکلم میسوی من رجوع
 نمایند و امام بحق و حاکم مطلق دانسته بر نصب قضا و حکم بین المخلوق متکلم گردد و نهد و برود
 است بنشاند و سند خلافت ببری من گسترانند و بیان اهل توریث توریثه و اهل انجیل با انجیل
 و اهل زبور زبور و اهل قرآن بقرآن حکم نایم حاصل کند من حق ام بحکم در معلق از دیگران و این معنی
 از کلام حضرت سلمان که در زین الفتی نقل کرده بخوبی واضح است صاحب زین الفتی می آرد که هر گاه
 را کس جالوت آمد و سوالهای بعضی از ابوبکر نمود و او از جوشش عاخر آمد قبل ابوبکر بنیظیر له معا
 منق و الی ابن مسعود مره و قبل از این جالوت یقول لاصحابه بالعلیة ما کان هذا بنیبا
 حضرت سلمان فرمود انما القوم ابعثوا الی رجل لو ثبتتم له الوسادة لقص بین اهل التور
 بتورتم و اهل الانجیل با انجیاهم و اهل التور بیزبونهم و اهل القران بقرانهم
 و مولانا می جلغی و در کجا بعد ذکر حدیث ثوینت لی الوسادة گفته فی التور انما کان فی
 لان الناس ینفون الوسادة الدمره و التسلطین لیلسوا علیها اما آنچه گفته و نیز
 حضرت امام بحق نامق جعفر صادق علیه السلام را بعض مسائل معلوم نبود روی صاحب القریب
 الی قوله ازین نیز صریح معلوم شد که امام را حکم طعام اهل کتاب معلوم نبود پس مرد و دست بانیکه
 نسبت عدم علم بعض مسائل حضرت امام جعفر صادق علیه السلام مثل نسبت آن بنجایا بر المؤمنین

امیر المؤمنین علیه السلام هبنا و اقرا می بخت است و ایراد حدیث قرب الاستواء از ابن نقیه
 بعد از ششاد و قریب بنا و است اصلا بر آن بود بر من الوجوه و لاتی ندارد بلکه آن من نسبت در
 آنحضرت در جواب سائل از طعام اهل کتاب نهی فرموده و در جواب او گفته که تا کلمه پس اگر در
 مخاطب عدم علم را میگویند فلا مشاخره فی الامسلاخ والا چه بی اولی است که ازین حدیث
 ظاهر است که آنحضرت در این حکم معلوم بود و در جواب سائل ارشاد فرمود اما آنچه گفته
 بعد تا بل بسیار هم حکم صریح معلوم نشد تا جا را احتیاط عمل فرمود پس حکم صریح ازین حدیث است
 هبتنا از اکل طعام اهل کتاب بطریق تنزه و کراهت مستفادست یعنی انتخاب از اکل
 منافعت فرود و در آخر تصریح نمود و چنانکه منافعت از اکل بطریق تنزه از اکل است بجهت آنکه
 در آیه شان فرود لحم نیز می باشد نه آنکه این منافعت بجهت حرمت اکل است بدانکه جهل ابو بکر
 سنخ درین چند سائل نیست که مخاطب ذکر کرده بلکه از دیگر سائل نیز جاهل بود از آنجمله آنکه
 از میراث عمر و خالد نابلد بود چنانچه در کتبه العال مذکور است عن حمید بن عبد الرحمن عن ابیه
 قال قلت لعلی ابی بکر فقال و ددت اتی سالت رسول الله ص من میراث العمة و الخالة
الح ما سئل ابو سعید و ابی بکر که پدرش عبد الرحمن گفت که در اهل شدم بر ابو بکر پس گفت
 او که دوست و دشمن من سؤال میکردم رسول خدا را از میراث عمر و خالد انهمی و ازین روایت
 بطریقت معلوم شد که او واقف نبود که حکم خدا و رسول بود و میراث عمر و خالد چیست و از آن
 آنکه از حکم میراث ابنته الاخت هم جاهل بود چنانچه در کتبه العال در حدیثی طویل که در آن اشیا
 مذکور است که ابو بکر وقت موت بر آنها تاسف کرده مسطور است که ابو بکر گفت و ددت اتی
 کنت سالت عن میراث العمة و ابنته الاخت فان فی نفسی منها حاجة انهمی یعنی ابو بکر
 آنوقت که ... س و دشمن من سؤال میکردم رسول خدا را از میراث عمر و ابنته الاخت و تحقیق
 که در نفس من ازین مسئله حاجت است انهمی از آنجمله آنکه از عدل او جاهل بود چنانچه در کتبه العال
 مسطور است عن حمید بن المنکدر ان خالد بن الولید کتب الی ابی بکر انه و جده رجل من
 بعض ضواحی العرب ینسب کما تنسح المرأة وان ابی بکر جمع لذلك ناسا من اصحاب رسول الله
 وكان علی بن ابیطالب اشدهم یومئذ فوالله ان هذا ذنب لم یعل به امة من
 الامم الا امة واحدة فصنع بهم ما قد علمتم انهم ان تخرقوا بالنار و کتبت الی ابو بکر
 ان تخرق بالنار ابن ابی القتیاف ذم الملاحی و ابن منذر و ابن بشران حق است

کتاب الفرائض بن برزنجی

۳۳۳

تفاوت ابی بکر کتاب الامارات
حرف الف

ص
فی الفروع الامارات
من کتاب محمد بن حنفی

ص

و این روایت خود مخاطب هم نقل کرده و از آنجا که در سنی عاب تر ترجمه عبدالرحمن بن سهل
 سطورست ذکر ابن عیینه قال نایحی بن سعید قال سمعت القاسم بن محمد یقول جادت
 الی الیه بکریه فان فاعطی التمس من الامم دون ام الالب فقال له عبد الرحمن بن سهل یا
 خلیفه رسول الله اعطیته الی لومات لم یرثها وترکت الی لومات یرثها لخله
 ابو بکر ینیها انتی ازین حدیث مریح ثابت است که ابو بکر باهل بود ازینکه میراث در هر دو جده تقسیم
 باید کرد و هرگاه عبدالرحمن از آن واقف ساخت موافق آن عمل آورد و درین قضیه سواهی جهل
 از سئله بود دیگر نیز مطعون است و آن این است که اولاد بدون علم بمسئله برای فاسد و گمان
 باطل برخلاف شرح حکم تلف حقوق ناسر داد و این معنی ابی بکر کبار و نشان سلاطین حیا برت
 نشان خلفای رشیدین و نیز ابو بکر از سنای فاکت و ابابکر در قرآن شریف وارد است باهل
 بود سیوطی و راتقان آورده و اخرج ابو عبیده فی الفضاثل عن ابراهیم الخلی ان ابابکر
 الصدوق سئل عن قوله تعالی فاکت و ابابکر فقال ای ساء نظله و ای امرض قتلنا اذ ان
 قلت فی کتاب الله بلا اعلم حاصل انکه ابو بکر را سوال کردند از قوله تعالی فاکت و ابابکر گفت
 که کدام آسان سایه انگن من خواهد شد و کدام زمین مرا خواهد برداشت هرگاه گویم من در کتاب
 خدا چیزی که نمیدانم استهی محصله و جهل ابو بکر ازین مسائل مدیده بود و بسیار کاشف است از عدم
 استحقاق او بربری خلافت چنانچه در مطاعن عمرش و در سنه تعالی این دو وجه مفصل مذکور شود و
 جهل ابو بکر منحصر درین مسائل نیست بلکه از روایات اهل سنت واضح است که عادت او چنان بود
 که در ستملام احکام و مسائل دینییه رجوع بدیگران می آورد چنانچه در کثر العال مذکور است عن
 میمون بن مهران قال کان ابو بکر اذا ورد علیه خصم نظره کتاب الله تعالی فان وجد
 فیها یقضه به قضیه ینیم وان لم یجد فی کتاب الله نظر هل کانت من الکیه ین حننه
 فان علمها قضیه بها فان لم یعلم خرج فسال المسلمین فقال اتانے کذا و کذا انظرت نے
 کتاب الله فی سنته رسول الله فلم اجد فی ذلک شیئا من ثقلون ان الیه قضی فی
 ذلک بقضاء فریعا قام الیه الرهط فقالوا نعم قضیه یر هکذا ای کذا ای اخذ بقضاء
 رسول الله و یقول الحدیث الذی جعل فینا من یحفظ من نبینا وان امیاء ذلک
 وی سرق من المسلمین و علمائهم فاستشارهم فاذا اجتمع طریقه علی الامر قضی به فان عمر بن الخطاب
 کان یفعل ذلک فان امیاء ان یجد فی القرآن او السنه نظر هل کان لاجه بکر فیہ قضاء

ص
 فی النوع است و سئل
 نه سورة تیز العقیان

۳۳۴

ص
 خلافت ابی بکر از کتاب
 الاماره عرف الهیره

قضاء مان وجد ابابکر قد قضا فیہ بقضاء قضی به ولاد عاصی و رسول المسلمین و علمائهم
 فاستشارهم فاذا اجتمعوا علی امر قضی بینهم الطاری حق و محب الدین ببری در بیان امر
 گفته عن میمون بن مهران قال کان ابوبکر اذا اذین علیه الخصم نظر فی کتاب الله فان وجد
 فیہ ما یقضه بینهم قضه به وان لم یکن فی کتاب الله و علم من رسول الله صلی الله علیه و سلم قضی
 به وان لم یجد خرج فسال المسلمین فقال هل علمتم ان رسول الله صلی الله علیه و سلم قضی
 فی ذلك بقضاءه فاجتمع الیه التفرید کون من رسول الله صلی الله علیه و سلم فی قضاء
 فیقول ابوبکر الحمد لله الذی جعل فینا من یحفظ علینا سنته نبینا خیرا جه الا یحیط فی بحجه
 و صاحب فضا نله و ولی الله و رازاته الخفا گفته عن میمون بن مهران قال کان ابوبکر
 اذا اذین علیه الخصم نظر فی کتاب الله فاذا وجد فیہ ما یقضه بینهم قضه به وان لم یکن فی کتاب
 و علم من رسول الله صلی الله علیه و سلم فی ذلك الامر سنة قضی به فان اعیاه خرج فسال المسلمین و قال
 انا ننه کذا ان کن انهل علمتم ان رسول الله صلی الله علیه و سلم فی ذلك بقضاءه فاجتمع الیه التفرید
 من رسول الله صلی الله علیه و سلم فیقول ابوبکر الحمد لله الذی جعل فینا من یحفظ علی نبینا
 فان اعیاه ان یجد فیہ سنة من رسول الله صلی الله علیه و سلم جمع من الناس اخیارهم فاستشارهم
 فاذا اجتمع و ایم علی امر قضی به من اول الداری و در قره العینین هم این روایت وارد کرده
 حیث قال عن میمون بن مهران قال کان ابوبکر اذا اذین علیه الخصم نظر فی کتاب الله فان
 وجد فیہ ما یقضه بینهم قضه به وان لم یکن فی کتاب الله علم من رسول الله صلی الله علیه و سلم
 سنة قضی به فان اعیاه خرج فسال المسلمین و قال انا ننه کذا ان کن انهل علمتم ان
 رسول الله صلی الله علیه و سلم فی ذلك بقضاءه فاجتمع الیه التفرید کون من رسول الله صلی الله علیه و سلم
 قضاء فیقول ابوبکر الحمد لله الذی جعل فینا من یحفظ علی نبینا فان اعیاه ان یجد فیہ
 سنة من رسول الله صلی الله علیه و سلم جمع من الناس اخیارهم فاستشارهم فاذا اجتمع و ایم
 علی امر قضی به اخرجنا اللطیف و اخرج مع اول کتاب من تفصیل الشیخین ازین روایت
 بحال و موضح ظاهر است که عادت ابوبکر چنان بود که هر گاه حکم را در کتاب دست نمی یافت از
 دیگران می پرسید اگر او شان حکمی از جناب رسالت نقل میکردند عمل بر آن میکرد و اگر این
 هم اتفاق نمی افتاد و تردد دیگران هم حکمی متقول از آن حضرت نمی یافت برای مسلمین حکم میکرد و
 ازین ماجرا معلوم بود که با حکام ظاهری شود و این هم بحالی و موضح روشن میگردد که او از این

ص

تشریحی حدیثی که در قصه
 دوم ذکر جمیع صالحه از آن روایت
 خطاه کرده که نقل تنقیض
 شایسته

۳۳۵

ص

جمع احکام و از کتاب و سنت عاجز بود زیرا که ازین روایت ظاهرست که او جمله از احکام را
در کتاب سنت نمی یافت و ظاهرست که اگر مستنبط این احکام از کتاب و سنت میکرد
تقی و حیوان آن در کتاب سنت چگونه راست می آمد و نیز استشاره مسکین و حکم دادن بر ا

ایشان

نیز صحیح است و در آنکه این احکام را از کتاب
و سنت مستنبط نمی کرد بلکه محتاج بود برای ایشان جمیع احکام برود بر حسب و نیز بدلائل
ثابتست که جناب امیر علیه السلام هرگز در حکمی شک نکرد و جمیع مسائل و فیه عالم بود و خصوصا
این مسائل را که ابوبکر از ان جاهل بوده و مذکور شده باشد می دانست خصوصا بنظر آنکه
در بعضی آن رجوع با جناب آورده پس علمیت و فضیلت جناب امیر علیه السلام از ابوبکر متحقق
شود و لطافت مغفول با وجود فضل غیر صحیحست چنانچه ولی الله در از آنه انفا لشرح و بسط
تمام بیان کرده و دیگر علمای هستند هم بآن اعتراف دارند و نیز ابوبکر سجودی علیه و جاهد القریه
بوده که با نهمه طول صحبت او با جناب رسالت و آنهمه تقرب و اختصاص که اهل سنت او را
آن میکنند و در جواب سوال یهود از میان علیه مبارکه جناب رسالت ماب م عاجز آورده و ناچار
حوال این شکل جناب شکل کتای علیه التحیه و ایشنا کرده و آنجناب بیان علیه انخرفت کرده و
محبت الدین طبری در زمانه العقبه گفته عن ابن عمر قال ان الیهو جاء الی ابی بکر فقال
صف لنا صاحبک فقال یا معشر الیهو لقد کنت معه فی الفار فاصیبه هاتین لقد
صعدت مع جمل حراء فان خصصه لفی خصصه و لکن الحدیث عنه شدید و هذا
علی بن ابیطالب فانواع علیا فقالوا یا ابا الحسین صف لنا ابن عمک فوصفه لهم انتم
این فصاحت و بلاغت ابوبکر ملاحظه باید کرد که هرگاه از جواب سوال یهود عاجز آمده تمام
برای تندمج عوام و حفظ خود از فضیحت برخص آنها بر جهل خود انکفا کرده تقرب و اختصاص
کمال ملازمت خود با جناب رسالت ماب صلی الله علیه و آله و سلم بیان کردن آغاز نهاده و
لیکن اگر تاملی میکرد می یافت که این معنی موجب مزیت تفضیح اوست زیرا که با وصف آنهمه
علازمت و حضور و اختصاص این جهل و عجز و نادانی نهایت شنیع و قطع است و ازین روایت
افضلیت جناب امیر علیه السلام هم نهایت و ضوح ظاهرست و نیز ازین تمیل است حدیث دیگر
که در زین الفی تصنیف ابو محمد احمد بن علی العاصمی مذکورست عن سلمان الفارسی رحمه قال

۳ و نه از مستنبط این احکام
عاجز بود و حال آنکه در بعضی
سیدانی که باقر از اوست
واجبست که تالیف نماید
باشد بر مستنبط صحیح

۳۳۶

ص
ذکر رجوع ابی بکر
الی قول علی بن عمر من الیهو
الثامن فی ذکر علی
من القسم الاول

فصل فی بیان
الفصل الثامن
شاید این فصل
در کتاب است
و در این کتاب

قال لما قبض النبي اجتمعت النخاض الى قيصر ملك الروم فقالوا ايها الملك انا وجدنا في
الانجيل رسولاً يخرج من بعد علي بن ابي طالب وقد مرقتا خراجاً و جارة فافنيه فاشترطنا
فانا رضينا لك ديننا و نينا فانا قال فجمع قيصر من فخره بلادة ما تدرج من اهل و اخذ عليهم المواثيق
ان لا يعبدوا ولا يخفوا عليه من امورهم شيئا قال انطلقوا الى هذا الوهي من بعد نبينهم
ما سئل عنه الانبياء و ما اتهم من قبل و الدلائل التي عرفت بها الانبياء فان اخبرك فاستوا
به و هو مسير و اكتبوا بذلك الى و ان لم يخرجكم فاعلموا انتم رجل مطاع في قومه ياخذوا
بمعانيه و يرتجوا على تقاليده قال فصار القوم حرق و دخلوا بيت المقدس و اجتمعت اليه و
الراس جالوت فقالوا له مثل مقالة النصارى لقيصر فجمع راس جالوت من اليهود و
مائة رجل قال سلمان فاعتنمت بحجة القوم فسرنا حتى دخلنا المدينة و ذلك يوم مريه
و ابوبكر قاعد في المسجد يفتي الناس فدخلت عليه اخبرته بالذي قدم له اليهود و النصارى
فاذن لهم بالدخول عليه فدخل عليه راس جالوت فقال يا ابوبكر انا قوم من النصارى
و اليهود جئناكم لفسا لكم عن فضل دينكم فان كان دينكم افضل من ديننا قبلنا و الا فديننا
افضل الاذيان قال ابوبكر سل عما تشاء اجيبك ان شاء الله تعالى قال ما انا وانت عند الله تعالى
قال ابوبكر ما انا فقد كنت عند الله مومنان كذلك عند نفسه الى التسعة و الا ادري ما يكون
من بعد فقال اليهودي نصفك مكانك في الجنة و نصفك في من النار لا عيب في مكانك
و ان هدى عن مكانك قال فاقبل ابوبكر و لم ينظر الى معاذ سرتة و الى ابن مسعود مرة و اقبل راس
جالوت يقول لا صحابه بالعبرانية ما كان هذا نبيا قال سلمان فلما نظر الى القوم قلت لهم
ايها القوم ابصروا الى رجل لو نبتتم له الوسادة نقصه لاهل التورته يتوبونهم و لاهل الانجيل
يا بني ايهم اهل التورته يتوبونهم و لاهل القرآن يقرانهم و يعرف ظاهر الاية من بايتها
و باطنها من ظاهرها قال معاذ فقمت فدعوت علي بن ابي طالب و اخبرته بالذي قدمت
له اليهود و النصارى فاقبل علي حتى جلس في مسجد الرسول و قال ابن مسعود كان علينا
ثوب التذل فلما جاء علي بن ابي طالب كشفه الله تعالى عنا قال علي رضي الله عنه سلقني قبا
قشاة انجرك ان شاء الله تعالى قال اليهودي ما انا وانت عند الله قال ما انا فقد كنت عند
و عند نفسه مومنان الى التسعة فلما ادري ما يكون بعد اما انت فقد كنت عند الله عند
نفسه الى التسعة كما فرأى الا ادري ما يكون بعد قال راس جالوت نصفك مكانك

۳۳۳

والجنة وصف مكان في النار فارضني مكانك وازهد من مكانك قال يا يهودى لم ايسر
 ثواب الجنة ولا عذاب النار فاعرف ذلك لكن كذلك اعد الله للذين آمنوا الجنة والذين كفروا
 النار فان شككت في شئ من ذلك فقد خالفت النبي واست في شئ من الاسلام قال
 صدقت شكك الله فان الانبياء يؤتمنون على ما جاؤا به فان صدقوا استولوا وان خالفوا
 قال فاخبرني اعرفت الله بجلال الله فقال على يا يهودى ما عرضت الله بجلال الله ولكن عرضت
 جلال الله لان محمدا محمدا مخلوق عبد من عباد الله اصطفى الله واخاره مخلقة والمحمد
 نبية كالمساوية الطاعة وعرضتم نفسكم بلكيف لا شئ قال صدقت قال فاخبرني
 النبي في الدنيا ام في الاخرة فقال علي ان في علمي ما كان في غيره كان محمدا واولئك يعلم
 ما في الدنيا والاخرة وعشره في هواي الاخرة وهو محيط بالدنيا والاخرة بمنزلة القند
 في وسط ان خلية ينكسر ان اخرجه له لم يستقم مكانه هناك فكذا لك الدنيا وسطا
 قال صدقت قال فاخبرني الرب بجلال الله وبعجل قال علي بن ابي طالب قال سراس جالوت
 فكيف اتاخذ في السموات مكنوا با وبعجل عشرتوك فوهم يومئذ ثمانية قال علي يا
 يهودى ان الله نكته جعل العرش في الترى بجلال الله والثرى موضع على القدر
 ذلك قوله تعالى ما في السموات وما في الارض وما بينهما وما تحت الترى قال اليهودى
 صدقت جهلك الله وازين حديث بكال وضح ظاهرست كه ابو بكر و جواب اسس بالوت عاجز
 بهوت كرده كاهه بسوى سماء كرى بسوى كاهه بسوى ابن مسعود نظر كردن آغاز نهاد كه
 شايد ايشان جواب اسس بالوت بگويند ليكن او شان هم در مانده شده و آخر نوب بطلب جناب
 امير عليه السلام رسيد و آن جناب قشريف آورده جواب سائل را اسس بالوت بيان فرمود و ثوب دل
 دهوانى كه بر صحابه افتاده بود آنرا برداشت و حقيقت نبوت خاتم النبيين صلى الله عليه و آله را
 ساخت و نيز از اين حديث ظاهرست كه وصي جناب رسالت مبرق جناب امير عليه السلام بود و
 ابو بكر هرگز نياقت خلافت و وصايت آن جناب نداشت و اين معنى بجهدى ظاهر بوده كه كفار
 هم آنرا نپذيرند بجلال فضليت جناب امير عليه السلام از ابى بكر و كمال اعليت جناب امير عليه السلام
 و فضوليت او و عدم استحقاق او براى خلافت از اين حديث بخند و بجلال و وضوح ظهور رسالت
 احتياج بيان ندارد و حديثى ديگر نيز كه فضليت اعليت جناب امير عليه السلام و ثبوت امامت بجلال
 آن جناب بجلال ابو بكر و نبوت او و خليفه و وصي جناب رسول خدا صلى الله عليه و آله كمال و وضوح از آن

۳۳۸

از آن ظاہری شود باید شنید ابو محمد امین محمد بن علی العاصمی مذکور در بین کتاب بن الفی تفسیر سورۃ
 بلقی روایت کرده اخبارنا الشیخ محمد بن العاصم الفارسی حواقیقہ قال حدثنا محمد بن محمد بن
 عثمان الطریقی قال حدثنا ابو بکر محمد بن الحسن بن مرید قال حدثنا العکلی عن ابی ہاشم
 عن حماد عن حمید عن انس قال اقبل یوحنا بعد و نامة الشیخ حتی دخل المسجد فقال ابن مسعود
 یحیی ما ناسا را قوم الی بکر فی وقف علیہ و قال انہ ارید ان اسالک من اشیاہ لا
 یعلمها الا بنی اودوی بنی قال ابو بکر سل عما بدلت قال الیہودی خیر عما لیس لله عما
 لیس عندا لله و عمالا یعلمہ الله فقال ابو بکر ہذا مسائل ان نادقہ و ہم ابو بکر المسلمون
 بالیہودی فقال ابن عباس ما انصقتم الرجل فقال ابو بکر ما سمعت ما نطق بہ فقال ابن
 عباس انما عندکم حجابہ و لا ناذہبوا بہ الی من یحببہ فانی سمعت رسول الله یقول
 لعلی بن ابیطالب اللهم اهد قلبہ و ثبت لسانہ قال فقام ابو بکر من حضر حتی اتوا
 امیرالمومنین استاذ فوالعلیہ قال ابو بکر یا ابا الحسن ان ہذا الیہودی سألک عن مسائل
 ان نادقہ فقال علی اما ما لا یعلمہ الله عزوجل فذلک قولکم یا معشر الیہودی عن ابن مسعود
 و الله لا یعلم لنفسہ و لدا و ما قولک اجزئہ قال لیس لله فلیس لله شریک و نفسہ ہذا الیہودی
 و ما قولک مالیس عندا لله فقول لاجور فقال الیہودی اشہدان لا الہ الا
 ان محمد رسول الله و اشہدانک صوح سؤل الله و قال المسلمون لعلی بن ابیطالب
 یا مضرج الکذب تمی و این روایت کمال مجز و جمل ابو بکر و نہایت بی باکی و جسارت او
 واضح شدہ کہ از مسائل ہودی عاجز گردیدہ باوصفیکہ آن مسائل میں حق و صواب بودہ آنرا
 از کلمات زنادقہ گفتہ زبان طعن بر اہل حق دراز ساختہ فضیحت ساخت و نیز کمال فضیلت
 بنابری علیہ نام واضح گردید کہ فی قائل کمال توفیق جواب باصواب این مسائل بیان فرمود و نیز
 ازین روایت ظاہر شد کہ ابو بکر وصی جناب رسالت مآب محمد خلیفہ آنحضرت بود زیرا کہ ہودی گفتہ
 بود کہ جواب این مسائل نمی دانم گرنہی یا وصی نبی و جناب امیر علیہ السلام بر آن انکاری نکردہ و چون
 ابو بکر عالم بان نبودہ و حضرت امیر علیہ السلام میان آن فرمودہ پس نہایت مراعاتہ واضح شد کہ جناب
 امیر علیہ السلام وصی جناب رسالت بودہ نہ ابو بکر و نہ اللہ علی ذلک تمجیدین قول ہودی بود کہ
 اسلام آورد و گفتہ و اشہد انک وصی رسول اللہ نیز بہت عدم انکار جناب امیر علیہ السلام
 و دیگر صحابہ بران دلیل ساطع برد صابت آنحضرت است محضی انما مذکور کہ مخاطب ماضی

ص
 فی ذکر طرد حکمیہ فی ذیل
 شاہدہ ہا وینا آدم بن
 الفصل فی نسخہ بکر
 شاہدہ الرقصیہ

۳۳۹

الا انما كنت بعصم مني لانه لم اكن قد بسطت يدي يمينا شمالا في سبيل الله
 واما الثلث التي بدوت اني سألت فمن رسول الله صلى الله عليه وسلم حدثت اني سألته في من هذا الا
 فلا تانعه اعله وحدثت اني كنت سألته هل لوانصاف في هذا الاثر شي وحدثت اني
 سألته عن ميراث الامة وابتداء الاختلاف ان في نفسه منها حاجتا ابو عبيدة في كتاب الاموال عني
 وخليفة بن سليمان الاطرا بلس في فضائل الصحابة **كتاب الشرايف** و قال ابن
 حديث حسن الا انه ليس فيه شيء من الشبهة وقد اخرج شيخ غير شيعي من كلام الصحابة
 وازجمله امور كثيرة دلت بربطان ملافات ابو بكر وادراكه اذ روت ذات خود گفت ليقيني كنت
 سألت رسول الله هل لوانصاف في هذا الاثر شي واين قول مرادة دلت وادور بر شك او درست
 خلافه نحو عمالي اهنست و تفصلي ازين اشكال عويص عجب كلمات متباهنة و توجيهات متناقضه
 ذكر نموده حق ابو بكر كما ينبغي و اكرده اند و در صلاح اقوالش اصلا مبالاة از كذب و دروغ نغز نموده
اولا لم يمتي شدة بانكار نبوت صدر اين كلام از ابي بكر و گفته اند اين روايت ر شيعه وضع كرده ان
 و هرگز اهل سنت روايت آن نكرده اند چنانچه مخاطب ركيد هشتماد و سوم از كايه خود ميگويد معلوم
 كه صدر اين قول از خليفه اول تا مال كس غير از بعضي كذا بان رو فخص نقل نكرده انهي ليكن سجد
 دانستی كه صدر و انيقول از ابي بكر بروايت محدثين ثقات و ناقدين اثبات از اهل سنت است
 مثل ابو عبيدة و خزيمة بن سليمان و طبراني و ابن عساکر و ضياء مقدسي و جلال الدين سيوطي
 و علي متقي پس الخال مخاطب لازم است كه اين اعلام محدثين خود را از كذا بان رو افض و اند و
 سر انكار صدر و اين كلام از ابي بكر بمقابله شيعيان نيفرازد و **ثانيا** بر آمدند بر سر توجيهات
 ركيد و توجيهات رويه حسن طبعيات ايشان نيست كه ميگويند كه فرض ابي بكر آنست كه كاشن مخصوص
 انصار را انتخاب سوال ميكره تا ايشان نيز جواب با صواب جناب رسول خدا صلى الله عليه وسلم
 و با من كه درت خاطر نمي دهند و از نمازعت بازمي آمدند ليكن تاثير طوعن آنت كه خود كلماتي
 گفته اند از ان بطلان ابن توير كه تحريفى بر شس خود ظاهر شد چنانچه مخاطب ر باب كه بود گفته كه
 اهنست گويند كه دليل انقرار بودن اين روايت آنست كه اگر خليفه اول را در مقدمه انصار قرار
 مي بود نص نامت بعد از خود مهاجره كه عمر بن الخطاب است چرا ميكره و لا اقل انصار را در
 وزارت و امور ديگر تشريك و تسليم مي نموده انهي ان كلام نص است بزيك كلام ابي بكر نص است
 در شك او و در حقيقت انصار ليكن عجب كل العجب انكه ميضامه بعد از نيكلام در صدر و اويل

۳۴۱

جلد اول

برآمده میگویید و از ناقص مریح که در کلاش موجود است غفلت می در زده اگر این روایت از
 خلیفه اول صحیح می شد می گفتم که دعای او آنست که کلاش بجنود انصار از پنجاب سوال میکردم
 تا ایشان نیز جواب با صواب پنجاب را می شنیدند و با من که در وقت ظاهر نمیدانستند آنها درین
 کلام او تمسک ناقص مریح بی فاصله موجود است از غراب مخیره است چنانچه خود بر موضوعیت این
 کلام دلیل می آورد که این کلام دلالت بر تردابی بگردار انصار میکند و ابوبکر اگر تردو میداشت
 استخلاف عمر چه میکرد و شایعاً میفرماید که این کلام بر تردابی بگردار انصار دلالت ندارد
 و همچنین این تمیید و نقض نهج الکرامه گفته من قال ابوبکر لیفتی کت سالت اللبیب هل
 لدنصار فی الخلفه نصیب قبل المسئله عندا وعند الصحابه اظهر من ان یشاک
 فیما للکثره النصوص فیها عن النبیه وهداید علی بطلان هذا النقل انما این کلام
 این تمیید هم بهر جهت تمام دلالت دارد بر سبب کلام ابی بکر باقطع دلالت بر شک و امر خلاف دارد
 پس دلیل مخاطب تحریفیست مریح که کلام خود او و دیگر پیشوایانش دلالت بر بطلان آن
 میکند و عجب تر آنکه این تمیید هم صحیحاً نکرده کلامی در غایت غرابت و نهایت تهافت گفته چنانچه
 ابی ناسر بنده کلام سابق میگویید و آن قدر صحت فقیه فی فضل الصدیق لانه که یک نفر نقل و تهل
 فوق اجتهاد انص شد من ویر عهد غنی ان یکون معدن بغنیه عن الاجتهاد فهذا
 یدل علی کان علمه حیث اتفق اجتهاده النص یدل علی ویر عهد خاف ان یکون
 مخالف النص فاتی قدح فی هذا النما این کلاش که قابل استجاب است غرابت مردوست
 بجنده و **اول** آنکه این کلام مریح ناقصست با کلام سابقش که در آن قطع بر وضع این روایت
 نموده و محل صحیح خبر آنچ شیعیه دعوی آن میکنند برای این روایت گله اشتمون نزد نجاسی گوید
 که ابوبکر عارف بنص نبود و انفا خود دعوی کاذب نموده که تردو بکر نصوص کثیره محفوظ بود
 و نیز در نجاسی گوید که بسبب عدم نص در اجتهاد خود شهید داشت و در اینجا گفته که بسبب کثرت
 نصوص ابوبکر علاوه بر خلاف شک داشت پس در چند سطر این تناقضها و تهافتها را خلاصه
 کرده در ضمطراب و دست و پا زدن ایشان قابل باید ساخت و انصاف باید نمود و وهم آنکه
 هرگاه ابوبکر نص در باب خلافت داشت اقدام برین امر بلیل و دفع انصار بچهره بمسئله
 و جهاد او درین باب چه بود و آخر برای اجتهاد مستحکم هم مردوست یا نه نصوص شهادت نفسانه
 او در این مسئله کافی را اجتهاد نام میگذاردند باطل تردو ابوبکر در باب خلافت نص خود نبود و قیاس در این

ص
 در جواب ملا عن ابی بکر که
 در آخر نهج الکرامه مذکورست
 جواب طعن سابع ۱۲

وادی را در احوال این امور گنجایش نیست و با قتراف عمرالمین برای از میان برداشتن آن و سلب آن
 کدام قیاس مقتضی اینست که خلیفه بعد پیغمبر سواى ابو بکر دیگری نباشد و باجماع هنوز خود متحقق نبود
 سوم آنکه آنچه گفته که اجتهاد ابی بکر موافق نفس برآمد پس این دلیل کمال علم او باشد نهایت
 فریب است که اتباع ابی بکر مخصوص خلافت او را بدانند و خود ابو بکر از آن نصوص جاهل باشد
 با آنکه او اصرار بود بر آن نصوص آخر بیان باید کرد که آن نفس کدام است که اجتهاد ابی بکر مطابق آن
 بر آن چهارم آنکه آنچه فرموده که تمنی ابو بکر سماع نفس از غایت تواریع او بود بخش از جمیع غزوات
 اوست کسیکه ترکیب تمام ممالک شود و اختیار امری که بی استحقاق اختیارش موجب کفر
 و سلب ایمان است بدون نفسی دستمکس نماید و باز نفس تنه لسانی سماع نفس کند او را متواریع
 نامیدن کار اهل سنت است و عقلا میدانند که انکس اصلا و تعقوی ندارد و تابع شهوات
 و سرع بوی ممالک و غیرت است پنجم آنکه هرگاه ابو بکر متردد بود و در حقیقت انصار
 و طایع بر عدم حقیقت ایشان نبود لازم آمد که روز سقیفه که حدیث الائمه من قریش نقل کرد بود
 نزد او صحیح بود و با غیر صحیح وضع انصار کرده چه حدیث الائمه من قریش صحیح در آنکه انصار را
 در خلافت حقی نیست پس اگر این حدیث نزد ابو بکر صحیح بود و در عدم حقیقت انصار شک
 نمیکرد و هرگاه شک بود معلوم شد که ابو بکر حدیث غیر صحیح انصار را وضع کرده و آنچه فضل بن یزید
 با آنکه تعیینات و سلامت خویش بر دست میفرماید فاما حدیث الائمه من قریش نقل کرده ابو بکر
 بل رواه فیروز بن القهقبر که کان هو لا یعد علی خبر الواحد تنهی اهل بیت آن بر کسی که ادنی ماسکت
 بحدیث وارد محقق نیست ولی الله در آن الزام القاسمیگوید اما آنکه قریشی شرط خلافت اختیار کرده است
 و این السلام فی الخلافة الضروریة پس با حدیث بسیار ثابت است از آن جمله حدیث صدیق اکبر در فرموده
 الائمه من قریش تنهی بقدر کما به و نیز در آن الزام القاسمی در شرط خلافت مسطور است از آن جمله است
 که قریشی باشد باعتبار ابا و خود زیرا که حضرت ابو بکر صدیق وضع کرد و انصار را از خلافت باین حدیث
 که آنحضرت فرموده الائمه من قریش تنهی و نیز در آنکه از کثیر الزام نقل شده در آن واقع
 عدوت انی سالته فیمن یزاد انزلانا علیهم و این فقره بصحیح تمام دولت دارد بر آنکه ابو بکر را
 بریقین معلوم نبود که او مستحق خلافت است بلکه نخواست که اگر معلومش بودی که صاحب خلافت
 کدام کسیست با او سازعت نکردی و درین فقره املا تاویل را گنجایش نیست پس معلوم شد
 که نزد ابو بکر اصلا در باب خلافت و علیی و نفسی نبود و آنچه این تفسیر دعوی نموده که نزد ابو بکر

۳۳۳
 در جواب طایفه ابی بکر

ص

ص

المسئلة الثامنة
من كمال الشين

۳۲۲

جلداول

گفته موجود بود و چنانچه پیش کذب است نموده این کلام این کرم کذب است می نماید و آنچه خطاب
بتقلید میشود این خود تراویل لینی کنت سالت اهل الانصار فی نه الامرشکی گفته در این کلام صلا
گفته این ندارد و رازی در نهایت العقول در دلائل و البرهین و توجع نص بر خلاف جناب میرکشته الرابع
این بابا بگویم قال و مدت افی سالت النبی علیه السلام من هذا الامر فمن هو فکلنا لانتان مع
اهله و قال عمر بن اناسخلف فقد استخلف من هو غیر منی فیضا بابکروان ترک فقد
ترک من هو غیر منی فیضا النبی و اما بزم الروافض کما قاله ابن بکری نهما غیر صادقین و ان
الثامنین یعلون کذبها و لا یامنان ان یجاسر یجاسر علی تکذیبها و یجاملها تکلیف
یکن اقداما علی هذه الکتاب و لو فات من غیر ما جرت کلامه صریح انهی و ازین کلام مراد ظاهر است
که قرآزی بقول ابن بکر و عمر از راه کمال سکایرة و وقاحت که در انت از شیخین باور سیده است
بر نفی نص بر خلاف جناب میر علی السلام کرده و گمان عدم امکان صدور کبابرة و وقاحت از شیخین که اول
بحث است این کلمات شاز که قرآن برای ایشان از نفع ششتر است محبت گرداننده و اگر چه پیشتر
که کلمات شیخین اگر کلمات احتجاج بر اهل حق ندارد که استدلال بان مثل آشهاده این اوی بر
خود است لیکن این استدلال مرحیت در نیک کلام بی کردالت دارد بر آنکه او را معلوم نبود که او
خلیفة بر حق است و نمیدانست که نزد جناب رسالت آب علی علیه السلام و مسلم بر خلاف در کلام کس
بوده و نه اینها مطلوب مخاطب در سکایر جوابی دیگر بعد جو سپه گذشت باین عبارت گفته و بالعرض
اگر این کلام از خلیفة اول صدور یافته باشد بالاتر از تحکیم حکمین که از جناب امیر المؤمنین علیه السلام بوقوع
آمد نتواند بود و همین سبب خوارج و عروبر خروج کردند و ما از عقاید برگشتند و گفتند که اگر این مرد را
بر کار خود یقین می بود تحکیم چرا میگرد معلوم شد که بی نفع استحقاق عمومی این امر پذیرفته بود چون
دید که پیش نمیزد و صلح با ضعیفان و بیچاریت نمود و معلوم است که صدور این قول از خلیفة اول تا آن
که غیر از بعضی کذابان روافض نقل کرده اند و صدور تحکیم از امیر المؤمنین چیزیست که نتوان پسندید
و نیز بر این قول خلیفة اول مفسد و متحقق نشد زیرا که انصار با این تمسک باز دعوی خلافت نکردند
و بر صدور حکم مفسد پیشتر متحقق گشت از آنجمله آنکه خلافت و امامت از خاندان نبوی برآمده است
و هیچکس من بعد این امر را برای ایشان نگذاشت بهین سنده که اگر ایشان را درین کار حق می بود
جناب امیر المؤمنین علیه السلام چرا تحکیم و بیچاریت را ضعیفان و از آنجمله است خروج عروبره و از آنجمله
است تسلط ناصب مروان بن ابی سلف و تن و دادن مردم بکومت ایشان الی غیر ذلک است

واین کلام بود هرگز محلی برای اقرار بر فعل جناب امیر علیه السلام ندارد زیرا که صدور حکیم از جناب امیر علیه السلام امری نیست که شایسته با نیات آن متفرد باشند و میان منکر آن تا این کلام او محمول بر لازم شایسته قرار شد بلکه صدور حکیم از جناب امیر علیه السلام نزد اهل سنت هم ثابت است و این کلام او صریح است در آنکه حکیم جناب سعادت اولاد بر عدم یقین از جناب بر سخاقت خود او است و این حکیم باعث فطیره شد و سعادت از جناب باعث خروج امامت از قاتلان ریاست شد و هم سبب تسلط نواب و در اینان سعادت الله جناب اگر وید پس حالا اولیای او جمع شده برای این کلامش محلی پیدا کنند که از خروج و دعوت و نصیب بری باشد استغفار الله من العصبیه و سوء الفهم بقدر نمی فهمد که صدور حکیم از جناب امیر علیه السلام در حالت اضطرار و عدم اختیار واقع شده و این کلام ابی بکر در حالت اختیار و عدم خطر کسی جز و تهر کرده بود و فعل اضطرار بر ابر فعل اختیاری قیاس کردن کار مخاطبت و بسن بنا برین لازم می آید که اگر کسی از بیگانهات که فرزند تکریم نماید باز گوید که مثل من مثل عارست که او هم حکم کفر نموده بود و حالت اضطرار را بر حالت اختیار قیاس نماید و هر دو را یکسان سازد و هیچ طعنی و طامی لازم نیاید از آنجمله آنکه ابوبکر در سائل دینیته برای حکم می نمود چنانچه در کتبه اعمال مذکورست عن محمد ابن سیرین ان ابابکر بنزلت بر قضیه فلم یجد لها فی کتاب الله صلاهی فی السنة اثر فقال اجتهد بلای فان یکن صوابا فز الله وان یکن خطاء فنیق و استغفر الله ابن سعد ابن عبد البر فی العلم و نیز در کتبه اعمال مذکورست عن الشیخ مال مثل ابوبکر من الکفالة فقال انی اقول فیها بلای فان کان صوابا فنیق الله فی حدیثه لا شریک له وان کان خطاء فنیق من الشیطان و الله مندرسی المراد ما خلد الوالد و الولد فلما استخلف عمر قال الکفالة ما خلد الوالد فی لفظ من لا ولد له فلما طعن عمر قال انی لا انا خالف ابابکر یرحم الله الکفالة ما خلد الوالد و الولد فی لفظ من لا ولد له فلما طعن عمر قال انی لا انا خالف ابابکر یرحم الله

خود تا حساب و زهد در بیان نشان تفریح کرده اند که این حکیم بنا براس بود که سبب می

فای دار العلم المتفرق کتاب الکلام من غیر النبی ۳۲۵

فی کفر کفالة فی ذکر مانع الایثار من کتاب الفقهاء من حرف الفقهاء

مصنف الفرائض
من فقهیات عمر

ص
فی المجدد اخبار السنین
من بیاحه هذا الكتاب

تجدد کرد و حال آنکه نزد خود شمس مجمل است که آن حکم شیطان باشد نه فرمان ربانی و ظاهراً است که
 تفسیر بفرمای بیان احکام حقایق منسوب است نه برای شاعت بود پس نفسانیه و احکام شیطانیه و چون
 کسی بگوید برای قیاس عمل میکند تر و عمر اعدا و سنن و ضایعین از جناب خودی الله در از الله
 آورده اخراج ایضاً ای لا مقام ابو القاسم اسمعیل بن محمد بن الفضل الطلمیعی فی کتاب الحجج عن
 فی المستیقبل قائل فاعلم من الخطاب الناس فقال ایها الناس لان اصحاب الراء
 اعداء السنة اعیتهم الاحادیث ان یحفظوها و تعلفت منهم ان یوهوا و استقیوا
 اذا سالهم الناس ان یقولوا لا ندری فاعذوا السنن برایم فضلوها و اضلوها کثرت
 بالذی نفس عمر بعد لا ما قبض الله نبيه و لانفع الوعی عنهم حتی اغتنام عن الرای لول
 کان الدین یؤخذ بالرای لکان اسفل الخفاق بالمسح من ظهره فایا کذا یا ایه استی
 ازین کلام مرغبات و ضوح ظاهراً است که اصحاب ای اعدای سنت اند که از راه مجرود ماندگی
 حفظ احادیث تواتر کند کرده و در جواب سؤل سائلین از حکم بطلان ذری هم شرم میکند ناچار سنن
 سنن و محافظت احکام رسول سوتمن برای بر فتن خود میکنند پس گراه می شوند و بسیاری
 گراه میکنند و چنان چنین نباشد حال آنکه حقیقی جناب رسالت آت با و فوات داده و وحی را از
 جهان نبرد داشته تا آنکه مردم را از رای بی نیاز کرده و فایات اتمام عمل را بیکدیگر برین همه
 ذمت و طعن اصحاب رای اکتفا کرده است کمال هم بر بطلان عمل برای نموده و در آخر کلام تجویز
 از ایشان نموده پس قید کرده اند که با اعتراف عمر ثابت گردید که ابو بکر عدو دست بوده و از حفظ احادیث
 عاجز و زنده گردیده از حکم بطلان ذری شرم کرده معاذت سنن می نمود و خود گراه می شده و بسیار
 را گراه میکرد و سابقاً مبین شد که در کتاب ایواقیت و الجواهر تصنیف شیخ عبدالوهاب شعرانی
 بعد ذکر حرمت قیاس بر امام مهدی علیه السلام مذکور است بل حرم بعضی المحققین علی جمیع اهل الله
 القیاس کون رسول الله مشهور الهم فاذا شکوا فی صحة حدیث و حکم رجوع الیه
 فی ذلك فاخبرهم بالامر الحق یقظة و مشافهة و صاحب هذا الشهد لا یحتاج الی تقلید
 احد من الائمة فیین رسول الله قال الله تعالی قل هذه سبیل الله علی بصیرة
 انا و من یتبعی و اطال فی ذلك لکنی ازین عبارت معلوم شد که برای اهل الله قیاس حرام است
 پس ابو بکر عمل برای قیاس می نمود و از اهل الله نبوده باشد و اگر از اهل الله بود عمل حرام و کمال
 انعام محمد عمل می آورد و موافق سنن الاول و از جمله ساطعین بود که بر خسران عامل او و زیان مال او

این امر را دیگر کباب است و عجب بر عجب است که از این اخبار ابو بکر ظاهر می شود که او قتال کفار را با کوفتی
 داشت و نه پیش از او دشمنان خدا می پنداشت بیانش آنکه سلمان و جلال و صحیب همین گفته
 بودند که سیوف خدا از گردن دشمن خدا حق خود را گرفت و ابو بکر کلام شان را ایجاد است و با بخار
 پر درخت پس معلوم شد که او قتال کفار را شکر میدادست و ایشان را دشمن خدا گفتن بر می پنداشت
 با جمله ازین کلام او سرپر حمایت و دوستی بخار و عدم پندیدن قتال ایشان و بدو است آن پند است
 و اهل سنت ابو بکر را از کبر او لیا و الله و کل صدیقین میدانند سبحان الله شان او لیا و الله و
 صدیقین همین است که حمایت و دوستی کفار در مقابل مومنین نمایند و از کسی که کفار را مدد و خدا
 و قابل قتل گویند ناخوش شوند و موج و ثناء و دشمنان الهی آغاز نهند اگر صدیقیت همین است
 بزرگ خدا تعالی میفرماید لا تجمل قوما یؤمنون بالله و بالیوم الاخر یولدون من حاد الله
 و رسوله و لو کانوا اباة عطا و ابناهم و اخوانهم او عشیرتهم اولئک کذب قلوبهم
 الا یان و ایدهم بروح منه و یدخلهم جنات تجری من تحتها الانهار خالد بن فیها
 رضی الله عنهم و رضوا عنه اولئک خیر بالله الا ان خیر بالله هم المفلحون هرگاه حال ابو بکر
 در حمایت و جانب داری دیگر کفار ازین مرتبه باشد پس خوان و شیرت او چه رسد که حمایت و دوستی
 ایشان جز از زبان کرده باشد و از ابو بکر حمایت کفار فقط در نیاصد و ریشه بلکه با بی دیگر افش و اربع
 ازین سخانات و جانب داری کرده که جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم را در غضب آورده که با کبر
 انشاء الله تعالی فی سلطان عمر و از آن جمله آنکه ابو بکر حسد جناب امیر علیه السلام کرده و هرگاه جناب امیر
 با حضرت امیر علیه السلام بودم طائف دیر ساجاه کرده ابو بکر بطریق اعتراض و اظهار ناگواری خود بخبر
 رسول خدا صلی الله علیه و آله گفت اند طالت شما با تک علیا منذ الیوم یعنی روزی که از گفتن تو با علی
 امروز خپا نیچند و کتر اعمال ذکر است عن جناب بن ناجیه ای ناجیه بن جناب لما کان فی
 غزوة الطائف قام الشبی مع علی ملیا ثم من فقال له ابو بکر یا رسول الله لقد طالت
 مناجاتک منذ الیوم فقال ما انا انتجیته و لکن الله انتجاه طب یضرب الیه الطیر ان
 فی المعجم الکبیر و در شرح مشکوٰۃ ملاحظی تاری ذکر است عن جابر قال دعا رسول الله علیا
 یوم الطائف قال شاح ای یوم ارسِل الشیخ علیا الی الطائف فانجاء من بائس
 من الجوی ای فساره فقال الناس ای المنافقین او موالم الصفاة لکنه طال فجاء مع
 ابن عد فقال رسول الله ما انتجیته ای ما خصصته بالنجی و انما لکن الله انتجاه یعنی

آنتی و ازین عبارت ظاهرست که تکلیفین مقوله لفظ طالع بخواند مع این همه متفقین با عموم مساجد بود
 بود و چون از حدیث کثیره الحمال ثابت شد حدیث کرم این مقوله بخودت نبوی گفته بود شب و بوم از
 سناقصین یا عوام صحابه باشد و بهر صورت بطلان خلافت و لازم می آید و از جمله مسلمانان یکی بگویند که
 و سباب بود و چنانچه در تاریخ خلفا و سیوطی و فضائل او مسطور و مسطور حدیث القاسم و کلام
 اخرج این عساکر من المقدم قال استب محمیل ابن ابیطالب و ابوبکر قال کان ابوبکر
 سبابا غیر انه خرج من قرأ به عقیل من التبی ۲ فاعرض عنه و شکاه الی التبی ثام
 رسول الله ۲ علی الناس فقال الا لاندعون لی صاچه ما شاکتم و شانه نوالله ما منکم
 الا علی باب بیته ظلمه الا باب ابی بکر فان علی باب التفر من لفظ کذب و قال ابوبکر
 صدقت و اسکتکم الاموال و جامعنی باله و خذتمونی و واسانی و اتبعنی آنتی و
 سب و فخرش نهایت شدت در حدیث وارد شد و در کثیره الحمال مسطور است الحینه حرام علی طالع
 ان یدخلها ابن ابی الدنیا فی الصمت حل عن ابن عمر بنه ایضا ان الله تعالی لا یحب العفا
 المتفحش و لا الصیاح فی الاسواق حل من جابر بنه ایضا ان الله تعالی یحب العفا
 المتفحش حدیث سانی فی ان الفحش و التفحش لیس من الاسلام فی شیء و ان الحسن
 اسلو ما احسنهم خلفا ثم طبع من جابر بن مرثع بنه ایضا که بالرجل ان یکون هذا یا
 بخیر له هب عن عقبه بن عامر بنه ایضا ان الله یفضل الفاحش البذی قس عن اسامة
 طیب و الخراطمی فی مساوی الاطلاق و از جمله ملاحظه اش نکار کر که او را بعد مرگ او و مرده و سر فی
 که در آن جناب سالتاب سلی الله علیه و آله فون بود و فن کنند چنانچه سیوطی و تاریخ الخلفاء
 او رو اخرج عن رسول القاسم بن محمد ان ابابکر اوصی عایشه ان یدفن الی جنب رسول الله
 فلما تم حضره و جعل الصق اللحد یقبر رسول الله انتمی و حاله که این امر بدین خود
 مجزه ایلا جایز نبود زیرا که آن مجزه شریفه از چند صورت خالی نیست یا آنکه در حال حیات جناب سالتاب
 سلی الله علیه و آله در ملک مایه بوده چنانچه تافعی القضاة و منغنی و بای آن نموده و این معنی هرگز
 ثابت نشده بلکه معتدین علمای اهل سنت بر خلاف آن تصریح کرده اند چنانچه ابن حجر در فتح الباری آورده
 قال الطبری کان التبی ملک کل من ذلجه البیت الذی هی فیها فسکن بعد فی نه بک
 التلیک و قیل انما لیمان من فی سکنه لانی ذلک من جمله موت من ان الی کان التبی
 استثنایها لمن تا کان جیده ایام حیاته حیث قال تا ترک بعد نفقه خانی قال

و قوله بن لبری در راجع القزو
 گفته و من مقاتل ان جلد تا
 من لیک و المنی ۳ حاضر
 فسکت منه ابوبکر ثم سرت
 علیه فقام صلی الله علیه و سلم
 فقال ابوبکر یا رسول الله
 شتمنی فلم تقبل شامتی اذا
 بددت علیه فتمت فقال ان
 سکتا کان یحب منک فلما
 بددت ذهب ملک و جاء
 الشیطان فذلت ذکرت اللی
 فی سبابا ترو لیس آیه
 لای یحب الی با شتم من الغزل
 الا ان الم ۱۲

ممن
 کتاب التخصیر و ما جاری
 بیوت اذ طاج النبوی ۲

الخرج و بی یزدان در شهن لرستان عتق و بندگان لو کانت البیوت مکه لهن
 لا تقبلت لی در شهن فی ترک و شهن حق هم منها دلالة علی ذلك و بعد از بیعت
 بیوتن فی المسجد النبوی بعد و بعد از بیعت قوم نصد السابین کا فضل فیا کما کن یضرب
 لهن من النقات الله علیه و دعی المطلب ابن النبی کان مجلس علیین بیوتن ثم استدل
 به علی ان فی بیوتن اراها زله ان یسکن فیها فی موضع و عقبه ابن المشبر منع اصل الدعی
 ثم علی التذکره لا یوافق ذلك مذهبه الا ان صرح بالاستناد من این له ذلك انتم
 برین نگاه با تراف طبری ثبت شده که این بیوت در ملک ازواج بود و در شأن هم داشت آن
 نشد و آن بیوت در مسجد نبوی داخل شده و هلب هم از دامی ملکیت ازواج این بیوت را سرافند
 بودامی گفت مخصوص این بیوت را بر ازواج ترجیح کرده و کرمانی هم در شرح بخارے ترجیح کرده و بگوید
 بیوت ازواج ملک بناب سالت آب علی الله علیه اگر بود و نهافت آن بازواج بلاست سکونت
 ایشان واقع شده چنانچه گفته اند فان قلت فی بیوت و کذا قوله قال لا بد خلوا بیوت النبا
 یدل علی ان السببی لرسول الله و بیوت عائشة و حفصة و کذا اما قال ثم و قد فی بیوت
 بیوتن علی انها للزوجات قلت کانت ملک لرسول الله و اضعفت البیوت بملک دین سکنان
 انتهى و این عبارات بحال و ضوح ظاهر است که بیوت عائشه ملک نبود و او را اختیار بیوت و در باب آن
 نبود که هر که از او دران یاد و در دفن نماید و یا آنکه این مجرمه صدقه گرفته و در حق سلبین بود و چنانکه
 استجازات از جمیع سلبین و ارشای شان و هب بود و یا آنکه این مجرمه بیوت بود پس بیوت
 استجازات از جمیع در شهن و هب بود و از این بیان ثابت شد که امر بیوتن خود در مجرمه جناب رساله
 صلی الله علیه و آله وسلم بر گزینانیز نبود بلکه محض حرام و جرم کبری بود از آنجمله او که احادیث نبوی را بیعت
 و آتش غضب الهی بر خود افروخت و محب الدین بر سر در را برض النفره گفته من مائتة فالت جمع
 ابی الحدیث من رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم فكان حسنة خدیث فبات لیلته
 یقلب فالت فبینه فقلت لا تزق یقلب شکوی او لثی و لک فلما صبح قال اے
 بیته علی الاحادیث التي عندک فالت فبینه فندی بیار فاحرهما فقلت مالک یا ابی
 آخرها قال لبات لللیلة خشیت ان اموت مع مندی فیکون فیها احادیث من جمل
 ائمتنہ و وثقت به و لم یکن یأخذ شیئا کون فقلت ذلك خرج ابی خیمته
 فی فضاءه و طال فریب و در ذکر کمال مذکور است قال الخلفاء علی الدین بن کثیر فی

صحت
 بارسیا چاه فی بیوت
 از طایح النبوت تقابل

ص

کتاب مسلم من حدیث

فی سند الصدوق قال احاکم ابو عبد الله النیسا بوی حدیثنا بکر بن محمد الصخری وحدثنا
 محمد بن حاد الفضل بن عثمان ثنا علی بن صالح ثنا موسى بن عبد الله بن حسن بن ابراهیم
 بن عمر بن عبید الله التیمی ثنا القاسم بن محمد قال قالت عایشة جمیع ابی الحدیث من التیمی
 فکانت خمسا وحدثت فبات لیلة یتقلب کثیرا قالت فغمضت فقلت تتقلب لیکلوی
 او شیء بلغک هذا اصح قال ای بیته هل الاحادیث الی عندک فجمعت بها فذا
 بان فاحرقها قال خشیت ان اموت وهو عندک فیکون فیها احادیث من رجل ^{تتمت}
 ووثقت ببوله ینکح احد شیء فاکون قد تقلدت ذلك وقد مره الفاضل ابو یوسف
 الاحوص ابن الفضل بن غسان العلوی عن ابیه عن علی بن صالح عن موسى بن عبد الله
 بن الحسن بن علی بن ابي طالب عن ابراهیم بن عمر بن عبید الله التیمی عن القاسم بن محمد او
 عبد الرحمن بن القاسم شك موسى فیها قال قالت ما شئت ففکره و زاد بعد قوله
 فاکون قد تقلدت ذلك فیکون قد بقه حدیث لواجبة فیقال لو کان قاله ^{الله}
 مکفیه علی بکر ان حدیثک الحدیث کلا ادس علی لہ لاتبعت حرا حرا قال ابن کثیر
 هذا غریب من هذا الوجه جلد وعلی بن صالح لا یعرف ولا احادیث من رسول الله ^{الله} اکثر
 من هذا المقدار بالوفی لعله انما اتفق له جمیع تلك فقط ثم رای ما رای لما ذکر قلت ان
 لعله جمیع ما فاته سماعه من التیمی وحدثه به عنک بعض الصحابة کحدیث الجدة وخرج
 والظاهر ان ذلك لا ینبذ علی هذا المقدار لانہ کان احفظ الصحابة وعندنا من الاحادیث
 ما لم یکن عند احد منهم کحدیث ما دفن بول لاجیث قبض ثم خشی ان ینکح من الذم
 حدثت و هم مکروه تقلد ذلك ذلك صریح فی کتابه انتہی وعلی بن صالح کراہ بن کثیر را ما رش
 معلوم ینو مستقیم الحدیث وثقت بہت چنانچہ در کثیر احوال مذکور است ائمہ الخلافہ من بعدہ
 ابو بکر وعلی بن فیم فی فضائل الصحابة عن عائشة و فیہ علی بن صالح الاناطلی قال لکن
 فی المغنی عن حدیثا موضوعا واولیہ فی المیزان هذا الحدیث فی ترجمتہ و قال باطل
 وعلی بن صالح لا یعرف وهو المثل موضعہ فان الروایة ثقاتہ سواہ قال الحافظ بن
 حجر فی اللسان علی بن ابي صالح ذکرہ ابن جبان فی الثقات قال حدی عن اهل العراق
 وهو مستقیم قال فینبغی التثبت فی الذم ینضعفہم الذم من قبلہ انتہی پس احرقت
 احادیث بویکر ابو بکر مرکب ان شدہ بکونہ جائز شد احادیث وشرایع انشرا بیکرون نہ محمود

م
 كما في نسخة من لا تزال
 من نسخة الفاضل

احراق ضایع ساختن و اگر شک در صحت بعضی احادیث و هشت پس تحقیق و ترقیق آن سے
 پر دخت علمای اہلسنت میگوندند کہ ہر سیکہ توغل و تدریب در ہادیث نبویہ و انما یصطفویہ
 نامیا و اولادیکہ تمیز و تنقید صحیح از غیر صحیح دست میدہد بحسب است کہ خلیفہ رسول را این تلمذ دست
 نداد و باوصف دراک زمانہ نبوی و طول صحبت باجناب ملازمت و اختصاص و کمال قرب
 آنحضرت کہ اہلسنت مدعی آن اند و وجود دیگر علما و فضلا از صحابہ عدول چگونہ تحقیق صحت این حدیث
 میشد اینہمہ دلالت بر عدم اقتنا سے او با مورث شریعت وارد و نیز این احادیث را از صحابہ کہ نزد
 اہلسنت ہمہ پیشان عدول نداشتند کردہ باشد پس او بری الذمہ شد کہ اخذ احادیث از عدول کرد اگر
 او شان را وہمی در حدیث رودادہ باشد و بر خلاف واقع روایت کردہ باشند و زرو بال آن بر
 ابو بکر چہ بود کہ از آن خوف کرد و اگر این خوف بجا بود پس علمای اہلسنت چہ احادیث را جمع کردند
 و بتالیف کتب پروردند و دیگران با شاعت آن پروردند می بایست آنرا سؤختن و جمیع صحاح و سنن
 و سائند خود را با تشہر و روان کہ احتمال عدم مطابقت واقع درین احادیث بسیار از بسیارست
 مگر آنکہ بگویند کہ چون درین احادیث ابو بکر را تمیز حاصل نبود و نمی توانست شناخت کہ این حدیث
 صحیح است یا نہ و جمیع واخذ خلیفہ رسول را احادیث را دلیل قاطع بر صحت آن میگردد زیرا کہ اگر این حدیث
 غیر صحیح بودی آنرا چرا نداشتند کردی و جمع نمودی چنانچہ ابو بکر خود گفتہ فی حال لو کان قال رسول اللہ
 ما نبی علی ابی بکر پس ابو بکر ازین معنی خوف کرد کہ چون مرادم خلیفہ رسول میدانند و بر خلیفہ رسول

صحت حدیث مخفی نمی ماند لہذا این احادیث را

بالبیقین صحیح خواهند دانست و حال آنکہ این

احادیث اتمال عدم صحت ہم دارد

پس ازین تقریر ہم مطلوب ما

خود ثابتست عینی

از ان ظاہرست کہ

لازمست بر خلیفہ برحق

در ابو بکر گفتہ بود یعنی

تمیز ایستادہ از صحابہ

صحیح است ابو بکر

لازمست ابو بکر در حال نبود پس ابو بکر خلیفہ برحق نباشد +

قال مطاع عن عمر بن الخطاب رضي الله عنه ان بائنا من است اول

عده طعناتر و شيعه است قصه قرطاس است بروایت بخاری و مسلم از ابن عباس آمده که آنحضرت در
 مرض موت خود بر روز پنجشنبه قبل از وفات چهار روز صحابرا که در حجره مبارک حاضر بودند خطاب فرمود
 که ترمز من کاغذی و دو تاقی و تلمی بیاریه تلمن بری ثنا کتابی بنویسیم که بعد از وفات من گرفته نشوید پس
 اختلاف کردند حاضران و آوردن و آوردن و عمر گفت که کفایت میکند ما را قرآن مجید که نزد ما است
 و بر آئینه آنحضرت را در و شدت و آرزو بعضی تا ناید قول عمر کردند و بعضی گفتند که ما بیاریه آنحضرت
 میخواهند از کاغذ و دو تاق و شور و شغب بسیار شد و درین اثنا کسی آنهم گفت که آیا آنحضرت را زهدی
 و احتیاطی کلام رود داده است باز از آن حضرت پرسید که چه اراده میفرمایید پس بعضی از ایشان باز این
 کلام را از آنحضرت اعاده خواستند آنحضرت فرمود که این وقت از پیش من بر نیزید که نزد پیغمبران
 سازند و شور و شغب لائق نیست و نوشتن کتاب باین قضیه و پرخاش موقوف ماند این است
 قضیه قرطاس که خاطر خواه شیعیه موافق روایات صحیح اهل سنت است و درین قصه بچند وجه طعن
 ستو بر می شود اول آنکه در قول آنحضرت را و قول آنحضرت همه وحی است قوله تعالی
 و انطق من الهوی ان به الودعی یوحی و روحی کفرست قوله تعالی و من لم یکلم با اتزل الله
 تا و کنگ هم الکافرون و وهم انکه گفت که آیا آنحضرت را زهدیان و احتیاطی کلام رود داده است
 و حالانکه انبیا ازین امور معصوم اند و جنون بلاجماع بر انبیا جائز نیست و الا اعتماد از قول فضل
 شان بر نیزید و سپس در همه حالات قول و فعل با نبیا معتبره و قابل اتباع است سوهم انکه رفع
 صوت و تنازع کرد و بحضور پیغمبر حالانکه رفع صوت بحضور آنجناب کبیره است بدلیل قرآن که یا
 ایها الذین امنوا لاترفعوا اصواتکم فوق صوت النبی ولا تجهروا له بالقول کبر بعضکم لبعض ان
 تسبحوا لکم و انتم لاتشعرون چهارم حق تعالی است نمود زیرا که اگر کتاب مذکور نوشته میشد
 است از اگر اچھی محفوظ می ماند و حال در هر وادی کسب میبرد و میران اند و اختلاف بی شمار در
 و فرج پیدا کرده اند پس زرد و بال این همه اختلافات برگردن عمرست اینست تقریر طعن
 با زرد و شور که دارد و در هیچ کتاب باین مطلق پیدا نمی شود جواب ازین مطاعن چهارگان
 اول بطریق اجمال آنست که این کار را فقط عمر کرده است تمام حاضران حجره درین مقدمه دیگر
 شده بودند و حضرت عباس و حضرت علی نیز در آن وقت حاضر بودند پس باگردر گروه

نافعین بودند ترکیب عمر شدند و هر مطعن و اگر در کرده مجوزین بودند لابد بعضی مطعن بایشان
همه مایه گشت مثل رفع صوت بجنوب پیغمبر خصوصاً در نیوقت نازک و مثل حق تلفی است که بسبب
رفع مائین از اجتناب قرطاس و دوات منع شدند و در آن وقت و نه بعد از آن که فرصت دراز
بود آورده آن کتاب را فایده نیند پس این دو وجه طعن مشترکست در عمر و غیر او که بعضی از آنها
با جماع شیعه و سنی مطعون نمی توانند شد و چون طعن مشترک شد در مطعون و غیر مطعون
ساقط گشت محتاج جواب نماند بلکه اگر قابل بکار برده شود و چه اول از طعن نیز مشترکست
نیز که امر انحضرت بلفظ استونی بقرطاس خطاب بحسب معاصرین بوده بعمربالخصوص پس اگر
این امر برای وجوب و فرضیت بود هر چه گنهگار و مخالف فرمان شرع شدند نهایت کار گنه
عمر دیگر از اباحت برین ناخرامی گردید و دیگر آن قبول حکم عمر کرده مخالفت حکم رسول سبحا
آورده و در وعیدین لم یحکم با انزل الله بلا شبهه و اهل شدند پس نسبت عمر ماشا الله چون نسبت
شیطان شد که کافران را باعث بر کنیزی شود و نسبت دیگر آن ماشا الله چون کافران و پسر
روشن است که طعن بر افظ بشیطان متوجه نمی توان کرد و الا کافران معذور بلکه با جور باشند
و هو خلاف القرآن بل الشریعیه کلهما و اگر این امر بنا بر وجوب و فرضیت نبود بلکه بنا بر صلاح
دارشاد پس عمر و غیر عمر هر دو را همال این امر مطعون نیستند و ملاست هیچ وجه بایشان مایه
نیگردد و چه امر پیغمبر که برای اصلاح و ارشاد باشد مخالفت آن با جماع جائزست چنانچه بیاید
انشاء الله تعالی و اگر جواب تفصیل ازین مطعن مرغوب باشد تفصیل بایشانید
و چه اول از طعن مبنی بر آنست که عمر ردی کرد و جمیع اقوال پیغمبر ردی است لفقوله
تعالی و ما یستطق عن الحق ان هو الا وحی یوحی و در هر مقدمه غلط بین است اما
اول پس از آنجست که عمر ردی قول انحضرت نمود بلکه ترفیه و آرام و رحمت دادن پیغمبر در هیچ نشین
انجابت در حالت شدت بیماری منطوق داشت و این معاطله را بالعکس و حکم پیغمبر فهمیدن کمال
تصمیم فناء است هر کسی چارغزیز خود را از محنت کشیدن و رنج برون مایه میکند و اگر
ایمان آن بیمار در حالت شدت همه و مرض بنا بر مصلحت معاصرین و فائده آنها بنخواهد که خود
مشققی نماید از اجتناب و مدافعت مانعی آیند و استغناء از آن مشقت و عدم احتیاج بآن و
ضرور نبودن آن بیان میکند این معاطله نسبت بپزیرگان و غزیزان زیاد تر مروج و
معمولست پس چون عمر دید که انحضرت برای فائده اصحاب و امت بنخواهند که در نیوقت تنگ

تنگ شدت مرض یا نیز تیرامت خود اعلام کتاب فرمایند یا دست خود بنویسند و این حرکت
قولی و فعلی در نجالت موجب کمال حرج و شقت خواهد بود و تجویز این معنی گوارا نکرد و آن
حضرت خطاب نه نمود از راه کمال ادب بلکه ب مردم دیگر از آیه کریمه ثابت کرد که استغنا ازین حرج
دادن حاصلست که بگوشتش آنحضرت برسد و آنحضرت بدانکه این شقت بر خود کشیدن درین
سالت چندان ضرورتی و فی الواقع درین مقدمه نزد عقلا صد آفرین و هزار تحسین بر وقت نظر
عزت زیر که قبل ازین واقعه ماه آیه کریمه الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت
لکم الاسلام دنیا نازل شده بود و ابواب نسخ و تبدیل و زیاده و نقصان را درین مطلقا سد و
ساخته مهر ختم بر آن نموده گشته بود همین آیه اشاره کرد و درین عبارت که حسبنا کتاب الله
پس اگر آنحضرت درین حالت چیزی جدید که سابق در کتاب و شریعت نیامده بنویسند خوب
نگذیب این آیه خواهد بود و آن محال است پس مقصد آنحضرت درین وقت نیست مگر تاکید احکام
سابق قرار یافته و تاکید آنحضرت را برایش تر و چسبان تر از تاکید حق تعالی و روحی مثل خود نخواهد
بود پس درین وقت چه ضرور که آنحضرت ۴ این شقت زائد که چندان در کار نیست بر ذات
پاک خود گوارا نماید بهتر که در راحت و آرام بگذراند و این لفظ که ان رسول الله قد غلبه الوجع
و عندنا کتاب الله حسبنا صریح برین قصد گواه است پس معلوم شد که روح حکم پیغمبر را درین ماجرا
نسبت بمر کردن کمال غلط نبی فنادانی یا کمال عداوت و بغض و عناد است و این قسم مرض
مصالح و مشاوارت همیشه محمول پیغمبر یا صحابه و معمول صحابه یا پیغمبر بود و عمل مخصوص عمر را
درین باب خصوصیتی و جراتی بهر سیده بود که در قصد نماز بر ضائق و پیره نشین کردن ازواج
سطهات و قتل نبدیان غزه بر و مصلی گرفتن مقام ابراهیم و امثال ذلک دعوی الهی موافق
عرض آمده بود و صوابد یاد و در اکثر خدایات مقبول پیغمبر بلکه خدای پیغمبر بشند و اگر این
عرض مصلحت ارد و دعوی و در قول پیغمبر گفته آید حضرت امیر هم شریک عمر خند چنان خواهد بود اول
آنکه در بخاری که اصح الکتب اهل سنت است بطرق متعدد مرویست که آنحضرت ۴ هنگام شب
بخانه امیر زهره را تشریف برد و ایشان را از خواب بگناه برداشت و بر او ای نماز تهجد قنیه بسیار
فرمود و گفت تو ما نصلیا حضرت امیر علیه السلام گفت و الله لصلی الا اکتب الله لنا یعنی قسم خدا
که ما هرگز نماز نخواهیم خواند الا آنچه مقدر کرده است خدا یا تعالی برای ما و ما آنرا قنیه است یعنی
دلها می دارد دست خداست اگر توفیق نماز تهجد پیدا و میخواهیم پس آنحضرت از خانه ایشان

لفظ زیر که در نسخه
مطبوعه مکتبه نیست

برگشت و راههای نمود میگوشت و میفرموده کان لانس ان اکثر شیء بعد ایلس درین قصه مجادله
 با رسول و زعفر شریع و تمسک ششبه میری که به سلا در شرح مسیح نیست از حضرت امیر واقع شد لیکن
 چون ترینه عالمیه گواه صدق و راستی و تصدیق بود آنحضرت ماست نفرموده و دوم ایضا در صحیح
 بخاری موجود است که در غزوه حدیبیه چون صلحنامه در میان پیغمبر و کفار نوشته می شد حضرت امیر
 لفظ رسول الله و القاب آنحضرت رقم فرموده بود در میان کفار از ترقیم این لقب مانع آمدند و
 آنقدر که اگر این لقب را سلم بنیهد اتیم با وی چراغ یکدیگریم آنحضرت هر چند امیر را فرمود
 که این لفظ را محو کن حضرت امیر بنا بر کمال ایمان محو نفرمود و مخالفت از حضرت رسول نمود
 تا آنکه حضرت صلحنامه را زد دست امیر گرفته بدست مبارک محو فرمود پس نزد اهل سنت تقسیم نمود
 مخالفت پیغمبر میگویند و نمیدانند و حضرت امیر را برین مخالفت طعن می کنند عمر را چه را طبعی است
 کرده و اگر شیعیه این قسم امور را هم رد قول پیغمبر بگویند همیشه پهای خود خواهند زد و دانه قریل
 و قال را بر خود تنگ خواهند ساخت زیرا که در کتب نیز فرقه نیز این قسم مخالفتها و غرض منطقت
 و مشورت در حق حضرت امیر روایت مروی است فی التشفیر المقتضی الملقب بعالم الهدى عند
 الهمامیه فی کتاب الدرر العثره عن محمد بن الحنفیه عن ابيه امیر المؤمنین علی بن ابی
 طالب قال کثر الناس علی ما ریده القبطیه ام ابراهیم بن النبی و فی بنم لها قبطی
 کان یزعمها و یختلف لیهما فقال النبی خذ هذا السیف انطلق فان وجدته
 عندها فانتله فلما اقبلت نحو علمانی اربدها فاتی غلظه فزاع لیهما ثم ی بنفسه
 علی قفاها و شخر به جللیه فاذا به اجب امسح لیس له ما للرجال لا قلیل ولا کثیر
 فلما فعلت السیف فرجعت الی النبی فاخبرته فقال الحمد لله الذی یصرف
 عننا آل جبر اهل البیت انتهى و این روایت دلیل صریح است که اریه قبطیه نیز از اهل بیت بود و
 در آیه تطهیر و نزل و الحمد لله علی شمول الرحمة و عموم النعمه در وی محمد بن بابویه فی الامالی و الدلیلی
 فی ارشاد القلوب ان رسول الله اعطی فاطمه سبعة و را هم وقال اعطیها علیا و سریران ریشتری
 لا یبیتیه طعا فاعطیهم الجموع فاعطیها علیا و قال ان رسول الله امرک ان تتباع لنا طعانا فانه
 علی و خرج من بیته لیتباع طعانا لاهل بیته فسمع رجلا یقرض الملی الی الی فاعطاه الدرهم و درین قصه
 هم مخالفت رسول الله هست و هم تصرف در مال غیر بغیر ازین او هم اتلاف حقوق میال و قطع هم
 اقرب که پس از زوج باشد و رنج دادن رسول بمشاهده اگر سنگ او را در فرزندان خود لیکن چون پیغمبر

در نسخ طبعی و کلمه
مجادلت

در نسخ طبعی و کلمه
کفر

در نسخ طبعی و کلمه
عظوه و الله

در نسخ طبعی و کلمه
و در غلط صحیح

یعنی من هم

اینهمه قدرتی است و اینها را طاعت است و مقبول است و عمل برح و منقبت کرد و چه جای آنکه جای کتاب
 و شکر است باشد و تیران معلوم حضرت امیر بود که صحاب حقوق یعنی حضرت زهرا و حسین باین ایثار
 رضا خواهند داد و جناب هم تجویز خواهند نمود اما مقدمه دوم یعنی جمیع اقوال پیغمبر وحی است پس
 باطل است هم بر دلیل عقلی و هم بر دلیل نقلی اما نقلی پس ترویج و فاعل ظاهر است که معنی رسول رساننده
 پیغام است و چون انصاف بخدا کردیم رساننده پیغام خدا معنی این نقطه شد پس در ضمن رسالت همین
 قدر ذیل است که بسوی او وحی آمده باشد و بواسطه او پیغامی از جانب خدا برسد تا آنکه هر قول او پیغام
 خدا باشد و این طبع من الهوی ان هو الا وحی یوحی مرصع خاص بقرآن است بر دلیل علمه مدبر القوس
 نه عام و در جمیع اقوال پیغمبر و پرورش است که هر کس را بادشاهی یا امری رسول خود کرده بجانب ملک
 بنفرستد هرگز مردم آن ملک جمیع اقوال آن رسول را از جانب آن بادشاه و آن امیر نخواهند
 دانست و اما نقلی پس بر آنکه اگر اقوال آنحضرت تمام وحی منزل است و در قرآن مجید
 جز این بعضی اقوال آنحضرت کتاب سینمود حال آنکه در جانب کتاب شدید نازل شده عقلی مد فک
 لم اذنت لهم و قوله تعالی و لا تکنن الخ ثنین خصیما و استغفر الله ان الله کان غفوراً
 رحیماً و لا تجادل من الذین یخلفون انفسهم الا بالاحادیث و اذن و اذن بگرفتن ندید از بنده ایان
 بدانند تقدیر و چه واقع می شده بود که کتاب من الله سبحانکم فیا خداوند خدایا لیم و نیز اگر چنین
 می شد و قبلی قطعی و در حدین طعام و محمود رسول الله و امر به تعجب بود وحی منزل من الله بشود و در
 این وحی از جانب بر علیه السلام لازم می آید و نیز در صورت امر بشود ره صحابه که در آید و شاد و بر حق
 و در دست چه معنی داشت و اطاعت در بعض امور صحابه را که از آیه اولی الطیعم فی کثیر من الامر لستم سفا
 میشود بر چه چیز محمول توان نمود و نیز جناب امیر در غزوه تبوک چون بودند و جناب در مدینه ترویج
 امر رسول صادر شد چه قسم میگفت آنحضرت من النساء و الصبیان در حاله وحی این امر امانات خود
 سکه جانست و نیز در اصول امامیه باید دید جمیع اقوال آنحضرت را وحی میدانند و جمیع افعال آنجناب
 را در وجوب الاتباع نمی انگارند پس درین طعن اینجقدر مناسبه باطله را که در مطالبی واقع است و نه
 مذہب خود و نه مذہب خصم برای تکمیل و ترویج طعن خود آوردن چه قدر و او تعصب عناد و اذن است
 حال این آیه است بلندتر نایم و از اقوال پیغمبر با آیه دیگر گوئیم ترویج شد و سخن غرض مصطفی
 شفقت نمودن و بر خلاف حکم الهی با او سلطه که بالطبع وحی منزل من الله باشد چند مرتبه امر کرد و
 رد وحی نیست جناب پیغمبر تمام از سلطین مرد شب معلوم پیغمبر دیگر که از محمد او بود لغزمت

۳۵۹

یعنی حضرت موسی علی نبی و آله السلام زبیر رحمت فرمود و عرض کرد که این حکم را امت من تحمل نمی تواند
 کرد و کرد که کاتب بن بابویه فی کتاب المعراج اگر سعادت تقدیر این امر در وحی باشد از پیغمبران چه قسم صادر شود
 و این را در وحی گفتن بجز از محمدی و زید القیمی نمی آید و نیز رحمت حضرت موسی با پروردگار خود بعد از آنکه
 بلا و سخط با او حکم شد و قرآن مجید در سوره صافات قول تعالی و لذنا دئی تکلف موسی ان ایت القول
 الظالمین قوم فرعون الا یتقوا قال انی اخاف ان یکذبون و بضیق صدری و لا
 ینطق لسانی فاسئل الی هارون فاعلم علی ذنبا خاف ان یقولون قال کاذبا ذهابا
 بایاتنا انا حکمک مستحق و نیز از مقررات شیعه است در علم اصول خود که امر رسول بلکه امر خدا بلامنا
 نیز محتمل نسبت است و مقتضی وجوب نیست بل یقین پس با رجعت توان کرد تا واقع شود که مراد از این
 امر وجوب است یا نوبت ذکره بشریف امر تقضی فی الدرر و الفرج چون چنین باشد مراد از این امر رجعت
 با وجود تمسک بآیه قرآنی در باب استغنا از تحمل شقت که هیچ دلالت بر نوبت این امر میکند قطعی و کلام گنگ
 و وجه ثانی از طعن باینکه عمر خلت کلام را بپیغمبر نسبت کرد پس نیز چاست زیرا که اول از کجا
 ثابت شود که گوینده این لفظ استغفوه عمر بود در کراوات یا تا او اذاعت است محتمل است چنانچه
 آوردن و قرطاس و دوات تقویت قول خود کرده باشند باین کلمه و استفهام انکاری بود یعنی چه رو
 نذیان بر زبان پیغمبر خود مقرر است که جاری نمی شود پس آنچه فرموده است بآن اہتمام نمایند و آنچه
 نوشتن آن ارشاد می شود پس رسید که چه منظور دارند و محتمل است که ما فیین نیز بطریق استفهام
 انکاری گفته باشند که آنرا پیغمبر زبان می گوید و ظاهر این کلمه بفرمانی آید پس پرسید که آیا نوشتن
 کتاب عقیده مراد است یا چیز دیگر و به تفهیم این کلمه هیچ وظاهر بود زیرا که عادت شریف حضرت
 بود که احکام الهی را بنجد نسبت می فرمود و در اینجا فرمود که ان تقدیر فی ان کتب لکم کتابا لن
 تنقلوا بعدی ما فیین را تو هم پیدا شد که خلاف عادت البته نفرموده باشد ما فیین حدیث صحیح باین
 که در نیز قطعا معلوم داشتند که انجیاب نمی نوشت و شوق این سنت نداشت بلکه این صنعت
 اهلا زوی بعد در نمی آمد و فیما للہم سوا حق نفس قرآن و ما کتبت لکم من کتاب الا تنسخہ بینک و بین
 عبارت نسبت آن نحوه فرمود کتب کتابا این چه معنی دارد این را استفهام باید کرد که آنرا کلام پیغمبر
 زبان خود توحید بود و نیز عادت انجیاب بود که غیر از قرآن چیزی دیگر نمی نویساند بلکه یکبار عمر بن الخطاب
 نسخ از توره آورده میخواند و انجیاب را مانع فرمود پس درین وقت که خلاف این عادت مقرر
 سوامی قرآن برست خود نوشتن فرمود کمال تعجب ما فیین را در او هیچ تفهیم نداشتن راه ذکر

در نسخ چهار کلمه لفظ
 بعضی از ایشان با سباحت
 نوشته اند

ذکر میزان بطریق استفهام انکاری یا استفهام تعجبی بزبان بعضی از ایشان گذشت و اگر فرغ از ایشان
 اثبات میزان بر پیغمبر میشد این نمی گفتند که باز پرسید بلکه میگفتند که بگذارد کلام میزان را اعتباری نیست
 و تفصیل کلام درین مقام آنست که چه در لغت عرب بعضی از اخطا کلام است بوجهی که نهید و نشود و این
 اخطا دو قسم میباشد در حصول کتسم انبیا را هیچکس از انرا نمیست و آن آنست که بسبب غلبه
 و غلبه خشکی بر زبان و ضعف آکانت نطق و تکلم خارج حرف کما شنبی بین نشود و الفاظ بوجه نیک
 مسجع میگردد و در حقوق اینجالت یا نبیا نقصان نیست زیرا که از اعراض و توابع مرض است
 و پیغمبر را نیز با جماع اهل سیرت خوبه اصوات در مرض موت مارض شده بود چنانچه در کتب صحیح آمده
 نیز وجود دست قسم دوم از اخطا کلام آنست که بسبب غشی و صعود بخارات بدماغ که در تپهای
 محروم اکثر می باشد کلام غیر منظم باخلاف مقصود بر زبان جاری میگردد و این امر هر چند ناشی
 از امور بدنی است لیکن اثر آن بر روح در که برسد علماء در تجویز این امر در انبیا اختلف است
 بعضی این را قیاس بر جنون کنند و تمنع دانند و بعضی قیاس بر نوم کنند و جایز تر از نوم در وقت
 سبب این فارغند یا نبیا شنبیست زیرا که حقوق غشی بحضرت موسی علی بنینا و علیه السلام و کلام
 در قرآن مجید مخصوص است قوله تعالی فخرقوا عنقه صاعقا و حقوق پهلوشی در وقت نفع صورت
 پیغمبر این سواهی حضرت موسی نیز ثابت و صحیح قوله تعالی نفع فی الصلوة فصعق من فی الصلوة
 و من فی الاصل من شاء الله و در حدیث صحیح وارد است تا کون اول من یضیق فاذا اتق
 اخذ بقائمة من قوله العشر فله ادمه اصعق فانا فاق قبلا ام جوزی بصعقة
 الطلح آری این قدم است که حق تعالی انبیا را بجهت کرامت و بزرگی ایشان در حالت غشی پاره
 نیز از آنچه خلاف مرض او تعالی میباشد معصوم میدارد و قولا و فعلا هر چه مرضی حق است از ایشان
 صادر می شود در هر حالت و در ظاهر است که این حالت را قیاس بر جنون نتوان کرد که در جنون اول
 اختلف در توامی در که روح بهم میرسد و در سنج و ستری باشد بخلاف این حالت که در روح
 هلا اختلف نمی باشد بلکه اوقات برنی بسبب استیلاهی مخالف و تو جبر روح بدفع آن در حکم روح
 نمی ماند و لهذا این حالت استمرار در سوخ خار در پس اینجالت مثل نوم است که انبیا را نیز لا حق میگردد
 و از حالت بقطعه تفاوت بسیار دارد نهایت آنکه در خواب نیز دل این بزرگان آگاه و خبر دار میباشد
 و چند اخطا کلام نوم در امور که متعلق به احوال و چشم و گوش می باشد تا تاثیر میکند و فوت ناز و بخیری
 از مخرج وقت آن طاری میگردد چنانچه در کائنات کلینی در خبر لیلیه انجریس مذکور است و همچنین

سهو نسیان در ناز ایشان را لاحق میشود چنانچه امید در کتب صحیح خود از انبیا و ائمه صومع هورا
روایت کرده اند چون درین قصه بوجه بسیار از جناب پیغمبر خلاف مادت بظهور رسیده چنانچه سابق
مفصل فرستاده اند اگر بعضی حاضرین را توهم پیدا شده باشد که مبادا از عین اختلاط کلام است که درین امر ارض و میداد
بعید نیست محل طعن و تشنیع نمی تواند شد علی الخصوص که شدت در دسر و التهاب می در آنوقت بر انجناب
رو کرده بود و از روایت دیگر صریح معنی و این استبعاد معلوم میشود که گفتند ما شانه امیر استغفرو و معجزا
از راه مراعات ادب این گوینده هم جزم نکرد و بر سبیل ترد گفت که آیا اختلاط کلام است یا نامی فحشیم بل دیگر
استقامت کنید تا واضح فرماید و بتیقظ و هوشیاری ارشاد کند تا دوات و کاغذ بیاریم والا در گذریم که چنان
حاجت شفت کشیدش نیست این همه بر تقدیر است که قسم اخیر از اختلاط کلام مراد باشد و اگر قسم اولش
مراد باشد یعنی این سخنون را خلاف عادت پیغمبر می بینیم مبادا بسبب ضعف نااطقه الفاظ انجناب را
بجوبه در نیافته باشیم الفاظ دیگر است و ما چیز دیگری شنویم بار دیگر استقامت کنید تا واضح فرماید و بتیقظ
معلوم کنیم که همین الفاظ است الحاه و کاغذ بیاریم پس صلا نکال نمی آید و در سوم از طعن سهر غلط
یا از حق چشم پوشی است زیرا که رفع صوت بر صوت پیغمبر ممنوع است و از کسی درین قصه واقع شده
نه از عروند از غیر عروند رفع صوت با هم در حضور آنحضرت بتقریب مناظرات و مشاجرات همیشه جاری بود
و صلا آنرا منع نفرموده اند بلکه اشاره فرمایند که از آنجا که سیفر باید بدو جهت اول باین لفظ که لا ترضوا
هوا انکم فوق صوت انبی و این نفرموده که لا ترضوا هوا انکم بتیکم عند انبی دوم که هر نفسکم بعضی
پس صریح معلوم شد که بعضی بر بعضی جائز است و معجزا از بیجا ثابت شود که اول عرض صوت کرد و با
تعارض گردید این را بدلیل ثابت باید کرد بعد از آن زبان طعن باید کشاد و در آن همه وجهی کثیر بودند و
تفالات جمع کثیر را رفع صوت لابد است و ارشاد پیغمبر که لا ینبغی عندی تنازع نیز بهر همین مدعا گواه است
زیرا که لا ینبغی ترک اولارا گویند نه حرام و کبیره را اگر کسی گوید که زنا کردن مناسب نیست ترادف این شیوع
ضحک میگردد و لفظ تو هوا اعنی از باب تنگ تراجمی مریض است که بگفت و شنید بسیار تنگدل می شود و آنچه
در حالت مرض از راه تنگ تراجمی بوقوع می آید در حق کسی محل طعن نیست علی الخصوص که این خطابت احمد
حاضرین است خواه مجوزین خواه مانعین و در روایت صحیح وارد است که آنحضرت ۳۴ را در بین عرض فرمود
خواریزه بودند بعد افاقه فرمودند لا یبقی احد فی البیت الا الاله العباس فلان لم یهدمک و این تنگدل است
که بسبب مرض لاحق میگردد صلا نقصان ندارد که انبیا را از آن معصوم افتقاد باید کرد که در مثل ضعف است
که در اراض لاحق می شود و چه چهارم از طعن سنی بر خیال باطل است زیرا که حق تعالی است و حق جسد

می شد که چیزی جدید را که از جانب خدا آمده باشد و در حق است نافع باشد مانند سبزه که در بعضی از آیات الهی مکتوم
 کلمه دیگر و آنتمت علیکم نعمتی قطعا معلوم است که امر جدید نبود بلکه امری قاطعاً بهم نبود محض شوره نیک و مصالح
 کلی ارشاد میشد که زمان همین وصیت بود و کلام ماقبل تجویز میکند که جناب پیغمبر در وقت بست و در میان
 که زمان نبوت آن افضل البشر بود باوصف حمیتی و رافقی که بر عرم خلق الله و بالخصوص در حق است
 خود داشت و با وجود تبلیغ قرآن و ارشاد و احادیث بی شمار درین وقت تنگ چیزی که هرگز گفته بود
 و آن چیز شریفی که مجرب بود برای دفع اختلاف میخواست بگوید یا نوسید و بمنع کردن عمر متعین شد و تا
 پنج روز در حیات بود و جملا عمر و آن خانه حاضر نبود و توهم آنکه سبزه ایشان بعد از بیرون در تهید نماید بر
 زبان نیارود باوصف آرد و در وقت جمیع البیت درین وقت با آنها نفرماید که این کتاب انوشته
 بگذارد و سبها که زبان بسیار عظیم و دلیل عقلی بر بطلان این خیال باطل آنست که اگر پیغمبر
 این کتاب باقیم و القطع از جناب باری تعالی مامور می بود باوصف یافتن فرصت که بقیه روز خورشید
 و تمام روز جمعه و شنبه و یکشنبه بخیرت گذشت متعرض کتابت آن نشد لازم می آید تساهل و تسلیح
 که شافی صحت بنجاب است ما شاء من ذلك قوله تعالی یا ایها الرسول بلغ ما أنزل الیک
 من ربک وان لم تفعل فاعلمت سألته فأنه یعصمک من الناس این همه رسید از عمر
 درین وقت که موت غالب بر حیات شده بود چه قدر بوده الهی که بصمت و محافظت و درست نا
 مطمئن بودن است معاذ الله من ذلك اگر با جهاد خود میخواستند که چیزی بنویسند پس گفته عمر
 از آن جهت با رجوع فرموده اند علی الشق الاول طعن بالکلیه زائل گشت بلکه در رنگ ماسر مواضات
 عمره شعلت بنسبت بغیر از اول ذلیل و علی الشق الثانی در ترک آنچه نافع است نهیده بود
 مصداق صحت المعنی شد ما شاء من ذلك قوله تعالی لقد جاءک رسول من انفسک عزیز علیک
 ما حکم حمید علیکم بالمعنی شرف و دلیل و مگر آنکه آنچه منطوق داشت در نوشتن کتاب یا امر
 جدید بود زیرا که تبلیغ سابق یا نسخ و مخالف آن یا ناکیدان علی الشق الاول و الثانی مکتوب
 آیه الیوم اکتلت کلمه دیگر و آنتمت علیکم نعمتی لازم می آید و علی الشق الثالث هیچ حق تعالی است نمی
 شود زیرا که ناکید پیغمبر از ناکید خدا نبود اگر از ناکید او حسابی بر گزار نماز ناکید پیغمبر در حق تعالی
 چه خواهد کشود و دلیل عقلی بر بطلان این خیال آنکه در روایت سعید بن جبیر از ابن عباس در
 همین خبر قرطاس را درست و در صحیحین موجود است که آنستد بر رسول الله وجهه فقال انشوتی بکتف
 اکتبکم فقال ان تضلوا اجد ایدا افتنان علی فقالوا ما شأننا من اجل استفهون فنزل

بر آمدند علیه فقال دعوتی فالذی انافیه خیر ما دعوتی الیه و او صام بئله قال فلخرجوا
 الخسین من جزيرة العرب و اجین و الوعد یعنی ما کنت اجیزهم و سکت عن الالائه ان تا
 و فیستهای فی هرایزه فی البیت رجال منهم من الخطاب قال قد فلبا الوجود و عندکم القدر
 حسبکم کتاب الله ازین روایت مرعی استغوا شد که قبل از تکلم حاضرین تنازع کردند و آنچه گفتنی بود
 گفتند و باز جناب پیغمبر رسیدند و آنجا رسیدند از جهت سکوت فرمود از طلب اودان کتابت و اگر
 بزهی یا موافق وحی میبود سکوت انحضرت در امضای آن ساقی عصمت می بود و انحضرت بعد ازین
 قصه باقر اشعیه تا پیچ و زنده ماند و روز و شب رفیق ملا و اهل گشت فرصت تبلیغ وحی درین وقت
 بسید یافت و نیز معلوم شد که اموردین چیزی نوشتن متطور داشت بلکه در سیاست مدینه و مصالح مکه و
 تربیات و نیوی چنانچه زبانی بآن چیز اوصیت فرمود و چیزی سوم که درین روایت فراموش شده
 چهارمین اینست که در روایت دیگر ثابت است و اول دلیل برین دعاست که چون بار دیگر صحابه
 از آوردن دوات و شانه پرسیدند و جواب فرمود که فالذی انافیه خیر ما دعوتی الیه یعنی شانه بخواب
 که وصیت نامه نبوی هم در مشغول الباطن نام مشاهده تصغالی و قرب و مساببات او اجل شانه و اگر
 متطور نوشتن امور دنیوی یا تبلیغ وحی میشد معنی خیریت درست نمیکشت زیرا که باجماع و رحن انبیا
 بهتر از تبلیغ وحی و ترویج حکام دین مبادی نیست و نیز ازین روایت ظاهر شد که چون انحضرت بار
 جواب بی تعلقی و در استیگانگ ازین عالم با صحابه رشاد فرمود حاضران را یا سعی حصرت و امنیگ مال شد برین
 برای تسلی آنها این عبارت گذشت که این جواب ترش پیغمبر شانه از راه متابعت غضب است بر شما که بسبب
 شدت در دست که موجب تنگنای گشته و از دار استیگانگ پیغمبر یا یوس نشود که کتابت کافه
 و شافی است برای تربیت شما و پاس من و ایان شما از جناب معلوم شد که این کلام من الخطاب بعد ازین
 و شنید و دعای تسلیم صحابه واقع شده نه در مقام ممانعت از کتابت و قطع کلام درین مقام آنست که حضرت
 امیر علیه السلام نیز درین قصه حاضر بود و باجماع اهل سیر از طرفین و مهلا انکار او بر عباد دیگر حاضران آن مجلس گفت
 از کتابت کرده بودند در حیات شان و بعد از وفات شان که زمان خلافت حضرت امیر بود و بدو است
 شبیه و سنی منقول نشده پس اگر درین کار خطا دارست حضرت امیر نیز مجبور کارا دست و غیر از این
 که در آن زمان منبیر السن بود هرگز برین قصه افسوس و تحسرت از کسی منقول نشده اگر فوت امیر علیه
 بعد از او میداد برای صحابه و لا اقل حضرت امیر خود از آنکه در منبر بود و حضرت میخورد و شکایت این ممانعت
 زبان می آورد اگر در دنیا کسی را بطریق تشبیه بخاطر رسد که اگر همی از جهات دین متطور نظر پیغمبر درین

درین نوشتن نبود پس برافزود که من تفضلوا بعدی زیر اگر این تقدیر صحیح و هلاکت میکند که بسبب نوشتن
 این کتاب شما اگر کسی نخواهد شد و معنی گراهی همین است که در دین منظمی افتد جواب این شبهه آنست که
 ضلالت و لغت عرب چنانچه بمعنی گراسی در دین می آید یعنی سو و تدبیر در عقدا و دینوی نیز بسیار
 استعمال میشود مثل آنکه ام الهی قول برادران حضرت یوسف است در حق حضرت یعقوب که در
 سوره یوسف مذکور است قالوا لیسف است اخو احب الی بنا منا و نحن عصبة ان ابانا المفضل
 معین و نیز در همین سوره در جای دیگر است لطف ضلالتکم العتیم و پیدا است که برادران حضرت یوسف
 کافر نبودند که پدر بزرگوار خود را که پیغمبر عالی مرتبه بود گراه دین مفتاد کنند خداوند منزه الفاسد
 برادر ایشان بی تدبیری دینوی بود که پس از کار آمدنی را که خدایات تمام دارند چندان دوست نمی دارد
 بران خرد سال کم محنت قاصر از خدمت را نوبت بشوق رسانیده پس در بیجا هم مراد از تفضلوا اخطا در تدبیر
 مکی است نه گراهی بدین دلیل قطعی برین اراده آنست که در مدت بست و سه سال نیز قول دمی و قرانی
 و تبلیغ احادیث اگر کفایت در هدایت ایشان و دفع گراهی ایشان شده بود درین دو سه سطر کتاب
 چه قسم کفایت این کار میتوانست شد و نیز در بیجا بنظر بعضی میرسد که شاید منظور از جناب نوشتن این خلافت
 و بسبب همانست که مراد از تدبیر توقف افتاد گوئیم اگر منظور نوشتن خلافت باشد از دو حال پیروی
 نخواهد بود یا خلافت ابوبکر خواهد بود یا خلافت حضرت امیر علیه السلام بر تقدیر اول آنحضرت بار دیگر درین
 مرض این امیر بنظر صاحب آدرده خود بخود موقوف ساخت بی آنکه عیال دیگری مانع نماید بلکه جواد بخدا
 و جامع مؤمنین فرموده و آنست این مقدمه واقع شدن نیست حاجت نوشتن نیست و در صحیح مسلم آمده است
 که جناب عائشه حدیقه را در پیروز مرض فرموده می آید اباک و انما کتب لها کتابا فانی اخاف ان
 یتیمی یتیم و یقول فانی انما و ابی الله و المؤمنون الا ابا بکر یعنی بطلب تروتن چه و برادر خود را تا کن
 بنویسم وصیت نامه زیرا که می ترسم که آرزو کند آرزو کند یا گوید گوینده که منم و دیگری نیست و قبول
 نخواهد کرد خدا و مردم با بیان گراهی بکر در دنیا عمر که حاضر بود که از نوبت شدن وصیت نامه مانع
 کرده باشد و بر تقدیر ثانی نیز حاجت نوشتن نبود زیرا که قبل ازین واقعه حضور هزاران کس در میدان
 تقدیر خطبه ولایت امیر المؤمنین علیه السلام فرموده بود و حضرت امیر زانوهای پر موی و مو من ساخته
 مانتن قصه مشهور طاق زندان خلق گشته بود اگر با وصف آن تقدیر و تاکید و مشهورت و تواتر موافق
 آن عمل کنند ازین نوشتن ناگلی که چند کس همیشه در آنجا بودند چه میکشود و با جمله در هیچ صورت در آن
 ازین کتابت حق است تلف نشده و هلاکت دینی در پرده خفا نمانده و این خیال باطل بعینه مثال جای

ص
ص

۳۶۶

ص
تفاوتنا هذه الروايات
التي على اصل صحيح البخاري
وحيثما كان في بعضها
بإعادة بعض الشرح

نسبت امام مهدی است حدوا بخند که وسواسی بیش نیست در مرض وسواسی ملاجی ز اقوال حصر
 سلطان فرزند زاده مرد و دست با نیکو این حدوا حدوا حصر طاعن ابو بکر بن عقیل است و نه استفزای اما استفزای
 حصر صفی پس طاعن است و اما استفزای حصر استفزای پس از جهت آنکه در هیچ کتابی از کتب شیعه حدوا حدوا
 سلطان عمرو از باب مذکور نیست بلکه ملاجی علام این فرق خند طاعن را بطریق تمثیل ذکر کرده اند چنانچه در
 در کتاب کشف المحجوب و نیز تصدق گفته المطلب التام فی المطاعن التي نقلها اهل السنة علی
 عن الخطایب فی الجوه من عمر طاعن کثیر منها الخ و مولانا محمد باقر طوسی هم در کتاب تاریخ العترة
 فرموده مطلب عم در بیان تعلیل از بزم و قبایح افعال و شتم افعال عمر است که خلیفه دوم سنیان است
 بر آنکه طاعن این منبع سخن زیاد از آن است که در کتب مسوطة احصا توان کرد و کیف این رساله و او
 در جمیع طاعن ابی بکر شریک بود بلکه خلافت ابو بکر شعبه ز فتنه های او بود و لهذا از طاعن مخصوصه او اند
 بخصوصاً درین رساله ایرادی نمانیم نتیجه سواد ای طاعن باز ده گانه که مخاطب کرده و دیگر طاعن
 عمر در کتب شیعه مذکور است و دیگر آنها نیز در فتنه و بعضی از آنها بعد فراغ از وضع شتم آنها مخاطب بر طاعن
 مذکور نقل خواهیم کرد اما آنچه گفته اول کرده مدعی طعنها تر و شیعه است قصه طعاس بر روایت بخاری
 و سلم الی قوله این است قصه طعاس که خاطر خواهد شیعه موافق روایات صحیح اهل سنت است پس نقل
 این قول بخند و وجه واضح و واضح است اول آنکه لفظ قبل از وفات چهار روز در روایات قصه طعاس
 مذکور نیست و دوم آنکه تقدیم اختلاف دیگر ما ضران بر قول عمر از تحریفیات مخاطب و در روایات این
 قصه اختلاف ما ضران بعد قول عمر مذکور است سوم آنکه قوله درین اثنا کسی نهم گفته که آیا آنحضرت را پذیران
 و خطا طعاس رو داده است ترجمه الفاظ روایات نیست و ما درین جا بنا بر اثبات امور مذکور الفاظ
 روایات متضمنه این قصه را از صحیح بخاری و صحیح مسلم و مشکوٰۃ نقل نمانیم پس آنکه بخاری این روایت
 را در تحت موضوع با سائید مختلفه عبارات متنوعه ذکر نموده اول در کتاب العلم باب کتابه العلم و
 آن نیست حد شایع بن سلیمان قال حدثنی ابن یزید قال اخبرني فی حق عن ابن شهاب عن
 عبد الله بن عبد الله بن عباس قال لما استند بالنبی و جبهه قال اقول فی کتاب
 الکتب کما قالوا لعلنا نعلم قال عمر بن الخطاب علیه السلام و عندنا کتاب الله حسیفاً
 و کثیراً لعلنا نعلم قال قوموا فی الایضه عندی لتنازع فخرج ابن عباس یقول ان الرذیة کل
 الرذیة ما حال بین رسول الله و بین کتابه و ووم در کتاب الجهاد و در باب بل یستشفع الی الله
 دعا لهم و جابر الجعفی و الفاظ آن نیست حد ثنا قبیصة قال حدثنا ابن جعینة عن سلیمان

سليمان الاحول من سعيد بن جبير عن ابن عباس انه قال يوم الخميس ما يوم الخميس ثم كبح حتى غضب
دمعة له صلى فقال اشتد برسول الله ص وجمعه يوم الخميس فقال اشقني بكتاب اكتب لكم
كما بان تفضلوا بعد ابد فتنازعوا ولا ينبغي عند بنى تنافع فقالوا هجر رسول الله
قال دعوني فالذي انا فيه خير ما تدعونني اليه واوصي عند موته بثلاث اخرجهما من
من جزيرة العرب واجيز الوفاء بنحو ما كنت اجيزهم ونسيت الثالثة سوم
كتاب الرضا اب افرج اليهم ومن جزيرة العرب حدثنا محمد قال حدثنا ابن هبيرة عن سليمان
بن ابي مسلم سمع سعيد بن جبير سمع ابن عباس يقول يوم الخميس ما يوم الخميس ثم بكى
حتى بل دمعة له صلى قلت لابن عباس ما يوم الخميس قال اشتد برسول الله ص وجمعه فقال
اشقني بكتاب اكتب لكم كما بان تفضلوا بعد ابد فتنازعوا ولا ينبغي عند بنى تنافع
فقالوا ما لا هجر استفتوح فقال دعوني في الذي انا فيه خير ما تدعونني اليه فامسهم
بثلاث فقال اخرجهما من جزيرة العرب واجيز الوفاء بنحو ما كنت اجيزهم
والثالثة اما ان سكنت عنها واما ان قالها ففسيتها قال سفيان هذا من قول سليمان
چهارم در باب مرض النبي ووفاته والفاخر ان رويت عن سليمان الاحول عن سعيد بن جبير
قال قال ابن عباس يوم الخميس ما يوم الخميس اشتد برسول الله ص وجمعه فقال اشقني
اكتب لكم كما بان تفضلوا بعد ابد فتنازعوا ولا ينبغي عند بنى تنافع فقالوا اجازنا هجر
استفهم فذهبوا يريدون عليه فقال دعوني فالذي انا فيه خير ما تدعونني اليه
وارضاهم بثلاث فقال اخرجهما من جزيرة العرب واجيز الوفاء بنحو ما
كنت اجيزهم وسكت عن الثالثة او قال ففسيتها بجمع درهمين باب بعد ذكر اسناد
والفاخر ان رويت عن ابن عباس قال لما حضر رسول الله ص وفي البيت رجال فقال النبي
هلما اكتب لكم كتابا لا تضلوا بعد فقال بعضهم ان رسول الله ص قد غلبه الرجوع
وعندكم القرآن حسينا كتاب الله فاحلف اهل البيت واخصوا منهم من يقول
فرحوا يكتب لكم كتابا بان تفضلوا بعد ابد ومنهم من قال غير ذلك فلما اكثروا للفق والاف
قال رسول الله ص فوعدتني قال عبيد الله فكان يقول ابن عباس ان الرزية على الرزية
ما حال بيوت رسول الله ص بيوت ان يكتب لهم ذلك لانه خلافهم واعلمهم اشق
در کتاب المرض در باب قول الرضا عن الفاطمة ان رويت عن عبيد الله بن عبد الله عن

در آخر کتاب المنازی

متن ترجمه خطابه

خطابه

عباس قال لما حضر رسول الله في البيت رجال فيهم عمر بن الخطاب قال النبي هلم اكتب
لكم كتابا بالاضلوا بعدة فقال عمران النبي قد غلب عليه الوجع وعندكم القرآن حسينا
كتاب الله فاختلف اهل البيت فاخصموا فبهم من يقول قروا يكتب لكم النبي كتابا
ان تضلوا بعدة ومنهم من يقول ما قال عرض لما اكتبوا للفقهاء الا اختلاف عند النبي
قال رسول الله قوهوا عني قال عبید الله فكان ابن عباس يقول ان الرزية كل الرزية
ما حال بين رسول الله وبين ان يكتب لهم ذلك الكتاب من اخلاد فبهم ولعظهم
وكتاب الاعتصام بالكتاب والسنة ودر باب كراهة الخلاف والفاظ ان انست عن ابن عباس
قال حضر النبي في البيت رجال فيهم عمر بن الخطاب فقال هلم اكتب لكم كتابا ان تضلوا
بعدة قال عمران النبي غلب الوجع وعندكم القرآن فحسبنا كتاب الله واختلف اهل البيت
واخصموا فبهم من يقول قروا يكتب لكم رسول الله كتابا ان تضلوا بعدة ومنهم من يقول
ما قال عرض لما اكتبوا للاختلاف عند النبي قال قوهوا عني قال عبید الله
فكان ابن عباس يقول ان الرزية كل الرزية ما حال بين رسول الله وبين ان يكتب
لهم ذلك الكتاب من اخلاد فبهم ولعظهم وسلم نيزر صحيح خود از حديث را بطرق متعدد آورده
والتفاوت ان انست حدثنا سعيد بن منصور وقيس بن سعيد وابو بكر بن ابي شيبة و
عمر بن ابي شامة واللفظ لسعيد قالوا حدثنا سفيان من سليمان الاحول عن سعيد بن جبير قال
قال ابن عباس يوم الخميس وما يوم الخميس ثم بكى حتى بل دمعا المصه فقلت يا ابا عبد
وما يوم الخميس قال اشتد برسول الله وجهه فقال اشقني اكتب لكم كتابا لا تضلوا بعدة
فتنازعوا وما ينفق عند نبي تنازعوا قالوا ما شاننا اجماعا فتفرقوا قال دعوني فالنجم
انا فيه خيرا وسيكم بثلاث اخرجه المشرقين من جزيرة العرب واجيزوا للوفد نجوم اكنتم
قال وسكت عن الثالثة او قالها فاشبهها قال ابو اسحاق بن ابراهيم حدثنا الحسن بن بشر
قال حدثنا سفيان بهذا الحديث حدثنا اسحاق بن ابراهيم قال اخبرنا وكيع عن مالك بن
معول عن الحجة بن مسرف عن سعيد بن جبير عن ابن عباس انه قال يوم الخميس وما يوم
الخميس ثم جعل يسيل دموعه حتى ايت على خديه كانها نظام اللؤلؤ قال قال رسول الله ايتوني
بالكتب في الآيات والوجع والذلة اكتب لكم كتابا ان تضلوا بعدة ابلوا فقالوا ان رسول
الله
يجوز قال حدثني محمد بن ارفع وعبد الله بن حميد قال عبد الله اخبرني قال ابن ارفع حدثنا

۳۶۸
ابن ابي عمير
ور كتاب لوصايا ابي عبد الله
باصحاح عشرة كمين بن جبريز
العرب زكوة

قول مالك الاحاديث
على اثنين بن صحيح

عقبه

حد ثنا عبد الرزاق قال أخبرنا معمر عن الزهري عن عبيد الله بن عبد الله بن عبيد الله بن عبيد الله بن عباس قال لما حضر رسول الله ﷺ في البيت نبأ فيهم عن الخطاب فقال النبي ﷺ هل لكم كتابا لا تضلون به فقال عمران رسول الله ﷺ قد علم علي لوجه وعندكم القرآن حسبنا كتاب الله ما خلف هل البيت فاختصموا منهم من يقول قريو يكتب لكم رسول الله ﷺ كتابا لن تضلوا به ومنهم من يقول ما قال عمر فلا أكثر واللغو ولا اختلاف عند رسول الله ﷺ قال رسول الله ﷺ قوما قال عبيد الله فكان ابن عباس يقول ان الرزية كل الرزية ما حال بين رسول الله ﷺ وبين ان يكتب لهم ذلك الكتاب من اختلافهم ودرشكوة مذكورت عن ابن عباس قال لما حضر رسول الله ﷺ في البيت جاءهم فيهم عن الخطاب قال النبي ﷺ هل لكم كتابا لا تضلوا به فقال عمر بن الخطاب علي لوجه وعندكم القرآن حسبكم كتاب الله ما خلف هل البيت فاختصموا منهم من يقول قريو يكتب لكم رسول الله ﷺ كتابا لن تضلوا به ومنهم من يقول ما قال عمر فلا أكثر واللغو ولا اختلاف قال رسول الله ﷺ قوما عني قال عبيد الله فكان ابن عباس يقول ان الرزية كل الرزية ما حال بين رسول الله ﷺ وبين ان يكتب لهم ذلك الكتاب من اختلافهم ولعظمتهم في رواية سليمان بن ابي مسلم الاحول قال ابن عباس يوم الخميس ما يوم الخميس ثم بكي حتى بلح معه الكعبه قلت يا ابن عباس ما يوم الخميس قال اشهد برسول الله ﷺ وجه فقال اتقوني بكتبكم كتابا لا تضلوا به ابدان فتنازعوا ولا يفيض عند بنو تنازع فقالوا ما شأننا هجرنا استغفوم فذهبوا يريدون عليه فقال دعوني فالذي نافية خبر ما تدعونني اليه فاهمهم ببلدث فقال اخرجوا المشركين من جزيرة العرب واجيزوا الوصل بقوم ما كنت اجيزهم وسكت عن الثالثة اذ قالها فانسيتها قال سفیان هذا من قول سليمان متفق عليه انتهى وعلامه مديث مشكوة كمتفق عليه بخاري وسلمت آنت كرمي بخاريم روایت مست از ابن عباس که هرگاه که حضرت شد جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله را در مالیکه در خانه مروانی چند بود مذکور در بیان ایشان عمرو بود گفت پنجم خردم بیایید تا بنویسم برای شما کتابی را که هرگز گمراه نشوید بعد از آن پرسید که هر کس که بخرد برود و در دو شاست قرآن بیست بار کتابت این اختلاف کردند آنها که در آن خانه بودند از زهره صحابه با هم خصومت کردند بعضی از ایشان کسانی بودند که میگفتند نزدیکه دیدند اسباب کتابت آنها که کتابت فرمایند رسول خدا صلی الله علیه و آله و بعضی از ایشان کسانی بودند که می گفتند خدا می فرماید پس چون بسیار کردند با یکدیگر فروشن اختلاف گفت حضرت بر خیزید و در شویید این گفت عبيد الله

این بابت بعد از آن است
و قبل از آن بابت است
در باب بی زهره صحابه

که راوی حدیث است از ابن عباس پس بود ابن عباس که بگفت که بر شکیک صحبت حضرت عباس
 چیز نیست که حاصل شده در میان پیغمبر خدام و در میان آنکه نویسد برای ایشان کتاب از اختلاف ایشان
 و آواز و خرد و شکر ایشان و در روایت سلیمان اهل کربکی از ثقات روایات اهل سنت است واقع
 که گفت ابن عباس که روز خنجر پیچیده و چه عظیم است روز خنجر پیچیده اشارت میکند آن روز خنجر پیچیده که قصه مذکوره
 در آن واقع شد بستر گریست بر او این قصه تا آنیکه تر کرد اشک وی سنگ نریزه بار که در آنجا افتاد و بوی
 گفتم من ای ابن عباس نیست روز خنجر پیچیده چه حال دارد و چه واقع شد و وی گفت سخت شد پیغمبر خدا
 در زین پس گفت آنحضرت بیارید در شاه شتر یا گوسفند یا بوسیم برای شما کتابی زیرا که هر گز گناه نشود
 بعد از آن بدینست پس تراغ کرد و دومی شاید نزد پیچ پیغمبر تاریخ پس گفتند چه شان است او را آید بانی
 سیگو بدینست تمام کنید پس شروع کرد که کلام را بر آنحضرت با بزرگوارانید فریست آنحضرت گفت بگذارید
 مرا آنچه من در آنم بهتر است از آنچه شما را میباید بسوی آن و وصیفت کرد ایشان را بسیم چیز یکی اخراج
 مشرکین از جزیره عرب دوم جان نره دادن و فدای سکوت کرد و وی از ذکر وصیفت شوم یا گفت
 فرستش کردم اما درین قصه چند وجه طعن متوجه بعمری شود پس کلامش در اولت میکند که این قول
 از طرف شیعیان گفته و حال آنکه در دوم ما شیعه چنین گفته اند که عمر اسناد زبان الیهاذ باشد با نجما
 کرد و کلام آن از قبل لیسر گفت همچنین چه چهارم بلفظی که او ذکر کرده در کتب مشهوره شیعه یافت نمی شود
 و از ذکر کردیم در جومی کلامه محبسی علیه الرحمه دیگر کلام درین طعن نوشته اند اما از من ساخته اما آنچه گفته
 اینست تقریر طعن باز و دشواری که دارد در هیچ کتاب پیدا نیست پس راست است و اگر مراد اینست
 که تقریر طعن بجز مضمونی و بجز لفظی که باشد مانند این زور و شور که بر عم او در تقریرش گفته می شود و هیچ
 کتاب پیدا نیست پس دلیل جهل یا تحابل راوست از کتب شیعه و مخاطب رومی بایست که اول درین کتاب
 کلام یکی از علما یا اعلام فرقه شیعه که متضمن تقریر و بیان این طعن است بلفظی و بعد نقل میکند بعد از آن
 از طرف ایست بجاوب آن می بردخت لیکن چون بقتضای عادت و شیرین بود تقریر این طعن با از
 طرف خود ابداع و اختراع نموده در نجاشیت کرده در آخر گفته اینست تقریر طعن باز و دشواری که دارد و
 در هیچ کتاب این طعرات پیدا نیست بنا بر این مانوا ستیم که کلام بعضی از علما یا شیعه را در نجاشیت نقل کنیم
 پس بدانکه سواد محمد باقر علی در کتاب حق یقین در تقریر این طعن فرموده و بر ناقد بصیر متضی نیست
 که اگر که حضرت رسول مخواهد درین مجال تنگ و وقت قلیل بر کنخی نویسد جمیع شرایع دین متخا
 بود پس باید امر محلی باشد که شتم بر مصالح جمیع امت باشد تا در زیامت حاین نیست مگر آنکه غلیظ

ص
 تا بلنا هذاه البیادق من الجنا
 الی غیرها و لقد حسن بختی ما
 اهلینة نجا تا در طبع و نیا
 اهلینة نجا تا در طبع و نیا
 از ریاض الجنان سیر ۱۰۲

خلیفه و با شصتین عالم و عادل مصومی تعیین فرمایند که عالم باشد که هیچ مصالح است موعوم مسائل دین و دین و خطا برود
 نباشد و بهر است در بر یک طریق بار دو قرآن را چنانچه نازل شده قطعا و سنی برای ایشان بیان کند تا طریق
 خلافت و جهالت با کلاسه از ایشان سده و در هر چنانکه در حدیث تعیین فرمود که گاه خلیفه اهل بیت را در میان
 شما میگذازم و هرگز از یکدیگر جدا نمیشوند و در روز قیامت تعیین خلیفه نموده و چون حضرت ۴ میدانست که آنها را
 با وجود انانیت محبت نداشتند و خواهند انجمن داشت خواست تا ناکید محبت درین وقت بفرماید و نوشته مرعی در
 سیاحت ایشان بگذارد که انکار ننمایند کرد و عمر این سنی را یافت و منافق آن تمهیدی بود که او با منافقان و دیگر
 درین باب کرده بود و این شب او در میان انداخت که مرض آنحضرت ۴ غالب شده و زبان میگوید و حضرت ۴
 که آن چپا در حیات آنحضرت ۴ انکار قول او میکند و منافقان با او موافقت میکنند دست که اگر در دنیا
 اتمام نفرماید و چیزی نوشته شود آن ملعون خواهد گفت نه این گفته و اعتبار ندارد و اکتفا بنصوص سابقه
 که تمام محبت بر ایشان کرده بود نمود و ایشان از جمعه ظاهر بیرون کرد و ایضا چون مشاجره آن منافقان را
 در حضور خود مشاهده کرد و ترسید از آنکه سواد از نوشتن نماند عفت شدید شود و بجای از زبانی شود
 و منافقان را بی میانند و سلام با کلاسه از میان برود چنانچه حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام را این سبب است
 از مقام و امر مسأله با عدم عنوان نمود و ایضا معلوم است که وصیت و مهدی که مناسب آنوقت و آن
 حال بود تعیین می و وصیت باحوال باز ماندگاریست و جمیع است باز ماندگان آنحضرت بود چون تواند
 بود که احوالی ایشانرا مهمل بگذارد و می از برای ایشان تعیین نمکند و مالانکه جمله است را امر بصیبت نمود
 باشد چنانچه در صحیح ترمذی و ابوداؤد و از حضرت رسول خدا صلی الله علیه و سلم روایت کرده اند که گاه هست
 که زنی با مردی شصت سال طاعت خدا میکند و در وقت مرگ تقصیر در وصیت میکند اتش برای ایشان
 و جیبی می شود و در جیب ۴ نخ تور روایت کرده اند آدمی نیاید که یک شب با او شب برو بگذرد و اگر آنکه
 وصیت او در زیر سرش باشد و بگوید آنچه گور شد آنست که ابن ابی الحدید از ابن عباس روایت کرده است
 که گفت من راه شام می آمم بودم روزی دیدم که بر شتر خود سوار است و تنها می رود و من ز پی او رفتم
 گفت ای پسر عباس من شکایت میکنم تو از پسر محبت یعنی علی ۴ سوال کردم از تو که با من بیاید قبول
 نکرد و همیشه او را با خود غضبناک می یابم تو چه گمان داری غضب خشم او از چه جهت است گفتم تو هم
 سببش را میدانی گمان میکنم که غضبش برای فوت خلافت است از گفتم سببش همین است او چنین میداند
 که جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله اختلاف را از برای او میخواست عمر گفت هر گاه خدا نخواست که با او رسد
 خواسته جناب پیغمبر چه فائده کرد رسول امری را خواست و خدا فرزند او خواست مگر هر چه پیغمبر میخواست

می شد حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله خواست که هم او ابوطالب مسلمان شود چون خدا خواست نشد پس بنی امیئیه گفته است که در روایت دیگر چنین است که عمر گفت که حضرت رسول خدا صلی الله علیه و سلم خواست که در مرض موت خود از برای خلافت او را ذکر کند پس من مانع شدم او را از ترس گفته اند از خوف آنکه امر اسلام بزرگنده شود پس حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله است ایچو در نفسش بود و گفت و خدا آنچه مقدر کرده بود شد و ایضا روایت کرده است از ابن عباس که گفت من در اهل شدم بر عمر در اول خلافتش و از برای او یک صلح فرمایم روی حسیری ریخته بودند و بخورد در تکلیف که یکدانه برداشتم و همه را خورد و بسوی آبی میخس او گذاشته بود بر دست و بیانش امید و تکیه کرد بر بالش و حمد خدا سبحان آورده پس گفت از کجایی ای امیئیه گفتیم از مسجد گفت پرعت را بر چه حال گذاشتی همان کردم که عید آمدن بن جعفر را میگویم گفتیم با هم سنان خود بازی می کرد گفت او را نمی گویم بزرگ شایسته است را میگویم گفتیم در بستان مشغول بآب کشیدن بود و در آن وقت قرآن می نمود گفت ای عید آمدن ترا سوگند میدهم که خونهای شتران بر تو لازم باشد اگر کتانی کنی که آید سر او از او خلافت چیزی مانده است گفت نمی گفت ای کمان میکند که حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله نفرین از خلافت او کرده است گفت نمی و زیاد هم برین بگویم از پررم پرسیدند از آنچه او دعوی میکند پررم گفت راست میگویم عمر گفت از حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله در او گاهی سخنی چند صادر میشد که انبات نمی کرد و قطع عقده نمی نمود یعنی هیچ نبود و گاهی از جهت محبتی که با او داشت میخواست که سبیل از حق بسوی باطل در باب او بکند و در مرض موت خواست که تصحیح اسم او بکند من منع کردم او را از این از برای شفقت بر است و محبت اهل اسلام بچنانکه کعبه سوگند که قریش بر گزیرا و اتفاق نخواهند کرد و اگر او خلافت را بگیرد قریش بر او در اطراف زمین شورش خواهند کرد پس حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله دانست که من یافتم که او چه در خاطر دارد ساکت شد و تصحیح باسم او نکرد و خدا جاری کرد بنمرد مقدس شده بود تا او بخیر همه روایت بنی امیئیه بعد نقل الفاظ این روایت گفته ذکر آن خبر احمد بن ابی ظاهر صاحب کتاب تلخیص بغدادی در کتاب سندها از این روایات معلوم شد که از اول تا آخر حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم تلخیص حضرت امیر المؤمنین علیه السلام بنحوست و میفرمود این منافق مانع و ساعی در ابطال آن بوده و معلوم شد که او خود را از خدا و رسول صلی الله علیه و آله حساب کرده اند بشومی تدبیرات او بود که بعد از فوت حضرت رسالت صلی الله علیه و آله نگذاشت که حق با امیر المؤمنین علیه السلام برگردد که موافق طریق حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله در میان ایشان سلوک کند و دعوت واد مردم را در مرض بست و در نجسالی با

۳۷۲

مصنف بن عبد الله بن عثمان
 ابن سنی (در تاریخ بغداد) بنی اول
 من صنف لها ما رواه احمد بن حنبل
 طاهر بعد از وی نقل کرده است
 اما نظر به کلام احمد بن حنبل
 بالخطیب بعد از وی نقل کرده است
 کماوت و سنین و ابی طاهر

بلا تکرار و سادگی سر کرده نماز احوال بسیار بر بند و مضعاف و زبردستان از ذلیل گردانند و هر چه صلحت و نیاز
 دارند بکشند و دست از تکلم بردارند و از راهی چون حق بجزرت امیر علیه السلام برگشت و خواست که بر او حق
 فرموده خداوند است جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله عمل کند و قیمت التوسیه بکند و با ترفیع و وضع بیگ
 سلوک شروع نماید و در ذل و ظلمه و زیر تر شدن و فتنه بصره بر باشد و مساوی بر او ایستد و تمام تسبیح
 کرد و با او تمهید کرد که اگر حق با امیرالمؤمنین علیه السلام برگردد او اطاعت نکند و میدانست که او کافر و منافق
 و دشمن الهیست و فتنه صفین و خوارج و شهادت آنحضرت ۲ بر این مرتب شد و از خدا و عزیز
 خدا و رسول بر او نمود و خون شهادت نام برگردن اوست ۴ چون بر کیفیت این قصه مطلع شد
 و اخبار شفق علیها بین افریقین را شنیدی اکنون بیان کنیم که ازین مقدمه کفر و نفاق و خطای این چندین
 جهت لازم می آید اول نسبت مجرب زبان بجزرت رسول خدا صلی الله علیه و آله او مالک با نفاق مانده
 آنحضرت ۲ محصور است از آنکه در کلامش مخالفتی و نه طراجه و خلاف واقعی صادر نشود و بسبب
 در صحت و ندرت و مرض نه بعنوان جود و نفاق و ندرت حال رضادند و حال غضب چنانچه قاضی میباشند و کلام
 شفا و کرامتی در شرح صحیح بخاری و نووی در شرح صحیح مسلم تعریح باین نموده اند و حقیقی در قرآن مجید
 میفرماید که یا بلق من الهوی ان هو الا دمی بومی یعنی حضرت رسول ۲ سخن نیگوید از روی خواهش
 نفس و نیست سخن او و گوی که از جانب خدا باور رسیده است و و هم آنکه سخن باین نخواهد کرد
 متضمن نهایت بی ادبی و بی حیائی است که دلیل کفر و نفاق است زیرا که این مرد زبان نیگوید یا او گذار
 او را که زبان نیگوید یا چه شده است او را که زبان نیگوید هر کس آنکه میاود بی و هشتم باشد نسبت
 با دمی کسی نیگوید چه جای جناب قائم الانبیا که حقیقی در قرآن مجید در هر جا با القاب شریفه نام مبارک
 آنحضرت را برده مثل یا ایها الرسول و یا ایها القتی و ایضا فرموده است لا تجملوا و اما الرسول نیکم که ما
 بعشکم بعضا یعنی گردانید خواندن آنحضرت ۲ را در میان خود مثل خواندن و در گردن بعضی از شما بنحوی
 را و فرموده صدای خود را بلندتر از صدای او بکنید و ایضا بر هر ماعلی ظاهر است که این نوع سخن
 دلالت بر نهایت بی ادبی و بی پروا و عدم محبت او نسبت با آنحضرت میکند که در چنین حال مخزون و
 ستر نباشد و از برای انراض باطله خود چنین تراعی و ضحیحی در میان مانده آنحضرت ۲ که محل تزلزل ملک
 سترین است بر او بگذرد دلالت بر شغف شادی و شامت او میکند که درین حال فرصت بدست او
 افتاده و آنچه خواهد میسکند تصور آنکه رد حکم الهی کرده که در چندین موضع فرموده الطیبون الله و الطیبون
 یعنی اطاعت کنید خدا را و اطاعت کنید رسول او را و فرموده ما نرسل الرسول فخرده و ما نرسل احد

فاقتهها یعنی آنچه یاد در رسول الله از برای شما پس بگیرد و قبول کند و آنچه نمی کند شما از آن پس ترک
 کنید و باز فرموده است ما کان لقی من هلاقی منة اذا قضی الله به و هو لاملان تکن ان لم یفیع
 من لاسم یعنی هیچ مرد مومن وزن مومن را نمی رسد که هرگاه خدا و رسول او حکم کند در امری اینکه بوده باشد
 ایشانرا اختیار می در کار خود هیچ جان نفرموده که فرقی میان صحت و بیماری آنحضرت است یا اگر در بیماری
 از رسالت مغزول است و گفته که در هنگام مرض طاعت او نکند و عرف او را نشنود و در عبادی دیگر نیز
 که کسی که حکم کند یا آنچه از ستاده است پس ایشان فاسق است و ظالمند و ظالمند و کافرند چهارم
 آنکه در روایت ابن ابی الحدید که گذشت عمر خود هجرت کرد که حضرت ۲ در آنوقت خواست تعریض بنام علی
 کند من مانع شدمه و این عین مشافه و معارضه با حضرت است و تحقیق میفرماید من یشاقق آل الله
 من بعد ما تبین لهم العسکرا آخر آیه یعنی هر که مشافه و معارضه کند با جناب رسول خدا صلی الله
 علیه و آله بعد از آنکه بر وظایف شده باشد راه هدایت و متابعت کند نیز راه مومنان را که اطاعت رسول الله
 است او را که در از خویش و اگر دارم و آخر بجهنم فرستیم چه عبادی است جهنم از برای ایشان چه حکم آنحضرت
 را از آن کرده و غضب آورد بعد که با آن وسعت خلق که خدا بی تعالی او را بخلق عظیم وصف کرده و او را
 رحمة عالمیان گفته روز از ایشان گردانید و اعراض فرمود و ایشانرا اندواز پیش خود و در کرد و در جاد
 شده آفره وارد شده است که از آنحضرت ۲ آزار خداست و حق تعالی فرموده است الذین یفوقون
 الله و رسوله لعنهم الله فی الدنیا و الاخری و علی عدل لهم عذابا مهینا یعنی بدستی آنها یکدیگر میکنند
 خدا و رسول ۲ او را لعنت کرده است خدا ایشانرا در دنیا و آخرت و مهتلا کرده است از برای ایشان خدا
 خواگسند **ششم** آنکه در قول و حسنها کتاب الله چندین نکات کرده **اول** اظهار جهل حضرت
 رسالت ۲ یا خطای او کرد زیرا که اگر حضرت ۲ نمیدانست که کتاب خداست بر اینها جهل آنحضرت کرد
 و اگر میدانست و باز خواست و صیت کند خطا و فعل لغو کرده و و هم آنکه آیتی که استنباط احکام از این
 کرده اند یا نصد آیه است تقریباً و معلوم است که اکثر احکام از قرآن مستنبط نمی شود و آنچه مستنبط می
 در عایت جمال و اسکال و تشابه است و اختلاف عظیم در فهم احکام از آنها شده و بعضی گفته اند حکم ترین
 آیات که بر آیه وضو است و قریب بعد تشابه در آنست و در قرآن مجید تسبیح و تسبیح و تسبیح و تشابه
 و ظاهر و ماول و عام و خاص مطلق و مقید و غیر اینهاست پس چگونه کتاب خدا از برای رفع اختلاف
 کافی باشد و ایضا اگر کافی بود چرا خود در سائل میزان می شد و رجوع دیگران میکرد و میگفت لولا علی
 عمر و کبر اقرار با جهل میکرد و میگفت هر کس از عمر اعلم است حق زنها در جمله او در پس بوده است سوم آنکه

نص الحی و استکبار و با دوه آفرینش خود که آتش بود بر آده آفرینش آدم که کل بود حیث قال انا
خیر من خلقی من نار و نطقه من طین و از آن استبداد و استکبار منتهی شد و اسامی خود و بیاد
دی در سایر ممالک این شبهات سرایت کرد تا آنکه بعد از غروب آفتاب نبوت هر نبی ضعیفی از آن شبهه
در نفس خلایق و ملای آن پیغمبر پیدا آمده هر کدام از ایشان آنچه مناسب استداد ایشان بود در آن
سبب و محبتی نام داشتند و اگر گفتند و دلیل گفتن بر آن افکار کردند و کتب خانها اول عقلی و نقلی برین
و از کلام پیغمبر خود آنچه موافق عقاید ایشان نبود تاویل کرده با عقاید خود راست کردند و هر چه تاویل
نمواندند که و تشابه نام نهادند و این اختلاف و افتراق بحکم حدیث مستغرق مسمی در است پیغمبر ما را
گردید عدد متفرقان است بخرت به عقاید و سه فرقه رسید بر نسبتان ملت احمدی نیز چون آفتاب
رسالت به بحجاب فیض تنواری و محبت گشت و ظلمت هوا آنکه اندک از قمر همتا در بیرون آمد و دراز
قلب ایشان از اعتدال رو با خوف نهاد مخالفت و اختلاف ظاهری شد و بحسب بعد از حضرت
رسالت و احجاب نوروحی و عصمت هر فرزند ظلمات جب یاه و پیشوائی و آرزوی امامت و دولت
روائی در دماغ علماء و فطما زیاد میگشت و در میان ایشان اختلاف پدید می آمد و از تقدم تمنا
متصل می شد و ظلمات آن قرن تا بعد قرن مزارک میگشت تا بحدیثی و ضلال و ضحوت و جدال
حسب و تکفیر و قتال انجامید و غریب جمع و ضلال از جریریه و قدریه و معتزله و اشعریه و ماتریدیه
و حشویه و ارباب حدیث و غیر هم ظاهر گردید و تفصیل آن شبهات که نشاء استنباطات اهل جمع
و اختلاف است یاد دفع آن در کتب اهل کتاب مذکور و در مصنفات علمای ملت احمدی مسطور و تحقیقی
که همچنانکه اول شبهه که در عالم پیدا شده شبهه ایلیم یوس و منشا و آن استبداد و استکبار بود برای خود
در مقابل نص الحی همچنین اول شبهه که در ملت محمدی بظهور رسید شبهه ثانی بود چه او نیز در مقابل
نص حضرت رسالت پناه است که استوفی بدوات و قرطاس اکتب کلم کتابان تفصلاً ابدی گفت
ان الرجل یهدی و فی بعض الروایات لیجر جسنا کتاب الله و آنکه هر دو روایت آنست که این مرد
از تاب تب و هشتم در مرض نه یان و پریشان میگویی سخنی که درین وقت بر زبان می آید اما در نشاء
و بسست ما را کتاب خدا تعالی و اقیاج نبوت است او نیست بر تفتن خبر واضح است که عرض او از
اقتای این عبارت تزییر و تمییس بود که این کتاب بر تم در نیاید با و انحضرت امری را که روز غیر
صدور یافته بود و نگریه تا کید فرماید زیرا که بروی که مولای ایشان فاضل ماری قلب تدین انصار
شخصی در کتاب خود که کتابت باشد تحریر نموده که راه بی راه علمای غیثوان یافت گفتن آنکه چون کتاب

کتاب قدوسنت رسول قدس در میان ست بر ششم حاجت است بیان کند که مرض گوید که چون
 کتب طب هست که اغلب نوشته اند چه امر با طبیا رجعت باید کرد مطلق و اند که این سخن خطاست
 برای آنکه هر کس با هم کتب طب میست و استنباط از آن میتواند کرد بلکه رجعت بابل استنباط
 می باید کرد و نوی قدس عالی الی الی و الی الی که امر مسلمه الذین یستنبطون منهم کتابت
 صدور لای علم است که بل هوایات بیات فی صدور الذین و تو العلم بلون و فائز چنانچه امر اولو سنین
 فرموده اما کلام الله الناطق و هذا کلام الله الصامت انتهى و این نیز بر اهل انصاف ظاهر و واضح است
 که قطع نظر از رکات این عبارت و نسبت نه بیان پیغمبر با وجود آنکه جمیع انبیاء و رسل خصوصا حضرت
 رسالت متقی بنیاده بموجب کرمه ما ینطق عن الحق ان هو الا وحی یوحی و هیچ حکمی از احکام
 شریعت الهیه که نصب امام از انجمله است بی وحی حکمی نمیفرمودند اگر او را میل فتنه و اختلاف در کلمه است
 نبود بایستی از طلب حضرت کاغذ و دوات از برای آنکه کتابی بنویسد که بعد از وی امت آن سرور
 محمراه نشود خوشحال گشته با سایر اصحاب و در آن باب موافقت می درند بلکه اگر جمعی دیگر از اهل تقاضا
 درین امر تهاون با نیز میباشند و درین باب سعی و اهتمام تمام مبذول داشته آن نوشته را
 از حضرت میگرفت تا فاقد حق میانی حق و باطل بر وی از روی حقیقت صادق می آید چه چایی
 آنکه بادی منبع آن باشد آن طلفت در رکات عبارت که موافق و مخالف آنرا در کتب خود زود
 اند چه در جمیع صحاح سه تنه است با همست جماعت که فی الحقیقه اهل سنه و جماعت اند مسطور
 که چون پیغمبر دوات و کاغذ طلبید و عمر برابر آن عبارت رکب گفت در میان اصحابی که در مجلس
 حاضر بودند نزاع و خصومت بهر رسید پس بعضی از اصحاب که فرض ایشان عدم اختلاف و انشعاب
 است بودند معنی را غیبیت: نسبت در آن مقام شدند که دوات و کاغذ را حاضر باید ساخت و
 بعضی دیگر با موافقت نموده از آوردن دوات و کاغذ منع شدند تا آنکه نزاع میان ایشان کمال
 رسید که در مجلس شریف آنحضرت ۲ او از نا بلند گردید و چون حضرت را وقت سفر آفرت و محل
 توجه بر نگاه احدیت بود از شنیدن آن الفاظ در کبک که ایشان در اثنای نزاع با یکدیگر میگفتند
 تنگ آمده از روی غضب اعراض فرمود خود را منی فانه لا ینبغی التنازع نقل است که ابن عباس
 به نگاه ذکر این بحایت پر شکایت می نمود چندان سبیل اشک از دیده می بارد که ناک و سنگ نزه
 که نزد او بود از آن تر میگردید و میگفت که مصیبت بزرگتر آن بود که بگذشتند که رسول و صیقت
 اطمانا بدست را از مواضع ضلالت و فوائل غزایت مستخلص باید آنتهی و خاص میانش در

درین باب استنباط
 میان تمامی امامان
 از نوشته فی کتاب
 میانش که کتب
 اما کتب فی کتاب
 بالترتیب هو امام
 فی علم العتبات
 و استنباط فی کل
 الهمه کان من اصحاب
 قال امام ابو یوسف
 بن سعید بن حسن
 الفریقین کتاب
 الفاضل میانش
 علم من الحقیقت
 و جمیع من الحقیقت
 بکلمه تقدیمه و
 فی العلم و الدواعی
 ان ان قال کتب
 و جمیع من الفاضل
 فی العلم و الدواعی
 ان ان قال کتب
 و جمیع من الفاضل
 فی العلم و الدواعی

کتاب شما گفته فان قلت قد تقررت عصمتہ فی قوله فی جمیع احوالہ وانما لا یقع منہ قبح
 خلف الالاضطراب فی عملہ لا سہو ولا محذور مرض ولا جلد ولا مزج ولا مرضی ولا غضب
 فی مضمون الحدیث فی عصیتہ الذی حدثنایہ افاضتہ الشہید ابو علی روح قال حدثنای القاضی ابو
 قال حدثنای ابو فرات قال حدثنای ابو محمد ابو المہیثم ابو اسحق قالوا حدثنای محمد بن یونس قال
 حدثنای محمد بن اسمعیل قال حدثنای علی بن عبد اللہ قال حدثنای عبد الرزاق بن ہمام عن عمر بن
 الزہد عن عبد اللہ بن عبد اللہ بن عباس قال لما احتضر رسول اللہ ص فی لیلۃ کما
 فقال النبی ص ہلوی الکتب لکم کما بالشدۃ فصلوا بعدہ فقال بعضهم ان رسول اللہ ص قد
 غلب علیہ وجع وضاغی وشارح شفا لفظ بعضهم بالقطع غیر کبر وہ و بعد قولہ ان رسول اللہ ص قد غلب علیہ
 گفته ای امر منہ و هذا هو عمل الشبہ و السؤال لانہ یقتضی انہ فی حال مرضہ قد یصدک
 عند ما یخالف الواقع و قد تقدم انہ معصوم فی مرضہ و عصمتہ و سائر احوالہ و اصل الامم محمد
 عبد الکریم شہر شہاد و کتاب علی و نقل کہو لانا محمد باقر مجلسی روح و قاضی نور اللہ شوشتری اشارہ
 بان کہو و انما نیست المقدمۃ الثالثہ فی بیان اول شبہہ وقعت فی الخلیقۃ و من مصداک
 فی الاول و من مظهرها فی الاخر اعلم ان اول شبہہ وقعت فی البرقۃ شبہہ البلیبل للعبین و
 مصدرها استبدلہ بالبرقۃ فی مقابله الضبط خیارۃ الحق فی معارضۃ الامر استکبارہ
 بالمادۃ التي خلق منها و هي النار علی مادۃ ادم و هي الطین و انشعبت عن ہذہ الشبہہ
 سبع شہات سارت فی الخلیقۃ و سرت فی اذہان الناس حتی ما دت مذہب ساریت و
 ضلال و تلك الشہات مسطوح فی شرح الاناجیل الاربعۃ انجیل لوقا و ما دت من
 و یوحنا و متی و مذکورہ فی التوفیق منہ متفرقتہ علی شکل المناظرۃ بنہ و بین الملاد تکلم بعد
 بالتجوی و الامتناع منہ حاصل الامم کما اول شبہہ کہو و بیان خلق واقع شد شبہہ عیس بن بود
 و مصدر این شبہہ تباد و او بری خود بود و رقبا بلہ نفس الحی و اختیار او ہوای خود را و معارضہ امر بارک
 و استکبار او با دہ خود کہ از ان خلق شد و ان آتش ست بر او آدم و ان خاکست و شعبہ کہو و از ان
 شبہہ نعت شبہہ ساری شد و مخلوقات و از ان بروم تا انکہ ان شہات مذہب بدعت و
 ضلال گشت و این شہات مسطوحیت در انجیل اربعہ انجیل لوقا و مارکوس و یوحنا و متی و مذکور
 در تورات متفرق بر شکل مناظرہ در بیان او و در میان ملائکہ بعد از المعی او و السجود آدم و اقتناع او
 از ان و شہات مذکورہ و نقض باب ثانی این کتاب معالجہ بہ آن بطریق ارباب مدلل و توحید

ص
 قابل مباحثہ شرح اشعار
 علیہ من شرح السنن
 و كانت خیرة النبی
 الا فیہ من خیرة کتب الصنف
 علیہ قد عاودہ
 ص
 و طبقات فقہائنا
 و طبقات حاشیہ
 عبد الکریم بن حداد الفاضل
 و کتبہ سید السین
 رستین و اربابہ
 ابن الخلیفہ الخلیفہ
 و غیر ما و یخ فی الفقہ و کلام
 علیہ ابن القاسم
 تقدیر منصف کما شہادتہ
 و لا قدیم علم الکلام و کتاب
 و ملل و الحول

ص
 و یخ فی الطب
 و شرح کتاب

و تو حیدر عیسی نقل آید بعد ذکر شبهات گفته و گنت چه چیز من الزمان آنفکروا قول من معلوم
 الذي لا رية فيه ان كل شبهة و قعت لبني آدم فانما و قعت من ضلال الشيطان الرحيم
 و ما و سر و فئات من شبهاته باذا كانت الشبهة محصورة في سبع عادات كبار البدع
 و الضلال الى سبع لا يجزي ان تجا و ز تعد و شبهات فرق الزبغ و الكفر هذا الشبهة
 و ان اختلف العبارات و تباينت الطرق فانها بالنسبة الى سائر الشبهات و انواع الضلال
 كالبدع و ترجع جللتها الى انكار الامر بعد الاعتراف بالحق الى الجحجج الى المعجج في مقابلة
 و در آفرين مقدر حدیث حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل کرده و نلسکن سبيل الامم قبلکم حدیث
 اقدتوا بالقدتوا بالنقل بالنقل حتى لو دخلوا حجر ضربت له خلقوه و بعد ان گفته المقدمة
 الرابعة في بيان اول شبهة و قعت في الملة الاسلامية و كيفية اشعابها و من مصلحتها
 و من ظهورها و كما ترى ان الشبهات التي قد و قعت في آخر الزمان هي عينها تلك
 الشبهات التي و قعت في اول الزمان كذلك يمكن ان يقرب في زمان كل نبى و رسول
 صاحب ملة و شريعة ان شبهات امته في آخر زمانه ناشية من خصماء اول زمانه من الكفار
 و المنافقين و اكثرها من المنافقين ان خفي علينا ذلك في الامم السابقة لئلا يدى الزمان
 فلم يخف في هذه الامم ان شبهاتها كلها فئات من شبهات منافق في زمن النبي اذ لم يرد
 بحكمه فيما كان يامر و ينهى شرعوا فيما لا مشروع فيه للفكر و لا مستر و سألوا عما منعوا من
 الخوض فيه و السؤل عند وجدوا لولا بالباطل فيما لا يجزى الجدال فيه اعتبر حدیث ذی النضر
 الصحيح اذ قال اعدى يا محمد فانك لو تعدل حتى قال عليه السلام ان اعدى من يعدل فعاد
 اللئيم و قال هذه قسمة طائفتها من اعدى بها و جعل الله تعالى و ذلك خروج صريح على النبي
 و لو صار من اعترض على الامام الحق خارجيا فن اعترض على الرسول الحق اولى بان يصير
 خارجيا و ليس لك قول بحسب العقل و تقبيحه و حكما بالحق في مقابلة النص و
 استكبارا على الامر تقبيل العقل حتى قال سيخرج من ضيضي هذا الرجل قوم يرتقون
 من الذين كما يقرب السهم من الرمية الخبز تمامه اعتبار طائفة من المنافقين يوم احد
 اذ قالوا هل لنا من الامر من شئ و قولهم لو كان لنا من الامر من شئ ما قتلنا ههنا
 و قولهم لو كانوا ههنا ما قتلوا و ما قتلوا فذل ذلك لا تصح بالقدرب قول طائفة
 من المشركين لو شاء الله ما عبدنا من و نه من شئ و قول طائفة انظروا من لو شئنا

اطعمه تصریح بالجبر باعتبار حال طالفة حيث جادلوا في ذات الله تفكرا في جلد له و
تصرفا في نفا له حتى نغمم و خوفهم بقوله و يرسل عليهم الصواعق فيصيب بهامن
يشاء و هم يجادلون في الله و هو شد يد المحال فهذا ما كان في زمانه و هو على شوكته
و قوته و صحته بدنه و لما فتون بجادعون فيظهر من الاسلام و يطبقون التناق
و انما تناقضهم في كل وقت بالاعراض على حر كات النبي و سكانه فصار على اعتراضات
كالبدن و ظهرت من تشبهات كالزروع اما الاختلافات الواقعة في حال مرضه
و بعد و فانه بين صحابه على اختلاف اجتهاديه كما قيل كان غرضهم فيها اقامة مراسم
الشرع و راجح مناهج الذين فاهل تنازع و وقع في مرضه فيما رواه الامام ابو عبد الله محمد
بن اسمعيل البخاري باسناداه عن عبد الله بن عباس قال لما اشتد بالنبي مرضه
الذي توفي فيه قال اشقني بطبات و قرطاس ككتب لكم كتابا لن تضلوا بعد من
فقال عمران رسول الله قد غلبه الوجع حسينا كتاب الله و كثرا للفظ و الاختلاف ففقا
تقوم و اعني لا ينبغي عند التنازع قال ابن عباس كل الرواية كل الرواية ما حال بيننا
و بين كتاب و رسول الله انهي كلامه بالفاظه براكه اكرهه شهر ستاني بطريق و نزع
و نزل عمرو و تابعين او رازمه منافقين بقول خود اما الاختلافات الواقعة في مرضه فهي اختلافات
اجتهادية برآورده ليكن ابن جواب مردودست بانك اختلافات اجتهادية و در مقابل آن حضرت
جائز نیست اما آنچه گفته این کار فقط مکرره است پس مع نوع است بانکه شکست
در نیک بادی این کارتها مروده است زیرا که آنچه از احادیث صحیح بخاری و صحیح مسلم و دیگر
صحاح و شروح آن و کتب معتبره اهل سنت مفهوم و مستفاد می شود آنست که ابتدای آنکارا
حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله که مضمون بیان ذوات و قلم بود از عمر بنظهور آمده بعد از آن بعضی
از ماخران مجرمه شریفه فرستند که اطاعت و متابعت قول حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله نماید لیکن
همان و انصار عمر که متابعت توانفت در اهرم و اقدم از اطاعت و متابعت قول پیغمبر میداشتند
آنها را نگذاشتند که ذوات و قلم بیارند تا اینکه جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود که قوما عینی یعنی
برخیزید و در شویدا از من اما آنچه گفته که حضرت علی و حضرت عباس نیز در آنوقت حاضر بودند
پس در هیچیک از روایات منقول از صحیح بخاری و صحیح مسلم و دیگر روایات مذکور و در صحاح
اهل سنت حاضر بودن حضرت علی و حضرت عباس در آن وقت تصریح یا بکنایه مذکور نیست و در

علاوة على ما ذكره في كتابه
 وكتابته التي تاملها في كتابه
 في كتابه الذي تاملها في كتابه
 في كتابه الذي تاملها في كتابه

مضمون قصه قتل

جلد اول

عجبت و متحقق میدانم بجزر بر اول آنکه اگر آن امر برای وجوب فرضیت نمی بود نمی فرمود و کتاب کلم
 کتابان تفضلوا بعده و نفی منکرات بر کتاب معلق نمیگردانید و دوم آنکه بعد وقوع اختلاف کلمه خود را
 معنی که هیچ دلالت بر تعجید میکند و آنرا غضب بر آنحضرت ظاهر نمی شد سوم آنکه صما به
 مخلصین کرد و اما در نگاه بمقصد مراد بود و جز او وقوع کتاب ضرور میدهند و علی التمام میگفتند القول
 ما قاله رسول الله **چهارم** آنکه ابن عباس میگفت ان الرزية بكل الرزية ما حال بين رسول الله
 وبين ان يكتب كتابا **پنجم** آنکه در اصل امر لوجوب است تا وقتی که قرینه معارضه پیدا شود و
 در اینجا قرینه مفقود است پس آنحضرت ۳ برای وجوب فرضیت خواهد بود و ملازم است را که در میان
 مقدم و تالی زم کرده است باطل میدانیم زیرا که عصیان و نافرمانی جمیع حاضران مجر و شریفه وقتی
 لازم می آید که هر شریک عمر در منع اتیان دوات و قرطاس می شدند و حال آنکه در روایات صحیح بخاری
 موجود است که بعضی از ایشان گفتند که قریبوا لکتب کلم التبی کتابان تفضلوا بعده فلما کثر اللغظ
 و الاختلاف قال رسول الله **ششم** قریبوا لکتب کلم التبی کتابان تفضلوا بعده فلما کثر اللغظ
 که گواه نشود و بعد از آن پس هر گاه که بسیار شد شور و شغب و اختلاف گفت جناب پیغمبر فرماد بر خیزید
 و دور شوید از من سبب نوشته نشدن کتاب همین اختلاف عمر و تابعان او بود و تصور کنید
 میگفتند که بمنع عمر از اتیان دوات و قلم باز نماند ظاهر نیست و باعث این اختلاف عمر بود این
 اختلاف و موجب هلاک مخالفان جناب پیغمبر صلی الله علیه و آله بود چنانچه در صحیح بخاری از ابو بکر
 آورده که پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرموده انما هلك من كان قبلكم بسواهم و اختلاف فهم علی انبياء
 فاذا نهيتكم عن شئ فاجتنبوا و اذا استقم بامر فاقموا منه ما استطعتم یعنی هلاک شدند
 کسیکه پیش از شما بودند مگر سبب سوال کردن و اختلاف نمودن بر پیغمبر خویش پس هر گاه که پیغمبر
 که شما از چیزی استنباط کنید از آن و هر گاه که امر کم شمارا بچیزه پس بجای آید آنرا بحسب طاعت
 خود پس طعن بر عمر که باعث اختلاف بود و بر تابعان عمر که خلاف حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله
 در منع از دوات و قلم و قرطاس نمودند متوجه باشند بر کسی که می گفتند که از اتیان دوات و قلم
 و قرطاس مانع بنای شده اما نیاوردن دوات کتابت پس اولاً شهادت علی النقی بلا دلیل است و
 علی التمام مجوزین را حاجت کتابت نبود کتابت برای همان کسان بود که اراده می غضب نداشت
 داشتند و اتیان ضالین همان و هر گاه ایشان از کتابت مانع آمدند و کلمات کفر بر زبان راندند و قول
 حضرت رسول صلی الله علیه و آله را بجزی هم ننویسند و عمر کلمه ان الرزية را بجزی بر زبان نیاوردند

باب الاختلاف بين
 رسول الله و كتابه
 والسنة
 هذا الحديث في صحيح
 ابن سعد في كتابه
 اتیان من كتاب الفضائل

آورد و اتباع او گوش را تقصیر بر قول حضرت رسول خدا نمودند و ازین عیال شمامت سات شان نام
 شد که کمال و قاصت فرم با بجزم نسخ کتابت دارند و خون بود که کار بقیال و عدال رسانند ازین جهت
 اگر ادوات کتابت نیارده باشد هیچ طبعی بر ایشان لازم نمی آید اما آنچه گفته نهایت کار که
 عمر دیگر از باعث برین نافرمانی گردید و دیگران قبول حکم عمر کرده مخالفت حکم جناب رسول خدا بسوا
 آوردند و در وعید و من لم یکلم با اتزل الله بلا شبهه اهل شدند پس نسبت عمر شاه چون نسبت شیطان
 شد که کافر از باعث بر کفر میشود نسبت دیگران ما شایم چون کافران الخ پس این کلام بغیر از
 قطعا شاه و ما شایم هم راست و درست است و طعن درین قصه بر عمر و تابسان عمر و نسخ اتیان
 ادوات و قرطاس تکلم با جمیع متوجه می شود و لهذا جناب علامه علی رح این قصه را هم در مطامن مرفوکر
 فرموده و هم در مطامن صحابه اما آنچه گفته اگر این امر بنا بر وجوب فرضیت بود الخ پس ابطال
 این قول از قول سابق واضح شد زیرا که هرگاه کتابت کردیم که امر بنا بر وجوب فرضیت بود این
 شق که تقیض آنست ماطل باشد استواء اجماع اکتفیضین اما آنچه گفته در هر دو مقدمه غلطی است
 اما اول پس از آنجهت که عمر در قول آنحضرت نمود بلکه ترفید و آرام و راحت دادن پیغمبر و هیچ
 کشیدن آنجناب و رعالت شدت بیماری متصور داشت پس مقدر است با اینکه بنا برین سوره
 فهم پیغمبر تمام از اول تا آخر خداوند لازم می آید زیرا که اگر آنحضرت را ترفید آرام و راحت خود و هیچ
 کشیدن و رعالت شدت بیماری متصور می بود می بایست که اولاً امر با تیان ادوات کتابت
 نمی فرمود و ثانیاً نمی گفت اکتب لکم کتابان تصلوا بعده و ثالثاً بعد وقوع اختلاف شایع میان
 را از ترس خود در نمی گردانید و رابعاً کتابت بود ادوات کتابت را ترفید یک باید کرد تا بر سر
 شاکت می نویسد طاعت و سز نشس میکرد و عمر را بر امتناع او عرج دستایش میفرمود و حال آنکه حضرت
 رسول خدا صلی الله علیه و آله در صحابه کاتبان و قرطاس بسیار دید و امر پیغمبر را امتثال کنید
 فرمود و بر ایشان تفضیل داد و در کتب اعمال مذکور است عن عمر قال لما عرض النبي ﷺ قال دعوا
 لی لضعیفه و ادوات اکتب کتابا لا تصلوا بعده ابل فقال النسوة من ورا المسلم الا
 لضعیفه ما یقول رسول الله ﷺ نقلت انکن صوا حیات یو سفک ذمیر رسول الله ﷺ
 عرضن اعمینکن و ان ذکرتن عنقه فقال رسول الله ﷺ دعوهن فانهن خیر منکن طس
 وزیر در کتب اعمال مذکور است عن عمر بن الخطاب قال لما عند النبي ﷺ و بیننا و بین النساء حیا
 فقال رسول الله ﷺ اغسلونی بجمع قریب و اثنون فی صحیفه و ادوات اکتب لکم کتابا

۳۸۳

م
 قول علی بن نقیب کتبا الکمال
 کتاب الاشارة حریف
 العشره خلق فدا فی حکم
 م
 کتاب الشامل ترجمه و فوات
 آنحضرت ۲

ان قتلوا بعدة ابد افعال النسخ استوار رسول الله بجائزته نفلت اسكتن فانكن صلوحي
 اذا عرض عصر تن عينكن فاذا صح اخذتن بجنقه فقال رسول الله من خيركم من سجد
 برأسه من عديت مروج معلوم شد كه حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله كتابت ابن كتاب را بهتر در حق است
 خود میداشت و مانعین كتابت را بد میداشت و از خجاطلان آنچه است شبهه میکند که اگر منع
 عز کتابت گناه بودی جناب سول خدا بر و انکاری میفرمود ظاهر شد زیرا که از آنچه مرقوم شد انما صحیح
 بر عرفان صریحی شود و نیز در روایات صحیح بخاری است که آنحضرت گفت دعوتی فالذی انما فی غیر ما
 تدعونی الیه یعنی اینکه آنچه من میخواهم از کتابت بهتر است از طاعت شما چنانچه این جود دفع المبارکی
 شرح صحیح بخاری در شرح این قول آورده قال ابن الجوزی و غیره یحتمل ان یکون المعنی
 دعوتی فالذی عطانیه من کرامته الله الیه اعتدالی جد فرائق لدنیایا خیر ما انانیه من الحیات
 و التاهب للقاء الله تالی التفرکی ذلك نحو افضل من الذی قاتلونی فی من المسئلة
 عن المصلحة فی الکتابه و عد بها و یحتمل ان یکون المعنی فان امتناعی من ان اکتب کلم خیر لکم ما
 تدعونننا لیه قلت یحتمل عکسه ای الذی اشرت علیکم بدین لکننا به خیر ما تدعوننی الیه
 من عد مهابل هذا هو الظاهر و علی الذی قبله کان ذلك الامر اختیارا و اما فندی الله
 علی سجد و خفی لك علی غیره و هرگاه كه آنحضرت ترفیه و آرام و رحمت خود منظور داشت و خواست كه
 چنانكه از ابتدای بعثت تا آخر حیات خود انواع و اصناف ریخ و الم برای هدایت است كشیده بود و در حال
 احتضار نیز امری را كه مانع از صلوات و گرامی است و موجب لغا و دستمرا ایشان بر هدایت باشد بطل آرد
 اگر چه در عمل آوردن آن نوعی از ریخ و الم بد آنحضرت رسد عمر كه بود كه مخالفت آنحضرت كند و آنحضرت
 را در غضب آرد اما آنچه گفته هر کسی جای عزیز خود را محنت كشی و ریخ بدون حمایت میکند الی قوله
 مروج معمول است پس حال عوام الناس را بر حال پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله قیاس کردن و باین
 قیاس قاسد تجویز قدم امتثال امر آنجناب چو از منع از اطاعت آنجناب ثابت کردن خلافی بیشتر
 نیست و سهند این قدم هم كذب محض و افزای صرف است زیرا كه ما در هیچ كتابی از كتب سید و اولیایم
 صحابه تابعین و اتباع تابعین و احوال صلحا و اتقیا و اولیا كه بعد از ایشان پیدا شدند ندیدیم و اگر
 نشدیدیم كه کسی در وقت احتضار هیچيك از صحابه و غیر ایشان منع از وصیت و اطلاق در سجا آوردن
 آن انگنده باشد بلكه اگر ایشان بری رعایت اطلاق و اولاد خود یا برای امر دیگر از امور دینی یا دنیوی
 و وصیت فرموده اند و میفرمایند اتباع ایشان از گنازه و بگنازه بجز دشمنیدن نام و وصیت صحفا و طعنا

باب من النبي محمد كتاب القاد

در بعضی گویند و شنیدن و بجا آوردن بحمام و صیبت بدل و جان کوشش نماید اما آنچه گفته شد
 عمودید که برای فائده اصحاب است بخواهند که درین وقت تنگ شدت مرض باین مرتبه است خود اطلاق
 کتاب فرمایند یا بست خود نویسند و این حرکت توی و فعلی درین حالت موجب کمال حرج و شفقت
 خواهد بود و تجویز این معنی گوارا کرد پس درین قول چند عمل است **اول** آنکه خدا تعالی شانه انحضرت
 برای فائده تمام امت مخلوق و بیحوش فرموده بود و همیشه از دست کفار و منافقین است پیر و بر ما
 صلح چو در حال حرب حرج و شفقت یکیشید این حرج و شفقت را بجهت عظمت فائده عین رحمت
 میدانست و بغیر از حوصلگی آنرا بر خود گوارا میکرد و شک نیست در آنکه آن فائده که تامی اصحاب
 و است آنحضرت را تا قیامت از ضلال و گمراهی باز دارد فائده بس عظیمه و جلیله خواهد بود و حرج
 و شفقت آنحضرت اگر متصور بود نهایت اندک پس گناه مانع و حاصل شدن عمر در میان آن فائده
 عظیمه جلیله و در میان تامی اصحاب است رسول خدا صلی الله علیه و آله البتة از بس کبیر بلکه اگر کبار خواهد
 بود چنانچه این عباس از قول خود الرزیه کل الرزیه بحال بن رسول الله ۴ بران اشاره کرد **دوم**
 آنکه در اگر ترفیه و آرام رسول خدا صلی الله علیه و آله منظور می بود می بایست که در روز حدیثیه بر قول
 و فعل آنحضرت ۳ اعتراض نمی نمود و وقتی که آنحضرت ۴ در که زیارت مادر خود شریف برده نمی
 گفت نه بینما من زیارة القبور و البکا و ثم زرت و بکیت یعنی نهی کردی ما را از زیارت قبور و گریستن
 و بعد آن خود زیارت کرده و گریستی و امثال این اعتراضات بر قول و فعل آنحضرت ۴ از و کر
 صلوات میشد چنانچه در محل خود بجا نمائند که درست **سوم** آنکه اگر آنحضرت را از حرج و شفقت
 اطای کتاب که چند مرتبه پیش نبود باز داشت درین بار داشتن او آنحضرت ۴ را آنقدر حرج
 و شفقت رسید که در غضب آمده با کمال شفقت و وسعت اخلاق ایشان را از خود دور فرمود
 و گفت قوموا عنی **چهارم** آنکه احتمال بست خود نوشتن را این مخاطب خود بعد ازین ^{اطلال}
 کرده چنانچه گفته قطعاً معلوم داشتند که آنجناب نمی نوشت و مشق این صنعت نداشت الخ
 پس آنچه در عا شیعیان این قول از احقاق الحق نقل کرده مشفقان لانا لث لهما شقی لاقدام و ^ص
 مشق الا قلام مفید مطلوب او نباشد و در احقاق الحق مذکور است و اما ما ذکر که من تعلیل
 امتناع عمر عن کتابته ذلک با شفاة علی ابی بنی ان لا یتکلف فی تلك الحال املأ
 الکتاب فذفع بائنه لم یکن یکتب تلك الوصیة مع قلنها بحسبنا لکننا به بخطر و
 حکم یداه و حتی یصل لزوم المشقة با اشتغال من قولم مشفقان لانا لث لهما

منضم في فضائلها كان اميا لا يكتب الا بغير من الكتاب شيئا بانما
 اسلوه بان يلقى عبارة الوصية الى كاتبه ولا مستغنى ذلك مع قلها كالاخفى بوجوه
 انكره انما قد مرجح وشقت برسخفت كوارثي اشتهى بايست كور روزاصد وحين ازبشير
 انخرفت فراز نيكرد ومانند حضرت ايرالمونين ابي بن ابي طالب عليه السلام خود را سپر انخرفت ميگردانيد
 نه انيكه فراز نيكرد وگمانى ست براى رذ ابطال اين تاويل ركليك مخاطب ذكر نموده ووكير تاويل
 تصوير عرو و ابراهيم او در استماع از افعال ارجناب رسالتك ملى الله عليه وآله وسلم ومنع از ان
 انچه محمد فاخره ابا دوى در رساله درة التحقيق گفته اما الرابع عشر فلان ما ذكر ان عمر بن عبد
 الى التبي المحرم الهدبان فكذلك ههنا ايضا محتمل ففى الحديث ان من فيه مائة
 من وجهين الاول انه كيف يليق من عمره اطلاق المحرم الهدبان على سيد الانس و
 الجن وجوابه ان هذه النسبة غير ثابتة فان من طوق هذا الحديث ما جرى عن ابن
 عباس قال لما حضر لسوا الله صلى الله عليه وسلم فى البيت رجال فقال النبي صلى الله
 عليه وسلم هلوا اكتب لكم كتابا ان تضلوا ابعد فقال بعضهم ان رسول الله صلى
 عليه وسلم قد غلبه الوجع الحديث ومنها قالوا ما الهجر استغفوع ومنها ان النبي
 صلى الله عليه وسلم يهجر ومنها هجر ومنها هجرين منها قال عمر ان النبي صلى الله عليه وسلم
 قد اشتد به الوجع عندنا كتاب الله حسبا فالتمس مع هجره الاستغفام فلا كلام فيه
 فانما شمار على من قال لا يكتب تحمل عليه رواية يهجر يهجره وذلك لافلا استغفام
 على اعتبار الحذف قول الفائل هجر او اهجرحجول على الد هسه منه والهجرح لفظه
 ما شاءه من حاله صلى الله عليه وسلم وشدة وجهه وهول المقام الذى اختلف فيه
 عليه الامر لذى هم بالكتاب فيه لم يضبط هذا الفائل لفظه واخرى الهجر محبرى
 شدة الوجع لانه اعتقد انه يجوز عليه الهجر لان الهجر معناه الهدبان ورواية الهجر
 راجعة الى الخلفين عند صلى الله عليه وسلم امر حتم بين يديه صلى الله عليه وسلم
 هجرا ومنكر من القول فكل من هذا الروايات مع صحة معناها ان لفظ الهدبان الهجر
 على لسان عمره انما هو من مفترقات الروايات فرض عليه والثانى انه كيف يشع لعرضه غير ان
 يتفقوا من الاتيان بالكتاب بمنعوا منه قبله جوابه لعل بعضهم فهم من انه لم يكن
 من قبل امره الى اختيارهم وبعضهم استغفم فكيف عندا لم يكن عزه وعلما راحة

و لما راه من صواب امری و جوی با متنازه با نه زبان مندا شفا قاما علی التبیح علی اصحابی
من تکلیف فی تلك الحال امانه و کتاب و خشیتان یکتاب موراجیحین من منان یقول
التناقون و من تخ قلبه من کلامه و الشیفة الوحیة و غیر ذلک لکون طلب کتاب
فی الخلق و عتق ان کل ذلک مدخول بدم مطابقة الفاظ الحدیث معه فالحق فیدان الحق
مع ایمانه الی قاله قربوا یکتاب کم فان رسول الله صلی الله علیه و آله لا یأمر الا بالحق و عتق
معد و زان کان فی حیاته و ذیرا لید ششیر و یتکلم هو عند فیقبل کلامه و یرد فسر
ان هذا الامر یضا کذلک و هذا الجمیل لهذا الكلام لست نا ابدعه بل ایزم من فایة
حیرا لانه صلی الله علیه و آله بن العباس یقول ان الرذیة کمال الرذیة ما حال بین رسول الله صلی الله علیه و آله
علیه السلام و یزان یکتاب لم ذلک اختلافهم و اعظمه کان یقول یوم الخیبر ما یوم الخیبر
یکون یوم بل و مع الحق فاثبات ترک الاولی فی حق الخیر المصوم اولی منه فی المصوم
ما ظهر فی هذا الوقت لعل بعد ما اتم هذا للقاء ایزم الیشیا تفصیل هذه القضية و ما
اخری الی با حسن من هذا و ما المستعان ایزم عبارت کما هرت کاین تا دیات تصویب
استماع عمر و ابلع او از اخبار کتاب منج ازان به دخول و بعلت عدم صحت معلول ست و حق
ترد و ما خراست کس حق و قصه قرطاس با جامه مجوزین بوده که جناب سالت تاب معلی ابد علیه و آله
مکم نمی فراید مگر سبت اما آنچه گفته فی الواقع درین مقدمه ترد و عقلا صد آفرین و هزار تحسین
بر وقت نظر است پس از طرف ما بر عمر و برین فرزند عمر هم دو صد آفرین و هزار تحسین بکنز
برادریای خودی لا بصار محضی نیست که در حالت قرنیة مقام از لفظ آفرین درین جا چه معنی
خواهد بود و العاقل کفیه الاشارة اما آنچه گفته قبل ازین واقع بیه ماه آیه کریمه الیوم اکملت
لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الاسلام دینا انمازل شده و ابواب نسخ و
تبدیل و زیاده و نقصان را در دین رسد و ساخته پس نفوذ و مرد و دست بانکه در هیچ بخار
و تفسیر آیات سوره بقره کورست من ابن عباس قال آیه ترک علی النبی آیه الرابو در
ارشاد الشاری شرح صحیح بخاری سطور است اخرج الطبری من طرف ابن عباس اخرا یة لیت
علی النبی و تقوی الله و ما تر جعون فی الی الله قبل فعل المصنف لهما ان یجمع بین حق
ابن عباس قال لعیب یضی بالاشارة و عز ان جبهه انده اش بعد ما تسع لیل باز بخاری
و تفسیر آیات سوره فاد آورده من ابن اسحاق سمعت البراء بن اسحق ترک برادری

۳۸۶

مرعه
تویل علی اصله کتاب
النفیس

این قرآن استغفرک قل الله یفتیکم فی العجله و این آیه در آخر سوره ناس است و محمد الدین کاز
 در تفسیر کبیر تفسیر کرده با یکا آخر سوره که نازل شده سوره برات است و آیه الیوم املت کم و یکم و سوره
 ناده واقع است و نیزه و امید چنان ثابت است که هر گاه که جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله حضرت امیر المومنین
 ابو عبدیرحم بیدار حضرت از حجه الوداع با ماست منصوب کرد این آیه نازل شد چنانچه شیخ طبرسی در مجمع
 مجمع البیان فرموده و المرحی عن الامامین ابی جعفر ابی عبدالله ^ع انه اذا نازل بعد ان نزل بعد ان نصب
 علیا عملا لله نام یوم غدیر خم بعد منصرفه عن حجه الوداع قال و هو خرفیضه انزلها الله تکا
 ثم لودینزل بعد هاتر بیضه یعنی دیگر کدام خرفیضه از فریض ایان نازل شد و این معنی است از نزول بخصه
 حکام و بنی سنیگند اما آنچه گفته پس مقصد آنحضرت ^ص درین وقت نیست مگر تاکید احکام
 که سابق قرار یافته پس اگر چه راست است لیکن مراد از حکم سابق اطاعت حضرت امیر المومنین علی بن
 ابیطالب علیه السلام است در جمیع اوامر و نهیها و عظیمه بلا فصل و بختن آنجناب اما آنچه گفته و
 تاکید آنحضرت ^ص در بیشتر و چسبانه از تاکید حق تعالی در وحی منزل خود نتواند بود الخ پس اگر گاه
 مقول که منافقین صحیح و راست باشد جمیع تاکیدات حضرت رسالت پناه است و نصب نام بیفایده و لغو
 بوده باشد اما آنچه گفته و این لفظ که ان رسول الله قد قلب علیه الودع و عندنا کتاب الله حسنا
 صریح برین تصدیق گواه است پس غلط محض است بلکه دلایل صریح این لفظ همان است که شیعیان
 گفته اند که مقصود از این قول ان بود که ما بر وصیت پیغمبر ما حجتی نیست و حال آنکه در روایات کثیره امر
 باطاعت و فرمانبرداری پیغمبر نام و وار شده اما آنچه گفته و با آنحضرت ^ص خطاب از راه کمال ادب الخ
 سجان نه کمال ادب از لفظ ان از قبل قد قلب علیه الودع و ان الرجل لیهجر ظاهرا است اما آنچه
 گفته علی الخصوص عمرادین باب خصوصیت و حرانی زاید بهم رسیده بود که در قصه ناز بر سناقی الخ
 پس کمال خوش فحی است که مطامن را سناقی می ستار و عمر خود اعتراف کرده که از و در باب قصه ناز
 بر سناقی بفرموده صادر شده که گاهی مثل آن از و واقع نشده در کثر اعمال مذکور است عن النبی ان عمر
 الخطاب قال لقد اصبت فی الاسلام هفتی ما اصبت مثلها قطره در رسول الله ^ص ان یصلی
 علی عبد الله بن ابی ناخذت بنو منه فقلت لله ما امرک الله بهذا لقد قال الله تعالی استغفر
 لهم و لا تستغفر لهم ان تستغفر لهم سبعین مرته فلن یغفر الله لهم فقال رسول الله ^ص قد
 خیر منی من یغفر لهم و لا تستغفر لهم فقال رسول الله ^ص علی شفیق القبر ففعل
 الناس یقولون لا یبند یا جاب فعل کذا یا جاب فعل کذا فقال رسول الله ^ص الحجاب اسم

اسم الشیطان أنت عبد الله بنی حاتم پس امر که بقرار عرقه و بطیم و لغزش ختم بود آنرا از شتاب او
 شمرن و دلیل موایب ای او فرار دادن نهایت غریب است و عمر باره مثل این اعتراضات و ایراد است
 بر حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله می کرد چنانچه خواهد آمد انشاء الله تعالی و جواب از سکوت حضرت
 صلی الله علیه و آله ازین بر اتهای عمر که موجب ناذی انحضرت می شد آنست که انحضرت بجهت مدارات از آن
 چشم پوشی میکرد چنانچه قاضی عیاض در کتابتینا گفته فان قلت فلم یقتل الشیء الیهوی لکن
 قال لا لاسام علیکم و هذا دعاء علیه لا قتل الاخر الذی قال له ان هذه الغنیمه ما ارید
 بها وجه الله و قد ناذی من لک و قد قال اودی موسی با کثرین هذا فضر لقتل
 المنافقین الذین یوفون فی اکثر الاحیان فاعلم و فضا الله تعالی و یا ک ان النبی کان
 اتاک لاسلام یتالف علیه الناس و یبیل قلوبهم الیری عیب الایمان و ینبذ بعقول
 اصحابه انما بعثتم میسرین و لم یبعثوا منقرین و یقول یسر او لا تعسر و
 سکون و لا تشرف او یقول لا یبعث الناس ان یقتل اصحابه و کان یدلر سے
 الکفار و المنافقین یجمل محبتهم و بغض علمهم و یجمل من اذاهم و یصیر علی جناتهم
 ما لا یجوز لئلا یوم الصبر علیه کان برقمه بالاعطاء و الاحسان و بذلک امر الله تعالی فقا
 و لا تزال تطلع علی خائفة منهم فاعف عنهم و اصفر ان الله یحب المحسنین و قال ادفع بالحق
 هو احسن فاذا الذی بیننا و بینک عداوة کانہ ولی حمیم و ذلك لما حجة الناس للمنافق
 اول الاسلام جمع الکلمه انتہی ما یگویدیم که فضا در چشم پوشی و تحمل ایضای عمر از همین قبل
 و نزول وحی موافق رای عمر از موضوعات و مغزبات اهل سنت است در رقاب شیبیان حمله
 و قابلیت اجتماع نادر اما آنچه گفته و اگر این قسم عرض مصلحت رد وحی در قول پیغمبر گفته
 اینچ پس منقوض است باینکه در ما نعت از اتیان ادوات کتابت هیچ مصلحت بغیر بازو آشتن
 از نوشتن امریکه سانی بود و خواست او بود باشد ظاهریست و منع کردن از امتثال امر که بنوی
 و انجناب را بلکه کفران الرجل لیهو گفته بنضب آوردن تا آنکه انجناب از خود خود او را و اتباعش را
 دور کرد و عرض مصلحت است باینکه قول پیغمبر اما آنچه گفته اول آنکه در بخاری که اصح الکتابت
 بطریق متعدد و مروی است که انحضرت ۳ حکام شب بخانه امیر و زهر انشرف برد ایشان را از خواب
 برداشت و برای او ای نماز تعقیب بسیار فرمود و گفت تو ما فصلیما و حضرت امیر گفت و الله لا فصلی
 او کتابت الله لنا الخ پس مقدم است بچند وجه و وجه اول آنکه در صحیح بخاری این

در باب اول از قسم را
 قبل و صحیح اصل است

منصوب علی المظنی ای
 ابتداء ۱۲

۳۸۹

ص

روایت در چند با مسطور است لیکن با الفاظیکه مخاطب ذکر کرده هیچ با بنظر رسید و لهذا جمیع طرق این
 روایت که در هیچ بخاری دیده شد منقول می شود پس بدانکه این روایت در هیچ بخاری در باب تخریص
 النبوی علی صلوة التلیل التواضع فی زیارت طریقی نبی فاطمه علیها لیلہ لصلوة باین الفاظ مذکور است
 علی ابن حنیف اخبر عن علی بن الحسن بن علی اخبر ان علی بن ابي طالب اخبر
 ان رسول الله ^ص طرقة و فاطمة بنت النبي ليلة فقال الاصليان فقلت يا رسول الله
 انفسنا بيد الله فاذا شاء ان يعثنا بعثنا فانصرف رسول الله ^ص حين قلت له ذلك
 يرجع الى شيئا ثم سمعته وهو يقول فخذاه وهو يقول كان الانسان اكثر شئ من جد
 انسى و در باب تولد كان الانسان اكثر شئ من جد لا انما التفسير من حديث باین الفاظ آورده عن علی
 ان رسول الله ^ص طرقة و فاطمة و قال الاصليان و در کتاب الاعتصام بالکتاب التسهیلة در باب
 وكان لانسان اكثر شئ من جد لا و قوله لا تجدوا اهل الكتاب الا بالتي هي احسن باین الفاظ آورده عن
 الزهري قال اخبرني علي بن الحسين بن علي بن ابي طالب قال ان رسول الله
 طرقة و فاطمة بنت رسول الله ^ص فقال لهم لا تصلوا قال علي فقلت يا رسول الله انما
 انفسنا بيد الله فاذا شاء ان يعثنا بعثنا فانصرف رسول الله ^ص حين قال له ذلك و لم
 يرجع اليه شيئا ثم سمعته وهو يقول فخذاه وهو يقول كان الانسان اكثر شئ
 جد لا و در کتاب المهمة في معرفة در باب تهمة و الا رادة باین الفاظ آورده عن علي بن الحسين بن
 علي اخبر ان علي بن ابي طالب اخبر ان رسول الله ^ص طرقة و فاطمة بنت رسول الله ^ص ليلة فقال
 لهم الاصلون قال علي فقلت يا رسول الله انما انفسنا بيد الله فاذا شاء ان يعثنا بعثنا
 فانصرف رسول الله ^ص حين قلت له ولم يرجع الي شيئا ثم سمعته وهو يقول فخذاه و هو
 و كان الانسان اكثر شئ من جد لا انسى آری ولی الله فی مثل ما صوب و تفهیل اشیخین در مقام ایراد
 صاحب جناب امیر علیه السلام فرموده عا تجرد علیه روایت موضوعه این مضمون از او صادر آورده در ان این
 الفاظ یعنی تو با فضلیا در و الله انصلي الله ما كتب لقا مذکور است و نیز ذکر بیدار کردن و تاکید نمودن در این
 منقروی شده و از خط این روایات که از هیچ بخاری منقول شد واضح است که آنچه مخاطب بخاری نسبت
 داده بچند وجه مخالف آن است **اول** آنکه درین روایات برداشتن حضرت امیر و حضرت فاطمه از
 خود نگاه مذکور نیست **دوم** آنکه بسیار تاکید فرمودن بر او ای نماز در آن یافته نمی شود **سوم** آنکه لفظ
 تو با فضلیا در آن مذکور نیست **چهارم** آنکه آنچه مخاطب ذکر کرده که جناب امیر و بیوای حضرت

ص

ص
ص

۳۹۰

ص

حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله گفت که در آنکه فصلی آقا گفتند که در این روایات مذکور نیست
 و چه دووم آنکه اگر بالفرض این روایت باین الفاظ که مخاطب ذکر کرده در صحیح بخاری موجود باشد لکن
 تمسک احتجاج ندارد و بلا شبهه از موضوعات خارج و نواقص است که قبح جناب امیر علیه السلام بآن خواسته
 اند و ظاهر است که صدور انکار از ادای نماز تہجد باین شد و مدعا اینست در جواب ارشاد حضرت رسول خدا صلی الله
 و آله از ادائیگی اهل ایمان بعد است پس چگونه انکار از جناب امیر که زهد و عبادت و جناب بیعت صورت
 رسیده بود واقع شود و نیز تمسک بشبه میری بلا شبهه متعصب الصدور از احتجاج است و وجه سوم آنکه انکار
 تہجد فرض و واجب نبود بلکه بلا شبهه مستحب است پس اگر آن برای وجوب نباشد چنانچه بخاری خود بیان
 تصریح کرده و گفته است ترمذی بنی علی مملوۃ اللیل من النوازل من غیر ایجاب پس اگر بالفرض جناب امیر
 انکار از خود ننماید باز کرده باشد متعاضدین بر عدم احتمال امر جناب رسالت صلی الله علیه و آله در باره
 حضور و ادوات و قرطاس صحیح نباشد زیرا که اولاً امریکه نسبت آن قطعاً ثابت باشد آنرا بر مجرد ادوات
 که محمول بر وجوب می شود کافی قبح الباری قیاس نتوان کرد و ثانیاً قرآن آنکه وجوب امر جناب
 رسالت با حضور و ادوات و قرطاس متحقق است و چه چهارم آنکه بعضی محققین اینست روایت
 بخاری را دلیل انکار جناب امیر علیه السلام از امر جناب رسالت مآب نمی دانند و سببیکه او عامی آن
 کرده و بر او نمایند چنانچه این خبر در فتح الباری گفته نقل ابن بطال عن اهل بیت علیهم السلام
 علیاً لیکن لکن یدفع ما دعاه النبی الیه من الصلوة بقوله ذلك بل کان علیاً لا اعتصام ^{بقره}
 فلا یجوز لحدیثی فی الامور ان ینجزی عن غیره ان گفته و من این لکن علیاً لیکن یدفع ما دعاه الیه
 فلیست القصة تصریح بذلك اما اجاب علیاً که اعتدالاً عن ترک القیام بغلبة التعمیر
 و لا یمتنع انه صلح عقبین الی المراجعة و لیس فی الخبر ما ینفیه یعنی از کجاست ثابت شد مہلب
 که علی ۲۱ احتمال نکرد چیزی را که آنحضرت دعوت کرد بسوی آن زیرا که نیست در الفاظ این قصه تصریح
 باین معنی و جواب نداد علی تا آنچه ذکر کرد مگر بجهت اعتدال ترک قیام بسبب غلبه نوم و متنه نیست که آنحضرت
 بعد از این جواب نماز کرده باشد زیرا که در خبر چیزیست که نفی این معنی کند اما آنچه گفته پس
 درین قصه مجادله با رسول الله در مقدمه شرع الخ پس عجب ناصبیت دارد که معاذ الله بنجانب
 امیر المؤمنین افضل المومنین سید المراد و سرور عباد و امام الابرار الذی کان یرو سعده المحیث
 ما و ار نسبت با از نماز تہجد باین اضراء استبداد و مجادله نمودن با پیغمبر خدا که بلا شک از اکبر
 کبار است و تمسک نمودن بشبه میری که اصل در شرع مسوخ نیست می نماید و باز بجهت زعم

۳۹۱

بارت کان لا انسان
 اکثر تو جگه در کتاب
 بلکه و است

خط از رسوائی سیکوید چون قرینه عالی گواه بر صدق و راستی و تصدیک بود انحضرت ۲ است
 ترمود سبحان الله در مجادله با پیغمبر ۲ و تمسک بشبهه که حرام محض است صدق و راستی را چه
 دخل و تصدیک چه صرف ارداد اما آنچه گفته دوم آنکه در صحیح بخاری موجود است که در فرزه
 حدیثیه چون صلحنامه در میان پیغمبر و کفار نوشته شد حضرت امیر لفظ رسول الله الخ
 پس چون قرآن تویذ لالت داشت که این امر انحضرت ۲ برای محول لفظ رسول الله از صحیفه
 عهد بر آ آیات بود ابا و انکار حضرت امیر المومنین ۲ از محول لفظ رسول الله دلیل کمال رسوخ در
 اتفاق باشد چنانچه نزدی در شرح صحیح مسلم گفته و هذا الذی فعله علی رضی الله عنه من باب
 الادب المستحب انه لم يفهم من النبي تخم عو علی نفسه لهذا لم ينكر عليه لوقم عو ۲
 لنفسه لم یجز لعلی ترکه کما اقره ۲ النبي علی الخ اللفظ انهی و در باب لدریه مذکور است
 قال العلماء و هذا الذی فعله علی من باب الادب المستحب ان لا يفهم من النبي تخم
 عو علی نفسه لهذا لم ينكر عليه لوقم عو لنفسه لم یجز لعلی ترکه و شیخ عبدالحق در راجح
 السنویه گفته و این استماع علی بن ابراهیم از محول لفظ رسول الله ۲ نه از باب ترک استلزام ترک
 ادب است بلکه عین اشغال و ادب ناشی از غایت عشق و محبت است اتمی و فرق در هر دو موضع
 برستبصر خبر و عارف بصیر و افع و لاج است عاجت بزاید و قی توضیح و تشریح دارد که کدام محول لفظ
 رسول الله ۲ که با اعتراف عبدالحق از غایت عشق و محبت و عین اشغال انحضرت ۲ بود و کدام منع کردن
 از اشغال امر رسول الله ۲ و قول ملعون خود را در مقابل قول آنجناب ننزدن و بکلمه میشوید مطعون
 ان الرجل یبغوان الرجل قد غلب علیه الوجد تنفوه شدن اما آنچه گفته دی الشرف المصنف
 الملقب بله الخ عند الامامین فی کتاب الغرض من الدن الخ پس جوابش آنکه مخاطب و نقل
 روایت دروغ خبیانت کرده و سوال حضرت امیر المومنین ۲ جواب حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله از اسباب
 روایت ساقط کرده بیابان عبارت در فرود رنجبا نقل کرده میشود و آن اینست عو علی بن محمد بن الحنفیه
 عن سیده امیر المومنین ۲ قال کان قد کثر علی ما سرتة القبطیه ام ابراهیم بن عم لها قطی علی
 یزیدها و یختلف لیهما فقال لی النبي خذ هذا السیف انطلق فان وجدته عندها
 فاقتله قلت یا رسول الله ۲ اكون فی امرک اذا ارسلتني کالتسکه الحماة امضه لما استسبح
 ام الشاهد یری سلا یری الغائب فقال لی النبي بل الشاهد یری سلا یری الغائب
 فاقتله متوجه با السیف فوجدته عندها فاقتله السیف فلما اقتبلت نحو عو عرف

در کتاب الجهاد و باب صلح
الحدیثیه ۲

ص

ص

در ذکر فرزه حدیثیه
قبول علی

اصول
المناجیح ۳۹۲

مصحف
عبدالحق
یا کاتب علیها حواشی
بید و نامش ۱۱

اول کتاب

عرب اقیانوسیه نالغ تخلصه فرقه الیهام هم بنفسه علی قضاء و شغریه بوجله فاذا ابراج صبح
 ساله مالک الجبال دلیل ولا کثیر قال فحدثت لک سنیف رحبت النبی ما خبرته فقال الحمیه
 الله یضرب عننا الرجس اهل البیت انتمی ایزن عبارت صریح معلوم شد که حضرت رسول خدا صلی
 علیه و آله را حتمی نفرموده بود که عدم قتل آن قبلی موجب مخالفت شود بلکه او بجناب امیر علیه السلام تقوی عرض
 کرده که آنچه مصلحت و اندوختن آن بعمل آرد چنانچه سید رضی شرح در شرح این حدیث فرموده فاما
 قوله بل ان شاهدین مالا یشک الغایب فاند معنی به صریح القلب العله لا یریه البصر فانه
 لا یضی فی هذا الموضع لدویه البصر فکانه قال بل الشاهد یعلم و یصح له من وجه الکرای و
 الذمیر بل لا یصح للغائب کولم یعمل ذلك لوجب قتل الرجل علی کل حال و نیز محتمل است
 که مراد از قول آنحضرت ۲ فان و بعدتر عندنا فاکتد و بعدان انکم سبب فخور و زنا بوده باشد و جناب امیر علیه السلام
 چون انکس را مجبوب یافت و شبیه و ریه از و ساقط گردید ازین جهت از قتل او باز ماند و این باز ماندن
 آنحضرت از قتل قبلی جهت نقدان شرط قتل بود و مشهور و معروف است از اوقات الشرط فالتشریط
 و این عبدالبر در کتاب استیعاب گفته عن اهل ان رجله کان یم یا امیر ابراهیم ولد رسول الله صلی
 و رسول الله صلی علیه و آله ذهب فاضرب عنقه فاناه علی فاذا هو من یکب یتد فیها فقال لا اخرج
 فتاوله یدة فاخرجه فاذا مجبوب لیس له ذکر فکف علی عنه ثم اقی النبی فقال یا رسول الله
 انه لیس فی صریح الاشمع هذا الحدیث فقال فیہ قال علی یا رسول الله اکون کالتکه
 الجماعه اول الشاهدین مالا یرى الغائب قال بل الشاهد یرى مالا یرى الغائب یعنی
 همش درین حدیث این زیادتی روایت کرده که گفت علی ۲ آیا بوده باشم من مانند این تافته که بجز در سینه
 بر چیزی میسوزد و کبشتم انکس را که قتل امر فرموده یا عمل کنم یا آنچه بمشاهده به بینم زیرا که در مشاهده غیبت
 فرق بسیار میباشد شاهمی بیند چیزی را که غائب نمی بیند فرمود که عمل کنه یا آنچه مشاهده به بینم زیرا که
 در مشاهده و غیبت فرق بسیاری باشد و شاهمی بیند چیزی را که غائب نمی بیند فرمود که عمل کنه
 یا آنچه مشاهده به بینم و راست است که شاهمی بیند چیزی را که غائب نمی بیند انهم محصله اما آنچه
 گفته و این روایت دلیل صریح است که ماریه قطبیه از اولیبت بود و در آیه تطهیر داخل پس سابق
 ازین در رحمت امامت معلوم شد که مراد از اولیبت درین آیه که میفرماید کعبه استند و علاوه بر آن
 ماریه از دراج هم نبود بلکه کنیز بود پس داخل شدن ماریه قطبیه در مصداق آیه تطهیر نیز داخل سنت
 هم درست نمی تواند شد و این روایت هرگز دلیل دخول ماریه قطبیه در آیه تطهیر نمیتواند محتمل است

در ترجمه ماریه در ذکر آن
 ۳۹۳

که مراد از اهل بیت برضای لغوی باشد و یا مراد از اهل بیت عصمت و طهارت بر حسب گناه قتل که گناه
 بازنمشته اما آنچه گفته درین قصه هم مخالفت رسول الله و هم تعریف در مال غیر بنیفاذن او و هم اطلاق
 حقوق خیال و قطع رحم اقرب که پس از او باشد از پس گمان مخالفت نمودن جناب امیر علیه السلام بجز
 رسول خدا صلی الله علیه و آله از او نام فاسده و فرعونات کاسده است اگر مخالفت حضرت رسول خدا
 صلی الله علیه و آله از حضرت امیر علیه السلام صادر میشد جای مدح و عطا صلواتی امنی تا چه هشت و صد و
 هم افزانه قدس در مقابل آن که در آمرین قصه مسطور است و مخالف نقل کرده چه بود همچنین تعریف
 مال غیر بنیفاذن نیز ممنوع است زیرا که قوله عطیها علیا دلالت بر سبیه و بخشش میکند چنانچه در شرح
 و تالیف لفظ عطیست و از الفاظ و الیه بر سبیه و بخشش شمرده پس تعریف در مال غیر بنیفاذن و اطلاق قر
 لازم نیاید و قطع نظر از آن رضای حضرت فاطمه و حسنین و حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله باطلع
 جناب امیر علیه السلام را این ایتار و عطا معلوم بود چنانچه مخالف مقتضای آنکه در و عکوار عاقله
 بنا شد متسل همین قول تصریح باین معنی کرده حیث قال و بعلمین معلوم حضرت امیر علیه السلام بود از
 و این قدر نفهمیده که هرگاه جناب امیر علیه السلام را رضای اهل بیت و رسول خدا صلی الله علیه و آله باین ایتار
 معلوم و متحقق بود مخالفت رسول خدا و بیخ و اذن آنجناب تعریف در مال غیر و اطلاق حقوق و
 قطع رحم اقرب بچطور لازم می آید و نیز باصیبت و وقاحت ناموسی ملاحظه بایک در اول استناد
 کبار بنی جناب امیر علیه السلام کمال وقاحت نموده و باز در امتداد از آن گفته لیکن چون این همه تدفین شد
 و ایتار العاطفه الله بود مقبول آنها و حال آنکه در ارتکاب کبار تدفین الله معنی ندارد و فعل بی اثریم عظیم
 به نیست تقرب الی الله هرگز و رفیعی جائز نمی شود و قیاس این فعل جناب امیر علیه السلام که موجب رضا
 و خوشنودی جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله شده چنانچه آنجناب بتیم فرموده بنی جناب امیر علیه السلام
 بشارت داده و جدا یتعالی آنرا پسندیده و در عرض آن دست ملائکه مقربین در برابر عزرا نه
 قدس خود و لقب بهشت با آنجناب فرستاده برود کردن عم قول حضرت رسول خدا را و گفتن این
 اگر جل لیچ که موجب ذلتی آنجناب شده تا آنکه کلمه قوموا معنی فرموده قیاس فاسدست و در مسأله
 عقلی چنین قیاسی نمی آید اما آنچه گفته اما مقدم دوم یعنی جمیع اقوال بنیفاذن است پس
 باطل است پس مرفوع است باینکه فخر الدین رازی و تفسیر قوله تعالی و قال معوی یا فخریون
 انی رسول من رب العالمین حقیق علی لانا اول علی الله الالهی گفته و الحضان علی
 لایقول الا الحق ضار ظلم الظالم کانه قال انا و رسول الله و رسول الله لایقول الا الحق

الا وهو ينفخ اني قال لا الخوق وما كانت اعني الاملى خفيه وما نسا الخوق
 الثانية تجلية ظاهره ذكر ما يدل على صدق التقد من الاملى وهو قوله وقد جئتم بي بينه
 تركه وهو المخرج الظاهر من القاهر و قوله تعالى من بطع الرسول فقد اطاع الله مخرج
 دلالت يكند که اطاعت حضرت رسول خدا صلی الله علیه وآله در جميع اقوال وافعال او بعبه اطاعت
 خداست با تفاوت في ذلك چنانچه فرمودين رازي و تفسير كبير گفته قول من بطع الرسول فقد
 اطاع من قولي لا يدل على ان الرسول معصوم في جميع اوله و النواهي في كل ما يلزم من
 لا تدلوا لخطا في شئ منها لريكن طاعته طاعة الله و ايضا وجبان يكون معصوماً في
 جميع اقواله و افعله و اشوا له لانه تعالى امر بما جئته في قوله فاتبوع و اما بعبه فبانه
 هو الايمان بمثل فعل الغير لاجل ان فعل ذلك لغيره كمال لانه بمثل ذلك لا فعل مطيعاته
 في قوله فاتبوع فثبتت ان الاتقياء له في جميع اقواله و في جميع افعله الا ما خصه
 الدليل طاعته و اتقيا و حكمه انتهى حاصل ان آية ازا قولي ترين اوله است بترك حضرت
 رسول خدا صلی الله علیه وآله معصوم است در جميع احوال و در نواهي و در آنچه بليغ يكند انرا از خدا است
 زیرا که اگر آنحضرت خدا کند در چيزي از انها طاعت رسول طاعت خدا باشد و نیز واجب است
 که رسول معصوم باشد در جميع اقوال و افعال و احوال خود زیرا که خدا تعالى شانه امر کرده است
 بتباعت رسول در قول خود اتبوه و متابعت عبارتست از اتيان ما تدفع فیر بجهت آنکه
 اين فعل فعل اين غيرست پس ثابت شد انقياد رسول در جميع اقوال و افعال طاعت خدا و
 انقياد و مکم خداست گر آنچه تخصيص کند انرا دليل همین کلام رازي بعبه در مواهيب نيزه ذکر است و در
 صحيح بخاری در کتاب الاحکام مذکور است من انزهه قال اخبرني ابو سلمة بن عبد الرحمن انه
 سمع ابا هريرة عن ان رسول الله قال من اطاعني فقد اطاع الله و من عصاني فقد عصاه
 و من اطاع امري فقد اطاعني من عصي امري فقد عصاه و يحنين قوله تعالى اطيعوا الله
 و اطيعوا الرسول مخرج دلالت يكند بترك اطاعت آنحضرت در جميع اقوال و افعال و هرست
 چنانچه فرمودين رازي و تفسير كبير گفته لعلم ان المنقول عن الرسول انما القول طاعة الفعل لما
 يجب طاعته لقوله تعالى اطيعوا الله و اطيعوا الرسول و اما الفعل فبانه لا يمتد الا بعبه
 الا ما خصه الدليل و ذلك لا يبين ان قوله تعالى اطيعوا الله على ان اطاعوا الرسول
 انما هو تعالى قال في آية اخرى في صفة عمل فاتبوع و اطيعوا من وجه ان يكون ذلك

در سوره نسا و سوره نجم
 در تفسير قوله تعالى و من بطع
 بطع الرسول فقد اطاع الله

۳۹۵

در سوره نسا و سوره نجم
 در تفسير قوله تعالى و من بطع
 بطع الرسول فقد اطاع الله

ثبت ان متابعتها واجبة والمناجاة عبادة من لا توفى مثل فعل الخير لئلا ان ذلك الخير
 فعله فثبت ان قوله الطيعوا الله واجب لا قتداء بالرسول في كل افعاله وقوله الطيعوا
 بوجوب لا قتداء به في جميع افعاله ولا شك انها اصلان معتبران في الشريعة وسيطرى وطى
 صغير وابت كرهه كحضرت رسولنا صلى الله عليه وآله فرسوده الطيعوا ما كنت بين الطهر كره وعلينكم
 يتجاءل الله اهل بيته له وحره واصلها له طلب فان الكتاب على نزل واننا اعلم الخلق به ونزل الرين
 عزيزي وشرح ابن حريث كفته او اذعت بينكم حيا لا امر لا بالامر الله ولا انى الا انما نزل الله عنه
 انتهى ونيز خديتعالى فرسوده من بعض الله ورسوله فات له نار هجتم خالد فيها ابدل ونسب كبر
 ونزيل تفسير قوله تعالى يريدون ان يتحاكوا الى الطاغوت ذكر كورت المسئلة الثالثة مقصود
 الكلام ان بعض الناس من اراد ان يتحاكوا على بعض اهل الطغيان واليهين النحاك الى محن تسليم
 قال الطاغوتى يجب ان يكون النحاك على هذا الطاغوت كالكفر وعدم الرضاء بحكمه عند
 كفره وابدل عليه صريح الاول انه تعالى قال يريدون ان يتحاكوا الى الطاغوت وقيل امرها
 ان يكفروا به فجعل النحاك الى الطاغوت متباين للكفر به فهذا يقتضيان النحاك الى الطاغوت
 يكون بايانا به ولا شك ان الايمان بالطاغوت كفر بالله كما ان الكفر بالطاغوت ايمان بالله
 الثالث قوله تعالى فلا وربك لا يؤمنون حتى يحكموك فيما شجر بينهم الى قوله ويسئلوا التليما
 وهذا نص في تكفير من لم يحكموا بحكم الرسول الثالث قوله فيلحد الذين يخالفون عن امره
 ان تصيبهم فتنة او يصيبهم عذاب السهم وهذا يدل على ان مخالفة معصية عظيمة وفي هذه
 الايات دلالة على ان مرتبة شيئا من اوامر الله واوامر الرسول هو خارج عن الاسلام سواء
 من من جهة الشك او من جهة الزم ونيز خديتعالى فرسوده است قل ان كنتم تحبون الله فاتبعوا
 يحسبكم الله يعني كولو اگر ستميد شما كه دوست ميداريد خدايتعالى شانه را پس متابعت كنيد را دوست
 خواهد داشت شما را خدايتعالى زخم شري وكتشاف تبسيري اين آيه كفته عن الحسن عم احوام على عهد صلى
 انه يحبون الله فاراد ان يجعل لقوله قصد يقان عمل فن ادعى محبته وخالف سنه
 سهواه فهو كذا ان كتاب الله يكذب بل انتهى ووروا هيب لذي نيز ورويل اين آيه ذكر كورت اشك
 الدليل المحبة وثمرتها فانها تدليلها وعلتها اتباع الرسول م فانها تدعى وثمرتها
 محبة المرسل كقوله يحصل المناجاة فلا محبة حاصل لكم ومحبة لكم منفية فجعل سبحانه
 اتباع رسوله م شرط المحبة لله وشرط المحبة لله لم ووجوب المشروط عمتنع بدون

الطيعوا الله هلكت في التبعة
 الحاضر تولى ولا تغلو عن حجة
 وفي نسخة لفظ الطيعوا الله
 قد سقطت اسارا لفظا هس
 يدل الطيعوا الله فاتبوا
 كما لا يخفى ما حذر من غفها

در سورة بن سبارة ۲۹

در سورة بن سبارة ۵۱
 بدرج اول

۳۹۶

در ص ۳۰
 سورة العن سبارة
 سوم بنصف ۳

في النوع السابع المقصد
 السادس ۱۳

الطيعوا الله

به و در صورت تحقق شرطه فعلاً استغناء المحبته عند استغناء المناجبة فاستغناء محبتهم لله لان مر
لا استغناء المناجبة لرسول و استغناء المناجبة لمن زوم لا استغناء محبة الله لهم ليستعمل حينئذ محبت
عزبتهم لله و ثبوت محبة الله لهم بدون المناجبة لرسول الله و دل على ان متابفة الرسول
هو حب الله و رسول و طاعة من يعي اين آيه كبريا شارة است بسوي دليل محبت خود او ثمه و فائده
ان ليس دليل ان و علامت ان متابعت رسول خداست و فائده آن و ثمره آن محبت فرستنده او مر
شماره است پس هر گاه كه متابعت حضرت رسول خدا حاصل نخواهد شد پس محبت او مر شمارا نفعي است
پس گوايند خداي تعالي اتباع رسول خود را شرط براي محبت ايشان فرماي تعالي را و شرط بر
محبت خداي تعالي را و وجود و شرط بدون تحقق شرط منتهى است پس معلوم شد ان تعالي
متابعت رسول او را و ان شارة است رسول خدا م لازم استغناء محبت خداي تعالي را ايشان را است پس
حاصل ثبوت محبت ايشان فرماي تعالي را و ثبوت محبت خداي تعالي را ايشان را بدون متابعت رسول خدا
و دلالت كرد اين كلام حق تعالي بر اينكه متابعت حضرت رسول خدا م بين محبت خدا و رسول ۱۲ و
اطاعت او است و نیز حجت بر آنست و تعالي فرموده فلو انك اياك يوحى من تحتك فيما تشاء
بينهم و رسول الله لغيره گفته اقسام تعالي بنفسه لكرهية المقدسات لاجل من احد حتى يحكم
الرسول في جميع امور و بر مني جميع ما حكم به ظاهره و باطنه سواء كان الحكم بما يوافق
اهل ائمة و مخالفين زورده يا ايها الذين امنوا لا تقموا بين يدينا الله و رسوله
يعني اى مردمان كه ايمان آورده اند تقدم كنيد بر روي خداي تعالي و رسول او و در سوا هبست نيه
ذكره است فن الاذن لا يتقدم عليه با مر ولا نهي الا اذن و لا تصرف حتى يامر هو في
و يا اذن كما امر الله تعالي بذلك في هذه الاية و هذا باق الى يوم القيمة لم يفيض و علامه
ابن القيم در زوالمعاري گفته و ان المقصود ان محبتنا بعد الرسول تكون العزة و الكفاية و
كان محبتنا بعبادة تكون له اذية و الفلاح و النجاة فانه تعالي علق سعادة الدارين
بنا بعبادة و جعل شقاوة الدارين في مخالفة فلو تبا على هذا و كان من الفلاح و العز
و الكفاية و البصرة و الولاية و النابتين عليه العيش في الدنيا و الاخرة و مخالفة الذل
و الصغار و الخوف و الضلال و الخذلان و الشقاق و الدنيا و الاخرة و قد اتم سلك الله
و سلم بان لا يكون احد حتى يكون هو احب اليه من نفسه و ولده و اولاده و الناس اجمعين و اتم
سجانه با نكته لايون الا من يحكم به كل ما تنازع فيه هو غير ثم يرضى بحكمه و لا يجرد في

۴ محبت خود او نيز استغناء محبت
رسول او پس استغناء محبت
ايشان فرماي تعالي را لازم
است استغناء هم

۳۹۷

في النوع السابع في آيات
تضمن وجوب الاعتناء
من المقصد السادس
صحة قبله
نوع ثامن من المقصد السادس

صحة

بدوا دل در حق ۳۲۷

و احکام سلطین با رسالہ الحی تمایس کردن و عیال خود را رسول و تابع عیالات دیگر مخلوقین ساختن کار
 بهت است و بس اما آنچه گفته اگر اقرار است اخذ تمام وحی منزل من الله می شود و در قرآن مجید
 چهار مرتبه ای احوال اخذت مناب میفرودند ساله که در بابا مناب شده و نیز نازل شده و الخ پس جواب این
 امر از آنکه اگر کسی میگوید که در قرآن مجید بر سر غیر خود مناب نازل شده اما قوله تعالی عنی الله عنک
 لادنت پس تاضی می باشد و در کتاب شفا گفته و اما قوله عفا الله عنک لادنت ام فله لم یعتقد
 للنبی فیه من الله تعالی بنی فعد معصیة ولا عداة الله تم علیه معصیة بل لم یعد ها اهل العلم
 معاتبه و غلط او من هب الی فک قال لفظی من و قد عاشا به الله من ذلك بل کان غیر انی
 ان من قالوا فی قد کان لادن یفعل ما یشاء فیا المرسل علیه فیه من نیکف قد قال الله تعالی
 له فاذن لمن شئت منهم فلما اذن لهم اعلم الله بهما لیدخل علیهم سرهم انه لو لم یاذن لهم
 لقد و اذ لا یدخل علیهم فیما فعل و لیس عفا الله عن غیر بل قال الیس عفا الله عن
 صدقة الخیل و الرقیق و لم یجب علیهم قطای لم یلزم کم ذلك و نحو القشیری قال و اما
 بقوله العفو لا یدخل الا عن ذنب من لا یعرف کلام العرب قال یعنی عفا الله لم یلزم ذنبا
 قال اللاد و درسی انها کانت تکریمه قال کنی هو استفتاح کلام مثل صلوات الله علیه
 و حکم التمسک ان معناه عفا الله و در کتاب الواهب لدریه مذکور است و اما قول بعضهم ان
 هذه الآية تدل علی انه وقع من الرسول ذنب لانه تعالی قال عفا الله عنک العفو
 یستدعی سابقه ذنب قوله الاخر لادنت لهم استقام بحیث لا یکن فاعلموا انهم
 ان قوله تعالی عفا الله عنک یوجب بنا و لایقال ان ذلك یدل علی ما کنه الله تعالی
 فی توجیه و تعظیمه کما یقول الرجل لغيره اذا کان عظیما عفا الله عنک ما صنعت فی
 امری و رضی عنک ما جوباک من کل شیء عفا الله عنک لانه عرفت حتی فلا یدخل عن ذنب من
 هذا الکلام الا لزیادة التمجیل و التظیم قال و لیس عفا ههنا یعنی غیر بل کما قال
 عفا الله لکم عن صدقة الخیل و الرقیق و لم یجب علیهم قطای لم یلزم کم ذلك و نحو
 القشیری قال و اما یقول العفو لا یدخل الا عن ذنب من لا یعرف کلام العرب قال
 یعنی عفا الله عنک ای لم یلزم کم ذنبا و تقریر جواب از شبهه قوله تعالی لادنت لهم نیز
 کرده و اما الجواب من لثان فیقال اما ان یدخل من الرسول ذنب ام لا فان قلنا
 لا امتنع علی هذا التقدير ان یدخل قوله تعالی لادنت لهم انما علیه و ان قلنا انه

۲۰۱

ص ۱۱۱
 نوع عاشره بقصد سادس

ص

صدر من ذنب حاشاء الله من ذلك فهو له عطا به منك يدل على حصول العفو بعد حصول
العفو يستحيل ان يتوجه الا نكار عليه ثبت انه على جميع التقادير يمتنع ان يقال ان قوله تعالى
لم اذنت لم يدل على كون الرسول من ذنبا وهذا جواب كاف شافطع وعلى هذا يحمل قوله الذي
على تركه الا لا ولا كتاب لم يعد هذا اهل العلم معاقبة وغلطوا من ذهب الى ذلك فخره
رازي وتفسير كبريه كقصة اخرج بعضهم بهذا الآية على منك الذي ذنب عن الرسول من جهتين الاولى
انه تعالى قال عفا الله عنك العفو يستلزم سابقه الذنب الثاني انه تعالى قال لم اذنت
لم وهذا استعظام بمخبره لا نكار فدل هذا على ان ذلك الاذن كان معصية وذنبا قال قتادة
وعمر بن ميمون اثنان فعلهما الرسول ولم يعرف بهما بشئ اذنة لثنا فعين واخذ العفاء من
الاسارى فعا تبليغه كما تمعوف والجواب عن الاول لا نسلم ان قوله عفا الله عنك يوحي بالذنب
ولم لا يجوز ان يقال ان ذلك يدل على مبالغة الله في تعظيمه وتوقيره كما يقول الرجل الغيرة
اذا كان معظما عند عفا لله عنك ما صنعت في امرى ورضى الله عنك ما جواربك عن كذا
وعا ناله الله ما عرضت حتى فلا يكون غرضه من هذا الكلام الا مزيد التمجيل والتعظيم قال
على بن الجهم فيما يطلب به المتوكل وقد امر بنفيه عفا الله عنك الا حرمته + تجوز
بفضلك بن العلاء + الم من عبد اعدا طورا + ومولى عفو وشدا هك + اقلنا فالك
من لم يذنب + يقيد بصرف عنك الاذى + والجواب الثاني ان نقول لا يجوز ان يكون
ان المراد بقوله لم اذنت لم الا نكار لا ناقول اما ان يكون صدر عن الرسول ذنب في
هذه الواقعة ولم يصدر عنه ذنب فان قلنا انما صدر عنه ذنب امتنع على هذا التقيد
ان يكون قوله لم اذنت لم انكارا عليه ان قلنا انه كان قد صدر عنه ذنب فقوله عفا الله
عنك يدل على حصول العفو بعد حصول العفو يستحيل ان يتوجه الا نكار عليه ثبت ان
على جميع التقادير يمتنع ان يقال ان قوله لم اذنت لم يدل على كون الرسول من ذنبا
وهذا جواب شافطع اما اشارة كقصة قوله تعالى لا تكن للجان من خصمنا واستغفر الله
ان الله كان عفوا رحوما ولا يجادل من الذين يخافون انفسهم الى آخر الآية يس بانه فخر الذين ارا
وتفسير كبريه ورويل تفسير ابن ابي كبريه كقصة قال الطاعون في عصمة الانبياء دللت هذه الآية
على صدور الذنب عن الرسول فانك لو ان الرسول اذ ان نجا صم لا يجير الناس ويدينه
والا لا يورد النبي الجواب ان النبي لا يدل على كون النبي فاعل للنوع عند بل ثبت في الرواية

ص
آخر سورة ناسيا ۵

والرأية ان قوله طه هذا القسوس الرسول ان يدب عن طهر فان يطهر الشريعة باليهودية
توقف انتظار موسى فنزلت هذه الآية فكان الخزي من هذا النبي تنبيه النبي على ان طه
كذاب ان اليهودى بروى من ذلك الجرم فان قيل الدليل على ان ذلك الجرم قد وقع من النبي
قوله بعد هذه الآية واستغفر الله ان الله كان غفورا رحيما فلما امره الله بالاستغفار دل
على سبق الذنب اليه من جوع الاول لعله سال طه ما لي فصرخ طه بسبب انه كان
في الظاهر من المسلمين فامر بالاستغفار له في القدر الحسنات لابرار سينات المفسرين
الثاني محل القوم لما شهد اعطى سورة اليهودى وعلى براءة طه من تلك الشريعة وظهر
للرسول ما يوجب القبح في شهادتهم ثم بان يقضى بالشرعية على اليهودى ثم لما اطلع الله على
كذبه وكنك الشريعة عرف ان ذلك القضاء لو وقع كان خطاء فكان استغفاره بسبب انه
هم بذلك الحكم الذي لو وقع كان خطاء في نفسه ان كان مع ذنبا فيه عند الله الثالث قوله
واستغفره يجعل ان يكون المراد واستغفره وكنك الذي بين يدي بون عن طه ويري
ان يظهر براءة طه من الشريعة ثم قال الله تعالى ولا تجادل عن الذين يخافون انفسهم ان
لا يجيب من كانوا انا الشهاب والمراد بالذين يخافون انفسهم طه ومن عاونه من قومه
من علم كونه سادا قوا الاختيان كالحية فيقال خائنا خائنا وقد ذكرنا ذلك عند قوله
علم الله انكم كنتم تخافون انفسكم طاما قال تعالى اطهر ومن فبت عند انهم يخافون
انفسهم لان من اقدم على العصية فقد حرم نفسه لصواب واصلها الى العقاب كان
ذلك من حيا ندم مع نفسه لهذا المعنى يقال لمن ظلم غيره انه ظلم نفسه لعل ان في الآية تهيئا
شد يد ذلك لان النبي لما مال قليلا الى جانب طه في علم الله ان طه كان فاسقا
فقال تعالى عاتب سؤله على ذلك القدر من اعانة المذنب فكيف حال من علم من الظالم
كونه ظالما ثم يعينه على ذلك الظلم بل جعله عليه برغبة فيه شد الترغيب ثم يترك قول
فوالذين لا يزيك كيف حال من يعلم من الظالم كونه ظالما ثم يعينه برع وبكبر وعوان وانصافا
سابقا همست كما لا يخفى وما يگوید ثم در حقیقت این خطاب بکسانی است که از طرف طهر حضرت
سبکروند نه بطرف جناب رسول خدا بقرینه قوله تعالى ها انتم هؤلاء جادلتم عنهم في الحيوة الدنيا
فمن جادل الله عنهم يوم القيمة وعلوم است كما في خطاب بطرف هين كان است خارجا فوالذين
رازي وقرسیر این قول گفته هذا خطاب مع قوم من المؤمنین كانوا یذنبون عن طهر و

عن قومه بسبب انهم كانوا في الظاهر من المسلمين والعنف هو انكم فاصم عن طاعتي قومه
 في الدنيا من الذنوب فاصم عنهم في الآخرة اذا اخذهم الله بعقابهم اما آنچه گفته و در اذن گرفتن
 خدایز بندهان برانقدر شده و در واقع می شد پس هرگز مسلم نیست که این تشدد و عقاب متوجه
 بر سواد است بلکه متوجه کسب نیست که فدیه گرفتند بنا بر قاضی میباش در کتاب شفا گفته اما قوله
 في اسارى بدر ما كان ليق ان يكون لاسم الايتين فليس في الزام ذنبك بل فيه بيان ما
 خص به و فضل له من بين سائر الانبياء فكانه قال ما كان ليق غيرك و كما قاله احلت
 لي الضمام و لم يحل لغيري قبله فان قيل فاصم قوله من يقين عرض الدنيا الآية قيل الحسن
 بالخطاب لمن اراد ذلك منهم و تجرد غرضه بغير من الدنيا و عدم ولا اشتكاد منها و ليس المراد
 بهذا النبي و لا ما عليه صحابه و بعد ذكر كلام طويل گفته هذا كله يدل على ان فعل النبي في شأن الكفرة
 كان على اذيل و جبرته و على ما تقدم قيل مثله فلم ينكره الله تعالى عليهم لكن الله امر ارباب عظيم
 امر بدينه كقصة اسماها اظهار نعمة و تاكيد منته تبرعهم ما كتب في لوج المصطفى من اجل
 ذلك اهم الامور و جبرته و انما بعد نبي الله و ابو الصبح رازي که از اجله علمای شیعه است در
 تفسیر و فقه الجمان فرموده مقتضای این آیه بدان فرستاد که هو اصحاب رسول الان شد عنهم آن
 بود که امیران را نکند و فدیه ستاند که ایشان را میل حال بود و آنچه خدا تعالی دانست از صلحت و در
 کشتن ایشان صحابه نه اندن متفق شده اند که انیان را فدیه بایستیدن و در کار کردن خدا تعالی این آیه بآیات
 ایشان نه فرستاد و اگر چه خطاب با رسول است و حوالت امیران و هفانت ایشان با رسول کتابت قوم
 بود که تعالی بر برون عرض دنیا و قول آنکس که گفت رسول و اول است درین عقاب باطلت بر آن
 آنکه ضایع تعالی توجه عقاب بجز او کرد و آنچه عقاب بران متوجه است از محبت دنیا کن گفت که رسولند اما
 موصوف بوده است بل خدا تعالی دنیا و مال دنیا بر او عرض کرد و او قبول نکرد و مذمت با آنست که رسول
 بر سر کرد و نیز از وی منزل نکرد و اگر ان مشورت کردیم برای آن بود که او را رخصت داده بودند و رشوت
 پس هیچ وجه عقاب متوجه باو نیست اما آنچه در عاشیه این قول کلام شیخ مقداد از کتاب کبیر
 نقل نموده و آن امیست استدل جگانه بخالفینا کما حمل بن جنبل و غیره بهذا القصد علی جوان
 الاجتهاد علی النبي فان اخذ الفداء لم یکن بالوحی الا انما انکره الله و الجواب جازان یکون
 عن جزیل القتل بل الفداء كان القتل اولی و العقاب علی منکره و ایضا قد نقلنا انما انکره الله
 للفداء و العقاب علی منکره و ایضا قد نقلنا انما انکره الله للفداء و العقاب علی منکره و ایضا قد نقلنا انما انکره الله

فصل في الرد على من اجاز
 عليهم الصغار والكلام
 على ما احتجوا به من الكتاب
 من القسم الثالث

قول على اصلا

۴۰۴

نمی شود که کسی تواند نان اخذ الفداء را بکن با لوسی ^{۱۰۰} اما اگر گفته شود که شیخ خدا و زم نموده باشد و سپس
 کند که چنانچه از قول ابی ایوب انبازان که من خیر بین القتل و الفداء ظاهرست زیرا که حاصل این قول
 آنست که تسلیم نمی کنیم که اخذ فدا برسی نبوده است بلکه جائزست که آنحضرت را خدا تعالی در میان اخذ
 فدا و قتل اختیار داده باشد و صواب از جهت ترک اولی باشد اما قوله تعالی لولا کتاب من الله سبق
 لمستکه فیما اخذتم عذاب الیم پس خطاب بگیرندگان در است یا حضرت چنانچه شیخ مقداد روح در کتاب
 کثیر العرفان فرموده و الخطاب لمن اخذ الفداء لاله ۳ لخصه من الخطاء و لما نقلنا من کراهة
 لاخذ الفداء انتهى فرموده رازی و تفسیر کبیر در ذیل تفسیر آیه کریمه که ما کان لینی ان یکون لراسی الی
 آخر آیه گفته تمسک الطاعنون فی عصمة الانبیاء علیهم السلام بیده آیه بوجه و بعد ذکر وجه اول گفته ^{تفاوت}
 انما تعالی امر للنبی و جمیع قومه یوم بدر و قتل الکفار ^۱ هو قوله فاضربوا فوق الاعناق
 و اضربوا من کل بنان و ظاهر الامر للوجوب فلما لم یقتلوا بل اسروا کان الامر معصیة و و
 جواب ازین وجه گفته و الجواب من الوجوه الذی ذکره و ثانیاً ان نقول ان الظاهر من قوله تعالی
 فاضربوا فوق الاعناق ان هذا الخطاب نا کان مع الصحابة لاجتماع المسلمين علی انهم ^{موت}
 ان یباشروا قتل الکفار بنفسه اذ کان هذا الخطاب مختصاً بالصحابة فمما ترکوا القتل و ^{موت}
 علی الاسراکان الذنب صادر ازهم ^۲ لامن الرسول و نقل ان الصحابة لما هزموا الکفار و قتلوا
 منهم جماعاً عظیماً و الکفار فروا ذهب الصحابة خلفهم و تباعدوا عن الرسول و اسروا اولئک
 الاقوام و لم یعلم الرسول باذنبهم علی الاضطرار لهذا السؤل فان قالوا هب ان الامر کذلک
 لکنهم لما حلوا الاسارى الی حضرت فله لم یامر بقتلهم امتثالاً لقوله تعالی فاضربوا فوق الاعناق
 فلما ان قوله فاضربوا تخلیف مختص بحال الحرب و بعد ذکر وجه ثانی از وجه طعن بر عصمت جناب پیغمبر
 صلی الله علیه و سلم گفته الثالث ان النبی حکم باخذ الفداء و کان اخذ الفداء معصیة یدل علیه
 وجهان الاول قوله تعالی تردید و عرض الدنیا و الله یدل لاهن و واجمع المفسرون علی
 ان المراد من عرض الدنیا ههنا هو اخذ الفداء ما لثانته قوله تعالی لولا کتاب من الله سبق
 لمستکه فیما اخذتم عذاب عظیم و جموع علی ان المراد بقوله اخذتم فذلک الفداء و بعد تمام وجه
 طعن در جواب ازین وجه گفته و الجواب عما ذکره و ثالثاً و هو قولهم ان علیکم ابراً اخذ الفداء و
 اخذ الفداء محرم فنقول لا نسلم ان اخذ الفداء محرم و ما قوله تردید و عرض الدنیا و الله یدل
 الاخره فنقول هذا لا یدل علی قولهم و بیان من وجهین الاول ان المراد بهذه الایة خصوصاً القبا

صریح
 در کتاب الجهاد مذکورست
 صریح
 در سوره انفال بسیار
 دم

۴۰۵

على الاثر من اخذ الفداء وذلك لا يدل على ان اخذ الفداء يحرم مطلقا التاعان ابابكر
قال الاولى ان تاخذ الفداء ليتقوى العسكر به على الجهاد في ذلك يدل على انهم انما طلبوا
ذلك الفداء للتقوى به على الذين وهذه الآية تدل على ذم من طلب الفداء لمحض من الغنا
ولا تعلق لاحد للبايعين بالثاني وهذا الجوابان بيناهما الجوابان عن تسكبه بقوله
الحق كتاب من الله سبق لتسكبه في اخذتم عذاب عظيم انتهى اما آنچه گفته وزیر اگر چنین باشد
امر عقل قطعی فرزند طعام و محور رسول ائمه و امر تهجد همه وحی منزل باشد پس جواب هر یک
ازین تفصیل قبل ازین گذشت و اما آنچه گفته وزیر درین صورت امر بمشوره صحابه که در وقت
و شاوریم فی الامر و درست چه معنی داشت جوابش آنکه امر بمشاوره صحابه جهت استسالت
طوبی ایشان بوده از جهت احتیاج برای ایشان چنانچه در موهب لدنیة مذکورست قال قتاد
و مقال كانت سادات العرب ذالمشاورين في الامور شوق عليهم فان الله تعالى نبهته
عليه الصالحين والسلام ان يشاورهم فان ذلك اعطف لهم واذهب كغناهم واطيب نفوسهم
وزیر در آن سلطنت اخرج ابن عثمة في شعب الايمان عن ابن عباس قال لما تلت و
شاورهم في الامر قال رسول الله اما ان الله ورسوله لغنيان عنها ولكن جعلها الله رحمة
لا تفي وعند التزمت الحكيم من بين عايشة فرغنا ان الله من بعد اراة الناس كما افترقا بان
الفرايض وخرشي وكرشاف گفته عن الحسن قد علم الله انه ما به اليهم من حاجه لكن ان اراد ان يبين
بدين جده يعني از حسن بصري مرويت كه در است خداستالي كه نيت جناب رسول خدا صلي الله عليه وسلم
بسوي ايشان حاجتي ليكن اراده كه دوام آنجناب بمشوره كه سنت گرفته شود بمشوره بعد آنجناب
و ابن حجر و ربيع الباري شرح صحيح بخاري و رد ويل شرح قوله فاذا غزم الرسول فلم يكن لبشر التقدم
و رسول گفته بريدا نه بعد المشورخ اذا غزم على فضل امر ما وقت عليه المشورخ و شرع فيه
لم يكن لبشر الاخذ ان يشير عليه جلا و قد مر ان النبي عن التقدم بين يدي الله ورسوله
في آية الحجج و نظره من الجمع بين آية المشورخ و بينها تخصيص عموم المشورخ في حق التقدم
لكن باذن منه حيث يستشيره في غير صور المشورخ لا يحق التقدم فاباح لهم القول في
جواب الاستشارة و خبرهم عن الابداء بالمشورخ و غيرها و يدخل في ذلك الاعتراض
على ما يراه بطريق الاولى ويستفاد من ذلك ان مرة اذا ثبت لم يكن للاخذ ان يغالته
لا يتقبل في مخالفته بل عمله لاصل الذي بره اليه ما نال بالالعكس على يفعل بعض المقلدين

ص
قول على اصل المواهب
هنا نسخة في القصد الرابع

۴۰۶

ص
سپاره ۳۴ سوره آل
عمران ۳

ص
تمام الاستقام بالكتاب
و السنة قبله و امرهم
شورخ بنهم
تدبر بل اصل

بعض القائلین فی فضل من تواله یلحقه الذین یخالفونه امر ۱۱ اما آنچه گفته و اطاعت در حق
 ائمه صحابرا که از آیه کریمه یطیعکم فی کثیر من الامر لغضم مستفاد می شود چه معنی است پس محتمل است که
 مراد آن باشد که اگر جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم موافقت شما کند در بسیاری از امور بر آن نیست
 مبتلا شوید پس اطاعت ایشان در بعضی امر لازم نه آید و موافقت با رای صحابه در بعضی امر مستلزم آن نیست
 که در آن معذور بر حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم نازل شده باشد اما آنچه گفته و جناب امیر در غزوه تبوک
 چون بودند آنجناب در مدینه ترویج حال امر رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم را در شده چه قسم میگفت تخلفی فی النساء و اولاد
 جوالبش آنکه آنجناب در هنگام صادر شدن امر حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم از این کلمه را گفت
 بلکه ائمه اطهار در مدینه اقامت اختیار کردند و بعد از آنکه آنحضرت از مدینه بیرون رفتند
 گفتند که پیغمبر خدا را از آنجست علی را در مدینه گذاشته است که صحبت او بر آنحضرت گران بود لهذا این حلیه
 خود را از صحبت او سبکبار نمود لهذا جناب امیر سلاح پوشیده در منزل حرف که جایی است شهور
 خدمت آنحضرت پیوست و این مقوله منافقان را بطریق استفهام بخدمت آنحضرت رساند است
 نه آنکه با نکار امر آنحضرت پرده خنجره ولی الله در کتاب از آن الفاظ آورده قال محمد بن اسحاق
 و خلف رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم علی بن ابیطالب علی اهل و اولادهم بالامامة فیم قال جعفر المنصور
 و قالوا ما خلفنا الا استنقا و تخففا منه فلما قال ذلك للمنافقون اخذ علی سدا
 ثم خرج حتی قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم هو نازل بالجرف فقال یا بنی الله نعم للمنافقون انک
 انما خلفت لی استنقا لالی فقال کذبوا فقد خلفناک لما ترکک و لم یکن فارحنا خلفنا
 فی اهلنا اهلنا نولدت فی اهلنا ان تکون منی بمنزلة هارون من موسی الا ان لا نبی بعدک
 فرجع علی الی المدینه و مضمون رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم علی سفره انشی و مطابق آن در کتاب جنیب است
 که کورست در وقت غزوه تبوک بر ضمیر خود حضرت مقدس نبوی ظاهر گشت که درین سفر
 با اعدای دین مقاتله وقوع نخواهد یافت بنا بر آن شاه مردان را در مدینه بر سر اهل و عیال گذاشت
 بخلاف خویش تعیین نمود و امهات مؤمنین را فرمود که از سخن صحابه و ائمه مسلمین تجاوز جانز
 ندارند و بعد از رفتن پیغمبر و المنصور اهل اتفاق بر حال آن سرور مومن جمع کرده بر زبان آورده
 که زیرا که نام رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم را در کرامت در مدینه نگذاشت بلکه چون بر ضمیر خود نبوی گران می
 آمد که او را درین سفر همراه برد و خلافت خود بوی داد و چون سرور شنید این داستان را
 تخفیفی خواست آن فارسین را با سلاح پوشیده از عقب حضرت مصطفی علیه السلام التلوته

ماش جناب امیر آفرین

۲۰۰

سال نهم

ایشر نهاد و حرکت در آورده و در عرف شرف لازمت حاصل نموده سخنانشان را در بعضی برسانید
 حضرت فرمود ای برادر من بدین مراجعت نمانی که تظلمی در اهل من و در سراسر هجرت من و قبیل من
 اما ترضی آن نگویند بمنزل هارون بن موسی الا انه لا یبغی احدکم علی احدین گفت
 غیر از نامم که گمراهی کرده و کار دین اهتمام + ترا از من آن منزلت شده بدید + که نسبت زبوی بر بارون
 رسید + مگر آنکه بنویس از من نبی + نبوت زردم شود و منی + انهی اما آنچه گفته در مقابل
 و می این اعتراضات نمودن کی تا بنزست پس دلیل کمال غلط فهمی و نهایت نادانی اوست
 زیرا که استقیام و استکشاف فرض را کسی اعتراض نمیکوید زیرا که دوستی که این قول جناب امیر
 برای اظهار کتب سنا فقیه از زبان مبارک جناب خاتم النبیین بود اما آنچه گفته که در هر سوال
 باید دید که جمیع اقوال حضرت را و می نمیدانند پس کذب محض و بهتان مرفست چنانچه قبل
 ازین در کلام ابو القتیق رازی گذشت که او گفته مذہب ما ائمت که رسول هر چه کرد از و می منزل
 کرد اما آنچه در ما شیعیه این قول گفته بدلیل ما ذکره ابو علی الطبرسی فی المجمع تصدیق قوله
 قال الا حق ابراهیم لا یمید لا استغفرن للک و ائمت ابا ابراهیم فی کل امور ما الا انه
 هذا القول فلا تصدق و ابد پس این قول مولانا ابو علی طبرسی علیه الرحمه هرگز دلیل آنچه جناب
 گفته نمی تواند شد زیرا که از منع ائمت ای حضرت ابراهیم در قولی لازم نمی آید که اقول مخالف می
 باشد زیرا که پیغمبر آخر الزمان را جمع کردن نه زود و جا نیز بود و ائمت استخرفت در زیاد از چهار زن
 جائز نیست و ازین معنی لازم نمی آید که جمع کردن نه زن مخالف می بوده باشد اما آنچه گفته
 پس درین سخن این مقدمه فاسده باطله را که در مطابق واقع است الخ پس استیک این مقدمه
 حقه مطابق واقع است و هم موافق مذہب شیعه و هم مطابق مذہب محققین اهل ممالک حضم است
 و از اختلاف واقع و مخالف مذہب فریقین و مقدمه باطله گفتن چه قدر او تصب و عناد و ادب
 اما آنچه گفته جناب سید خاتم المرسلین در شب معراج بمشوره پیغمبر دیگر که از غده اول الوائمه
 یعنی حضرت موسی نه بار مراجعت فرمود پس بدانکه حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم
 در وقت صد در امراد تعالی شان هیچگونه ابا و انکار و امتناع و اذیت نکرد و بلکه قبول امر متعالی
 نموده از عمل مناجات رجوع کرد و چون بنزد حضرت موسی رسید حضرت موسی از آن حضرت پرسید
 که چرا کرده شد گفت امر کرده شدم بر پناه نماز موسی گفت بدستیک امت تو استقامت نکرد
 پناه نماز هر روزی مبارک و تحقیق کن من تجربه کرده ام مردم را پیش از تو و صالحی سخت نمودم

سیاره ۲۸ ص ۲۰۸
 معتمد
 ۲۰۸

بنی اسرائیل را پس راجعت کن بسوی پروردگار خود و سوال کن تخفیف را از برای امت خود و آنگاه آنحضرت
 بنزد پروردگار خود رجعت نمود و ظاهراً هست که رجعت در امری و درخواست تخفیف آن امر دیگر است
 و استماع از امتثال امری بجهت و منع دیگران از امتثال آن امر آخر اما آنچه گفته ذکر آنست
 ابن ابی عمیر فی کتاب المعراج پس آنکه شیخ صدوق بن بابویه علیه السلام در کتاب من لا یحضره الفقیه
 از زید بن علی بن الحسین علیه السلام روایت کرده که او گفت سوال کردم من از پروردگام زین العابدین
 اخبرنی عن جده ناسی الله لما عرج به الی السماء و امری و تب عن رجل یخسب من صلواته کیف
 لم یسئل الخفیف عن امته حتی قال له موسی بن عمران ان شیخ الی بربک فاستسأله الخفیف
 فان امتک لا تطیق ذلك فقال یا بنی ان رسول الله کان لا یفتتح علی ربه عن رجل فله ان
 یراجع فی شیء یامر به فلما سألته موسی ذلك صار شفیعاً لامته الیه لرجله ان یرتد شفاعة
 اخیه موسی فرجع الی ربه عن رجل فسأله الخفیف الی ان ردها الی خمس صلوات الخدیث
 و ظاهراً است که سوال تخفیف در وقت صدور حکمی از جانب تعالی امری دیگر است و ابداً انکار عمر از
 امر و جب ضرری و امر بران امری دیگر و فرق در هر دو و امر از هر من شمس است و این بر اول است
 اما آنچه گفته و نیز رجعت حضرت موسی با پروردگار الخ پس حضرت موسی هرگز نمیفتد
 با الهی نمود که سندی بر او از مخالفت امر جناب صلی الله علیه و آله آورده شود بلکه از
 حقیقی سوال کرده که حضرت مارون را نیز با جناب نبی فرستد تفسیر روح در تنزیه الانبیاء فرمود
 الجواب ان ذلك لیسن باستغفاء لا تقضیه السؤال بل کان قد اذن له فی ان یدال هم اخیه
 علیه السلام فی الرساله الیه قبل هذا الوقت و ضمن له الاجابة لا تری الی قوله تعالی هل اتیک
 حدیث موسی از برای ما و الی قوله و اجعل لک ذریه من اهله فاجابه تعالی الی مسئله ^{تقول}
 قد اوتیت لک شیء یامرک و هذا یدل علی نقضه بالاجابة الی مسئله الی تقدمت کان
 ما ذنوبه فیها فقال فی انفاذ ان یکذب یون و یضیق صدری و لا ینطق لسانی شراً یجوز
 و بیانا من حالتی المقصیه لضم اخیه الیه فی الرساله فلم یکن مسألته الا عن ذنوبه و علم نفعه
 بالاجابة تباشیر و در تفسیر کبیر مذکور است اعلم انه لیس فی الناس موسی ان یضم الیه هارون
 ما یدل علی انه استعفی من الذنوب الی فرعون بل مقصود به بیاسال ان یقع ذلك
 الذنوب علی اقریب الوجوه فی الوصول الی المراد انتهى اما آنچه گفته و نیز از معجزات
 شیعه است که در تفسیری جوهریت بالیقین پس رجعت توان کرد تا واضح شود که مراد ازین

ص
 باب من الصلوات
 من کتاب الصلوة

۴۰۹

ص
 شروع سور شعرا
 ۱۹ سپتامبر ۱۳۳۸
 ورق ۲۳۸

امر واجب است یا مذکور اشراف لرضی فی القدر و العز لیس من انکذا منقرات ایشان آنست که
 امر خدا و رسول حقیقه برای وجوب است و مجاز برای قرآن و اثبات ابن مطلب بآیات و اقاد
 کثیره می نمایند از آنجمله است قوله تعالی ما منک ان لا تسجدوا امر تکلیس اگر امر برای وجوب منعین بخ
 ذمت البیر بر ترک سجده و امر باین معنی شد و از آنجمله است قوله تعالی و اذا قبل لهم امر کوا لایرکون فو
 استدلال باین قول بعینه استدلال بقول سابق است و از آنجمله است قوله تعالی فلیخذه الذین
 یخالفون عن امر من ان تصیبهم فتنه او یصیبهم هذا لیسیم چنانچه علامه علی ره در کتاب تفسیر العنبر
 الی علم الاصول گفته الفصل الثانی فی مدلول الصیغه فی مباحث الاول فی ذلک لا یجوز
 و صیغه افضل تستعمل فی معاصی کلا لا یجوز الذب الامر شاک و التهدید و الا هانفا
 لالدعاء و هی حقیقه فی الاول و ذنب سید مرتضی علم الهدی ح نیز همین است که امر مطلق در اول
 در شرح محمول بر وجوب میشود چنانچه سابق ازین در نقض جواب طعن سوم از طامن ابو کرکذ
 و معینا درین مقام قرآن میرسد دلالت بر وجوب این امر دارد که سابق و قطع نظر ازین عمر رجعت
 تنوید بلکه بلجزم و القطع از اشغال امر آنحضرت اقتناع و منع کرده اما آنچه گفته چون چنین باشد
 عمر و درین رجعت با وجود تمسک بآیه قرآن در باب استغفار تحمل مشقت که مرجح دلالت بر رجعت
 این امر میکند چه تفسیر و کدام گناه پس جواب از تمسک بآیه قرآنی سابقا گذشت و آن برگز دلالت
 بر زنب بودن این امر میکند و عمر رجعت نکرده بلکه مرجح مانعت کرده اگر قصد تفهیم نمودند دیگر آن
 نمودند چنانچه از اظہار و آیات مضمونه این قصد بر مآطل مستفاد و واضح و لا یخفی میشود و این مجوز قریح البار
 شرح صحیح بخاری و در ذیل شرح احادیث باب ما یکره من التعین و التنازع از کتاب الاعتصام بالکتاب
 و السنه گفته الحدیث الخامس حدیث عایشه فی ان یکر بالصلاح بالناس فی مراجعت عایشه
 و خصصه و قد تقدم شرحه مستوفیاً فی ابواب الامامه من کتاب الصلوات و المقصود منه بیان قدم الخ
 و قال ابن التین و فی بیان الی ایام علی الوجوب ان فی حمله جتة فیما یکره من المکره یعنی حدیث
 پنجوازا حدیث این باب حدیث عائشه است و در امر باین بکر گذاردن نماز بارودان و درین حدیث امر
 عائشه و خصصه مذکور است و مقصود از ذکر این حدیث ذمت مخالفت حضرت رسول خداست و این
 گفته درین حدیث دلیل است بر آنکه او امر آنحضرت محمول بر وجوب است و در رجعت آنحضرت و چیزی که
 امر کند باین بعضی کرده است انتهى و ازین میان معلوم شد که رجعت درین امر موقوف آمده باشد انهم
 مرجعت عائشه و خصصه با امر صلوة علی بار و و مخطو و منسوخ خواهد بود و نه وجوب و شک نیست در اینکه

۲۱۰

کتاب الاعتصام بالکتاب والسنه

در زمان حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم بود که در روزی از پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم پرسیدند که کتاب خدا را در میان ما
 اختلاف است و گویای خلق کافی است قبل از آن در وجه اولی و در مواضع دیگر قدرت خود را قرین قرآن نمی
 گردیدند و می فرمود آن مالک فیکما الثقلین کتاب الله اهل بیتان تمسکت بهما ان تضلوا و اجبتا لهن
 یفتنن فاشحی بنی اعلی الحوض حتی نیست که چون عمر را معلوم بود که در وقت هم اخذت بر خلاف جفا
 امیر علیه السلام نص خواهد نمود و بر آن تمسک با اهل بیت قدرت خود و صیبت و تاکید خواهد فرمود و بنا بر آن از آنجا
 اودان کتابت ما نضت کرد و گفت حسبتا کتابا شد و لا یقویب هوری و غیر عباری شرح صحیح بخاری
 گفته لا شک فی ان رسول الله را و المصلح فی کتابا لکننا بسبب لیل قوله ان تضلوا و اجبتا لهن
 شاک ایضا ان حضرت صاحب غنا خصا الذوات العلم و لا شک ایضا ان اهل البيت الحاصل
 اخضاها و طال النزاع بین اهل بیت حق استیجاب التیبه جمیعاً و هذا القدر ما یتبادر الی الذهن
 من نص الحدیث و لا یزید فی حدیثه احد اما آنچه گفته اول از کتابت شد که گویند این نظر
 استفساره مراد پس شرح البشیر که از ابن اثیر بزرگ در آنها گفته و منه حدیث مرض النبی
 قالوا ما شاننا هجرای اختلف کلهم بسبب مرض علی سبیل الاستفهام ای هل اختلف
 کلهم یا اختلفوا لاجل ما به من المرض و هذا احسن ایقال فیہ و لا یجوز احداً فیکون
 من الفحش و العذبان و الفائل کان مراد لا یطبق به ذلك انشی و صحیح در رسم الی اربع شرح
 قاضی میان گفته و فی بعض طفره ای طرف هذا الحدیث المراد به عنه فقال عمر ان الله یجیر
 اوله و هم قالوا انشی بقی من القول و هو علی نقد بر الاستفهام لا تنادی و لیمن
 المخرجی من کتابه کلاماً هر چه منها کما قبل و هذا من ایه لا سمیعاً من طریقان خالد و عثمان
 و نه در ایه کافی بخاری هجران کتب بدو استفهام انشی و این تمیزه رهنهاج استه جواب نهج الکرا
 گفته انک انک ان الذي وقع فی ضمه کان من اهل هون لا لاشیاء و اینها فانه قد ثبت
 العصبون نه قال لما شئت من ضلادی لی بالک و اخال حتى اکتب لابی بکر کتاباً
 علی الناس من یحکم ثم قال یلعنا الله و المؤمنون الا ابکر ظا کان یوم النیس هم انکتب
 کتاباً فقال له عمر انه هجر فشاک عمر هل هذا القول من هجر الممی فكان هذا ما اختلف علی
 کا خطیه و موت النبی بل انکره و در شرح سلم نوری مسدودت هجرای و اختلف کلهم بسبب
 علی الاستفهام و هل تنهیه کلهم و اختلف لاجل ما به من المرض و لا یجوز احداً فیکون
 من الفحش و العذبان و الفائل کان مراد لا یطبق به ذلك و شیخ عبید اللی و یروی و شرح شکوه گفته

بجس و معنی خنط و لا یجوز ان یکون یخفی هذی و غشش کانی الخانا چه بهر کلامی که در کلام
 یظن به ذلك و شیخ احمد فاروقی سرسندی در کتب سی و هشتم از مجلد ثانی گفته سوال فاروقی مدان
 وقت که گفت ایچو اربل مراد از ان چه باشد جوابه فاروقی شاید ان وقت فهمیده باشد که این کلام زین
 براسطه صحیح بی قصد و اختیار واقع شده است و ازین عبارات بنیابت ظهور واقع گردید که قائل کلامی
 یچو یا ایچو عربن الخطاب بود پس بنیابت مجیب است که مخاطب در حمایت خلیفه ثانی ابا جعفر محمد کاتب
 دین ایمان خویش و تقضیح و تنک ناموس خود پیش معتقدین کمال علم ذنهابت اطلاع او سهل تر است
 از نیکو قرار بجی نماید آری حق عبودیت همین است لیکن تمجیرت که چنان بچنین نفیوت جوانان از ان
 اجمعی در سر کرده و آنچه صاحب نهاید و نووی گفته اند که ایچو استقامت است نه اخبار پس بل کلام و سبیل
 که برای آن ذکر کرده اند خلاف محض است و نیز ظاهر است که معنای کلام در حالت انشاء اخبار مختلف
 نمی شود و کلام ایشان دلالت دارد بر آنکه اگر ایچو اخبار باشد معنای آن بخش غیر آن خواهد بود و اول
 و براهیمین ایچو و الهذیان و نووست با نیکو انقاد و استیکه اسمیله کلام ان نبی یچو از عمر نقل کرده
 و ان احتمال ایشان را در دوازده و دیگر روایات صحیده است بنیابت شده که کلام عمر اخبار بودند نه ایشان
 باشد و گفته ان اربل یچو و این کلام بنیابت تاکید بنیابت نهان بر حضرت یکینه العیاذ بالله من فی کلمه
 و نسیم الریاض شرح شفا می قاضی عیاض مایکده قاضی عیاض گفته قال ۲۱ انا امان لا یجوز قبل الیوم
 و قبل من لا یتخلو من الفتن و شرح آن میگوید المراد بالاختلاف ما یشتمل الخلف و هو
 مخالفة العلماء و الفقهاء و الحکام من غیر دلیل معقول به ان کان ذلك مطلقا لا یقع فی جملة
 حد اکثره حقيقة کل امر بالوحی و اما الاختلاف الذی وقع عند اکابر و فی الامکا دیت
 الصحیفة من ان التبی قال فی مرصه اشرف بن اة اکتب لکم کتابا لا یفصلون یتکنا فقال
 عمر ان الرجل لیجرح حسنا کتاب الله فخالط الناس فخالط اخر جوعا یعنی لا یبغی التنازع لیدی
 فقال ابن عباس الرذیة کل الرذیة ما حال بیننا و بین کتابک رسول الله و هذا یطعن
 به ان افضه علی عمر قال صاحب السبل الی الخلف هو اول اختلافه و قد وقع فی الاسلام قال ابن تیمیة
 الخ ازین عبارت بنیابت مراحت و اضع است که در روایات صحیده اهل سنت ثابت گردید که هر کس بگوید
 یچو در حق ان سرور سخو گردید و کلام است که معنی است که در سنی که این چه بر آئینه نهان میگوید
 و عبیدی در جمع بین الصحیحین روایت قرطاس روایت کرده تھا لهما ما شانہ قال عمران اربل یچو
 این کلام شامت انجام نموده که از غایت و ماحت برای تاکید حقوق آن دو معرفت کید یکی حق و دیگری هم

ما شیخ احمد فاروقی
 در کتب سی و هشتم از مجلد ثانی
 سوال فاروقی مدان
 وقت که گفت ایچو اربل
 مراد از ان چه باشد
 جوابه فاروقی شاید
 ان وقت فهمیده
 باشد که این کلام
 زین براسطه صحیح
 بی قصد و اختیار
 واقع شده است
 و ازین عبارات
 بنیابت ظهور
 واقع گردید
 که قائل کلامی
 یچو یا ایچو
 عربن الخطاب
 بود پس بنیابت
 مجیب است
 که مخاطب
 در حمایت
 خلیفه ثانی
 ابا جعفر
 محمد کاتب
 دین ایمان
 خویش و
 تقضیح و
 تنک ناموس
 خود پیش
 معتقدین
 کمال علم
 ذنهابت
 اطلاع او
 سهل تر است
 از نیکو
 قرار بجی
 نماید آری
 حق عبودیت
 همین است
 لیکن تمجیرت
 که چنان
 بچنین
 نفیوت
 جوانان
 از ان اجمعی
 در سر کرده
 و آنچه
 صاحب
 نهاید و
 نووی
 گفته
 اند که
 ایچو
 استقامت
 است
 نه اخبار
 پس بل
 کلام و
 سبیل
 که برای
 آن ذکر
 کرده
 اند
 خلاف
 محض
 است و
 نیز
 ظاهر
 است
 که
 معنای
 کلام
 در
 حالت
 انشاء
 اخبار
 مختلف
 نمی
 شود
 و
 کلام
 ایشان
 دلالت
 دارد
 بر
 آنکه
 اگر
 ایچو
 اخبار
 باشد
 معنای
 آن
 بخش
 غیر
 آن
 خواهد
 بود
 و
 اول
 و
 براهیمین
 ایچو
 و
 الهذیان
 و
 نووست
 با
 نیکو
 انقاد
 و
 استیکه
 اسمیله
 کلام
 ان
 نبی
 یچو
 از
 عمر
 نقل
 کرده
 و
 ان
 احتمال
 ایشان
 را
 در
 دوازده
 و
 دیگر
 روایات
 صحیده
 است
 بنیابت
 شده
 که
 کلام
 عمر
 اخبار
 بودند
 نه
 ایشان
 باشد
 و
 گفته
 ان
 اربل
 یچو
 و
 این
 کلام
 بنیابت
 تاکید
 بنیابت
 نهان
 بر
 حضرت
 یکینه
 العیاذ
 بالله
 من
 فی
 کلمه
 و
 نسیم
 الریاض
 شرح
 شفا
 می
 قاضی
 عیاض
 مایکده
 قاضی
 عیاض
 گفته
 قال
 ۲۱
 انا
 امان
 لا
 یجوز
 قبل
 الیوم
 و
 قبل
 من
 لا
 یتخلو
 من
 الفتن
 و
 شرح
 آن
 میگوید
 المراد
 بالاختلاف
 ما
 یشتمل
 الخلف
 و
 هو
 مخالفة
 العلماء
 و
 الفقهاء
 و
 الحکام
 من
 غیر
 دلیل
 معقول
 به
 ان
 کان
 ذلك
 مطلقا
 لا
 یقع
 فی
 جملة
 حد
 اکثره
 حقيقة
 کل
 امر
 بالوحی
 و
 اما
 الاختلاف
 الذی
 وقع
 عند
 اکابر
 و
 فی
 الامکا
 دیت
 الصحیفة
 من
 ان
 التبی
 قال
 فی
 مرصه
 اشرف
 بن
 اة
 اکتب
 لکم
 کتابا
 لا
 یفصلون
 یتکنا
 فقال
 عمر
 ان
 الرجل
 لیجرح
 حسنا
 کتاب
 الله
 فخالط
 الناس
 فخالط
 اخر
 جوعا
 یعنی
 لا
 یبغی
 التنازع
 لیدی
 فقال
 ابن
 عباس
 الرذیة
 کل
 الرذیة
 ما
 حال
 بیننا
 و
 بین
 کتابک
 رسول
 الله
 و
 هذا
 یطعن
 به
 ان
 افضه
 علی
 عمر
 قال
 صاحب
 السبل
 الی
 الخلف
 هو
 اول
 اختلافه
 و
 قد
 وقع
 فی
 الاسلام
 قال
 ابن
 تیمیة
 الخ
 ازین
 عبارت
 بنیابت
 مراحت
 و
 اضع
 است
 که
 در
 روایات
 صحیده
 اهل
 سنت
 ثابت
 گردید
 که
 هر
 کس
 بگوید
 یچو
 در
 حق
 ان
 سرور
 سخو
 گردید
 و
 کلام
 است
 که
 معنی
 است
 که
 در
 سنی
 که
 این
 چه
 بر
 آئینه
 نهان
 میگوید
 و
 عبیدی
 در
 جمع
 بین
 الصحیحین
 روایت
 قرطاس
 روایت
 کرده
 تھا
 لهما
 ما
 شانہ
 قال
 عمران
 اربل
 یچو
 این
 کلام
 شامت
 انجام
 نموده
 که
 از
 غایت
 و
 ماحت
 برای
 تاکید
 حقوق
 آن
 دو
 معرفت
 کید
 یکی
 حق
 و
 دیگری
 هم

ان الفصل الثالث فی اعلام الله خلقه صلوة
 علیه و آله و سلم من اجل ان الله خلقه
 فی القدر و هو احد من الملائكة

او گفته مرخصیت در ایام نذران و غیره کائنات لایق است و مسلمانان و غیره بدین
 در سطحی هر روز رساله بزرگوار نوشته گفته و اما ناذکین و غیره قتلها قتلها از مفعول کتاب
 صلواته علیه السلام الذی اذکره ان یکتبه فی مرض و نه و قال ان الرجل یجرح و یتقام جرح گفته
 تا ما ان الرجل یجرح یموت کلام صح ای فی مرضه خارج عن حد التخصیص من جهة اکثره و اوله
 و خوفه لا احتمال التسهو علیه من شغال المریض لقلب الفسه هو و عار التلاویح و مثل ذلك
 مانع للبشره حال المرض فلا یندیک و غیره و قد وقع منه صلواته علیه و سلم التهنون بحال
 کحدیث ذی الیدین فی تسلیه من صلواته المصلی کتبتین فالسوء فی المرض اقبل حال
 و کبری که از قتل طای اهل سنت است نیز در شرح و بیان تبیین متعرف بر ثبوت این کلام از مکرر دیده یعنی
 از اقطاع و تمام بر نسوب گفته و او را الجزم قائلان گفته و تصریح کرده که مراد از جرح در قول عمرینی ان الرجل
 یجرح نذران است و در مقام عقد نذران کلام فراتر از نسیب نگاشته یعنی بیرون از ابر عادت عرب مجرب
 انگاشته و بن ایمان خود را در هوای عمر بانه چنانچه در بیان در شرح بیت و انطق فیک یجرح علیه
 بانگ غیر من تحت السماء و گفته الهجر البصیح من الکلام و و لغوش و جرح ازادی و هو ایقول الموم من
 و من قول عمر بن الخطاب ربه من رسول الله ان الرجل یجرح علی عاده العرب ایتی ازین عبارت
 واضح است که عمر العیاذ بالله نذران را بر سر و در جهان ثابت نموده کفر و ضلال و نفاق و عدم ایمان و
 بطان اسلام خود را بر تمام عالم مثل آفتاب روشن ثابت کرده و قدحی علی ذکات آنچه مگر می گفته که
 کلام عرب بر حسب عادت عرب ایت شده پس اگر فرضش از ان نیست که عادت عرب جاری بر آنست که در حق
 سر و کائنات و این کلام را ذکر میکردند و آنجناب انسویت بجز و نذران میساختند و مرادش از کعبه
 آنها هستند پس در صدق این کلام شک نیست لیکن برهه است که این معنی افع طعن نمیکرد و بلا طعن
 میگردد و مانع میسازد که عمر درین کلام بطریق کفار رفته و اگر فرضش آنست که مومنین و بران بسا
 میگردد خود کذب صریح و بیست نفع و غالباً فرض مگر بی آنست که چون عادت عرب جاری بر آنست که با
 یکی مرد مگری و نسبت بجز و نذران میکنند لهذا بر حسب این اب عمر نسبت نذران بجناب رسالت
 کرده و ظاهر است که اگر اوقات و حالات موام الناس که در میان ایشان جاری میشود و چون باشد اصل
 برهم خورد و هیچ حرام هیچ واجب مانع عیب است که بجهت نسوب سخن موام اقران خود
 بجز و نذران تجر نسبت نذران بر سر و عالین میخوانند و نسبی میگویند اما آنچه حاجی او ما
 نموده که کلام این صریح مگر که بر ایت و سبیلی و مشغوفه مان شده بر تقدیر استقام انکاری است یعنی با

ص

ذکره در متن بالنسبه بطریق
 مقابله در صفحه
 و عبارت

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم

بكره لفظ جرم است چنانچه در معنی شایع جاری است یعنی بان کرده و با آن در قلب الجاهل و مجوس
بدین آیه است و فی ذلک لکن منه خفاك هجر من رسول الله و تكبروا لفظ هجر فی قال یا من
منه هجر نفس یعنی آن هجر آنرا از حدی و هجرت است نسبت به مثل خدا الی الخ یعنی لا یجوز لان
وقوع مثل هذا الفعل عند طلبة الصلوة و التلامه مستحیل لانه محصوره عن كل ما له فی محضه
و منه لقوله تعالى و ما یطق من الحق و لقوله ای لا اقول فی الغضب الرضا الاحتقا
وقد تطلو فی هذا الموضع ككثير ان اكثر لا یجوز نفسا و الذی ینبغی ان یقال الذین قالوا
ما شاءوا هجران هجر من الخیر و بدینها هم الذین كانوا قریب الیه بالاسلام و لم یكونوا علیین
بان هذا القول لا یلیق فی حقهم لانه مطلقا انه مثل غیره من حیث الطبیعة البشریة اذا
الرجع فیهم یتكلم من غیر حق بینه الكلام و ان نقل ان كلامه فانه حاصل شد اول انك هجر بحیث
به ان است و ووم انك پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله در حال صحت و مرض از گفتن فحش و زیان بصوم
سوم انك ایزكرمید و ما ینطق عن الهوی و دلت میكند بر نیکه جمیع قوال پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله
و حی است و اگر نه استدلال عینی بان بر اتقای فحش و زیان از پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله
و نكده انك گفتگوی ایست و تاویل این موضع نفع نمی بخشد چنانچه انك گویند گان قول ما شاءوا هجر
یا هجره یا بدون آن یا بلان از مرتبه آنحضرت بودند و چنان برین بجا دل و صوح ثابت گردید که هر که با
شبهه قائل کلیه ما شاءوا هجر یا هجر بوده بلکه تصریح شرح شفا و غیره گفته ان الرجل لیهجر از خواص و
انك با صاحب خارج باشد و در حدیك نیکه قریب الیه بالاسلام و یا هجر از مرتبه نبوت بودند و نقل باشد
و ازین فوائد غسه که از کلام عینی مستفاد شده سایر تقریرات و توجهات ترکیب مخاطب که درین مقام
ذکر کرده باطل گردید و این مخرج مستفاد و رقع الباری در شرح حدیث قرطاس گفته قواله نقالو اما شاءوا
الهجران الخیر تعجب جمیع من اوله الجاری و فی القرآن آیه انك فی الجهاد بلفظ نقالو هجر غیر همین است
و رقع لکن منه خفاك هجر من رسول الله صلی الله علیه و سلم اعاد هجر من تن قال
عیاض مننه هجر الخش یقال هجر الرجل اذا هدی و اجهل الخش تعقب یا به پس
ان یكون بشكون الباء و الروایات كلها انما هی بفقها و قد تكلم عیاض بن خنزه علی هذا
الموضع ناقلا لواله و محقق القرطبی تخفیصا حسننا ثم لخصته من كل من له و حاصله ان قوله هم
هجر الرجوع فی اثبات هجره الاستنهام و نیتحات علی انه فعل ما ض قال و بعضهم هجر
بضم الهاء و سكن الیم و التثوین علی انه مفعول بفعل مضمر ای اطل هجر و المحج بالضم

۲۱۵

قول علی اصل نفع

ثم السكون المذكور بان حار المراد به هنا ما يقع من كلام المؤمن الذي لا يتكلم الا بصحة له لعدم فائده
 ووقع ذلك من النبي صلافة عليه وسلم مستعمل في محضه ورضه لقوله تعالى وما
 ينطق من الحق وقوله صلى الله عليه وسلم اني لا اتول في الغضب الرضوخ لاحتمال ان اعرف
 ذلك فانما فائدة من قاله شكر اهل من توقف في مقال المرء باحضار الكف في الدعوة فكأنه
 قال كيف تتوقف نظن انه كغيره يقول الهديان في مرضه امتثل امره واحضر ما طلب فانه
 لا يقول الا الحق قال هذا احسن الاجوبة قال ويجعل ان يضم قال ذلك من شك عرض له
 ولكن يبعد ان لا يتكلمه الباقون عليه مع كونهم من كبار الصحابة ولو انكروا عليه لقتل ويجعل
 ان يكون الذي قال ذلك صدره من هشم حيرة كما اصاب كثير منهن عند موته قال براء
 يجعل ان يكون قائل ذلك مراد انه اشتد وجهدا طلق اللودم و مراد المراد لان الهديان
 الذي يقع للمريض ينشأ عن شدته وجهد و بعد مبارته كقصة واطلان النوايا العاصدة باتباع الوداس
 ايشيكا وازنباريكا از قرطبي نقل كره ظاهرست كبر بعضي بزبان ست وان برجات سالتاب صلى الله
 عليه وآله ناجا شري و تحيل پس خرافات مخاطب نيل همه فاسد و باطل عليل و نيز آية ما ينطق من اهل بيته
 و حديث سيل لوري عليه آلاف التحية و الثناء مفيد كليت حقيقت ارشادات صواب استامى حضرت
 مصطفى صلى الله عليه وآله الامل لا اعتبار پس خراف مخاطب كثيرا اعتساف همه باور هو و محض كذب
 لا طائل من خطا اما آنچه گفته و تحملست كه مانع نيز بطريق استفهام انكاري گفته باشند كه
 پيغمبر نزيان نيگوييد و ظاهر اين كليدهم نامي آيد پس سخافت آن در كمال ظهورست زيرا كه اين
 كلام نبيات مرامت و دلالت بر طلب جناب رسالت صلى الله عليه وآله دارد و مصلحا اخلاقي و
 اشتباهي ندارد پس و عاي اين معني كه مانع از جمله شان عمر بود سنای اين كلام تفهيد نفايت
 آيين شان عمر و ديگر اصحابست و مع هذا اگر عمر و غير او اين كلام را تفهيد بود نومي بايست كه عرضا
 از امثال امر و جناب منع نمي كردد و ديگران نمي گفتند كه القول ما قال عمر اما آنچه گفته و به تفهيد
 اين كلمه صحیح و ظاهر بود زيرا كه عادت شريفه آنحضرت آن بود كه جميع احكام را بنسخه انبست مي فرمود و از
 تتبع كتب احاديث و سير يكال و صوح ظاهرست كه بسياري از احكام و اوامر از انجناب منقول
 كه آنحضرت آنرا بنسخه اتعالي نسبت نكرده اما آنچه گفته نيز قطعا معلوم و استند كه انجناب نمي
 نوشتن ان پس مردودست بانيك و در حديث صلح حديبه مذکورست فقال رسول الله
 اينه مكانها فاسرا لا يخافها و كتب ابن عدل الله و نوي در شرح اين قول گفته است صحیح

فانه
 تلك الخصال التي
 التي لا يكون
 القليل من
 على الوجه
 على وجه
 انما لا
 عليه
 لكن في
 التي
 سعد من
 بانه
 ان
 في الاسلام
 حضرت
 و السلام
 من نبي
 مع

مع
 با صلح حديبه
 كتاب الجهاد

احتماح بعض الناس بهذا اللفظ على ان المتبقي كتب بك بيده على ظاهر هذا اللفظ وتوكل
 البخاري في حق من رواه ابا هريرة عن ابي اسحاق وقال في اخذ رسول الله الكتاب فكتب في ذلك
 عن طريق آخر ولا يحسن ان يكتب فكتب في الاحباب هذا المذهب لان الله تعالى اجري
 ذلك على يد ابا مابان كتب لك بالقلم بيده وهو غير المايكيب لوان الله تعالى علم ذلك
 حينئذ حتى كتب جعل هذا زيادة في محجزه وقرطبي ورفعه شرح صحيح سلم وشرح ابن قول الله
 ظاهر هذا انه عني تلك الكلمة التي هي رسول الله بيده وكتب مكانها ابن عبد الله وقد
 رواه البخاري باظهر من هذا فقال فاخذ رسول الله الكتاب فكتب في ذلك فظهر في حق
 ولا يحسن ان يكتب فقال جماعة يجوز هذا الظاهر عليه وان كتب بيده ومنهم الثمنان و
 ابو جرح الباسمي وراوان ذلك غير قاطع في كونها اميا ولا معارض لقوله تعالى وما كنت
 تتلو من قبله من كتاب الا لخطه بيديك والقوله انا امة امية لا تكتب ولا تحسب
 راجح زيادة في محجزه واستظهارا على صدقه وحمده سالته وذلك ان كتب من غير علم
 ولا نفاظ لاسبابها فكان ذلك خارجا عن الاداء كما انه اعلم علم الاولي والآخرين من غير تعلم
 ولا اكتساب فكان ذلك بلغ في محجزه في اعظم فضائله هذا لو فرض انه علم الكتابة
 كما هو راجح عليها فكيف لم يرب عنه ان كتب في غير ذلك الموضع الخاص بل لم يفارق
 ما كان عليه من عدم معرفته بالكتابة بحالته كما ثبت ذلك انا اجري والله تعالى على يده
 وقلمه حركات كانت منها خطوط مفهوما ابر عبد الله لمن قرأها ثم هل كان عالما في ذلك
 الحال بنظم الحرف الخاص بكل ذلك محتمل وعلى التقديرين فالذي يزيل عن اسم الامي بذلك
 لذلك الالراوي عن في هذه الحالة ولا يحسن ان يكتب فيقال عليه اسم الامي مع كونها قال
 كتب فلان تكو هذا كثير من متفهمه الا نداس وغيره من شدة و التكبيرة في حيا
 فانه الى الكفر وذلك ليل على عدم العلوية النظرية وعدم التوقف في تكفير المسلمين
 وانه يتفطنوا لان تكفير المسلم كتبه على ما جاء عند عليهم في الصحيح لاسيما من شهد له
 اهل عصره بالعلم والفضل والامامة اما **سورة كريمة** ودرين عبارات ثبت ان بخود فرمود كتب
 كلم كتاب الخ ليس جو بيش بدتيم عدم كتابت انخرت انك هرگاه که در بخود در صحاح اهل سنت مذکور
 كتب النبي الى كرى وقصر وكتب ابن مبداء في كرى اشتباه واقع نشود لفظا كتب به اشتباه
 واقع في شذير انك بخود مراد من كتب النبي الى كرى وقصر وكتب ابن مبداء استهتان مراد از

صحيح
 قولي على سبيل منيهم وهو موجود
 عندي بفضل الرب المبرور

۴۱۶

اكتب خواہد بود اما آنچه گفته و زیادت اجتناب آن بود که فی الزمان چیزی دیگر نمی نویسد
 که بجز در دهستان نفع است بر نویسنیدن آنحضرت نام را بسوی ملوک و صاحبان مریه بیت از دست
 جناب امیر علیت هلام روشن تر از آفتاب است و شیخ عبدالحق دهلوی در ترجمه مشکوٰۃ و فصل ثانی
 از باب صلوة العیدین گفته ابوالموہبت که از تابعین است روایت کرده است که آنحضرت نوشت بجای
 عربی حرم نفع های هر دو سکون را که صحابی انصاری است و اول شاهدی خندق است و دوی
 در آن زمان پانزده ساله بود و عامل گردانید او را آنحضرت ۲۲ در میان نفع خون و سکون جمیع نام
 شهریت درین و بودی در آن زمان هفده ساله و کتابی نوشته بوی سپرد که در وی فرائض
 و سنن و دیات بود و نوشت قبل الاضحی و آخر الفطر یعنی شتابی بکن نماز عید امی را و دیگر نماز
 عید فطر را پنج دور بایات از کتاب شکوٰۃ مذکور است ان رسول الله کتب الی اهل البیت و کان
 فی کتابہ ان من اعتبط مؤمن الحدیث و نزل کتاب شکوٰۃ و فصل اول از باب حرم المدینہ مذکور
 عن علی بن ابی طالب ما کتبنا عن رسول الله الا القرآن و ما فی هذا التصنیف قال فان رسول الله
 المدینة حرام ما بین عربی تو فرین احدث فیها حدنا و ادوی محدنا فلیعنفنا الله و لذلک
 و لکن من اجتمعین الحدیث و یحیی نوبیا نیدن آنحضرت بسیاری از احکام فرما از کتاب خواند
 و تحقیق است اما آنچه گفته بگویم که این خطاب سخا از تورات آورده میخواند آنجناب او را
 منع فرمود پس جوابش آنکه بکمال وضوح ظاهر است که خواندن عمر سخا تورات را و منع کردن آنحضرت
 او را از خواندنش هرگز دلالته ندارد که آنجناب چیزی سو آقران نمی نویسنید کمال تحریر است که همان
 منع آنحضرت را از قرات تورت دلیل تنویسنیدن چیزی دیگر سوای قرآن گردانیده ظاهر است
 محکم بوداده که چنین خرافات بر زبان می آورد اما آنچه گفته اگر فرض است ان اثبات نه بیان
 بر غیر می شد این میگفتند باز پرسید پس تجویز صد و در زبان از جناب پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله
 مانند اثبات نه بیان آنحضرت دلیل کفر و نفاق است اما آنچه گفته بگویم که گذار بکلام
 نه بیان را اعتبار نیست پس استحقاقی که شارح شفا اقرار کرده که در روایات صحیح ثابت گشته
 که عمر در جواب ارشاد حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله گفته که بدستیک این مرد هر آئینه نه بیان میگویی
 کافی است ما کتاب خدا و این کلام با صرح تصریحان دلالت میکند که عمر اثبات نه بیان بر جناب سالمت
 کرده و بحدی خطی جمع پیورده سر آنجا طلب الا زاول تا آخر درین باب باطل میگردد و ظاهر است
 که مال کلام عمر که شارح شفا نقل کرده مال آنچه مخاطب آنرا شنید نه بیان بر جناب پیغمبر خرام دانسته

ص

ص

ص

۲۱۸

درسته متحد است اما آنچه گفته که مجرد لغت عرب یعنی اختلاط کلام است از الحسین را که حاصل
 این هر تطویل علیل که مخاطب برین نظام عمل آورده بدان میگردد که هر چه معنی اختلاط کلام است و اختلاط
 کلام دو معنی دارد و یکی از آن بلاجماع بر این پایه بجا نرسد و جواز معنی دیگر بر این پایه مختلف نیست و در
 مخاطب رایج جواز نیست و مخفی نیست که این کلام سخافت نظام قطعا باطل و از علی حده محال است
 زیرا که با قرائن کلام محققین و مدققین است مگر معنای نهی آن است و آن در حق انبیاء غیر جواز است
 قاضی عیاض در شفا گفته قال ثبتنا فی هذا الحدیث ان التثنی غیر معصوم من الاضرار من مالک
 من الاضرار ما یکون من مؤلفها من شذو و جمع و غشیه و نحو ما یطعن علی حسب معصوم
 من ان یکون منه من القول اثناء ذلك ما یطعن به معجزه و یودی الی ضلالتی شریسته
 من هذا بان او اختلاط فی کلام علی هذا لا یصح من آیه من ذی هجر از معناه هندی یقال
 یحجر حجرا اذا هدی و یحجر حجرا اذا الغش الحجر قد یرجع و انما الاصل و الاولی الحجرا علی
 طریق الاکنار علی من قال لا ینکثب قسطانی در شرح صحیح بخاری گفته حجرا با ثبات هنر لکن
 و فتح الهاء و الجیم و الراء البعضهم حجرا بضم الهاء و سکون الجیم و الثنونین مفعول بفعل
 مضمر ای اقال حجرا بضم الهاء و سکون الجیم و هو الهمزة ان الذی یقع من کلام المرء فی الذم
 لا ینتظم و هذا مستحیل و قومه من اخصو و محذو و مرصوا و انما ذلک من قال منکر علی
 من توقف فی امتثال امره باضارا لکنف الذم و ان کانه کانه قال کیف یتوقف ینظر ان
 کف بضم یقول الهمذان فی ضمنه امتثال امره و احضرا طلب فانه لا یقول الا الحق و ازین
 عبارت و دیگر عبارات محققین ایشان مثل عبارتین حجر که متغریب بقول شود و عبارت سابعه معنی و
 و غیر آن بطلان این تطویل مخاطب ظاهر است زیرا که ازین عبارات ظاهر است که هر معنای نهی آن است
 و آن بر خباب رسالت علی الله علیه السلام جاز نیست و مخاطب بجا حجت تمام تجویز آن در حق آنحضرت کرده
 حق پروری هر کس یعنی او انموده و باوصف قصد میبانت ذیل عمر از لوث بر نسبت نهی آن با نرسوز
 خود ترکیب آن شده اما آنچه گفته بر رفع صوت با هم در حضور آنحضرت به تغریب مناظرات و شایسته است
 همیشه جاری بود پس جوابش آنکه رفع صوت مطلقا بجنود خباب رسالت علی الله علیه السلام اگر
 چه با هم باشد ممنوع است چنانچه است روایت میکند که روزی عمر و ابوبکر با هم رفع صوت در حضور آن
 کرده بود و فریاد کردند و فریاد آنحضرت فریاد آنحضرت فریاد آنحضرت فریاد آنحضرت فریاد آنحضرت
 مکرر است من به یطیکه قال کالجزان یملکان ابوبکر و عمر فیا اصواتا عند النبی عین اقدم

في الفصل الثامن من التمام
 الثاني من القسم الثالث

باب قول النبي آخره الباطل

۴۱۹

باب قول النبي آخره الباطل
 سورة مجاز من كتاب التفسير

یشوش شنیدند و در صحیح بخاری مذکورست که هر سه بتول آیه را ترغوا انفسهم استقامت میگفتند که چون
استقامت جناب سید محمد مصطفی علیه السلام او نمی شنیدند و در جایه است مدوات به لیت آن عادت را ترک
و او را انقدر آوردند بگذرد که بر ما فرمودند که هر شنیدند و قول القول با تامل مریز زبان آوردند و دلیل باعث
گردیدن قرنائی را پس این روایت صحیح بخاری و صحیح مسلم است که در آن مذکورست قال عمران بن الخطاب
قد علمت لوجه عندنا كتاب الله حسبا فاختلغوا وكثروا للفظ و صرفا فاختلغوا و دخلت
تقریب است و دلالت دارد بر آنکه خلاف و تنازع مردم متفرع این قول بوده و این منی دلیل واضح است بر
عرباغت تنازع گردید اما آنچه گفته در آن مجرجه جمعی گفته بود پس دانستی که علامه علی رحیمین است
رض صوت را در ضمن مطاعن مجابیز ذکر کرده اما آنچه گفته و ارشاد پیغمبر که لایبغی هندی تنازع
نیز بر همین مدعا گواه است پس لفظ لایبغی چنانچه در ترک اولی استعمل میشود همچنان در امر حال
و غیره بر تریز استعمال میکنند قال الله تعالی و ما یبغی للرحمن ان یتخذ ولدا و در سوره مذکورست
عن عقبه بن عامر قال اهدى الربى الله فریح صرید قلبیستم انصر فنفسه من نواشدها کما
لکم قال لایبغی هذا للیقین استی اما آنچه گفته و لفظ قوموا از باب تنکاشی مریض است پس
جوابش آنکه چون ثابت و تحقق گردیده که پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله مجبول و مضطرب خلق عظیم بود چنانچه
تصغالی تنازع فرموده انک لعل خلق عظیم صدور این تنکاشی از آنحضرت ممکن و متصور نیست بلکه صدور
این قول از جهت کثرت اصوات و اختلاف ایشان بود چنانچه قولها اکثر و لفظ و اختلاف قال رسول الله
قوموا عنی و دلالت صحیح بر آن دارد و لهذا بخاری این حدیث را در کتاب الاعتصام و کتاب و ارشاد
در باب کراهیه الخلاف آورده و شیخ عبدالحق دهلوی در ترجمه این قول گفته پس چون بسیار گردند با یک
و فرودشن اختلاف گفت آنحضرت بر خیزید و دور شوید از من و در صحیح بخاری مذکورست عن ابي هريره
عن النبي قال انما هلاك من كان قبلکم بسؤالهم و اختلافهم علی انبيائهم فاذا نهيتکم عن شئ
فاجتنبوه فاذا امنتم کم بشئ فاقوا منه ما استطعتم پس ترجمه این حدیث واضح می شود که حضرت رسول
صلی الله علیه و آله بسبب ظهور اختلاف مجابیه که موجب پاکت و ضلالت ایشان بود لفظ قوموا عنی که مریض
در تبعید است ارشاد فرمود و از بساط قرب و ایشانه در گردانید و این قدر برای اثبات سوو حال
ایشان کفایت میکند اما آنچه گفته و آنچه در حالت مرض از راه تنکاشی می تواند بود در حق کسی
عمل ضمن نیست پس چونکه جناب رسول الله صلی الله علیه و آله در حالت مرض و محنت و غضب و مصدا
خیر حق و صدق غیر فرمود چه بر چه میفرمود و می متولی می بود لهذا آنچه آنحضرت در حالت مرض از

ص ۱۰۰
الفصل الاول من التلخیص
من کتاب التلخیص

۴۲۱

و علی حدیثی در شرح آن گفته
بیل فی ذلک ان ذلک ان قبل التلخیص
والله اعلم و غیره سوادی التلخیص و یکن
و فی بان الالهیه المیقین فی التلخیص
و لایبغی یعنی لا یجوز ان یتولی

ص
قول علی صلواته
آخر کتاب المغازی ۱۲

۲۲۲

ص
باب عرض نبوی ۱۲
آخر کتاب المغازی

تجید و تعین اینها بطریق ابسط بعمل آورده و کلمه قوماً می که مشعر بر غضب ازین اختلافات است بزرگ
 چنانچه از برای این حدیث را در باب کراهتیه اختلاف هم در حالت صحیح بر نمی بینی و در او را شاد فرمود
 بلاشک در حالت برسو و حال و مخالفت معاذت تمیزشان را بر رسول خود اجمال خواهد داشت این جو در تع
 آورده و بعد از آنهم تم استکون الخدبان المراد به هنا ما یقع من کلام المرء الذی لا یتعلم و کلام
 یتعلم به لعدم فاعله و وقوع فاعله من التیبه مستحیل لانه معصوم فی محنته و مرضه لعل
 تعالی و ما ینطق عن الهیة الا یرسله ۱۳ فی الاقول فی الغضب الرضا الاضاح الیسر و کلام
 جمیع قوال و امثال جناب سالتاب علی الله علیه و کلام جمیع احوال حق و صواب باشد باز تجویز وقوع امر
 خلاف حق از آنحضرت در حالت مرض از راه تنگی نفسی قبح و عصمت آنجناب مقدم اعتبار بر احوال آن
 عالیجناب است معاذ الله زیرا مثل هذه الهفوة الطبيعية والقوله الشنیعة اما آنچه گفته که علی انصواب
 که این خطاب که بهر جان من است خواه مجوزین و خواه مانعین پس جوب البشرا که کلام خطاب به
 مسافرن است بلکه مختص کسانی بود که باعث و سبب اختلاف اصوات شدند و لهذا راوی حدیث
 او که لفظ و اختلاف اسبب موجب صدور لفظ قوماً یعنی از آنحضرت و آنچه گفته که لفظ و اختلاف
 قوال رسول الله قوماً یعنی و مراد است که سبب اختلاف اصوات و اختلاف نبود مگر خلفان از پیروان
 نه موافقان و متابعان آنحضرت ۱۴ اما آنچه گفته در روایت صحیح و در دست که آنحضرت ۱۵ و پس از
 کرد و خورانیده بود در میدان یافت فرمودند لایقی احدی فی البیت الا العباس فان لم یشهدکم پس بدانکه
 این قصه و صحیح بخاری بر روایت فائمه این الفاظ مذکور است لانه ناکه فی مرضه جعل شیهة البیان لا یکنه
 ضلنا کل هیهة المرض للذواء فلما اتانا قال الم انکم ان طلعن فی فلنا کل هیهة المرض للذواء فلما
 لایقی احدی فی البیت الا اللد وانا انظر الا العباس فان لم یشهدکم و بر ماعل بصیر مخفی نیست که هرگاه
 که جناب سالتاب اصلی الله علیه و کلام اول با اشاره از لود و کرون منع و بعد از آن بقول صحیح فرموده که آیا من
 نمی کرده ام از لود و کرون و عائشه و دیگر اصحاب منع و نهی آنحضرت را از زیارت که ابریت مرضی و در او
 گفته باشند پس از ایشان پرسید دست که قول آنحضرت را استونی بدوات و قوطاس کتب کم کتاب این
 نقل بعد از آنکه زبان مرضی نماز ما استلال مخاطب بر روایت لود و هر وقت از ماضی از جناب سالتاب
 اصلی صلواته که جهت ننداشتی که مرضی را عارض میشود پس در فوج است اولاً باینکه روایت مذکور
 تا وقتی که دست سببه شیهة ثابت نشود لیاقت استیجاب فرموده تا باینکه روایت مذکور هرگز در حالت
 بر قتل و سبب زوال عقل آنحضرت از لود و کرون نمی کند بلکه لایقی احدی فی البیت الا اللد وانا انظر

انظر العباس فان لم يشهدك و انت بر كمال عقل اخبرت بكذبا في شرح صحيح بخاري مسئلة در زك
 اين قول نكدرست اولا يبق احد لالاد في حضوره و حال نظري بالهم قصاصا لصلام و عقوبة لهم
 لقركم استال فغير من ذلك ما من باشر في ظاهر ما من لم يباشر فلكون نفس تركوا انبياءنا هم
 هو عند الالعباس فان لم يشهدك اى له يحضر كحال اللود و نا انا بايكدر من اين روايت نظري
 و اختلاف و مع ست چا بنابر ابى محمد در شرح صحيح البلافة و در جرد و و از دم آن از تاريخ طبري نقل ك
 ريات عائشة و هو الله قالت اعمى على رسول الله و الدار ملحق من النساء ام سلمة و
 ميمونة و سابت عيسر بن عبد العباس بن عبد المطلب فاجعوا على ان يولد و فقال العباس
 لا الله فلد و فلما اتفق قال من صنع لي هذا قالوا لك قال لنا هذا و له جاء نامن من هذا
 و اشار الى المرض الحديث قال و لم نعلم ذلك فقال العباس خشيتم ان يارسل الله ان يكون ملك
 ذات الجنب فقال ان ذلك لاء ما كان الله ليعا قيني به لا يبق احد في البيت لا لالاد
 قال فلقد لدت ميمونة و انها الصائمة لضم رسول الله عقوبة لهم با صنعوا و ابن ابى
 يسر نقل اين روايت گفته قال ابو جعفر قد ريت من اية اخرى عن عائشة قالت لد و نا
 رسول الله في مرضه فقال لا نلذ في نقلنا كل هية المرض اللد و فلما اتفق قال لا يبق
 احد لالاد غير العباس عمن فان لم يشهدك و قال ابو جعفر لالذي نوحه اللد و بيده اسماء
 بنت عيسر قلت العجب من تناقض هذه الال ايات فاخذ بها ان العباس لم يشهد اللد و
 فلذ لك اعفاء رسول الله من ان يولد و لد من كان حاضر و نه اخذ بها ان العباس حضر لاد
 و في هذه الرواية التي تضمن حضور العباس في لاد كلام مختلف فيما ان العباس في الالاد
 ثم قال فلذ و فافق فقال من صنع لي هذا قال ملك انه قال هذا و له جاء نامن من المرض الحديث
 لغات الجنب فكيف يقول الالاد ثم يكون هو الذي اشار بان يولد و قال هذا و له جاء نا
 من مرض الحديث لكذا و اسالت النقب با جعفر يحيى بن زيد ابصر من حديث اللد و
 اللد على بن ابي طالب ذلك اليوم فقال معاذا الله لو كان لذكرت عائشة ذلك فيما تك
 و ستفاء عليه فقال وقد كانت فاطمة عليها السلام حاضر في اللد و ايناها معها انظر
 لدت ايضا و لد الحسن الحسين كلا هذا امر لم يكن انما هو حديث و لد من لاد تقربا
 الى جعفر الشايع الذي كان اسم بنت عيسر و اشارت بان يولد و قلت هذا و له جاء نامن
 من المرض الحديث و جعفر بن ابى طالب كان يملها و ساعدتها على تصوير ذلك

باب من
 المتزى

ص
 في شرح كلام له
 بل في نقله
 من
 من
 من
 من

۳۳۳

نظیر عظیمی که از دیگر سزای بزرگتر است و آن قرآن است و اهل بیت بی بی و علی که بعد از آن بیان
 و در امر بگوشه سلوک خواهد نمود و رعایت حقوق آنها که کثرت خواهد کرد و آن دو امر از دیگرها جداست
 آورده من که در این سنده نگاه فرمودید بیک نگاه از تقالی سواد من است و من بولای جمیع مؤمنان بهم از آن
 دست علی را گرفت و فرمود من گنت سواد خلی تولا ما لکم و اول من الاله و عاده من ماداه و انزل من خذله
 و انصر من نصره و اول الخی مدحیت دارم و دست که عمر بن خطاب گفت ای علی با داد کردی و سواد من و سواد
 هر دو من و سواد من است ای علی پس مقصود آنحضرت آن بود که درین حدیث نیز تأکید مضمون همین حدیث که سایر
 آنچه در باب امامت گذشت امر تمسک اقتدا بآنحضرت امیر المؤمنین علی بن ابیطالب و نص بر خلافت آنحضرت
 فرمایند و چون از مقصود آنحضرت واقف بود مردم را از آوردن ادوات کتابت منع کرد اما آنچه گفته
 بلکه امر در بی هم نبود مضمون شوره نیک حاصل علی ارشاد می شد که زمان همین وصیت بود پس جواب این
 اگر شوره نیک و مسلح علی از او بدین بود آنحضرت را چه لازم بود که در چنین وقت با تمام آن می برد
 و او ما این معنی که وقت اقتضای زمان وصیت با او دینوی است بی دلیل و باطل حضرت اما آنچه
 گفته گوام قائل تجویز میکنی که جناب پیغمبر در مدت بست سال که زمان نبوت آن افضل البشر بود
 با وصف حمیتی و رافقی که بر علوم ملق الله و بالخصوص در حق امت خود است و با وجود تبلیغ قرآن و ارشاد
 امامت بی شمار درین وقت تنگ چیزیکه هرگز نگفته بود و آن چیز تریاق محرب بود برای دفع اختلاف
 میزاست بگوید یا نبوی پس از مدتی که گام از شیبیان باین معنی قائل شده کارگر
 برای نوشتن آن جناب پیغمبر ادوات کتابت طلب فرموده بود گاهی گفته بود بلکه آنچه شیبیا میگویند
 اوست گمان امر را پیغمبر خدام از ابتدای سالت تا آخر وقت وفات هم بطریق روز و اشارت و هم
 بصراحت و توضیح الفاظ و عبارات در صلوات و صلوات بکرات و مراتب ارشاد میفرمود تا اینکه بعد از آن
 از تجزای انواع در موضع غدیر خم بروز هجدهم ذی الحجه در حضور تمامی مردانیکه در آن حج همراه رکاب عادت
 آنسب آنحضرت بود و در ولایت و امامت علی بن ابیطالب نص نمود و خطبه طویل مضمون شرح
 و شنای باری تعالی و در وصف رسالت خود و بیان فضائل و کمالات علی بن ابیطالب ارشاد فرمود
 و حق بر تمسک تعلین نمود و چون عراز قول آنحضرت می یافت که تأکید همان امر سابق یعنی امامت
 جناب امیر المؤمنین علی بن ابیطالب است و حق بر تمسک کتاب الله و عزت اهل بیت است که هر دو با اتفاق مانع
 از تسلط از خواهر فرمود گفت این از لعل لیسر تا اثبات این معنی که این امر میان تریاق محرب بود که بر
 وضع اختلاف و فصل کانی بود پس نیاید آنست که بر اختلاف فیکه در امت واقع شده فرغ اختلاف در

۴۲۵

المات بود و پنج شهر ستانی در مل و مثل گفته الخلفاء الخامس في الامامة وان علم خلفه في الامانة
 خلافا لامامة انما سئل سيفت الاسلام على طاعة دينية مثل ما سئل علماء الامامة في كل
 زمان و قد سهل الله ذلك للمتذللين الاول و شيخ مبدئي و دعوى و شرح شكوه گفته قيل ان
 النبي اراد ان يكتب قسيتين واخذ من الصحابة للخلاف في الخلافة يقع بعده نزاع منهم كان بجانب
 ابن عباس لغوات معتقدة من هذا الخبر و خواجه شايخ شفاء قاضي عيان گفته قال سفيان
 اراد ان يبين ان الخلافة بعد جده حتى لا يختلوا فيها و كرامتي و شرح صحيح بخاري از خطابي نقل کرده
 كه او گفته هذا بنا قال علي وجهين احد هما انه اراد ان يكتب اسم الخليفة بعد جده لئلا يختلف الناس
 ولا يفتنوا عوام في وجه ذلك الى الضلال انتهى مقدم الحجة و در فتح الباري و شرح قوله ان كتب لكم كتابا
 گفته هو تعيين الخليفة بعد و شيائش من ذلك في كتاب الاحكام في باب الاستخلاف منه
 اما آنچه گفته و سلا عمر در آن خانه حاضر نبود و بجز تو هم انكه ما و ابشتود و از بيرون تهديد نمايد
 بر زبان نياورد و با وصفت مدورنت جميع الهيبت درين وقت باها نفرمايد كه اين كتاب را نوشته
 بگذاري پس جواش انكار كه معلوم شد كه انحضرت براي نوشتن اين كتاب الهيبت خود را نفرمود
 و كتاب جلاء العيون ذكره است كه شيخ ابو جعفر محمد بن يعقوب كلبني رح از حضرت امام موسى كاظم عليه السلام
 روايت کرده كه انحضرت فرمود كه از پدرم امام جعفر صادق عليه السلام پرسيدم كه آيا هيبتين بود كه حضرت
 ايرالمونين عليه السلام كتاب هيبت نامه حضرت رسول خدا صلي الله عليه وآله بود كه حضرت بر او اطلاق كرد
 و او مي نوشت و جبرئيل و ملائكه مقربين گواهان بودند حضرت صادق عليه السلام ساعتی ساكت شد و
 بعد از آن فرمود كه چنين بود كه گفتي انهي عدم اطلاع مخاطب كه از پيروان عرست بر نوشته شدن
 دليل عدم آن در واقع نميداند شد بنا بر آنچه خود در فصل اول از باب يازدهم اين كتاب در ضمن بيان نوع
 بست و چهارم از انواع او نام نشود بجز شيعه گفته لاسيحي انشاء الله تعالى و بر تقدیر منزل ميگويم
 ميود تو هم تهديد عمر از بيرون در مجموع است زيرا كه اگر بنمي فرمايد بار ديگر قصد كتابت وصيت بخصود
 همان جماعت محارب با نيين مي فرمود همان آتش در كاسه در هيش ميگردد و اگر بچيكا از الهيبت خود موافق
 قول مخاطب ارشاد مي فرمود كه اين كتاب را نوشته بگذارد و از آن چه فائده متصور مي شد زيرا كه دين
 انضمام عر و اتباع كود كه از گروه با نيين بودند مي گفته كه ما قطعاً معلوم داريم كه انجناب اين كتاب را بپرست
 مبارك خود نوشته است زيرا كه انجناب گاه چه چيزي پرست مبارك خود مي نوشت و مشق الهيبت
 نداشت و بسبب غلبه روح انزاه هم عاجز بود پس كمي از الهيبت بر آنچه خود هسته باشد پرست خود

فصل ثان قلت فقد اشرفت
 عصمته في اطلاق ما في الحديث
 في سنته من ابداء النبي من
 القسم الثالث ١٢

باب كتابه العلم من كتاب
 من الجليل الاول من نسخة
 عام بعد

خود نوشته باشد و همچنین کتاب نزد اهل اقله و قابل محبت نیست چنانچه محتالی شانه از اهل اقله گفته برده
 فرموده اولی ائمتنا علیک کتابا ف قرطاس فلسفی بایدیم لغال الذین کفرنا ان هذا لا یحسن
 اما آنچه گفته اگر پیغمبر نبوشتن این کتاب بجزم و القطع از جناب ابراهیم ماموری بود باوصف این متن
 که قبیه روز پنجم و تمام روز جمعه شنیده و کیشنبه غیرت گذشت متنش کتابت آن نشد لازم می آمد
 کتاب را تبلیغ که منافق صحت آن جناب است پس ممکن است که در جواب این شبهه گفته شود که جناب پیغمبر خدا
 صلی الله علیه و آله از جناب خدا تعالی بگفتن ان تو فی بدو اة و قرطاس ما تمدان مامور بود و فرض زان اظهار
 مخالفت مرد و تبلیغ او و حدوث تنازع صحابه بود و بعد از آن منسوخ شد و هرگاه که فرض نمود مخالفت مرد
 و اتباع او باشد حاجت نبوشتن آن کتاب بعد از ظهور غایت آن نباشد و در تفسیر کبیر در ذیل قول تعالی
 انی اذبحکم مذکور است المسئلة الثالثة اختلاف الناس فی ابراهیم هل کان مامورا بالذبح ام لا هذا
 اختلاف متفرع علی مسئله من مسائل اصول الفقهاء و هی انه هل یجوز ذبح الحکم قبل حصول
 مدع الاقتتال فقال اکثر اصحابنا ان یجوز الذبح اما آنچه گفته اگر با جهاد خود میجویند که چیزی
 نبویند پس جرح الشریکه قطع نظر از آنکه مذاهب امامیه این است که جناب پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله هیچ کاره
 با جهاد نمیکرد و نیز جمعی از اهل سنت هم بر پیغمبر تمام جهاد با نیز نبود و هرگاه که پیغمبر تمام را جهاد با نیز نباشد
 آنچه بر جواز آن تفریح نموده باطل باشد اما آنچه گفته آنچه منطوق است در نوشتن کتاب یا امر به
 بود زاید بر تبلیغ سابق یا ناسخ و مخالف آن یا تاکید آن از اهل اهل پس جرح ایشان اگر مامور باشد را
 میکنند و میگویی که اولاً تاکید حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله را شایسته تاکید الهی گمان کردن باطل است
 بر مردن آن یفرق بین الله و رسوله و انبیاء است که هر قدر تاکید زیاده شود تا غیر آن زیاده
 خواهد بود و ثانیاً اگر تاکید پیغمبر بالاتر از تاکید خدا نبود لیکن با مقتدا و مخاطب تاکید الهی بالاتر
 از تاکید خدا و رسول بود چنانچه درین باب در کبیر یا زود هم از باب دوم بیان تیرج کرده و درین صورت
 اگر چه پیغمبر تمام را از تاکید امر مطلوب مخالفت نمیکرد بلکه خود تا شد آنحضرت می نمود البته آن تاکید پیغمبر
 که مویب تاکید عمر میشد نزد مخاطب هر کاری میکشود اما آنچه گفته ازین روایت مرجح مستفاد
 می شود که قبل از تکلم حاضرین تنازع کرده پس کذب محض در دهان صرف است و هرگز روایات
 صحیحین کالت ندارد و هرگاه تنازع حاضرین قبل از تکلم مراد بود و الفاظ مختلفه این روایت که در
 هفت موضع صحیح بخاری مذکور است قبل ازین نقل نموده شد و همچنین طرق مسلم هم مذکور شده
 و از چو یک از آنها فهمیده نمی شود که قبل از تکلم حاضران تنازع کرده بلکه در هر روایتیکه نام

سیاره ۲۳ سور ۱۵
 رکوع ۴ قبل از نصف

مذکورست از آن روایت مستفاد میشود که حکم عمر بکلیه شوم قبل از اختلاف و تنازع حاضرین بود بکلیه حاضرین
 و تنازع حاضرین همان حکم عمر بود زیرا که بر لفظ اختلف تا و تفریع و داخل است و در بعضی روایات که نام عمر
 مذکور نیست در آن روایات هم می باید که نام عمر مقدم بر لفظ قناز شود و اصل روایت بوده باشد و بعضی روایات
 یا بخاری خود به جهت اختصاص نام عمر حذف نموده باشد زیرا که در روایت اولی و روایت سلسله و سابقه نام
 عمر را ذکر کرده پس بر روایت اولی و روایت اخیری که نام عمر را در آن ذکر کرده روایات متوسله را حل می باید
 کرد که تا عاده نقاد و حدیث است که روایات مختلفه را با هم مطابق کرده یکی را بر دیگری محل می نمایند چنانکه
 بر مقتضی خبر پوشیده نیست و احتیاج شال ندارد و مخاطب برینجا تبیین محجب بکار برده که او را روایت
 آورده که در آن نام عمر مذکور نیست و بعد آن فقره فی البیت بر حل الخ کرده و دیگر روایات در صدر حدیث
 قبل ذکر اختلاف حاضرین مذکور و در باین جمله خود هست که حکم عمر را تا قناز تنازع حاضرین گردانند هرگاه
 حال مخاطب در ذکر امام و حدیث خویش باین مشابه باشد که از فضیلت ترسیب می شود یعنی خودم ترسیب است
 می نماید پس قمع خیانت از دور ذکر مساطات و دعا یا ت خصم که در اینجا ظاهر شده چه مستبعد است اما
 آنچه گفته و نیز معلوم شد که از امور دین چیزی نوشته نشود و زیادت باشد بلکه در سیاست تدبیر و مصالح
 بملکی و تفریق است و بنویس چنانچه زبانی بآن چیز از حدیث فرمود الخ پس از این کلام و معلوم می شود که آنرا
 شکر کین و قناز و دادن و خود از امور دین و موافق و می نیست و غلط این ظاهر است زیرا که در حدیث
 خود همیت شده که حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله هر سال که با کفار از مصالحه و مجاهد و و خزان نموده
 بعد از امور دین و موافق و می المی بود چنانچه از کلام در مخاطب سابقه و طعن سوم از ملاحظه می بگردید
 شد نیز واضح است و کلام ماقبل مستبصر تجویر خواهد کرد که چنین خواهد که محض برای اصلاح دین مبعوث شده
 بود و وقت ارتحال و انتقال بجزرت خود بجملال تبلیغین میرات امور دنیوی اشتغال نماید و از امور
 عرفی بر زبان نراند اما آنچه گفته و چیز سوم که درین روایت در حدیث شده تبیین پیش آمده است
 که در روایت دیگر آنرا ذکر نموده پس دلیل بر آن تا است نکرده و میگوید که محتمل است که امر سوم که در آن
 درین حدیث آنرا ذکر ننموده یا فراموش کرده و حدیث بخله فت جناب امیر علیه السلام را در متابعت
 اهل بیت رسول خدا صلی الله علیه و آله بود که بموجب حدیث تعلین مانع از منزلت است تا مطابق مضمون
 اکتب کم کتابی تغلوا بعده باشد چنانچه در احادیث دیگر ثابت است اما آنچه گفته که اول دلیل برین
 در احادیث که چون بار دیگر اصحاب از آمدن و دوات و شاندر پرسیدند در جواب فرمودند که نالایمان
 غیر ملامت خویشی ای یعنی شما سزا دهید که حدیث نامزد نبویم الخ پس محدث است باینکه از کتاب ثابت است

آیت شد که خمیر محمد در درجه دوم حق الراجح است کتاب وصیت نامه زید که در جوامع غیر اعتدالت ذکر نیز
 گفته اند این الجزی میگوید بر ارجح سوال از مسأله کتابت است یعنی پنجمین کتب در آن از نایب برای طاعتند
 و فکرو در آن نحو آن فصل است از آنچه سوال می شنیدند تا از صحت کتابت و عدم آن و حاصل است که سنی آن است
 که پنجمین را هم بهتر است از آنچه شمار با آن نسبت یکست یازدهم و پنجمین و ششمین سنی از آنرا هم بهتر است
 که معنی آن باشد که پنجمین آن شمار از نوشته کتاب گفته ام بهتر است از آنچه تا اینجا به یکدیگر آنرا ترک کنیم بدین
 که از اعاظم متحققین اهل سنت است یعنی راها بر گفته و از حدیث که در باب ظاهریت آن از اعاظم شمس متناهی
 پیدا است که ذکر معانی غیر ظاهر است پس فاضل غنایطیبا وجود طرق این احتمالات که بر حجت او دلیل قوی
 عمای اهل سنت تفسیر کرده اند طلبی که خود نموده و موافق غنایطیبا نگاشته استین گمان میکند و این
 احتمالات را نیز صحیح میدانند و معنای را که تر و مثل این بجز ظاهر است ترک می سازد و غیر ظاهر را اختیار می سازد
 بلکه معنی ظاهر را عقل هم نمیدانند نه دانشی محاب اما آنچه گفته و نیز از این روایت ظاهر شد که چون نسبت
 بزرگتر جواب بی تعلقی و در استگلی ازین علم باصحاب ارشاد فرموده و حاضران را ایضا وحی و سوره و دیگر مال
 شد عربن الخطاب از برای تسلی آنها این عبارت گفت پس دانشی که از هیچیک از اینها صحیح بخاری گفتن
 این عبارت بعد از تنازع اصحاب ارشاد فرمودن جناب حضرت رسول صلی الله علیه و آله باریک جواب است
 تعلقی و در استگلی ثابت و مفهوم نمی شود بلکه متوجه که هر که ترجیح دانشی را بقیض نکوردت قبل از ذکر
 تنازع و اختلاف حاضران نکوردت و از هیچیک روایت ظاهر نمی شود که هر این عبارت را بعد از ذکر آن
 و گفت و شنیدند مورد مذکور گفته باشد اما آنچه گفته از چنان معلوم شد که این کلام از عربن الخطاب بعد از
 گفت و شنیدند در مقام تسلی اصحاب واقع شده نه در مقام مانع از کتابت پس چنانچه دانشی که از
 که مدعی ندارد و بهمانی و دروغی است که پایانه در صحیح بخاری مسطور است قال النبی صلی الله علیه و آله
 کتابا لا تضلوا احدنا فقال عمران النبی قد غلب علی الوجع و عندکم الفزان حسبنا کتاب الله
 اهل البیت فاخصموا فاختلفوا ففهم من یقول قرهوا یکتبکم النبی کتابا لا تضلوا احدنا و
 منهم من یقول ما قال عمر و در صحیح مسلم نکوردت قال النبی صلی الله علیه و آله کتابا لا تضلوا
 احدنا فقال عمران رسول الله قد غلب علی الوجع و عندکم الفزان حسبنا کتاب الله
 اهل البیت و این عبارت صحیحین بالغ دالات و اوضاع ایضا صحت و دلالت دارد که این کلام عربن الخطاب
 قبل از این گفت و شنیدند در مقام مانع واقع شده نه در مقام تسلی اصحاب نیز واضح می شود که باعث
 اختلاف حاضرین همین قول عمر شد که بعضی گفتند که این سخن بر اتمثال باید نمود و بعضی گفتند که قول

۴۲۹

چنانست که عمر گفته یعنی با و ادوات کتابت نیاریم در سوره اخلاص علی الله علیه و آله و صحت نامه زو ستمن در همین پس
 باین تصریحات و ابیضاغات چنین معنی کا ذبه زعفره نمودن و آنرا در کتب برج ساختن کار مخفی است
 و بس اما آنچه گفته و مقطع الکلام درین مقام آنست که حضرت امیر المومنین علیه السلام نیز درین قصه
 حاضر بود با جماع اهل سیر از طرفین آنچ پس ادعای جماع اهل سیر طرفین بر حضور جناب حضرت امیر علیه السلام
 درین قصه ادعای محض است و دلیل بر آن وارد نموده و ادعا عدم نقل شیعه و سنی انکار جناب امیر
 را بر غیر محض دعوی است و شهادت علی النقی که نزد خودش مقبول نیست اما آنچه گفته نیز از این
 عباس که در آن زمان مغیرت سن بود آنچ پس بدانکه اگر قول ابن عباس از زبیر کل از زبیر با حال سینه
 و این ان کتیب لهم ذلک الکتاب بسبب منقرسن در زمان جناب سول خدا صلی الله علیه و آله نزد اوست
 محل اعتبار نباشد می باید که نامی سائل و معتقدات او محل اعتبار نباشد و حال آنکه نامی اشاره و اوست
 در جواز رویت بارتیالی افتاد بر قول ابن عباس یکسند در روایت عائشه را که مضمین انکار جواز رویت
 بارتیالی است با وجود آن بزرگی عائشه که اهل سنت معتقد آن هستند از اعتبار ساقط می کنند
 اما آنچه گفته که لفظ شمال در لغت عرب چنانچه بمعنی گر است و درین معنی آید بمعنی سو و تیره
 در مقدمات دینوی نیز بسیر مستعمل میشود پس جو ابش را که مخاطب رب اب اول در بیان مقدمات
 اهل سنت گفته مذکور نیز بر او محمول بر ظاهر است و مشک نیست درینکه ظاهر آنست که مراد از لفظ
 شمال در خصوص خدا و رسول و گمراهی در دین باشد و اگر در بعضی آیات قرآن و بعضی احادیث نبوی بسبب
 بعضی قرآن را از لفظ شمال سو تیره در مقدمات دینوی هم بوده باشد موجب صرف این لفظ از معنی ظاهر
 آن در هر آیه و حدیث نمیتواند شد اما آنچه گفته پس رنجیا هم مراد از آن نقلوا خطا در تیره ملک است
 پس جو ابش را که پیغمبر خدا را چه مزدورت بود که با وجود بی تعلقی و وابستگی در آخر وقت از شمال و
 انتقال بخوار پروردگار با تقای تا بر ملکیه دینوی بر روی بردخت اما آنچه گفته دلیل قطعی برین
 آنست که در وقت بست و سه سال تزلزل و وحی و قرآن و تبلیغ احادیث اگر کفایت در هر ایت
 ایشان شده بود درین دوره سطر چه قسم کفایت این کاری نداشت پس سبب غلط فهمی در حق
 کوشی دارد که چنین باطل می سراید این قدر نمی فهمد که این دوره سطر کتاب مادی جمیع خیر دنیا و
 آخرت و نامی حاصل دینوی و دنیوی بود یعنی جناب امیر علیه السلام را خلیفه بلا فصل از ستمن و در جمیع احوال
 و اعمال و افعال و اعتقادات پیروی انجناب کردن که از دوره سطر هم کم است کافی بود در هر ایت
 و در معجزه ای ایشان و چنین مطلب واضح نمییدن و بر خلاف آن تقدای جناب امیر را کافی در

و انکار برین از جناب امیر
 در سینه زبیر سن مقبول است

۴۳۰

در بابیت و شش تنی که در ایل قطعی بر زود بود آن حدیث جناب سولتواصلی تصدیق آنکه گفتن میاد است
 که علاج ندارد اما آنچه گفته بر تقدیر اول استحضرت بار دیگر در همین مرض این دعیه را بخاطر مبارک
 آورده خود بخود موقوف داشت الی قول در صحیح مسلم بوجود است که انجناب فائمه صدیقه را در همین مرض
 او می لے ایک الیچ پس مقروح است با تیکر روایت مذکور مازو موضوعات و ضرریات و ماصیبت خواج
 که در مقابل حدیث استونی بروات و قرطاس الخ وضع کرده اند چنانچه صاحب جامع الاصول گفته که
 تصدیق الشیعه بنقل النص علی امامه علی کرم الله وجهه و البکره علی امامه ابی بکر لان هذا
 منسلا لاجل ان لا یتصور ثم کثر لنا طوائف فی عصره وجد فی الامصال فذلک لاجل
 اتنی و خود این ماصی در باب حدیث گفته که طعنا گفته ترا هست نه مضموم اند و مخصوص علیه تنفی
 و این ابی الوردی شرح پنج ابلاغ گفته طوائف ابی بکره ماصنعت الشیعه وضعت لخاصها احادی
 فی مقابله هذا الاحادیث نحو کنت متخذاً خلیلاً فانهم وضعوا فی مقابله حدیث اوجا
 و خود با الایجاب فانه کان لعلی فقلبه البکره الی بے بکر و حقشون بے بد طات و بیای
 کتب بے بکر کتابا لا یختلف علیها ثمان ثم قال لایحاط المسلمون الا بایکر فانهم وضعوا
 فی مقابله الحدیث المصنوع فی مرضه فبے بد طاة و بیاض کتبکم کتابا مالا یضلفون
 بعد ایدنا فاختلاف عند الخ اما آنچه گفته بر تقدیر ثانی حاجت نوشتن توجو زبیر که قبل ازین
 بحضور بزوان الخ پس جوشن و کما حاجت نوشتن تا کید همان امر سابق بود اما اصحاب ثله و طلحه و زبیر
 و معاویه و عائشه و عوان و انصار ایشان در مجال انکار آن امر نماند اما جو ایشبهات تو ماصیبت
 امام و وانه هم که اشاعره با عقلا جانم بان دارند و نقض شبهات باب هتم شرح و بسط تمام هم
 کما در شرح جان آمد طبع الیه

قال طعن دوم آنکه عرض نمائید
 حدیث آن حضرت سیده النساء را بی سوخت و بر پہلوی مبارک آن مصدوم بشیر خود صد مرتبه ساینده
 که موجب عمل گردد و این تصدیق و راهی در بهتان و اقر است صحیح مسلمی مذکور و لهذا اکثر ائمه
 این تصدیق استند و گویند که تصدیق سخن نماز مبارک کرده بود لیکن جعل تیار و در تصدیق امور قلبیه است
 که بر آن فیروز خا تالی و دیگر مطلق نمی تواند شد ماگر در تصدیق تخریف تہد بزنی است و گفتن
 دیگر من خواهم سوخت پس در کشت آنست که این تخریف و تہدیر کسانے را چون کاذب است حضرت زہرا را و اعلیایا
 و عیال بر صاحب بیانته است حکم حرم که منظر داده و در کجا جمع می شد و وقتند و فساد منظور مید اشتند
 و در حق زنی تفاوت علی قاضی و بیک شهادت و شورتها می فساد دیگر تصدیق میکرد حضرت زہرا را

ص

جزء حدیث است شرح قول
 ان تعلیم علی الناس حق
 و باطل است

۴۳۱

نشست و برخواست آنها کفر و توحش بود لیکن بسبب کمال حسن لفظ با نہالی پرده نمیزود که در زمان
 من نیامده باشد بعد از آن خطاب چون دید که کمال برین سنوالت است اینجا بعد را تبذیر نمود که گمانه را بر شمس
 خواهم سوخت و تخصیص سوختن درین تهدید یعنی برستنباط دقیق است از حدیث پیغمبر اگر آنحضرت نیز در
 کسانیکو جماعت حاضر نمی شدند و با امام اقتدا نمیکردند همین قسم شراد فرموده بود که در این جماعت اگر از
 ترک جماعت باز نخواهند آمد من جانها را برایشان خواهم سوخت و چون ابو بکر نیز امام منصوب کرده پیغمبر
 بود در نماز و آنها ترسند ای آن امام بحق بخاطر خود کامی ندیشیدند و رفاقت جماعت سلین درین
 باب نمیکردند سوختن همان تهدید پیغمبر شد پس این قول عرش پر است بعلی پیغمبر که چون روز فتح
 مکہ بجهنم او عرض نمودند که این خطل که یکی از شعرائی که فار بود و بار بار با ججو حضرت پیغمبر در اشعار خود رو
 خود در سیاه کرده پناه بخانه خدا لیغز خانه کعبه معظمه برده و در پرده اسے آن خانه تجلی آشیان خود را
 پنهان ساخته در باب او حکم ست فرمود که او را با نجا کشید و پس حرم کشیدیم هر گاه این قسم مردود
 جناب الهی او خانه خدا پناه نباشد در خانه حضرت زهرا چرا پناه باید داد و حضرت زهرا چه از نزد او ای
 فساد پیشه مکدر کرد که مخلوق با خلاق قدس شیبوه آن پاک طینت بود و مہندا از روی اخبار صحیحہ ثابت
 کہ حضرت زهرا نیز آن مردم را ازین اجتماع منع فرموده بود و نیز قول عمر در نجای بسیار کتر از فعل حضرت امیر
 کہ چون بعد از شهادت عثمان رنم خلافت بر آنحضرت مقرر گرفت کسی را کہ داعیہ بر ہم زدن این منصب
 عظیم بخاطر آورده از زمین بر آرد بکشتا کنند و در پناه سایہ حرم محترم رسول یعنی امام المؤمنین عائشہ صدیقہ
 و آردہ دعوی تصاص عثمان از قتل او نموده آماده جنگ بیکار گشتند بقیل رسانیدہ مسلا پس حرم محترم
 رسول در رعایت ادب ما در خود و ما در جمیع مؤمنین بموجب نص قرآن فرمود اگر چه درین عین آسمی بجز
 محترم رسول و ائمتی و ائمتی کہ رسد بطرح من الشمس است و فی الواقع ہر جمہ حضرت امیر فرمود عین جواب محض
 حق بود کہ در بیقلم سو غظام کہ موجب قتل و فساد عام باشد بر اعانت مصلح جزئیہ سیادی و مقدمات قتل
 را و اگر اشتق و بتبارک آن نرسیدن باعث کمال بی انتظامی امور دین و دنیا می باشد چنانچہ نماز حضرت
 زہرا و وجب البیعتظیم و الاحترام بود امام المؤمنین و حرم محترم رسول و زوجہ و محبوبہ او کہ محبوب الهی بود نیز
 در وجب البیعتظیم و الاحترام بود بکلام عمر رضی قول و تحویف بنا بر تهدید و تنبیہ توج آورده فعل حضرت
 امیر فعل را ہم باقصی الغایہ رسانید پس درین مقام زبان لعن در حق مکرشادن حالاکہ قول عمر مرتب
 کتر از فعل حضرت امیر است یعنی بر تقصیب نماد است لافیر و در مقابل استنت فرق بر آوردن کثرت
 حضرت امیر بر حق بود پس خط انتظام او ضرور اتمام و پاس امام المؤمنین و تعلیم حرم حضرت رسول و ساط

۲۳۲

ساقط گشت و خلافت ابوبکر صدیق ناسخ بود پس برای حفظ انتظام آن خلافت ناسخه پاس نامه حضرت
 زهرا بنت الرسول مکنون و وبال بر وبال است کمال نادانی و بی عقلی است زیرا که اهل سنت هر دو خلافت
 را برابر میدانند و هر دو را حق می نماند علی الخصوص وقتی که ملحق بتوجه بر عمر بن الخطاب باشد و تراوی خلافت
 ابوبکر تعیین بود بحقیقت و در آن وقت منازعی و مخالفی که هم جنب بود مگر باشد و از مخالفت او حساب
 بر تو ان داشت در میان در این قسم خلافت منتظره را در اول جو شل سلام که بشکام نشود نامی نهالین
 و ایان بود بر هم زدن و اراده کسی ناسد نمودن البته موجب است و تعزیرا اقل موجب تهدید و ترس است
 و طرفین است که بعضی از فضیلتی شیعه درین ملحق بطریق ترس ذکر کرده اند که زهر بن عولم این عمر
 نیز از جمله آن جوانان بود که برای تهدید و ترس پیشان عمر این کلام گفت و من بعد حضرت زهرا ۱۲ ایام
 بنی هاشم را زهر بر رانیز جواب داد که در خانه من بعد ازین مجلس در جماع کرده بشید بجهان آتش خیمه
 نمی شود که و خلافت ابوبکر اگر زهر بن عوام تدبیر اف و می نماید معصوم و واجب تعظیم گردد و در
 باب قصاص خود اسحق عثمان اگر سخن در شت بگوید در باب قصص و القصر فری شود و چون در خانه حضرت زهرا
 مردم و امید نصادی و نکشاش فتنه بر پا کنند و واجب القبول باشند و هر گاه در حضور محرم مرم رسول
 و همراه او که بلاش بهام المؤمنین بود و مقتضای و یا شکایت از قتل عثمان بر زبان آرد و واجب الرد و
 الازاله کرد و در این فرق متبنی نیست مگر بر اصول شیعه اگر نخواهند که اهل سنت را بر اصول خود افزایند
 چرا این قدر تقویل ساقط باید که و یک سخن کافی است و هر گاه بر ترک جماعت کار سن بر کرده است و
 نماند آن مانده نفس کلفت است فقط و هیچ ضرری از ترک آن بمسالمین نمی رسد نیز تجدید فرمود
 باشد با حراق بیوت و درین قسم سفه که شراری آن تمام سلین که تمام دین را بر سر چو تهدید با حراق
 بیوت جانز نباشد و هر گاه پیغمبر بسبب بودن بر و نامی نقش و قصاص و بر در خانه حضرت زهرا نه در آید او شک
 اگر از آنکه کشند بلکه در خانه خدا نیز نه در آید او شک و سوره های حضرت ابراهیم حضرت اسمیل از آن خانه بر آید
 اگر عرابین خطاب هم بسبب بودن مشندان در آن خانه کرامت آسمانه وقوع تیر برات فتنه آنگیز در اینجا
 آن مردم را تهدید کند با حراق آن خانه چه گناه بر روی لازم شود نهایت کار اگر احاطات و ب مقتضی این
 تهدید نبود ولیکن معلوم شد که رعایت ادب درین قسم امور نظام کسی نمیکند بدلیل خلل حضرت امیر با فائت حدیث
 که بلاش زهر بر محبوبه رسول دام جمیع المؤمنین واجب التعظیم کا فخلایق و جمیع بود پس هر چه از عمر
 سابق خل معصوم بر قوع آید چه اصل ملحق و شنیع گردد اصول متقی و محجب نماند که از اعمال شنیع
 و افعال فلیعه و مطامن قبیحه و کفریات مرسیه عمر بن الخطاب آنست که تحویف و تهدید حضرت

۳۳۳

فاخر عليها اقله من كلام تجزئ بيت جلالش کرده و تصد اعراق آن آستانه منقش آستانه سبب انما
 از قبيل منظم و نام آورده و جبارت عموزين خسارت يعنى نيزاي ابيديت مصحت و طهارت تبرهيب و
 تخريف با حراق بيت برويات ثقات اهل سنت و عالم عقدين و اکابر محرمين ايشان ثابت گردیده و
 از نيابت که مخاطب باينهمه و ماضی که بر آنجا بسياری از روایات ثابته و امور بطيره در کتاب نوشته شده
 نموده چاره از اعتراف عدم الحمله یافته و از تراخ تو جهات رکبک فاسده و تا و طيات سخيغه باره دوسته و
 بازوه و تخلص امام خود از مار و نار سحر افره تقدم رسانیده و کله کسرب يقينه بحال انما حتى اذا اجامه
 لم يجده شيئا و چون بغير اسم فاهنت انکار اين امر واضح و مشهور که در کتب و فائز مذکور و سلطنت
 نموده تفضیح خود با انها چهل و شصت و خورشيد دهانه لهذا توفيق حقيقت حاصل فرودست پس نمي ماند که با نيک بخت
 علامه علی روح در طامن ابو کز ذکر فرموده که او در طلب حراق بيت جناب پير عليه السلام که در حديث قال نه
 في طاعن ابجکون ههنا انه طلب حق عن الخطاب احوق بيتا ميل الى منين و فيه
 امير المؤمنين و غاطله و اناها و جاعه من بضا شمل لاجل تركه مبايعته ابی بکر الخ ابن مرفعه
 بحروب انجما يفتت شده و از غایت بی باکی و جهل انکار آن کرده گفته من اسبح ما اخذوا الروافض هذا
 و هو حراق عديت فاطمه و ما ذكره في الطبري ذكره في التواريخ فالطبري من الروافض هو
 بالتشيع حتى ان علماء بغداد هجره لظن في الرضا و انعصب هجره و اکتبه و مر اياتنا بما
 و كل من نقل هذا الخبر فلا يتك ان الرضا من تعصب يد بالبداهه الصالح و الطعن على الاحتجاب
 فريز گفته و ما را اينجا احد سرى هذا الا ان الروافض ينسبوه الى الطبري و نحن ما را اينها في ارض
 الخ فاني هم بناج و مباح منكرين رفر بهان بحال و ضوح و عيان دلالت دارد بر انکه او از ثبوت
 انچه علامه علی روح ذکر فرموده انکار دارد و از غایت جهل و عناد ميگويد که او احدی را ندیده که روایت این
 خبر کرده باشد مالا کله بسياری از اکابر و عاظم تقدمين و متاخرين اهل سنت روایت آن کرده اند مثل
 طبري و و ادهی و عثمان بن ابی شيبه و ابن شيبه و ابن جرير و ابن خرداد و مصنف کتاب الحاشي و صاحب
 و عبد الله بن ابی شيبه و غيره و ابن عبد البر صاحب استيعاب ابو جرير صاحب کتاب السيف
 و حاشي جبل الدين و اهل ابو اعلا اسمعيل بن علي بن محمود صاحب کتاب التمهيد و ابن قتيبه و ابن اسحاق
 بن عبد الله يعني ابي حاشي صاحب کتاب الاكشاف و سبطه صاحب سبع البرامع و علي متقي صاحب
 كنه العمال و شاهه علي بن اده و الا مخاطب ماله عبارات تضمن اين خبر بايشنيد علامه علی روح و كز
 فرموده ذکر الطبري في تاريخه قال في حق الخطاب منزل علي فقال فاطمه لاهر من عليكم او غير

صريح
 في الطل الاول في مطا
 او بكون المسئلة
 في الامامة صريح
 بتمام سابق

۳۳۴
 صريح
 ابن جرير صاحب كتاب
 تاريخه و ما را اينجا احد سرى
 هذا الا ان الروافض ينسبوه
 الى الطبري و نحن ما را اينها
 في ارض الخ فاني هم بناج
 و مباح منكرين رفر بهان
 بحال و ضوح و عيان دلالت
 دارد بر انکه او از ثبوت
 انچه علامه علی روح ذکر
 فرموده انکار دارد و از
 غایت جهل و عناد ميگويد
 که او احدی را ندیده که
 روایت این خبر کرده باشد
 مالا کله بسياری از اکابر
 و عاظم تقدمين و متاخرين
 اهل سنت روایت آن کرده
 اند مثل طبري و و ادهی و
 عثمان بن ابی شيبه و ابن
 شيبه و ابن جرير و ابن
 خرداد و مصنف کتاب
 الحاشي و صاحب عبد الله
 بن ابی شيبه و غيره و ابن
 عبد البر صاحب استيعاب
 ابو جرير صاحب کتاب
 السيف و حاشي جبل الدين
 و اهل ابو اعلا اسمعيل
 بن علي بن محمود صاحب
 کتاب التمهيد و ابن قتيبه
 و ابن اسحاق بن عبد الله
 يعني ابي حاشي صاحب
 کتاب الاكشاف و سبطه
 صاحب سبع البرامع و علي
 متقي صاحب كنه العمال
 و شاهه علي بن اده و الا
 مخاطب ماله عبارات
 تضمن اين خبر بايشنيد
 علامه علی روح و كز
 فرموده ذکر الطبري في
 تاريخه قال في حق
 الخطاب منزل علي فقال
 فاطمه لاهر من عليكم
 او غير

۳۳۸

فصل سادس در تشریح
بنی الخطاب از شجره و وقت و قوم
از کتاب سید کاتب خود از آثار ائمه
که در حقیقت آنرا از خود که در
حدیث تلمیذ شاه علی بن فرید صاحب
زیاد شده و متاخر کرده ام ۲

بسم الله الرحمن الرحیم
سزاوار است که از بی بی علی

که مقتضای دروغ گویم پروردگار تو برای تفریح عوام بی بصیرت و غوی میکند که شیخین محل جناب امیر را
بسر طاعت مبارک کردند و از آنجا که سبب تفریح است متصل بهین ادعای کاذب این روایت
را که شغل بر کمالی ایاز رسانده هر جناب امیر و نهایت ایاز او ایلام آنحضرت است که بمشافه حضرت فاطمه گفته
گرم خانه ترا بر این کسان که حسن رئیس شان جناب امیر بود و خواهم سوخت نقل میکند آری اگر با صلح است
ببارت از حسن طاعت فرود زجر و خشونت و ایاز او ایلام است بالجهت جای کلام نیست الا ظاهر است که حسن
طاعت فاطمه بکار و خشونت ایاز او ایلام بکار و نیز در طاعت از غایت و طاعت و نهایت صلوات و عدم تدبیر جوانب و
اطراف این روایت داده که باره هم از سبب عربین الخطاب شمره و آنرا از ذمات تهنیدیه تهنیدیه آن فاطمه
طیبه رعیت خود داده است و غرضش آنست که چون از جناب امیر علیه السلام و دیگر اتباع آنجناب مختلف از حق
و صواب و خروج از عباد و مشربیت بمل آهاند از ایشان را تبرع و تحریف و ایجاد و ایلام از این امر طلب
باز داشت و بیسوی امر حق آورده و چون این غرض باطل را منکر کرده باشد با تمام تمام انبیا کمال صحت
آن نموده چنانچه در فضائل عمر گفته و تهنیدیه نم رفیده استوار المعنی و بعد از چند حدیث یکی متضمن تهنیدیه عمر و
تورین او بر فرمان بیعت تا فرود حضور معلوم بعد و دیگر غسل جمعه و دیگر تهنیدیه شکر و شکران از تولیت نبی
امیر و متولی مسافران ایشان بر تفتاح مس و مسلم بانیک بعد و هر گاه بر مردی اجماع کنند مخالفان نیز اکتف
کنند و سومی متضمن منع عمر جناب امیر علیه السلام را از خواندن رکعتین بعد از عصر گفته ابو بکر عن اسماء بن سلمه
صحیح علی بن ابي طالب علیه السلام انما یبکی بکرم عبد الله کان علی و ان یبوی کلون علی
فاطمه بنت رسول الله فیما فیها من نیک و غیر نیک فی ابره فلما بلغ ذلك عمر بن الخطاب حرج
حق دخل علی فاطمه فم قال یا بنت رسول الله ما من الخلق احد اهل الجنة من ایاک و ما من احد اهل
الجنة الا بعد ایاک عنک ام الله ما ذاک انما فعلی انما اجمع هو لاء انصر عندک ان امره ان حرقه علیکم
البيت فقال فاطمه خرج عمر ان ما قال ففعلت ان عمر قد جانی و قد خلف الله لمن عدم لیحرقن
علیکم الیت و ام الله لیضربن الحلف علیه فانصر هو امرشد بن خرق ان انکه و ان رجول الی فانصر
عندنا لم یسرجوا الی الله کتبه با یسری لاجه بکر انصحی این عبارت بصر صحیح ثابت گشت که ازین جهت صحیح است
بر شکر شیخین یعنی بخاری و مسلم و این تائید صحت و نهایت اعتماد و اعتبار است پس از حدیث و در وقت احادیث
صحیح بخاری و مسلم است و اما حدیث بخاری و مسلم شرا فی و بطلانی که تدریس است در خود ظاهر است اما حدیث
که در اسام حدیث صحیح که انصاری است بر صحت آن گفته الفی الکامل من المتفق علیه اختیار لا ما بین ما بین حدیث
الایضاح فی ابی العیین مسلم علی الحدیث علیا من التصحیح و صحیح حدیث الصحابی الشیخ بالحدیث من

ہم رسول اللہ ص و آلہ مروا یا ن ثقتان ثم یریدہ عندنا ابی لشہوق بالوطیۃ عن الصحابۃ لہذا
 ثقتان ثم یریدہ عنہ من تباح الثنا بعین الحافظ المتقن المشہور لہ من ائمة من الطبقة الرابعة
 ثم یكون شیخ البخاری ومسلم حافظا متقنا مشہوقا بالعدالة فی طریقتہ فہذا الذی حجة العلیا من التصحیح
 اتفقوا علیہ من حدیث ابوبکر بن ابی شیبہ بائرا نشاء ولی الحدیث صحیح بن زبیر بن شہین ست بس معلوم شد کہ ابن حدیث ہم
 در ذریعہ علیا ہی صحت ست و نووی و شیخ صحیح مسلم گفته قال الشیخ الامام ابو عمر بن الصلیح من حلالہ تھا
 شرط مسلم فی صحیحہ لیکونی الحدیث متصل الاسناد ینقل الثقة عن الثقة من اولہ الی ختمہا علیا
 من الشیخ ذوالعلوۃ و ہذا حدیث صحیح نقل حدیث اجتمع فیہ ہذا الشرط صحیح بلو خلاف
 بین اہل الحدیث الخ و ازین عبارت ظاہرست کہ ابن حدیث بنقل ثقتہ از ثقتہ متصل الاسناد ست و از اول تا
 ختمہا ہی ہند و ہر حال ان ثقتان مذکور نشاء ولی ابتدائین روایت را در ذریعہ ہمسین و فضائل شہین کرد
 خراجی کہتہ عن اسلام انھین یو بیع لابی بکر بعد اسو اللہ علیہ السلام کان علی ابن زبیر یدخلون
 علی فاطمہ بنت رسول اللہ فیساویون نہاوی بر تصویق فی اہم فلما بلغ ذلک عمر بن الخطاب خرج
 حتی دخل علی فاطمہ فقالت یا بنت رسول اللہ ما من الخلق احدا حببنا من ابیک و ما
 احدا حببنا بعدک منک و ایم اللہ ما ناک بما نواوی ان تصحیح ہوا انہ لفر عند لکان من ہم
 ان جہرق علیہم ابیت قال فلما خرج عمر بن الخطاب قال لعلی ان عمر قد جاء فی و قد خلف بالہ
 لئ لا یعدم لعلی عن علیکم ابیت و ایم اللہ یضین لما حلف علیہ فانصر فوا و لشدین فخر و ارا یکم
 لولت جوی الی فانصر فوا علیہا فلم یرجوا الیہا حتی با یسوا لابی بکر اخر جہا بن ابی شیبہ و ابن مبر
 صاحب تصنیب ہم ابن روایت ہند را روایت کردہ حیث قال حدیثنا محمد بن ابراہیم حدیثنا محمد بن احمد
 حدیثنا محمد بن یوسف حدیثنا احمد بن محمد بن ابی الزناد حدیثنا احمد بن محمد بن حسین حدیثنا
 عبد اللہ بن محمد بن فضیل بن اسلام عن ابیہ ان علیا و ابن زبیر کانین یو بیع لابی بکر یدخلون
 علی فاطمہ فیساویون ترا جہا ن فی اہم فبلغ ذلک عمر بن الخطاب علیہا عمر قال یا بنت رسول اللہ
 و اللہ ما کان احدا حببنا من ابیک و ما احدا حببنا بعدہ منک و قد بلغنا ان ہوا و
 المنصرین خلون علیک لئ لا یفتن لافغان و لافغان تم خرج و جاؤا ہا فقالت لہم ان عمر جوی و
 لئ لا یعدم لعلی عن علیکم و ایم اللہ یفتن بہا فانظروا فیما یرک و لا تخرجوا الی فانصر فوا فلم یرجوا
 با یسوا لابی بکر اتفق و علامہ ابو الفداء اسمعیل بن علی بن محمود بن محمد بن عمر بن شامشہا بن ابی بکر و در تاریخ
 خود سنی المتصرف فی اخبار البشر ذکرہ کہ سمعت سقیفہ گفتہ ذکر اخبار اہل بکر الصدیق و خانہ رسول اللہ

مشہور کتاب ابن زبیر ۶

۴۳۹

صحب
 زبیر ابی بکر عرف العین
 ترتیب ابن کوفہ
 اقول لما فرقت بیوتنا شد و حسن بن زبیر فرقت
 الذی الذی المذنبہ زاد او اصرار و انظما و
 طار و کبریا و در حق السود الیہا تم لہود
 حتی و کسبہا فیما و جدت ان فزایہ الیوم
 النبوی علی اللہ علیہ السلام انتم فی ذم
 انصر ابی بکر سقیفہ نقلت ہا ہا ہا ہا
 و غیر ذلک و قابل ہذا عبارتہ علی المتصرف
 فی کتاب التفسیر علی المتصرف
 فی کتاب التفسیر

لما قبض الله نبيه قال عمر بن الخطاب من قال ان رسول الله صلى الله عليه وسلم مات علوت مرسه
 بسيفي هذا وانا ارفع الى السماء فقرأ ابو بكر من محمد الام رسول قد خلت من قبله ال رسلا فان
 مات او قتل انقلبتم على اعقابكم فوج العوم الى قوله وبادر اسقيفة بنى ساعدة فباع عمر ابان
 رضي الله عنه قال الناس عليه بيا يعون في العشر الاوسط من ربيع الاول سنة احدى عشر خروا جماعة
 من بني هاشم وازن بن عتبة بن ابي لهب خالد بن سعيد بن العاص المقداد بن عمرو وسلمان الغادي
 وابا ذر عمار بن ياسر البراء بن عازب ابي بكر بن كعب ومالو مع علي بن ابي طالب ^ع قال في ذلك
 عتبة بن ابي لهب ما كنت احسب الامر منصرف + عن هاشم ثم منهم عن ابي حسن + اليس
 اول الناس يا انا وسابقه + واعلم الناس بالقرآن والسنة + واخر الناس عهدا بالخير من +
 جبرئيل عرفه في الغسل والكفن + ما فيه ما فيه لا يجترن به + وليدخ القوم ما فيه من الخير +
 وكذلك خلف عن بيعة ابي بكر ابو سفيان من بني امية ثم ان ابا بكر بعث عمر بن الخطاب الى
 علي بن عبد الله بن ابي بكر من بيت فاطمة الزهراء رضي الله عنها قال انا ابو عليك فقال لهم فاقبل
 عرشى من نار علي ان يضم الدار فلقيت فاطمة رضي قالت الى ابن ابي الخطاب جئت احرق
 دارنا قال نعم او يدخلوا فيها دخل فيه لامة فخرج علي حتى اتى ابا بكر فبايعه كذا نقله القاضي
 جمال الدين بن اصيل واسند الى ابن عبد ربه المعري انتهى وجواب سيرته رضي الله عنه وارضاه
 واكرم في اهل بيتين شواه وكتاب شافى فرموده قد رضي اللاد دري عن المدافين عن مسألة بن محمد
 بن سليمان التيمي عن ابن عوف ان ابا بكر اسر الى علي بن ابي طالب على البيعة فلم يبايع نجاء عمر معه
 فذكر فلقيت فاطمة على الباب فقالت يا ابن الخطاب ترك محمدا على باي فقال نعم ذلك افعو
 فيما جاءه ابوك وجاء علي فبايع وهذا هو قوله في الشيعة من طرقت به وانا الطريف ان ترجمه
 شيخوخ محمد في العامة الخ وور كتابها تصنيف ابراهيم بن عبد الله بن شافى ذكره استيعلم
 انه قال حين يبيع لابي بكر بعد رسول الله كان علي والذين هم من اجل اخر يدخلون على فاطمة
 بنت رسول الله صلعم فيشاورونها وينسجون في امورهم فلما بلغ ذلك عمر بن الخطاب خرج
 حتى دخل على فاطمة فقال يا فاطمة والله ما من احد احب اليك من ابيك ما من احد احب اليك
 بعد ابيك منك ايا الله ما ذا الباع ان اجتمع هؤلاء النفر عندك لا يورهم ان محرق عليهم لبيت
 فلما خرج جاءها قالت تعلمون ان عمر قد جاء وقد حلف بالله لن عدتم ليحرقن عليكم البيت
 لحام الله يرضين لما حلف عليه فانصرفوا لرضد بن ذر المازني ولا ترجوا الى فانصرفوا عنها

۲۲۰

ورزق محمد بن
دورن شهره كه تهنه ميله ما طوك
ما نكل شوكت على سنه
از مبارت مقابر بزره شده ۱۳

باشه بر چو زاده چه با کسی ساوی او باشد در کتاب تهذیب لا یسا گفته محمد بن جریر بن مزین که فی الرضا
هو العلم البارع فی انواع العلوم و ابو جعفر محمد بن جریر بن مزین بن کنان بن غالب الطبری هو
فی طبقة الثمینیة و القسائی سمع عبد الملك بن ابی السوار بن احد بن منیع البغوی و محمد بن حمید
القرائنی و ابی یونس بن شجاع و ابی اکریب محمد بن الدواد و یعقوب بن ابراهیم الذی و محمد بن سعید
الاشعری و عمرو بن علی بن محمد بن شعیب بن یسار و غیرهم من شیوخ الخاری و مسلم و حدث
عنه احد بن کامل بن محمد بن عبد الله القسائی فی محمد بن جعفر بن عمار بن نویر قال الخلیفة المظفر
المختار البغدادی فی تاریخ بغداد استوطن الطبرستان بعد ما قام بها حتى توفي و كان احد علماء
الحکمة بقوله و یسجد الی الله لعمركه و فضله و كان قد جمع من العلوم ما لم یسا کره فی احد
من اهل عصره و كان حافظا للکتاب الله تعالی عارفا بالفرائض بصیرا بالمعانی فقیها فی الأحکام
عالمبا السنن طرفها صحیحها و یقیمها و استعملها و منسخها عارفا بقوال الصحابة و التابعین
من بعدهم فی الأحکام عارفا بایام الناس اخبارهم و له کتاب تاریخ المشوق و کتاب التفسیر
لم یصنف احد مثله و کتاب تهذیب الی آثار امار سواة فی معناه لکنه لم یتمه و له فی الفقه
و فی حدیث کثیرة و تفرغ بمسائل حفظت عنه قال الخطیب سمعت علی بن عبید الله
یحدث عن محمد بن جریر بن مزین سنة یکتب فی کل یوم اربعین رقة و عن الشیخ ابی حامد
قال لو ما خرج رجل الی الامین لیحصل تفسیر بن جریر لم یکن هذا کثیرا و کله ما هذا معناه و روا
عنه انه قال لاحبابه هل تشطون لتفسیر القرآن قالوا کم یكون قد خر قال ثلثون الف رقة
فقالوا هذا ما یفوق الایمان قبل تامه فاخصر فی ثلثة الف رقة و كذلك قال ام فی المناجیح
فاجابوا بمثل جواب التفسیر فقال لانه مات لحم فاخصر فهو اخطر التفسیر قال محمد بن
اسحاق بن خزيمة ما اعلم علی ایم الارض علم من محمد بن جریر و روا بیان ابی بکر بن جاهد
فی القرات استمع لیللة بقره و محمد بن جریر فقال ما ظننت ان الله تعالی خلق بشر احسن ان
یقر هذه القراءه و روی الخطیب عن ابی الفتح ابی احمد بن کامل قال فی صحابی جعفر محمد بن
جسیر وقت الحرب لیللة الاثین لیومین بقیامین شوال سنة ست عشر و ثلاثا
و فرغ صحیح یوم الاثین فی اخره و لم یفرغ شیبه کان السواد فی شهر راسه و کثیرة کثیرا
کان مولدا فی سنة اربع و ایل سنة خمس و عشرين و مات بقره کان اسما له الائمة اربعین
خیف الجسم مبدل الحامة فصیح اللسان و لم یفرغ من بیاضه و جمع علیه من الجسیم علی الاثر

۳۳۳

متضمن قصد علم حلق بیت حضرت فاطمه

جلد اول

ایشان خلاصی حاصل شود کذب بهتان را طحال نمی پذیرد لیکن از غایت سفیدی و دانشی نمیدانند
 که این معنی موجب کمال فصاحت و ظهور نهایت بیدبختی خواهد بود و این خرافات و بهنوات هرگز در کتاب
 رسمی الزامات شیعه نمی خواهد انگند و وثوق و تسنن طبری و اصحیح تاریخ از کلام مخاطب هم بقای
 مراد ظاهرست چنانچه در کتاب خود گفته کید بخواجه و دو دم آنکه خداوند میکند ما بر زمین اهل سنت نهی بود که کتاب
 کتابی در تاریخ نویسد و در آن کتاب از تواریخ معتبره است نقل نمایند و هملایان نقل کنند
 لیکن چون نوبت بذكر صحابه و مشاجرات آنها رسد بعضی قدحیات ایشان از کتاب محمد بن جریر طبری شیعه
 که در مشالبت صحابه تصنیف کرده یا از کتاب او که در است نوشته و ایضاً استر شده نام او نهاده نقل نماید
 و علم آن کتاب هیچ گویند پس بریجانا ظن را غلط اندکد که شاید مراد کتاب محمد بن جریر طبری شافعی است
 که تاریخ کبیر شهوست و اصح التواریخ است و کمالی هم در مصوات تعریج کرده باینکه محمد بن جریر طبری
 شافعی است و تاریخ و اصح التواریخ است اما قدیمی پس او هم از اکابر علماء محدثین و ثقافت مجربین
 و معتدین ایشان است تا آنکه او را هم باید بخاری و مسلم گرفته اند و بدین حال جمله و مناقب جلیده ستوده و بعد
 عقبرش نوشته اند که روایت کردن او حدیث غدیر را از جمله قواعد آن شمرده اند چنانچه شیخ عبدالحق
 دیوبندی در شرح مشکوٰۃ و ذکر حدیث غدیر گفته و روایت نموده از ارازل حفظ و اتقان که در طلب حدیث
 طواف بلاد وسیع بر مصار کرده اند مثل بخاری و مسلم و واقعی و غیر ایشان از اکابر اهل حدیث شهری این عبارت
 صحیح است و نیز که واقعی از ارازل حفظ و اتقان بوده و در طلب حدیث طواف بلاد وسیع بر مصار نموده
 و همپایه بخاری و مسلم بوده بر دیگر اکابر اهل حدیث فوقیت و ارجحیت داشته و از روی در نهایت العقول در
 مقام انظار صحت حدیث غدیر گفته و ایضا فلان کثیر اسن اصحاب حدیث لم یقبلوا هذا الحدیث کما یخاطب
 و مسلم و الواقعی تفسیری و ازین عبارت هم کمال بلالت و فضل واقعی ظاهر و باهرست و نیز زهبی در میزان
 واقعی از اعظم علمای اهل سنت نقل کرده چنانچه ترجمه او گفته قال محمد بن سلام الجعفی هو عالم حسن
 قال ابو هیم الحرمی الواقعی امین الناس علی الاسلام و کان علم الناس بانساره اسلام فاما
 بما حلیه فلم یسلم فیها شیئا و قال اصعب بن یزید و الله ما رأینا مثل الواقعی قطب علی الناس
 قال الواقعی امیر المؤمنین فی الحدیث فقال ابن سعد قال الواقعی ما من احد و الا که یکتبه
 اکثر من حفظه و یحفظه اکثر من کتبه قال یعقوب بن شیبه لما عول الواقعی علی
 الخبر یقال انه حل کتبه علی عثیر بن ومانه و قر فیل کان له ستمائة فطر کتبه قد وثقه
 جامع تلامذته علی بن اسحاق الصنعانی و الله لعل انه عنده ثقتة ما حدثت عنده و قال

ص
 باب دوم ۱۱۴ ستوا
 نسخ خطی بود

ص
 فی کلید الناس و بنین
 و من خطی است و من الخطی اول
 توشیح و اقدس

ص
 ۲۲۶
 فصل ثلث
 باب مناقب
 خطی بن خطی است کتاب
 مناقب ۱۲

ص
 الدرر الثانیة من المسئلة
 القاسمة من الاموال العشرین
 قرالامنة ۱۲

ص
 الجعفی بضم الجیم و فتح الهمزة
 و تارة الحاء و الهمزة و هـ
 الی صبح ۱۲ انب

ص
 الدرر الثانیة من المسئلة
 و الواو و سکون الراء الاخر
 و الهمزة الالفیة و هـ
 علی محمد بن عبد العزیز بن محمد بن
 بن ابی عبد الله و اورد سن
 بکل المدينة ۱۲ انب

مصنف ثقه مامون و مثل من القزاز عنده فقال اتا اسال عن القدي القادي بقال
 حتى تالجا برين كرمي صحت يزيد بزها رهن يقول الواثق ثقه و كذا و ثقه ابي سيبه
 و قال ابي سعيد الخدري من قال ان مسائل مالك ابن ابي ذئب يوحذ من صدق و نفي
 بعض النسخ ان ثوق من الواقدي خلق يصدق قال الخطيب ثقه ما رخصه قدم الواقدي بحداد
 و روى قضاء الجانيات في منها قال هو من طبق الامراض شرها و غيره ذكره و لم يخف
 على مصنف اخبار الناس من و سارت الراجح ان يكتبه في فتوى العلم من المعاني و السير
 من الطبقات و اخبار التبعي و الاحداث الكائنه في و قد و بعد و فانه و كذا في الفقه و خلاف
 الناس في الحديث و غيره لك الى ان قال كان جوابا مشهورا بالتقاء انتهى اني عبارت ظاهره
 كه بسياري از كتابها را در عالم الهست روح و شمای واقدي کرده اند و توثيق و تعديل او نموده محمد بن ابي
 جمعي و را عالم ديگر خود گفته و ابراهيم بن سبه فرموده كه واقدي اپن مردم بر سلام و دانستن ايشان با مر
 اسلام بوده و كفي بذكره و ما و ثناء و تقرنظا و اطرا و مصعب بن بري قسم شري با ذكره گفته كه ما كبر
 مثل واقدي بن زيد هم و در او روي گفته كه واقدي امير المؤمنين است در حديث و اين لقب بن جليل و
 شريف است كه كم كسي را از محدثين ايشان حاصل شده كه سيكه نبايت عليا ي و ثوق و جلال بن سبه
 مثل بخاري و غيره او را با اين لقب مي نوازند و ابن سعد هم در روح خطه واقدي نبايت كوشيده
 و از خود واقدي نقل کرده كه هر كس كتاب او از خطش بسيار مي باشد ليكن خطه واقدي از كتب او بشتر
 بوده و محمد بن سحاق منعا شانه هم حلف بخدا تعالي کرده گفته كه اگر واقدي ترمين ثقه نمي بود
 حديث از او نمي كردم و مصعب بن قريح گفته كه واقعه و مامون است و من قزاز او را با من مرتبه عظمت و
 جلالت دانسته كه هر گاه او را از حال واقدي سوال كردند در جواب گفت كه مي بايد كه از واقدي حال
 من پرسند كه آيا ثقه ام يا غير ثقه نه انكه از من حال او پرسند و نيز در بن بارون گفته كه واقدي ثقه است
 و ابو عبيد هم توثيق او کرده و ابراهيم بن سبه تمام گفته كه هر سيكه ادعا كنند كه مسائل مالك ابن ابني
 ذئب اخذ کرده هي شود كه سيكه صادق تر يا موثوق تر از واقدي است پس او را تصديق نيايد كرد
 و خطيب هم در روح و شمای واقدي مي باشد كه گفته كه ذكر واقدي بشرق و غرب رسيده و بر سر
 از عارضين اخبار ناس لمر او مخفي نشده و كتب او در فتون علم دائر و سائر گرده و هر گاه اين علماي اعلام
 روح واقدي کرده باشند و كثر هي از ايشان نصح بر توثيق و اعتماد او فرموده و ما زي هم متبادل
 شسيه او و از اشراف اخباري مسلم گواينده و اعتماد او ظاهر کرده و شيخ صديق هم روح و شمای او

مصر و صبح صفت داشته
 از اول اولی و قی عزرا از امر
 به نسبت الی صبح الف و حله
 اصحاب
 و كرمي نفع الكاف يكون الا
 و اول المصلح بن سبه ال
 بالقرن يتلون في الصلوات
 ما برين كرمي او مسلم من الثقات
 المشهورين و بهر هم از ائمه
 و نفي

۴۴۷

وصنف كتاب العقدة وهو من الكتب المتعده حوى من كل شىء ولد يوان شرحه بشئ المشا
كل من صلح بكل لفظ نصح الخ ازين عبارات عديدة فنقل وجملة ابن عبد ربط است ووضح
كروا عالم كبره لا طلع وفاضل طويل الباع ست وشهورت بعلم وادب و اخبارى علامه بوده و كتابه
كروقد ست از كتب نافع مفيدة و اسفار متعدده است و تصنيف ابن عبد ربط مردم نوشته از واد از اكار
علامه است مثل يحيى بن محمد و ابن صلاح و غير ايشان سماع احاديث كروه اما ابو بكر ابن ابى شيبه صاحب
مصنف كروايت او صاحب كثر العمال و والاد مخاطب نقل كروه از بس نقل و جملة و اعتماد و اعتبار
او شهره از آنست كه بيان كروه آيد كه بخارى و مسلم از مستفيدين جابش و اندران روايات خدا شنيدند
و اعتماد تمام بر احاديث مرويه او دارند و آنرا در نهايت وثوق و اعتماد و نهايت صحت دانسته در صححين
خودى آورند چنانچه برناظر بن صحيح و شرح آن مخفى نيست همچنين بود او و نائى و ابن ماجه نيز از
خوشه پيمان خرمن فيض او ويند و اخراج روايات او در صحاح خودى كشيده و هيى در كاشف گفته بعد
بن محمد بن ابى شيبه الحافظ ابو بكر العيسى مولى ام الكونى صاحب التصانيف عن شهره و هو
البايع و هشيم و عنه خم دق و ابو يعلى الباعثى قال الفلاس ما رأيت احفظ منه و قال
صالح جزع هو احفظ من اهل كتابه عند المذاكره و هو في ٢٣٥ و در تقرير ابن حجر عسقلاني ذكره كورست
عبد الله بن محمد بن ابى شيبه بن ابراهيم بن عثمان الواسطي الاملى ابو بكر بن ابى شيبه الكونى
نقته حافظ صاحب تصانيف من العاشرة مات سنة خمس و ثلثين و مائتين و اربع و ثمانين
كفته الامام احمد الاعلام ابو بكر بن ابى شيبه صاحب التصانيف الكبار قال ابو ذرعة ما رأيت
احفظ منه و قال ابو عبيد ته انتهى علم الحديث الى اربعه ابى بكر بن ابى شيبه و هو مشهور
له و ابن معين و هو اجمعهم له و ابن المدينى و هو اجمع لهم به و احمد بن حنبل و هو تفهم به
و قال نسطور به لما قدم ابو بكر بن ابى شيبه بغداد في يوم المتوكل حزنه و جلس به ثلثين الفا
و در فضيل القدير شرح جامع صيغته تصنيف نماوى ذكره كورست ابن ابى شيبه الحافظ الثبت العديم
التظهير عبد الله بن محمد بن ابى شيبه العيسى الكونى صاحب السنن و الاحكام و التفسير و غيرها
سمع من ابن المبارك و ابن عيينة و تلك الطبقة و عند الشيخان ط بود او و ابن ماجه بن حبان
قال الفلاس ما رأيت احفظ منه و مخاطب در كتابستان الحديثين و ذكره مصنف ابو بكر بن ابى
شيبه و بيان حال او گفته ابو بكر از اهل كوفه است و او را سواى ابن مصنف ستمى ست و ديگر و بعضى
تصانيف هم دارد و از مشركى بن عبد الله قاضى كوفه و ابوالاحوس و عبد الله بن المبارك و شيخين

ص

٢٢٩
ص

ص

ص

بن عیینہ و جبرین عبد الحمید و اقران آنها استفادہ علم حدیث کرده و از ذوی ابوزریرہ و بخاری و مسلم
 و ابو داؤد و ابن ماجہ و خلأق بسیار استفادہ این علم کرده اند از ائمہ این فن است ابو زریرہ و از شیخ
 کہ در زمان ما علم حدیث منہی شدہ بود بچهار کس ابو بکر بن ابی شیبہ کہ در سر حدیث کتابا بود و احمد بن
 حنبل و زنفہ حدیث و فہم آن مستثنی و ابن عیینہ در جمع و کثیر حدیث متنازع علی بن المدینی در علم بخارج
 حدیث و علی بن یکانہ ذبی ہما اما در وقت مذکورہ ابو بکر بن ابی شیبہ اخطہ ترین ہمہ اہل عصر بود و در ترتیب
 و تہذیب کتاب نیز از ابن افران خود امتیاز تمام حاصل است اما عثمان بن ابی شیبہ کہ روایت او صاحب
 کتاب لا کتفا نقل کردہ پس او ہم مثل برادر خود عبد اللہ بن ابی شیبہ کہ مذکور شد از ثقات اکابر و معتمدین
 ذوی الفاضلست بخاری و مسلم و ابو داؤد و ابن ماجہ از خوشہ چینیان و کاسہ لیسان او نیند و بر روایا
 اتمام و دست بار تمام و از در و وصل خود روایات او خارج کنند و باو اجتماع می نمایند و ائمہ اہل سنت
 بسایح و مناقب علیہ می ستایند و در کاشف مذکور است عثمان بن ابی شیبہ ابو الحسن العیسی و الامام
 اللؤلؤ الحافظ عن شریک و جبرین و ابی الاحوص عن عنہ خ م د ق و ابنہ محمد و ابو یعلی و البغوی
 ما دنف محسن ۲۳۹ و فی حاشیۃ الکاشف بعد لفظہ عثمان بن محمد بن ابی اہم بن عثمان
 بن ابی لویس علی بن ابی بکر بن ابی شیبہ و القسم بن ابی شیبہ قال یحیی ثقہ صدوق لیس فیہ
 شاک قال الجلی کوفی ثقہ و قال احمد ما علمت الا خیر و اشقی علیہ و ایضی مرتی و کفہ الحافظ
 عثمان بن ابی شیبہ العیسی الکوفی و کان سن من خیر ابی بکر رحل و طوق و صنفت النفس
 و المسند و حضرت عیسیٰ ثلثون الفا اما اسمعیل بن محمود ابو الفدا صاحب کتاب مختصر فی اخبار البتیس از
 شیخ ہریرہ و فضلا رحمہم و اکابر سورین سو ثقیین است و علاوہ بر شرف علم و جلالت و اتقاد بر سبب
 و امارت ہم نامز بودہ چنانچہ در طبقات فقہای شافعیہ ابو بکر ہمدی مذکور است اسمعیل بن علی بن محمود
 بن عمر بن شاہنشاہ ابن ایوب ابن شاذلی العالم العلوی القنزی المصنف السلطان الملک
 المؤید عماد الدین ابو الفدا ابن الملک الافضل نور الدین بن الملک المنظر فی الدین بن
 المنصور ناصر الدین بن الملک المنظر فی الدین لایق بے مولد فی جاد و اولی سنتین
 و سبعین بتقدیم السبن و ستائہ و اشتغل فی اعملو زتفتن فیہا و صنفت التصانیف کثیرہ
 منها الفناویح فی ثلث مجلدات کثیرہ و طی مملکتہ حاتو فی سنۃ عشرين الی ان توفی و کان الملک
 الناصر بکر مدیحتمہ و یظنہ ولہ شعر حسن و کان جوادا امدطا مدح غیر واحد قال ابن کثیر
 لرضا ناک کثیر فی علوم متعلقہ من الفقہ و الحدیث و غیر ذلک لہ مصنفات عدیدہ و کان

س

۲۵۰

ش

وكان محباً للعلماء ويقصدونه لفنون كثيرة وكان من فضله وبني يوجب الايمان منهم ذكره الا
 سنوي في طبقاته ترجمة عظيمة توفيت في المحرم سنة اثنتين وستائة عن ستين سنة الاثنته
 اشهر وابا مائة الذي هجرت منه كماله وهو محب تبخف عليه سبعين بتسعين وتعد لا
 انتهى وسلاح الدين محمد بن شاذان بن احمد النازن وكتاب فوات الوفيات كزويل تاريخ بن تليكان ست
 كفة الملك المويد اسمعيل بن علي الامام الفاضل العالم السلطان الملك المويد عماد الدين
 ابوالفضل ابن الافضل بن المظفر بن المنصور صاحب ثمانية وبعده ذكر سلطنته وكفة كان الامير سيف
 الدين نسكره الله يكتب اليه يقبل الارض بالمقام العالي الشريف الماوي السلطان
 الملك المويد العماد في العنوان صاحب حماة يكتب اليه السلطان اخو محمد بن علاء
 اعز الله انصاره المقام الشريف العالي السلطان الملك المويد العماد مولوي وكان
 المويد فيه سكاوم وفضيلة نامة من فقه وطب وحكمة وغير ذلك واجود ما كان يعرفه علم
 الهيئة لانها فنونه وان كان قد شارك في سائر العلوم مشاركة جيدة وكان محباً لاهل العلم
 صفي الله وابن محمود وورثه اسمعيل بن علي بن محمود بن محمد بن عمر بن شاهنشاه بن ايوب
 الملك المويد عماد الدين ابن الافضل بن المظفر بن المنصور بن علي الدين الايوبي السلطان
 عماد الدين صاحب حماة ولد سنة بضع وسبعين ومجسط المودخ جلب سنة اثنتين وامن
 بدشق بخندم الناصر لما كان بالكرك فبالع فلما عاد الى السلطنة وعدة بسلطنة حماة ثم سلط
 بعد ما يفعل فيها ما يشاء من اقطاع وغيرها وبعده ناسد ربه كفة وكان جواد اشجعاً عالماً في عدة
 فنون نظم في الفقه ومنه تاريخ المشهور في تقويم البلدان ونظم الشعر الموشحات وقام
 في علم الهيئة واقتنه كتابات فيسنة ولم يزل على ذلك الى ان مات في المحرم سنة ولحقه
 ورثاه ابن بنان وغيره من شعوب ما اخذنا ابو البشر ابن الصائغ جافة اخذنا خليل بن
 ابيك اخذنا جمال الدين ابن بنان اخذنا القره محقق بن حماد اخذنا الملك المويد
 لنفسه وصفه من احسن ببطرنا افوت ببالفضا + ان رسته في طلب ومهرب +
 مثل الغزاة ما جدت في مشرق + الاجمات انوارها في المغرب + قال الذهبه كان محباً
 للفصيلة واهلها وله حماس كثيرة ولها ما خرج علقته منها اشياء شتى ولا عرف في احد من
 الملوك من المداخ ما لابن بنانته والشهاب محمود وغيرهما في الاسيف لذي قد مع الناص
 غيرهما من الملوك كثير لكن اجتمع لهذين من الكثرة والاجادة من الغول ما لم يتفق لغيرها

ص

ص

ص

٢٥١

والمطلع السلطان حقه اسف عليه جلاله وخرن عليه وقره له الا فضل محمد في مكان ابيه وكان
 كذا فاضلا عارفا بالفقه والطب الفلاسفة وله يد طول في الهيئة وشاركه في عدة علوم وكان
 يجادل العلم ويقر بهم ويؤتم اليه الخ وبن شحنة مكي وكتاب بروهن الناطق في علم الالوان والآخرة ترجمته
 ابو الفتح ائمة فاضلا اديبا له اليد الموفق في الترياقية والهندسة والهيئة اخذ ذلك عن الشيخ ابي
 الابرص با سده الزهراء من البلود ووفد واعلمه اجري عليهم الجمل من منهم الشيخ صفى الدين
 الحلبي عبد الحسين بن سرايا الى ان قال والشيخ جمال الدين ابي بكر محمد بن محمد بن بياتة المصنف كتب
 مغفرة في مدائحها منقحة في المدايح المويدي والسلطان عاد الدين اسمعيل بن محمد
 عليه عدة مولفات في انواع العلوم واشعار طائفة من مولفاته نظم الحاوي الصغير شرحه تاجي
 القضاة شرف الدين ابو القاسم هبة الله بن ابي ازيه ومنها كتاب نوادر العلم في مجلدين ومنها كتاب
 في مجلدين وكتاب تقويم البلدان وكتاب الموازين وكتاب التاريخ المسمى بالتحفة اخبار البشر
 واهن عبد البر صاحب سيما بليس شهو ترزاز انت كمالش بيان كرده آيد ووثوق واعتماد وازد
 همت ظاهر ترزاز انت كمتواج بنيات باشد ابن عثمان ورويات الاعيان ترجمه وكفته ابو عمر بن
 بن عبد الله بن محمد بن عبد البر بن عاصم النري القرطبي امام عصره في الحديث والاثر وما يتعلق
 به وروى بقرطبة عن ابي القاسم خلف بن القاسم حافظ وعبد الحارث بن سفيان وابي سعيد
 بن نصر بن محمد بن عبد المؤمن وابي عمر الباسم ابي الطلحة بن ابي الوليد بن الرضخ وغيرهم
 وكتب له من اهل الشرق ابو القاسم السقطي المكي وعبد الغني بن سعيد الحافظ وبنو الرضخ
 وابي محمد بن النحاس المصري وغيرهم قال الفاضل ابو علي بن سكرة سمعت شيخنا الفاضل
 يقول لم يكن بالانديلس مثل ابي عمر بن عبد البر في الحديث قال الباسم ايضا ابو عمر حافظ
 اهل المغرب وقال ابو علي الحسين بن احمد بن محمد كفا في الالان لسنة الحماي المقدم ذكره ان
 ابن عبد البر شيخنا من اهل قرطبة بما طلب الفقه وتفقه لزم ابا عمر احمد بن عبد الملك بن
 هاشم الفقيه الاشبيلي كتب بين يديه ولزم ابا الوليد بن الرضخ الحافظ عنه
 اخذ كثير من علم الادب الحديث وادب طلبة العلم وافتتن به وادب فيدي برع براعة فاق
 فيها من تقدمه من رجال الالان لسنة الف في الموطاكت باصفية منها كتاب التمهيد لما
 في الموطا من المعاني والاسانيد ورتبه على اسماء شيوخ مالك على حروف المعجم هو كتاب
 التمهيد ما حد الى مثله وهو سبعون جزا قال ابو محمد بن فرح الا علم في العلوم على تصحيح

ص
و تابع سنة ثمانين وثلثين
وسبعمائة

ص

٢٥٢

فقہ الحدیث مثله مکلف حسن مندم وضع کتابک استدر العلفنا هب الامار نیا تفضله الموطا
من معانی الراضی الا ان شرح فیملو طابط و جمیع شرح ابواب جمع فی سماء الصحابة کتابا جلیلا
سماء کتاب الاستیعاب سمانی و زیناب کتبه ابو عمر ای سف بن عبدالله بن عبد البر الخزاز
القرطبی الحافظ کان اما مانا ضلک کبیر جلیل القدر صنف التصانیف الملوخ و خود مخاطب در کتاب
بستان المجدین بطرا و روح و ستایش ابن عبد البر برود ختمه من ثناء الاطلاع علیه طبعه جالیه اما ابن قتیبه
پرسن هم از فضلی ثقات و علمای عالی و ریات ایشان است در مختار مختصر تاریخ بغداد که از ابن بزرگ است
ذکر است عبدالله بن مسلم بن قتیبة ابو محمد الکاتب لدینوری کان فاضلا و هو صاحب
التصانیف المشهوره و الکتاب المعروفه منها غیر باب الفران و غیر باب الحدیث و مشکل
القدان و مشکل الحدیث و ادب الکاتب عیون الاخبار و کتاب المعارف و غیر ذلك تو فی
نجاء و قیل کل هر چند هم صلح صحیح شد یقینا تم اعنی علیه تم اضطرب ساعته تم تشدد و مثال
ف اول لیله من رجب سنه ست و سبعین و ستین له و ابن عسکان و روایات الایمان
سینرا یا ابو محمد عبدالله بن مسلم بن قتیبة الدینوری و قیل المرفوزی الخوی للعقوسی
صاحب کتاب المعارف و ادب الکاتب کان فاضلا ثقة سکن بغداد و حدث بها عن
بن راهویه و ابی اسحاق بن راهویه و ابی اسحاق ابراهیم بن سفیان بن سلیمان بن ابی بکر
بن عبدالرحمن بن زیاد بن ابیه الزبیدی ابی حاتم السجستانی و تلمذ الطبقه رضی عنه ابنه
احمد و ابن زهره مستوفی الفایده و تصانیف کله مفیده الخ الحاصل ازین مقام نبایه و بیخ
و ظهور ثابت گردید که فاضلین ابن خبر و حث اکثر علمای ثقات و محدثین اثبات ائمه و سید هرگز
بجال قبح و مرجع این علما نماند که از اعظم ائمه و انا هم مقتدا یان ایشان اند و در علوم دینیة اعماد
برایشان و از بزرگانا بر محققین ائمه است بوج و ثنای ایشان برود ختمه اند پس علی انکه دست از ندیب
تشنه برود از بجال سرتابی از روایات ایشان و مرجع و قبح ایشان نماند و از کلام ابن جوزی
قطعا ثابت است که این خبر موجب قبح و مرجع اصحاب است و بهین جهت بلا ریب شک حکم بر فضائل
ان کائنات من کان منوره بفضایته الهی ابن خبر بنقل جماعت بسیار از علمای عالی مقدار ایشان ثابت شد
و سجدی در محنت و اعتقاد رسیده که شاه ولی الله و الله مخاطب با انهمه تعصب شیخ و فساد فطیخ اچار
قائل بصحت آن گردیده و گفته که اسناد ان صحیح است بر بشره کشفین و از غایت بی تا ملی و نهایت
و قاحت استدلال بر فضیلت شیخین بان کرده لهذا در ثبوت قبح و مرجع مرد ابو بکر و دیگر اصحاب

ص

ص

۲۵۳

بجمله تقد تعالی ریب و شبهه باقی نماند و بلاوات و ایهه ریگه و تو جهات فاسده سخیفه که صاحب موافق در
مخاطب ذکر کرده اند بر واهی و لغو و باطل و سرسره فاسد و پا در هوا گردید و نیز از قول ابن روزبهان
صاحب کتاب باطل ظاهرست که هر سیکه نقل این خبر کند پس از او ابد ابراهیم و لعن بر اصحاب او و از
کلام لازم آمد که این همه علمای اعلام و ثقات فحاش است اصفی بطری و و اقدی و بلاذری و محمد بن اصبغ
و عثمان بن ابی شیبه و ابن عبد البر صاحب استیعاب و سیوطی و طبرانی متقی و والد فاضل مخاطب غیر ایشان
بر تفریح و جرح ابوبکر و دیگر اصحاب می فرستند پس نیابت عجیب است که اینست این همه علمای خوش
با وصف تفریح و جرح شان در عرو ابوبکر و دیگر اصحاب اکابر و اعظم اهل یان می اندک مخاطب بر
خود را که از جمله ناطقین این روایت است و تصحیح آن هم نموده آیات الله و پیغمبر من مبعوث رسول الله
می پندار و شیعده را بسبب تفریح و جرح شیخین و دیگر اصحاب فاسق بلکه کافر دانند و از ایمان اسلام
خارج سازند از این بدلتی عجاب فاعبده و ایا ولی الالباب و مستر مبارک از جمع این روایات عدیده
و اخبار متنوعه چند فائده دیگر برابر با بصیرت واضح گردیده **اول** آنکه از ان بحال و ضوح ظاهرست
که جناب امیرالمومنین علیه السلام از بیعت ابی بکر تعلق کرده بود و ابا و انکار از ان داشت لهذا تخریف
و تهدید و قصد احراق بیت اهل بیت علیهم السلام بر دهتمند و معهد از آنحضرت صرف تعلق از بیعت
واقع نشده بلکه اراده بر هم زدن خلافت ابی بکر هم فرموده زیرا که خود مخاطب گفته اگر مراد از قصد تخریف
و تهدید زبانی است و گفتن اینکه من خواهم سوخت پس و پیش آنست که این تخریف تهدید کافی را بود
مگر خانه حضرت زهرا را حیا و پناه هر صاحب جنات دانسته حکم حرم که مغضبه داده در اینجا جمع می شدند و فساد
تصور می داشتند و بر هم زدن خلافت خلیفه اول بکنشکاشها و مشورت های فساد انگیز قصد میکردند تا
ازین کلام مراد و نخست که کسی که عمر تخریف ایشان با حراق کرده ایشان فتنه و فساد منظور میکنند و بر
زودن خلافت خلیفه اول بشورت های فساد انگیز قصد میکردند حال آنکه از ملاحظه اکثر این روایات ظاهرست که جناب
امیر علیه السلام هم در جلایان زمره که عمر تخریف تر سبب ایشان کرده و دخل بود چنانچه از روایت ابن شیبه
سیوطی و متقی و ولی الله نقل کرده اند از روایت استیعاب غیر آن مراد پیدا است چه در اول آن مذکور
مان علی و الزبیر رضایان علی فاطمه الخ و در قرآن سلویه که عمر گفت ان اجمع هؤلاء انفسه مذکور الخ و ظاهرست که
مشا را هم هؤلاء انفسه همین کسان اند که راوی در صدر روایت ذکر ایشان کرده و از عبارت کتاب المنصرف
و نخست که عمر تر سبب جناب امیر علیه السلام با حراق کرده و متضمن این روایات با لیل جناب امیر علیه السلام
ازین زمره بلکه رکن و رئیس ایشان پس ثابت شد که جناب امیر علیه السلام ابوبکر را خلیفه بر حق نیدانست بلکه

بلکه در انصاف عالم میدانست و در تقصیر خلافت او و بر هم زدن آن مشورهها میفرمود و او نهی کرد که پاس
 این خلافت بماند و حضرت جناب میر علی علیه السلام سابقا بحال و ضوح ثابت گردیده و اولد مخالفان
 بان اعتراف کرده پس تجویز ارتکاب خلاف حق در حق جناب میر علی علیه السلام درین باب کار اهل بیان نیست و لازمست
 حق با آنجناب بخصوص امدایت کثیره ثابتست چنانچه بعضی آن سابقا بسین شده و بعضی هر دو رنجابا بد شنید
 ولی الله در آنرا آنفا گفته اما آنکه خلاف مرتضی نه منصف شد پس از آن جهت که آنحضرت نهی کرد در آن زمان
 حضرت مرتضی نه اخراج الحاکم عن ابله در آن قال قال الشیخ یا علی من فارقتی فقد فارقت الله و من
 فارقت یا علی فقد فارقتی و اخراج الحاکم عن ام سلمة و سمعت رسول الله ص یقول علی لم یزل
 و القرآن مع علی لن یفترقا حتی یرد علی الخوارج الحاکم عن علی قال قال رسول الله ص رحم الله
 علیا اللهم ادر الحق معه حیث دار انتهى و نهی کرد که از آن خط این امامدایت شریفه بحال و ضوح ظاهر
 گردید که جناب میر علی علیه السلام در تعلق از بیعت ابی بکر و باطل استن خلافت او و اراده بر هم زدن آن و
 شورت درین باب بر حق و صواب بود و ابوبکر و اتباع او که مفارقت آنجناب کردند بر باطل محض و
 مفارقت خدا و رسول و او بودند و عجبست از ولی الله که با وضعیکه در تفهیمات بصمت جناب میر علی علیه
 و بودن جمیع افعال آنجناب مین حق و صواب قائل گردیده بلکه حق را منور و فعال آنجناب دانسته و در
 آنرا آنفا چنانچه می بینیم بدم مفارقت حق از آنجناب در جمیع احوال و الامام مع استدلالاته شریطه کلینی
 فی الاستسلاج قائل شده و این امامدایت مدیده ناصر بدم مفارقت حق از آنجناب نقل کرده و تمام در
 بران نموده باز تعلق آنجناب را از بیعت ابی بکر بر حق نمیداند بلکه از غایت و قاحت این تهدید و ترس
 عمرا با حراق بیت بر آنحضرت و اگر او اجبار بر بیعت ابی بکر مین حق می پذیرد و چنین شنیده را که از
 افصح فضاض شیخین است از مناقب ایشان می شمارد و امامدایت و اگر بر ملازمت حق با جناب امیر
 بسیار از بسیار است و بنده از آن مرزا محمد بخشانی که تریب شاتزده هفده حدیث باشد در
 مضاجع النجا آورده و خود مخاطب هم در باب امامت استدلال را بحديث اللهم ادر الحق معه حیث
 دار بر صحت خلافت ابوبکر و عمر باین وجه که جناب میر علی علیه السلام با ایشان بوده و بیایست و متابعت
 کرده بنیابت مین و استوار گفته لیکن عجیبست که بافتدای و الله تعصب خود در رنجابا نام خویش را فرود
 کرده و مفارقت جناب امیر را از شیخین باطل دانسته و تهدید و ترس بر عمر امین حق و صواب گمان
 نموده سبحانه الله اجزای عجیبست که همین حدیث را گمان اینکه مفید ایشان خواهد بود و حجت و دلیل
 گردانند بنیابت ابطال و اگر گشتند و هر گاه از این حدیث انهدام غیبات در حق ایشان لازم آید

ص

از پس پشت اندازند هرگز آنرا پیش نکرند و بصرات تمام خطبه جناب امیر علیه السلام نماند بلکه آنحضرت را
 معاذ الله بقرین توفیق و سرسبب بلکه امر ائمه و اولاد و شریعت که ادنی سستی تحصیل آن نتواند کرد و آنجناب
 نسبت و هند و کلمات کفر و سواد و نهایت یقین و توکل و حق آنجناب بر زبان رانند که آنحضرت علی بن ابی طالب
 فی کلام الخاطب الکبار بر صریح نظر و اقوال سابقه المنقوله من علماءهم الا که بر دلی الله و بصرات از اولی خدا
 غایت خرم بکار برده که برای تخریب موام که انعام که قدرت بر فهم مبارت مریدانند فقط همین قدر ذکر کرده
 که زید و جمعی از بنی هاشم در خانه حضرت فاطمه جمع شده در باب نقض خلافت ابو بکر مشورتها بکار می بردند
 و نام جناب امیر علیه السلام را درین جا ذکر کرده تا موام ندورایند که جناب امیر علیه السلام نقض خلافت ابو بکر میخواست
 و این جهت بطلان خلافت ابو بکر که نزدیک است ازین تخریب چه بود که روایتی که خودش آورده در آن نام
 جناب امیر علیه السلام بصرات تمام مذکور است و از ان کمال و وضوح ظاهر است که آنجناب هم از خلافت ابو بکر
 کاره بود و از نسبت او تخریب فرموده بود و گواه یا خراف خود شمس زید و جمعی از بنی هاشم جمع شده در باب
 نقض خلافت ابو بکر مشورت میکردند و این هم از روایات ظاهر که جناب امیر علیه السلام هم ازین جماعت بود
 بلکه آنجناب شمس ایشان بوده چه خانه خانه آنجناب بود و محال است که بدون رضای آنجناب این مردم
 جمع شوند و مشورتها خلاف رضای آنجناب نمایند و نیز از روایات واضح است که زید و جناب امیر علیه السلام
 مشوره در آن خود با حضرت فاطمه می نمودند و مشوره زید با خراف خود دلی الله و مخاطب در باره نقض خلافت
 ابی بکر بود پس همچنین مشوره جناب امیر علیه السلام درین باب باشد و نیز چون از مشوره کردن زید با حضرت
 فاطمه رضای آنحضرت باین مشوره ثابت شد رضای جناب امیر هم بآن ثابت خواهد شد لکن القائل بالفرق
 و استماله مخالفه فاطمه امیر المؤمنین و با اینهمه گواه ثابت شد که زید و جمعی از بنی هاشم نقض خلافت ابو بکر می
 خواستند و درین باب مشورتها میکردند و اتهام داشتند پس از آنکه از مردم و امر است را چاره نیست
 که با نفس و مشال زید که از مشوره بشنود است و همچنین بپلک و خسران جامه بدین هاشم که ایشان هم تزلزل است
 داخل اهل بیت واجب الاتباع و صحابه مدول بودند قائل شوند و اعمی موجب بطلان خراب ایشان که
 جمعی بر عدالت و جلال و ایمان جمیع صحابه است خواهد گردید و بطلان تقریرات لا طائفة الاثانی در مدح
 و مناقبت صحابه احتجاج و استدلال بافعال و اقوال ایشان و ظهور کذب و اقوالی عادیث بسیار در حق
 صحابه واضح خواهد شد و هم سخافت اوامای ایشان و در باره دلی کل اهل بیت ظاهر خواهد شد و با بطلان
 خلافت ابی بکر قائل شوند و دست از خرافات لا طائل برود از مدعا نقل منصف لازم است که در کلمات
 و معاللات مخاطب که در باب ائمت در حق صحابه گفته اند همچنین آنچه در حق ایشان در همین باب بطامن

آورد که اگر این جملات بگفتند یعنی از آمدن برای بیعت میسر بود آنهار تا بنده متعالیه ایشان کن و کلام
 که هر سه در آنجا بود آن محروم بود پس قبول آنرا شنید و بین امر تر و اهل ایمان و ارباب ایمان بران فاطمه
 و حجت ساطع بر او دست و جانش و اتفاق و کفر آن پرده است که دل ایشان کجای طیب خاطر و
 بیعت و این بناط حکم تیسال نفس معلوم در روح قبول و اتباع آنجناب که صحابه عدول بودند و اولی
 کمال رضا از ایشانست و بخاری میوان که در آنجا کمال بفرغ عداوت و مشاوت آن پرده میسر است و این
 با اهل بیت اجماع واضح گردید و در کفر و عدم ایمان منبسط و معاند اهل بیت هرگز نزد ارباب بیعت بر می نیست
 بلکه مطلوب میکرد و در حد و ثبات آن بودیم کالشنس را بقیه النهار واضح گردید یعنی ظاهر شد که عمر بن الخطاب قصد
 اسراق خانه اهل بیت مصطفوی را روانه شده و میزیم و نار برای آن آورده و اتباع خانه اهل بیت عامل
 طلب برای اسراق خانه اهل بیت بنوی گردانیده و هر گاه بر در حضرت فاطمه رسید و آنحضرت تبسمان پسند
 کرد ای بن خطاب آمده که بسوزی خانه ما را از غایت بی ادبی پاس و لحاظ آنحضرت کرده بی محابا گفت که آری
 برای همین کار آمده ام و قسم بخدا تعالی یاد کرده بخواب حضرت فاطمه گفته که قسم بخدا خانه ترا نیز میسوزم
 درین زمان می آید و با از بیعت اهل بی که کرده اند خواهم سوخت و نیز هر گاه حضرت فاطمه بیعت گفت که آری
 خواهی سوخت تو برین اولاد مرا گفت که قسم بخدا که من اولاد ترا خواهم سوخت گویا بنده اینها بیرون آید
 و بیعت کنند و از روایت با ذری ظاهر است که هر گاه حضرت فاطمه بیعت گفت که آری تو در وره من بر من
 خواهم سوخت مرا گفت آری و این همه بوجه کثیره و دلالت بر شقاوت و کفر و نفاق او دارد چنانچه بر
 سترین مامل پیشیده نیست زیرا که اولاً کمال استخفاف و اذیت بجناب میر کرده زیرا که آنجناب
 بهر از جمله تحقیر از بیعت اهل بی که بوده و تصریح روایت که از اعمال و از انرا لفظ مثل آن آنجناب در
 بیعت حضرت فاطمه می آمد و مشاوری با آنجناب میکرد و عمر بن الخطاب در حق همین کسان گفته بخواب
 حضرت فاطمه گفته که قسم بخدا اجبیت تو این من از ان نیست که اگر این نفر تو را تو جمع شوند مرا کنم که
 در وازه بر ایشان بسوزند و از بیعت است که در آخرین روایت مذکور است که حضرت فاطمه بخواب میر
 و نیز هر گاه آمد و گفت که عمر نزد من آمده و قسم بخدا تعالی یاد کرده که اگر شما و میکنید او را بنده
 این نذر را بر شاخه سوخت پس تصریح تمام واضح گردید که عمر بن خطاب حضرت فاطمه را تحویف فرمایند
 آنجناب اسراق نفس ملک حضرت امیر المؤمنین میباید ابا شد کرده و هر سیکه در خجاست و شمرات و کلا
 و مثل کمال این قول مامل در هشتم باشد تا اهل ایمان نیست زیرا که در جو تبلیغ و تکمیل آنجناب از
 من و بیعت و این ثابت است و چون ضلال نماد که آن با جماع و مضمون هر سیکه محقق و ثانیاً

۲۵۹

حضرت فاطمه علیها السلام و جناب امیر حسنین بوده بلکه روح نبوی را در روخات جان برجا نموده و نه است
 اول و صد و پنجاه بیت که سائیده ای بر عاقل متامل با قطع ظاهر است که اگر در حالت جرات آن سوخته هم بریزم و نه
 بر در خانه اهل بیت اظهار می آورد و حضرت فاطمه میگفت که من خانه ترا خواهم سوخت این معنی خود نیست
 رنج و صدمه و هلال خاطر مبارک آنسو در میگردد و نگذارد ابد الوفا چه جناب بعضی نادیدنیان بر اعمال
 خود مطلع می شود سبحان الله جناب سالک نام تمام خلق انهایت تاکید بر ذکر بی حد تعظیم اهل بیت فرمود
 و ایشان را قرین قران گرداند و اجمال ایشان را بر کافرانام واجب نماید و از عزیز حضرت را تخریف با حق
 خانه ایشان نماید و استحقاق امت شان کند و استند در هوای باطل ایان خود بازند و تصویب
 او در صریح بر خدا و رسول او سازند و ملاوه برین همه تعظیم نفس خاص مبارک انبیت مصطفوی واجب
 لازم در صورتی است و با همه واضح است که بیزم و نا برای اعراق آن آوردن و گفتن کن آنرا
 خواهم سوخت و قسم بر آن یاد کردن نهایت شنیع و قبیح است و اول لازم آید که اگر کسی بیزم و نا بر سر
 اعراق خانه کعبه برود و باز بگوید که من خانه کعبه را خواهم سوخت و قسم بر آن یاد نماید و رایان و جلال و کرامت
 او صلا علی شریک نشود و در تعظیم و احترام خانه اقدس اهل بیت اگر چه قطعاً ثابت است لیکن یک
 روایتی هم در اینجا با پیشیند سیوطی در تفسیر در مشور گفته خارج این مورد و به عنایت ابن ملاح
 قال فی سورة الله هذه الاية فی بیوت اذن الله ان ترفع فقام الیه رجل فقال ای بیوت هذا
 یا رسول الله قال بیوت الانبیاء فقام الیه ابویک فقال یا رسول الله هذا البیت
 منها لیت علی فاطمة قال نعم من انا ضلها انتهى پس کسی که چنین بیت شریف را حقتاً
 در سوخت او روح آن گردد و جناب رسالت آنرا از اناضل این بیوت که حقتاً می بخش کرده
 گفته بخواد سوختن و بگوید که من آنرا خواهم سوخت و اسباب اعراق آن جمع کند و بیزم و آتش بزند
 تمام بر آن آرد و برایش خزان نیست که حقتاً می دانند آتش شریار بسوزد و حیم سوزان بر او
 افزون و موجب ترا که مخاطب روحانی حکماء خویش حدیث از مجمع البیان مولانا می طبرسی نقل نموده
 و بان استدلال بر شمار رسا و ابی که اعراق بیت حضرت فاطمه کرده حیث قال نهی علی بیکر
 انما فی سورة الله هذه الاية فی بیوت اذن الله ان ترفع سئل ای البیت هذا فقال بیوت
 الانبیاء فقام ابویک یا رسول الله هذا البیت منها لیت علی فاطمة قال نعم من انا ضلها
 کذا فی مجمع البیان الطبرسی بقوله ان ابیک نهی الی سأل البیت و نهی عن ذلك
 قال رضاء باحراق البیت المعصوم منه علی ما تو مفتاح و در حقیقت نقل این حدیث در

ص ۳۹۱
 سوره فوره ۱۹ رکوع ۱۱

کعبه است و نهیم

۴۶۲

باب دوم صفحه ۱۳
فصل طبعی در حدیث

و این است سوال در تفسیر ابوبکر و غیرت نبوی که شد و در آنجا که هر اهل حق بیت حضرت تا آنکه
 و قصد سوختن آن بجمع اسباب امر حق ثابت شده و قضای ابوبکر بکفر رساله او برای این شینه نیز
 ثابت است پس تحقیق شد که مرد ابوبکر و با امر حق بیت ذریت طاهره را نمی شد و هر چنان امر
 شیع که مخاطب آنرا سخیل مادی میداند دل نهادند و سعی در آن کردند و اگر چه نزد اهل سنت بظلم است
 که مرد و صف او و ما اسلام بلکه استایل اسلام سعی در امر حق انکار فیض ایشانند که خدا تعالی میح آن
 کرده و جناب رسالت ماب علی الله علیه آله انرا از افاضل بیوت انبیاء گفته نماید و از ثابت و ثابت
 حرف سوختن آن بر زبان آورد لیکن چون آن سبب پاک در رات کفر و نفاق و خبث و شقاق یکسانی
 اتفاق بود هیچ امری مبدلات نداشت و چنین کفریات مریجه را بر زبان آورد و سعی در پیشینیا
 عظیمه جاری بود و ابوبکر هم برین حرکات عنیفه کلمات سخیف و در اضی بود و نه بحد و الله که بیوت این
 امر واقع است بعد بسیاری از دعای اهل حق است که الهیست از اهرام حال مادی دهند و مغانی
 غمزه ترکیب آن شده اند و خرق مادت در آن کرده و اگر الهیست این و میر مستفاد کرامات و خرق مادت
 برای شیخین و ثنائیشان شوند راست و اگر بارتکاب چنین سخیلات مادی ایشان را از اولیا
 کبار شمارند بیجاست و غریب تر آنست که مخاطب در کلام خویش بعضی روایات اهل حق مضمون قصد
 ابویضیفه الزام حضرت صادق علیه السلام آورده و بعد از آن از جبار فتنه نعت شده و قطعا و حتما آن را
 از فرای میرج و بهتان تبریح گفته و قصد الزام حضرت ابی بیتی را با بغایت شیخ تبریح دانسته است
 از آن نموده و این قصد را وسیل عدوت و بغض ابی بیتی دانسته با ثبات محبت فرمودی ابویضیفه با
 ابی بیتی و دفع آن خواسته چنانچه میگوید کید هشام و دو مگر که بعضی از علمای الهیست اقرار نمایند که
 ایشان اراده الزام دادن بغض ائمه نظام ابی بیتی نموده بودند اما پیش زلفت و خود خفیف و لزوم
 شده تا مردم را از آن عالم بکلیه سبوح علماء الهیست تفرع حاصل شود و اتماع و تمکین ایشان را ماردانند
 ازین منبست آنچه میباشی آورده است بسنا و خود که ابویضیفه ابو عبد الله گفت که کیف تقصد
 الله هدایت بنی الطبر ابو عبد الله گفت لان الله هدیری مافی بطن لارض کایری اخذکم الله
 قالوا و حق فظلم ابو حنیفه الی اصحابه فضاک فقال ابو عبد الله ما یضیک کف قال لظفرت
 بک ما لآذی بری مافی بطن لارض کیف لاری الفخ فی الارب حی ماخذ بعنقه قال
 ابو عبد الله یا نعمان ما علمت انما ذاتک لظلم علی البصر انرا از فرای ست میرج و بهائی است
 میج که مردمی سبوح سنگ شبنم نیست زیرا که ابویضیفه نزد شیعه هم عالم بود چنانچه خود از این

مکن دو تا بود و سفله وضع و سبک گفتار نبود و این چنینک زدن و بر کبر و بزرگان گرفت و دیگر کردن مکن
 نیست که از اهل مکن بوقوع آید ای ان ظالم با بوضیفه همیشه صحبت حضرت مسعود علیه السلام افتخار
 می نمود و دیگر لولا استنسان لیک النعمان از وی مشهورست پس بر اهل مکن دارد که این قسم و ایه نسبت بجهت
 ایشان بخاطر بوضیفه غلو کند یا این کلام از زبان ما بر آید و نیز بعد از روایت طبری متصرف اهل مکه از امام
 ابوضیفه امام موسی کاظم علیه السلام را و کذب آن و نقل روایتی متضمن جهل ابوضیفه بعضی مسائل از
 امام موسی کاظم علیه السلام گفته و در حقیقت متکلمی در امثال این مقام یا تا کید افتاد بزرگ آن خاندان
 برای خود یا اثبات غلو در جهل خاندان نرود غیر خودی باشد تصد غلام و الزام سازد از حد من مکتب نهی ازین
 تزویر آیات او کمال و ضوح و ظهور پیدا است که آنچه از عمر واقع شده بنیابت شیخ تصحیح بوده پسند و به
اول آنکه از قول اهل مکن چنینک زدن و بر کبر گرفت و دیگر کردن مکن نیست الخ واضح است که بر کبر گرفت
 و دیگر نمودن از اهل مکن محالست و صدور آن از ایشان غیر مکن و ظاهرست که هر گاه گرفت و دیگر نمودن بر کبر
 دلیل خروج از علماء اهل مکن باشد و وجه قبول دزیره عوام با این گروه و شبهه تهدید بکبر با حراق بیست
 و اذیت و استخفاف شان بکلام شیخ درشت و تهدید با حراق او را و کبر بلکه خود کبر که اقیه و شیخ است بر آن
 بسیار از گرفت و دیگر بکبر اسوجب خروج از علماء و دخول در جهاد و نهما خواهد شد و چون صدور این امور از آن
 معدن متن چشمه در تحقیق گشت یقینا و قطعاً واضح گردید که او از زمره علماء اهل مکن فاجح بوده و در هر گاه
 او با حق جهل و سفله سبک گفتار و عوام ناچاره مثل و وهم آنکه از قول او پس بر اهل مکن دارد الخ
 بنیابت و وضع ظاهرست که در صدور الزام و انجام حضرات اهل بیت آمدن بلکه محض غلو در ایه الزام
 این حضرات در خاطر خبان شیخ و تصحیح است که صدور آن از کسی که محبت اهل بیت است داشته باشد محال و
 غیر مکن است و همچنین صدور کلام تشکیک الزام از صحبان و مولیان ناجائزست و این امور منافی و مناقض است
 و محبت و موالات و دلیل صریح بر نفی معادوات و معادوات می باشد و هر گاه در صدور الزام اهل بیت آمدن
 بلکه محض غلو در ایه الزام ایشان در خاطر فضلاء و اخبار اهل بیابان و دلیل معادوات و نفی و موجب نفی محبت
 و موالات باشد یاریت شبهه تهدید حضرت خاطر با حراق آستانه کجتاب بلکه تهدید و ترسید کجتاب
 با حراق کجتاب میرود و حسین و دیگر مولیان و صحبان این حضرات که در رخاذه بودند دلیل کمال نفی معادوات
 عرفا اهل بیت و بر آن صریح بر نفی محبت و موالات او با این حضرات باشد زیرا که این تهدید شیخ بر ارب
 کثره اشخ از قصد الزام و انجام است و اخبار در ایه حراق بیست اهل بیت مصطفوی بلکه حراق خود
 ایشان و بر زبان آوردن این معنی باشد تصحیح و دفع از غلطه در ایه الزام و انجام اهل بیت است

۳۶۳

ذکر آنکه امام غیر شش صراحت و واضح است که قصد الزام و افهام اطفال منقار ابیبت مجدی است صحیح است
 که مخاطب بنیات با تمام تکذیب و در آن می ناید و استقامت و بحق تعالی ازان میکند و ظاهر است که قصد
 احراق بیت ابیبت قصد احراق نفوس قدسیه جناب امیر و سپین و ترتیب اینجیزات با احراق
 ثبوت فیه حضرت فاطمه بان کلام شاست انجام کشیدی باریت شبهه شیخ از قصد الزام و افهام حضرت
 امام موسی کاظم است و لا اقل مثل آنست و بگواه مخاطب ثانی راجع و دلیل بغرض عداوت میداند که شبیه
 اول هم شیخ و دلیل بغرض عداوت ابیبت خواهد بود و ازین هم مجیب تر آنست که اکثر ثقات و فقهاء
 اهل سنت صرف ذکر نیت ابی بکر را موجب ضرب شدید و حبس طولی دانند و کسی را که تقریر برین
 ذکر کرده او را فاسق و فاجر و مجروح و مقدوح و غیر قبول الفتوی و ایشهاد و پندارند و او را بیغرض
 و راه خدا و از نو چنانچه سیوطی در رساله القام البحر میگوید یافتی ابوالمطرف الشیخ فی جبل انکر تخلیف
 امیر تا باللیل قال و لو کانت بنت ابی بکر الصدیق ما حلفت الالبانهار و صوب قوی البیض
 المتسین بالفقه فقال ابوالمطرف ذکر هذا لا ینبذ ابی بکر رضی الله عنها یوجب علیها العتاب
 الشدید و الجلیل الطویل الفقیه لکنه صوب قوله هو احق باسم الفسق من اسم الفقه ^{بیت}
 الیه و فلک یوخرها لایقبل فتواها ولا شهادتها و هی حرمه ثامنه و یدیفض فی الله انتمی فاذا کان
 هذا فینم لم یسب لم یعرض بل اقر علی قول من عرض فانظنک بمن عرض او صرح بالسب
 فانعرض من هذا کله تقریرا انما فاسق من تکب اعظم الکبائر لا یخلص له الی العدالة بسبیل
 انتی ازین کلام ابوالمطرف شیخی که سیوطی آنرا پسندیده و تمامد بران نموده بکمال مراحت و واضح است
 که قول اینکس که انکار تخلیف زنی شیب کرده بود و گفته که آن زن اگر چه بنت ابی بکر صدیق باشد
 لیکن تخلیف کرده مگر چهار موجب فسق و مجرور و سقوط عدالت و باعث ضرب شدید و حبس طولی است
 حاله که نهایت ظاهر است که در بیگلام هرگز انتمی و تو بنی و شنیعی استغفانی بسوی بنت ابی بکر تخرج
 متوجه نموده آری اینقدر است که ذکر نیت ابی بکر کرده و در حق زنی گفته که او اگر چه بنت ابی بکر باشد
 و این گونه خلاف شأن است که انرا سیوطی تعرض قرار داده و هرگز فاطمی را ریب ندارد و درین باب که قول
 در خطاب حضرت فاطمه که من نمانه ترا خواهم سوخت و نیز گفتن اینکه نمانه زار برین کسان که مجتمع می شوند و درین خانه
 حاله که از جمله ایشانست جناب امیر خواهیم سوخت و نیز کلام او که من اولاد ترا خواهم سوخت و نیز آنچه
 در جواب سوال حضرت فاطمه که آیا آمده که نمانه ترا بسوزنم گفته آری قسم بخدا خواهم سوخت بلاشبکه زیاد
 تر موجب امانت و استخفاف حضرت فاطمه است زیرا که انجا فایه الامرانست که کمتر یقین باشد و در اینجا

صحیح
 الفصل الثانی فی رساله
 در مجرب رساله سیوطی که نیت
 در قضا حجاب صنعت هم موجود

مضمون فصل اول در احوال حضرت فاطمه

جمله اول

بر زبان می آید که اصحاب اگر است این کلمات مراد موجب ایازی و ایلام و انکس و تحقیر اهل بیت
 شد و مثبت نبض عمر این حضرات زنده اند باید که اجازت انشای مثل آن در حق شیخین باطل حق
 دهند و علاوه بر این بنام کبر است ثابت است که اموریکه بر مراتب کثیره مکرر ازین امور است بین ایشان
 پس چگونه این امور موزع شود و کلمات العلماء در مناقب استادات گفته شود که سوال معنی لیدر چیست بجا
 فی التلخیص الایضه از زردن و فی الکلمات کسی را رنجنا نیدن و ناخوش گردانیدن و ایضا عام است سوار
 کان او را کشد و زنده بود و گوید بجدی که اگر از مجلس بر خیزد و جامه سفید بپوشد چنانکه خاک باطل مجلس رسد ایضا
 بود و نیز اگر فرزند و یا در مقام و متعلق او را زار و آزار او بود و کلابیناه فی حقوق الوالدین و الاستاد و اهل
 و نیز روی ترش کردن از است زیرا که چون همان بر نصرا آمد ایشان روی ترش کردند **مضطره** و در قضیب
 شد و گفت بنامش ایان کسی را که مر آزار و تاجدیکه هر که پیروز خورد و مجلس هداید که مردمان از بوسه
 وی آزرده شوند آزار باشد که فی المصاحیح و المثلث و ایضا اهل بیت از رسول است تهریح نفس و یهو
 الحدیث الاول فی الکشف و شرف النبوة رواه علی بن حمزه الجنة علی من ظلم طبیعته و اذانی فی قمره اگر
 ازین عبارت ظاهر است که اگر آدمی از مجلس بر خیزد و خاک باطل مجلس برسد این معنی ایضا است و نیز ازین
 ایضا است و نیز پیاز خورده بجهل آن که مردم از روی وی آزرده شوند ایضا است پس هرگاه این امور ایضا
 مقصد احوال بیت اهل بیت و کلمات و احاطت آیات عمر بن الخطاب بن خطاب حضرت فاطمه و مضمون تحریف و تزیین
 و تحریف با احوال بیت انتخاب مضمون تناب ابر علیه السلام و حسین بلاشبده از اشده انواع ایضا و آزار باشد و هر که
 درین معنی ریخت تمسک کند از زوره سفهای بے عقل است که لیاقت کلام و خطاب ندارد و نه اله که این معنی
 خود مخصوص احادیث کثیره معتده ثابت است که ایضای اهل بیت کفر و کافر می و نفاق و العادست و خود
 ملک العلماء درین عبارت تهریح کرده که ایضای اهل بیت ایضای رسول است پس کمال و مضمون ثابت شد که عمر
 جناب سالتاب را نیز ایضا کرده و کلمات العلماء بعد عبارت سابقه گفته و در ایضا علویه ایضا رسول است
 و درین باب عاویش کثیر است بسبب اختصار مذکور شد پس ایضا حسینان ایضا مصطفی و علی و فاطمه است
 و ایضا ایشان بنوع احادیث هر موجب کفر و لعنت است نهذا اتفاق اهل سنته و اجماعه علی کفر و لعن
 علی قائل حسین و آرمه کذا فی سنته و تهریح هر گمانست ترا که ایضا او سنگت سایه بهسایه سرایت کند
 چنانچه در باب حق البیاض خوانده باشد و ایضا اولد بود اله سرایت کند از تنهی ظاهر است که همین دلیل بسینه که کلمات
 بان کفر نیز ثابت کرد کفر نیز ثابت میگردد پس الحق در نیز در عمر فرست نیست بل هر بر علی نیز در علم است
 مانع نیز با با است سنه کلمه لعین و محبت نامه که تهریح عمر بن الخطاب با احوال بیت حضرت فاطمه علیها السلام

ص
 باب دوم در لغزین و انکس
 و اشکال

۲۶۸

ص
 باب دوم در لغزین و انکس

علیهما السلام ولدت وادعوا بولگه احواق بیت انحضرت تترادوا جائز بود و ظاهرست که تجویز احواق بیت
 انحضرت کفر میجست اما اینکه تهدید ولادت بر تجویز وارد پس بظا هرست این القیم در آید و بعد از شرح خصوصت
 مخاطب گفته و فیها جاز تجویز بکلهای و تکلفها للحاجه والمصلحة العامة فان علیا و
 القمقار قال لا للظعية لخرجن الکتاب او لکن کشفناک وانا جاز بحدید هالما کجته الی ذلك
 حيث قد عولیه فخرید هالصلی الاسلام والمسلمین اولی انتهى ازین عبارت ظاهرست که گفتن
 جناب امیرالمؤمنین علیه السلام و صدق و با این معنی که بروی آری کتاب و الا کشف تو خرابی کرد ولادت بر جواز کشف
 غرضیه وارد پس همچنین تهدید بر احواق بیت حضرت فاطمه ولادت خواهد کرد بر احواق بیت انحضرت
 نزد او جائز بود و بلا ریب مجوز احواق بیت اهل بیت علیهم السلام کافرست و کلامی در سوا ق و قاحت را
 بر تبه بیان رسانیده و نگذیب قصد احواق بیت حضرت فاطمه را بکمال شده نمود و گفته که بنا بر
 از مغز بیات شیعیان و شنیاع خرافات ایشانست چنانچه در مطا عن عمر یگوید الثالثه انه ای عمر قصد
 احواق بیت فاطمه و هو باطل لانه من غیر با هم و شنیاع خرافاتهم و قد اختلف کلهم فی ذلك
 فالاکثرین منهم علی انحرته و الاخرین انه قصد احرانه و بطلان نه فی غایت الظهور لان القصد
 من انعال القلوب لا یطلع علیه احد الا الله تعالی و اعدا و اسباب الا حراق و لامر باحصاها
 و التهدید به بلو ثبت لا یدل علی مضاء الفعل اذ مر تا یکون ذلك للتهدید و الترهیب و الا
 و من طریق العقوم انه صدق من المسلمین ما هو اعظم منه کما سلف لان ذلك کما زعموا
 کان بسبب بار علی بن البیعة و هو طعن له حیث ترک ما هو الواجب علیه من التقیة فهو
 حجة علیه و لا نلوی فرضت صحته فلا یقام ما صح من فضائل عمر و استحقاقه للخلوة لئلا یترک
 استهی هذیان زداده و این کلام خرافت نظام کفر حیس و احتمال جو حسن انتشار عقل و اقتباط
 فهم او و اصلاح با قانون مناظره ربطی ندارد که از نایب مجز و میرانسه و در اندکی و بر شانی خرافات عجیب
 و ترات فریب و ران درج نموده لاقن تماشای اولو الابصار و موجب حیرت انحصارست بچند دلیل
 اول
 آنکه نگذیب قصد احواق بیت حضرت فاطمه را و آنرا از مغز بیات و شنیاع خرافات و فضاخ سخا و بطلان
 زیرا که نشانی این نگذیب و امر متصور می تواند شد با انکه در ایامیکه متضمن آنست آنرا انکار میکنند و غیر
 ثابت میداند و با انکه آنرا تسلیم میکنند لیکن آنرا دلیل قصد نمیدانند اگر اعتبار شوق اولی که کمال جعل و بی حد
 پاینهایت مناد و تصعب بی و عاقتی او ظاهر خواهد شد چه در استحق که در ایامیکه ولادت برین معنی دارد انکه
 و اما طم محمدین و ائمه معتبرین در کتب معتبره و اسناد معتبره روایت کرده اند که طبری آنرا در تاریخ

من فضل انشار کلام
 انی فزده المدحیه من انفسه
 رتبه کف

مطلب در سینه رابع

در بیان انشراح خرافات

ص
و با کسی است و در تعیین
من الحاق است با سایرین
اول ۲۲

خود که با تفرق محققین است صحیح تواریخ ایشانست و از کلام کاتبی در صلواتی ظاهرست که از ذکر تواریخ
صیحه است بهتر و نقل است این خبر روایت کرده و این ابی شیبه آنرا بسند صحیح بر سر او شنیده آورده
پس انکار روایت سخاست ظاهر و طاقت است و کذب بی آن نمودن و آنرا از مغزبات و شتابان خرافات
پنداشتن از کلام خود را یکدفعه از خلاق مغزبات و شتابان خرافات منسوب کردن است هاگر بشرق یا
تن درو و پس کمال بے بصیرتی و نهایت خفت عقل او واضح خواهد شد که انکار را مورد توجه بیند یکدیگر در کتاب
این روایت برین تصدق فاسد در کمال وضوح و ظهور است تشکیک معاندی را در مجال نیست چه عاقل
سیدانه که اگر کسی آتش بهیزم همراه برود و بسوی خانه کسی رود و بهیزم با این و غور باشد که چند کس را حاصل
آن گرداند و هرگاه با آن خانه رسد بخطاب مالک او گوید که من این خانه را خواهم سوخت بلا شبهه ثابت خواهد
شد که این کس قصد حراق این خانه کرده و یا اگر کسی بهیزم و نار بر در خانه کعبه جمع کند و از غایت خسارت بر
زبان آورد که من این را خواهم سوخت قصد او برای این معنی ثابت خواهد شد و بالبدیهه جمیع عقلا درین امر
خواهند گفت که فلان کس را در حراق خانه کعبه کرده و همچنین هرگاه کسی معاول و دیگر اسباب هم اینها
برود و معاولین هم همراه خود کند و بر سجده آید و بگوید که من این مسجد را خواهم بکنند و هم آن خواهم نمود
بلا شبهه عقلا خواهند گفت که فلان کس قصد هم فلان مسجد کرده و همچنین هرگاه کسی شتر را بی طلبه و آزار
پیش خود نهد و گوید که من آنرا خواهم نوشید قصد شرب آن ثابت خواهد شد و همچنین هرگاه کسی زنی را بغیب
را بطلبد و با او مصاحبت کند و بر نهه شود و آن زن را بر نهه کند و گوید که من با او مصاحبت خواهم کرد
بلا شبهه تمام عالم خواهد گفت که این کس قصد زنا با این زن کرده و همچنین هرگاه جنابکاری تیغ بر شیده
بر سر زطلوی رسد و گوید که من این را خواهم کشت قصد قتل این مظلوم بر همه کس عیان خواهد شد و با اینهم
عمر حراق بیت حضرت فاطمه هم قسم هم یاد کرده و از راه کمال و طاقت بمشافتند حضرت فاطمه گفته و اینهم
آن اجتماع چو لاله الغرندک لامر بهم ان یحرق علیهم البیت و ظاهرست که اگر آدمی بر امری قسم یاد میکند
دولت بر قصد آن ملک نهایت تعصیم غم و کمال اهتمام و شدت توجه بان میکند این هم مستطانی و شرح
حدیث تدریج تخلفین از سلوه جائه که منقریب مذکور می شود و رفع الباری گفته قوله و الذی فی نفسه
بیده هو قسم کان النبی کثیرا بالقسم بدو العنان لم یفوس العباد بیثک الله بتقدیر و تدبیر
و فیہ جازا القسم علی الامم الذی لا شک فیہ تنبها علی عظم شأنه انتم این عبارت بیخ است و در کتب
قسم بر امری دولت امد بر او گردان امر شک نیست و عظیم الشان و طویل المده است پس ظاهر شد که
قسم کردن عمر حراق بیت حضرت فاطمه و دولت داشت بر او که عمر را در حراق بیت حضرت فاطمه

۲۲

ص

خواهد سوخت و بر آنچه قسم یاد کرده خواهد گزشت این کلام آنحضرت و کلام دارد که کلام محمد و لیل قطعی بود بر آنکه
 او در صورت عدم وقوع مراد خود امضا و اراده خود خواهد کرد چهار قسم آنکه آنچه او عا کرده که بطریق اول حق این
 انبیاء اموری ثابت شده که عظیم است ازین شنیعه هر سب بطلان آن ظاهر است و هرگز تردا بل حق صدرا بر
 شنیع از انبیاء ثابت شده و آنچه کابلی جوهاست بارده خود بعضی احادیث ما را دلیل این معنی گردانیده و
 مخالف استراق آن کرده در کتاب خویش وارد ساخته سخافت آن در کتاب اسلام بود به شافی و در
 سبین شده پنج قسم آنچه گفته دلان و کلمات از عموال الخ ذوات هر چه وارد بر او که خلف جناب امیر علیه السلام
 تردا هست ثابت نشده و مطالبه عمر با حراق بیت ازین جهت تردایشان باطل است مالا آنکه نبوت بیان
 معنی بروایات معتبره است و استحقاق دیا فنی که این معنی بستاند صحیح تردایشان مروی گشته است
 امکان کابلی که العیاذ بالله خلف جناب امیر علیه السلام باعث طعن اعدای آنحضرت است زیرا که تقیید را ترک
 کرده در سوختن باید بلکه وجوب تقیید در جمیع احوال تا غیر مسلم است بنای آن بر ظن اصول ضرورت چون در
 ابتدای حال ظن ضرورت محقق نبود انجناب خلف از بیعت ابی بکر گرد و هر گاه عمر تهدید با حراق کرد و ظن ضرورت
 گردید انجناب تقیید بیعت ابی بکر نمود و گرفتیم که میاذا بالله جناب امیر علیه السلام ترک آن چه بیعت ترک تقیید کرده
 لیکن حیرت است که باقی حلیه عمر را چگونه از طعن تخوف و ترهیب و ایذا و امانت انجناب سبکدوشش
 کرد زیرا که اگر جهت ترک تقیید اعدای جناب امیر علیه السلام مطعون شدند بنا بر نه همیشه بعد بر فرض محال
 شدند بنا بر نه همیشه تقیید تردایشان غیر واجب است پس بنا بر نه سبب اهل سنت در رضوت هم
 طعن ان عمر ساطعی شود ولیفصحی طلبیلا و لیک شکیرا منضمم آنچه در نامه نهوات خویش سرانیده که اگر این
 قصد غرابت هم نشود مقاوم فضاصل او نمی شود خرافت ظاهر است زیرا که هر گاه امری باطل خلاف عمر است
 اهل سنت ثابت شد بطلان خلاف او هویدا گردد و عدم صحت فضاصل او ظاهرا شده واضح گردید که همه آنرا
 اهل سنت یافته و نافته اند پس آن فضاصل خود صلاحیت اصفا و التخلات ندارد چه با که مقاوم معارض
 مطامن او شود چه با که بر مطامن بود هیچ گردد و قطع نظر ازین چون فضاصل عمر تردا بل حق غیر ثابت و اهل سنت
 متفقین اند و نبوت این طعن متفق علیه پس مختلف فیه معارض متفق علیه نمی تواند شد باطل این کلام
 مشککه نسوان و لیبیبیان بیش نیست و بدان می ماند که معتقدین الیسیس و دیگر درودین و تحقیقات
 بودمان و ساجد و ارجاع طامن ایشان که اهل اسلام ذکر میکنند بگویند که این طامن مقاوم فضاصل این
 گروه نمی تواند شد که آن متواتر است معنی بر جو یکدیگر اهل اسلام ازین کلام دهند همان جواب از طرف الخیر
 برای این کلام کابلی تصور باید کرد ماضی القضاة هم با وصف آن بطلان و امانت تکلیف است و صحت

۴۷۳

این روایت کرده و بعد تسلیم بحث آن از غایت مباحث دست از اسلام برود تن تصویب آن داوه نخواهد بود
اول از طرف شیعه در تقریر طعن نقل کرده و ذکر کرده از هر قصد منزلت های فاطمه و علی و آل زین و
المقداد و جماعتی مختلف عن بیعت ابی بکر جمع شوند هنالك فقال لها ما احد بعد ابيك اختنا لينا
طایم الله لئن اجتمع هوکما الف لیس من علیهم فنفست القوم من الاجتماع و در مقام جواب گفته فلما ما
ذکر آن از حدیث هر چه باب الاحراق فلو صح لیسکن طعننا علی عمر کان له ان یهدی من امتنع عن المبیة
البرائة لظن ان علی السلیمن لکنه غیر ثابت لان امیر المؤمنین قد باع و كذلك فی غیر المقداد
و البیعت استی و الله لیس که بطلان از عموم قاضی ما سبق بکمال وضوح ظاهر شده و تحقیق کرده که این توهین
بر روایات ثقات است ثابت است و باستناد صحیح مروی گردیده و عجیب آنست که قاضی مخلف جناب میرزا
از بیعت ابی بکر باطل میدانند مگر این معنی در صحاح است که اجماع بر بیعت و قبول آن داور ثابت شده
و لا توجین مناصح اماما مذکور الفاضل فی تصویب هذا الهند بدل الذی لا یجوز الا کل شیطان
مرید فاحسن ما نادى فی جواب السيد المرتضى حتى الله عنده ان شاء ما باجل علیه فامنا کم من قول
والذی یختلف به من بیعت الاحراق اذا صح فطریق ای عند کتب ائمه اربعین بحرق علی امیر المؤمنین و فاطمه
منزلت اهل بیت که در مثل ذلک علی یصفی الیاد و جمع و انما یكون مخالف علی السلیمن و خاتما
اجماع ذلک ان الاجتماع قد تقررت بیعت انما یصح لهم الاجتماع حتی کان امیر المؤمنین و من تعد عن البيعة
من مخارذ الی بیت فاطمة و اخلا فيه غیر خارج عن ذلک اجماع یصح مع خلاف امیر المؤمنین و جدا
افضل از آن تباینه علی ذلک غیر و هذه ذلک ما احب الکتبات من حکمی احتیاج به نمی نازد اگر چه
بعد از تقریرات شافیه و توضیحات کافی که از ان کمال وضوح و فهم رساموات و خسارت و کفر و نفاق
ثابت گردیده ما بسطی الطرف و در هفتاد و نه ائمت تعالی که در جواب از تمهید و تمهید او گفته باقی نماند بیکو
بزی خرید تو شیخ جواب تواتر او هم بالتفصیل نوشته می آید پس بدانکه آنچه در تذکره بیعت فوج احراق بیت
حضرت فاطمه و صدور رسامین عمر حضرت فاطمه گفته که این قصه کسب راهی و بهتان و افتراست هیچ اسل
نار و دلها اکثر امامیه قائل این قصه نیستند متوجه است باینکه وقوع احراق خانه حضرت فاطمه در روایات
شیعه دارد گذشته و قرآن صادق آن در کتب اهل سنت هم یافته می شود که عمر تمهید و تحریف
حضرت با حوائق بیت مبارکش کرده و قسم بر آن یاد نموده و مار و بنیرم برای احراق آورده پس ثانی این هم
مگر احراق واقع هم شده باشد هرگز عمل استعجاب استعجاب نیست و تحریف تمهید بیخه رسول با حوائق
بیت مبارکش بر استعجاب جناب میرزا و حسنین میگویم است که اصیلا اثبت وقوع احراق باشد و بعد

ص

۴۴۴

و بعد از کلمات مخاطب نهایت ظهور و محبت که بر جمیع باطل و احراق بیت نظیر بحیث خدا نظام خلقت
 او بگردانند و در همه جا بر او پس اگر امر جائز واقع شده باشد چه جای احتمال است بلکه از کلام مخاطب این
 بر ظاهر است که کسی که اراده فساد و خلافت را می بکشد بوده و دست حق قفل بود و ظاهر است که از جمله این
 جناب میر علی استقام بود و هرگاه العیاذ بالله قتل جناب میر علی استقام و احراق خانه البیت برین حضرات
 جائز باشد در صورتی که عمریز پهلوی حضرت قاطبه بشمشیر خود مدبر را نذر اجازت نباشد و مخاطب در
 سکا نه خویش او کار کرده بود که در باب سلطان مناقضت تصد احراق بیت البیت به او ایات شیعه
 کرد و لیکن چون امر خارج از محیط امکانش بوده تصدیق و عده خود توانسته لیکن محبت است که چرا
 بمرآن و عده مکتوب از مقام سابق نبرد خسته و آنچه گفته که اگر امامیه قایل این قصه هستند پس اگر فرض
 او آفت است که اگر امامیه کذب این قصه میکنند پس کاشن سراسر واهی و پستان واقف است هیچ اهل طرد
 جیب است که چنین ادعای غریب ناز نهاده و دلیل بران دارد کرده اما آنچه گفته و تصد از امور قلبیه است
 که بران غیر نذای تعالی مطلع نمی تواند شد پس مدفوع است با کلمات و طلمات دلیل تصدی باشد
 و محب که درین با اطلاع قصد را نام نجات خدا تعالی نموده و باین جمله ثبوت قصد عمدا باطل ساخته و
 بیغایله و در سطر بعد ازین مدعی اطلاع بر قصد کسانی که در زمان حضرت قاطبه علیها السلام جمع می شدند کرده
 چنانچه گفته و اگر مراد ایشان از قصد تخویف و تهدید زبانی است و گفتن اینکه من خواهم سوخت و جهش
 آفت است که این تخویف تهدید کانی را بود که زمانه حضرت زهرا را همچو پناه بر صاحب بیانات دانسته
 بود که مردم که منظور داده در اینجا جمع می شدند و فساد منظور داشتند و برهم زدن خلقت طلیفه او
 بر کفکاشها بشواری فساد انگیز قصد میکردند و انتهی پس این تهافت و تناقض صریح را بطرف بصیرت
 باید نمود که او را در یک شبهه بخدمت اطلاع قصد را منحصر بذات باری تعالی میکند و باز در شوق اتنی که متصل
 آفت بلا فصل حاصل از دعوی باطل خود غفلت و زریه بمفاد آنکه در دفع گور احوال نظر نباشد اما
 اطلاع بر قصد این جاهلی نماید مقام تحیر است که آیا دعوی الوهیت برای خود خواهد کرد یا بگذرد
 در دعوی اولی خواهد نمود و محبت نماید که نفی اطلاع خلق بر قصد که حصر اطلاع قصد بذات خالق تعالی
 است که از مخاطب برین مبادی و دیگر مقامات مثل طعن ششم از مظان عمر حبس قال اراده از انضام
 قلبت و اطلاع بر افعال قلوب عامه ندانست انتهی سر زده هر چند بظاہر حمایت طلیفه ثانی است لیکن
 در حقیقت راجع و آئیل کمال تخفیف و کذب با دعوی شود زیرا که خود طلیفه آنست مدعی اطلاع بر اراده
 و قصد بعضی مردم گردیده پس با کذب بی طلیفه ثانی در ادعا اطلاع برین قصد و اراده باید نمود و یا

۳۷۵

دست ازین دعوی باطل باید برداشت که اطلاع بر قصد و اراده کسی را حاصل نمی شود و تقدیر و تفریح است
 گفته حدیثی نقل بن ابی یاسر عن یزید بن زینب عن ابي الحسن قال لما سمع عمن الخطاب رجلا قال لعنه
 كلام سعيد بن خالد و ان قد حصرنا نیکون ابراهيم عن عوف بن ابي بصير الصدوق عن ابي جعفر
 عنه و قال يا خليفة لسوا الله عمق هذه الراية لسعيد بن خالد علی من هو خیر من ابي محمد
 سمعته يقول عند ما عقدت له علی رغم الامامی الله انک لتعلم انما اراد بالقول غیره
 و باهت ما تکتب فی ابیه و الامامیته نقلت انک علی ابي بصير الصدوق عن ابي جعفر عن ابي بصير
 و کذا و کذا خلاف ع محبت له و نهی من منزله من رسول الله صلی الله علیه و سلم ازین عبارت
 پیداست که عمر بن مسعودی قهار باید کرده با بود گفت که تو میدانی که خالد بن سعید قبول خود علی رغم الامامی
 اراده نموده غیر ما پس در بنجامه اول دعوی اراده و قصد خالد بن سعید کرده و بعد از آن سعی علم اهل بیت
 شده و قسم بر این معنی یاد نموده حالاً مخاطب ای می باید که ازین دعوی باطل که غیر ضایع است بر قصد و اراده
 مطلع نمی تواند شد دست بردار و یا بهجت تکذیب و تفسیر خلاف ثابت بر کار و در غیر واقعی و در تفریح است
 گفته قال عبدالله بن ابي نصر فی احوالنا عسکری عبیدة بد شوق فبعثنا من اهل الخوارج
 ابو القدر قال بن ابي نصر فلما رأیت انک لوی فترعینه و بین الروم فقلت یوشک ان یدسه
 عبیدة لله فیرت کالبرق و ایت عسکری عبیدة فقال ایشاک یا بن ابي نصر لانا فقلت فخذ
 المسلمین الی نصر عبدالله بن جعفر ثم حدثته بالقصة فقال ابو عبیدة انا لله و انا الی الله
 ان اصیب به الله بن جعفر من صحت ما یتک یا ابا عبیدة و هی اول امارتک ثم التقت
 خالد بن الولید فقال سالنک بالله الخوارج لانه فانت لاعدائهم فقال خالد انا لله انا لله العظیم
 انشاء الله و ما کنتم تنظرون ان تاضی فقال ابو عبیدة استخیرت منک یا ابا سلیمان فقال
 ام والله لو اتر علی عطفه لانت لک فکيف خالفک انت اقدم منی یا انا و اسلم ما سقت
 یا ایاناک مع المتابعین و سارعت باسلامک مع المسارعین و تمالک رهو الله الامین
 فکيف سبقک انال در حیک الله لقد حضرت و جوی المسلمین بالسيف من انا و لان اشهد
 انه جلت نفسی سبیل الله حسان و وفی حال الی الخوارج من ذال انی لا ابرید الیهم الا
 لاجل التمیمة لا یلیت ما تر ابلنا فاستخیر المسلمین کلامه و قال ابو عبیدة یا ابا سلیمان اللق
 اخنا علی المسلمین ازین عبارت هم و نخست که گفته که خالد اراده نمی کند جهاد را مگر برای سوزنی باشد
 پس عجیب است که طایفه ثانی را علم بقصد و اراده فاسد خالد که با بود را سیف سلول لعی بر اعدا

صفحه ۱۹ چهارم کلمه

صفحه ۲۰ چهارم کلمه

۴۷۶

قال ابن عباس انما جازى الله
الذين آمنوا و عملوا الصالحات
انهم كانوا هم و اولادهم
في جنات تجري من تحتها
الانهار كلما رزقوا منها
منها رزقا قالوا هذا الذي
رزقنا من قبل ان نؤمن
قالوا بل انهم كانوا هم
و اولادهم في جنات تجري
من تحتها الانهار كلما
رزقوا منها رزقا قالوا
هذا الذي رزقنا من قبل
ان نؤمن قالوا بل انهم
كانوا هم و اولادهم في
جنات تجري من تحتها
الانهار كلما رزقوا منها
منها رزقا قالوا هذا الذي
رزقنا من قبل ان نؤمن
قالوا بل انهم كانوا هم
و اولادهم في جنات تجري
من تحتها الانهار كلما
رزقوا منها رزقا قالوا
هذا الذي رزقنا من قبل
ان نؤمن

بر او صریح نبی داشت مطلق شد و ولادت کرد و با این همه عظمت و بلالت و صاحبیت و فدالت نسبت به سایر
 اقرب خدا بیاد می کند بلکه بر او به باطله متوجه و ملود دنیا اساس افلاس بر می کند و حضرت الهیست که نسبت به
 در او ما این اراده و قصد که مبنی بر محض کشف و کرامت است نه مستند به کج و دلات علی فریب هم و کلامی از انبیا
 نسبت به این اراده هم نشان نمی بندد و بوجود مدینه خرافات نسبت به او در تقسیم در جمیل و روح و شمایی صحابه و
 حمایت خلفا از پیغمبر می کند زیرا بنده و اگر الحق نسبت قصد و اراده امر لاق بیت البیت علی السلام بخلیفه
 ثانی حسب دلت کلام خود شریک بران غایب این ملمات از ما در آید و خط و افر از نگارنده و سلف و بعد از
 و جلیل در بنده و علاوه بر این و دیگر اسلاف نیست بلکه او عالی اطلاع بر اراده و قصد کرده نه در غرض
 مذکور است و در حدیث بنی اسلمه قال کان للعباس بن عبد المطلب خالفة من بعد محمد بن عبد الله بن عبد المطلب
 الهی و رضی عنهما و قال له عمر بن عبد المطلب فی المسجد الاخر ما سیجی فیما بعد ان شاء الله تعالی ازین روایت
 ظاهر است که زید بن اسمعق گفت که اراده کرده که در آنکه و در عباس را در مسجد و آدمی در کتاب نگاه
 گفت که غالباً ما هو سلوک طریق النصح و لک الغش من ابواب الدین فاقفل من علی فی رقة
 علی غیره عزمه علی اعادة الجمل علی احد المشیوخ علی الخدیج بقوله ان جلدته ابریم صاحب
 این دو معانی و متن علی حد العالم الخ ازین عبارت واضح است نسبت فرم بر اراده جلد علی آمد
 علی المغيرة و نسبت فرم بر او عالم بسوی عربین خطاب و در عبارت ابن مکنان متضمن قصد نامی غیره
 که بعد ازین مذکور خواهد شد که کورست فقال ابو بکره بعد از ضرب اشهد بن المغيرة فقال که او که از فهم عمران
 بفرموده تا این عالم الخ ازین عبارت هم نسبت قصد ضرب ابو بکره بسوی عرفا هست و در دو تا از اقبی مذکور است
 بعد از آن عمر را در دم المرأة الهی و دلت مستند است به عالم الخ ازین عبارت ظاهر است که راوی این روایت
 اراده در این بدن را بعد نسبت کرده و در ربيع الا بر از غمشته مذکور است قبل عمر لو اتخذت حصى الکتبت فخرت
 پیش ازین مسلمان و با تشنگی الکتبه بالجمالی فهم بزرگ عالم الخ ازین روایت ظاهر است که راوی این روایت
 اراده اتحاد علی عبده و تجرید همیشه مسلمان را بآن بعد نسبت کرده و اتحاد استی که این فرم اراده حجر را
 برعائشه ابن الزبیر نسبت نموده بجمیل هر گاه قول یا فعلی که دلات بر اراده امری کند باشد بدین
 صورت نسبت اراده آن امر را می کند و قیاس امکان اطلاع بر اراده میسر بطلان است و خضی بکذب
 و تجلیل است و اعیان سنیان اما آنچه گفته و اگر مراد از قصد تنویف و تهدید زبانی است و
 گفتن آنکه من خواهم سوخت پیش من است که این تنویف تهدید کسانی را بود که خانه حضرت زبیر را
 پس متضمنی نماید که ازین کلام اقرار می بچسبند و این کلام عینی است خواهم سوخت از عرفا هست

۴۷۷

ص
خانه باب از باب پنجم

که بیوت تهدید عراق بیت حضرت فاطمه علیها السلام بختاب رسیده که مخاطب هم با انچه عراق و با خلفه
 و از اخبار و اخبار و ابطال اثبات چاره از اعتراف بان نیافته و تاب کار آن نمیشد پسر بر آنکه حاصل
 سلام مخاطب بین تمام آنست که چون با حق که در خانه حضرت فاطمه بودند افساد خلافت ابی بکر می خواستند
 لهذا تهدید و ترهیشین بسوختن خانه حضرت فاطمه برایشان جائز باشد و آن تصدیح است باینکه ثبت است
 ثم انش اول سمت خلافت ابی بکر بسبب علی قاطع و بر ثانی ساطع اثبات باید کرد بعد از آن جواز تهدید و ترهیش
 این جامعه بر زبان باید آورد نسبت جنایت و غیر آن ایشان باید نمود مالا که ظاهر است که عمد و اول خلافت
 ابی بکر نزد اهل سنت و جماعت است و بر بعضی است که هرگاه این جامعه که اجل و عمد صحابه بوده متخلف از بیعت ابی بکر
 باشند و از بعد ایشان جناب امیر مومنان بود و اینها خلافت ابی بکر را باطل اندام جماع مستحق نمی تواند شد پس
 اگر قبل تحقق جماع این جامعه را و افساد خلافت ابی بکر کنند مستحق تفرید تهدید نمی تواند شدند و محتجب نیستند
 که از روایات سابقه بحال وضوح نگار دیده که در بین جامعه جناب امیر علیه السلام هم داخل بوده و نیز از این جامعه
 نیز و دیگر اطباء صحابه بودند و فاضل نامتصب و عدل و عزت ظاهر و نصیب بین داشته و از اعتقاد سیمالات
 و عظمت و تمجیل و تغظیم صحابه که کمال بیانات و اخبار و دعای آن و در دست برداشته در بین تمام نهایت
 تعیین توین این جامعه کرده چند بار در کتب صحیح و منقول تصحیح گردیده **اول** آنکه این جامعه را ابی
 تهدید و ترهیش ایضا و اول آنست که در **دوم** آنکه نسبت جنایت ایشان بکنایه یا بلوغ من التصحیح کرده
سوم آنکه ایشان را اسمی استند و فساد گفته چهارم آنکه با دعای مکرر و ناخوش بودن حضرت فاطمه
 از نشستن بر عاقت این جامعه توین ایشان کرده **پنجم** آنکه حال این جامعه را شامل حال کسیکه جناب
 رسالت مآب صلی الله علیه و آله تهدید ایشان جهت ترک نماز جماعت کرده و نیز در جماعت ایشان
 منافقین بودند و گردانیده **ششم** آنکه ترک اقتدای امام بحق ایشان منسوب باشد **هفتم** آنکه ایشان را
 تا که رفاقت مسلمین گفته حال آنکه خود را از قرآن کتاب سید ایراد آید و من یشاقق الرسول الخ گفته معلوم
 شد که هر خلاف راه مومنان اختیار نمود مستحق در رخ شد **هشتم** آنکه این جامعه را بان خطا فرود
 که بجز پیغمبر ندانم کرده بودش بیداده **نهم** آنکه بقول خود هرگاه این قسم مرد و دان الخ تصریح کرده که ایضا و
 تمام این جامعه ناک بر دانش مرد و دان جناب الهی بودند و **دهم** آنکه ایشان را لائق سزا و جلافتند همیشه
 گفته یا ز **یازدهم** آنکه جهت رضای سزای این جامعه بر حضرت فاطمه فرایسته و **دوازدهم** آنکه
 بر هم زدن وین و ایمان ایشان نسبت کرده **سیزدهم** آنکه نسبت ارادای فاسده ایشان نموده
چهاردهم آنکه ایضا یا تهدید باشند خود و این جامعه را واجب القتل و التفرید دانسته **پانزدهم** آنکه قبول

بقول خود درین قسم مفیده که شراری آن تمام مسلمین بکلی تمام دین بر سر الخ تعریج کرده که این جامع جهان
مفیده بود که شرارای آن تمام مسلمین بکلی تمام دین بر سر سید متنا فرود هم اگر بقول خود
اگر بمن الخطاب هم بسبب بودن در آن خانه الخ تعریج مرصیح کرده باینکه این جامع مفسدان بود
و بوجه دیگر هم عیب این جامع از کلامش ظاهرست بالجملة این کلام شامت نظام او از آغاز تا انجام شامت
است بیچو و مذمت و تهمین و تشنیع این جامع و نسبت فتنه و فساد و برهم زدن دین و اسلام الی غیر ذلک
و از هر لفظ و هر فقره او هم بکنایه و هم تبریج تحقیر و امانت این جامع توده توده می بار و در باب ایمان و ایمان
نیک میدانند که نسبت این امور سخنانی بی پایه باشد مینامبیت عداوت و بغض و دلیل هلاک و نضال
و اتفاق است و بسبب آن برای ثبوت خروج قائل آن از اسلام و ایمان بنصوص حدیث مرصیح و
روایات صحیحیه هیچ پیدائی نشود که فاضل ناصب آیا اختلاط عقل و خلل و داغ روداده یا در شاد و محبت باشد
به پوشش سر سیم کرده که از غریب تنسیر دست برداشته و عاوی سابقه باطله خود را در ولاسه
الطبیعت و امتداد بصحت خلافت جناب میر علی علیه السلام پس پشت انداخته آنچه خواسته بلا محابا نگاه داشته تا
خدا نش سلب توفیق کرده است که این کلمات خطا و الفاظ نامستراح حق سرور و صیبا و اصحاب نجبا
اجرا کرده است عجب است که در باب مطاعن خوارج و نواصب یک در حق جناب میرزا ذکر کرده اند که گفته
و در مقام اعتدال از نقل آن گفته که نقل کفر کفر نباشد و در نجبا در محبت عمر بنان پیوسته بخود گردیده
که من تلقا نفسی شریه الخبیثه مطاعن سترگ و معاصی بیدگ در حق جناب میر علی علیه السلام ایراد کرده و
تصدیق و تحقیق و اثبات آن کمال اتهام نموده باشن زنده و جملگی زاده از آن انجناب را عیاذا بالله
سطعون ساخته و الحق از نواصب خوارج هم کوی سبقت ر بوده و حقیقت نیست که اختلاط سودا و
ظلمانی و بچوشش آمده عنان مالک اند و دشمن بر بوده اتباع واقعی عمر و ابو بکر برگزیده بلکه مسابقت
از ایشان نموده که ابو بکر بعضی قتل نفس رسول و اتباع انجناب مکم داده و عمر تهدید با حراق انجناب
نموده و مخاطب هم تجریز آنچه شیخین تجویز آن کردند یعنی قتل نفس رسول و امرار بیت الطیبیت بر
پر دخت و هم کلمات نامستراح معاصی شنیع در حق انجناب و اتباع آنحضرت ۲۰ بر زبان آورده دین
و ایمان خود تلبه و روی خود سیاه ساخته و گرفتیم که محامات عمر خندان ترد او هم بوده که همین تشخیص
جناب میر علی علیه السلام بحال مرتب در او خوشش آمد و آنرا همین حق و صواب پنداشت لیکن تیرست که چنان
اینهمه مطاعن و منالی تحقیر و امانت و بدگفتن و عیب مذمت نمودن در حق اصحاب جائز کرده و کردار
نیزه برای انشای آن در حق ایشان آورده باعتراف خود ولی الله ثابت که این جامع مجرب است

۲۴۹

ابوہند و ظاہر است کہ بنی ہاشم علاوہ بر آنکہ تزداہست از اہلبیت بودند اصحاب ہم بودند و از جملہ ایشان
 عباس ہم بودہ کافی روایہ العقلم بن عبد ربیع و ابن روزبهان ہم تہجیر کردہ کہ عیون بنی ہاشم
 و اشرف بنی عبد مناف و منادید قریش ہرہ جناب میرہ بودند و در خانہ حضرت فاطمہ ماجدہ نشندہ چنانچہ
 در وجوہ زعمو کہ مذکور است روایات کہ علامہ علی رح نقل کردہ گفتہ الثانیانہ ان عیون بنی ہاشم و اہل
 بنی عبد مناف و منادید قریش کا نواع علی و ہم کا نوافی البیت و عندہم التیسی الیما
 و اذ ابلاغ اہل حق ان ہجر قوامن فی البیت از اہم طرہا الغیر و تروکی الحیتہ سراسا دم ہجر جلا
 بالتیونہ لہ مسئلہ فقہا من قصدا اخر اہم بالنار لہ تی و روایت لبری ہم مرجع است و از آنکہ ظہر
 و سزانی چند از ہما ہجرین در خانہ حضرت فاطمہ بودند پس اصل نام صبیحہ اگر حرمت جناب میرہ مانع از آن ہر
 کفریات بر زبان خسارت تو امان نشدہ کاش عظمت و جلال عباس کہ ہم جناب رسالت مآب علی علیہ السلام
 بود و همچنین نعمت و علو منزلت دیگر بنی ہاشم ازین خرافات فیسیر و سنہوات قییمہ باز پیدا شدہ و اگر انہم مانع
 نافتا و کاش خیال این معنی کہ عباس دیگر بنی ہاشم از صحابہ اند و دیگر مذکورین ہم از اجلہ و عاظم صحابہ از
 متفوقہ باین کفریات خود را معذور می داشت لیکن افسوس کہ این ہم خیالی نہ آورد کہ چنانچہ ازین کفریات
 بمحاطت تو بہ آن نبوی جناب علیہ السلام و دیگر بنی ہاشم کہ تزداہست از اہل بیت ہ بودند موجب
 کلال نامبیت و خارجیت و عداوت او با اہلبیت و بغض و سعادات او با جناب امیر علیہ السلام و در نوح
 اطلاق دعوی او در ولای جمیع اہلبیت و تمسک بذیل اتباع ایشان گردیدہ و همچنین این کفریات بہت
 تو بہ آن نبوی صحابہ بنا سے غیر موصی کہ در بارہ منقبت و ثنا خوانی صحابہ بغرض باطل اثبات
 خلافت ابی بکر رنجیدہ بود را سائندم ساختہ و ہاس زعموات باطلہ خود را از با در آورده و مجتہد
 کہ این جامعہ کبار را علاوہ بر فضائل عامہ کہ تزداہست شامل جمیع صحابہ است بخصوص ہم فضائل
 و مناقب بسیار در حق ایشان بکتب اہل سنت منقول است باین ملامت و قبائح یاد کردہ و چنین تحقیر و
 اذانت در حق ایشان روا داشتہ کہ ایشان را از مردودان جناب اہل حق گفتہ و گو محتمل است کہ اجرائی این
 الفاظ در حق آن صحابہ کہ شیعہ ہم ایشان را نیک و خوب میدانند بمعادات شیعہ باشد و باین بہت
 کہ شیعہ موالات این صحابہ دارند از موالات این صحابہ ہم دست برداشتہ تا مشارکت اہل حق درین باب لازم
 نہ آید لیکن ہیچ پیدائنی شود کہ ظلمہ در برابر کہ بر عیش قطعاً از شہ عشرہ اند و ہم باین فضایل و مناقب
 و سعائب نواختہ و ایشان را چہر مردودان جناب اہل حق گفتہ و قاصدین افساد دین و شرع بین قرار دادہ
 ایشان را یکمال مذمت و عیب یاد کردہ و گو محتمل کہ اولیای او معذرواہی بدتر از گناہ پیدا کنند و گویند

م

۲۸۰

و گویند که خاضل نامیب را اطلاع نبود که این جامه صحابه در داخل این کسان بود مذکور تر و بی شایان کرده
 لهذا این طمان ایشان را یاد کرده لیکن در اصل بودن زیر را درین جامه خود مخاطب نقل کرده پس بر
 شد که او دیده و دانسته زیر را در دو جناب الهی دانسته و او را مثل این عقل کا فر و سیاه انگاشته
 لائق تبیین و مذمت بلیغ و قاصد داده استیصال نهال دین و اسلام گفته پس می باید که اهل سنت هم خود را
 از تکفیر و لعن و تظلیل فاضل مخاطب معذور قرار ندادند و تحقیقت این کلمات خرافات آیات مذمب هستند
 را از بیخ و بن برکنده و زیر و طیور و درگاه عالم و کابر صحابه را که تکبیر و تبجیل ایشان منزوری مذمب است
 بکمال خدمت و عیب یاد کرده ایشان را در دو جناب الهی گفته و بجا فرج سیاه تشبیه داده و در اجتناب
 گفته پس فاضل نامیب چنانچه در ادعای ائمه و ابیته استگونیست همچنین در مذمب است ادعای موالات
 صحابه کاذب و دروغ و کوفت و نسیان حضرت سه در کفر هم راسخ نیز از رارسوا لکن به بالجمله بر ماقی از
 کذب نفس خود و مخالفت کلمات و دعوات خویش البته احرار از بلیغ میکنند لیکن مخاطب در اکثر مواضع
 این کتاب چنانچه مخالفت کتاب سنت و عقل و نقل و کذب و تفسیه علمای کبار خویش در پیش نظر آنها
 همچنین در اکثر مقامات مخالفت و دعوی خویش و کذب و کلمات خود هم با تمام تمام نموده و این تمام
 نیز از انجمله است آیا ملاحظه نمی کنی که در باب امانت و در اثبات مرجع و ثنائی جمیع صحابه علی العموم بغیر
 اثبات خلافت نیکه اول چه قسم مبالغات را که کرده و در جواب طمان صحابه چه اسمی که در تریه
 و تطهیر قبول ایشان از طمان و معاصی که آغاز نه نهاده حال آنکه بعضی آن طمان بلا شبهه از انچه درین جا
 در حق این صحابه یاد کرده بر مراتب خفیف ترست زیرا که منقریب به جواب طمان صحابه بخوابد گفت و نیز
 بایده و یقین لکن الله جتالیکم ایمان و فیه نه فی تلو بکرم الیکم الکفر و الفسوق و العصیان
 خطاب بکلام کرده است و این فصل شیخ یعنی احراق نماز حضرت فاطمه و اهدای پهلوی با کشتن شمشیر فلانیدن
 فسوق و عصیان است یا نه استی ازین کلام نبایت و ضوح ظاهرست که صد و فسوق و عصیان از صحابه محال
 و منع است پس بعد الحمد و المنة ثابت شد که این جامه صحابه که در خانه جناب حضرت فاطمه مجتمع می شد در صحیح
 مخاطب بر هم زدن خلافت ابی بکر بنیو هستند هرگز رنگب فعلی شیخ نشد و فسوقی و عصیان از ایشان و ظاهر
 نشد بلکه ایشان درین باب بر حق و صواب بودند پس آید بدو ترهیب هم ایشان را تا نماند و فراموش
 مخاطب در نسبت مشتمل و فصلی است ایشان با عتراف و باطل باشد و نیز بعد ذکر آنکه لا تسجدوا لشیء الا لیگوید
 پس این آیه فی حق صحابه است که صحابه را بهر که مخالف خدا و رسول باشد میل کردن و جانب داری او نمودن
 و دوستی او را مانع اجرا حکم الهی ماست از محال است ازین کلام او هم نبایت و ضوح حقیقت است

۳۸۱

و حد نبوی بهر احوال بود بر تخطین از صلوة بخانه استنباط تهدید احوال چیست نبوی بر اجماع استخفرت
 کرده ظاهر احوال و ظاهر است که این استنباط دقیق هرگز بخاطر طبع غیر رسیده لیکن آنچه غیر خواصی است
 که استنباطی را حقی طرف خود ایجاد کرده آنرا بر منسوب بخانه کمال ذکا و حدت فهم او ظاهر کرده سبحان الله
 تهدید مراد احوال است نبوی و احوال و اسباب احوال دلیل قصد احوال دانسته کافیه الکاظمی و خود مخاطب
 سیگو بود که قصد از مو تقابله است جز خداست و دیگر بر آن اطلاع نیست و باز او میگوید که این تهدید
 یعنی بر استنباط دقیق است معلوم نیست که در اینجا مخاطب از کجا علم حضرت قلب قلب مرصع شده چه
 ظاهر است که تخریب هر چه بر این معنی که این تهدید را معنی بر این استنباط دقیق کرده ام منقول است و کلام
 پس نیز اگر ناصب و کما حضرت قلوب بکنند این ادعای باطل اورست نمی آید و قطع نظر از این همه اگر
 چه مخاطب بزعم خود باطلی بنا سے این تهدید بر این استنباط مدعی عظیم برای عزایت کرده لیکن آن
 خدا تامل قدحی جسم در او کرده چه بطلان این استنباط بنیابت ظاهر است پس تحقیقت غایت
 جهل عمر و در اینجا بنصده ظهور سینه و الجمله معنی نماند که الفاظ حدیثی که مخاطب تهدید مراد استنباط از
 گفته در صحیح بخاری این است عن ابی هریرة ان رسول الله قال قال الله فی نفسه پیدا اقدحمت
 انظر عظیم لیطیتم امور الصلوة فیون لها ثم من جله فیون الناس ثم اختلف الی علی
 فاحرق علیهم یومهم والذی فی نفسه پیدا لوی علم احدهم ان یجدها سمینا او مرایتین حسنین شمله
 العشاء استمع من حدیث ارد و صورت خالی نیست یا که در حق منافقین وارد است و یاد حق
 سونین صحابه و اول تخارجه و اهل سنت است قال التورع فی المنهاج شرح صحیح مسلم بن حجاج
 فی شرح هذا الحدیث هذا الاستدلاله من قال الجماعه من عنده و هو مذاهب عظامی و الاشی
 واحد و ابی ثور طبع المنذر ابن خزیمه و داودی قال المجتهد و مراد است فرض عن و اختلفوا
 هل هی سننه ام فرض کفایه کا قد منا و طحاوی عن هذا الحدیث بان هو لا الخلفین کانوا
 منافقین و سیاق الحدیث یقتضیه فانه لا یظن بالمؤمنین من الصحابة انهم یوشرون المعظم
 اللین علی خلق الجماعه انتهى ازین عبارت ظاهر است که ذهاب جمهور اهل سنت است که این
 نوزق منافقین وارد است و بنا برین ازین حدیث هرگز جواز تهدید احوال بیت حضرت فاطمه بر جا
 صحابه که شملت از سینه ای که بود ثابت نتوان کرد زیرا که اینها مومن کامل و مدول و فاضل
 بودند قیاس ایشان بر منافقین نتوان کرد و از جواز تهدید منافقین جواز تهدید مومنین لازم نمی آید
 و علی الثانی غایت تعیین و ذمت و جرم صحابه و نهایت بی باقتنائی ایشان با مومنین و غایت

ص
باب وجوب صلوة الجماعه
من ارباب الجماعه

ص
تفصیل صلوة الجماعه و
بیان التشد و فی التخلف
من کتاب الصلوة ۳

ایشان با رسول رب العالمین ثابت خواهد شد که صاحب بدولت اجابت سول چنان بی حرمت کرده که
 قصد احراق بیوت ایشان برایشان نموده و اهل کربشان و آنها را با حراق که از شدت انواع مذاب است
 تخریب کرده که آنجناب قصد نمیکند مگر با بر جانزینها چه در فتح الباری مذکور است و مناه و هو ختمها که آن
 تر از غیر بقیم بعد از آمدن بدین طوکان واجباً ما عفا عنهم قال القاضی عیاض بن عبد اللطیف الخبزی
 حمله اندهم ولم یفعل ذلک التوکی فی علو کانت فرض عین لما ترککم و تعقب این تویق العید
 فقال هذا من عیفت لا تهلایم الا بما یجوز له فعله لو فعله و اما التوکی فلو بدیل علی عکس
 التوجیب الاحتمال ان یکون انزجره ابداً و ترکوا التکلیف الذی ذمهم بسببه الخ
 ازین عبارت ظاهرست که تخریق این جامه و اهل کربشان جائز بوده و نیز ازین حدیث شریف ظاهرست
 که این جامه بعد از خیمه النفس و مرعی و طامع دنیا و غیره سالی با حکام شریف بود مذکر عظیم سین را
 بر حضور سلوة جامعه تقدیم میدادند اگر عظمی استخوانی می یافتند مثل کلاب طبع آن استخوان می
 شستند و میبوی مذمتی زاندرین نمی باشد پس اگر ناصب اختیار کند که این تهدید در حق مجاهدین
 واردست کمال تهیج و مذمت و نهایت عیب و دشنام ایشان ظاهر خواهد گرد و هر سالی آشوب
 خود را که در باره و مراجع و مناقب صحابه بکار برده بسیار دشوار خواهد ساخت و نیز باید دانست که
 جناب سالتاب ۲ تهدید این جامعه با حراق بیوت ایشان کرده چنانچه از لفظ حدیث بجای
 ظاهرست پس ازین تهدید جواز تهدید با حراق خانه حضرت فاطمه بر دیگر صحابه متخلفین از بیعت
 ابی بکر نتوان کرد زیرا که خانه حضرت زهرا علیها السلام خانه این صحابه نبوده مگر اینکه مخاطب تیرج تمام اقرار
 کند که چون جناب امیر علیه السلام هم ازین جامعه بود و عمر با حراق خانه آنجناب بر آنحضرت تهدید کرده لهذا
 تهدید جناب رسالت ما علی القدر علیه آید و تهدید عمر مطابق باشد پس رین صورت قطع نظر از دیگر
 اسوایین صحت با اختلاف اهم ثابت خواهد شد که هر تهدید حضرت فاطمه با حراق نفس مبارک جناب حضرت
 امیر المؤمنین علیه السلام کرده چنانچه در اول مرجع روایات سابق است و نیز تهدید متخلفین از سلوة جامعه صحیح
 علمای اہلسنت منسوخ گردیده چنانچه ابن حجر در فتح الباری گفته و مناه و هو ناصب اما ادعاه بعضهم
 ان فرضیة الجماعة کانت فی اول الامر لاجل سد باب التکلیف من الصلوة علی الناصبین ثم نسخ
 حکمها عیاض بن یحیی ان یتقوی بقیوت نسخ الوعد لکن کثره منهم و هو التخریق بل اناد
 کتابها و انسخ فی کتاب الجهاد و کذا یتبوی نسخ ما یتضمنه التخریق فی جهاد الحق و بقیة
 بالقاء ازین عبارت این محظوظ است که این تهدید منسوخ گردید پس استنباط هر تهدید صحابه کبار ازین

ص
باب وجوب سلوة الجماعة
من ابواب الجماعة ۱۳

۲۸۳

ص
باب وجوب سلوة الجماعة
من ابواب الجماعة ۱۳

این تهدید منسوخ و مریح و ثنای مخاطب این استنباط را طرز باجراست که امر منسوخ یافت استنباط از آن
 باطله اگر آنکه دعای نزول می بعد جناب رسالت علی الله علیه و آله و سلم بر عمر بن الخطاب کند لیکن درین
 صورت احتیاج با استنباط از حدیث پیغمبر خود نیست همین که گفتن کفایت میکرد که این تهدید مریح
 بروی آسانی است لیکن چون در این صورت در وقت نظر عمر از دست برفت لهذا مخاطب آنرا تهدید
 داده و از لزوم فضیلت تمسک امر منسوخ باکی نگذرد و محتجب نماند که عبارت نفع الباری دلالت دارد بر آنکه
 تهدید با بر سه دلالت بر جواز آن دارد پس تهدید عمر با جراح بیت حضرت فاطمه دلالت بر جواز آن
 نزد عمر کند و ظاهر است که امتداد جواز اوراق بیت حضرت فاطمه که فرزند زوجه محض است بلاشبکه در غیر
 محال بود که تهدید تخلفین از بیت ابوبکر با جراح بیت برایشان با نزنود لیکن این تهدید که عمر بن الخطاب
 بحضرت فاطمه نموده بلاشک از اعظم کلمات و هشمنه شمایع بود زیرا که این تهدید در تحریف مستلزم اذیت
 و حضرت بود و اذیای و حضرت بین ایدای جناب رسول خدا است و این فعل شیخ قباحتی که دارد محتاج بر بیان
 نیست و نزد اهل سنت ایدای جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله با بر جاز نکند با بر سبب هم حرام و کبیره است این سخن
 در شرح الباری شیخ صحیح بخاری در شرح قصه موضوعه خطبه نبی ابی بکر گفته قال بن التین یا جعل علیه
 هذه القصة ان النبي صم على ان يجمع بين ابنته و بين ابنته ابی جعل لان عقل ذلك
 بان ذلك موقوفه و اذیت حرام بلا اتفاق انتهى مسطغانی در مواهب لدنیه آورده ذکر شیخ علی
 التنبی فی شرح التلخیص من محمد و التنبی علی بنات النبي و یحتمل ان یکون ذلك خاصا
 بفاطمة و نه و قد عمل بان ذلك موقوفه و اذیت علیه الصلوة و السلام حرام بلا اتفاق و نه
 هذا حرم اذی من یتاذی النبي یتاذیه لان ایداء التبع حرام اتفاقا قلیله و کثیره و قد جم
 علیه الصلوة و السلام بان یوفیه ما اذی فاطمة کل من وقع منه فی حق فاطمة شیء ما اذت به
 خود و فی التبع بشهادة هذا الخبر الصحیح انتهى پس سبب است و کمال محبت که تروا نیست مباح
 که چون شک جائز است سبب موجب اذیای حضرت فاطمه است و حرام و عین ایدای رسول خدا باشد و تهدید
 و تحریف جناب با جراح بیت و حضرت جائز شود هرگز موجب اذیای جناب رسول خدا نگردد و نیز در آنکه
 انرا از آنکه الحاد و غیر آن نقل شده در آن تصریح است که جناب امیر علیه السلام وزیر در بیت حضرت
 فاطمه می آمدند و با جناب مشاورت میفرمودند و میگفت بحضرت فاطمه که اگر ایشان ترو جمع خواهند
 شد احببت تو را می خواهم که حکم بهم کرد و از راه برایشان بسوزند و این مریح است و در آنکه
 عمر تهدید با جراح باب بر جناب امیر المومنین علیه السلام حکم حدیث تعلین و در سبب تمسک و اذیت

باب ذب الرجل من ابنته من کتاب الخلع
 ۲۸۵
 در قصه راجع در خصائص حضرت

۳ کرده بود و این امر با جهام
 اهل اسلام قریباً نرسد و
 کسیکه می خواهد آن باشد
 لازمست و جناب امیر المومنین
 ح

بود و بموجب عزیمت اظهره از الحق بعد حجت و در جمیع افعال و اعمال خصوصاً در آنچه او را از اصول دین است
 برحق بود پس هر دو بکر و جمیع اصحاباً اتباع آنجناب لازم و واجب بودند اگر آنجناب بخله و سقاقت
 حق در تنگ بیتی ابی بکر منسوب سازد و تمسک با آنجناب ترک کنند و تخویف آنجناب با حراق بیت بر آنحضرت
 نمایند و اگر چه فاضل صاحب زکال حاجت داد و نصب عداوت با طبیعت داده و معنی جواز تهدید و تخویف
 حضرت فاطمه را با حراق بیت آنحضرت بر مجتهدین بیان بیت که از جمله شان جناب امیر علیه السلام بودند و ملائکه ملائک
 ملائک سانشین میباشند که حراق بیت آنحضرت بی جهت محض نظام خلافت ابی بکر جائز بلکه مستحسن بود
 مثل فعل غیر خود با کفار مثل جناب امیر علیه السلام با اسباب جلی لیکن علای مستعدین او در جواب طعن طلب
 حراق بیت حضرت فاطمه از جواب عاجز شده جز آنکه آن کفری نیانمودند و در بیان آنرا از خود محض قرار
 داده و ناصبی چون مطلع شده بر درنگ طلب علم حراق بیت حضرت فاطمه را بر او ایات معتبره ثابت است
 تا آنکه در شش هم آزار در کتاب خود ذکر کرده و تصحیح آن نموده لهذا چاره آنکاران نیانموده و در پی تأیید و توجیه
 آن افتاده از تحکم کلمات کفر و زندقه هم نیندیشیده مالا که اسلاف و این مطالبه و این تخویف و تهدید را
 نهایت تشیع و قطع دانسته اند تا این روز بهمان در جواب ملا علی حراق بیت حضرت فاطمه را اشیاء و کتب
 از نقل شان در نقل امام حسین علیه السلام گفته و هر عقل و فیدار میداند که تخویف تهدید قبیل امام حسین کفر و سب
 و زندقه و بیعت است پس تخویف تهدید با حراق بیت حضرت فاطمه که بنا بر اقرار ابن ربهان اشیاء و تشیع است
 از آن بابیه که کفر باشد پس محمد الله در کفر عرشک ویرسی باقی فاعله هر شد که او عامی مستنبط بودند
 عمر از شاد نبوی و شیوه جواز از آن کفری دیگر و مین تهمت بر رسول خدا صلی الله علیه و آله است و این
 او عابدان می ماند که کسی با نیت جناب رسالت تأب علی الله علیه و آله و سلم کند و باز او عامی است جناب جواز
 این از قرآن و سنت نماید اما آنچه گفته چون ابوبکر نیز امام منصوب کرده پیغمبر بود و در نماز ایام پس اگر
 این معنی بر جامعند که کورین ثابت و مستحق میشد جز از اقدای او تخلف می نمودند و مالا که جامعند که کورین
 از اسلامی صحابه بودند و قول و فعل ایشان ترویج است و جامع حجت است و سپس رئیس ایشان جناب
 امیر علیه السلام علی بن ابیطالب علیه السلام بود و طاعت حق با آنجناب بخصوصاً ما دینش خوبیه ثابت است پس
 ترک بیعت و اقدای ابوبکر حق باشد اما آنچه گفته پس بقول شایسته است بفعل پیغمبر علی علیه السلام
 مرد و دست با اینکه شایسته قول عمر باطل پیغمبر بود و وقتی مستحق میشد که طاعت و امامت ابوبکر بود پس
 قاطع و بی غنی سلیح ثابت میگردد چون هیچ دلیل بر امامت ابوبکر ثابت نشده پس آنکاران بوجوب بیعت
 کوز معقوبی نباشد بلکه چون با قرار طالب کفایت مشوره فرمودن مجتهدین در فقه جناب فاطمه

فاطمه که از جمله شان جناب امیر علیه السلام است در برهم زدن خلافت باطله اشمن است بطلان خلافت
 او روشن تر از آفتاب ظاهر شد و در حکایت قامت هیچ دلیل بران نماند و الحمد لله علی ذلک مما اکثرت
 و سعادت اگر جناب سالک صلی الله علیه و آله العلیا ذی الجلاله میفرمود که تا کعبه را برین کافر بسوزید البتة کشت
 در پرده مقام متحقق میشد اما آنچه گفته و هر گاه این قسم مردود ان جناب الهی را در خانه خدا پناه نباشد
 او زمانه حضرت زهرا را پراپناه باید داد پس عهدشست بدو وجه اول آنکه نشیبه عامت مذکورین
 از اهل اهلبی صحابه بودند و حضرت امیرالمومنین بر حسن رئیس ایشان بود باین خطل که از شعری کفار بود
 و ایشان را مردود ان جناب الهی گفتن دلیل کفر و نفاق و خارجیت و ناصبیت این مردود و جناب
 الهی است و هم آنکه کشتن آن مردود در خانه خدا بوجهی از وجه موجب ضرر خداست تعالی شانة نخبو
 شد بخلاف تهدید احرار بیت فاطمه که ایذای آنحضرت بود و بموجب حدیث مذکور در صحاح الهیست
 فاطمه بفسحة منی بود یعنی ما اذا ما اذیت آنحضرت عین اذیت حضرت رسول خدا است و بجهل آیه کریمه
 الذین یؤذون الله ورسوله لعنهم الله فی الدنیا و الآخرة کسانیکه ایذای حضرت فاطمه بقصد احرار است
 آن حضرت و ارتکاب دیگر امور فطیحه که تفصیل بعضی از آنها در مطامن ابو بکر گذشت می نمودند مستحق
 لعنت خداست تعالی شانة باشند اما آنچه گفته که حضرت زهرا را پراپناه سزاواران شتر افساد پیش
 کمد کرده پس دانستی که نسبت شرف و بیکامه مذکورین دلیل کفر و نفاق این فساد پیشه است و
 تهمت رضا بسزاواران این جامه و آتهم باحراق بیت اہلبیت بر ایشان از غرائب آهتتها و مجاب
 افترا است چه ظاهر است که عرسزای این جامه همین معین کرده که دروازه آنحضرت بر ایشان بسوزد
 و ناصب حضرت فاطمه را ماضی برین سزا میگویی پس در حقیقت بر حضرت فاطمه تهمت رضا باحراق
 بیت آنحضرت بر بسته و اگر دادند سزا تهمدید باحراق بیت است پس باز هم بطلان آن ظاهر است چه ما
 تجویز بلکه تشبیل نمیکند که حضرت فاطمه را یعنی آن بوده که عمر بگوید با آنحضرت که من خانه ترا بر جناب امیر علیه السلام
 دو دیگر اتباع جناب تو خام سوخت لا و اعدا بجز ذلک از فهم و بصیرة و قایت و قاحت و بی باکی
 ناصب نیست که به صحابه این صحابه کبار را منی سلطان زده و با فتنه و طارقه و غیر ایشان را شتر افساد
 پیشه بگوید و باکی از آن ندارد که جناب امیر هم ازین جمله بگردد پس رئیس ایشان بوده و اینهم کطرف
 اینهم خیال نمی آید که طرد و بر هم زدن ایشان بود و اگر شیشه اوانی صحابه عمر و طارقه و مثال او را
 اشراف و همیشه گفتندی بجهت واجب می و کافر ایشان متحقق گشتی و الله ایشان شربت
 دیوستی و اگر فاضل ناصب همان را با فتنه و طرد و بر اشراف سزا پیشه گوید اصله در ایقان جلالت

۴۸۶

و عدالت او ضعیف متعلق نشود اما آنچه گفته میهنند از روی اخبار صحیح ثابت است که حضرت زهرا
 نیز آن مردم را ازین اجتماع منع فرموده بود پس اگر مردان از آن نیست که قبل از آنکه مریدید با حراق بیست
 حضرت فاطمه میگردد آنحضرت جماعت مذکورین را از اجتماع منع فرموده بود پس کذب محض و افزای مرتبت
 و اگر مردان نیست که بعد از آنکه مریدید آنحضرت جماعت مذکورین را از آمدن در خانه خود منع فرموده چنانکه در خبر
 سابق ازین مقول گردیده گذشت پس بنفید مطلب مخاطب نمی تواند شد چه این منع از طریق نفس در صفا
 باطن بوده بلکه آنحضرت بخوف و بیم هر که تخویف با حراق بیت حضرت فاطمه کرده این گروه را از آمدن
 در خانه خود منع کرده و دلیل قاطع برین معنی که منع آنجناب از طریق نفس نبوده بلکه وجهش تقیید و خوف
 خود علاوه بر شیوه تعدید عمر بن الخطاب تا فراین منع از آن و ظهور آن از کلام حضرت فاطمه اینست
 که از روایت کثیره اعمال و از آنکه اتفاقاً غیر آن ظاهر است که حضرت فاطمه جناب امیر علیه السلام را هم از آن
 در خانه خویش منع کرده و محال است که آنجناب جناب امیر علیه السلام را بی خوف تقیید منع فراید اما آنچه
 گفته و نیز قول عمرو بنیاسیا که ترا فضل حضرت امیر است که چون بعد از شهادت عثمان خلافت
 بر آنجناب قرار گرفت کسانی را که داعیه برهم زدن آن منصب عظیم بخاطر آورده از زمین بکشتافتند و
 پناه سایه محرم محترم رسول یعنی ام المومنین عائشه صدیقہ در آورده الخ پس جمیع ایش آنکه این کسان چون
 با حضرت امیر المومنین علیه السلام بیعت کرده بودند محبت آنحضرت بر ایشان تمام نشده بود بخلاف جماعت کثیره
 که با او بیعت نموده بودند که ازین جهت محبت بر ایشان تمام نگردیده بود اما آنچه گفته در محال است
 فرق بر آوردن که خلاف حضرت امیر است بود الخ پس جمیع ایش آنکه کسانیکه تا بیعت او بیکر نکردند از اول
 امر بر ایشان استحقاق ابوبکر برای خلافت حضرت رسول خدا ثابت نشده بود بخلاف کسانیکه تا بیعت
 حضرت امیر المومنین علیه السلام نمودند که در اول امر با حضرت بیعت کرده بودند و محبت آنحضرت بر ایشان
 تمام گردیده بود و سهند جناب امیر حضرت رسالت اب امیر فرموده بود بقبال عائشه و زبیر و طلحه پس
 جناب امیر بر قتال ایشان و عدم رعایت شان و حیب بود و چنانچه علی الله در رساله تفضیل الشیخین
 در جواب بطامنی که خوارج و قاصب هوس طعن آن پناه بخدا بر جناب امیر در آن گفته است و بنده بر آنچه
 میسر است مرتباً ابویوب الاضارعی قال امر رسول الله علیه السلام علی بن ابیطالب التائب
 ان یقاتل کل شیء من الناس طین و المملوقین احزبه الحاکم عن ابی سعید عن یحیی بن زکریا بن یونس بن زکریا
 و قاسطین و ملترین و انظار و سنی که جمیع قتال باشد ولت یکنه بر انکون قتال حق است و همچنین نقل
 امر او که محض و باشد و الله اعلم و لیت یکنه بر اباحت قتالی با او یوب آن انهی مخاطب رجواب طین جسم

۲۸۸

ص

عین چشم از مطامع نشان گفته و حال عثمان درین امر هم تزلزل است مثل حال حضرت امیر است قدم بقدم
 که او را نیز جناب پیغمبر وصیت فرموده که با علی لا یجتمع الا من علیک بعدی و اما که تقابل افشاگشایان
 و امارتین وقتی که حضرت امیر سر بر آرای خلافت رسیده پیغمبر شد بقدر مقدور در تسکین فتنه و دفع مخالفان
 که طایفه وزیر و ام المومنین باشند بعد بقدر و علی این اسید و ابو موسی شمری و دیگر صحابه کرام بود مذکور شد
 در سعی فرموده و از قتل و قتال و جنگ بیدال با ایشان با که نفرموده و هر چند تقدیر رسا شد و از نظام امور
 خلافت صورت نه بست پس رسول ربک امر میج آنحضرت بمرکب ازین دو بزرگوار درین باب متحقق بود
 و گیراد ب محبت و قرابت و آنکه با دشمن و امرا آنجناب را تقویت نمودن چه گنجایش داشته باشد انتهای
 پس مردم رعایت جناب امیر با ایشان را و قتال با او و قتل طلحه و زبیر و هر آنهایی که ذلتی و آسیبی که با ایشان
 رسید با جناب سالتاب علی الله علیه و آله بود بخلاف حضرت زهرا و حضرت امیر که در باب ایدار سالتاب
 این هر دو جناب و ابی و تحویف ایشان با حراق بیت بر ایشان حضرت رسالتاب علی الله علیه و آله
 املا امری و حکمی بحریب الخطاب نه نموده بود بلکه بر ذیاری این بزرگواران و مید شد بد و تحویف تمام نموده
 و موزیان ایشان را لعنت نموده و قابل مستوجب نارجهتم فرموده و در حکم رعایت حقوق و حفظ صورت
 و محبت ایشان تاکید بسیار کرده بلکه حکم تسکین بول ظاهر ایشان را مثل تسکین سران و بزرگان
 داده پس در فعل جناب امیر علیه السلام در فعل این خطاب فرق زمین آسمان بنا بر نه سبب است هم جناب
 شد نیز با کجایی بعد فعل قصد حرب جل بطوریکه مخاطب با بعد نقل کرده تصریح نموده باینکه حرب جل قصد
 طرفین نبوده حیث قال فهذا الحرب لم یکن من غیره من الغریبین هر گاه حرب جل قصد جناب امیر
 نباشد پس انتی و ذلتی که بعایشه رسیده نیز بقصد آنجناب نباشد و ظاهرا هست که این تحویف و تهدید
 از هر بقصد واقع شده پس امریکه بقصد واقع شده آنرا بر امریکه بقصد واقع شده قیاس نتوان کرد
 اما آنچه گفته و علی الخصوص وقتیکه طعن متوجه بر عین الخطاب باشد که نزد او خلافت ابو بکر
 ستیمن بود بحقیقت پس بنا برین باید که تهدید و تحویف عمر جاعه مذکورین را نیز صحیح نباشد زیرا که
 چنانچه بر عین بحقیقت خلافت ابو بکر داشت جاعه مذکورین تیرمقن سلطان خلافت ابو بکر داشتند
 اما آنچه گفته در آنوقت سناری و مخالفی که هم جناب ابو بکر باشد و از مخالفت او حسابی بر توان
 داشت در میان نه پس دلیل که و اتفاق اوست زیرا که معلوم است که منازع و مخالف ابو بکر
 حضرت امیر المومنین علی بن ابیطالب علیه السلام بود و مطلق قول او از مخالفت او حسابی بر توان داشت
 در حق آنحضرت چه حد دلیل باکی و بی پروائی از دین اسلام است اما آنچه گفته این قسم است

۲۸۹

مشکره را می تواند موجب فعل و تقصیر استلزام پس از خیال کمال نصب عداوت مخاطب غایت بغض عداوت
 او را محاط بر شده که این طاعت صاحب که جناب میر علی بهرام رئیس ایشان بوده و حضرت درویشان
 و اول واجب استلزام تقصیر گرفته دست از اسلام و ایمان ظاهر می نمودند و حقیقت میاذا الله تصویب
 فعل ابن علی شقی القلوبین و الاخرین سخاوتمند هر گاه پناه بخدا این خلاف او صحیح باشد پس این علم انچه کرده
 بزعم مخاطب و اولیای او مین هواب کرده و چون خلفای ثلثه
 خود بران حسرت گردانیم هم مدارک آن بر او ختم و مخاطب بحاکمیت او بر ناسسته سفاهت خلفای ثلثه
 که ترک فعل جنابش با وصف آنکه عیاذ الله ترو او امری موجب استلزام از انجناب واقع شده ظاهر ساخته
 اما آنچه گفته است همان قدر فهمیده نمی شود که در خلافت ابوبکر اگر زبیر بن العوام تدبیر فساد می نماید
 معصوم و واجب التحظیم گردد الخ پس بغایت عجیب است که اگر صحابه بیعت ابی بکر کنند معصوم
 و واجب التحظیم گردند و اگر از بیعت او تخلف کنند تدبیر فساد آن نمایند و واجب المرء الا انزاله کردن
 بلکه شیعده هرگز زبیر را در هیچ حالتی معصوم نمی گویند و نه فعل و قول او را محبت میداند آری چون است
 مستعد عدالت جمیع صحابه اند و حدیث صحابی همانند هم را بر صاحب فرود می آورند و اقتدار جمیع ایشان
 موجب استقامت نگاهداری است بر ایشان از هم می آید که زبیر را در هر امر که از او صادر شود محقق و مصیب دانند
 و در هیچ حالتی دست از تحظیم او برندارند محبت که خود را با بعد تصدیق خواهد کرد که تحقیر صحابه رو نیست
 مگر ترک بیعت شوند و در اینجا چون زبیر را در تصد فساد و خلافت ابی بکر واقع شیعده و تابع جناب
 میر علی بهرام یافته دست از تحظیم او برداشته در بی اثبات جواز توهم و تحقیر علی استنباط کرده و چون
 نتاوه اما آنچه گفته این فرق یعنی نیست مگر بر اصول شیعده پس پنهان نیست فسخ و انقضایست
 صحیح زبیر که هرگز شیعده زبیر بن العوام را در وقتی از اوقات معصوم نمی پندارند اما آنچه گفته درین قسم
 سفده که شراری آن تمام سلیمان بلکه تمام دین را برسد الخ پس یکسکه تبع و فسخ کتب سیر و تواریخ و
 کتب مناظره و مباحثه فریقین نموده بر او ثابت و محقق است که با سنیانی منافسه در اسلام عموماً
 و اقران ایشان اند و فی الواقع شراری منافسان ایشان تمام سلیمان بلکه تمام دین رسیده و اگر بروت
 دنیوی ظالمان از احراق بنا بر محفوظ و معصوم اند و یقین است که بیعت افزوی ایشان بلکه برینها
 ایشان نیز محکم قطعت لهم ثواب من ارا اثنین منم خواهد بود اما آنچه گفته هر گاه پیغمبر بسبب
 برداری منقش و تصاویر در خانه حضرت زهرا در نه آید ملاحظه کنید که از آنکه منقش بود خانه منقش الخ
 پس برداری منقش با تصاویر در خانه همیشه البته بوده چنانچه بخاری در صحیح خود در باب القدره

کتاب سیرت

در باب التجارة میگوید که لعل و لیساز آوردن از غنای عالم بن محمد بن عیاشه ام المومنین انما غیرتند
 انها اشترت نفقة فیها تصاویر فلما اراه رسول الله م قام علی الباب ولم یدخله فرضت فی
 وجهه لکراهة فقلت یا رسول الله انقلب الی الله علی رسوله ما اذ ذنبت فقال رسول الله ما
 بال هذه النفقة قلت اشتریتها لتقعد علیها و یوسد ها فقال رسول الله انما صاحب هذا الصوف
 یوم الیقمة ینذرون فیقال لهم اجبوا ما خلقتم قال ان الیقمة الذی فی هذا الصوف ^{بصفت} کما یطهرون
 و نیز بخارسی در کتاب البیاس آورده حد ثنا علی بن عبد الله ثنا سفیان قال سمعت عبد الرحمن بن
 القاسم و ما بالمدینة یومئذنا افضل منه قال سمعت ابا یقول سمعت عائشة قدم رسول الله
 من سفر فجد سترت بقائه علی سہوق فی ضیاعها فاشیل فلما راها رسول الله حنتکة فقال
 اشدا لنا س غدا یوم الیقمة الذین یضاهون بخلق الله قالت فیصلنا و ساد و او سادین
 و این حدیث دلالت میکند بر اینکه با وجود درین حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله پرده نشستن تا خیل با کاشه
 و ساد و از آن ساخته در خانه نگاه داشته بر آن می نشست و حال آنکه جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله فرموده
 بود که در خانه که این سورتها می باشد ملائکه در خانه داخل میشوند چنانچه در حدیث اول گذشت و بهر حال
 قیاس نمودن تنجیف و تهذیب و برآوردن در آن تصاییر باشد خواه خانه کعبه باشد خواه غیر آن
 بر اتساع جناب سالت از قرش رفی آوردن در خانه که در آن تصاییر باشد خواه خانه کعبه باشد خواه غیر آن
 و او در چشمه و او بیست چه در اتساع از قرش رفی فرما شدن در خانه کعبه بر غیر آن هیچ تخفیر و تو بین آن لازم
 نمی آید آری بگو جناب سالت با صلی الله علیه و آله معاذ الله حرف موافق خانه کعبه طغیر آن بر زبان اقدس
 می آورده البته این قیاس ناسد بظنا هر وجهی بدیهت اما آنچه گفته شد نهایت کار آنکه مراعات ادب مقتضی
 این تهذیب و توجیح و اصلاح است و البته که در نجای می آید بی ادب معترف شده لیکن از قیامت اسارت
 ادب آنرا بر فضل جناب امیر علی السلام قیاس کرده و در آخر کلام گفته پس هر چه از عرف مطابق فضل معصوم بواقع
 آید چه حاصل طعن و تشنیع گردد و ذلک واجب من کل مجیب چه این کلام مشتمل است بر سجد و بر انظار و الزام
 اول حق بسقوط طعن از عرف بخوابد و الا ذکر مصیبت جناب امیر علیه السلام معصوم نداشت و ملائکه بر وجهی ادبی است که
 بر گذر این فعل و قول تشنیع عرف مطابق فعل جناب امیر علیه السلام نبود زیرا که نزد ما هرگز نمانده و جب التحمیر و التکریم
 نبود که بواسطه اصل ایمان نداشت و علاوه بر آن مخالفت جناب امیر علیه السلام و حرب جناب قطعا کفر و حرب
 بعد از آن قیاس سال عایشه بر مال جناب امیر علیه السلام و اتیان جناب امیر علیه السلام و اتیان جناب امیر علیه السلام
 این تشنیع عرف بر منسل جناب امیر علیه السلام است می آید و در بنابر تحقیق اما علی الادل صوفی کمالی

ص

سز تغییر رقم و نظرس

و اما علی ایشان غم سابق انفا و نیز کمال محیب است که مخاطب رعایت ادب خانه اهل بیت را ساکت نگردد
 و نینداند که این عین تمجید و تسفیة علیّه اول است زیرا که او را آخر وقت وفات خود رعایت ادب خانه حضرت
 فاطمه پستان مستقیم نهیده که جرات پر خاست خود بران خانه بسی نداشت و حشر خورده و گفته که کاش که
 خانه آنحضرت را کشف میکردم و گوهری بر من می بستند و ظاهر است که بسته شدن حرب بر او بکر بر تپ
 زاید بر خصم تلف از بیعت ابی بکر و تصدق دادن بوده و هر گاه رعایت ادب خانه حضرت فاطمه با او صف مدو جز
 از عظیم یعنی قیام حرب بر سر ابی بکر لازم و مستقیم باشد و ترک آن ناجائز و ناپسند بود ترک رعایت کردن آنخانه
 بخصم تلف از بیعت ابی بکر و تصدق بر هم زدن آن بلا شبهه ناجائز باشد و لا اقل که مستحسن هرگز نباشد
 پس فاطمه که در کمال استحسان آن بلکه وجوب آن نموده بلا شبهه تسفیة ابی بکر کرده و غالباً قول
 او را عین حشر و دشمنی از احتلال عقل و حسن رعایت احتضار پنداشته و نیز عجب نماید که جناب
 امیر با عاقبت و اسأل او آنچه کرده محض مدافعه بوده و چاره کار منحصر در آن بخلاف تهدید با حراقت
 بیت حضرت فاطمه بمشافتند حضرت چه اگر مرادین متکلفین را تهدید میکند و با این نوع که من شمار خواهم
 کشت یا عیسای خواهم کرد یا بنم از جبار ایشان از اقسام خلافت ابی بکر ممکن بود **قال**
طعن سوم آنکه عمر انکار موت رسول م نمود و قسم خورد که آنجناب زنده مرده
 است تا آنکه ابوبکر بر او این آیه خواند انک میت و انهم یتنون و این طرزه طعنی است که شخصی
 بسبب کمال محبت رسول از مفارقت آنجناب مشاهد شدت مرض آن عالی قیاب آنقدر در هوش
 دو اهل شده که از عقل خود رفت و او را در آنوقت نام خود و نام پدر خود یادماند و از موت و حیات خود خبر
 نداشت و از زنده هوشی و بی خبری بسبب کمال محبت انکار موت پیغمبر نمود و او را باید بدست سهام
 طعن خود ساخت **۴** چشم بر اندیشش بر کنده باد **۵** عیب ناید نهش در نظر **۶** از آیات قرآنی اکثر
 را در حالت غم و حزن و فزع و فزع نفلتها واقع می شود و بکم بشریت بای طعن و ولامت نمی باشد
 از روایات صحیح شیعیه سابق گذشته که حضرت موسی را در عین حالت مناجات علم بقرب الهی و تنزه
 او از امکان حاصل نشده حال آنکه حضرت موسی را در آنوقت هیچ عارضه از عوارض در هوش و مجرعه و حق
 نبود اگر عمر او رعایت کند ای که ترو او نمونه هول محشر بود بیوا از موت بر پیغمبر خواند چه گناه نسیان و
 ذهول از لوازم بشریت است حضرت یوشع که با لایع نبی معصوم بود در محیب بای را با وصف تصفیة
 حضرت موسی نسیان کرد خود حضرت موسی با وصف قول و قراری یا خضر در میان آورده بود که هرگز
 سوال نخواهد کرد و بسببش دهه فراتب قصه و ندره آن نسیان فرمود و ذهول نمود حضرت آدم را بسبب

ابو بکر کہ رسول انبیاء است صحتی در حق اوستی فرمایند قسمی لم یجدوا فرادسا بنان چغیر بود نماز و نماز کانه
 طین موجود دست و بوجهر طوسی دیگر اما سید کم بصحت او نموده و خود ابو جعفر طوسی از ابو بکر بعد از طیبی روایت
 آورده که ان لام اباجده الله کان یسبونی صلوة و یقول فی سجدی استسجد لیسجد و باندہ و علی الله علی حق
 و سلم بکبر ابراهیم یک آیت قرآنی بطریق ذہول و در مجموع ما در قیاس نماز مناظر رفته باشد چه قسم عمل طعن فرمود
شما قول قصه نماز عروقات جناب سالناب ۲ را بخاری در صحیح خود باین الفاظ آورده عن علی
 ذریع المتنبی ان رسول الله ص مات و ابوبکر بانح قال اسمعیل یعنی بالعالیة فقام عمر یقول
 و الله ما مات رسول الله ص قالت قال عمر و الله ما کان یقع فی نفسه الا ذاک و لیبغضه الله
 فلیقطع علی یدی رجال طرہم نجاہ ابوبکر فکشف عن رسول الله ص قبله قال بانی انت
 و اخی طبت حیاً و میتاً و الذی فی نفسه بیدک لا یند یفک الله الموتین بل انتم خرج فقال
 ایها الخالف علی سہلک فلما تکلم ابوبکر جلس عمر یخجل الله ابوبکر و اثنی علیه و قال الامن کان
 یسجد عمل ۲ فانه قد مات و من کان یسجد الله فان الله حی لا یموت و قال انک میت و انتم
 میتون و قال ما محمل الارسول قد خلت من قبل الارسول فان مات او قتل انقلبتم
 علی اعقابکم و من ینقلب علی عقبه فلن ینظر الله شیئا الحدیث و در کتب الرجال مذکور است عن
 عائشہ قالت لما توفی رسول الله ص استاذن عمر الخیر بن شعبه فدخل علیه فکشفنا الثوب عن
 وجهه فقال عمر غشیاً ما استند غشی رسول الله ص ثم قاما فلما انہیا الی الباب قال الخیرة
 یا عمر مات و الله رسول الله ص قال عمر کذبت ما مات رسول الله ص و لکنک جعلت حقک
 فتنة و ان یموت رسول الله ص حتی ینفخ المنافقین ثم جاء ابوبکر و عمر یخطب الناس فقال له
 ابوبکر اسکت فسکت فصعد ابوبکر یخجل الله و اثنی علیه ثم قرأ انک میت و انهم میتون
 ثم قرأ و محمل الارسول قد خلت من قبل الارسول حتى منغ من لا یتیم قال من کان یسجد عمل فان
 یسجد مات و من کان یسجد الله فان الله حی لا یموت فقال عمر حدیثی کتاب الله قال نعم قال یہا الذناب
 هذا ابوبکر ذی شیبۃ المسلمین فبا یوح فبا یعد الناس ابن سعد و نیز ذکر الارسول بروایت ابن
 سعد مذکور است عن عمر مره قال توفی رسول الله ص فقالوا انما عرج بروحہ کا عرج بروح
 موسی و قام عمر خطیباً یوعد المنافقین و قال ان رسول الله ص لم یمت و لکن انما
 عرج بروحہ کا عرج بروح موسی لا یموت رسول الله ص حتی یقطع ایدی اقوام
 و لستنتم فلم یزل عمر یخطب حتی ان بلال شہد قال فقال العباس ان رسول الله ص یا مسرع

باب بعد اب قول النبی
 لو کنت سمعاً انیض من اب
 فضائل اصحاب النبی ص

۴۹۳

ص
 فی ذکر ما یخلق موت رسول الله ص
 من اباب الرابع فی مناقب رسول الله ص
 من کتاب الرابع من مناقب رسول الله ص
 مناقب الصحابة
 مناقب رسول الله ص

ص

شوق بکسر کوز من ۳

كما يا بس ان البشر ان رسول الله قد مات فلو ما جكم ايميت احدكم امانته و عيتم
امانتين هو كرم على الله من ذلك انى بقدر الحاجة ونيز و كثر الخصال بروايت يهتقى ذكرها
عن عمر بن الخطاب قال لما مات رسول الله فام عمر بن الخطاب بخطب الناس و يوهى من قال مات
بالقتل و بالقطع و يقول ان رسول الله فغشيت لوقد قام قتل و قطع و عمر بن الخطاب
قام في و من المسجد يتر و ما يحتمل الا رسول قد خلت من قبله ال رسل الى قوله و يسجى الله
الشاكين و الناس في المسجد قد ملوا و لا يكون و يموجون لا يموجون فخرج عباس
بن عبد المطلب على الناس فقال يا ايها الناس هل من احد منكم من عهد من رسول الله
في فاته فيلحد لنا قالوا لا قال هل عندك يا عمر من علم قال لا قال العباس شهد بها الناس
ان احد لا يشهد على النبي بعهد عده اليه في فاته و الله الذي لا اله الا هو لقد ذاق رسول الله
الموت فاقبل ابو بكر من السخ على ابنته حتى نزل باب المسجد ثم اقبل بكر و باخرنيا فاستاذن
في بيت ابنته عايشة فاذنت له فدخل و رسول الله قد نوى على الفراش النسوة
حواله فخرجن و وجهن و استمن من اب بكر الاما كان من عايشة فكشف من رسول الله
فخفى عليه يقبله و يبكي يقول ليس يا يقول ابن الخطاب بشئ نوى رسول الله صلى الله
عليه و اله و سلم فاذى نفسه بيده حجة الله عليك يا رسول الله ما اطيبك حيا و ما
اطيبك ميتا ثم غشاها بالثوب ثم خرج سر بها الى المسجد يتو طاء رقاب الناس حتى
اقى المنبر جلس عمر بن واى اب بكر مقبلة اليه فقام ابو بكر الى جانب المنبر ثم نادى الناس
فجلسوا و انصتوا فشهد ابو بكر . قال ان الله نى بيتمك الى نفسه و هو حى بين اظهركم
و نعاكم الى انفسكم فهو الموت حتى لا يبقى احد الا الله قال الله تعالى و ما محمد
الا رسول الى قوله و يسجى على الله الشاكين فقال عمر هذه الآية في القرآن فوالله علمت
ان هذه الآية نزلت قبل اليوم اما اشيحة كفتة شخصي سبب كمال محبت رسول الله من اذ منارقت
و جنب الخ ليس و دست بجزء اول انما كونا طلب و سلبت محبت جهل از عمرى و افر نود و
عالمه است و سفاهت از و دوده انكار او را بودى بے هوئى و دوهوشى انكذره ليكن هانا اجل
ابى بكر و نعت فعمل او ثابت کرده که او در حق عمر خبان گمان کرده که او از راه بي تدبرى وقت در کس
و تا مل انكار موت جنب سالناب سلى الله عليه و آذ نموده چه ظاهر است که اگر اين گمان نمى کرد آيات را
بر اى اثبات گمان و فوات اخفرت م معنى خواند و کلام لا يجمع الله عليك موتين که بنا بر تفسیر ابن عباس

۲۹۲

کتاب انکار بر

اجواب انکشاف

این بطلان فی شرح اگر کافی رد قول حضرت می گفت چه استدلال در جمیع ارباب پیش می باشد بنما
 در هوشان ذلیل و بی تجربین غافل پس این شری که در حق اهل حق خوانده آرزو در حق ابی بکر باری خواهد بود
 گفت چشم بر اندیش که بر کنده باد 4 عیب نماید نه شش و نظر و نیز است این قصه را دلیل فضیلت
 و علمیت ابی بکر می گردانند چنانچه کوفی در شرح این حدیث گفته و قیه فضیله عظیمه لای بی کرد و جنان علم
 علی و غیره را نهی و در پی است که اگر انکار مرناشی از هوشی و در هوشی می بود فضیلت ابی بکر و علمیت او
 از هر بزرگتر است نمی شد پس کس مخاطب با دعا در هوشی مرطوبن جهالت را از و مندرغ کرده لیکن علمیت
 و انضلیت ابی بکر را بر باد فنا داده و و هم انکه عمر حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله گفته و الله است
 یا رسول الله احب الی من کل شیء الا نفسه یعنی قسم بخدا هر آنچه می توانی رسول خدا را محبوبتر هستی
 بسوی من از هر شیئی مگر نفس من پس جناب رسالت مآب صلی الله علیه و آله و سلم ارشاد فرمود که
 ایمان نمی آرد یکی از شما تا آنکه با شوم من محبوبتر بسوی او از نفس او و ظاهر است که هر گاه حال عمر و محبت
 آنحضرت باین شباه باشد که او را مرتبه که او انی سوزین را حاصل بودنش ضرور است و بی آن ایمان
 مستحق نمی شود دست خاوه پس چگونه با در توان کرد که او پوفات حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله
 و هم مفارقت آنحضرت چه پوشش گردیده معلوم آنکه اگر انکار عمر موت حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله
 را بسبب کمال محبت آنحضرت بوده می باشد که در جنگ احد از کشته شدن آنحضرت انکار میکرد
 و از قتال با کفار باز نمی ماند تا آنکه جلال الدین سیوطی در تفسیر قره نشو گفته با خرج این چنین
 عن المقاسم بن عبد الرحمن بن ارفع الخی بنی عدی بن النجار قال انشوا ان بنی المضرع انش بنی المضرع
 الی عمر و طلحة بن عبید الله بن عبد الله بن النجار بنی المضرع و قال ما یبیدهم فقال ما
 یبیدکم قالوا قتل محمد رسول الله قال فاصنعون بالجووع بعدة قوموا فموا علی امامت
 علیه رسول الله و استقبال القوم فقال حتی قتل یعنی رسیدن بن نهرم انس بن مالک است
 عمر و طلحة بن عبید الله و مالک و اشان در سرد و چند از مهاجرین و انصار بودند و در حالیکه آنکند بودند
 آنچه در دست آنها از منس سلاح بود پس گفت انس چه چیز نشانیده است شمار گفتند کشته شد
 محمد رسول الله گفت انس پس شما بعد از بزرگی چه خواهید کرد بر خیزید و بگریزید بر آنچه شهادت یافت
 رسول خدا و استقبال کرد قوم را و قتال نمود تا آنکه کشته شد حصار هم آنکه اگر هر را این مرتبه
 محبت جناب رسالت مآب صلی الله علیه و آله بود که مخاطب بر او بر تبت می با است قوتیک حضرت رسول
 صلی الله علیه و آله را کفر با خصم و اوت و کاغذ نموده فرمود و کتب کما بالن نقلوا بعدی عوار شین

۴۹۵

تفسیر آیه و الحمد لله رسول الله
۴ سپاره سوره آل عمران

این که گوید شرف و نجات آنحضرت بود و هرگز فرخ ناید و بگوید که خدا تعالی در نصیب ما کند که ما را بعد فتنه
 تو با ما با این باشد زیرا بیگانه بودیم و غیر خدا را در آن حالت آنقدر آزرده نماند که آنحضرت
 فرمایند تو موافقی **خشم** که این تاویل از قبیل تاویل القول بالا برضی تا آنکه است زیرا که در کثر الحال
 مذکور است عن ابن عباس ان عمر بن الخطاب نکر له ما حمله على عقالته التي قال حين توفي
 رسول الله قال كنت تأمل هذه الآية وكذلك جعلناك في سخطنا لئن كنا نعلمنا لئن كنا نعلمنا لئن كنا نعلمنا
 على الناس فوالله ان كنت لاظن انه سيبقى في امته حتى يشهد عليها باخرها لالهان ما نزل الذي
 خلق ان قلت ما قلت هق في الدلائل انتهى ازین روایت مرع معلوم شد که سبب انکار عمر
 موت حضرت رسولی از راه جهوشی و در جهوشی نبود بلکه در آنوقت با جهوش بود و وجه انکار موت است
 خیالی باین آیه بود و او اهل سنت محض محبت او در اصلاح افعالش چنین کذب افترا بر روی بند مذکور
 است که عمر بگوید من تو هم ازین آیه نمودم تا آنکه حضرت رسول خدا و وقتی که بعض مردم استنکار موت آنحضرت
 کردند ایشان را بر ذوات خود تنبیه ساخت و فرمود که من با پروردگار خود لاحق میشوم چنانچه زوجه حضرت
 سطور است اخرج السید ابوالحسن عی بن الحسن فی کتابه ان جناد المدینه عن محمد بن عبد الرحمن
 بن خلف و کان من جملة ما بان عن عبد الله حديثا خلفه بيده على والفضل بن عباس ثم من قال
 قال يخرج يمد عليها حتى جلس على المنبر عليه عصابة فحمد الله ما نفي عليه ثم قال انما جعلها
 فانما تستكفون من موت فتبكم المبيع اليكم ففسد وبيع اليكم انفسكم اهل خلد احد
 ممن بعث قبلي فمن بعثوا اليه فاعلوا فيكم الا اني لاحق ببيت الخشم انكم انتم انتم انتم
 بود بجهت که از عقل خود رفته بود چه قسم بلام ابو بکر و فقه جهوش آمد و برای آنکه خلافت بجهت شتاب
 کسیکه مبتلا می نمودن می باشد خصوصاً مسجد که از عقل رفته باشد برای افاقه او دست می باید و بعد
 افاقه هم او را لازم بود که به تبه و گفین در فتن آنحضرت م متوجه می شد چنانکه شان اجماع و دوستان
 آنکه آنحضرت را همچنان بر سر موت گذاشته باریق و بار غار خود بتدریج از خلافت او سبقت می برد
 شتاب به فتنه آنکه در کثر الحال در فرزه موت مذکور است عن ابی قتاده قال بعث رسول الله
 جيشا لاهل ارض اريحا قال عليكم زيد بن جادته فان اصابك يد نجف من ابي طالب فان
 اصابك جعفر فبئس الله بزوجه فوجه فوجه فقال بابي انت ابي يا رسول الله ما كنت
 اري قبلك تستعمل علي بن ابي طالب قال امضه فانك لا تدري في اي ذلك خير فلبثوا ما
 شاء الله ثم ان رسول الله قد فعل على المنبر ان ينادي الصلوة جامعة فقال رسول الله

ص
 سقا حسن بن ابي
 شامك بكونه ٣١

ص
 ٢٩٩

ص
 كتاب المزارات ج ١
 قول صحیح است
 من کثر الحال

رسول الله بل بغير يلب خمر تلو نا الا اخرجك من حيثك هذا الفان والطلق نطقوا بلفظ الله تعالى
زيد شهيدا فاستغفر له فاستغفر له الناس ثم اخذ اللواء جعفر بن ابى طالب فشد على
القوم حتى قتل شهيدا شهيدا بالشهادة فاستغفر له فاستغفر له الناس ثم اخذ اللواء عبد
بن راحة فثبت قدميه حتى قتل شهيدا شهيدا بالشهادة فاستغفر له فاستغفر له الناس
ثم اخذ اللواء خالد بن الوليد ولم يكن من الامراء هو من نفسه ثم رفع رسول الله ص ضبعه
فقال اللهم هذا سيف من سيوفك فانتقم به في لفظ فانت تضرع في خالده
سيف الله ثم قال انضرو ايامدوا اخوانكم ولا يتخلف منكم احد ففر الناس من حر شديد
مساة وركبا فابن مائة ما تلبس من الطريق اذ نزل رسول الله ص حتى مال عن الرجل
فانقته فدعته بيك فلما وجد مس يد رجل اعتدل فقال من هذا فقلت ابوقتادة
فسا ايضا ثم نفض حتى مال عن الرجل فانقته فدعته بيدي فلما وجد مس يد رجل اعتدل
فقال من هذا فقلت ابوقتادة قال في الثانية او في الثالثة ما ارا في الا قد شققت عليا
صدا لليلة قلت كلا بابا انت واتي يا رسول الله ص ولكن ارس الكرى والنعاس قد شق
عليك فلو عدلت فنزلت حتى يذهب كراة قال اني اخاف ان يخذل الناس قال كلا بابا
انت واتي قال فانفنا مكا نا خيرا عدلت عن الطريق فاذا انا بعقدة من شجر نجحت فقلت
يا رسول الله ص هذه عقدة من شجر قد اصبتها فدل رسول الله ص وعدل معه من يديه
من اهل الطريق فنزلوا واستترت ابا لعقدة من الطريق فاستيقظنا ابا الشمس طاعة
علينا فقمنا ونحن اهلين فقال رسول الله ص يد رويدا حتى تعالت الشمس ثم قال من
كان يصليها بين الركعتين قبل صلوة العداة فليصلها فاصلاها من كان يصليها ومن كان
لا يصليها مات ثم مرضوى الصلوة ثم تقدم رسول الله ص فصرى بنا فلما سلم فقال انا فخذ الله
انا لم تكن في شق من امر الدنيا يشغلنا عن صلواتنا ولكن اطرخا كانت بيد الله ارساها ان
شاء الا فترد كنه هذه الصلوة من عبد صالح فليقتض معها مثلها قالوا يا رسول الله ص اعطش
قال لا عطش يا ابا قتادة اذ انزل المصاة فانيته بها فجعلها في ضبعه ثم التزم بها فانه علم
فيها ام لا ثم قال يا ابا قتادة اني ارجو على الراخله فانيته
فصب فيه فقال استرق القوم وناى رسول الله ص ورفع صوت الامن تاوا انا فليشرب
فانيته رجل فسقيته ثم رجعت الى رسول الله ص بفضلة العدا فذهبت فسقيته

٢٩٤

عجيب
عجيب
عجيب

يموت وقد قال الله تعالى يظهر على الذين كلفه وقال لبيد انهم من بعد نحوهم اسنانا ^{للك}
 نفى موته ولا منخل الاية على انه خبر عن ذلك في حال حياته حتى قال له ابو بكر ان الله و عده ^{لك} بدأ
 وسيغله و تلا عليه ابو بكر ما تلا فاقن عندك لك بموته و ناظر ان موته يتاخر من ذلك
 الوقت لا ان يمنع من موته و ما مي گویر که اگر نماز جواز موت جناب سالتاب صلی الله علیه و آله مطلقا می
 بلکه فرمش عدم جواز موت انحضرت قبل حصول اسن و غلبه می بود که در صورت خواندن ابو بکر ایستے را کرد و لا
 برخص امکان و فوات انحضرت برقی تخصیص بر وقتی خاص که سنا فی عدم امکان آن در وقتی معین نیست لغوی و بی
 فائده و محض میشود و فصل بن روز بهان بعد از نقل این قصه گفته با اختلافی آنکه آنکه الحال الذي عليه
 حتى حكوه بان النبي لم يميت فقال بعضهم لرادان لا يستولى المنافقون و خاف ان لو اشتبهت
 النبي قبل البيعة بخليفة قشتت امر اسلام فاراد ان يظهر القوة والشوكة على المنافقين
 ليرتد عوامها و ابيه من ايقاع الفتنة و الايضاع خلول المسلمين كما كان و ابيهم و قال
 بعضهم كان هذا الحال من غلبة حكمة المحبة و شدته المصيبة ان قلبه كان لا ياذن ان يحكم
 بموت النبي و هذا كان اسراع جميع المؤمنين حتى جن بعضهم و عي بعضهم من كثرة الغم و خبتل
 بعضهم فغلب عمر شدة حال المصيبة فخرج من حال العلم و المعرفة و تكلم بعزم موته و انه
 ذهب الى مناجات ربه و امثال هذا لا يكون طعنا انتهى فقول يرد على التوجيه الاول
 او لا انه محض تخبر من كالا يخفى على النسبية للمنازل في الماثور عن عمره اعتدله من ذلك
 المقالة المنزعة ينافيه و ثانيا ان الخوف من فتنة المنافقين الاقرب الى يقتضى القوة
 بالكذب و تكذيبها لا هجاب كما وقع من ابن الخطاب ان قالوا بذلك فهو من النقيض
 التاييب عليها و التقيير بها الم صحيحة و ثالثا ان المنافقين كانوا اذ لا خاصيين ليس لهم يد
 و لا قوة فاية فتنة تخاف منهم يجر و انتشار خبر فاة النبي و المسلمون على حال من القوة
 و اجتماع الكلمة اللهم الا ان يكونوا اربوا بالمنافقين المؤمنين و بالمسلمين المنافقين
 و بالفتنة بيعتهم و استسلامهم لا ميل المؤمنين على بن بطالب فعم ذلك صدق بلا
 فريته و حق بلا بيسر فان ابن الخطاب لرادان لا يستولى المؤمنون و خاف ان لو اشتبهت
 موت النبي قبل مجي ابي بكر من السخ و ا لبيعة به لتشتت امر النفاق فاراد ان يوقع
 في القلوب بان النبي ما مات ليرتد عوامها و ايه من ايقاع الشتات و الايضاع خلول
 المنافقين و ا لبيعة با ميل المؤمنين و اما التوجيه الثانيه به اطل كالأول و الحق ان لفظ

ص

لا غلبت عليه المحبة ولا شدت عليه المصيبة ولا جن ولا هم ولا ذهل ولا سبي بل انزوى وحده
ما انزوى فانه اذا فقد النبي وثب و ثوب سامع الخبز الفرح واستدل على فائه في حال
حيوته ولم يمسه ترح ككن السنية غلبت عليهم شدت محبتنا بن الخطاب فنجوا و عمو اهل
وسهوا فلا بد من القس من الباب يتفوهون في اصلاح افعالهم و تاويلات اقوالهم
وستر شناعته وكم فظاضه بهذا الهفوات و يصدون لا ذلة زلة و اما طة حظه
فيقون في الكرامات و نعم ما افاد العلامة الشوستري في جواب ابن رزبهان حيث قال
كل من القولين المذكورين في تاويل جعل عزنا بانه و جوعه في الحال الى قول ابى بكر ^{عنه} و
بقوله كافي لما سمع الآية و يتوجه على حضوره لثانيه و على الاول ايضا الا ان نسبة هذه الآية
من التعلق بالقوله في حكم غلبة المحبة الى عمر و جعله صوفيا اذا سكر للنبى بحيث لا يحسن عليه الموت
ينافى ما سبق من تجوز الهذيان عليه بل تجوز الموت عليه عند منع الكتاب بقوله حسبا
قال الله فان معنا ان كتاب الله يكفى بعدوته صلى الله عليه و آله و سلم و كذا ينافى قوله و
قول اخويه عند خلفهم من جيش سامية بانا نصبح نرى ما يظهرون حال النبي بل
ينافى اصل خلفهم عن ذلك الجيش كالا يخفى يتوجه عليه الى الثانيه اننا انزلو كان لهم
شدة محبة مع النبي لما تراءى و تجمهروا بالصلوة عليه و قد تغزيتا استغفالا عن ذلك ^{السبعة} اخذ
ابى بكر و ايضا يتوجه على الاول ما مر من ان منافق المدنية الذين خاف منهم عمر عليه السلام
في آخره ان جوع النبي بحيث يقدر من على ايقاع الفتنة بين المسلمين و اننا كانوا شرقة
قليلة خائفين كالا يخفى نعم لو ابرادوا من المنافقين من يشمل هؤلاء و غيرهم من الصحابة الذين
اعتقد الشيعة نفاة ذلك و قد وقع منهم الفتنة التي ابتلى بها الامة الى ظهور كل شرف
الغاة المهلكة المنتظر من آل محمد عليهم السلام فانهم الكلام و اما ما ذكر من خروج عمر عن حال
و المعرضة منقول في جوابه ثبت العرش شتم انقش ابن كان لمر حال علمه و معرفة حتى يخرج
منه الى فزع و لا يتوجه الطعن عليه بجملة الاستمر في الحال الثابت له هو الخروج على علي عليه السلام
انهمى و حق انست كد فرض عمر انما خارت حضرت زينب خديجة صلى الله عليه و آله و سلم ان بود كد و م طلع
بوت ان حضرت صلى الله عليه و آله و سلم كد تا يا ان جمع شوند و موافق مهد و پيمان خود تا كبرى را از زبان خود
عليه سازند زيرا كه او را خوف آن بود كه سبا و قبل از آمدن ابو بكر مردم بيت خديجه را با او آردند و حضرت
امير المؤمنين عليه السلام را از ابراهام خود سازند و هول و نسيان و سهو و امور غير ضروريه واقع مى شود

می شود و در او مطیبه بر پدید و جواز طریق موت بر هر جائز آری از اهلای به هیات و ضروریات است -
 اما آنچه گفته از آیات قرآنی اکثری را در حالت غم و حزن و جوع و فرغ و غفلتها واقع می شود بحکم
 بشریت جای سخن و طاعت نمی باشد پس بدانکه اولی الامر آنکه هر خود بقسم گفته که من قبل ازین فرغ
 بنزول این آیه علم نداشتم کافی از روایه المنقوله من السیقه فی کفره العمل پس ثابت شد که عمر این آیه
 جاهل بودن آنکه او عالم بآن بوده و جهت غم و حزن و جوع و فرغ و غفلت از آن رو داده پس حکم از
 از جواز اوقات حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم که آیات قرآنی و احادیث نبویه و ابدا بهت فعل و
 اتفاق جمیع عقلا ثابت است جاهل باشد البته در کمال مرتبه از جهل و بی عقلی است و ثانیاً علی التحقیق آنکه
 دانستی که او از موت حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم جاهل نبود بلکه میدانست که آنجا فرات
 یافته لیکن به جهت فرغ و مکر برین کذب که مفضی بهتند و کمال بی اعتنائی با مردین است عداویده و
 دانسته اقدام نموده و ثالثاً آنکه عمر محض پنجگزار و هفتاد و هفت حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم مطعون است
 بلکه به جهت قسم دروغ خوردن که گفته و اندامات رسول مقدم و افر کردن بر جناب حضرت رسول خدا
 صلی الله علیه و آله و سلم این معنی را که آنجناب باز خواهد گشت و دست و پائی مردم خواهد برید نیز
 مطعون است اما آنچه گفته از روایات صحیح شیعیه سابق گذشت که حضرت موسی را در عین
 حالت مناجات علم بقرب الهی و تنزه او از امکان حاصل نشد پس جمیع البشیر که در باب نبوت یک
 روایت از کافی و عیون اخبار الرضا و توحید که بر علم باطلش معاذ الله و دلالت بر عدم علم حضرت موسی
 بنیزه باری تعالی از امکان دارد نقل کرده حال آنکه روایت مذکوره هرگز دلالت بر عدم علم حضرت موسی
 به تنزه باری تعالی از امکان ندارد که بنده مولانا الهام فی جوابه فیلد اصح نموده حتی بجهت فواید جبره و عجب است
 که مطلب در باب نبوت بعد نقل روایت کافی و غیره که اصلاً باطل و بشناسبتی ندارد و از این
 بسیار آفاز کرده حال آنکه علمای اهل سنت روایت کنند که حضرت موسی علم به تنزه او تعالی از نوم
 که از صفات ناقصه مخلوقین است حاصل نبود و عدم علم بنیزه از نوم اشنع است از عدم علم بنیزه از
 قرب و بعد کافی فی الله استحقاق السیوطی اخرج ابو یعلی و ابن ابی حاتم و اللادرقطی فی الاثر
 و ابن مردویه و البیهقی فی الاسماء و الصفات و الخطیبه فی تاریخه عن ابی هریرة قال
 سمعت رسول الله یقول علی المنبر قال وقع فی نفس موسی فقال ما جبرئیل هل ینام ن بلک
 فقال هل ینام الله عزوجل فان سل الله ملکاً فارقه نداء ناولاً و اعطاه قارورین فی کل ید
 فاحدونه و امره ان یحفظهما فحفظهما فجعل ینام و یکاد یدله تلقیان ثم یتسقیه فحس احدیما

خطا اخیری حتی قام قومه فاصطفقت یلایه وانکسرت الفلانی مران قال ضرب له منله
 ان الله تبارک و تعالی لو کان ینام لم یتسک لتما ولا ذن اخرج ابن ابی حاتم عن جریر بن
 زبیر قال حدثنی عبد الله بن سلام رضی الله عنه ان موسی قال یا جریر بن اهل ینام ربک فقال
 جریر بن اهل ینام یارب ان عبدک مع عیلتکم ینسک هل تنام فقال الله یا جریر بن اهل ینام هل
 ینام قالوا ینام و لعق علی الجبل من ذل اللیل حتی الصبح فقام علی الجبل و اخذ قار و من بین
 فصر فلما کان آخر اللیل غلبته عیناه فسقطنا فانکسرتنا فقال یا جریر بن اهل ینام هل ینام
 التفتوا کلکاد من انقیسک لیس کمال عجب است که خود چنین روایات مفرقه در روایت که دلالت دارد
 بر آنکه ایماذ حضرت موسی علیه السلام را علم بعدم جواز نوم بر حتمالی حاصل نبود حال آنکه تنزه حتمالی
 از نوم بر ادنی سیفیه پوشیده نخواهد بود و فضلا عن البنی المعصوم المبعوث الی خلق و بر شیعیه روایت
 حدیثی که بزعمشان دلالت بر عدم علم حضرت موسی علیه السلام بمنزه حتمالی از قرب و بعد مکانی دارد
 حال آنکه اصلا بر آن دلالت ندارد زبان طعن و تشنیع دراز کنند و اگر این جواب است که بطریق شریقه
 ذکر کرده ایم قیامت کنند و بدون آنکه همان روایت که مخاطب از کتب شیعه نقل کرده از طریق است
 اثبات کنیم زبان تشنیع در کلام کنند اینک بحمد الله تعالی همان روایت را از کتب اهل سنت بر آیم پس
 بدانکه جلال الدین سیوطی در رساله در نشر فی الاما دین المشهره گفته اخرج عبد الرزاق و یحیی بن
 عن کعب قال قال موسی یارب اقریب انت فانا جیکام بعید فانا ذک قال یا موسی انا
 جلیس من ذک فی انتهی بلفظه و مخاطب بن روایت را ابن الفظاز از کافی و عیون اخبار الرضا و
 آورده ان موسی بن عمران صلوات الله و سلامه علیه سال الله تعالی فقال یارب بعید انت منی فانا ذک
 ام قرینا با جیک انتهی بزعم فاسد خود بنای تشنیعات بسیار برین روایت گذاشته و اما میرزا نسبت
 داده بجزو جهل و اجبات بیان و اصول فقاید درین بعثت بر آنجا که انرا موجب کفر و نفاق گفته و بعضی
 روایت گفته و این خبر صحیح دلالت میکند که حضرت موسی را تا این وقت که حالت جنابت و سکامه بود از قرب
 و بعد سکامه منزله بودن با ریتعالی معلوم نبود و بعد بیان حقیقت این خبر بزعم خود گفته قوت خلف رجال
 این فرقه است که بجای اعرابی نام پیغمبری از پیغمبران اولی العزم گرفتند و در ورطه ضلالت افتادند و
 اهل سنت من عن ابن قسده یا دو هستند و روایت کردند و همین است تفاوت روایات ایشان و روایت
 اهل سنت و ازین منقطع صحیحی باید برد که در دو کاسنی قریش و دیگر شالاب صحابه هم قیام تبدیل اسام
 و القاب تحریف شامل و صفات بوقوع آمده نوبت بکجا رسانیده و اینهمه سبب مسابلهت و بی مسابلهت

و بی مهاله است این فرقه است که روایات از زهر کس و با کس اند خود در بی که خدایت این شنیعات برین
 حدیث اگر چه مسلما وارد نیست چنانچه از مجموع بحکام کلام واضح است لیکن چون نزد مخالفان و
 او این شنیعات برین حدیث لازم می آید و ثابت کردیم که این حدیث در کتب ائمه است موجود است پس
 بر این لازم که این شنیعات بعد از خود متوجه بر زند و طمائی خود را که فرزند بن گویند و چون
 جهل و اجابت ایمان و اصول عقاید در همین بعثت برانیدادند و از رجال خود توفت مافقه را سلوب
 نمایند و واقع در ورطه ضلالت و ترک غلط تسبیح گویند نسبت مسالمت و بی سبلاقی در اخذ علوم
 از هر کس و فائس علمای خود سازند اما آنچه گفته حضرت یوشع که بالاطاع نبی معصوم بود و غیر محبت
 را با وصف نقیض حضرت موسی نسبیان کرد و خود حضرت موسی بد وصف قول و قرار یک با حضرت علی السلام
 در میان آورده الخ پس اگر مراد از نسبیان در قصه حضرت یوشع و حضرت موسی ترک است در تسبیح
 لباب فی علوم الکتاب تصنیف عمر بن عادل ضیلے مذکور است قال مؤید لقاخذ فی بافیدت
 ابن عباس انه لیس فی کتبه من معارضا لکل کلام تکانه فی شیئا اخر و قیل معناه با ترک
 من عهدک و التمسین التریک اما آنچه گفته و حضرت آدم که اصل نبی است تصغالی در حق او
 می فرماید ففسی له بعد له عزما پس در اینجا هم معنی نسبیان همان ترک است چنانچه در تفسیر جلالین
 سطور است و لقد عهدنا الی دم و حسیناه ان لا یاکل من الشجره من قبل ای من قبل الله
 منها ففسی ترک عهدنا و عهدنا ان لا یاکل من الشجره من قبل ای من قبل الله
 پیغمبر و نماز در کافی کلینی موجود است و ابو جعفر طوسی و دیگر امامیه حکم بعثت او نموده پس تسبیح
 ابو جعفر طوسی طالب شاه حکم بعثت وقوع سهوا حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم نموده بلکه
 که این معنی وارد شده است آنرا بر تفسیر عمل فرموده و حدیثی متضمن عدم وقوع سهوا حضرت رسول
 صلی الله علیه و آله وسلم و دیگر ائمه معصومین علیهم السلام نقل نموده و گفته که متوای من بمخون چون
 چنانچه در تفسیر الاحکام میفرماید عن محمد بن محمد بن الحسن بن محبوب عن عبد الله بن بکر بن
 ذراره قال سالت ابا جعفر علیه السلام هل یسجد رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم یسجد
 السهو قط فقال لا لا یسجد هما فقیه فقال محمد بن الحسن الذی فیته به ما تقصنه هذا الخ
 فاما الاخبار التي قد مناهها من ان النبي صلی الله علیه و آله وسلم سجد فانها موافقة للفتا
 وانا ذکرناها لان ما نقصه من الاحکام معول بها علی ما بیننا و اما آنچه گفته و خود ابو جعفر
 از ابو عبد الله علی روایت آورده که ان الامام ابا عبد الله کان یسجد صلاه الخ پس در تسبیح

استفاد شرح ابو بصير طوسي باب ثراه بين ست كبر بابها كتاب على الله عليه واكثر من م
 كس هو باكثر نيت واين دعایت كه مان نسبت سهو با نام عليه السلام فاروست محمول بر تقويت
 با تبيين وقوع سهو و حقاقت از انجمناب و سهو كذا مراد از قبول و نشيان از آيت قرآنی واقع شده كه آنرا
 بر سهو يقين توان كود بلكه از روایت چي حتى كود كتر المثلث ذكر است مبرج واقع است كه مراد اين آيه
 علم نبوده چنانچه قسم شري ياد كرده گفته كرم من فدا قسم قبل از من روزگار اين آيت در قرآن است چيست
 قال فواتقه ما علمت ان هذه الآية تنزلت قبل اليوم ليس محب كه عمر خود اعتراف مي ناييد چيل غوليش قسم
 شري بزبان ياد ميكند و مخاطب بر ياد ميگذيب او مي ناييد و باين جمله تكليس و از ظاهر چيل مي خواهد نمود
 كه التكلية ب اشنع من التجهيل

تحت بحدثة الملك الوهاب التسم الاول من المجلد الاول من
 كتاب (تشديد المطاعني) وكشف الضغائن تأليف
 الامام الاكبر والمجتهد الأشهر حامي الشريعة والدين وماجي مدع
 الملحمين المجاهد في سبيل الله بقله ولسانه آية الله العظمى ووجهته
 اكبرى فقيه اهل بيت العصمة ورتكلمهم ترميكة بيت الوحي

۵۰۴

مولانا السيد محمد قلي الينسا بوري ثم الهندي

روح الله روحه

و بليبه التسم الثاني من المجلد الأول انشاء الله تعالى

الحمد لله أولاً و آخراً و ظاهراً و باخفاً

PRINCETON
UNIVERSITY
LIBRARY

